Luyana Bible Translation

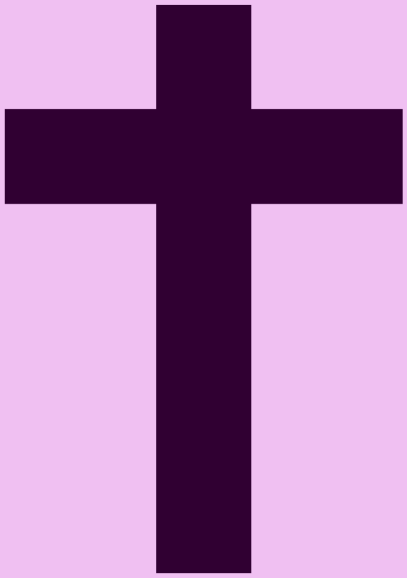

Luyana: Luyana Bible Translation (New Testament) for Zambia

Luyana Bible Translation

Luyana: Luyana Bible Translation (New Testament) for Zambia

copyright © 2024 The Word for the World International

Language: (Luyana)

Contributor: The Word for the World Southern Africa

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source files dated 10 May 2025
b071328c-adc7-5e91-a867-254a1a2a7440

Contents

MATEU 1
MALEKA 52
Luka 84
Jowani 136
Tikezo 174
MALOMA 221
1 MAKOLINTE 241
2 MAKOLINTE 260
Magalata 273
Maefese 280
Mafilipi 287
Makolose 292
Mateselonika no matatekelo 297
MATESELONIKA NO WIILI 302
Timoteya 305
Timoteya no wiili 311
TITE 315
Filimoni 318
Mahebelu 320
Jakobo 334
1Pitolosi 340
2 PITOLOSI 346
1 Jodani 350
2 Jodani 356
3 Jodani 358
JUDA 359
Sinulo 361

Eliywi no kuwaba lya Jesu Kilesite eli lina kuñoliwa kwa MATEU

Oku limukisa

Eliywi likukumanena ni Mateu ni injili ku tibuka tinee mu testamente eyi no ubya, eti titoloka oupilo wa Jesu Kilesite. Einjili ni injili kwa tonyene kama iisaniwa “Eliywi,” eli litalusa “Etingambolo no kuwaba.” Kama ina kuñoliwa mu nyima no lufu lwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka ni Jodani. Asikukwiyeta ka limukile luli enako lina kuñoliwa eliywi eli likukumanena ni Mateu, kono kama kumonahala njineli mutinako no 60 AD. Kame, esibaka oko ina kuñoleliwa ka silimukilwe, konoano kupula kama anuha nji kama lina kuñolelwa mu Palestine mi mwendi simbamu muleneñoi wa Jelusalema Omuñoli ni.

Mateu, uyu neli mutelisi abo Jesu yoka simwisana oku tenda omweyetwa waye. Kama ana ku limukiwa kame ni litina lya Lebi. Mateu neli munjili no Atumiwa a Jesu ana kukwana likumi ni twiili mi kama na kuñolela abusisis no Majuda. Eyi kama itwesa okumonahala wino mu mañolo abitelela 60 mu Testamente no kale. Kama na kusinga okumonisa nji Jesu neli Kilesite omupulusi ona kuketiwa kwa Nyambe, uyu ona kwambiwa eyaye. Mateu kama na kuñola kame eyi nokupula eyi no mubuso wa Nyambe. Amajuda kama na kutatelela Kilesite oku tenda ombumu no mubuso no tipolitikisi. Mateu kama ana kushimba epabalelo inene okumana eyo tumelo muku talusa omubuso wa Nyambe no mebo.

Eliywi okukumanena kwa Mateu ni buka no kuwaba okutateka e Testamente no ubya mulibaka no ti buka nokupula eto tibapanyisizwe nayo okutunda mu Testsmente no kale. Kame iwaneka eti Testamente timbili. Aasi kukwiyeta nonyene nanahana nji Mateu kame aeteka okufeksisa omukwa no tibuka ta Mushe, eto tikwana mutanu eti no matatekelo mu Testamente no kale. Etuto ya Jesu ba lilundu (5-7) kame itwesa okubapanywa kwa Nyambe abo yoba omulao kwa Mushe (Mulawo 19.3-23.33).

Emitwi no yambo

Mateu kame atateka eliywi mu kwaamba eyi no kuleiwa kwa Jesu Kilesite, ni matatekelo no situlo saye mu kauhanyo no weli okubala ba timana no unee. (1.4).

Esi sitatamako Mateu kame anakutoloka esitulo sa Jesu ni tituto taye no kupula mu kauhanyo no mutanu ba timana no makumi ayili ni mutanu. (5.25).

Ekalulo no mamaneneno ya Mateu kame yamba eyi no liluko lya Jesu mu lufu lwaye ni mukwinguka kwaye (26-28)

Olusika lwa Jesu (Luka3.23-38)

1 Eyi ebuka no lusika lwa Jesu Kilesite mwanaye Dabida mwanaye Abulahama.

2 Abulahama na kuleya Isaka, mi Isaka na kuleya Jakobo, Jakobo na kuleya Juda na inaye,

3 Juda na kuleya Pelezi ni Zela, woyo inawaye neli Tama, Mi Pelezi na kuleya Heziloni, Heziloni nakuleya Alama,

4 Alama nakuleya Aminadabi, woyo onakuleya Nashoni, Nashoni nakuleya Salumoni.

5 Salomoni nakuleya Boazi, woyo inawaye neli Lahaba. Boazi nakuleya Obedi woyo inawaye neli Lusi, Obedi nakuleya Jese.

6 Cwale Jese nakuleya Mbumu Dabida, Dabida nakuleya Solomoni, woyo inawaye neli moyo waye Uliya.

7 Solomoni nakuleya Lehoboami, Lehoboami nakuleya Abiya, mi Abiya nakuleya Asa,

8 Asa nakuleya Jehosifati, Jehosifati nakuleya Jolami, Jolami nakuleya Uziya.

9 Uziya nakuleya Jotamu, Jotamu
nakuleya Ahazi, Akazi nakuleya
Ezekiya.
10 Ezekiya nakuleya Manase, Man-
ase nakuleya Amoni, Amoni naku-
leya Josiya.
11 Mi Josiya nakuleya Jekoniya,
nainaye ba nako no mwendo woo ba
nako ana kutwaliwa ku ukoba mu
Babilona.
12 Munyima no kutwaliwa ku Ba-
bilona, Jekoniya nakuleya Shelutelo,
Shelutelo nakuleya Zelubabele.
13 Zelubabele nakuleya Abihundi,
Abihundi nakuleya Aliyakimu,
Aliyakimu nakuleya Aza.
14 Aza nakuleya Zadoki, Zadoki
nakuleya Akimi, Akimi nakuleya Eli-
hudi.
15 Elihudi nakuleya Eliyaza,
Eliyaza nakuleya Matani, Matani
nakuleya Jakobo.
16 Mi Jakobo nakuleya Josefa
munuwaye Maliya, Maliya inawaye
Jesu woyo oisaniwa nji Kilesite.
17 Mi cwale, kame kuli amasika
no kukwana likumi ni tunee (14),
okutunda kwa Abulahama okutwala
kwa Dabida likumi ni tunee (14) oku-
tunda kwa Dabida okutwala ba kut-
waliwa ku Babilona, mi likumi ni
tunee (14) okutuda ba kutwaliwa ku
Babilona okwiiya ba kuleiwa kwa
Kilesite.

Okuleiwa kwa Jesu Kilesite (Luka2.1-7)

18 Omu omuna kwiyela okuleiwa
kwa Jesu Kilesite. Maliya inawaye
kame ana kubeleziwa nji akwaliwe
ku mulume oisaniwa Josefa, kono
abo kaasiku kukwata kale, sebeli
olimuka nji kame aimanine mu
mundi ku maata no Mebo No
Kukena.
19 Josefa neli omunu no kuluka,
mi kasikusinga okwenisa Maliya
balubala no aanu. Kaba ana kulela
oku mukana kumukunda.
20 Abo yolemine okunahana nji
atende ngeeso, omone! Eliñeloi
lya Mbumu Nyambe sebeli liku
monahaza kutulo ni kwamba nji,
“Josefa mwanaye Dabida, olese ku-
cila okukwata Maliya okumutenda
mukatowe, kakuli eso akushimbile
kame situnda ku Mebo No Kukena.
21 Mba leye omwana no ndumbana
mi mba umutumbu elitina lya Jesu,
kakuli mba yoyisa aanu aye kuuyi
woo.”
22 Eyi yonje nai kutendahala ok-
wiyateteta eyi ina kwambiwa kwa
Mbumu Nyambe ku munuhi waye.
23 “Komumone, omukatana no kwa
kuwana ni mulume mbaikala ba
meyi no ubya mi mba leye omwana
no ndumbani, mi mbamwisana
nji Imanuwele.” (Okutalusa nji,
“Nyambe kame ali netu).”
24 Cwale Josefa abana inguka, se-
beli otenda kanyi omo linamu am-
belele elingeloi, mi sebeli omukwata.
25 Kono kasi kulangananga naye
konji aba ana kuleya omwana no
ndumbana, mi sebeli omutumba
elitina lya Jesu.

2

Alume no Kushangama naku Upa

1 Jesu abana kuleiwa mu muleneñi
no Betelehema mu tolopo no Judeya,
mu nako no mbumu Heloda. Ba nako
eyo alume anjili no kushangama
naku upa sebeli aiya mu Jelusalema.
2 Cwale sebeli aibanguta nji, “Ku-
bine ali woyo ona leiwa ombumu
no Majuda? Natu mono olutungweti
lwaye aba lunapi ku upa, mi natwiyi
nji tumu kubamene.”
3 Cwale mbumu Heloda aba
ana kuyupa ngeeso, sebeli otina
onene, bamweya naanu onje na mu
Jelusalema.
4 Cwale sebeli oisana akulu no
apulisita na iyeti no mulawo, sebeli
waa ibanguta nji, “Kubine oko afa-
nena oku leyelwa woyo Kilesite?”
5 Sebeli atambula nji, “Mu mu-
leneñi no Betelehema mu Judeya,”
kakuli yokame ina kuñoliwa kwa
munuhi wa Nyambe nji,
6 ‘Kono wene Betelehema mu naha ya
Juda,
kame ukwite outokwa mukaci
no titolopo ta Juda,
kakuli mukaci no tolopo yowe
mbaku tundu omubusi

woyo so lisa aanu ange namu Isilaele.'
7 Cwale Heloda sebeli oisana alume no kushangama ku mukunda ni kwaibanguta enako luna kumonahala oweli olutungweti.
8 Mi sebeli waa tuma ku Betelehema nji, "Mute muka saisise wino woyo olukeke. Mi aba sa mumuwane munisimwete nji ni mene nite nika mukubamene."
9 Cwale aba ana kuyupa oku tundelela kwa mbumu, sebeli akutela endila yoo, mi olutungweti olo ana kumono ku upa sebeli lwaa enda ku lubala konji aba luna kwimana ba sibaka aba ana kwikala olukeke.
10 Aba ana kumona olutungweti, sebeli awabelelwa onene.
11 Aba ana kwingena mu ndoo, sebeli amona olukeke ni inawaye Maliya, mi sebeli akubama banji ni kumulapela. Cwale sebeli ayatulula mu mikotana yoo ni kutundisamo etituwelo no Gauda, incense ni Mala.
12 Munyima no kulemusiwa kwa Nyambe mu tolo nji alese oku ukela kwa Heloda, sebeli auka ku litunga lyoo oukutusisa endila indina.

Okushotokela ku Engepita

13 Aba ana mana okuta ano kushangama, ababo elingeloi lya Mbumu sebeli limonahala kwa Josefa mu kulota. Mi sebeli lyamba nji, "Inguka! Olonde olukeke ni inawaye, oshotokele ku Egepita mi okaikalako konji abasa ni kwambele nji uuke kakuli Heloda mba saele olukeke nji alwibae."
14 Josefa sebeli oinguka ni kulonda olukeke ni inawaye mu nako no usiku ni kushotokela ku Egepita.
15 Sebeli aka ikalakoko okubitela abo ana kufela Heloda. Eyi yonje nai kutendahala okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa Mbumu, kutundelela kwa munuhi wa Nyambe nji, "Inaisana mwanange no mulume, okutunda mu Egepita."

Okwiibaiwa no Anukana

16 Cwale Heloda aba ana kulemuha nji ano kushangama na moongo, sebeli otina onene. Mi sebeli otuma aanu nji aibae anuke no andumana onje mu Betelehema mane sebeli aibaa naana no awo ana kwikalanga noo awo ana kukeela ba myaka yiili okutwala kunji, okukoñelela omo ana kuyupela kwawo no kushangama enako luna kumonahala olutungweti.
17 Mu ndila eyi yakwiyateteta kale eyo ana kwamba omunuhi wa Nyambe Jelemiya nji,
18 "Esitumena sebeli siyupahala mu Lama,
okulila ni kutenda esililo sinene.
Lahele yo lilela anaye,
mi ni mukana okumu omba-omba,
kakuli anaye naafu."

Okuuka Okutunda ku Egepita

19 Munyima no kufa kwa Heloda, ababo elingeloi lya Mbumu sebeli liku monahaza kwa Josefa ku tulo mu Egepita
20 ni kwamba nji, "Inguka, oshimbe omwana ni inawaye, muukele ku litunga no Isilaele, kakuli awo ana saelanga okwibaa olukeke naafi."
21 Cwale sebeli oinguka, ni kushimba olukeke ni inawaye, ni kuukela ku litunga no Isilaele.
22 Kono Josefa aba ana kuyupa nji Akelausi nashwana sitaye Heloda okutenda ombumu no Judeya, sebeli ocila okutako. Mulibaka no kubiwa emamela ku tulo, sebeli ota mu sikiliti no Galileya.
23 Sebeli okayoya mu sibaka siisaniwa Nazaleta, abonji kwiyatetetwe eyo ana kwamba asikunuha a Nyambe nji, "Mbaisaniwa omunazaleta."

3

Etuto ya Jowani Omukolobezi (Maleka1.1-8; Luka3.1-18; Jowani1.19-28)

1 Ba nako eyo Jowani omukolobezi sebeli ota mu lihalaupa no Judeya yo kutaza eliywi yo amba nji,
2 "Mubake kakuli omubuso na kuwilu sebeli oli beebi!"

3 Uyu yokame woyo ona kwambiwa
kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,

“Eliywi no munjili kame liisana mu
lihalaupa,
‘Mulukise endila ya mbumu,
mutende endila no koloka yaye!’
”

4 Eikumango ya Jowani kame ina
kutendiwa ba woya no tikamele,
mane kame ana kwikalanga ni
lukanda no situmba yo tingile mu
mbunda yaye, Eilya yaye neli tim-
bimba ni uki namu mushitu.
5 Elikwanamunu sebeli liiya kwa
yonyene okutunda mu Jelusalema ni
mu Judeya, mane ni mwibaka yonje
ikubapile ni musindi no Jodani.
6 Oukwaamba ouyi woo, mi sebeli
wakolobeza mu musindi wisaniwa
Jodani.

7 Kono aba ana kumona ano
kupula no Afalisi na Saduki aiya
kwa yonyene nji aakolobeze, sebeli
wamba kwa onyene nji, “Anyi aana
no tinyoka! Anyine ona kumyam-
bela nji mushotoke okutweba kwa
Nyambe oku sakwiiye?
8 Cwalehe mutende einu eyi imon-
isa okubaka ku uyi wenu.
9 Mi mulese oku nahana nji kame
samu yoyisiwe mukwamba nji kame
muli ni Abulahama kanyi sitenu.
Kame ni myambela nji Nyambe
kame atwesa okufutula amawee aa
okwatenda anaye Abulahama!
10 Esamu kame silukisitwe ni
kutatelela okupatula emibisi no
sitondo, cwale nji esitondo sonje
no kwabeeka embuya no kuwaba,
mbasi patuliwa ni kukondelwa mu
mulilo.
11 Kame ni mi kolobeza ni meyi
okumonisa nji namu baka, kono
munyima yange mba kwiiyi woyo
okwite amaata okubita mene nji
mane simba etikwele no tinjatangwa
taye kani fanene okutinungutula
mbami kolobeze ni Mebo No Kukena
mane ni mulilo.
12 Enumbi yaye kame ili mu maoko
aye mi mba fiyele esibaka saye abo
ana fulele oubeke waye mi mba
waneke ouloto mu sishete ni kuciña
omuuku ni mulilo no kwatima.”

Ekolobezo ya Jesu (Maleka1.9-11; Luka3.21-22)

13 Ba nako eyo Jesu sebeli oiya oku-
tunda mu tolopo ya Galileya okwiiya
ku musindi wa Jodani okwiiya muku
kolobeziwa kwa Jowani.
14 Kono Jowani sebeli weteka
okukana nji, “Iikene aba wiiya kwa
mene nji ni ku kolobeze? Time
nifanena okwiya kwa wene!”
15 Kono Jesu sebeli otambula nji,
“Kutendiwe yongeso ba nako ino.
Bakutenda ngeeso bokame satwiy-
atetetwe okuluka konje.” Cwale
Jowani sebeli opumena.
16 Ababo Jesu aba ana kumana
okukolobeziwa, sebeli otunda
mu meyi. Cwale eliwilu se-
beli liyatuluka, mi sebeli omona
Emebo ya Nyambe eishetumuka
musibumbiwa no Nkwilimba ni
kumwikala.
17 Cwale eliywii sebeli liyupahala
okutunda kuwilu okwamba nji, “Uyu
yo mwanage woyo ni singa, kwa
yonyene kame niwabelwa.”

4

Omuliko wa Jesu (Maleka1.12-13; Luka4.1-13)

1 Cwale Emebo ya Nyambe sebeli
itwaletela Jesu mu lihalaupa muk-
wetekiwa kwa Diyabulosi.
2 Munyima no ukuyumena eilya
mu maywaa no kukwana makumi
anee ni usiku no kukwana makumi
anee, Jesu sebeli oyomba.
3 Cwale omweteki sebeli oiya
kwa yonyene ni kumwambela nji,
“Nji kame uli mwanaye Nyambe,
wambele amawee aa nji atende
esinkwa.”
4 Kono Jesu sebeli otambula nji,
“Nakuku ñoliwa mu mañolo nji,
‘Omunu katamba okuyoya kweyo no
kulya fela, kono ku liywi lyonje eli
litunda mu kanwa ka Nyambe.’ ”
5 Cwale Diyabulozi sebeli omut-
wala mu Jelusalema, omuleneñi no

kukena, nuka mutuleka ba mongola
no Ndoo ya Nyambe,
6 ni kwamba kwa yonyene nji,
“Nji kame uli mwanaye Nyambe,
omatukele banji. Nakuku ñoliwa mu
mañolo nji,
‘Mba laele amangeloi aye mulibaka
lyowe,
nji akwakele mu maoko oo,
nji simba amakondo owe alese
oukulemeka ku mawee.’ ”
7 Cwale Jesu sebeli omutambula
nji, “Nakuku ñoliwa mu mañolo
kame nji, ‘Ulese okweteka Mbumu
Nyambe wowe.’ ”
8 Kame Diyabulozi sebeli omut-
wala ba lilundu no kuleba nukamu-
monisa emibuso no litunga yonje ni
uwa walyo,
9 sebeli omwambela nji, “Eyi yonje
mbani kubi, nji uni kubamena niku
nilapela.”
10 Cwale Jesu sebeli otambula nji,
“Otunde kwa mene Satani, naku
kuñoliwa mu mañolo nji, ‘Olapele
Mbumu Nyambe wowe mi obelekele
yonyene feela!’ ”
11 Cwale Diyabulosi sebeli
omusiya, mi amangeloi sebeli aiya
muku mutusa.

Jesu Yo Tateka Omusebezi Waye mu Galileya (Maleka1.14-15; Luka4.14-15)

12 Cwale Jesu aba ana kuyupa nji
Jowani nabekiwa mu mutolongo, se-
beli oukela mu tolopo no Galileya.
13 Jesu sebeli otunda mu Nazaleta,
nukayaka mu kapenauma omundi
oli ku munanga no lisa lya Galileya
mwikiliti ya Zebuloni ni Nafetali.
14 Nakutenda ngeeso okwiyateteta
eso sina kwambiwa kwa munuhi wa
Nyambe Isaya nji,
15 “Wene esikiliti no Zebuloni ni Nafe-
tali,
mu ndila no liwate, mu linjaliya
lya Jodani,
Galileya, woyo no asimacaba!
16 Aanu awo ayoya mu uwi na mono
eliseli linene. Naawo ayoya
mu naha no mwinda no lufu,
eliseli na limonahala kwa
onyene.”
17 Kutunda eyo nako Jesu sebeli
otateka okukutaza nji, “Mubake,
kakuli omubuso na kuwilu sebeli uli
beebi.”

Jesu Yo Isana Anduyi Anee (Maleka1.16-20; Luka5.1-11)

18 Abo Jesu aba ana kwendanga
kunyonga no Liwate no Galileya,
sebeli omona alume ayiili Simoni
woyo wisaniwa nji Pitolosi ni mi-
naye Andiliasi. Kame ana lemanga
oku kondela otunyandi too mu Lisa
kakuli neli andui.
19 Jesu sebeli wamba nji, “Komwiye
muni koñe mi mbani mitende
ayambi no aanu.”
20 Ababo sebeli asiya otunyandi too
ni kumu koña.
21 Cwale aba ana kusheteta ku
lubala, sebeli omona Jakobo ni
minaye Jowani aana a Zebedeya.
Aikalile mu wato alemine okulukisa
otunyandi too, mi sebeli waa isana.
22 Cwale ababo sebeli asiya owato
ni sitoo okumu koña.

Jesu Yo Iyeta, Okukutaza ni Kubalisa Aanu (Luka6.17-19)

23 Jesu sebeli ota mu Galileya
monje, yo lemine okusimweta mu
tindoo no milapelo ni kupaka eyi no
ebangeli no kuwaba eyi no mubuso.
Mane kame ana kubalisa aanu ku
meeti oo onje.
24 Elibubo lyaye sebeli liyupahala
mu ibaka yonje no Siliya, mi aanu
sebeli alita kwa yonyene awo onje
ana kutomanga ameeti no kusiyana,
awo ana kwikalanga ni madimona,
oweeti no kukwa ni awo no kombola
etinyutu mi sebeli waa balisa.
25 Eli kwanamunu eli lina kutunda,
mu Galileya, mu Dakapolisi, mu
Jelusalema, mu Judeya ni mu naha
na mulinjaliya lya Jodani sebeli
amukoña.

5

Etuto no ba Lilundu

1 Cwale Jesu aba ana kumona elik-
wanamunu elimukoña, sebeli ota ba

lilundu nuukekala banji, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene.
2 Ababo sebeli otateka okwa iyeta.

Aanu ana Fuyaulwa luli (Luka6.20-23)

3 “Embuyoti ni yaawo ashebile mu micima, kakuli omubuso na kuwilu ni woo.
4 Embuyoti ni yaawo alila, kakuli mba ombaombiwa.
5 Embuyoti ni yaawo aa sikukushuwa kakuli mba yoola elitunga.
6 Embuyoti ni yaawo afile elishebo nawo afile elinyotwa no kuluka, kakuli mba ikuta.
7 Embuyoti ni yaawo ali ni sishemo kakuli mba shemubiwa.
8 Embuyoyi ni yaawo akenine mu micima kakuli mba ka mono Nyambe.
9 Embuyoti ni yaawo alita ekozo, kakuli mba isaniwa aana a Nyambe.
10 Embuyoti ni yaawo a yandisiwa mulibaka no kuluka, kakuli omubuso naku wilu ni woo.
11 Emboyoti ni yenu aba mwangoliwa, muyandisiwa ni ku minungelela eyi no mapwa neyi no kwiiba mu mifuta yayo yonje mulibaka lyange.
12 Muwabelwe mi munyakalale, kakuli omupuzo munene niwenu ku wilu. Mundila imweya ana kuyandisa anuhi a Nyambe awo ana kwikalako ba weli.

Omungwa ni Liseli (Maleka9.50; Luka14.34-35)

13 “Kame muli omungwa no litunga. Kono nji omungwa nau amuba, ngasibine sau usetwe nji umamate kame? Kau kwite tuso konji abasau yumbiwe feela banji mi aanu alyatebo.
14 “Kame muli eliseli no litunga. Omuleneñi ou uyakilwe ba lilundu kau kwangwa okumonahala.
15 Kakwisa omunu otumbula elambi ni kwibeeka munji no tubana. Abo cwale kame saibeeke ba lutala lwayo nji ilite eliseli kwaanu onje ali mu ndoo.
16 Mundila imweya mulesele eliseli lyenu limonyeke kwa kwenu, nji amone ouwa mutenda mi akanyise sitenu na kuwilu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Milawo ya Mushe

17 “Mulese oku yambuta nji kame ninaiyi muku kandakanda emilawo ya Mushe simba etuto no anuhi a Nyambe. Kani siiya mukwa kandakanda kono muku iyateteta.
18 Niti luli kame nimyambela nji, simba esipeleta sicana no mulawo mbasi iyatetetwe mi kaitamba kusinyeha eliwilu ni litunga ekayasibwa kale.
19 Abo cwale woyo yonje socola einjili kweeti etitaelo ni kwiyeta akwaye okutenda ngeeso mba tendiwa munyonyo mu mubuso naku wilu. Kono woyo yonje okuteka etitaelo ni ku simweta akwaye okutenda ngeeso mba tendiwa no kuneneba mu mubuso na kuwilu.
20 Kame ni myambela nji, okuluka kwenu kame ku fanena okubita okuluka no aiyeti no mulawo na Falisi, nji kasa ngeeso ka mutamba kwingena mu mubuso na kuwilu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kutina (Luka12.57-59)

21 “Na muyupu nji nai kwambiwa kwanu naku kale nji, ‘Ule kwibaa mi woyo oibaa mba fanene okwatuliwa.
22 Kono kame nimyambela nji omunu kame atinena omukwaye, mba tuliwa. Nji omunu kame angula omukwaye “Wene omwelo!” mba atuliwa mu kuta ni kuyumbeliwa mu mulilo no lihele.
23 Cwalehe aba ulita empo yowe ba aletale, mi wapuluka kale nji nu foseze omukowe,
24 usiye empo yowe ba lubala no aletale, mi uuke oweli muka kuuse ni mukowe. Cwale wiye obeeke empo yowe.
25 Nji omunu kame asinga oku kutwala ku kuta mukwambote ababo anyi musili mu ndila. Nji kamutende ngeseo mbaku beeke mu maoko no mwatuli mi yonyene aka kubeeke mu maoko no mupolisa woyo ofanena okuku yumbela mu tolongo.

26 Luli kame ni myambela nji, kutamba kutundamo konji aba sautenekele omubonda wowe no mamaneneno.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kubuka

27 “Na muyupu naku kwambiwa nji, ‘Mule kutenda owozwa.’
28 Kono kame ni myambela nji, omunu yonje woyo waliketa omukati niku mulakaza natende owozwa naye mu mucima waye.
29 Cwale nji elitiyo lyowe no silyo kame likutendisa ouyi oli tundise ni kuliyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama simweya no lutu lowe, kasa nji olutu lowe lonje lukayumbeliwe mu lihele.
30 Cwale nji elyoko lyowe no silyo kame likutendisa ouyi oli patuleko ni kuliyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama simweya kasa nji olutu lowe lonje lukabeekiwe mu lihele.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kulukuluha (Mateu19.9; Maleka10.11-12; Luka16.18)

31 “Naku kwambiwa nji, ‘Omulume yonje woyo olukulula omukataye kame afanena okumuñolela eliñolo no tukuluho.’
32 Kono kame ni myambela nji, cwale nji omulume kame alukulula omukataye mulibaka no mubonda mundina kasa ou no wozwa, kame ali ni mubonda ou nokumulitela nji atende omubonda no wozwa, mi omulume woyo okwata omukati woyo ona lukululwa, kame atenda owozwa.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Ukwamanyinga

33 “Namuyupu kame nji aanu nakwambeliwa kunyima nji, ‘Mulese kucola oukwamanyinga wenu, kono mwiyatetete oukwamanyinga wenu ou mutenda kwa Mbumu.’
34 Kono bano kame nimyambela nji, mule oukutusisa oukwamanyinga aba mutenda etisepiso tonje. Mule okweeta neyi no liwilu kakuli ni lubona lwa Nyambe.
35 Mi kame mule okweeta neyi no litunga kakuli ni sibaka aba lyatile amakondo aye, mi kame mule okweeta neyi no Jelusalema kakuli ni muleneñi ou no Mbumu munene.
36 Mule kweeta simba eyi no mutwi wenu kakuli kamutwese okufutula etiñuki tenu nji titende etino likena simba etino wiilu.
37 Mwambe felea eeni nji kame mutalusa ‘Eeni’ simba ‘Kokuulwa’ aba mutalusa kokuulwa kakuli aba mubitelela okwamba eyo kame itunda kwa woyo no kwiiba.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kuuseta Ouyi ku Uuyi (Luka6.29,30)

38 “Namu yupu nji, naku kwambiwa nji, ‘Elitiyo ku litiyo, elyeo ku lyeo.’
39 Kono bano kame ni myambela nji, mulese okulwisa omunu woyo ona mitende ouyi. Kono nji omunu naku bakula olubaka ku litama no silyo omube abakule kame neli no simoo.
40 Mi nji omunu kame akutwala ku kuta nji ashimbe ehembe, omulese ashimbe ni baki yonje.
41 Cwale nji omunu kame aku kandimeka okushimba omushimbo waye esibima simweya, wene omushimbele eibima yiili.
42 Cwale omunu aba aku kumbela esinu, omubeso, nji omunu kame asinga oku kalima esinu kwa wene, omukalimise.

Elilato ku Ila (Luka6.29,30)

43 “Namu yupu nji nai kwambiwa nji, ‘Osinge alikani owe, mi otimbe eila yowe.’
44 Kono bano kame nimyambela nji, ‘Osinge eila yowe mi olapelele awo alemine oukuyandisa.
45 Aba utenda ngeeso mbutende mwanaye sitowe naku wilu, kakuli eliywaa lyaye kame libenya ku munu no kwiiba ni woyo no kuwaba, ombula waye kame aloka kwawo no kwiiba ni kwawo no kuwaba.
46 Iikene eyo samubelwe omupuzo nji kame musinga felea awo

amisinga? Na telisi kame atendanga yongeso!
47 Cwale nji kame utambula alikani owe feela, kubine obitela akowe? Asimacaba mwatendela yongeso!
48 Kame mufanena okutenda ano kupetahala kanyi sitenu naku wilu aba atendile woyo no kupetahala.

6

Jesu yo iyeta eyi no kuba kwao kaakwite

1 “Mumamele! Aba mutenda einu no kuwaba mulese ouku monisa kwaanu nji amone eyi mutenda. Aba mutenda ngeeso kamutamba kubiwa omupuzo kwa sitenu naku wilu.
2 “Cwale aba muba kwawo aulwile mulese ouku monisa nji nubi kanyi omo atendela asikukuba mu tindoo no milapelo nimu tindila nji abubekwe kwaanu. Niti luli kame nimyambela nji, atambula kale omupuzo woo.
3 Kono cwale aba muba kwawo aulwile mumone nji elikaa lyenu no simoo lilese okulimuka eyi litenda elikaa lyenu no silyo.
4 Cwale nji okuba kwenu kutende naku mukunda, cwale abo sitenu woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kulapela (Luka11.2-4)

5 “Cwale aba mulapela mule kutenda kanyi omo atendela asikukuba kakuli kame asinga okwimana mu tindoo no milapelo ni mu tindila okulapela nji amoniwe kwaanu. Niti luli kame ni myambela nji atambula kale omupuzo woo.
6 Kono aba mulapela mwingene ku muzuzu ni kuyatilako esaandi cwale mulapele kwa Sitenu woyo oli kumukunda, woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo.
7 “Mi aba mulapela mulese okwamba amaywi no kupula no kwayupahala kanyi omo atendela aanu no kwalimuka Nyambe, kakuli kame ayabuta nji okubinda sayupiwe aba amba amaywi no kupula.
8 Mulese okwaafeka kakuli Sitenu kame limukile eyi musaela anyi akamwa simukumbela kale.
9 Cwale kame mufanena okulapela ngeesi,
‘Sitetu naku wilu,
kulumbiwe elitina lyenu
10 kwiiye omubuso wenu,
esi sisaeliwa kwa wene sitediwe banji,
kanyi omo sitendeliwa kuwilu.
11 Otube balelo esilyanu setu eso tusaela,
12 Otulemene emibonda yetu,
kanyi omo tulemenanga awo sikutu foseza.
13 Ole kutu ingenyeka mu miliko,
kono utulamulele kwa woyo no kwiiba.’
14 “Cwale nji kame mulemena akwenu kweyo no kwiiba ana mitende ni sitenu naku wilu mba milemene.
15 Kono nji kamulemene akwenu, ni sitenu naku wilu katamba kumi lemena ouyi wenu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kukuyumena Eilya

16 “Cwale aba muku yumena eyi no kulya, mulese okusosobanisa mul ubala lwenu, kanyi omo atendela asikukuba. Kame amonisa nji kame ayandile nji alimukiwe nji kame ali bouku yumena eilya. Niti luli kame ni myambela nji atambula kale omupuzo woo.
17 Cwale aba muku yumena eyi no kulya mukuyowe kulubala, mushakule etiñuki tenu,
18 nji akwenu alese okulimuka nji kame muku yumena eyi no kulya, konji sitenu woyo oli nenu ku mukunda. Mi sitenu woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo.

Oufumu no Niti (Luka12.33-34)

19 “Mulese okuungekela oufumu na muno mu litunga kakuli outwa mane ni mafumi kame itwesa oku usinya, mane bamweya ni ambuyi

kame atwesa okucuula etindoo ni kwiita.
20 Kono cwale mu kuungekele oufumu na mu wilu oko outwa ni mafumi kaitwese oku usinya, mane nambuyi katwese oku cuula etindoo ni kwiita.
21 Kame nimyambela eyi, kakuli oko kuli oufumu wenu ni micima yenu kosa ikaikale.

Eliseli no Lutu (Luka11.34-36)

22 "Amiyo kame fekile kanyi elambi no lutu, nji amiyo owe kame amona wino, olutu lowe mba lwikala mu liseli lonje.
23 Kono nji amiyo owe kamono wino, olutu lowe lonje mba lwiyala ouwi. Mi nji eliseli mwa wene ni uwi, babine saukume ouwi mwa wene?

Nyambe ni Ufumu (Luka16.13; 12.22-31)

24 "Kakwisa woyo otwesa oku belekela ambumu ayiili, kakuli mba timbibo mumweya mbasingi omunjili. Mba sepehala ku mumweya mi mba shwaula omunjili. Kautwese oku belekela Nyambe ni mali.
25 "Cwale abo kame nimyambela nji, mulese okubilaela neyo no kuyoya kwenu, simba eyisa mulye neyisa munwe, simba eyi no lutu lwenu eyisa mukumange. Kasanji okuyoya ni kwautokwa onene okubita esilya, simba olutu ni lwautokwa onene okubita eyi kumango nji?
26 Kamumone otuyuni otu tutuka mu wilu katu limi, katu yangula mi katu teula mu ishete simba mu ituli kono sitenu naku wilu kame atu babalela. Kasanji kame muli ni tuso okubita otuyunyi?
27 Cwale mukaci kenu kwaali woyo sotwesa okubeeka ehola imweya kukuyoya kwaye mukubilaela?
28 "Cwale iikene aba mubilaela neyi no kukumanga? Kamumone etipalisa na mu mushitu omo tikulela. Kati beleke simba okutenda eikumango tonyene.
29 Kono kame ni myambela nji simba yonyene Solomoni ona kufuma onene mu umbumu waye kakwite eikumango no kuwaba kanyi eyinjili no tipalisa.
30 Nyambe yotwesa okufuka ngeeso omoopu na mu musitu, omoopu uliko balelo, byunda wakukuta kale ni kuuyumbela mu mulilo. Kandi katwese okumifuka ngeeo naanyi mane ni kubitelela? Kandi ngasibine omo icanibele etumelo yenu!
31 "Abo cwale mulese okubilaela okwamba nji, 'Iikene satulye ni eyo satunwe neyi satu kumange.
32 Kame namba ngeseo kakuli awo nokwa limuka Nyambe yasaela eyi yonje, mi sitenu naku wilu kame alimukile nji kame musaela inu eyi yonje.
33 Oweli musaele eyi no mubuso wa Nyambe ni kuluka kwawo, cwale eyi yonje mba mwiibiwi.
34 Cwale abo mulesele okubilaela eyi no byunda, kakuli eyi no byunda mba iiyi ni tipilaelo tayo. Eliywaa ni liywaa kame lili ni ubamba walyo.

7

Okwatula Akwenu (Luka6.37-38; 6.41-42)

1 "Mulese okwatula akwenu nji, nanyi mulese okwatuliwa,
2 Mundila imweya aba mwatula akwenu naanyi mba mwatuliwa, mi owiima mukutusisa kwa kwenu mba ikutusisiwa kwaanyi.
3 Cwale iikene aba waliketa esopu sili mu litiyo lya mwabowe, kono kame ukwangwa okumona omusumo uli mu litiyo lyowe?
4 Ngasibine wambela omwabowe nji 'Kotumone ni kutundise esopu sili mu litiyo lyowe,' kono enako yonje mu litiyo lyowe kame kuli omusumo.
5 Wene osikukuba, oweli otundise omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda so mone wino mane ni kutundisa esopu sili mu litiyo lya mwabowe.

6 “Mulese okuba einu no kukena
kwaambwa tamba auka ni kumyu-
uma, mi mule kuyumbela einu yenu
no utokwa ku tingulube tamba tiily-
atingela feela.

Mukumbele, Musaele mi Mungongote (Luka11.9-13)

7 “Mukumbele mi mba mubiwi,
musaele mi mba muwana mi
mungongote omwelo mbau yatuluka
kwaanyi.
8 Omunu yonje woyo okumbela
mba biwi, woyo osaela mba wana,
kwa woyo ongongota omwelo mbau
yatuleliwa.
9 Anyine mukaci kenu woyo
otwesa okuba mwanaye eliwee aba
amukumbela esinkwa?
10 Simba oku muba enyoka aba
akumbela ondi?
11 Cwale nji anyi no kwiiba
mulimukile okuba anenu einu no
kuwaba, ngasibine onene cwale eyi
no kuwaba saabe sitenu nakuwilu
kwawo amu kumbela?
12 “Mu inu yonje, mutende akwenu
eyo musinga nji amitendele naanyi,
kakuli eyi etaluso no mulawo wa
Mushe mane ni tuto no anuhi a
Nyambe.

Omwelo no Kukumbana Onene (Luka13.24)

13 “Mwingenene mu mwelo no
kukumbana onene, kakuli omwelo
simba endila eyi itwala kukusinyeha
niya kuyatuluka, mi anokupula wa
ingenenanga.
14 Kono omwelo ou utwala kukuy-
oya ni wakukumbana, mi endila
itako ni yakubambaba mi niacana
aiwana.

Esitondo ni Mbuya Yaso (Luka6.43-44)

15 Mutokomele asikunuha no
mapwa. Kame aiya kwaanyi
akuyawekile mu situmba no
mukoko kono mukaci kame atendile
amaakanyani.
16 Mbamwa limukele kweyo
atenda. Omukona kaubeeke embuya
no beine mi omukona kaubeeke
etifenega.
17 Mu ndila imweya, esitondo no
kuwaba kame sibeekanga embuya
no kuwaba kono esino kwiiba kame
sibeekanga embuya no kwiiba.
18 Esitondo no kuwaba kasitwese
okubeeka embuya no kwiiba mi
ni sitondo no kwiiba kasitwese
okubeeka embuya no kuwaba.
19 Esitondo sonje nji kasibeeke em-
buya no kuwaba kame sipatuliwa ni
kuyumbeliwa mu mulilo.
20 Abo cwale anuhi no mapwa
mbamwa limukele ku mbuya yoo.

Kanisi kumi Limukile (Luka13.25-27)

21 “Kasa omunu yonje woyo
wamba kwa mene nji, ‘Mbumu,
Mbumu’ nji yoso ingena mu mubuso
na kuwilu, kono konji feela awo
atenda etato ya sitange na kuwilu.
22 Ba liywaa no katulo aanu
no kupula mbaamba kwa mene
nji, ‘Mbumu, Mbumu’ katwasiku
nuhanga mu litina lyowe, mi katwa
sikutundisanga amandimona mu
litina lyowe, ni kutendanga eti-
makazo no kupula-pula?
23 Cwale mbanaambele epatalaza
nji, ‘Kanimi limukile mutunde kwa
mene, anyi asikutenda ouyi!’

Ayaki ayili no Ndoo (Luka6.47-49)

24 “Cwale abo omunu yonje woyo
oyupa amaywi ange ni kwamamela,
kame akufekile kanyi omuyaki no
kushangama ona kuyaka endoo yaye
ba liwee.
25 Abana kwiiya ombula sebeli
oloka mi emisindi sebeli iiyala
ameyi, mi emebo sebeli efuka
onene ni kukafula abo ba ndoo,
kono kayasikwa kakuli kame ina
kusumiwa ba liwee.
26 “Kono omunu yonje woyo oyupa
amaywi ange mi kaamamele, kame
akufekile kanyi omuyaki no kweluba
woyo ona kuyaka endoo yaye ba
lipumasheke.
27 Cwale ombula sebeli oloka
emisindi sebeli iiyala mi emebo
sebeli efuka onene ni kukafula ba

ndoo mi sebeli ikwa ni kusinyeha onene!”

Amaata a Jesu

28 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso amaywi aa, enyangela sebeli ikomoka ekutazo yaye,
29 kakuli kame ana kwaiyetanga kanyi woyo oli ni maata, kasa kanyi aiyeti no mulawo.

8

Jesu Yo Balisa Omulume ona Kutoma Embingwa
(Maleka1.40-45; Luka5.12-16)

1 Cwale Jesu aba ana shetumukanga okutunda ba lilundu, enyangela sebeli imukoña.
2 Omulume ona kutomanga embingwa, sebeli oiya ni kukubama kwa yonyene ni kwamba nji, “Mbumu nji usinga kamotwesa okuni balisa.”
3 Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kumulema ni kwamba nji, “Nisinga, woombole.” Mi ababo sebeli obalisiwa ku mbingwa yaye.
4 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Omone nji kautamba okwambela aanu. Kono ote oka kumonahaze kwa mupulisita mi okabe empo, eyo ana kwamba Mushe nji aanu apumene nji nubala.”

Jesu Yobalisa Omubika no Mukulu no Masole namu Loma
(Luka7.1-10)

5 Cwale Jesu aba ana kwingena mu Kapenama, omukulu no masole sebeli oiya kwa yonyene okukumbela etuso ni kwamba nji,
6 “Mbumu, omubika wange kame atoine oweti no luñañali, kame alanganine feela ku mundi.
7 Jesu sebeli omwambela nji, “Nikeyili nimubalise.”
8 Cwale omukulu no masole sebeli otambula nji, “Mbumu kanifanene okukuisana nji wiye mu ndoo yange. Kono waambe eliywi feela mi omubika wange mbabala.
9 Kame nilimukile eyi kakuli ni mene kame nili omunu woyo oli munji no maata no akulu ange, mi kame nikwite amasole awo nilaelela, aba nambela omunu nji ote, kame ata. Ku munjili kame nji oiye, kamea iya. Aba nambela omubika wange nji otenda ngeesi mi kame atenda.”
10 Cwale Jesu aba ana kuyupa ngeeso, sebeli okomoka mi sebeli wamba kwaanu ana mukoña nji, “Kame ni myambela nji, kana siwana kale omunu woyo okwite etumelo inene ngeesi muno mu Isilaele kanyi woyo.
11 Kame ni myambela nji ano kupula mba tundu ku upa ni ku wiko mi mba ikala bamweya ba mukiti ni Abulahama, Isaka ni Jakobo mu mubuso na kuwilu.
12 Kono kwaawo afanena okekala mu mubuso kame saka yumbelwe kundee ku uwi oko cwale sakukekale okulila ni kukweca amaeo.”
13 Cwale Jesu sebeli wamba ku mukulu no masole nji, “Ote ku ndoo yowe, mi mbutendeliwa eyo upumena.” Mi ababo omubika waye sebeli obala.

Jesu Yobalisa aanu no Kupula
(Maleka1.29-34; Luka4.38-41)

14 Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo ya Pitolosi, sebeli owana njemunwaye Pitolosi no mukati yo langanine mu mumbeta yokola elitomaapa.
15 Jesu sebeli omulema ku lyoko, ababo elitomaapa sebeli litunda, mi sebeli obala ni kwinguka oku mutendela eyi no kulya.
16 Mu nako no mangolwaa awo, aanu sebeli alita kwa Jesu anokupula asimandimona. Jesu sebeli otundisa emebo no kwiiba ni liywi ni kubalisa ana kukolanga oonje.
17 Esi neli okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji, “Nalondo amayando etu onje, ni meeti etu.”

Outata oli mu Kukoña Jesu
(Luka9.57-62)

18 Cwale Jesu aba ana kumona enyangela no aanu imutingulukile, sebeli olaela aiyetwa aye nji, “Mute mu linjaliya no liwate.”

19 Cwale akasita kale omwiyeti no
mulawo sebeli oiya kwa yonyene ni
kwamba nji, “Mwiyeti, mba niku
koño konje soute.”
20 Jesu sebeli omutambula nji,
“Aluwawa akwite emina mi otuyunyi
tukwite eiyaleto, kono Omwana no
munu kakwite simba aba sasame
omutwi waye.”
21 Omunjili omwiyetwa sebeli
wamba nji, “Mbumu, mbani kukoño
kono oweli nite ni kapumbeke si-
tange.”
22 Kono Jesu sebeli omutambula
nji, “Muni koñe mi mulese aafu
apumbeke aafu woo.”

Jesu Yo Ombota Amandinda (Maleka4.35-41; Luka8.22-25)

23 Cwale sebeli oingena mu sisepe
na iyetwa aye sebele ata naye.
24 Ababo akatile sebeli kwiiya
emebo no kunenenba ni mandinda
sebeli atateka okwingena mu wato,
kono Jesu kame nalangananga.
25 Aiyetwa sebeli ata kwa yonyene
ni kumwingula nji, “Mbumu, otuy-
oyise kame tufa.”
26 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi
asi tumelo icana, iikene aba mucila?”
Cwale sebeli oinguka ni kukanena
emebo ni mandinda mi sebeli koon-
doka onene.
27 Aiyetwa aye sebeli akomoka
onene mane ni kwamba nji, “Ngasi-
bine aikalile woyo mulume? Simba
emebo ni mandinda kame imu
yupa!”

Jesu Yobalisa Alume Ayiili akwite Amandimona (Maleka5.1-20; Luka8.26-39)

28 Mi cwale Jesu aba ana kukeela
mu naha no Magadaleni mu lin-
jaliya no lisa, sebeli okuwana nalume
ayiili asi mandimona akatundelele
ku mabita. Alume awo kame ana
kwikalanga ni mandimona no kucil-
isa onene nji mane kakwisa simba
omunu ona kubitanga endila eyo.
29 Ababo sebeli akuwa ni kwamba
nji, Siikene usaela okutende kwaaci,
weene mwana Nyambe? Ninji kame
uneyi mukutu yandisa enako eya
kasikwana kale?
30 Bakatamba minwe kame kuna
kwikala etingulube no kupula
etilemine okulya.
31 Amandimona sebeli akumbela
kwa Jesu nji, “Aba ututundisa utu
citele muya mu tingulube.”
32 Jesu sebeli wamba ku mandi-
mona nji, “Kamute! Mi ababo isi-
tunda feela sebeli ikengena mu tin-
gulube. Munyima omulaka wonje se-
beli oshetumuka oka kuyumbela mu
liwate ni kufela mu meyi.”
33 Alisana no tingulube sebeli
aituka nikuta mu muleneñi, sebeli
akambela aanu eyo ina tendahala
yonje mane neyo yalume asimandi-
mona.
34 Aanu namu muleneñi sebeli ata
nuuka kuwana ni Jesu. Mi aba ana
kumu mona sebeli amu kumbela nji
atunde mu litunga lyoo.

9

Jesu Yobalisa Omulume noku Kukutela Oluñañali (Maleka2.1-12; Luka5.17-26)

1 Jesu sebeli oingena mu wato ni
kuta mu linjaliya mu muleneñi waye.
2 Cwale aanu sebeli amulitela omu-
lume onaku kukutela oluñañali, yo
langanine ba museme. Jesu aba na-
mona etumelo yoo, sebeli wamba
kwa woyo no kukola nji, “Oongote
omucima mwanange, eibi yowe na
wilemenwe.”
3 Ababo aiyeti anjili no mulawo se-
beli amba mu micima yoo nji, “Uyu
mulume kame anyefula Nyambe.”
4 Jesu aba ana ku lemuha emi-
hupulo yoo, sebeli wamba nji, “Anyi
iikene munahanela emihupulo no
kwiiba mu micima yenu?”
5 Sibine esi sotobile, ni kwamba nji,
‘Eibi yowe nai lemenwe,’ ni kwamba
nji, ‘Wimane weende?’
6 Mi cwale kame ni singa mu
limuke nji Mwana no Munu kame
ali ni tukelo bano banji noku lemena
aanu eibi, ababo Jesu sebeli wambela
omulume no kukutelanga oluñañali

nji, “Imana olonde omuseme wowe ute ku mundi.”
7 Woyo mulume sebeli oimana nuu kutela ku mundi waye.
8 Aanu no kupula aba ana kumona ngeeso sebeli acila, mi sebeli alumba Nyambe onabi kwaanu etukelo no ngeeso.

Jesu yo isana Mateu (Maleka2.13-17; Luka5.27-32)

9 Abo Jesu aba ana suweta okwenda, sebeli omona omulume no litina lya Mateu yo ikalile ba lubala no ndoo no mutelo. Sebeli wamba kwa yonyene, “Oni koñe”
Ababo omulume sebeli oimana ni kumu koña.
10 Ababo Jesu abana lyanga mu ndoo ya Mateu, atelisi no kupula na sikutenda eibi sebeli aingena ni kulya ni Jesu bamweya naa iyetwa aye.
11 Afalisi aba ana kumona ngeeso, sebeli aibanguta aiyetwa aye nji, “Iikene omwiyeti wenu abalya naanu no ngeesi?”
12 Jesu aba ana ku yupa ngeeso sebeli otambula nji, “Awo nokwa kolo kasaele onganga, kono onganga kame asaeliwa kwa asikukola.
13 Mute muka kwiyete eyo litalusa eliñolo eli nji, ‘Kame ni singa esishemo kasa esitabelo no iyamana.’ Kana siiya mu kwisanena ano kuluka ku kubaka, kono asikutenda eibi.”

Epuzo no Oukuyumena Eilya (Maleka2.18-22; Luka5.33-39)

14 Cwale aiyetwa a Jowani omukolobezi sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Aci na Afalisi kame tukuyumenanga eilya mu nako injili. Cwale ngasibine aiyetwa owe aba kaakuyumene eilya?”
15 Mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ninji alikani no mukwati kame satwese okulila, omukwati yo sili kwa onyene? Kono eliywaa kame liiya, elyo omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene. bokame abo saa kuyumene eilya.”
16 “Ka kwisa omunu woyo so beeka esimanahani no ubya ba sikumango no kukulubala, kakuli esimanahani eso kame sasi kaule esikumango eso, kame sekeza abo no ku kauka.”
17 Kame aanu ka itele ewaine no ubya mu singumbuli no kupangiwa ba itumba no kale, kakuli eyitumba mbei kauka. Mi cwale ewaine mba iitekele banji, mi sonyene esingumbui no kupanga ba itumba mbasi kauka. Kono ewaine no ubya kame iitelwa mu singumbuli no kupanga ba itumba no ubya, mi einu yiili kame ibabalelwa.

Mwana no Nduna no Mukatana ni Mukati Ona Kulema ku Mukanjo wa Jesu (Maleka5.21-43; Luka8.40-56)

18 Cwale Jesu yosamba eyambo eyi, sebeli kukeela onduna nikumu kubamena nji, “Mwanange no mukatana okubinda afe abano, kono wiiye, mu ku beeka elyoko lyowe beulu yaye mi mba yoyo kame.”
19 Jesu na iyetwa aye sebeli aimana ni kumu koña.
20 Ababo omukati onaku katazeha ku weeti no mweeya emyaka no kukwana likumi ni yiili (12), sebeli oiya mu nyima ni kulema ku mungundo no mukanjo waye.
21 Omukati sebeli okwambisa yonyene nji, “Aba sanileme feela ba mukanjo waye mbibala.”
22 Jesu sebeli oku setuka, ni kumumona, mi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Oongote omucima mwanange, etumelo yowe nai kuyoyisa.” Mi ababo ba nako eyo, omukati sebeli obala.
23 Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo no nduna, sebeli omona aa alemine okupeta etipala, naanu no kupula alemine okulila onene,
24 sebeli waambela nji, “Komu tunde, kakuli omukatana ka sifa, kono kame alanganine feela.” Mi aanu sebeli a musheka.
25 Cwale ababo aanu aba ana kubanena bandee, sebeli oingena ni kumu lema ku lyooko, mi omukatana sebeli oinguka.
26 Cwale etaba eyo ana kutenda Jesu sebeli ita elibubo mu naha yonje.

Jesu Yobalisa Alume Ayiili no Ibofu

27 Jesu aba nasiya esibaka eso, eibofu yiili sebeli imukoña eyikuwa nji, “Mwanaye Dabida otu yupele amakeke.”
28 Aba ana kwingena mu ndoo, eibofu eyo sebeli iiya kwa yonyene, mi Jesu sebeli oiibanguta nji, “Kame mupumena nji kame ni twesa okumi balisa?”Eibofu sebeli itambula nji, “Ee Mbumu.”
29 Cwale Jesu sebeli walema ba miyo ni kwamba nji, “Ku tendwe okuta mu tumelo yenu!”
30 Mi amiyo oo sebeli amona. Cwale Jesu sebeli waa laela onene nji, “Mu mamele nji mulese okwamba etaba eyi kwaanu.”
31 Kono sebeli ata nu kambela aanu eyo ana tende mu naha yonje.

Jesu Yobalisa Omulume no Simumu

32 Cwale awo alume ayiili asita feela, aanu sebeli alita kwa Jesu omulume. Mi neli esimumu kakuli kame ana kwikalanga ni mebo no kwiiba.
33 Ababo emebo no kwiiba aba ina kutundisiwa, omulume sebeli otangisa okwamba, mi aanu onje sebeli akomoka. Sebeli amba nji, “Katwa simona kale esinu kanyi esi mu Isilaele.”
34 Kono Afalisi sebeli amba nji, “Kame acita amadimona mu libaka no Mbumu no madimona.”

Jesu Kame Akwite Amakeke Kwaanu

35 Cwale Jesu sebeli ota yo enda mu mileneñi ni mu mindi yonje. Sebeli oiyetanga aanu mu tindoo too no milapelo, yo amba eliywi no mubuso, yo lemine oku balisa aanu awo ana kwikalanga ni meeti onje.
36 Aba ana kumona aanu no kupula sebeli waa yupela amakeke, kakuli nakuyanda onene okuulwa etuso kanyi emikoko nambulwa omulisani
37 Ababo sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Ekutulo niyaku neneba, kono asiku kutula acana.
38 Cwale abo mu lapele kwa Mbumu no kutulo nji atume abeleki nji awaneke ekutulo yaye.”

10

Aatumiwa no Kukwana Likumi na yiili (12)
(Maleka3.13-19; Luka6.12-16)

1 Jesu sebeli oisana aiyetwa aye, noku kwana likumi na yiili mi sebeli waaba amaata no kutundisa emebo no kwiiba, ni kubalisa ameeti onje.
2 Cwale amatina no atumiwa noku kwana likumi nayiili (12) aa okame. Woyo no weli ni Simoni woyo isaniwa nji Pitolosi ni Adiliyasi minaye, Jakobo ni minaye Jowani anaye Zebediya,
3 Filipi ni Batolome, Tomasi ni Mateu no mutelisi, Jakobo omwana Alufeya, ni Tandeya.
4 Simoni Omukanana ni Judasi isikaliyota woyo ona kubeteka Jesu.

Okutumiwa no Atumiwa no Kukwana likumi na Yiili (12)
(Maleka6.7-13; Luka9.1-6)

5 Jesu sebeli otuma ano kukwana likumi na yiili ni kwalaela nji, “Mulese kuta kwaa simacaba onje simba mu mindi ni mileneñi no Masamaliya.
6 Kono mute kwaanu no Isilaele, akufekile kanyi emikoko no kutauka.
7 Mute mi mukakutaze nji, ‘Omubuso naku wilu sebeli oli beebi.’
8 Mubalise asikutoma mi mwingule anokufa, mubalise asikutoma oweeti no mbingwa ni kutundisa amandimona. Namuku tambula okuulwa okuteneka, cwale naanyi mube nambulwa okutenekiwa.
9 Mulese ku shimba egauda, silibela simba amali outale mu tipokoto tenu.
10 Cwale mulese kushimba emikotana, ehembe einjili, etinjatangwa tinjili simba olutaa. Abeleki kame afanena okubiwa eyi yaalukele.
11 Aba mwingena mu muleneñi simba mu mindi, mwi bangute woyo ofanena okumitambula mwikale kwa yonyene kubitela aba sa mutundemo.
12 Cwale aba mwingena mu ndoo, mukeete awo alimo.
13 Nji awo anu ali omo mu ndoo kame amitambula, musiye ekozo no

kukeeta kwenu, kono nji kaamitambula, mulese okwasiyela okukeeta kwenu.
14 Nji mu ndoo ni mu muleneñi kami tambula ni kumi teeteta, mutundemo mi mututule eliluli no tinjatangwa tenu.
15 Niti luli kame ni myambela nji, Nyambe mba monisa amakeke ba liywaa no katulo kwanau namu Sodoma ni Gomola okubita aanu namu mileneñi eyo.

Amayando Mbaiiyi (Maleka13.9-13; Luka21.12-17)

16 “Kamumone! cwale kame ni mituma kanyi emikoko mukaci no maakanyani.” Cwale mutende ano kushangama kanyi tinyoka mi mutende ano kukukokobeza kanyi otunkwilimba.
17 Mutokomele aanu, kakuli kwaali awo samitwale ba kuta, mi mbamifulu mu ndoo no milapelo.
18 Mulibaka lyange mba mutwaliwa muku zekisiwa balubala no abusisi ni kwaa mbumu. Mundila eyi mbamwamba eliywi no kuwaba kwa onyene ni kwa simacaba.
19 Cwale aba samilite mukumyeteka, mulese kubilaela neyo samwambe simba omusa mwitambulele, aba saiiye enako mbamubiwi eyo samwambe.
20 Cwale amaywi samwambe kasa enu, kono mbaatundu ku Mebo ya Nyambe Sitenu okwamba mwaanyi.
21 “Omwabae munu mbabeteke omwabae nji aibaiwe, ni ashemi mbatende ngeeso kwa noo mi aana mbafutukele ashemi oo mane aibaiwe.
22 Omunu yonje mbamitimbi mulibaka lyange. Kono woyo so tundamena okutwala ku mamaneneno mbayoyisiwa.
23 Cwale aba amiyandisa mu muleneñi umweya mushotokele mu unjili. Kame nimyambela luli nji, kamutamba okumana omusebezi mu mileneñi yonje no Isilaele abo Omwana no munu yokasiiya.
24 “Kakwisa omwiyetwa woyo obita omwiyeti waye, mi simba omubika obita molyaye.
25 Cwale omwiyetwa kame afanena okupumena okwikala kanyi omwiyeti waye, mi ni mubika kanyi molyaye. Nji omunya ndoo kame isaniwa nji Beezebule, asindoo yaye mbanyefulwa onene ni kubitelela ni kwiisaniwa amatina no kwiiba.

Anyine so Ciliwa? (Luka12.2-7)

26 “Cwale mulese kucila aanu. Eyo yonje ifukilwe mbaifukulwa, mi simba eyi ishwekilwe yonje mbai limukiwa.
27 Eyi nimyambela mu uwi, kame mufanena okuyamba mu liseli, mi neyi muna yupu ku mukunda, kame mufanena okwikuweleza ba kashongwa no ndoo.
28 Mulese kucila awo aibaa olutu kono katwese okuibaa omooyo, kono mucile Nyambe woyo otwesa okusinya olutu bamweya ni mooyo mu lyangalilo.
29 Kasa nji etitaha timbili kame tiula akangwee kamweya, kandi kakwisa etaha simba imweya ikwela banji abo sitenu yo kasipumena.
30 Cwale Nyambe kame alimukile simba etiñuki tili ku mitwi yenu.
31 Cwale mulese kucila, kame mulukele okubita etitaha no kupula.

Okupumena ni Kukana Kilesite (Luka2.8-9)

32 “Omunu yonje soamba patalaza kwaanu nji kame apumena kwa mene, ni mene kame sanambe kwa sitange naku wilu nji kame ali kwa mene.
33 Kono omunu yonje soni latula kwaanu, ni mene mbani mulatula kwa Sitange naku wilu.

Jesu Yolita Olutimbo kasa Kozo (Luka12.51-53; 4.26-27)

34 “Mulese okuyabuta nji kame nina liti ekozo mu litunga, kokuulwa kanisi kulita ekozo kono olutimbo.
35 Kame nina kwiiya muku fapahanya omwana no ndubana ni sitaye, omwana no mukatana ni inawaye, mi onjemunwa ni njemunwaye no mukati.

36 Eila yowe mbatende asindoo
yowe.
37 “Omunu woyo osinga sitaye
simba inawaye onene okubita mene,
kafanene okutenda omwiyetwa
wange, mi omunu woyo osinga
mwanaye no ndumbana simba
mwanaye no mukatana oku-
bita mene, kafanene okutenda
omwiyetwa wange.
38 Mi woyo soulwa okushimba esi-
fapano saye ni kuni koña, kafanene
okutenda omwiyetwa wange.
39 Woyo obabalela omooyo waye
mbautaukelwe, kono woyo osinye-
helwa omooyo waye mulibaka
lyange mbauwana.

Emipuzo
(Maleka9.41)
40 “Onje awo amitambula kame
atambula mene, mi onje awo ani
tambula kame atambula ni woyo ona
ni tumu.
41 Mi woyo yonje so tambula
omunuhi wa Nyambe mulibaka
lyanji nimuhi wa Nyambe, mba
wana omupuzo ou ufanena omunuhi
wa Nyambe. Mi woyo yonje sotam-
bula omunu no kuluka kakuli ni
wakuluka mba wana omupuzo ou
ufanena osikuluka.
42 Niti luli kame nimyambela nji,
woyo yonje soba mumweya ameyi no
kunwa ku mucana no aiyetwa ange
kakuli ni mwiyetwa wange, luli mba
wana omupuzo.

11

Atumiwa Ana kutunda kwa Jowani Omukolobezi
(Luka7.18-35)
1 Cwale Jesu osimana feela okuba
etitaelo kwa iyetwa aye anaku
kwana likumi na yiili, sebeli osiya
esibaka eso ni kuta mukwiyeta ni
mukukutaza mu titolopo tili beebi.
2 Cwale Jowani omukolobezi aba
ana kuyupa yooli mu tolongo einu
eyo Kilesite ana ku tenda, sebeli
otuma aiyetwa aye kwa yonyene,
3 Cwale sebeli amwibanguta nji,
“Yawene ana kwamba Jowani nji
ukeile, nji mundina tufanena oku-
tatelela?”
4 Jesu sebeli waa tambula nji,
“Mute muka simwete Jowani eyi
muna yupu neeyi muna mono,
5 eibofu kame imona, eiyanga
kame yeenda, asi kutoma embingwa
kame abalisiwa, ano kwa yupa kame
ayupa, aafu kame aingulwa mi
amaywi no kuwaba kame akutaziwa
kwaanu no kusheeba.
6 Embuyoti ni yaawo aulwa oku-
nikana mulibaka no eyo nitenda!

7 Aiyetwa a Jowani aba ana
kuuka, Jesu sebeli otateka okwamba
kwaanu eya Jowani nji, “Aba mu
nakuta kwa Jowani mu lihalaupa
iikene muna ku tatelela okumona?
Nji neli olutaka olu lunyendaela mu
mebo?
8 Iikene mu nakutela oka mona?
Omulume woyo oku mangile eiku-
mango no kutula? Kasa ngeeso! anu
awo akumangile ngeseo kame ayoya
mu tindoo no ambumu.
9 Mu nambele, iikene eyo muna
kutela oka monako? Ninji neli
omunuhi wa Nyambe woyo muna
kutela oka mona? Ee, kame nimyam-
bela nji, Jowani kame abita omunuhi
wa Nyambe.
10 Yokame woyo aamba amañolo
nji Nyambe kame ana kwamba
nji, ‘Omone! Kame sani tume
onumwana wange balubala lowe nji
akaku lukisete endila yowe.’
11 Kame ni myambela eniti luli
nji, Jowani omukolobezi yo munene
kwaanu onje ana yoya bano banji.
Kono woyo mucana mu mubuso
naku wilu yo munene okubita
Jowani.
12 Oku tunda ba nako ya Jowani
omukolobezi yoiyeta eliywi lyaye
oku keela ni balelo lino omubuso
naku wilu nau yandisiwa onene,
alume no tindwaa kame aulwisa nji
aukome.
13 Oku keela ba nako ya Jowani
omukolobezi anuhi a Nyambe onje
ni mulawo wa Mushe kame ana
kwamba eyi no mubuso.

14 Cwale nji kame musinga oku
pumena eyo namba, mbamu yupi-
sisa nji Jowani yo Eliya woyo anuhi a
Nyambe ana kwamba nji mbaiyi.
15 Woyo okwite amatwi yonje
ayupe!
16 Jesu sebeli otwalelela okwamba
nji, “Ngaibi sani bapanye aanu no
balelo? Kame aku fekile kanyi anuke
aikalile mu sibaka no lyuliseto. Esik-
wata sinjili esi kuweleza akoo,
17 Natumi futele epala kono kamwa
sinenga, natu miimbele etindimo no
malilo kono kamwa silila.
18 Cwele abo Jowani aba ana kwi-
iya, kame ana kukuyumena eino
kulya ni kunwa kanyi aanu anjili, mi
aanu onje sebeli amba nji, ‘Kame ali
ni mandimona!’
19 Cwale abana kwiiya Omwana no
munu, sebeli olya ni kunwa, mi aanu
onje sebeli amba nji, ‘Komumone
woyo mulume! woyo osikulya onene
ni undalabangwana omulikani no
atelisi ni awo asikutenda eibi! Kono
okushangama kame kuku mona-
haleza ku tikezo.

Ekatulo no Aanu no Kwa Pumena (Luka10.21,22)

20 Cwale Jesu sebeli otangisa ok-
wayuta emileneñi omo ana ku tenda
etimakazo no kupula, kakuli kaya
sibaka.
21 Mba mumono oumai wenu anyi
Kolazini ni wene Betisaida! Kambe
etimakazo tina tendiwa kwaanyi
kambe kame tina tendahala mu Tile
ni mu Sidoni, emileneñi eyo kambe
naibaka mwiikumango no masaka
ni mute na ba litiko.
22 Kono kame ni myambela nji,
ekoto no Tile ni Sidoni kame sa itende
eyi no kotoba okubita eyenu mu liy-
waa no katulo.
23 Ni wene Kapenauma kame
so tulekelwe ku wilu? Kokuulwa
kame sobeekiwe kunji mu lyangalilo,
kakuli etimakazo tina tendahala kwa
wene kambe kame tinaku tendahala
mu Sodoma, kambe kwa tisili ni
balelo lino.
24 Kono kame nimyambela nji ba
liywaa no katulo, ekoto no Sodoma
kame sa itende eyi no kotoba okubita
yowe.

Mwiiye kwa Mene mi Mupumule (Luka10.21-22)

25 Mu nako eyo Jesu sebeli wamba
nji, “Kame ni ku lumbeka Sitange,
Ombumu no litunga ni liwilu,
kakuli na ushweeke eyi inu kwasi
kushangama naawo asiku kwiyeta,
mi kame ona tishootwele aana
acana.
26 Ee, Sitange, mo kwikalele, kakuli
mo na singele.
27 Cwale Jesu sebeli wamba
kwaanu nji, “Sitange nabi einu
yonje kwa mene. Mi kakwisa woyo
olimukile Omwana konji sitaye,
kame kakwisa woyo olimukile sitaye
konji Omwana, naawo asingwa kwa
Mwana okwa taluseta.
28 Mwiiye kwa mene monje anyi
mu katalile naanyi mu imelwe, mi
kame sani mibe epumulo.
29 Muku tweke ecoko yange, mi mu
kwiyete kwa mene, kakuli kame nili
ni wikokobezo ni mucima no kotoba,
mi mba mu wanene Emebo yenu
epumulo,
30 kakuli ecoko yange niya kotoba
mi omushimbo wange ka ukwite
okulema.”

12

Okwibanguta Eyi no Sabata (Maleka2.23-28; Luka6.1-5)

1 Ba nako eyo Jesu sebeli ota mu
matema elino Sabata. Aiyetwa
aye kame ana kuyomba mi sebeli
atangisa oku tola oubeke ni kulya.
2 Kono Afalisi aba ana ku mona
ngeeso, sebeli amba kwa Jesu nji,
“Komone, aiyetwa owe kame atenda
eyi no kwafanena ba liywaa no
Sabata.”
3 Jesu sebeli otambula nji, “Kamu si
kubala mu mañolo eyo ana ku tenda
Dabida naanu aye abana ku yomba?
4 Sebeli wingena mu ndoo ya
Nyambe, mi yonyene nawo ana
kwikala naye sebeli alya esinkwa eso
sina kulukisetwa Nyambe, mi eyo
kaya siku pumenenwa ku mulawo

oku tendiwa, kono konji apulisita anaku pumenenwa okulya esinkwa eso.
5 Kame kamwa sikubala mu mulawo wa Mushe nji, eli no Sabata apulisita mu Ndoo ya Nyambe kame acolanga omulawo no Sabata kono ka kwite omubonda?
6 Kame ni myambela nji esinu no kuneneba okubita endoo ya Nyambe sino sokame.
7 Kambe namu ku limuka eyo atalusa amaywi a Nyambe nji, 'Kame nilakaza esishemo, kasa esitabelo,' kambe kamwa satula ano kuluka.
8 Cwale abo Omwana no Munu yo Mbumu no Sabata."

Omulume no Kombola Elyoko (Maleka3.1-6; Luka6.6-11)

9 Jesu aba ana kutunda omo mu sibaka sebeli oingena mu ndoo yoo no milapelo,
10 omo kuna kwikala omulume no kombola elyoko. Kame kuna kwikalamo aanu ana kusinga okunyaza Jesu nji kame acola omulawo, sebeli amwibanguta nji, "Kasa okufosa okubalisa eli no Sabata?"
11 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Cwale nji kwaanyi kame kuli ni woyo oli ni mukoko ona kwele mu wina ba liywaa no Sabata, kamu twese oku utundisamo?
12 Ka utokwa oli ba mukoko okubita omunu? Abohe ni mulawo kame otupumenena oku tenda wino ba liywaa no Sabata."
13 Cwale sebeli wamba ku mulume no kombola elyoko nji, "Oolole elyoko lyowe."

Cwale sebeli olyolola mi luli nali ku bala, kanyi omwa yupelanga elinjili.
14 Kono Afalisi sebeli ata bandee okalela omo saibaele Jesu.

Jesu Omubika ona Kuketiwa kwa Nyambe

15 Cwale Jesu aba ana kulimuka eyo ana kulela, sebeli otunda mu sibaka eso. Aanu no kupula sebeli amu koña , mi sebeli obalisa asikutoma onje.
16 Sebeli waaba emamela nji alese okambela akoo eyaye.
17 Eyi neli okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa omunuhi wa Nyambe Isaya nji,
18 "Woyo yo mubika wange woyo ni na kete,
woyo nisinga, woyo nikatelwe onene.
Mba ni beeke Emebo yange mwa yonyene,
mi mbaamba ku matunga eliñusa no uuwa no katulo yange.
19 Ka tamba okwauta simba okukuwa, kakwisa woyo so yupa eliywi lyaye mu tindila.
20 Ka tamba okucolelela olutaka luna funyuka mi katamba okutima olumonyi olu lusi tunya owise, konji eyi no kuluka aba sa ikome.
21 Mu litina lyaye asimatunga mba musepe.

Jesu Amaata Aye Kame Atunda kwa Nyambe (Maleka3.20-30; Luka11.14-23)

22 Cwale aanu sebeli amu litela omulume osi madimona woyo no kwa mona ni kwamba, mi Jesu sebeli omubalisa, nji cwale amone ni kwamba.
23 Aanu onje sebeli akomoka ni kwamba nji, "Anyi! Uyu kasa mwanaye Dabida!"
24 Kono cwale afalisi aba ana kuyupa eyi, sebeli amba nji, "Uyu munu kame atundisa amadimona mulibaka no maata a Beeluzebule ombumu no madimona."
25 Jesu no limuka emihupulo yoo mi sebeli wamba kwa onyene nji, "Omubuso onje aba uku tabile wonyene mbau futuka amatota, mi omuleneñi simba endoo ikutaba yonyene mba ishandauka.
26 Nji Satani kame akulwisa yonyene, cwale ngasibine sa wikale omubuso waye?
27 Mi nji kame ni tundisa amandimona mulibaka lya Beeluzebule, cwale anyine aku tusisa anenu oku tundisa amandimona? cwale abo mba tende aatuli enu.
28 Kono cwale nji kame ni tundisa amandimona mulibaka lya Mebo

ya Nyambe, cwale omubuso wa Nyambe na wiiyi kwaanyi.
29 “Nji kame, ngaibi saingenene omunu mu ndoo no mulume no kongola ni kwiita eibyana yaye, konji aba sa mu nunge oweli? Cwale okubinda sa ite einu yonje mu ndoo yaye.
30 Woyo yonje kasa kwa mene kame ani lwisa, mi woyo onje no kwanitusa okuwaneka kame ashandaula.
31 Mu libaka eli kame ni myambela nji, aanu kame atwesa okulemenwa eibi ni tinyefulo, kono okunyefula ba Mebo No Kukena kaku tamba oku lemenwa.
32 Yonje woyo wamba eliywi no ku lwisa Omwana no munu mba lemenwe, kono woyo yonje soamba eliywi oku lwisa Emebo No Kukena katamba ku lemenwa, simba muno mu nako ni mu nako eyo ikeyile.

Esitondo ni Mbuya Yaso (Luka6.43-45)

33 “Esitondo aba sambiwa nji sa kuwaba ni mbuya yaso niya kuwaba, esitondo no kwiiba ni mbuya yaso ni yakwiiba, esitondo kame silimukelwa ku mbuya yaso sibeeka.
34 Anyi etinyoka! Ngaibi aba mwamba eyi no kuwaba me muli ano kwiiba? Kamutwese okwamba ngeeso kakuli akanwa kame kamba eyi iyalile mu mucima.
35 Omunu muwa kame alita einu no kuwaba oku tunda mu sitewelo saye no kuwaba, ni munu no kwiiba kame alita eyi no kwiiba oku tunda mu sitewelo saye no kwiiba.
36 Cwale kame ni myambela nji, “Omunu yonje kame sakutambwele ba liywaa no katulo ku liywi lyonje nambulwa tuso ana kwamba.
37 Amaywi enu mba kutusisiwa oku myatula. Eyi munamba mba imonisa nji kame mukenine simba nji kame mukwite emibonda.

Okukumbela Emakazo (Maleka8.11-12; Luka11.29-32)

38 Cwale anjili no Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu ni ku mwibanguta nji, “Mwiyeti, kame tu saela oku mona esisupo no makazo oku tunda kwa wene.”
39 Cwale sebeli otambula nji, “Anyi olusika no kwiiba ni wozwa kame musinga oku mona emakazo kono ka mu tamba kubiwa konji emakazo no munuhi wa Nyambe Jonasi.
40 Jonasi aba ana kwikala amaywaa aatu ni mausiku aatu mu lipumo no ndi no kuneneba. Mundila imweya Omwana no munu kame sa ikale mu libita amaywaa aatu ni mausiku aatu.
41 Beelyo eliywaa no katulo alume no Nanibe mba imana ba katulo noolu olusika ni ku lunyaza, kakuli naaku baka aba ana kuyupa ekutazo ya Jonasi, mi bano esinu no kuneneba okubita Jonasi sino sokame.
42 Beelyo eliywaa Ombumu no mukati na ku mboela kame sa imane ba katulo ni olu olusika ni ku lunyaza, kakuli nakwiiya oku tunda ku mamaneneno no litunga mu ku teeteta kukushangama kwa Solomoni, mi bano esi no kuneneba okubita Solomoni sino sokame.

Okuuka no Mebo no Kwiiba (Luka11.24-26)

43 Cwale emebo no kwiiba aba itunda ku munu, kame ikutela mu lihalaupa mu ku saela epumulo mi kaya siiwana.
44 Cwale kame yamba nji, ‘Mbani uku ku ndoo nina ku siya, cwale aba ikeela, sebeli iwana endoo kakwisa eyi ilimo kame ikenine naifiyeliwa ni ku baakanyiwa wino.
45 Cwale kame ita oka shimba emebo injili ikwana mutanu ni twiili (7) no kwiiba okwibitelela, mi kame ingena ni ku yoya mo. Mi omwikalelo waye no mamaneneno kame sobambabe okubita ba weli. Mo sa lwikalele nolu olusika no kwiiba.

Inawaye Jesu na Inaaye (Maleka3.31-35; Luka8.19-21)

46 Abo Jesu yo samba kwaanu, inawaye nainaye sebeli aimana ba ndee, okusaela okwamba naye.

47 Omunjili sebeli omwambela nji,
“Inaowe na inowe kame aimanine
bandee okusaela okwamba nowe.”
48 Kono Jesu sebeli omutambula
nji, “Inawange nanyine, mi na inange
anyine?”
49 Yo yulekile kwa iyetwa aye, se-
beli wamba nji, “Aa, amandi na
inange!
50 Woyo yonje otenda esi asinga
sitange naku wilu yo inawange ni
minange ni mandange no mulume
simba no mukati.

13

Enguli no Mukuni (Maleka4.1-9; Luka8.4-8)

1 Ba liywa elyo, Jesu sebeli otunda
mu ndoo nu kekala ba likamba no
liwate.
2 Kame ana kwingena mu wato
kakuli aanu ana kuungana kwa
yonyene neli ano kupula. Sebeli
oikala banji abo aanu aimanine ba
likamba.
3 Cwale sebeli waambela eyambo
no kupula mu tinguli nji, “Omukuni
nakuta mukukuna.
4 Aba anaku kunanga ngeeso, ein-
jili embuto sebeli ikwela mu ndila mi
otuyunyi sebeli twiiya mukwilya.
5 Einjili embuto sebeli ikwela mu
mawee, omo kuulwile omumbu no
kupula, mi sebeli imena muwangu
kakuli omumbu kawasitunga.
6 Kono eliywaa aba linakupa
eimena sebeli iletuka, mi kakuli
kaikwite emibisi, sebeli ikukuta.
7 Einjili embuto sebeli ikwela mu
mikakani, mi emikakani aba ikula
kame iyowelisa eimena.
8 Kono einjili embuto sebeli ikwela
mu mumbu no kuwaba mi sebeli
ikula ni kubeeka obeeke. Einjili em-
buto sebeli ibeeka omwaanda (100),
einjili sebeli ibeeka amakumi mu-
tanu ni likumi limweya (60), einjili
makumi aatu (30).
9 Mi Jesu sebeli omanenena mu
kwamba nji, “Woyo yonje oli ni
matwi ayupe!”

Etuso no Tinguli (Maleka4.10-12; Luka8.9-10)

10 Aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene
ni kumwibanguta nji, “Iikene aba
wamba kwaanu mu tinguli?”
11 Jesu sebeli waatambula
nji, “Anyi namubiwi okulimuka
etikunutu no mubuso na kuwilu,
kono onyene kasibiwa.
12 Woyo yonje okwite mbabiwi
onene, mi mbakwiyala kwa yonyene,
kono woyo oulwile simba kanyonyo
mba byanguliwa nesi ali naso.
13 Eli elibaka naambela noo mu
tinguli. Aa aanu mba mona, kono
kamonisisa, mbayupu kono katamba
kuyupisisa.
14 Mwa onyene nakwiyatetetwe eyi
ana kwamba omunuhi wa Nyambe
Isaya nji,
“Okuyupa mba muyupu kono kamu-
tamba kuyupisisa,
mba mumono kono kamu tamba
kumonisisa.
15 Emicima yaa aanu, kame inakulu
muku timbiba,
amatwi oo kayupisisa mi kame
ana kutimi ku miyo
nji alese okumona.
Amatwi oo kayupu,
emicima yoo kaiyupisisa
mi kafutukele kwa mene
nji naabalise.
16 Kono kwaanyi amiyo enu kame
afuyolilwe, kakuli kame amona, ni
matwi enu kakuli kame ayupa.
17 Niti luli kame nimyambela nji,
asikunuha no kupula naa no ku-
luka no kupula kame anyolelwe oku-
mona eyi mumona kono kasiimona
ni kuyupa eyi muyupa kono kasi-
iyupa.

Jesu Yotoloka Enguli no Mukuni (Maleka4.13-20; Luka8.11-15)

18 Cwale komuyupe etaluso no
nguli no mukuni.
19 Embuto ina kuniwa mu ndila
kame ikufekile kanyi omunu woyo
ona yupu eliywi no mubuso mi
kaliyupisisa, woyo no kwiiba kame
aiya kwa yonyene ni kumubyangula
esisinakuniwa mu mucima waye.
20 Embuto ina kwele mu mumbu
no mawee, kame ikufekile ni munu

woyo oyupa eliywi mi ababo ni mulitambula mukuwabelelwa.
21 Abo omunu no ngeeso kakwite emibisi, kono kame atambula eliywi mu nako icana. Kono cwale amayando ni utata aba iiya mulibaka no liywii, kame aleluba okukwa.
22 Embuto ina kwele mu mikakani kame ikufekile ni munu woyo ona yupu eliywi, kono etipilaelo na mu litnga ni titakazo no ufumu kame tiyowelisa eliywi, cwale kabeeke embuya.
23 Kono embuto eyi ina kwele mu mumbu no kuwaba kame ikufekile kanyi omunu woyo ona yupu eliywi ni kuliyupisisa ni kuyoya nalyo. Cwale kame akufekile kanyi embuto eyi ibeeka oubeeka, einjili sebeli ibeeka omwanda (100), einjili makumi mutanu ni likumi limweya (60) mi einjili amakumi aatu (30) okubita eyo inaku kuniwa.

Enguli no Mufuka

24 Jesu sebeli waambela enguli einjili nji, “Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku munu ona kukuna embuto no kuwaba mu litema lyaye.
25 Kono aanu onje aba alanganine sebeli kwiiya esiila saye ni kukuna omufuka mu uloto nuu kutela.
26 Mi ouloto aba ona mana okumena ni kubeeka, omufuka ni wonyene sebeli okula.
27 Mi abika no munya ndoo sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba nji, ‘Mbumu kasanji kame munakukuna embuto no kuwaba mu litema lyenu? Cwale kubine ona tundu omufuka?’
28 Sebeli otambula kwa onyene nji, ‘Esiila sange yo natende ngeesi, cwale sebeli amwiibanguta nji, ‘Kausingi nji tukautulemo?’
29 Kono sebeli waatambula nji, ‘Kokuulwa! Kakuli aba samutule omufuka mwendi mba mutulelele bamweya ni uloto.
30 Mwilesele yonje ikulele bamweya okutwala ba nako no kuyangula mi cwale mbani ambele asi kuyangula nji, ‘Muungekemo omufuka muununge otuñata cwale muu ciñe okubinda samuyangule ouloto niku ubeeka mu sishete sange.”

Enguli no Mbuto no Masitete (Maleka4.30-32; Luka13.18-19)

31 Kame Jesu sebeli waambela enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi embuto no masitete eyi ana shimbi omunu nuu kaikuna mu mutabo waye.
32 Naaba itendile icana kutimbuto tonje, kono aba imena, kame itenda esimena no kuneneba ku miloho yonje mi kame ifutuka esitondo, cwale abo eiyunyi kame iiya mukuyakelako eiyaleto ku mitai yaso.

Enguli no Mumena (Maleka4.30-32; Luka13.18-19)

33 Jesu sebeli waambela kame enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sitendahalanga abo omukati aba awaneka omumena ni unga no uloto no kupula okukanda, cwale eliñende lyonje kame litunduluka.”

Etuso ya Jesu Okutusisa Etinguli (Maleka4.33-34)

34 Jesu sebeli wamba eyambo eyi yonje ku sicaba mu tinguli, kasi kwamba noo feela konji mu tinguli.
35 Naku tenda ngeesi okwiyateteta esi sina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe nji, “Kame sani yaamise akanwa kange ni kwamba mu tinguli, mbanamba eyi inaku shweekiwa, okutunda ku matatekelo no litunga.”

Jesu Yotoloka Enguli no Mufuka

36 Cwale Jesu aba ana kusiya aanu no kupula sebeli oingena mu ndoo. Aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni kumu ambela nji, “Otu talusete enguli no mufuka mu mutabo.”
37 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo ona kunu embuto no kuwaba, Mwana no Munu.
38 Omutabo wokame elitunga, embuto iwa okame aanu no mubuso wa Nyambe, omufuka okame aanu awo ali kwa woyo no Kwiiba.
39 Mi esila sina kukuna omufuka yokame Diyabulosi, ekutulo okame

mamaneneno no litunga, mi asi kukutula okame amangeloi.
40 Kanyi aba kukutulwa omufuka ni ku uciña ni mulilo, mbakwikala ngeeso niku mamaneneno no litunga.
41 Omwana no munu kame satume amangeloi aye mi mbawaneke nikutundisa mu mubuso waya awo onje atendisa aanu okutenda esibi nawo acola emilawo ya Nyambe.
42 Mi mbaakondele mu mulilo no kuneneba no lihele omo sa kaikale alila ni kukweca amaeo.
43 Cwale asikuluka mba benye kanyi eliywaa mu mubuso wa sitoo. Woyo oli ni matwi ayupe.

Etinguli no Ufumu ona Kushweekiwa

44 Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi oufumu ona shweekiwa mu mutabo, Omunu sebeli ouwana niku ushweeka kame. Cwale muku wabelelwa kwaye sebeli ota okaulisa eyaye yonje ni kuula elyo litema.

Enguli no Tinyuma no Kutula (Etipelela)

45 Kame omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku muulisi woyo aba ana kuta muku saaela etinyuma no kutula (isaniwa nji etipelela).
46 Aba ana kuwana eyi no utokwa, sebeli ota mukaulisa eyaye yonje nukuulela yo.

Enguli no Lituwa

47 Mi kame, omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi esisi tendahalanga abo elituwa aba likondelwa mu lisa ni kukoka etindi no mifutafuta.
48 Cwale aba lina kwiyala sebeli alikokela ba libamba, cwale sebeli aikala banji nikuketa etimdi no kuwaba ni kubeeka mu matanda, kono niku yumba etino kwiiba.
49 Yongeso mo sa kwikalele ku mamaneneno no litunga. Amangeloi mbaiyi mu kutaba ano kwiiba kwaawo no kuwaba
50 niku yumbela aanu no kwiiba mu mulilo no kuneneba no lihele, omo sa kwikale okulila ni kukweca amaeo.

Eniti no Kale neyo no Ubya

51 Jesu sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, “Namu yupisisa eyi einu yonje?” Sebeli atambula nji, “Ee.”
52 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Abo cwale omwiyeti yonje no mulawo woyo ona tende omwiyetwa mu mubuso na kuwilu kame akufekile kanyi omunya ndoo woyo olita mu sitewelo saye eyi no kale neyi no ubya.”

Jesu yo Kaniwa ku Nazaleta (Maleka6.1-6; Luka4.16-30)

53 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje mu tinguli, sebeli otunda mo.
54 Aba ana kukeela mu muleneñi waye sebeli otangisa okwiyeta aanu mu ndoo yoo no milapelo, mane sebeli akomoka ni kwamba nji, “Kandi uyu mulume kubine ana shimbi okushasngama no ngeesi ni maata no kutenda etimakazo?
55 Aaka! kasa kanaye osi kwaaya? Kasa nji inawaye ni Maliya, kasanji ainaye ni Jakobo, Josefa, Simoni ni Juda?
56 Kasanji amandaye onje kame ali naaci? Cwale kubine uyu mulume oko ana wana eyi inu yonje?
57 Mi sebeli afosezwa onene mane sebeli akana oku pumena kwa yonyene.

Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu sibaka feela omo omunuhi wa Nyambe aulwa okukutekiwa, mu muleneñi waye ni mu ndoo yaye.”
58 Mi kasi kutenda etimakazo no kupula muya mulibaka no kuulwa etumelo koo.

14

Olufu lwa Jowani mukolobezi (Maleka6.14-29; Luka9.7-9)

1 Ba nako eyo ombumu Heloda namu Galileya, sebeli oyupa elibubo lya Jesu.
2 Mi Sebeli wambela abika aye nji, “Uyu ya Jowani omukolobezi na inguka kwaafu! Mulibaka elyo aa

maata kame abeleka mwa yonyene okutenda etimakazo.”
3 Nakwamba eyi kakuli mu nako nakunyima, kame ana kumulema Jowani okumununga mane ni kumu beeka mu tolongo mulibaka lya Helodiyasi onaku kwaliwangwa oweli kwa mukulwaye Filipi,
4 kakuli Jowani kame ana kwambela Heloda nji, “Kasa etukelo nji weene omukwate.”
5 Heloda osaela okwibaa Jowani, kono kame ana kucila aanu, kakuli aanu kame ana ku yambuta nji Jowani neli munuhi wa Nyambe.
6 Kono ba liywaa no mukiti no kuleiwa kwa Heloda, omwana Helodiyasi no mukatana sebeli onenga balubala no angenda ni ku wabelisa Heloda onene,
7 cwale mane sebeli omusepisa ni kweeta nji, “Kame samube eso sonje sakumbele.”
8 Muku susuweziwa kwa nyinawaye, sebeli wamba nji, “Onibe muno mu siwana omutwi wa Jowani omukolobezi.”
9 Ombumu sebeli weena, kono mulibaka no kweeta naa ngenda, sebeli olaela nji abiwe eyi ana kumbele.
10 Heloda sebeli otuma amasole aye okapatula omutwi wa Jowani mu tolongo.
11 Omutwi waye nolitiwa mu siwana ni kuuba omukatana, mi sebeli oulita kwa nyinawaye.
12 Cwale aiyetwa a Jowani sebeli aiya ni ku shimba olutu lwaye okapumbeka, cwale sebeli ata nu kambela Jesu.

Jesu aba ana Fepa Aanu ana Kubitelela Eikiti Mutanu (5,000)
(Maleka6.30-44; Luka9.10-17; Jowani6.1-14)

13 Cwale Jesu aba ana kuyupa eya Jowani eyi ina kutendahala, sebeli ofuula esisepe ni kuta ku mukunda aka ikalako yomboci. Esicaba aba sina kuyupa ngeeso, sebeli simukoña ni makondo okutunda mu mileneñi.
14 Cwale Jesu aba ana ku fuweka sebeli omona aanu no kupula-pula, sebeli waayupela amakeke niku balisa awo ana kutomanga mukaci koo.
15 Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwambela nji, “Kuno ku sibaka ni kwakuleba ni mindi mi eliywaa lyatakale, ouse esicaba sikutele mu mindi sikakuulele sonyene eilya.
16 Jesu sebeli otambula nji, “Kalukele okuta. Mwaabe esinjili esi sa lye.”
17 Aiyetwa sebeli atambula nji, “Aci muno katukwite esi no kwaaba konji feela einkwa mutanu ni tindi timbili.”
18 Jesu sebeli wamba nji, “Mwilite kuno kwa mene.”
19 Jesu sebeli olaela aanu okwikala banji ba moopu. Sebeli oshimbe einkwa mutanu ni tindi timbili ni kwaliketa ku wilu, sebeli okutumela ni kupatoola einkwa. Cwale sebeli oba aiyetwa aye einkwa, mi aiyetwa aye sebeli aaba aanu einkwa.
20 Cwale onje sebeli alya ni kwikuta, mi aiyetwa sebeli atola oungululwa ni kwiyata amatanda no kukwana likumi ni twiili kweyo ina kusiyalako.
21 Epalo yawo ana ku lyako kame ina kukwana eikiti mutanu alume okutundisako akati naa nukana.

Jesu yo Enda ba Meyi
(Maleka6.45-52; Jowani6.15-21)

22 Ababo Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene mu wato, aku tangete okuta mu linjaliya no liwate yonyene abo yosi fundula elikwanamunu.
23 Aba ana ku mana okufundula elikwanamunu, sebeli okambama ba lilundu yomboci oka lapela. Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, Jesu yoliko yomboci.
24 Ba nako eyo owato omo ana ikalanga aiyetwa owendela kule bakaci no liwate, ouzukuzwa ku mandinda kakuli emebo eifuka onene okulwisa owato.
25 Cwale amalungasiku Jesu sebeli oiiya kwa iyetwa yo enda ba meyi.

26 Cwale aiyetwa aba anaku mumona yoenda ba meyi, sebeli acila. Mukucila koo sebeli akuwa nji, “Silumba!”
27 Kono ababo Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Moongole emicima! Meene. Mulese kucila.”
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Mbumu, nji yawene, olaele nji niiye kwa wene ba meyi.”
29 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Wiiye!” Cwale Pitolosi sebeli otunda mu wato ni kweenda ba meyi, okuta kwa Jesu.
30 Kono cwale aba ana ku mona emebo no kupula, sebeli ocila, mi sebeli otangisa okutika. Cwale Pitolosi sebeli okuwa nji, “Mbumu, uni yoyise.”
31 Muwangu Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kulema Pitolosi ku Lyoko, mi sebeli wamba nji, “Wene ositumelo icana, iikene aba wasepile?”
32 Ababo aba ana ingene mu wato, emebo sebeli yondoka.
33 Cwale awo ana ikalanga mu wato sebeli amukubamena ni kwamba nji, “Niti luli yawene omwana Nyambe.”

Jesu abana Kubalisa Osikutoma mu Genesaleti (Maleka6.53-56)

34 Cwale aba ana kukanduka elisa, sebeli afuweka ba likamba kunyonga ni mundi no Genesaleti.
35 Munyima no aanu nwaabo ba sibaka aba ana kulimuka nji Jesu, sebeli a tuma eliñusa mu sibaka sonje. Aanu sebeli alita asikutoma onje kwa yonyene.
36 Cwale sebeli amu kumbela nji apumenene asikutoma okulema feela ku mungundo no sikumango saye, mi onje ana kulemako sebeli abala.

15

Etituto no Sizo (Maleka7.1-13)

1 Cwale afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu okutunda ku Jelusalema, ni kumwibanguta nji,
2 “Iikene aiyetwa owe aba acola esizo no akulu? Abo kakuyowanga ku maoko oo akasilya kale!”
3 Jesu sebeli otambula nji, “Cwale iikene mucolelanga etitaelo ta Nyambe mulibaka no sizo senu?”
4 Nyambe na kwamba nji, ‘Okuteke sitowe ni nyinawowe,’ mi ‘Omunu yonje aba ashwaula sitaye simba inawaye mba ibaiwa.’
5 Kono anyi kame mwamba nji, ‘Woyo wambela sitaye simba inawaye nji, ‘Etuso sa ni mibe, kame nina ibi Nyambe,’
6 mu ndila eyi kame mwiyeta nji kafanene okukuteka sitaye ni inawaye kame musinya omulawo wa Nyambe mulibaka no sizo senu.
7 Anyi asikukuba, Isaya naku nuha wino eyenu aba ana kwamba nji,
8 ‘Aa anu kame ani kuteka ni tunwa too,
kono emicima yoo kame ili oku no kuleba ni Mene.
9 Kame ani kubamena oku nambulwa tuso,
kakuli kame aiyeta aanu emilawo no unu ni kwamba nji titaelo ta Nyambe!’

Einu Eyo Itenda Omunu uyu no Kwakena (Maleka7.14-23)

10 Cwale Jesu sebeli oisanena aanu no kupula kwa yonyene ni kwamba nji, “Mu teetete ni ku yupisisa.
11 Kasa eso si ingena mu kanwa no munu esi simusilafaza, kono esi situnda mu kanwa kaye, sokame esi sisilafaza omunu.”
12 Cwale aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwibanguta nji, “Kauyii nji afalisi nakufoseziwa aba ana kuyupa omwambelo owe?”
13 Jesu sebeli otambula nji, “Esikunanu sonje esi sasi kuniwa kwa sitange na kuwilu mbasi tuliwa emibisi.
14 Mwa lesele nibofu eyi yendisa eyibofu. Nji esibofu sitwaletele esibofu sinjili, yoonje mba ikwele mu wina.”
15 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Otu talusete eyo otalusa aba wamba

eyi no inu eyo itenda omunu woyo no kwakena."
16 Jesu sebeli waambela nji,
"Naanyi musulwile oku yupisisa?
17 Kamu limukile nji esinu sonje esi
siingena mu kanwa, kame sita mu
lipumo mi cwale mba situndisetwe
bandee?
18 Kono eliywi eli litunda mu
kanwa no munu kame litunda ku
muchima waye, mi yokame eyi
isilafaza omunu.
19 Kakuli mu muchima mo kame
omo kutunda emihupulo no kwiiba,
kwibaa, ku buka, owozwa, oumbuyi,
oupaki no mapwa, ni nyefulo.
20 Yokame eyi isilafaza omunu.
Kono okulya ni maoko aasi yowisiwa,
ka ku silafaza omunu."

Etumelo no Mukati no Macaba (Maleka7.24-30)

21 Cwale Jesu sebeli osiya esibaka
eso nuukutela mu sibaka sili kuny-
onga ni mileneñi no Tile ni Sidoni.
22 Ababo sebeli kwiiya omukati
no mukanana, oyo ona kutunda
mu sibaka siya, sebeli okuwa nji,
"Mbumu Omwana Dabida, oniyu-
pele amakeke, omwanange no
mukatana kame ayandisiwa ku
mandimona."
23 Kono Jesu kasi kumu tambula
nebe eliywi. Aiyetwa aye sebeli
aiya ni ku mukumbela ni kwamba
nji, "Omu cite, kakuli kame atukoña
munyima ni kutenda elilata."
24 Cwale Jesu sebeli otambula
nji, "Kame nina kutumiwa feela ku
Mikoko no kutauka eyi no Isilaele."
25 Kono omukati sebeli oiya ni
ku mukubamena ni kwamba nji,
"Mbumu, oni tuse!"
26 Cwale Jesu sebeli otambula
omukati nji, "Ka ku fanene oku byan-
gula anukana eilya ni kwikondela
ambwa."
27 Omukati sebeli wamba nji, "Ee
Mbumu! Kono nonyene ambwa
kame alya ku ungululwa ou ukwa ku
tafule no molyoo."
28 Cwale Jesu sebeli omutambula
nji, "Mukati, etumelo yowe niya
kuneneba! Ku tendiwe kwa wene
omo usingela." Mi mwanaye no
mukatana sebeli obala ababo.

Jesu Yobalisa Aanu no Kupula

29 Munyima ya Jesu okutunda mu
sibaka eso, sebeli obita ku mukenga
no liwate lya Galileya. Mi sebeli
okambama ba lilundu, nuu kaikal-
abo.
30 Aanu no kupula-pula sebeli aiya
kwa yonyene, oku mulitela eihole, ei-
mumu, naa no kutika amatwi naan-
jili ngeso, sebeli aabeka ku makondo
aye, mi sebeli waabalisa.
31 Aanu no kupula sebeli akomoka
aba ana ku mona eimumu eyamba,
eihole eyenda, mi sebeli ayeema
Nyambe no Isilaele.

Jesu Yofepa Aanu ana Kubitelela Eikiti Inee. (Maleka8.1-10)

32 Cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa
aye ni kwamba nji, "Kame ni yupela
aanu no kupula amakeke, kakuli se-
beli maywaa aatu aikalile ni mene,
mi kakwite eyi no kulya, mi okwa
usa ni lishebo kani singi, mba tamba
awelela mu ndila.
33 Aiyetwa sebeli amba kwa
yonyene nji, "Kubine satu wane
einkwa no kupula muno mulihа-
laupa nji tufepe aanu no kupula
ngeesi?"
34 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, "Kame mukwite einkwa
no kukuma babine?" Sebeli amba nji,
"Einkwa eyi ikwana mutanu ni yiili
(7), ni tusi tu cana."
35 Jesu sebeli olaela aanu no kupula
nji aikale banji.
36 Cwale Jesu sebeli oshimba
einkwa mutanu ni yiili (7) ni tindi,
mi sebeli okutumela, ni kwipatoola
ni kuba aiyetwa, mi aiyetwa sebeli
aba aanu.
37 Cwale aanu sebeli alya onje ni
kwikuta, mi sebeli atola amatanda
no kukwana mutanu naa yiili (7) ku
ilya ina ku siyalako.
38 Epalo no aanu awo ana kulyako
neli alume akuma ba ikiti inee,
(4,000), ka ku baliwa aana naakati.

39 Jesu aba ana kumana okuusa
aanu no kupula, sebeli aingena mu
wato ni kukanduka eliwate ni kuta
ku likamba ku nyonga no muleneñi
no Magadani.

16

Okukumbela Emakazo (Maleka8.11-13; Luka12.54-56)

1 Cwale Afalisi anjili na Saduki
sebeli aiya, mukweteka Jesu oku
mukumbela nji aamonise sisupo no
makazo itunda ku wilu.
2 Kono Jesu sebeli waatambula nji,
“Aba ku tenda amangolwaa, kame
mwamba nji, ‘Mba kupi wino, kakuli
eliwilu nilya mucaa.’
3 Cwale ba nako no masiku kame
mwamba nji, ‘Balelo ombula mba
pumu, kakuli eliwilu kame limona-
hala amakumbi no mbula.’ Kame mu
limukile oku toloka esisupo no liwilu,
kono kamu twese oku toloka esisupo
no tinako.
4 Olusika no kwiiba no kwa-
pumena kame lukumbela esisupo,
kono kakwisa esisupo salu biwe,
konji esisupo sa Jonasi.” Mi sebeli
waa siya, oukutela.

Omumena no Afalisi na Suduki (Maleka8.14-21)

5 Cwale aiyetwa aba ana kukeela
mu linjaliya, kame ana ku pulama
okushimba einkwa.
6 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Mu tokomele mi mumamele
omumena no Afalisi na Saduki.”
7 Cwale sebeli akwambota mu
kacikoo nji, “Kame amba ngesi kakuli
katwasi shimba einkwa.”
8 Kono Jesu naku limuka eyo ana
kwambanga aanu mi sebeli wamba
nji, “Anyi asitumelo icana, iikene
aba mwamba eyi no kwa shimba
einkwa?
9 Ninji musili ano kwayupisisa? Ka
mwa sipuluka einkwa mutanu (5) eyi
ina kufepa aanu ana ku tenda eikiti
mutanu (5,000) ni palo no matanda
mu na kwiyata oungululwa?
10 Simba einkwa mutanu ni yiili (7)
eyi ina kufepa aanu ana ku tenda
eikiti inee (4,000) ni palo no matanda
muna kwiyata oungululwa?
11 Ngasibine aba mukwangwa
okuyupisisa nji kanisi kwamba eyi
no inkwa? Mumamele omumena no
Afalisi na Saduki.”
12 Cwale aiyetwa sebeli ayupisisa
nji kaa si kwaambela nji amamele
omumena obekiwangwa mu sinkwa,
kono neli nji amamela etuto no Afal-
isi na Saduki.

Jesu Anyine? (Maleka8.27-30; Luka9.18-21)

13 Cwale Jesu aba ana kukeela
mu sibaka no Sesaliya Filipi, sebeli
oibanguta aiyetwa aye nji, “Aanu
kame amba nji Omwana no munu
nanyine?”
14 Cwale aiyetwa sebeli amba nji,
“Anjili kame amba nji tiwe Jowani
omukolobezi, anjili nji Tiwe Eliya,
anjili nji, Tiwe Jelemiya, simba
omunjili no anuhi anjili a Nyambe.”
15 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Anyi, kame mwamba nji time
anyine?”
16 Simoni Pitolosi sebeli otambula
nji, “Tiwe Kilesite, Omwana Nyambe
noku Yoya.”
17 Cwale Jesu sebeli omu tambula
nji, “Kame oli ni mbuyoti, wene Si-
moni omwana Jona!” Kakuli kasa
nyama ni unyinga, kono ni sitange na
kuwilu ona ku shootwele eyo.
18 Mi kame ni kwambela nji, tiwe
Pitolosi eliwe basa ni yake Ekeleke
yange, mi amaata no lufu katamba
okwikoma.
19 Kame sani kube etinotolo no
mubuso naku wilu, mi esi so nunge
sonje mu litunga, mbasi nungiwa
niku wilu, mi esi so lukulule sonje mu
litunga mbasi lukululwa niku wilu.
20 Cwale Jesu sebeli olaela aiyetwa
nji alese okwambela omunu nji
yokame Kilesite.

Jesu yo Amba eyi no Mayando ni Lifu Lyaye (Maleka8.1-9-1; Luka9.22-27)

21 Ku tunda ba nako eyo, Jesu sebeli
otangisa okutoloka kwa iyetwa
aye nji, “Kame afanene okuta ku

Jelusalema, ayupiswe okukola no kuneneba mu makaa no akulu na pulisita akulu na iyeti no milawo, mi aibaiwe, mi ainguke ba liywaa no waatu."

22 Cwale Pitolosi sebeli otwala Jesu ku nyonga akamu kalimela nji, "Mbumu! Nyambe akuyoyise kweyi einu ilese okutendahala kwa wene."

23 Kono Jesu sebeli okusetuka ni kwambela Pitolosi nji, "Otunde kwa mene, weme osatani, kame oli esisitataliso kwa mene, kakuli kaunahana omo anahanela Nyambe, kono kame onahana kanyi omo anahanela aanu."

24 Cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji, "Omunu aba asinga okuni koña, kame afanena oku toboha, ashimbe esifapano saye, mi ani koñe munyima.

25 Kwawo onje asinga oku yoyisa omooyo woo, kame sau sinyehelwe, kono omunu yonje woyo sosinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange, mbauwana.

26 Kame saku tuse iikene omunu aba sa luwe elitunga lyonje, mi sebeli osinyehelwa omooyo waye? Simba iikene sabe nji ausetwe omooyo waye?

27 Omwana no munu kame saiye mu kanya ya sitaye, ni mangeloi aye, mi mbabi omunu ni munu omupuzo kwesi ana tende.

28 Niti luli kame nimyambela nji kwaa aimanine muno, kame kuli anjili awo sa ulwe okufa, konji amone oweli Omwana no Munu yo keyile mu mubuso waye."

17

Okufutuka kwa Jesu (Maleka9.2-13; Luka9.28-36)

1 Maywaa mutanu ni limweya (6) aba ana kubwa, Jesu sebeli oshimba Pitolosi ni Jakobo, ni Jowani minaye, mi sebeli waatwala ba lilundu no kuleba nji akaikalebo omboci.

2 Cwale Jesu sebeli ofutuka bo lubala loo, olubala lwaye sebeli lubenya kanyi eliywaa, mi eikumango yaye sebeli ifutuka okutenda eyi no likena tooo.

3 Ababo sebeli kumonahala Mushe ni Eliya alemine okwamba ni Jesu.

4 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Mbumu, kame sa kuwabe aba sa twikale bano. Aba so singe kame sani tende eitebule yaatu, esinjili sitende sowe, esinjili sa Mushe, esinjili sa Eliya."

5 Yo samba, ababo elikumbi no kubenya sebeli lyaa fuka, mi sebeli ku yupahala eliywi litunda mu likumbi, eli lyamba nji, "Woyo yo mwanange osingwa, woyo ni katelwa, mu muyupe."

6 Cwale aiyetwa aba ana kuyupa eyi, sebeli acila onene mane nikukwa aalikete banji.

7 Kono Jesu sebeli oiya, ni kwalema, yo amba nji, "Mwimane, mi mulese kucila."

8 Cwale aba ana kwaliketa ku wilu kasi kumona omunu konji Jesu feela.

9 Aba ana shetumukanga oku tunda ba lilundu, Jesu sebeli waa laela nji, "Mulese okwambela omunu eyi muna mono, konji Omwana no Munu aba sa inguke kwaafu."

10 Cwale aiyetwa sebeli aibanguta Jesu nji, "Iikene asi kuñola aba amba nji, Eliya kame afanena okwiiya oweli?"

11 Jesu sebeli waa tambula nji, "Eliya niti luli kame afanena okwiiya oweli nji abaakanye einu yonje."

12 Kono kame ni myambela nji, "Eliya na kwiiya, mi kasi kumu limuka, mi kame ana tende omu ana saelele monje kwa yonyene. Mundila imweya Omwana no munu niyonyene mba yandisiwa ngeeso kwa onyene."

13 Cwale aiyetwa sebeli ayupisisa nji kame ana kwaambela eya Jowani omukolobezi.

Jesu Yobalisa Ondumbana osi Mandimona (Maleka9.14-29; Luka9.37-43a)

14 Cwale Jesu na iyetwa aye aba ana kuuka kwaanu no kupula, omulume

sebeli oiya kwa yonyene, sebeli omu kubamena balubala,
15 ni kwamba nji, “Mbumu, oyupele mwanange amakeke, kakuli kame akola oweti no kukwa, mi kame ayanda onene, kakuli aka no kupula kame akwelanga mu mulilo ni mu meyi.
16 Cwale Kame nina muliti kwa iyetwa owe, kono kasi twesa okumu balisa.”
17 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi olusika no kwa pumena, no kwiiba, kame sani ikale naanyi enako ikuma babine? Kame kubambabile onene okwikala nimucima no kutatelela kwaanyi? Mu mulite kwa mene.”
18 Jesu sebeli okalimela onene emebo no kwiiba, mi emebo sebeli itunda mwa woyo ondumbana, mi sebeli obala mu yonyene enako eyo.
19 Cwale aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ku mukunda ni kwamba nji, “Iikene aci aba katwasi twesa okucita eyo emebo no kwiiba?”
20 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kakuli etumelo yenu ni icana onene.” Niti luli kame ni myambela nji, “Kambe kame muli ni tumelo eyi ilikana ni mbuto no masitete ku kuneneba, simba aba sa mwambele elilundu elyo nji, ‘Otunde bano oshimbulukele baya,’ kambe kame lishimbuluka, mi kambe kakwisa esi sasi kwangwiwe kwaanyi.” [
21 Kono emebo no mufuta owo ka itundu, konji ni tapelo nuuku yumena eilya.”]

Jesu Yo Amba Eyi no lifu ni Kwinguka Kwaye
(Maleka9.30-32; Luka9.43b-45)

22 Aba akuwanine mu Galileya, Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omwana no munu kame sa betekiwe, abiwe mu maoko no aanu
23 mi kame sa mwiibae, kono mu liywaa no waatu, mba inguka.”
Cwale aiyetwa sebeli aena onene.

Okutelela Ekeleke.

24 Cwale aba ana kukeela mu kapenauma, asiku telisa aanu amali no keleke sebeli aiya kwa Pitolosi, sebeli amba kwa yonyene nji, “Ninji omwiyeti wenu ka tele omutelo no Ndoo ya Nyambe?”
25 Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Ee,” kame atelanga. Cwale Pitolosi aba ana kwingena mu ndoo, yo kasamba kale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Iikene onahana Simoni? Kana ambumu no litunga kame ashimbanga omutelo kwanoo, nji kwa njili feela?”
26 Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Kwaanu feela,” Cwale Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Aana kandi kame alukuluhile.
27 Nji cwale tulese okwafoseza, ote ku liwate, okakondele akashuto mu meyi, mi oshimbe ondi so leme oweli, aba omuyaamisa mu kanwa, kame so wane amali no muwayawaya. Wa shimbe mi waabe wo, otenda omutelo wange ni wowe.

18

Anyine no Kuneneba luli?
(Maleka9.33-37; Luka9.46-48)

1 Mu nako eyo aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ni kumwibanguta nji, “Uyu no kuneneba luli mu mubuso naku wilu anyine?”
2 Jesu sebeli oisana omwanukana, niku mu beeka bakaci koo
3 ni kwamba nji, “Niti luli kame ni myambela, nji kamufutuka okufeka kanyi mwanukana, kamu tamba okwingena mu mubuso naku wilu.
4 Cwale abo omunu yonje so kushuwa kanyi omwanukana wuyo, yo munene mu mubuso naku wilu.
5 Mi woyo otambula omwanukana kanyi wuyo mu litina lyange, kame ani tambula.

Emiliko ku Sibi
(Maleka9.42-48; Luka17.1-2)

6 Kono woyo so sitatalisa omunjili kwa nukana awo apumena kwa mene, esi no kuwaba kwa yonyene nikumu nungelela eliwee no kuneneba mu ndingo mi akondelwe aba no kutunga no liwate.

7 Oumai ku litunga, mulibaka no
inu eyo yasitatalisa, einu eyi isitatal-
isa aanu mbai iyi, kono oumai niwa
woyo otendisa aanu okutenda esibi.
8 Nji elyoko lyowe simba elikondo,
kame liku sitatalisa, oli patule mi
oli kondele okuno kuleba. Esiwa
kwa wene ninji oingene mu mooyo
ni lyoko limweya, simba elikondo
limweya, kasa wokwite amaoko ay-
ili, simba amakondo ayili ni kukon-
delwa mu mulilo no kwa tima.
9 Mi elitiyo lyowe aba liku sitatal-
isa, oli tundisemo, olikondele oku no
kuleba. Esiwa kwa wene naba so
ingene mu mooyo me oli ni litiyo
limweya, kasa okwikala ni miyo ayili
niku kondelwa mu mulilo no lihele.

Enguli no Mukoko no Kutauka (Luka5.3-7)

10 Mu tokomele, mulese okunye-
fula mumweya kwa nukana awo,
kakuli kame namba kwaanyi nji ku
wilu amangeloi oo kame a mona mu
nako yonje olubala lwa sitange woyo
oli ku wilu.
11 Kame namba ngesi kakuli
Omwana no munu neeyi muku
yoyisa esi si taukile.
12 Omu mu yambutela ni ngaibi?
Nji omunu kame akwite emikoko no
kukwana omwanda (100), mi sebeli
kutauke mumweya, kana katwese
okusiya ba malundu eyi no kukwana
makumi mutanu naanee ni mutanu
ni tunee. (99) nji aka saele owo ona
tauka?
13 Niti luli kaama ni myambela
nji, aba sauwane kame sa wabelelwe
onene mwa yonyene okubita eyo no
kukwana makumi mutanu naane ni
makumi mutanu ni tunee (99).
14 Mu ndila imweya kasa omwasin-
gela Sitenu woyo oli ku wilu nji ku
tauke omunjili kwa anukana awo.

Omunjili Aba Atenda Esibi

15 Nji omukowe naku foseze,
ote kwa yonyene oka mwambele
yoikalile yomboci. Aba sa kuyupe,
naumuusu okutenda omukowe.
16 Kono nji kaku yupu, oshimbe
kame mumweya simba ayili ni wene,
nji etaba yonje ipakiwe kwaanu ayili
simba aatu.
17 Cwale nji ka yupu awo, wambele
ekeleke mi aba akana okuyupa simba
ekeleke, atende kwa wene kanyi
omunu no kwa limuka Nyambe
simba omutelisi.

Okununga ni Kulukulula.

18 Niti luli kame ni myambela nji,
eyi sa mununge yonje mu litunga,
kame sa inungiwe ku liwilu, mi eyi sa
mu lukulule yonje mu litunga, mbai
lukululwa mu liwilu.
19 Kame nisi myambela nji ayi-
ili kwaanyi aba akuyupa banji einu
yonje eyi akumbela, kame sabiwe
kwa Sitange naku liwilu.
20 Kame namba eyi kakuli omo kuli
ayiili simba aatu aa aku wanine mu
litina lyange, kame nili noo mukaci
koo.

Enguli no Mubika nokwa Lemena

21 Cwale Pitolosi sebeli oiya kwa
Jesu ni kwamba nji, “Mbumu, omwa-
bange aba ani foseza, kame sa ni mu
lemene tunjinga? Ninji ku tende mu-
tanu ni twiili (7)?”
22 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Kani kwambele oku lemena mu-
tanu ni twiili (7), kono makumi mu-
tanu na yiili (70) aba itaimisiwa mu-
tanu ni twiili (7).
23 Mulibaka elyo, omubuso naku
wilu kame ufekile kanyi abo Om-
bumu aba asinga nji abika aye
amuteneke amali aye.
24 Aba na tateka okushimba amali,
sebeli alita omunjili ona kumu
kolotela amasaka no mali akwana
olule no mali no kupula.
25 Omubika owo kame ana ku-
ulwa esi sa teneke, ombumu waye
sebeli olaela nji aulisiwe, bamweya
ni mukatayaye naa naye, neyi akwite
yonje nji ateneke esikoloti.
26 Omubika sebeli omu kubamena
balubala lwaye ni kwamba nji,
‘Mbumu, oni tende esishemo,’ mi
mba ni ku usete esikoloti sowe sonje.’
27 Ombumu sebeli omu yupela
amakeke ni kumu lukulula, mi sebeli
omu lemena esikoloti.

28 “Kono omubika woyo aba ana
ku tunda abo, sebeli okuwana ni
mukwaye mubika woyo ana ku
luwiwa naye, ona ku mu kolotela
amali no kucaniba. Sebeli omu lema
niku moowa yoamba nji, ‘Oniteneke
esikoloti sange.”
29 Cwale woyo omukwaye mu-
bika no sikoloti saye sebeli okwa
ni manwi, ni kumu kumbela nji,
‘Onifele amakeke mba ni kuteneke
esikoloti sowe!’
30 Kono sebeli okana niku mwin-
genyeka mu tolongo oku twala ba
nako saka tenekele esikoloti.
31 Cwale akwaye abika aba ana ku-
mona esi ana kutenda, sebeli aena
onene, nukambela ombumu woo eyi
ina tendahala yonje.
32 Cwale ombumu waye, sebeli
omu tumena aanu okamwisana ni
kumwambela nji, ‘Wene omubika
no kwiiba, kame nina kuleselele
esikoloti sowe sonje kakuli kame ona
kuni kumbela.
33 Kame ona fanene okuyupela
omukowe amakeke kanyi omo nina
kuku yupelela amakeke.
34 Cwale mu kutina onene om-
bumu waye sebeli omuba mu maata
no atukufazi no tolongo nji amu yan-
dise oku twala ba nako saka tenekele
esikoloti sonje.
35 Eyo yasatende Sitange naku wilu
ku munu ni munu woyo oulwa oku
lemena omwabaye etifoso taye, oku-
tundelela kunji no mucima waye
wonje.

19

Jesu yo Iyeta Eyi no Kulukulula (Maleka10.1-12)

1 Cwale Jesu aba ana kumana ok-
wamba amaywi aa, sebeli otunda mu
Galileya mi sebeli oiya mu tolopo no
Judeya, eyi ili mu linjaliya no Jodani.
2 Aanu no kupula onene sebeli
amukoña, mi sebeli waa balisa oko.
3 Afalisi nonyene sebeli aiya kwa
Jesu muku mweteka okwamba nji,
“Ninji omulume na pumenenwe
okulukulula mukataye, mulibaka no
mubonda wonje?”
4 Jesu sebeli otambula nji, “Kamusi-
bala mu mañolo nji ku simuluho
omuumbi kame ana kutenda aanu
omulume ni mukati?
5 Mi Nyambe sebeli wamba
nji, ‘Mulibaka eli, omulume mba
siyi sitaye ni inawaye, akumalele
mukataye, mi ayili mba tende
enyama imweya.’
6 Cwale kasa ayili, kono sebeli
nyama imweya feela. Cwalehe,
Nyambe eyi ana waneke bamweya,
omunu alese okwitaba.”
7 Afalisi sebeli amba kwa yonyene
nji, “Cwale iikene Mushe aba ana
kutu laela okuba omukati eliñolo no
kulukulula ni ku mulukulula?
8 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Neli mulibaka no koongola
emicima kwenu, nji mane Mushe
sebeli omipumenena okulukulula
akatenu. Kono ku simuluho kakwasi
ku tendiwangwa ngeeso.
9 Mi kame namba kwaanyi nji,
“Woyo yonje so lukulula omukataye
ni kukwata mundina kame abuka.
Omulume kame atwesa okulukulula
mukataye nji kame na waniwa yo
tenda ouhule.”
10 Aiyetwa aye sebeli amba kwa
yonyene nji, “Cwale nji mokwikalele
ngeso omulume kwa mukataye,
ouwa ni kwaa kwata.”
11 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Kasa aanu onje aa
atwesa oku tambula etuto eyi, kono
konji feela kwaawo ana pumenenwe
kwa Nyambe okutambula.
12 Kame kuli amabaka no kupula
abo alume anjili katwese okukwata.
Alume anjili kame ana kuleiwa
yongeso nambulwa okwikala naana.
Anjili kame ana kutendiwa ngeso
kwakoo aanu, mi alume anjili kaak-
wata mulibaka no mubuso naku
wilu. Woyo otwesa yonje atambule
etuto eyi.”

Jesu Yofuyola Anuke Anyonyo (Maleka10.13-16; Luka18.15-17)

13 Cwale aanu sebeli alita aanuke
anyonyo kwa Jesu nji aabeeke
amaoko, mi aa lapelele. Aiyetwa aye
sebeli aayuta ana kwa lita.

14 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Mulesele anukana aiye
kwa mene mi mulese okwa kanisa
okwiiya kwa mene, kakuli Omubuso
naku wilu, kame oli kwaanu akufek-
ile kanyi aa anuke.”
15 Cwale Jesu sebeli waa beeka
amaoko nuukutela.

Ondumbana no Mufumi (Maleka10.17-31; Luka18.18-30)

16 Cwale omulume munjili sebeli
oiya kwa Jesu ni kwamba kwa
yonyene nji, “Mwiyeti, esiwa sani
tende ni sibine nji nika wane omooyo
no kwaabwa?”
17 Jesu sebeli otambula nji, “Iikene
oni ibanguteta eyi no uwa? Omuwa
ni Nyambe mumweya feela. Nji
kame osinga okwingena mu mooyo,
omamele emilawo.”
18 Ondumbana woyo sebeli
oibanguta Jesu nji, “Ibine emilawo
eyo?” Jesu sebeli wamba nji, “Olese
kwibaa, Olese kubuka, Olese kwiita,
Olese ku paka eyi no mapwa,
19 okuteke sitowe ni inaowe, mi
osinge omukowe kanyi omo ukusin-
gela wenyene.”
20 Ondumbana sebeli wamba kwa
Jesu nji, “Eyo yonje kame ni imamele,
iikene nisi ulwile?”
21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, aba usinga okutenda woyo no ku-
petahala, ote mi okaulise eyi oluwile
yonje, mi otabele afuzana amali, mi
mbuikala ni ufumu naku wilu. Cwale
oiye oni koñe.
22 Cwale ondumbana aba ana
kuyupa ngeeso, sebeli okutela yo
enine, kakuli kame ana kuluwa eyi
no kupula onene.
23 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
iyetwa aye nji, “Niti luli kame ni
myambela nji, mba kubambaba
onene omunu no kuluwa okuingena
mu mubuso na kuwilu.
24 Kame nisi myambela nji, nikwa
kwakotoba ekamele aba saiingene
mu litiyo no ndonga, okubita osi
kuluwa akaingene mu mubuso wa
Nyambe.”
25 Cwale aiyetwa aba ana kuyupa
ngeeso sebeli akomoka onene ni
kwamba nji, “Nji mokwikalele ngeesi
cwale anyine soka yoyisiwa?”
26 Jesu sebeli waaliketa ni kwamba
nji, “Kwaanu kame kukwangwiwa,
kono kwa Nyambe einu yonje kame
itwisahala.”
27 Cwale Pitolosi sebeli omu tam-
bula nji, “Omone aci natu lesele einu
yonje mi natuku koño. Cwale iikene
satuwane aci?”
28 Jesu sebeli otambula nji, “Niti luli
kame ni myambela nji, “Cwale eli-
tunga aba salitendiwe oubya, cwale
Omwana no munu aba saikale ba
lubona no kanya yaye, anyi muna
nikoño kame sa mwikale naanyi ba
mabona likumi na yiili (12), mi mu
atule amasika no Isilaele likumi na
yiili (12).
29 Cwale omunu yonje woyo
onasiyi etindoo, simba amandaye,
simba inawaye, simba sitaye simba
aana ni matema aye mulibaka no
litina lyange, kame sa tambule onene
oku bitelela omwanda, mi kame
salye esanda no mooyo no kwaabwa.
30 Kono ano kupula ali ku lubala,
mba tende aa na munyima, mi aa na
munyima asatende aa na ku lubala.

20

Abeleki mu Litema no Beine

1 Jesu sebeli otwalelela okwamba
omo wikalele omubuso naku wilu
nji, “Eliywaa linjili amasiku omu-
lume sebeli ota mukwisanena
abeleki mu litema lyaye.
2 Munyima no kulumelelana
nabeleki okwabaanga etifo no baliy-
waa, mi sebeli waa tuma mu litema
lyaye no beine oka sebeza.
3 Cwale sebeli ota kame ba musika
amasiku enako aba ina kutenda
mutanu ni tunee (09:00) mi sebeli
omona anjili aimanine feela nam-
bulwa omusebezi,
4 mi sebeli wamba kwa onjene nji,
“Mute naanyi mu litema no beine
muka sebeze, mi mbani mibi esi
silukele.”
5 Cwale sebeli ata. Mi aba ana
kuuka kame ku musika mu nako no
munji eliywaa elili ba kaci no mutwi

ni mangolwaa kuma 3 okoloko (15:00) sebeli otenda yongeso.

6 Mi aba ina kusinga okwana 5 okoloko (17:00) sebeli ouka ku musika nuukawana anjili aimanine, mi sebeli wamba kwa onyene nji, 'Iikene mwimanene bano eliywaa lyonje nambulwa esi mutenda?'

7 Cwale aanu sebeli amba kwa yonyene nji, 'Kakuli kakwisa woyo ona tubi omusebezi. Mi sebeli waambela nji, 'Mute naanyi mu litema lyange no beine muka sebeze.'

8 "Enako no mangolwaa aba ina kukeela, omunya litema no beine, sebeli wamba ku mwendisi no musebezi waye nji, 'Oisane abeleki, mi waabe etituwelo too, otangise kwaa ana ingene munyima, otwale kwaa ana ingene ba weli.'

9 Cwale awo ana kwingena omusebezi, aba ina kukwana enako no 5 okoloko (17:00), omunjili ni munjili sebeli otambula etuwelo yaye eyi no ba liywaa.

10 Cwale awo ana kwingena ba weli aba ana kwiiya, kame ana ku yambuta nji kame sa biwe onene, kono nonyene sebeli abiwa kanyi akoo.

11 Cwale aba ana kumana okutambula, sebeli ahalala ku munya litema no beine.

12 Cwale aanu awo sebeli amba nji, 'Aa ana ingene munyima, kame ana sebeze ehola imweya feela, mi nwaabi kanyi aci tuna shimbi okulema ni liywaa ni kubya kwa lyo.'

13 Kono omunya litema sebeli otambula omunjili no kwawo nji, 'Mulikani, kani sikoonga, ninji kawa siku kuyupa ni mene nji mbubelekele amali no ba liywaa limweya?

14 Oshimbe sowe esi sikulukele mi okutele. Meene kame ni keta okuba woyo ona kwisaniwa munyima kanyi omo nina bele wene.

15 Kana kani sipumenenwa okutenda eso nisinga okutenda ku mali ange? Nji kame oyupa omuna kakuli kame nili ni lyoko no koloka eli liba?'

16 Mumukwanongeso, "Aa na munyima mba tende aa na ku lubala, mi aa na ku lubala mba tende aa na munyima."

Jesu Yoamba Eyi no Lifu Lyaye aka no Waatu (Maleka10.32-34; Luka18.31-34)

17 Cwale Jesu yota ku Jelusalema, sebeli oshimbela kunyonga aiyetwa no kukwana likumi na yiili (12), mi sebeli wamba kwa onyene nji,

18 "Komu mone, kame tu katile ku Jelusalema, mi Omwana no munu kame sa biwe mu maata no apulisita akulu, na iyeti no mulawo mi mba mwa tulele elifu,

19 mi mba beekiwa mu maoko no macaba nji mu shubule, amushape ni kumu ngongotela ba sifapano, mi mba ingulwa ba liywaa no waatu."

Oku Kumbela kwa Inawoo (Maleka10.35-45)

20 Cwale mukataye Zebedeya sebeli oiya kwa Jesu na naaye ayiili no andumbana, mi sebeli akubama niku kumbela simweya kwa yonyene.

21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Iikene osaela?" Omukati sebeli wambela Jesu nji, "Oni sepise nji anange ayiili, akwikale omunjili kulyooko lyowe no silyo, omunjili kweli no simoo, mu mubuso owe."

22 Kono Jesu sebeli otambula nji, "Ka muyii esi mu kumbela." Ninji kame mu twesa oku nwena mu komoki no mayando eyi ni tatelele oku nwena?

Sebeli amba kwa yonyene nji, "Kame tutwesa."

23 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Luli mba mu nwene mu komoki yange, kono oku niikala kweli no silyo, simba kweli no simoo, kasa mene woyo so keta awo saniikale ku lyoko no silyo simba kweli no simoo, kono eyo eibaka niyaawo ana lukisetwe ngeeso kwa sitange."

24 Cwale anjili aiyetwa aye aba ana kuyupa eyo, sebeli atinena Jacobo ni minaye.

25 Kono Jesu sebeli waisanena kwa yonyene ni kwamba nji, "Kame

muyii nji abusi no macaba kame akwite amaata beulu yoo, mi awo ali mu itulo no kuneneba kame abusa mu kutweba.
26 Kono kaku fanene okwikala ngeeso mukaci kenu. Woyo yonje osinga oku tenda woyo no kuneneba mukaci kenu, atende omubika kwaanyi moonje,
27 mi woyo yonje osinga okutenda woyo no weli, atende omubika kwaanyi,
28 kanyi Omwana no munu kasiiya nji abelekelwe, kono abelekele aanu, ni kuba omooyo waye nji aanu no kupula aliululwe."

Jesu aba ana Kubalisa Eibofu Yiili (Maleka10.46-52; Luka18.35-43)

29 Ababo Jesu na iyetwa aye aatunda mu Jeliko, aanu no kupulapula sebeli amu koña.
30 Eibofu yiili kame ina kwikalanga kunyonga no ndila. Aba ina kuyupa nji Jesu kame abita, sebeli ikuwa nji, "Mbumu, mwana Dabida, otu yupele amakeke!."
31 Ano kupula sebeli aayuta nji aondoke, kono onyene sebeli aekeza okukuwa nji, "Mbumu, Mwana Dabida, otu yupele amakeke!"
32 Jesu sebeli oimana, nikwaisana, mi sebeli waibanguta nji, "Siikene musaela nji nimi tendele?"
33 Eibofu sebeli itambula Jesu nji, "Mbumu amiyo etu amone!"
34 Jesu sebeli waa yupela amakeke ni kwalema ba miyo oo. Mi mu wangu-wangu sebeli amona niku mukoña.

21

Jesu Yo Ingena mu Jelusama Kanyi Ombumu (Maleka11.1-11; Luka19.28-40; Jowani12.12-19)

1 Cwale aba ana kukeela kunyonga no Jelusalema, sebeli aiya ku Betefage, ba lilundu no itondo no olibe, Jesu sebeli otuma aiyetwa aye ayiili,
2 ni kwaambela nji, "Mute mu mundi ou mwa likete, mi mu muwanguwangu mba mu wana embongolo ina fungiwa ni mwana yo, mutu fungulule, mi muni litele to.
3 Nji omunu yonje kame sa miibanguta, mu mwambele nji, 'Ombumu kame atusaela, mi mu wangu mba mi pumenene okutu lita kwa mene."
4 Etaba eyo na kame ina kutendiwa nji ku tendahale esi sina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,
5 "Mwambele omuleneñi no Sione nji,
Omone, Ombumu wowe uno,
Uyu okukokobelize yo ikalile ba mbongolo
akana no kambongolo."
6 Aiyetwa aye sebeli ata, nuu katenda eso ana kwaambela Jesu.
7 Sebeli a lita akambongolo ni mwana ko, sebeli ayala eikumango yoo ba tonyene, mi Jesu sebeli otinabo.
8 Cwale aanu no kupula sebeli ayala eikumango yoo mu ndila, anjili sebeli atema emitayi no itondo ni kwiiyala mu ndila.
9 Cwale aanu no kupula ana kwenda ku lubala, nawo ana kumu koñanga, sebeli akuweleza nji, "Hosanna kwa Mwana Dabida! Ku lumbekwe woyo oiya mulitina lya Mbumu! Etumbo ikale ku mawilu naku liwilu!"
10 Cwale Jesu aba ana kwingena mu Jelusalema, omundi onje sebeli wimana amaefe-efe, mi sebeli aibanguta nji, "Anyine wuyu?"
11 Cwale aanu no kupula sebeli amba nji, "Ya Jesu, omunuhi wa Nyambe mi kame atunda mu Nazaleta no Ngalilea."

Jesu yo kanena aanu Emiulo yoo mu Lilapa no Ndoo ya Nyambe (Maleka11.15-19; Luka19.45-48; Jowani2.13-22)

12 Jesu sebeli wingena mu lilapa no ndoo ya Nyambe, mi sebeli ocitela kundee aanu onje ana kuulisetangamo ni kuula, sebeli okwisa etitafule

ta siku cinca amali, ni ipula no awo
asi kuulisa otunkwilimba.
13 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Kame kuna ñoliwa mu mañolo
nji,‘Endoo yange mba iisanwa endoo
no milapelo,’ kandi anyi na mwi-
tende amakundamo no ambuyi!”
14 Cwale sebeli kwiiya kwa
yonyene mu lilapa no Ndoo ya
Nyambe eibofu ni iyanga, mi sebeli
waabalisa.
15 Kono apulisita no akulu na iyeti
no milawo, aba ana kumone eyi no
kukomokisa eyi ana kutenda, naana
alemine oku kuwa mu lilapa no Ndoo
ya Nyambe amba nji, “Hosanna kwa
Mwana Dabida!” Mi sebeli atina
onene.
16 Cwale sebeli amba kwa Jesu nji,
“Ninji kame oyupa eyamba aamba?”
Jesu sebeli otambula nji, “Ee,
anyi kamusi kubala mu mañolo
nji, namwiyete aana nawo ayamwa
okumiba emilumbeko?”
17 Cwale Jesu sebeli waasiya oku-
tunda mu muleneñi nikuta ku Beteni,
mi sebeli oka langanamo.

Jesu aba anaku Kuta Esitondo no Feiga (Maleka11.12-14; Maleka11.20-24)

18 Amasiku Jesu youka ku mule-
neñi, sebeli oyomba.
19 Cwale aba ana kumona esitondo
no feiga ku nyonga no ndila, se-
beli otako ku sitondo, kono kasiku
wanako eyi no kulya, konji ama-
muna feela. Sebeli wamba ku siton-
doo nji, “Ku lese oku monahala efeiga
kwa wene, okuta oku no kwabwa!”
Ababo esitondo no Feiga sebeli si
kukuta.
20 Aaiyetwa aye aba ana ku
mona ngeeso, sebeli akomoka ni
kwibanguta nji, “Esi sitondo no Feiga
ngasibine sina kukuta mu wangu-
wangu?”
21 Cwale Jesu sebeli waa tambula
nji, “Niti luli kame ni myambela
nji, “Kambe kame muli ni tumelo
no kwiyala, kambe kame mutwesa
okutenda kanyi omo nina tendele
ku sitondo eso mane ni kubitelela.
Kambe simba aba mwambela
elilundu eli nji, “Otunde aba, okaku
kondele mu liwate, kambe mbaku
tendahala ngeseo.”
22 Mi einu yonje eyi sa mu kumbele
mu tapelo, aba muli ni tumelo, kame
sa mwi biwe.

Epuzo Mulibaka no Tukelo ya Jesu (Maleka11.27-33; Luka20.1-8)

23 Cwale Jesu aba ana kwingena
mu lilapa no Ndoo ya Nyambe ni
kutangisa okwiyeta, apulisita akulu
na kulu no sicaba, sebeli aiya kwa
yonyene ni ku mwibanguta nji, “Ot-
wambele oko itunda etukelo eyi oku-
tusisa okutenda einu eyi? Mi anyine
ona kubi etukelo eyi?”
24 Jesu sebeli waa tambula nji,
“Ni mene mba nimi ibanguta, aba
samuni tambule, ni mene, mba ni
myambele oko itunda etukelo eyi
nikutusisa okutenda einu eyi.
25 Kubine ana kuwana Jowani
etukelo no kukolobeza, kwa Nyambe
nji kwaanu? Sebeli akukananisa
mukaci koo nji, “Iikene sa twambe?”
Cwale aba satu tambule nji, Kame
itunda kwa Nyambe, yonyene kame
sambe nji, cwale iikene aba ka mu
siku pumena Jowani?”
26 Kono aba sa twambe nji, ‘Kame
ina kutunda kwaanu, kame tu cila
anu no kupula, kakuli onje kame ana
kolwa nji Jowani neli munuhi wa
Nyambe.”
27 Cwale sebeli atambula Jesu nji,
“Aci katu yii.” Mi ni yonyene se-
beli wamba kwa onyene nji, “Ni
mene, ka nitamba ku myambela mu
tukelo yanyine eyo nikutusisa oku-
tenda einu eyi.

Enguli no Aana Ayili no Andumbana

28 “Cwale iikene muyambuta
okukumanenna neyi enguli? Omu-
lume kame ana kwikalanga naana
ayiili, sebeli wiiya ku woyo no weli
ni ku mwambela nji, Mwanange,
ote oka sebeze mu litema lyange no
beine balelo.’

29 Cwale woyo sebeli otambula nji,
“Sisingi.” Kono munyima nokukana
sebeli obaka ni kuta.
30 Cwale sitoo sebeli ota ku
mwanaye omunjili sebeli oamba
esinu simweya. Mi woyo sebeli
otambula nji, ‘Kame nita Sitange,’
kono ka sikuta.
31 Kwaa ayiili, woyo ona tende esi
ana ku singa sitaye ubine? Sebeli
amba nji, “Woyo no weli.” Cwale
Jesu sebeli wamba kwa onyenenji
nji, “Niti luli, kame ni myambela
nji, Asikutelisa naa kati no mahule
mbaingene mu mubuso wa Nyambe
okusiya anyi munyima.
32 Kame namba ngeesi kakuli
Jowani nakwiya kwanyi mukumi-
monisa omo mufanena okwikalela
ano kuluka, kono ka mwa siku
mupumena, kono asikutelisa ni
mahule nwa kati naa ku mupumena,
kono anyi simba aba muna kumona
ngeeso, ka mwa sikubaka nikumu
pumena.

Enguli no Abeleki mu Litema no Beine
(Maleka12.1-12; Luka20.9-19)

33 “Komu yupe enguli injili,” Kame
kuna kwikalanga omunyaa litema
woyo ona ku kuna elitema no beine
mi sebeli oli sileleza ni lukwakwa,
mi kame sebeli otombolamo elisima
omo kuna kukamunenwanga eino
okutunda kuitolwana, niku yaka
etawala no mumameli. Sebeli
olibeeka mu pabalelo nwo alimi, mi
sebeli ota mu naha indina.
34 Enako no ku kutula aba ina
kusheteta, sebeli otumena abika aye
kwasi kulima nji aka mushimbele
etuwelo yaye no kutulo,
35 kono asi kulima sebeli alema
abika aye nikufulabo mumweya
ni kwibaabo omunjili, mi woyo no
waatu kame sebeli amu pobaula ni
mawee ni kumwibaa.
36 Kame sebeli otuma anjili abika,
aa na ku bitelela aa no weli ku
kupula, mi asikulima sebeli aatenda
kanyi akoo aya no weli.
37 Ku mamaneneno sebeli otumako
mwanaye kwa onyene, ni kwamba
nji, “Mwanange mbaka mukuteke.”
38 Kono asikulima aba ana ku
mono mwanaye, sebeli akwambela
nji, ‘Uno yokame oshwana, twen-
denyi tu ka mwibaye, mi mbatu yolo
esanda saye.’
39 Sebeli amu lema, ni ku mu kon-
dela ku ndee no litema no bine, mi
sebeli a mwibaa.
40 Cwalehe, omunya litema no
beine aba asa iye, asikulima awo
ngaibi omu saatendele?
41 Sebeli amba kwa yonyene nji,
“Kame sa aibae ouyi aanu awo no
lunya, mi elitema no beine kame saa
libeeke mu pabalelo ya sikulima an-
dina, awo asa mube etuwelo yaye no
kutulo.”
42 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Kamu sibala mu mañolo awo
amba nji,

‘Eliwee ana yumbu asikuyaka,
lokame eli lina futuka eli lyon-
gotite elilulu no ndoo.
Kame lina tendiwa ngeeso kwa
Mbumu,
Mm eyi mu miyo etu kame
ikomokisa.

43 Mulibaka eli, kame namba
kwaanyi nji, “Mba mu byanguliwa
omubuso wa Nyambe, mi kame
saubiwe esicaba sindina, esi sasi
beeke embuya yaso.”
44 Woyo so kwela ba liwee elyo,
kame sa coke mi kame sa li pyate
woyo sali kwele beulu.
45 Apulisita akulu na falisi aba
ana yupu etinguli eto, sebeli alimuka
nji kame ti yuleka onyene,
46 Kame ana kusinga oku-
muleme, kono sebeli acila aanu
nokupula, kakuli kame ana
kupumena nji, Jesu kame atendile
omunuhi wa Nyambe.

22

Enguli no Mukiti no Likwala
(Luka14.15-24)

1 Jesu kame sebeli otwalelela
okwamba kwa kulu no mulawo
naakulu no macaba mu tinguli nji,
2 “Omubuso na kuwilu kame uku
fekile kanyi eso sina kutendahala
abo ombumu aba ana kutendele

mwanaye no mulume omukiti no makwala.
3 Sebeli otuma abika aye nji aka isana awo ana kwisanenwa ku mukiti no makwala, kono sebeli akana okwiiyako.
4 Kame kabana tumako anjili abika nji, ‘Mukaambele ana kwisaniwa nji, “Nakulukisiwa omulalelo. Mi amapulu ange ni tingombe etinjili no kusuwa nati ibaiwa, mi einu yonje nai lukisiwa mwiye ku mukiti no makwala.”
5 Kono kasitwalako etingana sebeli akutele ku misebezi yoo, omunjili ku matema aye omunjili ku miulo yaye.
6 Mianjili sebeli alema abika aye okwa yandisa ni kwaibaa.
7 Ombumu sebeli otina mane ni ku tuma etimpi taye no masole nji aka yundise aanu no kwiiba nu ka ciña omuleneñi woo.
8 Cwale sebeli wamba kwabika aye nji, ‘Omukiti no makwala nau lukisiwa kono aanu nina isana kawaafanene.
9 Cwale mute ba mangana ndila mi mwambele omunu yonje sa muwane aiye ku mukiti no makwala.’
10 Abika awo sebeli ata mu tindila, mi sebeli aungeka aanu onje awo ana kuwana, ano kwiiba naa no kuwaba mi endoo no mukiti sebeli iiyala no angenda.
11 “Kono cwale ombumu aba anaingena okamona ana memiwa ku mukiti, sebeli olemuha omulume nokwa ku manga olwambi no mukiti no makwala.
12 Mi sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Mulikani! ngaibi ona ingene muno me oulwile olwambi no mukiti?’ Kono omulume kakwisa eyi ana kwamba.
13 Cwale ombumu sebeli wamba kwa beleki aye nji, ‘Mumu nunge ku makondo ni ku makaa, mumu kondele ku uwi na ku ndee, oko sakwikale okulila ni ku kweca amaeo.’ ”
14 Jesu sebeli omanenena okwamba nji, “Aa no kupula naisaniwa, kono aa naketiwa na cana.”

Epuzo Mulibaka no Kuneka Omutelo (Maleka12.13-17; Luka20.20-26)

15 Cwale afaisi sebeli ata oka kuwana oku lela omo samu swaseze mu maywi aye.
16 Cwale sebeli atuma aiyetwa awo kwa yonyene, naanu a Heloda, sebeli amba nji, “Mwiyeti, kame tu limukile nji weene kame uli wa niti, mi kame wiiyeta endila ya Nyambe okuta mu niti yayo, mi kaubilaele neyo amba aanu mi kumonisa esaluluti kwaanu.
17 Otwambele, omo uyambuteta? Kana, kame ku lukela oku tundiseta Sezale omutelo nji kakulukele?”
18 Kono Jesu muku limuka eminahano yoo no kwiiba, sebeli wamba nji, “Anyi asikukuba! iikene munetekela?
19 Muni monise omuwayawaya mutenekanga ku mutelo.” Sebeli amu litela wo.
20 Mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Esifateho ni litina ilibo yaanyine?”
21 Sebeli atambula nji, “Ya Sesale.” Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwalehe, mube Sesale esi sili sa Sesale, mi mube Nyambe esi sili sa Nyambe.”
22 Cwale aba ana kuyupu ngeeso, sebeli akomoka niku musiya nuu kutela.

Epuzo Mulibaka no Kwinguka Kwaafu (Maleka12.18-27; Luka20.27-40)

23 Kusili mu liywaa elyo Asaduki awo amba nji kakwisa okwinguka nwaafu, sebeli aiya kwa Jesu niku mwibanguta nji,
24 “Mwiyeti, Mushe kame ana kwamba nji, ‘Omulume aba afa yoka kwite aana, minaye simba mukulwaye kame twesa oku kwata ombelwa, aleyeleko aana nji alitele omwabaye olusika.’
25 Kwaaci naku kwikala aana no andumbana ana ku kwana mutanu na yiili (7), woyo no weli sebeli okwata nikufa yo kakwite omwana, mi woyo nomu koñelela munyima sebeli okwata ombelwa.
26 Cwale sebeli kutendahala ngeeso nikwa woyo no wiili, nikwa woyo no

waatu okutwala mane nikwa woyo no mutanu ni twiili (7).
27 Munyima yoo onje, omukati ni yonyene sebeli ofa.
28 Cwalehe, ba nako no kwinguka nwafu, omukati woyo kame sa tende waanyine kwawo noku kwana mutanu ni twiili (7) kakuli onje kame ana kumu kwatanga."

29 Jesu sebeli waatambula nji, "Kame mu fosa, kakuli kamu limukile amañolo, simba amaata a Nyambe.
30 Cwale Nyambe aba saingule aafu, kakwisa woyo so kwata, simba oku kwaliwa, kono kame sa tende kanyi amageloi naku wilu.
31 Mi kweyi no kwinguka nwaafu, kamwa sikubala esi anaku myambela Nyambe nji,
32 'Time, Nyambe wa Abulahama, Nyambe wa Isaka, Nyambe wa Jakobo?' Kasa Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya."

33 Mi enyangela aba ina kuyupa ngeeso, sebeli akomokiswa ku tuto yaye.

Omulawo Munene
(Maleka12.28-34; Luka10.25-28)

34 Cwale Afalisi aba ana kuyupa nji Jesu kame ana ondokisa Asaduki, sebeli akuwana onje.
35 Cwale omunjili kwa onyene omwiiyeti no mulawo sebeli omweteka niku mwibanguta nji,
36 "Mwiyeti, kandi etaelo inene mu milawo, ibine?"

37 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Osinge Ombumu Nyambe wowe ni mucima wowe wonje, ni mooyo wowe wonje mane ni muku yupisisa kowe konje.'
38 Eyi etaelo inene neyi no weli.
39 Ou no wiili nou, owo ukufekile kanyi wonyene mi kame wamba nji, 'Osinge omwabowe kanyi omo uku singela wenyene.'
40 Ku titaelo eto timbili, oku beekilwe emilawo ya Mushe yonje ni tituto tonje no anuhi a Nyambe."

Epuzo ya Jesu Mulibaka lya Kilesite
(Maleka12.28-34; Luka10.25-28)

41 Afalisi aba ano kuwana, Jesu sebeli waa ibanguta nji,
42 "Anyi ikene munahana kweyi ya Kilesite? Wa lusika lwa anyine? Sebeli amba kwa yonyene nji,
"Kame ali wa lusika lwa Dabida."
43 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Cwale iikene Dabida aba amwisana nji Mbumu? Dabida kame ana kwambanga ni mebo aba ana kwamba nji,
44 "Ombumu Nyambe kame anamba kwa Mbumu wange nji oikale ku lyoko lyange no silyo, okutwala aba sa ni kabeekele eila yowe kunji no makondo owe.'
45 Nji Dabida kame aisana Kilesite nji Mbumu, cwale ngasibine satendele nji Kilesite wa lusika lwa Dabida?"
46 Kakwisa simba mumweya woyo ona kutwesa oku mutambula, simba okutunda ba liywaa elyo kakwisa woyo ona kwikala ni undume noku mwibanguta.

23

Jesu Yoba Emamela Mulibaka no Aiyeti no Mulawo na Falisi
(Maleka12.38-39; Luka11.43; 20.45-46)

1 Cwale Jesu sebeli wamba kwaanu no kupula ni kwa iyetwa aye nji,
2 "Aiyeti no mulawo na Falisi kame ali mu situlo sa Mushe.
3 Cwalehe mu tende ni kumamela eyi amiyeta, kono mulese okutenda kanyi omwatendela onyene, kakuli katende eyi aiyeta.
4 Kame abeeka emishimbo no kulema ba mafuti no anu eyo no kubambaba okwishimba. Kono onyene katende esinjili okwaatusa okushimba emitiyo eyo.
5 Kame atenda eyoo yonje nji imoniwe kwaanu. Mi kame atenda eikwama no mañolo inyonyo ni kwinunga mu lubala ni ba maoko ni kwitenda inene. Mi kame atenda amashamba no kuleba ku mikanjo

yoo eyi akumanganga aba alapela nji amoniwe kwaanu.
6 Kame asinga eibaka no kukutekeha ba mikiti ni ipula eyi ili ku lubala mu tindoo no milapelo.
7 Kame asinga oku keetiwa mu likute mu misika ni ku isaniwa kwaanu nji 'Mwiyeti.'
8 Kono anyi mule kupumena oku miisana nji 'Mwiyeti,' kakuli omwiyeti wenu ni mumweya feela, mi moonje kame muli aiyetwa.
9 Mi mulese kwisana omunu bano banji nji 'Sitenu,' kakuli Sitenu ni mumweya feela, woyo oli ku wilu.
10 Mi mulese okupumena oku miisana nji 'Omwendisi,' kakuli kame mukwite omwendisi wenu mumweya feela, yonyene Kilesite.
11 Woyo no kuneneba onene mwaanyi, yosotende omubika wenu.
12 Awo onje aku nuneka kame sa kokobeziwe mi awo aku kokobeza kame sa nunekiwe.

Jesu yo Nyaza Asikukuba, Aendisi no Majuda

(Maleka12.40; Luka11.39-42; 20.47)

13 "Kono oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mu yatilela aanu omubuso naku wilu. Anyi ka mwingene, mi kamu pumenene awo asinga okwingenamo.
14 Oumai ni wenu Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame moonga etimbelwa ni kwaitela etindoo too. Cwale kame mulapela etitapelo no kuleba oku wabelisa aanu. Cwaleabo ekoto yenu mbaitende eyi no kuneneba ni kubitelela akwenu.
15 "Oumai ni wenu, Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mweenda memu mana elitunga ni komboka amawate, nji mu wane omunu mumweya mi aba mu muwana, kame mu mufutula okutenda omwana lihele twiili kanyi anyi.
16 Oumai ni wenu anyi aendisi no kufa miyo, anyi mwamba nji, "Omunu aba aeta ni ndoo ya Nyambe kakwisa etuso, kono aba aeta ni gauda no ndoo ya Nyambe, na nungiwa mu kweeta kwaye."
17 Anyi aelo no ibofu, esinene ni sibine? egauda nji endoo ya Nyambe eyo ina kenisa egauda?
18 Mi kame mwamba nji, "Omunu aba aeta ni aletale kakwisa etuso, kono aba aeta ni mpo eyi ili ba aletale kame anungilwe mu kweeta kwaye."
19 Anyi alume no ibofu! cwale esinene ni sibine, empo nji ni aletale, eyo itenda empo okukena?
20 Cwale omunu yonje aba aeta ni aletale, kame aeta mu yonyene neyo ili ba aletale yonje,
21 mi woyo yonje oeta ni ndoo ya Nyambe, kame aeta kame ni Nyambe woyo oyoyamo.
22 Mi woyo oeta ni liwilu, kame aeta ni lubona lwa Nyambe, ni kwa woyo oikalilebo.
23 "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame muba simweya kweyi itenda likumi eimena eyi itendisa eilya okumamata mi ka mu kwite taba ni inene namu mulawo, okuluka, amakeke ni usepahali. Eyi yokame mufanena okutenda nambulwa ketululo kwaa kwenu.
24 Anyi aendisi no kufa miyo, kame mutundisa otumbulumbulu mu ino yenu, kono kame mumina Ekamele.
25 "Oumai ni wemu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame muyowisa ekomoki ni siwana bandee, mi mukaci kame kwiyalile einu munawana mu umbuyi ni ulyangelino.
26 Wene Omufalisi no sibofu, oyowise ekomoki ni siwana mukaci oweli, cwale ni bandee mbakukene ngeeso!
27 "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mu fekile kanyi amabita noku basiwa elikena, amonahala okutenda ano kuwaba bandee, kono mukaci kame aiyalile eifuba no aanu no kufa neyi no kwiiba yonje.
28 Naanyi kame muli ngeso, bandee kame mu monahala okuluka

kwaanu, kono mukaci kenu kame mwiyalile omwiipo ni ibi.

Jesu yo Amba eyi no Koto no Aendisi no Majuda
(Luka11.47-51)

29 “Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
mu yaka amabita no anuhi a Nyanbe,
mi kame mu kabisa awo asikuluka,
30 mi kame mwamba nji, ‘Kambe
natu kuyoya mu maywaa no anjekulyetu, kambe katwa siku kuwana
noo mu kwiita ounyinga no anuhi a
Nyambe.
31 Mukwamba eyi kame mukupaka
mwenyene nji kame muli asilusika
lwawo ana kwiibaa anuhi a Nyambe.
32 Cwale mutwalelele okumanenena eyo anaku tateka anjekulyenu.
33 Anyi etinyoka, aana no imili,
ngasibine samu picuke ekatulo no
lyangalilo?
34 Cwalehe kame nimi tumena
anuhi wa Nyambe, nawo no
kushangama, na iyeti no mulawo,
anjili kame sa mwaibae ni kwa
ngongotela, anjili mba mwa fulu
mu tindoo no milapelo ni kwacita
okutunda mu tolopo injili nikuta
kwiinjili.
35 Cwale abo ounyinga wao ano kuluka onje mbau saelelwe ba mitwi
yenu, okutunda ba unyinga wa woyo
osikuluka Abele okutwala ku unyinga wa Zakaliya mwanaye Balakiya, woyo muna kwibaa mukaci no
ndoo ya Nyambe ni aletale.
36 Niti luli kame ni myambela nji,
anyi aanu muyoya muno mu nako
mbamu wana ekoto ku inu eyi yonje!

Jesu yo Lilela Aanu no Jelusalema
(Luka13.34-35)

37 “Jelusalema, Jelusalema, omuleneñi onaibaa anuhi a Nyambe,
nikwibaa ni mawee awo ana tumiwa
kwa wene! Tunjinga ni lakazanga
okuwaneka anowe bamweya kanyi
oñuku no seke aba awanekanga
anaye munji no maando, kono kawa
sisinga!
38 Komone, endoo yowe nai siyala
kwa wene kanyi matota.
39 Cwale kame ni myambela nji,
“Ka mutamba kuni mona kame, konji
aba sa mwambe nji, ‘Ku lumbekwe
woyo oiya mu litina lya Mbumu.’ ”

24

Jesu yo Amba Eyi no Kushandaula Endoo ya Nyambe
(Maleka13.1-2; Luka21.5-6)

1 Jesu sebeli otunda mu lilapa no
ndoo ya Nyambe nukutela kundina,
ababo aiyetwa aye sebeli aiya kwa
yonyene ni kumu yulekela emiyako
no tindoo ta Nyambe.
2 Kono sebeli waatambula nji, “Mumone eyi yonje, mwimwine? Niti
luli, kame ni myambela nji, “Ka
kwisa eliwee simba limweya elyo sali
siyale bano, eli lilemine ba liwee
elinjili, elyo sa liulwe okukwisetwa
banji.”

Outata ni Kuyandisiwa
(Maleka13.3-13; Luka21.7-19)

3 Cwale Jesu yoikala ba lilundu no
itondo no Olibe, aiyetwa aye sebeli
aiya kwa yonyene kumukunda,
ni kwamba nji, “Otwambele eyo
abo saika monahalele, nesi sasi
tusimwete okwiiya kowe ni kubwa
kwa litunga.”
4 Cwale Jesu sebeli waatambula nji,
“Mu mamele nji omunu alese okumiyembulula
5 kakuli aanu no kupula kame saiye
mu litina lyange ni kwamba nji,
‘Mene time Kilesite,’ mi kame sayembulule ano kupula.
6 Mi kame sa mu upe etindwaa
ni mabulwati no tindwaa, kono mu
mone nji mulese kucila, kakuli einu
eyo kame ifanene okwiiya, kono abo
amamaneneno kasi tendahala kale.
7 Esicaba kame sasi lwise esicaba
sinjili, omubuso olwise omubuso
munjili, mi olukupwe kame sa
luikaleko ni tizikinyeho mu ibaka no
kupula.
8 Kono eyo yonje kame sa itende
feela amatatekelo no mayando.
9 “Cwale kame saminunge oku mitwala oka yandisiwa ni kumiibaa.

Mi kame samu timbiwe ku matunga
onje mu litina lyange.
10 Mi cwale aanu no kupula kame
sa sitatale, mi kame sa betekane,
mane nuukutimba.
11 Mi cwale anuhi no mapwa no
kupula mba iiyi, mi kame sayembu-
lule aanu no kupula.
12 Cwale kakuli ouyi kame sau
ekezehe onene, elilato no aanu no
kupula mba libwi.
13 Kono woyo so tundamena okut-
wala ku mamaneneno, yokame soka
yoyisiwa.
14 Mi eliywi eli no kuwaba eli
no mubuso kame sa lyambiwe mu
litunga lyonje, cwale nji litende
oupaki ku macaba onje, ba sakwiiye
amamaneneno.

Okwiiya kwa Mwana no munu (Maleka13.24-27; Luka21.25-28)

15 Daniele omunuhi wa Nyambe
na kwamba eyi nji, ‘Esinu no kwi-
iba eso sisilafaza endoo ya Nyambe
ni kusilokiwa. Mbamu mono ouyi
oimanine mu sibaka no kukena.”
(Osi ku bala alemuhe).
16 Cwale awo ali mu Judeya acilele
ku malundu.
17 Mi woyo oli ba situwa no
ndoo, alese ku shotokela mu ndoo
akashimba esinu.
18 Mi woyo oli mu matema, alese
okuukela ku mundi oka shimba ol-
wambi.
19 Oumayi ni waawo akati
sawaniwe akushimbile nawo
sawaniwe ayamwisa mu maywaa
awo!
20 Mu lapele nji mule okashotoka
mu nako no mubebo simba mu liy-
waa eli no Sabata,
21 kakuli ba nako eyo, amayando
mbatende ano kuneneba, awo kaa
sitendahala kale simba okutunda ku
matakelo no litunga ku lita bano,
mi kame kakutamba ku tendahala
ngeeso.
22 Mi cwale nji amaywaa awo
ka kusufaziwa, kakwisa simba
mumweya woyo so yoyisiwa. Kono
cwale mulibaka lyaawo ana ketiwa,
amaywaa awo mba kusufaziwa.
23 Cwale nji omunu kame amba
kwa wene nji, ‘Omone, uno ya Kile-
site!’ simba uya yokame!’ mulese
kupumena.
24 Kame namba eyi kakuli asi
konga nji aonyene asi Kilesite na
nuhi no mapwa kame samonahale ni
kumonisa eisupo inene ni timakazo
nji kutwesahala, alyanganise simba
awo ana kuketiwa.
25 Kono mumamele! Kame nina
myambele oweli.
26 “Cwale, simba naba sa myam-
bele nji, ‘Mumone, kame ali mu
mushitu, mulese kutako, simba aba
saambe nji, ‘Mumone, kame ali mu
misusu no ndoo, mulese ku pumena,
27 kakuli kanyi olumonyi aba
lweesa okutunda mu upa nikuka
esela mu wiko, mwasa iyele ni
Mwana no munu.
28 Mba kumonahala ngeeso kanyi
amanoñu aba aungana, aanu kame
alimuka nji kame kuli esitupu.
29 “Ababo kusibwa feela eñalelwa
no maywaa awo, eliywaa kame sa li
ilole, okweti kame sa ulwe eliseli mi
etitungweti kame sa tikwe ku wilu,
amaata na ku liwilu kame sa nyan-
ganye.
30 Cwale esisupo no Mwana no
munu mbasi monahala mu wilu
aanu onje noba litunga kame sa lile.
Mi kame sa mone Omwana no munu
yokeyile mu makumbi no liwilu mu
maata ni mu kanya inene.
31 Cwale kame sa tume amangeloi
aye ni titolombita no mulumo no
kuneneba, mi kame sa ungeke
aketwa aye mu maneku anee oku-
tunda ku mamaneneno no litunga
linjili okuta ku linjili.

Enguli no Sitondo no Mukuyu (Maleka13.28-31; Luka21.29-33)

32 “Mu kwiyete ku tuto okutunda
ba sitondo no mukuyu, muwangu-
wangu aba mumona nji emitai yaso
aba yotoba mi kame ishoshela ama-
muna, mu limuke nji esilimwe kame
sili beebi.
33 Mu ndila imweya, aba mu mona
eyo yonje, mu limuke nji Omwana no

munu sebeli oli beebi mi kame ali ba mwelo.
34 Niti luli kame ni myambela nji,
lusika luno no balelo ka lu tamba
okubwa, konji eyo naitendahala ow-
eli.
35 Eliwilu ni litunga mbaibwe,
kono amaywi ange ka tamba
okubwa.

Kakwisa Woyo Olimukile Eliywaa simba Enako

(Maleka13.32-37; Luka17.26-30; 24.34-36)

36 “Kono eyi no liywaa ni nako eyo,
kakwisa woyo wi limukile, simba
amangeloi naku wilu kayii, simba
Omwana, konji Sitange.
37 Omo kuna kwikalela mu may-
waa a Nuwe, kame sa kwikale ngeeso
ni mu kwiiya kwa Mwana no munu.
38 Mu maywaa awo omunda
kawasiiya kale, aanu kame ana
ku lya, oku nwa, oku kwata, oku
kwalisa, konji eliywaa ana kwingena
Nuwe mu Aleka.
39 Mi kasiku limuka esinjili konji
omunda aba ona kwiiya muk-
wayundisa. Mi mosa kwikalele
yongeso aba saiye Omwana no
munu.
40 Ba nako eyo kwa alume ayiili
aa saikale mu litema, omunjili mba
shimbiwa, omunjili mba siyala.
41 Akati ayiili asa silange oubeeke,
mumweya mba shimbiwa, omunjili
mba siyala.
42 Cwale abo mutone, kakuli ka
muyii eliywaa elyo saiye Ombumu
wenu.
43 Kono mu limuke eyi, nji omunya
ndoo kambe mba limuka enako
no usiku aba saiye ombuyi, kambe
kame satone mi kambe kaleselela
ombuyi okucuula endoo yaye.
44 Cwalehe naanyi muku tukise,
kakuli Omwana no munu kame saiye
mu nako eyo mwa limukile.

Omubika no Kusepahala ni Woyo Nokwa Sepahala

(Luka12.41-48)

45 “Anyine cwale omubika no ku
sepahala, ni kushangama, woyo sa
beeke Ombumu okwendisa abika
aye, okwaba eyi no kulya mu nako
eyi ilukeele?
46 Embuyoti niya woyo omubika
sawane Ombumu yo tenda omuse-
bezi owo aba saiye.
47 Niti luli kame ni myambela nji
kame samu beeke okwendisa kweyo
aluwile yonje.
48 Kono iikene saitendahale nji
woyo omubika ni wakwiiba mi
kame ayambuta nji ombumu waye
katamba okwiiya wangu,
49 mba tateke oku fula akwaye
abika, alye, awee na cakolwa.
50 Ombumu no mubika woyo kame
saiye mu liywaa elyo sa ulwe oku mu
tatelela, ni mu nako no kwa limuka.
51 Mi kame sa mupatole eibindi, ni
kumu beeka na asikukuba, oko sa
kwikale okulila ni kukweca amaewo.

25

Enguli no Akatana noku Kwana Likumi

1 Ba nako eyo omubuso naku wilu
kame sokufeke kanyi eso sina ku-
tendahala abo akatana noku kwana
likumi aba ana ku shimba amaboni
oo ni kuta oka waniketa omukwati.
2 Ana kukwana mutanu kwa
onyene neli aelo, mi mutanu neli ano
kushangama.
3 Cwale aelo no kukwana mutanu
kasiku shimbela amaboni oo amaati
no kupula,
4 kono ano kushangama kame ana
ku shimba amaati mwishimbelo yoo,
bamweya ni maboni oo.
5 Cwale kakuli omukwati kame ana
ku liyeha bakwiiya, sebeli akosa onje
ni ku langana.
6 Kono bakaci no usiku omuhuwo
sebeli o yupahala nji, ‘Komumone,
omukwati uno! Ko mwiiye mu mu
wanikete!’
7 Cwale akatana awo sebeli ain-
guka onje ni kutateka oku lukisa am-
aboni oo.
8 Cwale ano kweluba sebeli amba
kwaa ano kushangama nji, “Mu tube
ku maati enu, kakuli amaboni etu
kame atima.”
9 Kono ano kushangama sebeli
aa tambula nji, “Ka ku twesahala!

katamba ku tu kwana aci naanyi. Mute kwa aulisi nji mu ka ku ulele eenu."
10 Mi cwale akatana no kweluba asita feela mukuula amaati, omukwati sebeli okeela, mi awo ana kuku tukiseta sebeli aingena naye mu mukiti no likwala, mi esaandi sebeli siyatiliwa.
11 Munyima nweyo, akatana anjili sebeli aiya nonyene ni kwamba nji, 'Mbumu, Mbumu! otu yatulwele.'
12 Kono omukwati sebeli otambula nji, "Niti luli kame ni myambela nji, kani mi yii."
13 Cwale mwikale anyi me mutona, kakuli kamu limuka eliywaa simba enako eyo saiye Omwana no munu.

Enguli no Abika Aatu (Luka19.11-27)

14 Omubuso naku wilu kame okufekile kanyi eso sina kutendahala abo omulume aba ano kutukiseta okuta mu mwendo waye, sebeli oisana abika aye ni kwaambela nji ababalele ofumu waye.
15 Sebeli oba omunjili amasaka no mali noku kwana mutanu, omunjili sebeli omuba amasaka ayiili no mali, omunjili esaka no mali imweya, sebeli oba omunjili ni munjili oku faniketa nomo atwesela. Cwale sebeli okutela.
16 Cwale woyo ona ku biwa amasaka mutanu no mali, ababo sebeli oka belekisa ni ku wanenabo kame no kukwana mutanu.
17 Mi kame ni woyo ona kubiwa amasaka ayiili sebeli ota okabelekisa ni kuwanenabo kame amasaka ayiili.
18 Kono woyo ona kubiwa esaka iweya no mali sebeli ota, nuka tombola owina banji niku shweeka amali no molyaye.
19 Cwale aba kuna kubita amaywaa no kupula omolya abika awo sebeli oiya, mi sebeli waisana nji amone omo ana belekisete amali aye.
20 Cwale woyo ona kutambula amasaka mutanu no mali sebeli oiya kwa molyaye okulita amasaka no mali kame noku kwana mutanu ni kwamba nji, 'Molyange kame ona kuniba amasaka mutanu no mali, komone, kame nina wanenebo kame masaka mutanu no mali beulu.'
21 Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene nji, 'Nu tende wino, mi uli mubika no kuwaba ni ku sepahala! Nu sepahala ku inu no kucaniba, mba niku beeke okubusa eyi no kupula. Wingene mu kuwabelwa kwa molyowe!'
22 Mi ni woyo ona kubiwa amasaka ayiili no mali, sebeli oiya kwa molyaye ni kwamba nji, 'Molyange, kame ona kuniba amasaka ayiili no mali, Omone! kame nina wanenebo kame amasaka ayiili no mali.'
23 Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene nji, 'Nu tende wino, wene omubika no kuwaba niku sepahala, nu twese oku sepahala mu inu no kucaniba, mba niku beeke okubusa eyi no kupula, wingene mu kuwabelwa kwa molyowe!'
24 Cwale ni woyo ona kubiwa esaka imweya no mali, ni yonyene sebeli oiya ni kwamba nji, "Molyange, kame niku limukile nji wene uli mulume noku bambaba, woyo ukutula omu wasi kuna, mi kame uungeka omu kausi kwaa embuto.
25 Cwale kakuli kame nina kucila, sebeli nita okatombola owina banji niku pumbeka esaka yowe no mali mu mumbu. Esinu sowe sino sokame."
26 Kono omolyaye sebeli omu tambula nji, 'Wene omubika no kwiiba ni kububa! Kame wamba nji kame olimukile nji kame ni kutula omo kanisi kuna, mi kame ni ungeka omo kanasi kwaa embuto.
27 Cwale kame onaku fanena nji obeeke amali ange mu Panga, mi aba ni nauku kambe nonu sete amali ange niku beekelabo eñambekelo.
28 Cwale mu mu biangule esaka no mali, mi mube kwa woyo okwite amasaka likumi no mali.
29 Kwaawo akwite, mba beekelwa, mi mba ikala neyi nokupula, kono kwaawo aulwile mane kame sa byanguliwe neyo akwite.
30 Kanyi kwa woyo omubika nam-

bulwa tuso, mu mu kondele ku uwi, oko salila ni kukweca amaeo.

Eliywaa no Katulo

31 “Cwale omwana no munu aba saiye mu kanya yaye, yoli ni Mangeloi aye onje, kame saikale ba lubona no kanya yaye.
32 Mba ku ungana ba lubala lwaye amacaba onje, mi mba kete aanu anjili kwaa njili, kanyi omulisana aba ataba omukoko mu tupuli.
33 Mi kame sa beeke omukoko ku lyoko lyaye no silyo, mi abeeke otupuli kweli no simoo.
34 Cwale molyoo kame saambe kwaawo ali ku lyoko lyaye no silyo nji, ‘Komwiye! anyi muna fuyolwa kwa Sitange! Mu yole omubuso ona ku lukisetwa anyi okutunda ku matatekelo no litunga.
35 Ni wenu kakuli kame nina ku yomba, mi sebeli muniba esi no kulya, mi kame nina kufa elinyotwa, mi sebeli muniba esi no kunwa, kame nina kutenda ongenda, mi sebeli muni tambula,
36 kame nina kuulwa esikumango, mi sebeli muniba esi no ukumanga, kame nina kutoma, mi sebeli muni babalela, kame nina kwikala mu tolongo, mi sebeli mwiiya mukunilekula.
37 Cwale ano kuluka kame sa mu tambule nji, ‘Molyetu, ka mwaka tuna ku kumona wo yombile, mi sebeli tu kuba esi no kulya, simba wofile elilyotwa ni kukuba esi no kunwa?
38 Mi cwale ka mwaka aba tuna kuku mona o endile ongenda, mi sebeli tuku tambula, simba oulwile esikumango, mi sebeli tu kuba esi no kukufuka?
39 Mi cwale ka mwaka tu naku ku mona me u tomine, simba ouli mu tolongo, mi sebeli twiiya kwa wene mu kukupotela?
40 Mi molyowo mba atambula nji, ‘Niti luli kame ni myambela nji kwawo abange acana muna kutendela ngeeso, yamene muna kutenda ngeeso!’
41 Cwale kame saambe kwawo ali ku lyoko no simoo nji, ‘Anyi mu kutilwe kwa Nyambe, mutunde kwa mene, mute mu mulilo no kwaabwa, ou u lukisetwe Diabulosi ni mangeloi aye!
42 Kame ni tenda ngeesi kwaanyi kakuli kame ni naku yomba, mi ka mwasiku niba esi no kulya, kame nina kufa elinyotwa mi kamwasikuniba esi no kunwa.
43 Kame nina kutenda ongenda, mi ka mwasikuni tambula, kame nina kuulwa esikumango, mi ka mwasi kuni fuka, kame nina kukola, ni kwikala mu tolongo, mi ka mwasi kwiiya mu kuni lekula.
44 Cwale nonyene kame samu tambule nji, ‘Molyetu, ka mwaka tuna kuku mona woyombile, simba wofile elinyotwa, simba wotendile ongenda, simba wo ulwile esikumango, simba wotomine, simba mu tolongo, mi sebeli tu kwangwa oku kubabalela?’
45 Cwale kame saatambule nji, “Niti luli kame ni myambela nji aba muna kukwangwa oku babalela omunjili kwaa acana ngeeso, yamene muna kukwangwa oku babalela ngeeso.”
46 Mi awo kame saate mu koto no kwaabwa, kono awo no kuluka kame saate mu mooyo no kwaabwa.

26

Omulelo no Kwibaa Jesu (Maleka14.1-2; Luka22.1-2; Jowani11.45-53)

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje, sebeli wamba kwa iyetwa aye nji,
2 “Kanyi omo mulimuukele nji, omukiti no paseka kwasiyala kale amaywaa ayiili nji otendahale, mi cwale Omwana no munu mba beekiwa mu maoko no aanu okumu ngongotela.”
3 Cwale apulisita akulu na akulu sebeli akuwana mu ndoo no mupulisita no mukulu woyo elitina lyaye neli Kefasi.

4 Mi sebeli ata oka lelisana omo
salemene Jesu muku shangama
mane ni kumwibaa.
5 Kono sebeli amba nji, “Kuleswe
oku tendahala mu nako no mukiti,
mwendi esicaba mba sitende omufil-
ili.”

Jesu Yo Waiwa Amaati ku Betani (Maleka14.3-9; Jowani12.1-8)

6 Jesu kame ana kwikalanga ku
Betani mu ndoo ya Simoni, ona
kutomanga kunyima oweti no mb-
ingwa.
7 Cwale omukati sebeli oiya kwa
yonyene ni komoki no alabasita no
maati no kutula, mi sebeli waitela ku
mutwi wa Jesu abo yolemine okulya
ku tafule.
8 Kono cwale aiyetwa aba ana ku-
mona ngeso, sebeli atina ni kwamba
nji, “Iikene akandakandelwa aa
maati?
9 Amaati awo kame ana lukele oku
ulisiwa amali no kupula, nji abiwe
kwaa ashebile.”
10 Kono Jesu sebeli olemuha eyo
ana kwambanga, ni kwamba kwa
onyene nji, “Iikene esi muyandiseta
omukati woyo? Kame ana tende
ekezo no kuwaba kwa mene.
11 Ano kusheba mba mwikala noo
enako yonje, kono mene ka mu
tamba okwikala nange enako yonje.
12 Na itele amaati awo ba
lutu lwange okulukisa okuteulwa
kwange.
13 Niti luli kame ni myambela nji,
oko konje sa likutaziwe eliywi eli no
kuwaba mu litunga lyonje, kame sa
kwambiwe nesi ana tende, sitende
eso sa pulukiwe naso.”

Judasi Yo Pumena Okubeteka Jesu (Maleka14.3-9; Jowani12.1-8)

14 Cwale omunjili no aiyetwa
no kukwana likumi na yiili woyo
oisaniwa nji Judasi isikalyota, sebeli
ota kwa pulisita akulu.
15 Sebeli wamba nji, “Iikene
sa muniteneke aba sani beteke
Jesu kwaanyi?” Sebeli amuteneka
amali ana kukwana makumi aatu
omuwayawaya no silibela.
16 Mi okutunda abo, Judasi sebeli
osaela omukwa no kubeteka Jesu.

Jesu Yolya Omulalelo no Paseka na Iyetwa Aye (Maleka14.12-21; Luka22.7-13; Jowani13.21-30)

17 Ba liywaa no matatekelo no muk-
iti ou no liñende nambulwa omu-
mena, aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu
ni kwamba nji, “Kubine usinga nji
tukalukise nji ukalyeleko omukiti no
paseka?”
18 Jesu sebeli wamba nji, “Mute mu
tolopo ku mulume munjili mi mu
mwambele nji, ‘Omwiyeti namba nji
enako yange kame ili beebi, mbani-
lyele omukiti no paseka na aiyetwa
ange ku ndoo yowe.’ ”
19 Cwale aiyetwa aye sebeli atenda
omo na kwaambelela Jesu oku lukisa
omulalelo no mukiti no paseka.
20 Jesu kame ana kwikalanga ba
tafule na iyetwa aye noku kwana
likumi na yiili,
21 mi alemine okulya ngeeso, sebeli
wamba nji, “Niti luli kame ni myam-
bela nji, omunjili mwaanyi yosoni
beteka.”
22 Mi sebeli aena onene luli mi
sebeli atangisa oku mwibanguta,
omunjili ni munjili nji, “Mwendi
mene, Mbumu?”
23 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo
ona ingenyeke elyoko bamweya ni
mene mu siwana yosoni beteka.
24 Omwana no munu mbafu kanyi
omo kuñolelwe mu mañolo, kono
oumai ni woyo so beteka Omwana no
munu! Esiwa ku munu woyo ni nji
kambe ka siku leiwa!”
25 Judasi, woyo ona kumu beteka,
sebeli otambula nji, “Mwendi mene,
Mwiyeti?”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Nwaamba.”

Omulalelo wa Mbumu (Maleka14.22-26; Luka22.14-20; 1 Makolinte11.23-25)

26 Cwale abo alemine okulya
ngeeso, Jesu sebeli oshimba esinkwa,
mi munyima no okutumela, sebeli
osi patola, nikuba aiyetwa aye, sebeli

wamba nji, “Mu shimbe mi mulye, “Olu ni lutu lwange.”
27 Cwale sebeli oshimba ekomoki nuuku tumela, ni kwaaba ni kwamba nji, “Mu nwemo moonje,”
28 “Kakuli ou ni unyinga wange no ulikani ona itekele ano kupula, mulibaka no kulemeniwa eibi.
29 Mi kame namba kwaanyi nji, ku tunda bano, kani tamba kunwa kwesi si bekilwe ku sitondo no beine, mane kubitela kame ba liywaa elyo sani nwe naanyi, konji esi tendile esi no ubya mu mubuso wa Sitange.”
30 Cwale sebeli aimba olusimo, nukutela ba lilundu no Olibe.

Jesu yo Nuha nji Pitolosi mba Mukana
(Maleka14.27-31; Luka22.31-34; Jowani13.36-38)

31 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi moonje mba munishotoka mulibaka lyange uno usiku, kakuli na ku ñoliwa nji, ‘Kame sani fule omulisana, mi omulaka no mikoko kame so hasane.’
32 Kono aba sani inguke kwaafu, mba niku tangete kulubala lwenu okuta ku Galileya.”
33 Pitolosi sebeli omu tambula nji, “Simba nji onje kame saku shotoke mulibaka lyowe, “Mene, kani tamba oku kushotoka.”
34 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Niti luli kame ni kwambela nji, ouno ousiku omukombwe owasilila kale, kame soni latule twaatu.”
35 Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Naaba sani fanene okufa ni wene, ka nitamba okuku latula!”
Mi na iyetwa aye anjili onje sebeli amba ngeeso.

Jesu yo Lapela mu Litema no Gesemani
(Maleka14.32-42; Luka22.39-46)

36 Cwale Jesu sebeli ota noo ku sibaka siisaniwa Gesemani, mi sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Mwikale bano, mene abani sita kuya oka lapela.”
37 Mi sebeli oshimba Pitolosi naana ayiili a Zebedeya Jowani ni Jokobo, mi sebeli otangisa okweena onene nu uku kalelwa.
38 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Emebo yange sebeli ili beebi ni kufa mulibaka no likenyi. Mu siyale bano, mi mutone ni mene.”
39 Mi sebeli ota ba lubala mbicana, sebeli okwela banji ni kulapela nji, “Sitange, nji kame ku twesahala, kambe esinweno no mayando ni lufu ibitele aba no kuleba ni mene! Kono kulese kutendahala omo ni singela, ku tendiwe omo usingela wene.”
40 Cwale Jesu sebeli oiya kwa iyetwa aye mi sebeli waa wana alanganine batulo, sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Kandi kamu twesa oku tona ni mene muhola imweya?
41 Mutone, mi mu lapele nji mulese kwingena mu muliko. Emebo yonyene kame isinga, kono olutu kame lufokola.”
42 Kame sebeli ota aka no wili oka lapela nji, “Sitange, nji esinweno esi no mayando ni lufu kasi twesahala okutunda konji aba sani nwemo, ku tendahale esisi singwa kwa wene.”
43 Mi kame sebeli oiya kwa onyene ni kwaa wana alanganine, kakuli amiyo oo kame ana kuyupahala okulema.
44 Cwale sebeli waasiya kame oka lapela aka no waatu, ni kwamba amaywi kanyi aa ana kwamba ba weli.
45 Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye kame, mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu silanganine nuku katulusa? Komumone! enako ya keela kale eyo Omwana no munu kame abekiwa mu makaa no asikutenda ouyi.
46 Ko mwimane tute. Komumone, woyo osi kuni beteka wakeela kale!”

Okunungiwa kwa Jesu
(Maleka14.43-50; Luka22.47-53; Jowani18.3-12)

47 Ababo yosi lemine okwamba ngeeso, Judasi omumweya kwawo noku kwana elikumi na yiili sebeli okeela naanu no kupula ashimbile

etisabule ni milamu. Kame ana kutumiwa kwaa pulisita no akulu ni manduna no sicaba.
48 Cwale omubeteki na kwaaba esisupo, okwamba nji, “Woyo sani tubete yokame, mu mununge!”
49 Muwangu sebeli osheeteta kwa Jesu ni kwamba nji, “Olumele Mwiyeti,” mi sebeli omu tubeta.
50 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mulikani, otenda eso ona iyele mukutenda!”
Cwale sebeli aiya mukumulema ni kumununga.
51 Ababo kwaawo ali kwa Jesu, omunjili sebeli oshomona omukwale waye ni kupatula elitwi no mubika no mupulisita no mukulu.
52 Cwale Jesu sebeli omwambela nji, “Ouse emukwale wowe mu sipusu sawo, kakuli awo onje akutusisa emikwale mbaafi ku mikwale.
53 Kame oyambuta nji kani twese okwisana kwa sitange, mi mu nako imweya feela kame twesa okulita etimpi no mangeloi likumi ni ayiili?
54 Kono ba kutenda ngeeso, Amañolo ngasibine sa iyatetetwe aa amba nji, Naku fanene oku tendahala ngeeso?”
55 Ba nako eyo Jesu sebeli wamba kwaanu nji, “Na mwiiyi ni mikwale ni milamu muku nilema, kanyi mbili sikebenga? Amaywaa onje nani kwikalanga mu ndoo no milapelo okwiyeta, mi ka mwa siku nilema.
56 Kono eyi yonje na itendahala nji eyi ina ñoliwa kwa nuhi a Nyambe iiyatetetwe.”
Cwale aiyetwa onje sebeli amusiya ni kumu shotoka.

Jesu Yoli mu Kuta Inene no Majuda (Maleka14.53-65; Luka22.54-55; 22.63-71; Jowani18.13-14; 18.19-24)

57 Awo ana kulema Jesu sebeli amutwala ku ndoo ya Kayafa, omukulu no apulisita, oko ana kuku wanena aiyeti no mulawo naa kulu.
58 Kono Pitolosi kame ana ku mukoñanga munyima aba no kuleba, sebeli oka keela ku lilapa no mupulisita omukulu. Sebeli oingenamo mi sebeli oikala na tateleli nji amone etaba omo saibwele.
59 Cwale apulisita akulu nasi kuta onje sebeli asaela oupaki no mapwa nji amwibae,
60 kono kasi kuuwana, simba naba ana kwiiya apaki no mapwa no kupula. Ku mamaneneno sebeli kwiiya ayiili
61 ni kwamba nji, “Uyu mulume nakwamba nji, kame ni twesa oku kwisa endoo ya Nyambe, ni kwiyaka kame mu maywaa aatu.’ ”
62 Omupulisita omukulu sebeli oimana ni kwambela Jesu nji, “Kukwite ekalabo otwesa oku tambula? Kweyo alemine ooku kandimeka?”
63 Kono Jesu kame ana koondoka. Cwale omupulisita omukulu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kame weeta ni Nyambe no kuyoya, otwambele nji ya wene Kilesite Mwanaye Nyambe.”
64 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nwamba. Kono kame ni myambela nji, oku tunda abano kame sa mu mone Omwana no munu yoikale ku lyoko no silyo lya Nyambe no Maata, mi yokeile mu makumbi no liwilu!”
65 Cwale omukulu no mupulisita sebeli otina onene ni kukaula eikumango yaye ni kwamba nji, “Na nyefula! Iikene aba tusi saelela oupaki? Na mu yupu akashwau kaye!
66 Anyi ekatulo yenu niibine?”
Sebeli atambula nji, “Kame afanena okufa.”
67 Cwale sebeli amusibwela amate ba lubala niku mufula efaindi, niku mufula olubaka
68 amba nji, Kilesite! otu nuhe, Anyine woyo ona kufulu?”

Pitolosi Yokana Jesu (Maleka14.66-72; Luka22.56-62; Jowani18.15-18,25-27)

69 Ba nako imweya Pitolosi kame ana ikalanga ku ndee no lilapa no kuta. Omubika no mukatana sebeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Ni wene nau kwikalanga ni Jesu Omugalileya.”

70 Kono yonyene sebeli okana ba
lubala no aanu onje ni kwamba nji,
“Silimukile eso otalusa.”
71 Cwale abana iya ku mwelo, omu-
bika munjili no muskatana sebeli
omumona ni kwamba kwaawo ana
kwikalangamo nji, “Ni woyo kame
ana kwikalanga ni Jesu no Nazaleta.”
72 Mi kame sebeli okana ni kweeta
nji, “Mene kani mulimukile woyo
mulume!”
73 Munyima no nako icana, awo
ana kwimana omo sebeli aiya ni
kwambela Pitolosi nji, “Niti luli ni
wene kame oli mumweya kwawo
ana kwikalanga ni Jesu, kakuli
omwambelo wowe kame uku limuk-
isa kanyi omugalileya!”
74 Cwale Pitolosi sebeli kweeta nji,
“Nikukaule bakaci, kani mu limukile
omunu woyo!”
Mi ababo omukombwe sebeli
okuwa.
75 Cwale ababo Pitolosi sebeli op-
uluka eyo anaku mwambela Jesu
nji, “Omukombwe owasikuwa kale
mbunikana twaatu.” Ababo sebeli
ota bandee nuuka lila onene.

27

*Jesu Yotwaliwa kwa Mubusisi Pi-
lato
(Maleka15.1; Luka23.1-2; Jowani18.28-
32)*

1 Kusili amasikusiku akulu no
apulisita onje na kulu no mulawo
sebeli atenda omulelo woo omo
saibaele Jesu.
2 Mi sebeli amu nunga ku maoko
ni ku mutwala, nuuka mubeeka mu
maata a Pilato omubusisi no Mal-
oma.

*Olufu lwa Judasi
(Tikezo27.18-19)*

3 Cwale Judasi omubeteki, aba ana
kumona nji Jesu na atulelwe olufu,
sebeli okunyaza ni kuusa amali no
silibela ana kukwana makumi aatu
ano muwaya-waya kwa kulu no
apulisita ni kwa kulu.
4 Sebeli wamba nji, “Kame nina
tende ouyi aba nina beteke ounyinga
nambulwa omubonda.”

Kono sebeli amba nji, “Iikene eyo
kwaaci? Eyo ni taba yowe!”
5 Cwale Judasi sebeli oyumbela
amali awo no muwaya-waya mu
ndoo ya Nyambe, mi sebeli okutela
nuuka kunungelela yonyene.
6 Kono akulu no apulisita sebeli
ashimba amali awo no muwaya-
waya ni kwamba nji, “Ka ku fanene
okwa beeka mu sitewelo no ndoo ya
Nyambe, kakuli ni mali no unyinga.”
7 Munyima no kwambola onje,
amali awo sebeli akutusisa okuula
elitema lya muumbi no tucoo, esi-
baka no matutaeti no angenda.
8 Mulibaka eli, elitema elyo kame
liisaniwa nji, “Elitema no unyinga”
okulita ni balelo lino.
9 Cwale kame kuna kwiyatetetwa
eyo ina kwambiwa kwa munuhi wa
Nyambe Jelemiya, aba amba nji, “Mi
kame ana shimbi amali no silibela
ana kukwana makumi aatu, omuulo
wamunu mumweya ona kusumiwa
kwaana no Isilaele,
10 mi sebeli akutusisa amali awo
okuula elitema no muumbi no tucoo,
kanyi omo ana kuni laelela Mbumu.”

*Pilato Omubusisi no Maloma yo
Ibanguta Jesu
(Maleka15.2-5; Luka23.3-5;
Jowani18.33-38)*

11 Cwale Jesu sebeli oimana
balubala no mubusisi, mi omubusisi
sebeli omwibanguta nji, “Kana ya
wene Ombumu no Majuda?” Jesu
sebeli omutambula nji, “Nwamba.”
12 Kono naba ana ku nungelelwa
eyambo kwa kulu no apulisita
naakulu, kasi ku tambula.
13 Cwale Pilato sebeli wambela Jesu
nji, “Kuyupile eyo yonje aku nun-
gelela?”
14 Kono kasi kutambula simba
simweya kweyo anaku munungelela
yonje, mi omubusisi sebeli okomoka
onene.

*Jesu Yo Atulelwa Elifu
(Maleka15.6-15; Luka23.13-25;
Jowani18.39; 19.16)*

15 Cwale enako yonje ba mukiti
no Paseka, omubusisi kame anaku

lukulwelanga esicaba omunjili no mapantiti, woyo asinga aanu.
16 Mi cwale mu nako eyo, kame kuna kwikalanga elipantiti no sikebenga ona ku limukiwa onene, no litina lya Jesu Balabasi.
17 Cwale aanu aba ana kumana oukuwana, Pilato sebeli waaibanguta nji, “Anyine mu singa nji nimi lukulwele, Jesu Balabasi nji Jesu woyo oisaniwa nji Kilesite?”
18 Nakwaibanguta ngeeso kakuli naku lemuha nji ni mulibaka no muna aba ana muliti kwa yonyene.
19 Cwale ababo Pilato yoli ba situlo no katulo, mukataye sebeli omutumena amaywi nji, “O lese kutenda esinjili kwa woyo omulume nambulwa omubomda, kakuli balelo kame ni a yanda onene okulota mu libaka lyaye.”
20 Kono akulu no apulisita naakulu nwaanu sebeli asusuweza aanu nji akumbele okulukulula Balabasi, mi Jesu yonyene aibaiwe.
21 Omubusisi kame sebeli waaibanguta nji, “Kwaa ayili, ubine woyo mu singa nji ni i lukulwele?”

Onyene sebeli atambula nji, “Balabasi!”
22 Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale ngasibine sani tende kwa Jesu woyo oisaniwa Kilesite?”

Oonje sebeli amba nji, “A ngongoteliwe!”
23 Cwale Pilato sebeli waibanguta nji, “Iikene? ubine ouyi ana tende?”

Kono onje sebeli akuwa onene nji, “Angongoteliwe!”
24 Cwale Pilato aba ana kumona nji katwese okutenda esinjili, kono kame kutwesa okwiiya omufilifili, sebeli oku yowa ku maoko ni meyi balubala no aanu no kupula, ni kwamba nji, “Mene sikwite omubonda mu unyinga wa woyo omulume! Muku monene eyo ni taba yenu!”
25 Cwale esicaba sonje sebeli si tambula nji, “Ounyinga waye wikale beulu wetu na neetu!”
26 Cwale Pilato sebeli olukulula Balabasi kwa onyene. Munyima no kushapa Jesu, sebeli omuba mu maoko no masole nji amungongotele.

Amasole abana Yandisa Jesu (Maleka15.16-20; Jowani19.2-3)

27 Cwale amasole no mubusisi sebeli atwala Jesu mu lilapa no mubusisi, mi esitopa no masole sonje sebeli simutinguluka.
28 Mi sebeli amutubula eikumango yaye ni kumu fuka olwambi no mucaa.
29 cwale sebeli amutingela eñata no myunguya nikumu fuka yo ku mutwi waye. Sebeli amulemisa olutaka ku lyooko no silyo ni kukubama okumusheka okwamba nji, “Yoshoo uyoye, wene Ombumu no Majuda!”
30 Cwale sebeli amusibwela amate ni kushimba olutaka ni kumufula mu mutwi.
31 Mi cwale aba ana kumana oku muyandisa, sebeli amutubula olwambi no mucaa ni kumufuka eikumango yaye. Cwale sebeli amutwala oka mungongotela.

Jesu aba na Ngongotelwa (Maleka15.21-32; Luka23.26-43; Jowani19.17-27)

32 Amasole aba na taanga ngeso ni Jesu sebeli akuwana ni mulume oisaniwa Simoni, omunu no muleneñi no Silene, mi sebeli amukandimeka nji ashimbe esifapano sa Jesu.
33 Sebeli akeela ba sibaka siisaniwa Gologota, “Okutalusa nji esibaka no katendele.”
34 Sebeli atambeka Jesu ebeine ina ku wanekiwa ni nyoko nji anwe, kono aba na ku lupamo sebeli okana okwiinwa.
35 Mi cwale aba ana kumana okumu ngongotela sebeli akutabela eikumango yaye muku shebuluka.
36 Cwale sebeli aikala banji niku mu tatelela.
37 Cwale beulu no mutwi waye kame ana ku beekabo eliñolo no mubonda waye eli lyamba nji, “Uyu ni Jesu Ombumu no Majuda.”

38 Cwale sebeli angongotela ni
isinyi yiili ni yonye, esinjili ku lyoko
lyaye no silyo ni sinjili kweli no
simoo.
39 Mi awo ana ku bitanga na ku
munyefula ni kunyunga emitwi yoo,
40 ni kwamba nji, “Wene woyo
utwesa oku shandola endoo ya
Nyambe ni kwiyaka kame mu may-
waa aatu! Okuyoyise wenyene nji
yawene Omwana Nyambe Otuluke
ba sifapano wiiye banji!”
41 Mi noonyene apulisita akulu se-
beli amuyandisa, ba mweya na iyeti
no mulawo nakulu, aamba nji,
42 “Kame ana kuyoyisanga akwaye,
kono katwese oukuyoyisa yonyene!
Kame amba nji ni Mbumu no Isilaele.
Nji kame sa kutulule ba sifapano mba
tu pumene kwa yonyene!
43 Kame ana ku sepanga Nyambe,
mulesele Nyambe amu lamulele
cwale nji Nyambe kame asinga
ngeeso, kakuli kame anamba nji,
“Time Mwanaye Nyambe.”
44 Mi ni isinyi yiili ina ku
ngongoteliwa ni yonyene ba sifa-
pano sebeli imunyefula ngeeso.

Olufu lwa Jesu
(Maleka15.33-41; Luka23.44-49; Jowani19.28-30)

45 Oku tangisa mu nako no munji,
ouwi sebeli ufuka elitunga lyonje mu
tihola taatu.
46 Mi aba ina kukwana enako no 3
okoloko Jesu sebeli olila ni liywi no
kuneneba ni kwamba nji, “Eloi, Eloi,
lema sabakatani?” Ninji, “Nyambe
wange, Nyambe wange iikene ona ni
leselele?”
47 Cwale anjili ana kwimana omo
aba ana kuyupa eyo, sebeli amba nji,
“Uyu mulume kame aisana Eliya!”
48 Ababo omunjili kwa onyene se-
beli oituka oka shimba esiponji esi
siiyalile ebenega, sebeli osi beeka ku
lutaka ni kumu nwisa.
49 Kono anjili sebeli amba nji, “Tu-
musiye, tumone nji Eliya mba iyi
muku muyoyisa!”
50 Cwale Jesu sebeli olila kame ni
liywii no kuneneba, mi sebeli ob-
welwa Emebo.
51 Ba nako eyeyo olwambi namu
Ndoo ya Nyambe sebeli lu kauka
bakaci, oku tangisa ku wilu konji
banji. Mi sebeli kwiiya ezikinyeho,
amawee sebeli akaoka.
52 Cwale amabita sebeli ayatuluka
mi eitupu no aanu no kupula a
Nyambe ana kufa sebeli inguka.
53 Nakutunda mu mabita munyima
ya Jesu okwinguka kwaafu, mi se-
beli aingena mu muleneñi no kukena
ni kumonahala kwaanu onje ano
kupula.
54 Cwale omukulu no masole, nawo
ana ku tatelela Jesu noo, aba ana ku-
mona ezikinyeho neeyi ina kutenda-
hala sebeli acila onene ni kwamba
nji, “Niti luli, woyo mulume neli
Mwanaa Nyambe!”
55 Akati no kupula mwa na kwikala
omo, aalikete, aali aba no kuleba,
okame ana kukoña Jesu aba ana ku-
tunda ku Galileya, amu belekela.
56 Kwa onyene kame kuna kwikala
omukati wisaniwa nji Maliya Maga-
dalena, ni Malia inawaye Jakobo ni
Josefa, ni mukataye Zebadeya.

Okuteulwa kwa Jesu
(Maleka15.42-47; Luka23.50-56; Jowani19.38-42)

57 Cwale mu nako no mangol-
waa, sebeli kwiiya omulume ona
kufuma, na ku Alimateya, ona
kwiisanwa nji Josefa, mini yonyene
neli omwiyetwa wa Jesu.
58 Sebeli ota kwa Pilato, nukakum-
bela olutu lwa Jesu, cwale Pilato se-
beli olaela nji abiwe.
59 Cwale Josefa sebeli oshimba
olutu, ni ku lupungela mu lwambi no
kukena ni kuwaba,
60 Mi sebeli okabeeka esitupu mu
libita lyaye eli no ubya, eli ana ku
cakula mu liwee. Sebeli obeeka eli-
wee no kuneneba ba mwelo no libita
mi sebeli okutela.
61 Maliya Magadalena ni mukwaye
Maliya kame na ikalanga aalikete ku
mwelo no libita.

Asiku Tatelela ba Libita

62 Eliywaa lina kutatama elino
Sabata, apulisita akulu na Falisi
sebeli aka kuwanena kwa Pilato
63 sebeli amba nji, “Mbumu, tu si
puluka nji omoongi woyo yo si yoya,
kame ana kwamba nji, ‘Munyima no
maywaa aatu, mba ni inguka kame.’
64 Cwalehe olaele nji elibita li
tatelelwe onene, ku twala ba liywaa
no waatu, mwendi aiyetwa aye mba
fanene okwiiya mu kwiita olutu
lwaye, aambele esicaba nji, ‘Na
inguka kwaafu.’ Abo okoonga no
mamaneneno kame sa kutende oku
no kwiiba okubita ba weli.”
65 Pilato sebeli wamba kwa onyene
nji, “Mushimbe atateleli no masole,
mute mu ka tatelele omo mu tweseta
monje.”
66 Sebeli ata na tateleli nu kabeeka
esisupo ba liwee no ba libita nji
cwale kakwisa omunu sotwesa okuli
sheeta.

28

Okwinguka kwa Jesu
(Maleka16.1-10; Luka24.1-12; Jowani20.1-10)

1 Munyima no liywaa no Sabata,
elino matatekelo mu sunda amasikusiku
aba lina kupa, Maliya Magadalena
ni Maliya munjili, sebeli ata muku
mona ku libita.
2 Ababo sebeli kwikala ezikinyeho
inene luli, kakuli elingeloi no
Mbumu na likutunda kuwilu ni
kwiiya muku pikulusa eliwee ba
libita, ni kwikala ba liwee.
3 Kame lina kumonahala kanyi olu-
monyi no mbula, ni ikumango yalyo
no likena kanyi elitwaa.
4 Atateleli sebeli acila ni kukuña,
mi sebeli amonahala kanyi omunu
no kufa mulibaka no kumona elin-
geloi.
5 Elingeloi sebeli lyamba kwakati
nji, “Mulese kucila,” “Kame ni limuk-
ile nji kame musaela Jesu onaku
ngongotelwa ba sifapano.
6 Ka sako kuno, kakuli Nyambe na
mwingula kwaafu, kanyi omu ana
kwambela Jesu. Ko mwiye mumone
mu sibaka ana ku langana.
7 Cwale mute mu lelube, mi mu
kambele aiyetwa aye nji, ‘Nyambe
namwingula kwaafu, mi kame
akatile balubala lwenu okuta ku
Galileya, okoko kwa samu ka mu-
mone. Aa amaywi nineyele muku
myambela.”
8 Cwale sebeli atunda muwangu ku
libita acilile ni kuwabelwa onene, se-
beli aituka nu kambela aiyetwa aye.
9 Cwale aba ana taanga muk-
wambela aiyetwa aye, Jesu sebeli
okuwana noo ni kwa keeta mi sebeli
aiya kwa yonyene, ni kumulema ku
makondo ni kumulapela.
10 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Mulese ku cila,” “Mute
mukambele abaange nji ate ku
Galileya kwasa kani mone.”

Eliñusa no Atateleli

11 Ababo akati akatile, atateleli an-
jiili sebeli ata mu muleneñi okabi-
hela apulisita akulu eyi ina tenda-
hala yonje.
12 Cwale apulisita akulu nakulu se-
beli akuwana ni kulelisana. Sebeli
aba amasole amali no kupula,
13 ni kwaambela nji, “Mwambe nji,
aiyetwa aye kame aneyi ousiku, mi
naiiti olutu lwaye, aci metu langa-
nine.
14 Nji omubusisi aba sa yupe etaba
eyo, mba tu mu kolwisa, ni kumi
tundisa mu utata.”
15 Cwale sebeli ashimba amali ni
kutenda kanyi omo anaku laelelwa.
Mi etaba eyi nai kuhasana mukaci no
Majuda mi isambiwa ni balelo lino.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye
(Maleka16.14-18; Luka24.36-49; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

16 Cwale aiyetwa ana kukwana
likumi ni mu mweya (11) sebeli ata
ku Galileya, ku lilundu elyo ana
kwasimweta Jesu.
17 Cwale aba ana kumu mona, se-
beli amu kubamena, kono anjili alim-
bululile.
18 Cwale Jesu sebeli oiya kwa
onyene ni kwaambela nji, “Etukelo
yonje namu wilu ni mu litunga kame
ina biwe kwa mene.

19 Mute cwale mu katende aiyeti
no macaba onje, mwa kolobeze mu
litina lya Sitange, ni lya Mwana, neli
no Mebo No Kukena.
20 Mi mwaiyete oku mamela einu
yonje nina milaelele. Mi mupu-
luke nji, kame nili nenu mu nako
yonje, okutwala ku mamaneneno no
litunga.”

ELIYWI OKUKUMANENA KWA MALEKA

Okulimukisa

Okwamana ku Liywi lya Maleka.

Eliywi okwamana kwa Maleka ni injili notibuka tinee na mu Testamente no ubya eyo italusa oupilo wa Jesu Kilesite. Enjili ni injili kama iisanwa “eliywi” eyi italusa etingambolo no kuwaba. Kama ina ku ñoliwa munyima no lufu lwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka ni Jodani. Eliywi okwamana ni Maleka ni lyakwibiba onene ku mañolo anee. Kama lilumelwa kame nji eli na ku ngoliwa oweli ku mañolo onje mutinako tinjili mukaci no 65-70 AD munyima noku leiwakwa Jesu. Aanokupula asikukwiyeta kama alumela nji kama ina ku ñoliwa mu Loma mulibaka no kususuweza oulapeli no maloma muya.

Maleka, kame alimukiwa nji yokame Jodani Maleka, kama ana kwendanga ni mutumiwa Paulusi ni Banabasi, kono omukwa waye neli owo no kwiiba abo abaana kwaasiya aba nakutazanga eliywi (Tikezo13.13). Munyima kame Maleka sebeli weenda ni Banabasi (Tikezo 15.37-39). Maleka kama ana kulimukiwa kame nji neli mulikani waye Pitolosi munene (1 Pitolosi 5.13). Simba nji Maleka kakwite oupaki no kumona ni miyo ku upilo wa Jesu, asikukwiyeta kama alumela nji Maleka kama ana kuñola onene eyambo ya Pitolosi eyi yamana ni upilo wa Jesu mi eso esitundo no liywi okwamana kwa Maleka. Mu liywi, Maleka kamaama onene eyi no aiyetwa ni tuto ya Jesu munako no mamaneneno.

Emitwi no yambo

Maleka kame alimukisa ebuka mu kauhanyo 1.1-13.

Cwale Maleka kama atoloka esitulo sa Jesu abo yooli mu Galileya mu kauhanyo 1.14, 8.21.

Eiitatamako kamaamba eino musipili wa Jesu ku Jelusalema (8.22, 10.52).

Maleka kamaamana okuñola enako ya Jesu mu Jelusalema, okwekeza olufu ni kwinguka kwaye (11.1-16, 8).

Okukutaza kwa Jodani omukolobezi (Mateu3.1-12; Luka3.1-18; Jowani1.19-28)

1 Aa amaywi no Kuwaba a Jesu Kilesite Omwana Nyambe.

2 Kanyi omo ku ñolelwe mu buka no omunuhi wa Nyambe Isaya nji,

“Omone, ‘Kame ni tuma onumwana
wange balubala no lubala lowe
woyo so lukisa endila yowe,’

3 Eliywi lya woyo okuweleza mu lihalaupa,
Mu lukise endila no Mbumu,
mutende etindila no kooloka nji yonyene abitemo.”

4 Cwale Jowani omukolobezi sebeli omonahala mu lihalaupa, yo lemine okukutaza ekutazo no kubaka nji, “Mufutuke mi mu kolobeziwe cwale Nyambe mbami lemene ouyi wenu.”

5 Aanu no kupula ali mu tolopo no Judeya onje, naa ayakile mu muleneñi no Jelusalema onje, sebeli abanena kwa yonyene mukuteeteta, mi asimana okwamba etifoso too, sebeli akolobeziwa mu musindi wa Jodani kwa Jowani.

6 Jowani kame ano kufuka esikumango no woya no kamele, ni lukanda no situmba mu mbunda, mi kame ana kuyoya etimbimba ni uki mu mushitu.

7 Mi kame ana kwiiyeta aanu nji, “Mu nyima yange, kame kwiiya omunjili uyu unibita ku maata, mi kanilukela okwinama ni kunungutula etikwele no tinjatangwa taye.

8 Mene, kame ni mikolobeza ni meyi, kono yonyene kame sami kolobeze ni Mebo No Kukena.”

Jesu Aba Ana Kukolobeziwa ni Kwetekiwa (Mateu3.3-4; 11; Luka3.21; 22; 4.1-13)

9 Ba nako eyo, Jesu sebeli otunda
mu Nazaleta omundi na mu tolopo
no Galileya, mi sebeli okolobeziwa
kwa Jowani mu musindi no Jodani.
10 Ababo Jesu aba ana kukatunda
mu meyi, sebeli omona eliwilu liy-
atuluka, mi Emebo No Kukena ifeka
kanyi elikwici sebeli ishulumukela
kwa yonyene.
11 Mi sebeli ku yupahala eliywi
litundelela ku wilu, elyamba nji,
“Wene yo mwana nge osingwa, uyu
ni katelelwa onene.”
12 Ababo, Emebo No Kukena sebeli
imutwala mu lihalaupa.
13 Jesu sebeli okaikala mu liha-
laupa amaywaa makumi anee, yo
etekiwa kwa Satani. Mi kame ana
kwikalanga ni ibatana, mi amangeloi
na ku mu babalela.

Jesu yo Iyeta Eliywi no Kuwaba mu Galileya (Mateu4.12-17; Luka4.14,15; 5.1-11)

14 Cwale munyima no kunungiwa
kwa Jowani ni kubeekiwa mu to-
longo, Jesu sebeli oiya mu Galileya
yo kutaza eliywi no kuwaba lya
Nyambe.
15 Mi sebeli wamba nji, “Enako na
ikwana, mi omubuso wa Nyambe
kame uli beebi. Mubake, mi mu
pumene ku liywi no kuwaba.”

Jesu Yo Isana Ayambi Anee (Mateu 4.18-22, Luka 5.1-11)

16 Cwale Jesu aba na endanga ku
munanga no lisa no Galileya, sebeli
omona Simoni ni minaye Adiliyasi,
ayamba otunyandi too mu liwate
kakuli neli anduyi.
17 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Munikoñe, mi kame sa ni mi-
tende asiku yamba aanu.”
18 Mi ababo sebeli asiya otunyandi
too ni kumukoña.
19 Aba ana kusheteta kuusombi-
cani, sebeli omona Jakobo mwanaa
Zebedeya ni Jowani minaye,
nonyene kame ana kwikala mu wato,
alemine okoongolola otunyandi too.
20 Mi ababo sebeli waaisana
mu wangu, mi sebeli asiya sitoo
Zebedeya mu wato nawo ana
kuteneka okwatusa ni kumukoña.

Omulume no Mebo no Kwiiba (Luka4.31-37)

21 Mi sebeli ata mu Kapenauma,
mi ababo ba liywaa no Pumulo, Jesu
sebeli oingena mu Ndoo no milapelo
no Majuda ni kwiiyeta.
22 Aanu sebeli akomoka onene
mulibaka no tuto yaye, kakuli kame
ana kwiyeta kanyi omunu oli ni
maata, kasa kanyi aiyeti no mulawo.
23 Ababo, aali mu Ndoo no milapelo
omulume no mebo no kwakena, se-
beli wiiya nikukuwa nji,
24 “Iikene usaela kwaaci wene Jesu
no Nazaleta? Ninji kame oneeyi mu
kutumana? Ni ku limukile nji tiwe
anyine, tiwe Woyo no Kukena omutu-
miwa wa Nyambe.”
25 Kono Jesu sebeli oikalimela nji,
“Ondoka! Otunde mwa yonyene.”
26 Cwale emebo no kwakena sebeli
imukwiseta banji mu koongola, mi
sebeli itunda mwa yonyene yokuwa
ni liywi no ku neneba.
27 Mi aanu onje sebeli akomoka, se-
beli akwambisa mukaci koo nji, “Esi
ni siikene? Eyi ni tuto no ubya? Kame
akwite amaata no kulaela emebo no
kwiiba, mi kame imu kuteka!”
28 Ababo elibubo lyaye sebeli lita
kule, mu tolopo yonje no Galileya.

Jesu yo Balisa Aanu no Kupula (Mateu8.14-17; Luka4.38-41)

29 Cwale ababo Jesu aba natunda
mu Ndoo no milapelo no Majuda, se-
beli oingena mu ndoo ya Simoni ni
Adiliyasi, yoli ni Jakobo ni Jowani.
30 Cwale onjemunwaa Simoni
no mukati kame ana langananga,
yotomine oweti no fibele eyi in-
gangamisa, ababo sebeli asimweta
Jesu muwangu.
31 Cwale sebeli oshetetеta kwa
yonyene, niku mulema ku lyoko
mi sebeli omwingula, sebeli obala

kuweeti no fibele, mi sebeli waa sebeleza.
32 Amangolwaa, eliywaa aba lina kwiika, sebeli ku litwa kwa yonyene asi kutoma, naa aingenwe Emebo no kwiiba.
33 Aanu mu muleneñi wonje sebeli aungana ba mwelo waye.
34 Mi cwale sebeli obalisa aanu no kupula awo ana kutomanga ameeti no mifuta-futa, ni kucita Emebo no kwiiba no kupula, mi kasipumenena Emebo no kwiiba nji yaambe kakuli kame imulimukile.

Jesu yo Iyeta mu Galileya (Luka4.42-44)

35 Amalungasiku, eliywaa elyakalisipa kale, Jesu sebeli oinguka, ni kuta ku sibaka no mbulwa aanu okuno kuleba yomboci oka lapela.
36 Cwale Simoni naa ana kwikala naye mu ndoo sebeli ata mu ku musaela.
37 Asimana oku muwana, sebeli amwambela nji, “Aanu onje kame aku saela.”
38 Cwale sebeli waatambula nji, “Twendeni kwibaka indina lili beebi ni mindi, ni ka kutazeko kame, kakuli omusebezi nina iyele.”
39 Mi sebeli ota ngeeso ni mu Galileya monje, yo kutaza mu tindoo no milapelo no Majuda, ni kucita Emebo no kwiiba.

Jesu Yobalisa Omulume osi Mbingwa. (Mateu8.1-4; Luka5.12-16)

40 Cwale omulume osi mbingwa sebeli wiiya kwa Jesu ni ku mukubamena ni manwi okukumbela ni kumwambela nji, “Nji aba usinga, kame utwesa okunibalisa.”
41 Jesu sebeli omufela amakeke, ni kolola elyoko lyaye okumulema, ni ku mwambela nji, “Ni singa, mi okene.”
42 Cwale ababo embingwa sebeli ibwa kwa yonyene, ni kukenisiwa.
43 Cwale Jesu sebeli omulemusa mukongota, ni kumuusa muwangu,
44 ni ku mwambela nji, “Omone nji olese okwambela omunu esinjili, kono weende oka ku monahaze kwa mupulisita, obe esitabelo sowe mukukenisiwa kowe esi silaelwe kwa Mushe, kutendiwe oupaki kwaanu.”
45 Kono omulume woyo aba kuta sebeli otangisa okutalusa etaba eyo yolukuluhile, ni kwihasanya konje, mumukwanongeso Jesu sebeli okwangwa okwingena mu tolopo injili aanu amumwine, kono kame ana kwikalanga ku mukunda, mi aanu no kupula kame ana kutundanga mu mabaka onje, ni kwiiya kwa yonyene.

2

Jesu Yobalisa Omulume no Kukutela Oluñañali (Mateu9.1-8; Luka5.17-26)

1 Munyima no maywaa acana Jesu abana ukela ku Kapenauma, aanu sebeli ayupa nji kame ali mu ndoo.
2 Cwale aanu no kupula sebeli aunganamo, mane sebeli akwangwa oku kwanamo konji ni ba mwelo, mi yonyene yokutaza eliywii kwa onyene,
3 cwale alume anee sebeli aiya kwa Jesu ashimbile omulume no ku kutela oluñañali.
4 Kono sebeli akwangwa okusheteta kwa Jesu mulibaka no aanu okupula, mi sebeli ashuula esituwa no ndoo abo ana kwikalela Jesu niku shulumukisetamo omuseme abo ana kulangana omulume osi kukukutela oluñañali.
5 Cwale Jesu aba ana kumona etumelo yoo, sebeli wamba kwa woyo osi kukutela oluñañali nji, “Mwana nge, eibi yowe na wilemenwe.”
6 Aiyeti anjili no mulawo ana kwikala omo, sebeli anahana mu micima yoo nji,
7 “Uyu mulume, ngaibi aba aamba ngeesi? Kame anyefula! Woyo otwesa okulemena eibi anyine konji Nyambe yomboci!”
8 Jesu sebeli olimuka mu wangu ni mebo yaye nji kame akengeela ngeeso, mi sebeli waambela nji, “Iikene mukengeela mu micima yenu?

9 Esi no kotoba ni sibine, ok-
wambela osi kutoma oluñañali nji,
‘Eibi yowe nwilemenwe,’ ni ku
mwambela nji, ‘Imana, oshimbe
oulangano wowe, mi wende?’
10 Cwalehe nji mu limuke nji,
Omwana no Munu kame ali ni maata
bano banji no ku lemena eibi, sebeli
wambela osi kukukutela oluñañali
nji,
11 “Kame nikwaambela nji oimane,
oshimbe oulangano wowe, mi
okutele ku mundi wowe.”
12 Cwale woyo sebeli oimana, mi
ababo niku shimba oulangano waye
nuukutela yo monwa kwaanu onje,
mi sebeli akomoka onje ni ku lumba
Nyambe nji, “Asimbakwatanga, katu
mono etaba no ngeesi!”

Jesu Yoisana Lebi (Mateu9.9-13; Luka5.27-32)

13 Cwale Jesu sebeli ota kame ku
munanga no lisa no Galileya, mi
aanu no kupula onje sebeli sisheteta
okuungana kwa yonyene, mi sebeli
waaiyeta.
14 Mi yoenda mu ndila, sebeli
omona Lebi omwana Alufeya, yo
ikalile ba ofisi no mutelo, mi sebeli
omwambela nji, “Onikoñe.” Lebi
sebeli oimana, niku mukoña.
15 Mi Jesu yo ikalile ba tafule mu
ndoo ya Lebi, asikutelisa no kupula
na sikutenda eibi sebeli aikala naye
ba tafule na iyetwa aye, kakuli aanu
no kupula kame ana ku mukoña.
16 Cwale aiyeti no mulawo no afal-
isi aba ana kumona Jesu yo lya na
sikutelisa na sikutenda eibi, sebeli
aibanguta aiyetwa aye nji, “Iikene
Omolyenu aba alya ni kunwa naanu
no ngeeso?”
17 Mi cwale Jesu aba na yupa eyo,
sebeli waatambula nji, “Awo ayoya
wino ka saele onganga, kono kame
asaelwa kwaa tomine. Kani siiya
nji ni isane awo alukile, kono asiku-
tenda eibi.”

Epuzo mulibaka no Oukuyumena Eilya (Mateu9.14-17; Luka5.33-39)

18 Cwale aiyetwa a Jowani na Fal-
isi kame anooku yumenanga eilya,
mi aanu sebeli aiya kwa Jesu niku
mwibanguta nji, “Iikene aiyetwa a
Jowani na Falisi aba aku yumenanga
eilya, kono ikene aiyetwa owe abaka
ku yumenanga eilya?”
19 Jesu sebeli waatambula nji,
“Kana kame kutwesahala nji alikani
no mukwati aku yumene eilya,
omukwati yo sili kwa onyene?
Omukwati yosili kwa onyene,
kakutwesahala nji aku yumene eilya.
20 Kono enako kame iiya, eyo
omukwati aba sa tundisiwe kwa
onyene, abohe, kame sa kuyumene
eilya mu liywaa elyo.
21 “Kakwisa omunu so beeka esi-
manahanyi no ubya ba sikumango
no kukulubala, kakuli esimana-
hanyi no ubya mba sikaula esi no
kukulubala, mane kwikezehe abono
kukauka.
22 Kame kakwisa omunu so itela
ewaine no ubya mu singumbuli
no kupangiwa ba itumba no kuku-
lubala, aba ku tendiwa ngeeso,
ewaine no ubya kame ikaula
esingumbuli sipangilwe ba situmba,
mi ewaine kame isinyeha bamweya
ni singumbuli sipangilwe ba si-
tumba. Kono ewaine no ubya kame
itelwa mu singumbuli sipangilwe ba
situmba no ubya.”

Epuzo mulibaka no Liywaa no Pumulo (Mateu12.1-8; Luka6.1-5)

23 Eliywaa linjili eli no Pumulo,
Jesu yo bita mu matema no uloto
na iyetwa aye alemine okucola ni
kububula oubeke.
24 Cwale Afalisi sebeli amba kwa
Jesu nji, “Komone, aiyetwa owe ikene
aba atenda esi no kwapumenenwa
mu liywaa no Pumulo?”
25 Jesu sebeli waatambula nji, “Ka
musibala esi sinaku tendiwa kwa
Dabida, enako ana ku ulwa esi no
kulya, mi yoyombile, yonyene naa
ana kwikala naye?
26 Omo ana kwingenena mu ndoo
ya Nyambe, omupulisita omukulu
yoli Abiatale, mi nolya ku inkwa

ina kubeekelwa Nyambe, eyi ina kulukela okuliwa kwa pulisita feela, mane Dabida na kubako naa ana kweenda naye."
27 Mi Jesu sebeli wekeza nji, "Eli no Pumulo kame litendelwe aanu, kasa omunu okutendelwa eli no Pumulo,
28 Mihe, Omwana no Munu ni Mbumu neli no Pumulo."

3

Jesu yo Balisa Omulume no Kombola Elyoko
(Mateu12.9-14; Luka6.6-11)

1 Cwale Jesu abana kuukela kame mu Ndoo no milapelo no Majuda, mi omo kame kuna kwikalanga omulume no kombola elyoko.
2 Aanu sebeli aaliketa Jesu okumona nji, kana mba mubalisa mu liywaa no Pumulo, nji awane omo no kumunungelela eyambo.
3 Jesu sebeli wambela omulume no lyoko no kombola nji, "wiiye kuno ku lubala."
4 Cwale sebeli waaibanguta nji, "Esi sipumenenwa mu liywaa no Pumulo, okutenda wino nji okutenda ouyi? Oku yoyisa omunu nji oku mwibaa?"
Kono sebeli aondoka feela.
5 Cwale sebeli waaliketa onje ni miyo yo tinine ni kufilikana onene, mulibaka no micima yoo no kongola, sebeli wamba ku mulume nji, "Oolole elyoko lyowe." Sebeli olyolola, ababo elyoko lyaye sebeli libala.
6 Ababo Afalisi sebeli atunda mu ndoo no milapelo no Majuda okalelisana nasi Heloda omo sa ibaele Jesu.

Aanu no Kupula ku Lisa

7 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli ata ku lisa no Galileya. Mi aanu no kupula sebeli amukoña okutunda mu Galileya, mu Judeya,
8 mu Jelusalema, ku Idumeya ni mu naha na mulinjaliya no Jodani, ni mu naha ikubapile ni Tile ni Sidoni, aba ana kuyupa eyi ana tende yonje, sebeli aiya kwa yonyene.
9 Mi cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji amu lukisete owato, mulibakano aanu okupula, nji alese oku sinanisiwa.
10 Kakuli kame ana ku balisa aanu no kupula, mi cwale awo onje ana kutoma ameeti kame ana lwelanga kwa yonyene oku mulema.
11 Cwale aanu ana kwikalanga ni mebo no kwakena aba ana kumumona, sebeli akwela mu makondo aye ni kukuwa nji, "Ya wene Omwana Nyambe!"
12 Cwale Jesu sebeli waalaela nji alese okumu limukisa.

Jesu abana Kuketa Atumiwa Likumi na Yiili
(Mateu10.1-4; Luka6.12-16)

13 Cwale Jesu sebeli ota ba lilundu nukaisana awo anaku singa onje, mi sebeli aiya kwa yonyene,
14 mi sebeli oketa ano kukwana likumi na yiili (12), awo ana kutumbiwa elitina no atumiwa, nji aikala naye ni kwatuma nji akakutaze aanu,
15 ni kwaaba amaata no kucita emebo no kwiiba.
16 Aa ana kukwana likumi na yiili (12) ana kuketa, neli Simoni uyu ona bekiwa elitina lya Pitolosi,
17 anjili naa, Jakobo ni minaye Jowani ana a Zebedeya, awo, nakwabeka elitina lya Boanegesi, ninji aana no mulumo no mbula.
18 Adiliyasi ni Filipi ni Batolome ni Mateu ni Tomasi ni Jakobo omwana Alufea, Tadeya ni Simoni no Mukanana,
19 ni Judasi Sakalyote ona ku mubeteka.

Jesu Yoisaniwa Beeluzebule
(Mateu12.22-32; Luka11.14-23; 12.10)

20 Cwale Jesu sebeli oukela ku ndoo, mi aanu no kupula sebeli aiya kame, mane Jesu na iyetwa sebeli akwangwa okulya.
21 Mi abaaye Jesu aba ana kuyupa nji mwaali, sebeli aiya nji amushimbe, kakuli aanu nakwamba nji, "Kame apulumuka."

22 Cwale aiyeti no mulawo aa
na kutunda mu Jelusalema, ni
kwamba nji, “Kame akwite amaata
no Beeluzebule mwa yonyene, mi
naaba acita emebo no kwiiba ni
mu maata no mukulu no mebo no
kwiiba.”
23 Jesu sebeli waaisana, ni kwamba
noo mu nguli nji, “Satani ngaibi sa
twese okucita Satani?
24 Mi omubuso aba uku futukela
ookulwisa, omubuso owo kame sa
ukutabe bakaci mi kautamba ok-
wimana.
25 Na asindoo imweya aba akul-
wisa, endoo eyo kaitamba kwimana.
26 Cwale nji Satani kame akulwisa,
nuukutaba, ka twese okwimana,
kono kame satende amamaneneno
aye.
27 Cwale kakwisa woyo so ingena
mu ndoo no ndume no koongola,
nji ashimbe einu yaye, konji aba
sa tangise okununga omulume woyo
no ndume, mi cwale basatwese oku-
mushimbela einu aye.
28 “Niti luli kame ni myambela nji
eibi yonje no aanu mba ilemeniwa,
bamweya ni tinyefulo too.
29 Kono omunu yonje so nyefula
Emebo No Kukena, ka tamba oku
lemenwa, kono kame ali ni mubonda
no sibi no kwaabwa.”
30 Jesu na kwamba ngeeso, kakuli
aanu kame ana kwambanga nji,
“Kame ali ni mebo no kwakena.”

Inawaye Jesu na Inaaye.
(Mateu12.46-50; Luka8.19-21)

31 Inawaye Jesu na inaaye sebeli
akeela ni kwimana ba ndee, mi se-
beli atuma omunu okamwisana mu
Ndoo.
32 Aanu no kupula aikalile, amu
beekile mukaci. Sebeli aambela Jesu
nji, “Inaowe na inoowe kame ali ba
ndee, kame aku saela.”
33 Kono Jesu sebeli waatambula nji,
“Inawange na inange anyine?”
34 Sebeli waliketa aanu ana
kwikala naye mu Ndoo amu beekile
mukaci, mi sebeli wamba nji, “Ko
mumone, ainawange na inange
okame aa!”
35 Kakuli omunu yonje woyo
otenda esi sisingwa kwa Nyambe,
yokame ominange, ni mandange ni
Inawange.”

4

Enguli no Mukuni
(Mateu13.1-9; Luka8.4-8)

1 Jesu sebeli otangisa kame ok-
wiyeta aanu ba likamba no lisa, mi
kakuli aanu no kupula kame anaku
ungana kwa yonyene, cwale sebeli
oingena mu wato ni kuta mu lisa, mi
aanu mu kupula koo, sebeli aikala ba
likamba.
2 Cwale sebeli waaiyeta eno kupula
mu tinguli, mi mu tuto yaye sebeli
waaiyeta nji,
3 “Komuteetete! Omukuni na kuta
okakuna,
4 mi yo lemine okukuna, emb-
uto injili sebeli ikwela mu ndila, mi
otuyunyi sebeli twiiya mu kwiilya.
5 Embuto injili na ikukwela mu
mumbu noku kukutela ni mawee,
omo kuulwile omumbu no kupula,
sebeli imena muwangu kakuli ka
yasi kwingena onene mu mumbu.
6 Kono eliywaa aba lishashumuka,
eyi ina mene kame iletuka, mi kakuli
kame yulwile emibisi, kame ikukuta.
7 Einjili embuto sebeli ikwela mu
mikakani, emikakani aba ikula kame
iipukelisa, mi embuto sebeli yuulwa
okubeeka oubeke.
8 Embuto injili sebeli ikwela
mu mumbu no kuwaba, mi sebeli
ikubeeka eilya no kupula, naiku
mena ni koongola, mi embuto
imweya sebeli ibeeka amakumi
aatu, einjili amakumi mutanu ni
kamweya, einjili kame sebeli ibeeka
omwaanda.
9 Ku mamaneneno Jesu sebeli
wamba nji, “Woyo okwite amatwi
ayupe mi ayupisise.”

Etuso no Tinguli
(Mateu13.10-17; Luka8.9,10)

10 Ababo Jesu yoli yomboci, awo
ana kwikala na iytwa aye, sebeli
amwibanguta etuso no tinguli.

11 Mi sebeli waambela nji, “Anyi
na mubiwi oku limuka etikunutu no
mubuso wa Nyambe, kono aa ali
kundee kame abeekelwe einu yonje
mu tinguli.
12 Nji cwale,
Asikumona mbamono,
kono katamba kuyupisisa,
ni kuyupa ayupe,
kono alese oku yupisisa,
Mane kame afanene oku siuluka, nji
awane okulemenwa.’ ”

Jesu yo Toloka Enguli no Mukuni (Mateu13.18-23; Luka8.11-15)

13 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Ninji ka mu yupisisa en-
guli eyo? Ngaibi cwale sa mu yupisise
etinguli tonje?
14 Osikukuna, woyo okuna Eliywi.
15 Embuto ina kwele mu ndila
kame ikufekile kanyi aanu awo
ayupa eliywi kono ababo Satani
kame aiya ni kulitundisa mwa
onyene.
16 Aanu anjili kame akufekile kanyi
embuto ina kwele ba mumbu no
mawee, aba ayupa eliywi, ababo
kame alitambula mu kuwabelelwa,
17 mi kakwite emibisi, kono kame
atundamena enako icana fela, mihe
outata simba amayando aba yiiya
mulibaka no Liywi, ababo kame
akwa.
18 Anjili aanu kame akufekile kanyi
embuto ina kwele mu mikakani,
okame awo ayupa eliywi,
19 kono etipilaelo no litunga ni
kongiwa ku ufumu niku lakaza ein-
jili, aba ingena kwa onyene kame
ipukutisa eliywi, mi kaibeeke em-
buya.
20 Kono anjili aanu kame akufekile
kanyi embuto ina kuniwa ba mumbu
no kuwaba, okame awo ana yupu
eliywii ni kulitambula ni kubeeka
embuya, embuto injili naibeeke eyi
ikwana makumi aatu, injili makumi
mutanu ni kamweya, einjili ikwana
omwanda.

Elambi munji no Tubana (Luka8.16-18)

21 Cwale Jesu kame sebeli wamba
nji, “Aba mulita elambi kame
ibeekiwa mu tubana nji munji no
mumbeta, kasa okwibeeka aba ku
monahala?
22 Cwale kakwisa esinu esi sish-
weekilwe, konji si shootolwe, simba
esinu sina tendiwa ku mukunda
konji siiye ba ngandaleza.
23 Nji omunu kame akwite amatwi
no ku yupisa, a yupe!”
24 Mi kame sebeli waambela nji,
“Mutokomele kweeyi mu yupa, omo
mutendela akwenu, mwasamu ten-
delwe naanyi, mane niku bitelela.
25 Ku munu woyo okwite esinu sin-
jili mba bekelwa mukupula, kame
kwa woyo ulwile, nesi ali naso mba
byanguliwa simba eso alinaso.

Enguli omo Imenena Embuto

26 Jesu sebeli wamba kame nji,
“Omubuso wa Nyambe kame ukufek-
ile kanyi omunu okwaa embuto mu
litema lyaye.
27 Simba alangane nji atone omunji
ni usiku, embuto kame ikula ni
kubeeka, yo kalimukile omo ina
menene.
28 Kakuli omumbu onyene kame
ubeeka, oweli omutungo, okubinda
omukuñu, basa kwiiye oubeke ba
mukuñu.
29 Kono oubeke aba wiimba, mu
nako imweya kame abeeka ecekesi,
kakuli enako no kutulo nai kwana.

Enguli no Mbuto no Masitete (Mateu13.31,32,34; Luka13.18,19)

30 Cwale kame sebeli wamba nji,
“Siikene eso tutwesa oku faniketa ni
mubuso wa Nyambe, simba ka nguli
eyo satukutusise okwamba eyi?
31 Kame ikufekile kanyi embuto
no Masitete, eyo aba ikuniwa mu
mumbu, ni mbuto icana onene ku
timbuto tonje na mu litunga,
32 cwale aba ikuniwa kame ikula ni
ku tenda esimena sinene okubitelela
yonje eyi ikuninwe mu litema ni
kubeeka emitai inene, mane cwale
otuyunyi na kuwilu kame tutwesa
okuyaka eiyaleto mu mwinda waso.

33 Jesu na kwasimweta amaywi mu
tinguli okukumanena mukuyupisisa
koo.
34 Ka sikwaambela okuulwile en-
guli, kono ku mukumda nakwa mbe-
langa aiyetwa aye eyambo yonje.

Jesu yo Ondota Eliñungwa (Mateu8.23-27; Luka8.22-25)

35 Mu liywaa elyo, mu nako no
mangolwaa, Jesu sebeli waambela
nji, “Tulutelenyi mu linjaliya no lisa.”
36 Aba ana kumana okuusa aanu
no kupula, aiyetwa sebeli akulonga
mu wato omo ana ikalanga Jesu, ni
mato anjili kwana kwikalanga.
37 Mi eliñungwa linene sebeli li-
inguka, mi amandinda sebeli aiya
nikufula ba wato mane ni meyi se-
beli atateka okwingena mu wato,
mane owato sebeli osinga okwiyala
ku meyi.
38 Kono Jesu yo langanine yoli mu-
tulo ku litusi no wato na kunyima ana
kwikala yosamine ba musamo, sebeli
amwingula ni kwamba kwa yonyene
nji, “Mwiyeti, kaukwite taba naaba
tufaa?”
39 Cwale Jesu sebeli oinguka ni
kukalimela emebo, ni kwambela
elisa nji, “Ondoka!” Mi ababo emebo
sebeli yimana, mi sebeli kwiiya
okondoka kunene.
40 Cwale Jesu sebeli wambela
aiyetwa aye nji, “Iikene aba mu cila?
Mu sikwangwa okupumena ni mu
nako ino?”
41 Aiyetwa aye sebeli acila onene,
mi cwale sebeli akwambisa nji, “Uyu
anyine, nji mane emebo ni lisa imu
kuteke?”

5

Jesu abana Balisa Omulume osi Mebo no Kwakena (Mateu8.28-34; Luka8.26-39)

1 Jesu na iyetwa aye sebeli akeela
mulinjaliya no lisa mu sibaka no
Magelaseni.
2 Ababo Jesu abana kutunda mu
wato, sebeli okuwana ni mulume osi
mebo no kwiiba,
3 uyu munu kame ana kwikalanga
mu mabita, ka ku sikwikala omunu
ona kutwesa okumununga simba ni
mawenge.
4 Aka no kupula aba na kunungi-
wangwa amawenge ku makondo ni
ku maoko, na kucolanga amawenge
ni yoondo ku makondo aye, mi kak-
wisa ni munu ona kutwesa oku mu-
bita ku maata.
5 Aka no kupula, ousiku ni munji
kame ana kwikalanga mu libita ni
ba malundu, yolemine okukuwa
nukulemeka ku mawee.
6 Aba ana kumona Jesu yosili kule,
sebeli witukela kwa yonyene, nikuka
mukubamena,
7 mi sebeli okuwa ni liywi linene
nji, “Iikene osaela kwa mene,
Wene Jesu, Omwana Nyambe?
Omwambakani uli-beulu? Kame ni
ku kumbela weete kwa Nyambe nji
kautamba ku ni yandisa!”
8 Kakuli Jesu kame ana kwamba
kwa yonyene nji, “Wene Emebo no
kwiiba, otunde kwa uyu omulume.”
9 Cwale Jesu sebeli omwibanguta
nji, “Elitina lyowe tiwe anyine?”
Emebo sebeli itambula nji, “Elitina
lyange, time Mpi, kakuli kame tuli
ano kupula!”
10 Mi sebeli omukumbela onene
nji, alese oku citela emebo eyo oku no
kuleba ni sibaka eso.
11 Cwalehe, kame kuna kwikala
omutapi munene no tingulube
tinaku lyelanga kunyonga no lilundu
elyo.
12 Amadimona sebeli akumbela
Jesu nji, “Otupumenene okwingena
mu tingulube tica, tuka ingenemo.”
13 Ababo Jesu sebeli oipumenena,
mi Emebo no kwakena sebeli itunda,
nukaingena mu tingulube. Ababo
omutapi sebeli witukela ba liñope mi
sebeli umatukela mu lisa, eli lifanena
okutenda eikiti yiili (2,000) mi sebeli
tikwela mu lisa ni kulwela.
14 Alume no alisana sebeli acilako,
mi sebeli ata mu ku simweta etaba
eyo mu mundi oli beebi. Mi aanu
no kupula sebeli aiya mu kumona eyi
ina ku tendahala.
15 Cwale sebeli aiya kwa Jesu, ni ku
mona woyo onaku yandisiwa ku Mpi

no madimona, yoikalile yo kufukile mane yokuketile, sebeli acila.
16 Mi awo ana kumona esisina kutendahala, sebeli ambela akoo esi sina kutendiwa kwa woyo omunu no mandimona, niku tingulube.
17 Cwale sebeli atangisa oku kumbela kwa Jesu nji atunde mu naha yoo.
18 Mi Jesu yoingena mu waato, omunu no kwingenwa ku mebo no kwiiba sebeli oiya muku kumbela nji aikale naye.
19 Kono Jesu sebeli okana niku mwambela nji, “Ute ku ndoo yowe ni kwa boowe, mi okaambele monje omo ana kutendele Ombumu, noomo ana kufele amakeke.
20 Cwale sebeli ota, ni kukatangisa okendisa eyambo yonje eyo ana mutendele Jesu mu (Dekapolisi) okutalusa nji esibaka no mindi likumi mi aanu onje sebeli akomoka onene.

Omwana Jailosi no Mukatana ni Mukati woyo Ona Kulema ku Mukanjo wa Jesu
(Mateu9.18-26; Luka8.40-56)

21 Jesu aba na kuukela kame mu linjaliya no lisa mu wato, aanu no kupula sebeli aungana kwa yonyene ku nyonga no lisa.
22 Cwale sebeli kwiiya omunjili no akulu no sindoo no milapelo no Majuda, no litina lya Jailosi. Cwale aba anaku mona feela Jesu, sebeli okwela ku makondo aye.
23 Sebeli omukumbela onene nji, “Omwanange no mukatana kame ali beebi nikufa. Wiiye, omubeeke amaoko beulu, nji abale mi ayoye.”
24 Cwale Jesu sebeli ota naye, mi aanu no kupula onene sebeli amukoña amu umbelele.
25 Ababo kame kuna kwikala omukati ona kutoma oweeti no mweeya, ba myaka likumi ni yiili,
26 omukati kame anaku yanda onene mukubangiwa kwa nganga no kupula, mi na kusinyehelwa onene eiluwo yaye yonje, kakwisa ni tuso ana ku mona simba icana, mane oweti waye na ukweekezeha onene.
27 Cwale omukati woyo abana kuyupa eya Jesu, sebeli okukandimeka okwingena mwaanu no kupula, abana atumela Jesu munyima, mi sebeli omulema ba sikumango saye.
28 Abo sebeli okwambisa mu mucima waye nji, “Abasa nileme feele ku sikumango saye mbibala.”
29 Ababo omweeya waye sebeli wimana, mi kame ana kuyupa mu lutu lwaye nji nabala ku weeti waye.
30 Cwale ababo Jesu sebeli oyupa mukaci kaye nji amaata naatundu mwa yonyene, sebeli okutemuna mukaci no aanu no kupula ni kwamba nji, “Anyine onaleme ku ikumango yange?”
31 Aiyetwa aye sebeli amutambula nji, “Kumwine nji aanu no kupula kame akuumbelele, ngasibine aba wibanguta nji, ‘Anyine ona kuleme?”
32 Kono Jesu sebeli okusetuka nji amone woyo ona tende ngeeso nji anyine.
33 Omukati sebeli wiiya kwa Jesu yocilile ni kukuña, kakuli kame ana kulimuka esi sina kutendahala kwa yonyene, sebeli okukwiseta ku makondo aye, nikumwambela eniti yonje.
34 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mwanange no mukati, etumelo yowe nai kuyoyisa. Ote ni kozo, mi obalelele luli ku weeti wowe.”
35 Jesu osamba eyo, sebeli kwiiya aanu ana kutunda ku ndoo ya Jailosi, okwiiya muku mwambela nji, “Mwanowe nafu. Siikene eso okataleza Omwiyeti kame?”
36 Kono Jesu na kuulwa oku mamela amaywi awo, mi sebeli wambela Jailosi nji, “Olese kucila, kono opumene feela.
37 Mi Jesu sebeli okanisa aanu okumukoña, konji Pitolosi ni Jakobo, ni Jowani minaye Jakobo sebeli ata naye.
38 Jesu abana kakeela ku ndoo ya Jailosi, sebeli omona aanu aimanine amaefe-efe ni kulila onene.
39 Mi cwale abana ingena sebeli wamba kwa onyene nji, “Iikene aba

mwimanine amaefe-efe ni kulila? Omwana kasifa kono kame alanganine feela.
40 Cwale aanu sebeli amusheka, kono sebeli watundiseta bandee, sebeli oshimba sitaye ni nyinawaye nawo ana kwikalanga naye, ni kuta noo ku muzuzu oko kuna kulangana omwana.
41 Mukumu lema ku lyooko, sebeli wamba kwa yonyene nji, “Talita kumi” okutalusa nji, “Mwanuke munyonyo, kame namba kwa wene nji, inguka!”
42 Cwale ababo omwanuke sebeli oimana, mi sebeli weenda, mi kame ana kwikala ni myaka likumi ni yiili. Cwale ababo sebeli akomoka onene luli.
43 Cwale Jesu sebeli walaela luli nji kuulwe omunu soyupa etaba eyo, sebeli wamba nji, omwanukana abiwe eilya.

6

Jesu Yokaniwa mu Nazaleta (Mateu13.53-58; Luka4.16-30)

1 Jesu aba na tunda omo mu sibaka, sebeli ota ku mundi waye, mi aiyetwa aye sebeli amwenda mu nyima.
2 Cwale elino Pumulo, sebeli otangisa okwiyeta aanu mu ndoo no milapelo no Majuda, mi ano kupula aba ana ku muyupa sebeli akomoka ni kwamba nji, “Kubine ana itundisa eyi wuyu mulume? Kaku shangama oko anabiwi? Kubine ana wana amaata no kutenda etimakazo ni maoko aye?
3 Kasa yokame osikwaya omwana Maliya, omukulwaa Jakobo, Jose, Juda ni Simoni? Amandaye kasaa, tuli noo? Mi kame ana sitatala mu libaka lyaye.
4 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omunuhi wa Nyambe omu aulwa okukutekiwa mu naha yaye felea, kwasi lusika lwaye na sindoo yaye.”
5 Omo kasiku twesa okutendamo omusebezi no koongola, konji okubalisa aanu acana ana kutoma, mukwabeeka amaoko aye beulu ni kwa balisa.
6 Mi kame anaku komoka okwa pumena koo.

Jesu Yotuma Aiyetwa ana Kukwana Likumi na Yiili (12) (Mateu10.5-15; Luka9.1-6)

Cwale Jesu sebeli ota mu mindi ili beebi yoiyeta aanu.
7 Cwale Jesu sebeli oisana ano kukwana likumi na yiili, mi kame ana kwatuma mu wiili, mu wiili. Mi nikwaaba amaata beulu no mebo no kwakena,
8 sebeli walaela nji, “Mulese okushimba esinu sonje, konji omulamu, mulese okushimba esinkwa, omukotana, simba amali mu tipokoto tenu.
9 Mukumange einjatangwa yenu, mi mulese okushimba esikumango sinjili no wiili.”
10 Cwale kame sebeli waambela nji, “Mu ndoo yonje omo samwingene, mwikalemo okutwala aba sa mukatundemo.
11 Cwale omo mu ndoo sakane oku mitambula ni kumiyupa, mutundemo mututule amaluli ku makondo enu, otenda oupaki kwa onyene.
12 Cwale sebeli ata, mukwiyeta aanu nji abake.
13 Cwale sebeli acita amadimona no kupula, mi sebeli awaa amaati kwawo asikutoma no kupula, mane sebeli abala.

Olufu lwa Jowani Mukolobezi (Mateu14.1-12; Luka9.7-9)

14 Cwale Ombumu Heloda aba ana kuyupa ya Jesu, kakuli elitina lyaye naliku bubaana mi aanu sebeli aamba nji, “Jowani mukolobezi nainguka kwaafu, elibaka aba atenda etimakazo mwa yonyene.”
15 Anjili sebeli amba nji, “Yo kame Eliya,”
Mi anjili nji omunuhi wa Nyambe, kanyi omunjili no anuhi a Nyambe na kukale.
16 Kono Heloda aba ana kuyupa ngeeso, sebeli wamba nji, “Yokame Jowani nina kupatula omutwi, nainguka kwaafu!”

17 Kakuli Heloda yona kutuma
aanu okalema Jowani, ni kumu-
nunga okumubeka mu tolongo
mulibkalya Helodiyasi omoywaa Fil-
ipi minaye, kakuli yonaku mukwata.
18 Jowani kame ana kwambela
Heloda nji, “Katukelo yowe okuk-
wata omoywaa minowe!”
19 Kakuli Helodiyasi kame ana ku-
timba onene Jowani mi sebeli osinga
oku mwibaa, kono kame ana kuk-
wangwa omusa mwiibaele.
20 Kakuli Heloda kame ana ku-
cilanga Jowani, mukulimuka nji mu-
lume no kuluka, mi ni wakukena. Mi
kame na ku musilelezanga. Aba ana
kuyupanga yo amba, kasi kuwabelel-
wanga mu mucima simba nji kame
ana kumu teetetanga.
21 Ku mamaneneno Helodiyasi
sebeli otandala okuwana esibaka,
Heloda abana kutenda omukiti no
kuleiwa kwaye, mi sesbeli oisa-
nenako amanduna no kuta yaye
na kulu no masole na kulu namu
Galileya.
22 Cwale omwana Helodiyasi no
mukatana abana kukeela sebeli
onenga onene niku wabelisa Heloda
naa ana kwikala naye ba tafule.
Cwale Ombumu sebeli wambela
omukatana munyonyo nji, “Okum-
bele esi sosinge kwa mene sonje, mi
mbani kubi so.”
23 Mane sebeli okununga oluci
nji, “Esi so kumbele sonje, simba
eseemba no mubuso wange mbani
kubi.
24 Cwale omukatana sebeli ota
okaibanguta inawawe nji, “Ni kum-
bele eikene?”
Inawawe sebeli omutambula nji,
“Okumbele omutwi wa Jowani
omukolobezi.”
25 Cwale ababo omukatana se-
beli oukela kwa Mbumu muwan-
guwangu ni kukumbela nji, “Kame
nisinga nji abano, onibe omutwi wa
Jowani omukolobezi mu siwana.”
26 Cwale ombumu sebeli weena
onene, kono mulibaka no kweeta
oluci kwaye na ngenda awo ana
kwikala naye, sebeli okwangwa oku-
matuka amaywi aye.
27 Ababo Ombumu sebeli otuma
omunjili no masole no atateleli, niku
laela nji akalite omutwi wa Jowani
mukolobezi. Woyo sebeli ota nukap-
atula omutwi wa Jowani mukolobezi
mu tolongo,
28 ni kulita omutwi mu siwana,
ni kuuba omukatana, mi omukatana
yonyene sebeli ouba inawaye.
29 Cwale aiyetwa a Jowani aba ana
kuyupa etaba eyo, sebeli aiiya muku
shimba esitupu saye oka siteula mu
libita.

Jesu abana Kufepa Aanu no Kubitelela Eikiti Mutanu (5,000)

(Mateu14.13-21; Luka9.10-17; Jowani6.1-14)

30 Atumiwa sebeli auka kwa Jesu,
oka mwambela yonje eyo ana ku-
tenda neyi ana kwiyeta aanu.
31 Cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, “Mwiiye, tute ku mukunda muka
pumuleko mbicani oku kuulwile
aanu. Kakuli kame ku nakwikala
aanu no kupula aa na iyanga ni
kuuka mane kame ana kukwangwa
ni nako no kulya.”
32 Cwale sebeli ata mu wato
okaikala omboci mu sibaka no
kondoka.
33 Cwale aanu no kupula sebeli
aamona akatile, ni kwalimuka nji
anyine, mi sebeli aitukelako ni
makondo okutunda mu mileneñi
yonje, mi aanu sebeli aka keelako ow-
eli Jesu na iyetwa aye asili munyima.
34 Cwale Jesu aba ana kutunda mu
wato, sebeli omona aanu no kupula,
mi sebeli wayupela amakeke, kakuli
kame ana kufeka kanyi omukoko
nambulwa mulisana. Mi sebeli
otangisa okwaiyeta einu no kupula.
35 Cwale eliywaa aba lina kwiika,
aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene
ni kwamba nji, “Sino ni sibaka no
kondoka, mi enako yatakale.
36 Mwaa use, nji aka ku ulele eino
kulya mu matema ni mu mindi ili
beebi.”
37 Jesu sebeli waatambula nji,
“Mwaabe eino kulya mwenyene,
Onyene sebeli amwibanguta nji,
“Tukaule einkwa no mali a atenda

emianda yiili no muwayawaya nji twaabe alye?”
38 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Injinga einkwa mukwite? Mute muka imone.
Cwale aba anaku imona, sebeli amba nji, “Kame kuli feela einkwa mutanu ni tindi timbili.”
39 Cwale sebeli olaela nji, “Aanu onje aikale mu ikwata, ba moopu no musuhela.”
40 Cwale aanu sebeli aikala banji mu ikwata, esinjili esikwata no aanu akwana omwaanda, anjili aanu ana ku kwana makumi mutanu.
41 Jesu sebeli oshimba einkwa mutanu ni tindi timbili, ni kwaliketa kuwilu, mi sebeli okutumela ni kupatola einkwa okuba aiyetwa aye nji atabele aanu, mi kame ni kutabela aanu etindi.
42 Cwale onje sebeli alya ni kwikuta.
43 Cwale sebeli ashimba amatanda likumi na yiili, ana kwiyala oubulumusi no inkwa, nou no tindi.
44 Mi awo ana kulya neli alume ana kukwana eikiti Mutanu (5,000).

Jesu aba na Enda ba Meyi (Mateu14.22-33; Jowani6.15-21)

45 Ababo Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene mu wato nji akutangete okuta mu linjaliya no lisa, ku Betisaida, yonyene yo suusa aanu.
46 Osimana felea okuusa aanu sebeli ota ba lilundu oka lapela.
47 Cwale enako no mangolwaa aba ina kukwana, owato owendela ba kaci no lisa, mi Jesu yoli yomboci ba likamba.
48 Mi sebeli omona nji kame apuwa me aziyelehile, kakuli emebo kame ina kwalwisa onene. Mi mu nako no malungasiku, Jesu sebeli oiya kwa onyene yo enda ba meyi, mi sebeli osinga okwabitelela.
49 Kono aba ana ku mumona yo enda ba meyi no lisa, sebeli akuwa onene nji ni silumba.
50 Cwale onje sebeli acila aba ana kumumona. Kono sebeli oleluba okwamba noo nji, “Mu koongote, ya meene, mu lese kucila.”
51 Cwale sebeli oku longa mu wato nonyene, mi emebo sebeli yondoka. Cwale aiyetwa aye sebeli akomoka onene.
52 Kakuli kasi ku yupisisa etaluso no kufepa aanu no kupula bokame abo emicima yoo kame ina koongola.

Jesu yo Balisa osi Kutoma mu Genesaleta (Mateu14.34-36)

53 Cwale aba ana kumana okuluta elisa ni kuta ba likamba, mi sebeli akeela mu naha iisaniwa Genesaleta mi sebeli afuweka ku likamba.
54 Mi abana kutunda mu wato, ababo aanu sebeli amu limuka.
55 Cwale sebeli aitukela mu naha yonje ni kutangisa okalita asikutoma onje oko ana kuyupa nji Jesu kwaali.
56 Mi konje Jesu oku ana ku bita, mu mindi icana ni mu mindi inene, simba mwibaka no matema, asi kutoma kame ana kubeekiwa ba tipatelo, mi aanu kame ana kukumbela nji aa pumenene oku lema feela simba ku mungundo no sikumango saye, mi aa amulema onje kame abala.

7

Etuto no Alimu (Mateu15.1-9)

1 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo anjili ana kutunda mu Jelusalema, sebeli aiya ni kuungana kwa Jesu.
2 Sebeli alemuha nji aiyetwa anjili a Jesu kame alya eilya ni maoko no kwakena, okutalusa amaoko nokwa yowisiwa.
3 Kakuli Afalisi, ni aanu onje no Majuda kaali, konji akuyowe oweli ku maoko, okumamela esizo no akulu,
4 mi cwale naba auka okutunda ku musika, kaali konji abasa kuyowe oweli. Kusili eizo injili no kupula eyi imamela, kanyi eno kuyowisa etikomoki ni tucoo, ni injili no oukutusisa.
5 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aibanguta Jesu nji, “Iikene aiyetwa owe aba kayoyo ni sizo no akulu, kame alya ni maoko nokwakena?

6 Jesu sebeli waatambula nji, “Anyi
asikukuba, Isaya kame ana kunuha
wino eyenu kanyi omo ku ñolelwe,
Aanu aa kame ani kuteka ni tunwa
too,
kono emicima yoo kame ili
okuno kuleba ni mene.
7 Kame ani kubamena oku nam-
bulwa tuso,
okwiyeta koo ni kwa milawo no
aanu.
kanyi ni milawo yange!’
8 Kame munasiyi etaelo ya
Nyambe, mi kame mukuteka esizo
no aanu.”
9 Cwale Jesu sebeli wamba kame
kwa onyene nji, “Kame muli ni ndila
noku shangama no kukana emilawo
ya Nyambe, nji mongote esizo senu.
10 Kakuli Mushe kame ana
kwamba nji, ‘Okuteke sitowe ni
inaowe’ kame, ‘Woyo soshwaula
sitaye simba inawaye, aibaiwe.’
11 Kono kame mwamba nji
omunjili aba ambela sitaye simba
inawaye nji, “Etuso sa ni mi tuse ni
Kolobani”, okutalusa nji esitabelo
sina biwi kwa Nyambe.
12 Cwale mu lese ku mu pumenena
yo tenda esinjili kwa sitaye simba
kwa inawaye.
13 Mi kame mu mana eliywi lya
Nyambe mu sizo senu esi mongotite,
mi kame mu tenda einjili no kupula
no ngeeso.”

Einu eyi itenda Omunu Okwakena (Mateu15.10-20)

14 Jesu sebeli oisana aanu no
kupula kame ni kwaambela nji, “Mu-
nitetete anyi moonje, mi muyupisise.
15 Ku inu ili bandee eyi ingena
ku munu, kakwisa esi sitwesa oku
musilafaza, kono esi situnda kwa
yonyene, sokame esi simu silafaza.” [
16 Nji omunu kame ali ni matwi no
ku yupisa, ayupe.]
17 Mi cwale aba ana kusiya aanu
okwingena mu ndoo, aiyetwa aye se-
beli amwibanguta etaluso no nguli
eyo.
18 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Ninji naanyi kamu
yupisisa? Kamu lemuha nji esinu
sili bandee aba siingena ku munu
kasimu silafaza?
19 Kakuli ka siingene mu mucima
waye, kono kame siingena mu
lipumo, mi kame situndela bandee.”
(Bokame abo ana kulaela nji eilya
yonje niya kukena.)
20 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Esi
situnda ku munu, so kame esi sisi-
lafaza omunu.
21 Kakuli ni mu micima no aanu
omo ku tunda emihupulo no kwiiba,
outanya, oumbuyi ni kwibaa.
22 Okubuka, etitakazo no inu simba
amali, olunya, okoonga, okuyoya mu
uhule, omuna, okooba oukukumusa
ni weelo.
23 Einu yonje eyi no kwiiba kame
itunda mukaci mi kame isinya
omunu.”

Etumelo no Mukati namu Silofenisiya (Mateu15.21-28)

24 Cwale Jesu sebeli otunda mo
nuukutela mu sibaka sili mukaci no
muleneñi wa Tile ni Sidoni. Sebeli
oingena mu ndoo, mi ka sikusinga
nji alimukiwe, kono na ku kwangwa
oukushweeka.
25 Kono ababo omukati ona
kwikala ni mwanaye no mukatana
ona kwingenwa ku mebo no kwak-
ena, abana kuyupa eyi, sebeli wiya
mu kukwela ba makondo a Jesu.
26 Omukati neli Mugelike ona ku
leyelwa mu Silofenisiya. Sebeli
okumbela Jesu nji atundise emebo
no madimona kwa mwanaye no
mukatana.
27 Cwale Jesu sebeli wambela
omukati nji, “Olesele oweli anukana
alye eyi asinga yonje, kakufanene
okushimba esilya no anukana ni
kondela otumbwanana.”
28 Kono omukati sebeli otambula
nji, “Ee Mbumu, simba otumb-
wanana munji no tafule kame
tulyanga oubulumusi ou ukwa
kwanukana.”
29 Cwale Jesu sebeli wambela
omukati nji, “Mukutambula kowe ote
emebo no madimona naitundu mwa
mwanowe.”

30 Cwale omukati sebeli ota ku
ndoo nukawana mwanaye yo lan-
ganine ba mumbeta, mi emebo no
madimona naitundu mwa yonyene.

Jesu Yobalisa Osusu no Sikukuma

31 Cwale Jesu sebeli otunda ku Tile
ni kuta ku Sidoni okushetumuka ku
lisa no Galileya ni kubita mu naha no
Dakapolisi.
32 Mi aanu sebeli amulitela omu-
lume no susu ni umumu ni kukum-
bela Jesu nji abeeke amaoko aye
beulu yaye.
33 Cwale Jesu sebeli omutwala
ku nyonga, kule naanu, Jesu sebeli
obeeka eminwe mu matwi no mu-
lume. Cwale sebeli osibula amate ni
kulema omulume ba lulimi.
34 Cwale Jesu sebeli waliketa ku
wilu, ni kutula emebo ni kwamba
kwa yonyene nji, “Effata!” Okutalusa
nji, “Otikuke!”
35 Ababo amatwi no mulume se-
beli atikuka, olulimi lwaye sebeli lu-
tangisa okwamba wino.
36 Cwale Jesu sebeli olaela aanu
nji alese okwambela omunu yonje.
Kono omo ana kwakaniseta, mwana
ku ongoteteta okwamba etaba eyo.
37 Aanu kame ana ku wabelelwa
ni ku komoka onene. “Kame atenda
einu wino sebeli aamba. Mane
kame ayupisa aanu no kwayupa,
ni kwambisa awo no kwatwesa
okwamba.”

8

Jesu abana Kufepa Aanu no Kubitelela Eikiti Inee (4,000) (Mateu15.32-39)

1 Mu maywaa awo kame aanu no
kupula sebeli aungana, mi na kuulwa
esi no kulya, cwale Jesu sebeli oisana
aiyetwa aye ni kwaambela nji,
2 “Kame nifela amakeke aa aanu
no kupula, kakuli kame ana ikala ni
mene ba maywaa aatu mi kakwite esi
no kulya.
3 Cwale nji nause ayombile ku
mindi yoo, kame sa welele ba ndila
kakuli anjili kame atunda oku no
kuleba.”
4 Cwale aiyetwa aye sebeli
amwibanguta nji, “Ngasibine omunu
omo sa fepele aanu ni sinkwa muno
nimu lihalaupa?”
5 Cwale Jesu sebeli waibanguta
nji, “Kame mukwite einkwa ikwana
bukai?”
Sebeli atambula nji, “Mutanu ni yi-
ili” (7).
6 Cwale Jesu sebeli olaela aanu no
kupula nji aikale banji. Cwale se-
beli oshimba einkwa mutanu ni yi-
ili (7) nuukutumela ni kwipatola ni
kuba aiyetwa aye nji atabele aanu no
kupula, mi sebeli atenda ngeeso.
7 Mi kame ana kwikala ni tusi tun-
yonyo no kucaniba, cwale sebeli otu-
lapelela ni kulaelela nji ni tonyene
otu mwaatabele to.
8 Cwale sebeli alya ni kwikuta
ni kutola oubulumusi ou ona
kusiyalako ni kwiyata amatanda ana
kukwana mutanu na yiili (7).
9 Mi aanu kame ana kukwana eikiti
inee (4,000).
10 Cwale Jesu sebeli waambela nji
akutele, ababo yonyene sebeli oin-
gena mu wato na iyetwa aye ni kuta
mu sikiliti no Dalumanuta.

Afalisi abana Kukumbela Esisupo (Mateu16.1-4)

11 Afalisi sebei aiya kwa Jesu
niku tangisa okukanana naye, oku-
mukumbela nji amonise esisupo
situnda ku wilu, oku mweteka.
12 Jesu sebeli otula emebo onene
ni kwamba nji, “Iikene aa aanu aba
asaela esisupo? Niti luli kame ni
myambela nji, kakwisa esisupo sasi
biwe ku lusika olu!”
13 Mi sebeli waasiya kame, ni kwin-
gena mu wato ni kuta mu linjaliya no
lisa.

Omumena no Afalisi nou wa Heloda (Mateu16.5-12)

14 Aiyetwa kame ana kupulama
okushimba einkwa konji feela
simweya ana kwikala naso mu wato.
15 Jesu sebeli waaba emamela nji,
“Mutokomele omumena no Afalisi
nou wa Heloda.”
16 Cwale sebeli akwambota mukaci
koo ni kwamba nji, “Kakuli katu
kwite einkwa.”

17 Jesu sebeli olemuha eyi anaku
kwambota ni kwaambela nji, “Iikene
aba mukwambisa eyi no kuulwa
esinkwa? Anyi nibano kamu mono ni
kuyupa? Emicima yenu iso ngolile?
18 Kame muli ni miyo kono ka mu-
mono? Kame muli ni matwi kono
kamu yupu? Mi ka mupuluka?
19 Aba nina kupatola einkwa
mutanu baanu ana kukwana eitiki
mutanu, amatanda muna kutolabo
kame anaku kwana babukai no
ubulumusi ona kusiyalako?”
Sebeli atambula nji, “likumi na yiili
(12).”
20 “Mi cwale aba nina kupatola
einkwa mutanu ni yiili, baanu ana
kukwana eikiti inee bukai amatanda
mu na kutolabo?”
Sebeli atambula nji, “Mutanu na
yiili (7).”
21 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Nibano kame kamu yupisisa?”

Jesu Yobalisa Omulume no Kufa amiyo ku Betisaida.

22 Cwale sebeli aiya ku Betisaida,
mi aanu sebeli alita omulume no
kufa amiyo, ni kukumbela Jesu nji
amuleme.
23 Jesu sebeli olema omulume no
sibofu ni kumutundisa mu mundi.
Mi cwale aba na mana okusibwela
omulume amate ba miyo ni kubeeka
amaoko beulu waye, Jesu sebeli
omwibanguta nji, “Kame kuli eso
mona?”
24 Omulume sebeli waaliketa ni
kwamba nji, “Kame ni mona aanu,
kono kame amonahala kanyi eitondo
eyi yeenda.”
25 Cwale kame Jesu sebeli obeeka
amaoko aye ba miyo no mulume. Mi
omulume sebeli oukela oku mona, mi
amiyo aye sebeli atateka okumona ni
ku mona einu yonje wino-wino.
26 Jesu sebeli omwambela nji, “Ote
ku mundi wowe, olese okuuka ku
mundi ou.”

Pitolosi Yoamba ya Jesu nji Kilesite (Mateu16.13-20; Luka9.18-21)

27 Cwale Jesu sebeli otunda mo na
iyetwa aye, sebeli oingena mu mindi
ya Filipi Sesaliya. Mi mu ndila se-
beli oibanguta aiyetwa aye nji, “Aanu
kame amba nji time anyine?”
28 Cwale aiyetwa sebeli atambula
nji, “Anjili kame amba nji, tiwe
Jowani omukolobezi, anjili nji tiwe
Eliya, kono anjili kame aamba
nji, kame oli omunjili no anuhi a
Nyambe.”
29 Cwale Jesu sebeli waibanguta
nji, “Kono anyi kame mwamba nji
time anyine?”
Pitolosi sebeli omutambula nji,
“Tiwe Kilesite.”
30 Cwale Jesu sebeli waakanisa
nji alese okwambela omunu eyaye
yonje.

Jesu Yoamba eyi no Mayando, Lifu ni Kwinguka Kwaye (Mateu16.21-28; Luka9.22-27)

31 Cwale Jesu sebeli otangisa
okwaiyeta nji omwana no munu
kame alukela oku yandisiwa onene,
akaniwe kwa kulu, akulu no
apulisita ni kwa aiyeti no milawo. Mi
aibaiwe, mi aingulwe munyima no
maywaa aatu.
32 Cwale Jesu sebeli waambela
etaba eyo patalaza. Cwale Pitolosi
sebeli omushimbela ku nyonga ni
kumwayuta.
33 Kono Jesu sebeli okutemuna ok-
waliketa aiyetwa aye, sebeli wayuta
Pitolosi ni kwamba nji, “Otunde
kwa mene, wene Osatani,” kakuli
emihupulo yowe kasa mihupulo ya
Nyambe, kono ni yaanu!”
34 Cwale Jesu sebeli oisana aanu
na iyetwa aye ni kwaambela nji,
“Nji omunu yonje kame asinga oku-
nikoña akutobohe mi ashimbe esifa-
pano saye anikoñe munyima.
35 Kakuli omunu yonje woyo
osinga okuyoyisa omooyo waye,
kame sausinyehelwe, kono woyo so
sinyehelwa omooyo waye mulibaka
lyange ni liywi no kuwaba, kame
sayoyisiwe.
36 Cwale etuso ni ibine, omunu
naba sa luwe elitunga lyonje, mi
yosinyehelwa omooyo waye?

37 Abo siikene satende omunu nji
ausetwe omooyo waye?
38 Kakuli omunu yonje woyo
soneenena ni maywi ange, mu lusika
olu no abuki na sikutenda eibi,
Omwana no Munu ni yonyene kame
samwenene aba saiye mu kanya ya
Sitange ni mangeloi aye no kukena."

9

1 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, "Niti luli kame ni myam-
bela, kwaali anjili aimanine bano
awo katamba okufa konji abasa
mone omubuso wa Nyambe abasa
wiye ni maata wawo."

Okufutuka kwa Jesu (Mateu17.1-13; Luka9.28-36)

2 Cwale munyima no maywaa mu-
tanu ni limweya Jesu sebeli oshimba
Pitolosi, Jakobo ni Jowani ni kwaat-
wala ba lilundu no kuleba , oko ano
kaikala omboci mi abana kwaliketa
Jesu, sebeli ofutuka balubala woo,
3 mi eikumango yaye sebeli ifutuka
eino likena onene mi kakwisa omunu
sotwesa okuyowisa esikumango saye
nji sitende elikena ngeeso.
4 Cwale sebeli amona Eliya ni
Moshe aamba ni Jesu.
5 Cwale Pitolosi sebeli wamba
kwa Jesu nji, "Labbi, esi no kuwaba
kwaaci ninji tuikalelele okuno,
tuyake eitebule yaatu, esinjili sitende
sowe, esinjili sa Mushe, esinjili sa
Eliya."
6 Abo kasi kulimuka esi no kwamba
kakuli kame ana kucila onene.
7 Cwale elikumbi sebeli liiya ni
kwafuka, cwale eliywi sebeli liyupa-
hala mu likumbi elyamba nji, "Woyo
ya mwanange ni singa mumuyupe!"
8 Ababo abana kwaliketa kasi ku-
mona aanu ana kwimana noo konji
Jesu yomboci.
9 Kono abana shetumukanga oku-
tunda ba lilundu, Jesu sebeli walaela
nji alese okwambela omunu eyi
ana mono, konji enako sainguke
Omwana no munu kwaafu."
10 Cwale sebeli ateula etaba eyo mu
micima yoo, nu kwaambota nji ok-
winguka kwaafu iikene eyi italusa?"
11 Mi sebeli amwibanguta nji,
"Iikene aiyeti no mulawo aba amba
nji Eliya yoso ku tangeta okwiiya?"
12 Jesu sebeli waatambula nji,
"Eliya kame afanene okwiiya oweli
nji alukise einu yonje. Cwale iikene
aba ku ñolilwe nji Omwana no Munu
kame fanene okuyandisiwa onene ni
kukaniwa?
13 Kono kame ni myambela nji,
"Eliya nakwiiya mi nakutenda einu
yonje kwa yonyene omo ana kusin-
gela okwiyateteta omo iñolelwe
eyaye mu mañolo."

Jesu Yobalisa Ondumbana no Mebo no Kwakena (Mateu17.14-21; Luka9.37-43a)

14 Mi cwale abana kukeela kwa
iyetwa aye sebeli amona aanu no
kupula na iyeti no mulawo akanana
noo.
15 Cwale ababo aanu no kupula
abana kumona Jesu, sebeli akomoka
onene ni kumwitukela okamukeeta.
16 Cwale Jesu sebeli wibanguta
aiyetwa aye nji, "Iikene eyi muna
kanananga noo?"
17 Mi omunjili mukaci no aanu
no kupula sebeli otambula nji,
"Mwiyeti, kame nina liti mwanange
kwa wene, kakuli kame akwite
emebo no kwiiba katwese okwamba.
18 Aba imulemena booshe kame
imukwiseta banji ni kulita olufulo
ku kanwa ni kukweca amaeo ni ku
kukutela. Kame ninambele aiyetwa
owe nji aitundise kono na kwangwa
okwitundisa."
19 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, "Anyi olusika no kwa-
pumena, kame sani ikale nanyi
enako ikuma babine? Kanako
ikuma babine eyi samuni yupisise?
Komulite ondumbana kwa mene."
20 Mi sebeli alita ondumbana kwa
Jesi.

Cwale emebo aba ina ku mona
Jesu, ababo sebeli imukwiseta banji
ni ku tundu olufulo ku kanwa.
21 Jesu sebeli wibamguta sitaye
ndumbana nji, "Ba nako no kukuma
babine yotoma eyi mebo no kwiiba?"

Mi sebeli otambula nji, "Okutun-
delela kuwa nukana waye.

22 Etinako no kupula emebo kame
imukwesetenga mu meyi ni mulilo
nji imwibae. Kono nji kame utwesa
okutenda esinjili otuyupele amakeke
mi otutuse."
23 Cwale Jesu sebeli otambula nji,
"Nji kame utwesa! Einu yonje kame
itwisahala ku munu woyo oli ni
tumelo."
24 Ababo sitaye omwanuke sebeli
okuwa ni kwamba nji, "Kame nili
ni tumelo kono icana, onituse nji ni-
ikale neyi no kupula"
25 Cwale Jesu abana mona nji aanu
no kupula akeile kwa yonyene, se-
beli okalimela emebo no kwakena,
ni kwamba nji, "Wene emebo no
umumu ni ususu, kame ni kulaela
nji, otunde mwa yonyene mi olese
okuukela mo kame."
26 Cwale emebo no kwiiba sebeli
ikuwa ni kumukwiseta ku makondo,
emebo no kwiiba sebeli itunda.
Cwale ondumbana sebeli osiyala
kanyi omunu no kufa, cwale anu onje
sebeli aamba nji, "Wafakale."
27 Cwale Jesu sebeli omulema ku
lyooko ni kumutusa okwimana, mi
sebeli oimana.
28 Cwale Jesu abana kwingena
mu ndoo, aiyetwa aye sebeli
amwibanguta ku nyonga nji, "Cwale
iikene aci aba tuna kwangwa oku-
tundisa emebo eyi no kwiiba?"
29 Cwale Jesu sebeli waambela nji,
"Eyi mebo no mushobo ou kaitwe-
siwa okutundisiwa feela konji oku-
lapela."

Jesu Yoamba Kame eyi no Lufu Lwaye
(Mateu17.22,23; Luka9.43b-45)

30 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli
asiya eso sibaka nikubita endila no
Galileya. Mi Jesu kasi kusinga nji
aanu alimuke,
31 kakuli kame ana kwiyetanga
aiyetwa aye ni kwambela nji,
"Omwana no munu mbabekiwa
mu maoko no alume amwibae, mi
abasa mane okwibaiwa, munyima
no maywa aatu mbainguka kwaafu."
32 Kono kasi yupisisa eyi ana
kutalusanga, mi sebeli acila oku
mwibanguta.

Woyo no Kuneneba Onene Anyine?
(Mateu18.1-5; Luka9.46-48)

33 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli
aiya mu Kapenamu, cwale yo ikalile
mu ndoo, Jesu sebeli waibanguta nji,
"Iikene muna kanananga mu ndila?"
34 Kono aiyetwa aye sebeli
aondoka, kakuli kame anoku
kananisanga nji cwale munene ni
anyine bano.
35 Cwale Jesu sebeli oikala banji ni
kwisana ano kukwana likumi na yi-
ili ni kwamba kwa onyene nji, "Nji
omunjili kame asaela okutenda uyu
no weli, kame afanena okutenda ono
mamaneneno ni kutenda omubika
kwawo onje."
36 Cwale Jesu sebeli oshimba
omwanuke ni kumulita mukaci koo
mane ni kumwambeka ba maoko aye
ni kwamba nji,
37 "Woyo yonje sotambula
omwanukana mumweya kwaa
anukana mu litina lyange na tam-
bula mene, mi yonje sonitambula,
kasi tambula mene, kono kame ana
tambula woyo onani tumu."

Woyo yonje Uulwa Okutulwisa ni Wetu
(Luka9.49,50)

38 Cwale Jowani sebeli wamba kwa
Jesu nji, "Mwiyeti, natu mono omunu
ona tundisa amadimona mu litina ly-
owe, mi natu mukanisa kakuli kasa
wetu."
39 Kono Jesu sebeli wamba nji, "Ka-
mufanene okumu kanisa, kakwisa
omunu otwesa okutenda etimakazo
mu litina lyange kame nji munyima
aambe amaywi no kwiiba kwa mene.
40 Kakuli omunu yonje woyo uulwa
okutulwisa ni wetu.
41 Niti luli kame ni myambela
nji omunu yonje somiba ekomoki
no meyi nji munwe kakuli kame
mupumena mwa Kilesite mbatam-
bula omupuzo waye.

Emiliko Mulibaka no Sibi
(Mateu18.6-9; Luka17.1,2)

42 “Cwale mumweya nji kame
atenda esino kwiiba kwawo
apumena kwa mene, nji atende esibi,
mba kwikala wino nji omunu woyo
amunungelele eliwee linene luli mu
ndingo ni kumuyumbela mu liwate.
43 Nji elyoko lyowe kame liku
tendisa eino kwiiba, olipatule kakuli
esiwa kwa wene nukaingena mu
mooyo ni lyooko limweya, kasanji
okaingene ni maoko ayilii nu
ukayumbelwa mu liangalilo, omulilo
no kwaabwa.
44 Omo kaifi emibila yoo, nomo no
kwatima omulilo.
45 Mi simba nji elikondo lyowe
kame likutwala mukutenda ouyi, oli-
patuleko, ouwa nu okaingena mu
mooyo woli ni likondo limweya, kasa
nji oikale ni makondo ayiili nji oka
yumbelwe mu liangalilo.
46 Omo kaifi emibila yoo, ni mulilo
no kwatima.
47 Mi nji elitiyo lyowe kame
likusaeseta nji otende eino kwiiba,
olitundisemo, ouwa nuukaingena
mu mubuso wa Nyambe ni litiyo
limweya, kasa nji ni miyo ayiili nuka
yumbelwa mu lyangalilo.
48 Omo emibila yoo kaifu, nomo no
kwaabwa omulilo.
49 Omunu yonje mbaka lungiwa
ni mulilo (kanyi esitabelo aba sina
lungiwa omungwa.)
50 Omungwa ni wakuwaba kono nji
waamuba kale okuwaba ngasibine
sausetwe okumamata kwawo kame?
“Mwikale kanyi omungwa muno
mwanyi mi mwikale ni kozo kwaa
kwenu.”

10

Jesu Yoiyeta eyi noku Lukulula (Mateu19.1-12; Luka16.18)

1 Cwale Jesu sebeli osiya esibaka
eso ni kuta mu naha no Judeya ni
kuta mu linjaliya ya Jodan. mi
aanu no kupula sebeli aiya okuun-
gana kwa yonyene kame, mi se-
beli otangisa okwaiyeta, kakuli neli
omukwa waye.
2 Cwwale Afalisi anjili sebeli
aiya kwa yonyene okumweteka
oku mwibanguta nji, “Kana kame
kufanena nji omulume alukulule
omukataye?”
3 Cwale Jesu sebeli waatambula
nji, “Ngasibine omo ana ku milaelela
Mushe?”
4 Cwale sebeli atambula nji,
“Mushe kame anaku pumenena
omulume nji oñolele mukataye
eliñolo no tukuluho ni kumulukulula
nji akutele.”
5 Kono Jesu sebeli waambela nji,
“Mushe naku miñolela omulawo
owo kakuli emicima yenu niyaku
bambaba oyi.
6 Kono ku matatekelo no kumbiwa
elitunga, “Nyambe sebeli oumba
omulume ni mukati.’
7 ‘Mu libakaelyo mulume kame
sasiye inawaye ni sitaye ni kwikala ni
mukataye,
8 mi aanu awo ayili kame satende
olutu lumweya.’ Abo kasa tinyutu
timbili kono sebeli lutu lumweya.
9 Cwale eso ana beeke Nyambe
bamweya, mulese oku pumenena
omunu okusitaba.”
10 Cwale Jesu na iyetwa aye ali
mu ndoo, sebeli amwibanguta kame
etaba eyo.
11 Mi sebeli waambela nji, “Woyo
yonje so lukulula omoyo waye ni kuk-
wata mundina kame alwisa moyo
waye mu kubuka.
12 Simba nji omukati okukana
mbumwaye nji akwaliwe kundina
kame abuka.”

Jesu Yofuyola Anuke Anyonyo (Mateu19.13-15; Luka18.15-17)

13 Cwale aanu sebeli alita anukana
kwa Jesu nji aafuyaule, kono aiyetwa
sebeli aayuta.
14 Cwale Jesu abana mona ngeeso,
sebeli otina ni kwamba kwa onyene
nji, “Komulesele anuke anyonyo
aiye kwa mene, kakuli omubuso wa
Nyambe niwoo.
15 Niti luli kame nimyambela
nji, omunu yonje nji katam-
bula omubuso wa Nyambe kanyi
mwanuke, katamba okuwingena.”

16 Mi Jesu sebeli waashimba
nikwabeeka ba maoko mane ni
kwafuyaula okubeeka amaoko aye
beulu yoo.

Omulume no Kufuma (Mateu19.16-30; Luka18.18-30)

17 Cwale Jesu abana tateka ok-
wenda omwendo waye, sebeli
kwiiya omulume yoitukela kway
onyene ni kukwela ku makondo
aye okukubama balubala lwaye
ni kumwibanguta nji, “Weene
omwiyeti no kuwaba, ngasibine sa
nitende nji ni kawane omooyo no
kwaabwa?”
18 Cwale Jesu sebeli otambula
nji, “Iikene oniisanena nji mbili wa
kuwaba? Kakwisa uyu no kuwaba
konji Nyambe yomboci.
19 Olimukile emilawo, olese
kwibaa , olese kubuka, olese kwiita,
olese okupaka einu no mapwa, olese
okoonga omukowe nji omubyangule
esinu saye mi cwale okuteke inaowe
ni sitowe.
20 Omulume woyo sebeli otambula
nji, “Mwiyeti, eyi yonje kame nii
mamele okutunda ku undumbana
wange.”
21 Jesu sebeli omwaliketa niku
musinga ni ku mwambela nji, “Kosili
esinu simweya onasiyi. Cwale ote
okaulise oufumu wowe wonje cwale
otabele awo ashebile, mbuwana
oufumu kuwilu mi cwale wiiye
onikoñe.”
22 Omulume abana yupa ngeeso,
sebeli okomoka ni kweena onene
kakuli kame ana kwikalanga ni
ufumu no kupula.
23 Cwale Jesu sebeli waliketa oku
noku ni kwamba kwa iyetwa aye nji,
“Ngasibine kubambabile nji afumi
aka ingene mu mubuso wa Nyambe!”
24 Cwale aiyetwa sebeli akomoka
onene amaywi aye. Kono Jesu sebeli
wamba kame nji, “Anaange, kame
ku bambabile ngaibi nji awo asepile
oufumu akaingene mu mubuso na ku
wilu!
25 Kwakotoba ekamele okwingena
mu litiyo no Ndonga okubita omunu
no kufuma okwingena mu mubuso
wa Nyambe.”
26 Aiyetwa aye sebeli akomoka
onene, nuukwambota nji, “Cwale
anyine so kayoisiwa?”
27 Jesu sebeli waaliketa ni kwamba
nji, “Kwaanu kame ku pala, kono
kwa Nyambe kame kutwesahala,
einu yonje kame itwesahala kwa
Nyambe.”
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa
Jesu nji, “Omone, na tusiyi einu yetu
yonje okukukoña.”
29 Jesu sebeli wamba nji, “Niti luli
kame ni myambela, kakwisa omunu
ona siyi endoo, simba amandaye,
inawaye, sitaye, anaaye, amatema
mulibaka lyange ni liywi no kuwaba,
30 woyo so kwangwa okutambula
omwanda muno mu nako ino,
etindoo, amandaye, inawaye, aana
ni matema, niku yandisiwa mba
tambula omooyo no kwabwa mu
nako iiya.
31 Kono aanu no kupula no weli
asaikale ku mamaneneno, anaku
mamaneneno asa ikale ano weli.”

Jesu Yoamba eyi no Lufu Lyaye Aka no Waatu. (Mateu20.17-19; Luka18.31-34)

32 Cwale Jesu na iyetwa aye se-
beli akambamena ku Jelusalema,
Jesu yo twaletete aiyetwa aye ku
lubala, mi aiyetwa sebeli akomoka
okumona aanu awo ana ku mukoña
acilile. Kame sebeli oshimbela ana
kukwana likumi na yiili kunyonga ni
kwaambela eyo saikatendahale kwa
yonyene.
33 Jesu sebeli waambela nji, “Mu-
teetete, kame tukambamena ku
Jelusalema, Omwana no munu kame
akabiwa mu maoko no apulisita
akulu na iyeti no mulawo, mba
mwatulele elifu ni ku mubeeke mu
maata ano macaba,
34 mi awo kame samu shubaule ni
ku musibwela amate, okumushapa
ni ku mwibaa, mi munyima no may-
waa aatu mba inguka kame.”

Okukumbela kwa Jakobo ni Jowani (Mateu20.20-28)

35 Cwale Jakobo ni Jowani aana
a Zebedia, sebeli aiya kwa Jesu ni
ku mwambela nji, “Mwiyeti, kame
tusinga nji otutendele eyo tukukum-
bela.”
36 Cwale Jesu sebeli waibanguta
nji, “Iikene musinga nji nimi ten-
dele?”
37 Sebeli amutambula nji, “Otupumenone
nji aba so ikale mu kanya yowe,
tukwikale omunjili nwaci ku silyo
sowe omunjili ku simoo.”
38 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Kamu limukile esi
mu kumbela. Kame samutwese
okunwena mu sinweno sani nwene?
Simba oku kolobezwa ni kolobezo
sani kolobeziwe?”
39 Cwale sebeli amutambula nji,
“Kame tutwesa.” Mi Jesu sebeli
wamba kwa onyene nji, “Kame sa
mu nwene mu sinweno sa ni nwene,
ni ku kolobeziwa ni kolobezo sa ni
kolobeziwe,
40 kono okwikala ku lyoko lyange
no silyo simba kweli no simoo, kasa
mene sa nimiba, kono kame sa ku
biwe kwawo ana lukisetwe ngeeso.”
41 Mi cwale aiyetwa no kukwana
likumi aba ana kuyupa okukumbela
oko, sebeli atinena Jakobo ni Jowani.
42 Cwale Jesu sebeli waaisana ni
kwaambela nji, “Kame mulimukile
nji aa aliketiwa nji ambumu no
sicaba, kame atenda abika oo, mi
akulu kame aendisa ni maata oo.
43 Kono kwaanyi kakutamba
kwikala ngeeso, kono woyo yonje
osinga okutenda omunene kwaanyi,
atende omubika wenu,
44 mi omunu yonje mwaanyi woyo
osinga okutenda uyu no weli, atende
omubika wenu moonje.
45 Kakuli Omwana no munu kasi-
iyela nji abelekelwe, kono ninji
abeleke mi abe omooyo waye nji
aliulula aanu no kupula.”

Jesu Yobalisa Esibofu siisaniwa Batimeya
(Mateu20.29-34; Luka18.35-43)

46 Cwale sebeli aiya mu Jeliko, mi
Jesu abana tunda mu Jeliko na iyetwa
aye, naanu no kupula, Batimeya
omukumbeli no sibofu omwana
Timeya, yo ikalile kunyonga no ndila.
47 Mi cwale abana kuyupa nji
Jesu no Nazaleta, sebeli otangisa
okukuwa nji, “Jesu, wene omwana
Dabida, oni yupele amakeke.”
48 Mi aanu no kukupula sebeli
amwayuta nji aondoke, kono sebeli
okuwa onene nji, “Wene omwana
Dabida oni yupele amakeke!”
49 Cwale Jesu sebeli oimana ni
kwamba nji, “Mu mwisane.”
Sebeli aisana esibofu nji, “O koon-
gote, oimane, kame akwisana.”
50 Yonyene sebeli oyumba olwambi
aye, ni kwimana ni makondo, mi se-
beli oiya kwa Jesu.
51 Cwale Jesu sebeli omwambela
nji, “Siikene osinga nji niku ten-
dele?” Esibofu sebeli sitambula nji,
“Molyange, ni biwe okumona.”
52 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Ote, etumelo yowe
naiku balisa.”
Ababo sebeli obiwa okumona, mi
sebeli okoña Jesu mu mukwakwa.

11

Jesu abana Ingena mu Jelusalema
(Mateu21.1-11; Luka19.28-40; Jowani12.12-19)

1 Cwale Jesu na iyetwa aye
aba anaku keela ku nyonga no
Jelusalema, ku mindi no Betefage
ni Beteni, ba Lilundu lya Olibe, Jesu
sebeli otuma aiyetwa aye ayiili,
2 ni kwaambela nji, “Mute mu
mundi oli balubala lwenu, mi ababo
musiingena feela mu mundi omo
mba muwana akambongolo ka-
nungilwe, aka kakasiikaliwa kale
omunu, mukanungutule mu kalite
kuno.
3 Nji omunu kame sa miibangute
nji, Iikene aba mutenda ngesi?
Mwambe nji, ‘Ombumu kame
akasaela mi kame tukausa abano.”
4 Mi sebeli ata, nuukawana akam-
bongolo akanungilwe ku mwelo mu
ndila, mi sebeli akanungutula.
5 Cwale awo ana kwimananga oko
sebeli amba kwa onyene nji, “Iikene

mutenda, aba mununguta akambongolo?"
6 Mi awo sebeli aambela eyo Jesu
ana kwaambela, mi sebeli aapumenena okuta.
7 Cwale aiyetwa sebeli alita akambongolo kwa Jesu, ni kubekabo eikumango yoo beulu no kambongolo, mi
Jesu sebeli oikalabo.
8 Mi aanu no kupula sebeli ayala
eikumango yoo mu ndila, anjili sebeli
ayala amamuna no mitayi no itondo
ana kutema mu matema.
9 Mi awo ana kwendanga ku
lubala naawo ana kwendanga munyima kame ana kukuwelezanga nji,
"Hosana! Kulumbekwe woyo okeyile
mu litina lya Mbumu!
10 Kulumbekwe omubuso wa Sitetu
Dabida owo okeyile! Hossana mu
wilu naku wilu!"
11 Jesu abana ingena mu Jelusalema,
sebeli ota mu Ndoo ya Nyambe, mi
abana kumana okumonamo einu
yonje, abana kumona nji kwaika
kale, sebeli ota mu Beteniya na
iyetwa aye likumi na yiili (12).

Jesu abana Kukuta Esitondo no Mukuyu
(Mateu21.18,19)

12 Eliywaa linjili, abo Jesu na
iyetwa aye akatundelele ku Beteni,
sebeli oyomba.
13 Jesu yo sili aba no kuleba sebeli omona esitondo no mukuyu, sebeli otako okamona nji nakubekiwa
esino kulya, mi kasikuwanako esinjili kono konji amamuna feela aliko,
kakuli kayasi kukukwana enako no
mukuyu.
14 Cwale Jesu sebeli waambela
esitondo nji, "Kuulwe omunu solya
kame ku mbuya yowe." Na iyetwa
aye ayupetete eyi aamba.

Jesu Yota mu Ndoo ya Nyambe
(Mateu21.12-17; Luka19.45-48; Jowani2.13-22)

15 Cwale aba ana kukeela mu
Jelusalema, Jesu sebeli oingena
mu Ndoo ya Nyambe ni kutangisa
okucita asikuulisa naa asikuula,
ni kukwisa etitafule no asikucinca
amali ni ipula no asikuulisa
otunkwilimba,
16 mi Jesu kasiku pumenena
omunu yonje okubita mu Ndoo ya
Nyambe yoshimbile esinu.
17 Cwale Jesu sebeli waaiyeta ni
kwaambela nji, "Kaku siñoliwa nji,
'Endoo yange kame saisaniwe nji
ndoo no milapelo no aanu onje?
Kono aanyi namwifutula amakundamo no ambuyi."
18 Cwale apulisita akulu na iyeti
no mulawo abana kuyupa eyi, sebeli
asaela omo sa ibaele Jesu, kono
kame anaku mucila kakuli kame
kuna kwikala aanu no kupula ana
kukomoka etuto yaye.
19 Cwale aba kuna kwiika, Jesu na
iyetwa aye sebeli atunda mu muleneñi.

Etuto okutunda ba Sitondo no Mukuyu
(Mateu21.20-22)

20 Eliywaa lina kutatamako
amasiku alemine okwenda, sebeli
amona esitondo no mukuyu esikukutile sonje kutangisa ku mamuna
okutwala niku mibisi yaso.
21 Cwale Pitolosi sebeli opuluka
eyi ina kutendahala ni kumwambela
Jesu nji, "Omone, Mwiyeti, esitondo
ona kukuta nasi kukuta."
22 Cwale Jesu sebeli waatambula
nji, "Mu pumene kwa Nyambe.
23 Niti luli kame ni mwiambela nji,
woyo yonje so ambela elindu eli nji,
'Otunde aba okaku kondele mu liwate,' mi kame atenda yokashungula mu mucima waye, kono kame
apumena nji eyi aamba kame itwesa
okutendahala, mba itendahala kwa
yonyene.
24 Cwalehe kame ni myambela
nji, "Einu yonje sa mukumbele mu
tapelo, mupumene nji namwibiwi mi
mbaitende yenu."
25 Mi aba mwimana okulapela, mu
lemene oweli akwenu anami foseze nji kwaali, nji cwale sitenu na
kuwilu atwese okumi lenena emibonda yenu naanyi." [

26 Kono cwale aba kamwa lemene,
Sitenu na kuwilu katamba okumi
lemena emibonda yenu.]

Epuzo mulibaka no Maata a Jesu
(Mateu21.23-27; Luka20.1-8)

27 Cwale sebeli aukela kame ku
Jelusalema, Jesu yoenda mu Ndoo
ya Nyambe, apilisita akulu na iyeti
no mulawo na kulu sebeli aiya kwa
yonyene,
28 mi sebeli aibanguta Jesu nji, "Ot-
wambele amaata otenda nawo einu
eyi? Anyine ona kubi amaata awo nji
otende eyo?"
29 Jesu sebeli waatambula nji,
"Kame sa nimiibanguta epuzo, nji
kame sa muni tambule, ni mene
mbani mitalusete amaata ni tenda
nawo einu.
30 Ekolobezo ya Jowani kame ina
kutunda kwa Nyambe nji ku munu?
Muni tambule."
31 Sebeli atangisa oukukananisa
onyene nji, "Abasa twambe nji kame
itunda kwa Nyambe,' yonyene kame
saambe nji, 'Iikene, cwale, aba ka
mwasiku pumena Jowani?'
32 Kono aba sa twambe nji, 'Kame
ina kutunda kwaanu,' " abohe kame
ana kucila aanu no kupula kakuli
aanu kame anaku pumena nji Jowani
neli munuhi wa Nyambe.
33 Cwale sebeli atambula Jesu nji,
"Katu yii." Cwale Jesu sebeli waam-
bela nji, "Ni mene kani myambele
amaata ni tendisa nawo einu."

12

Enguli no Abeleki mu Litema no Beine
(Mateu21.33-46; Luka20.9-19)

1 Cwale Jesu sebeli otateka ok-
wamba kwa onyene mu tinguli nji,
"Kame kuna kwikalanga omulume
munjili woyo ona kukuna elitema
lyaye, mi sebeli obeeka olukwakwa
okutingulusa elitema lyonje, ni ku-
tombola owina nji abeeke mo ewaine
mane ni kuyakabo etawala mi se-
beli olisiyela alimi nji alimangemo ni
kuta omwendo waya mu naha ind-
ina.
2 Cwale enako aba ina kukwana no
kukutula, sebeli otumako omubeleki
waye kwa limi nji akashimbe ku tim-
buya na mu litema.
3 Mi sebeli amu shimba ni kumu-
fula ni kumucita mane ni kumuusa
youlwile esi ana kushimba.
4 Kame sebeli otumako omubeleki
mundina mi ni yonyene sebeli aka
mulemeka mu mutwi, ni kumwenisa
onene.
5 Cwsale sebeli otumako omunji-
ili kame, cwale woyo sebeli
akamwibaa. Kame sebeli otumako
ano kupula anjili sebeli akafuliwako
anjili okwibaiwa.
6 Ku mamaneneno sebeli omu-
tumako mwanaye ana kusinga
onene ni kwamba nji, 'Uyu mbaka
mukuteke kakuli ni mwanange.'
7 Kono alimi sebeli akwaambela
mukaci koo nji, 'Uyu yoshwana
okeile muya yo mwanaye omunya
litema, twendenyi tu mwibae cwale
nji oufumu waye utende wetu!'
8 Cwale sebeli amulema ni
kumwibaa ni kuyumbela esitupu
saye kundee no litema no beine.
9 Cwale Jesu sebeli waibanguta
nji, "Iikene satende omunya litema?
Mba iyi mukwiibaa alimi awo ni
kubeeka elitema mu maata no anjili.
10 Kana kamwa sibala Eliñolo eli?
"Eliwee ana kukana ayaki
nali futuka okutenda eli no tuso
onene ku mawee onje?
11 Uyu neli Mbumu woyo ona ku-
tenda ngeeso,
mi kome ikomokisa mu miyo
etu!' "
12 Cwale sebeli aeteka nji amu-
nunge, kono sebeli acila aanu, kakuli
nakulimuka nji kame amba eyi nguli
okwa lwisa, cwale sebeli amusiya
nukutela.

Epuzo mulibaka no Kuteneka Emitelo
(Mateu22.15-22; Luka20.20-26)

13 Cwale sebeli atuma kwa yonyene
Afalisi anjili ni kalulo injili no anu a
Heloda nji aka muswase mu etipuzo.
14 Mi sebeli aiya ni kwamba kwa
yonyene nji, "Mwiyeti, tulimukile nji
kame wambanga eniti, mi kaukwite

etaba neyo aamba aanu, mi kukwite taba nomo aikalele omunu, kono kame osimweta etato ya Nyambe kwaanu. Kana naku pumenenwe okuteneka omutelo kwa Sizale nji kakwa sipumenenwa?

15 Twaa teneke nji tulese kuteneka?" Kono Jesu mulibaka no kukuba koo, sebeli waatambula nji, "Iikene aba muneteka? Komu nilitele amali no muwayawaya nji nimonebo."

16 Sebeli amulitela imweya, mi sebeli waibanguta nji, "Esifateho ni litina ilibo aba niyaa nyine?"

Sebeli amutambula nji, "Ya Sizale."

17 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Mube Sizale ya Sizale, ni kwa Nyambe ya Nyambe"

Cwale sebeli akomoka onene okutambula kwaye.

Epuzo mulibaka no Kwinguka kwaafu (Mateu22.23-33; Luka20.27-40)

18 Cwale Asaduki sebeli aiya kwa yonyene amba nji omunu abaafa kakwisa okwinguka, mi sebeli aiya kwa yonyene ni kumwibanguta nji,

19 "Omwiyeti, Mushe nakutu ñolela okwamba nji, Mukulowe abaafa mi kame asiya mukataye yokakwite omwana, minaye simba mukulwaye no mulume akwate woyo mukataye nji aleyeleko mukulwaye simba minaye aana.'

20 Nakukwikalanga andumbana no kukwana mutanu na yiili, omweeli sebeli okwata mukataye, mi cwale abana kufa kasikusiya omwana,

21 cwale ondundamweli sebeli okwata woyo mukati mi niyonyene sebeli ofa oku nambulwa omwana, mi sebeli kutendahala ngeeso nikwa woyo no waatu.

22 Mi onje mutanu na yiili naku mukwata kono sebeli afa oku nambulwa aana, mane kumamaneneno ni mukati sebeli ofa.

23 Cwale abo abasa inguke onje, anyine so tenda omunya mukati? Kakuli onje mutanu na yiili naku mukwatanga."

24 Jesu sebeli waibanguta nji, "Kamu limukile nji namufoso? Kakuli kamuyii amañolo ni maata a Nyambe.

25 Abo cwale ano kufa abasa inguke kakutamba kwikala okukwata simba okukwalwa kono mbafeke kanyi amangeloi mu liwilu.

26 Cwale kweyi no kwingulwa kwafu, kamwa sibala mu buka ya Mushe, mu mubamba ou wamba eyino siputa, omo ana kwambelela Nyambe kwa yonyene nji, "Time Nyambe wa Abulahama Nyambe wa Isaka mane ni Nyambe wa Jakobo.'

27 Kasa Nyambe wawo no kufa kono Nyambe wawo asikuyoya. Na mufoso!"

Etaelo Inene Onene (Mateu22.34-40; Luka10.25-28)

28 Cwale omunjili no aiyeti no mulawo na kwikalako abaana kukananisanga. Mi nakumona nji Jesu naatambula wino, ababo sebeli oiya kwa yonyene ni kumwibanguta nji, "Ibine etaelo inene ku titaelo tonje?"

29 Jesu sebeli otambula nji, Etaelo inene ino, "Oyupe, weene Isilaele! Ombumu Nyambe wetu ni mumweya.

30 Osinge Ombumu Nyambe ni mucima wowe wonje, ni mooyo wowe wonje, ni tingana towe mane ni maata owe onje.'

31 Eyi no wiili ino, 'Osingi woyo oyakile naye kanyi omo okusingela weenyene.' Kakwisa etaelo inene okubita eti."

32 Cwale omwiyeti no mulawo sebeli wambela Jesu nji, "Kame wamba eniti, Mwiyeti! nwamba eniti aba wamba nji ni mumweya mi niyonyene feela kakwisa mundina.

33 Mi muku musinga onene ni mucima wowe wonje, mane muku yupisisa kowe konje ni maata onje, ni kusinga omukowe kanyi omo okusingela weenyene, ni yautokwa onene okubita etinubu no kuciña ni itabelo."

34 Cwale Jesu abaana mona nji natambula mukushanganma, sebeli

wamba kwa yonyene nji, “Kauli oku no kuleba ni mubuso wa Nyambe.” Mi munyima no eyo, kakwisa woyo no kuba okumwibanguta epuzo yonje.

Epuzo mulibaka lya Mwanaa Dabida (Mateu22.41-46; Luka20.41-44)

35 Cwale abo Jesu abana iyetanga mu Ndoo ya Nyambe, sebeli wibanguta nji, “Cwale ngasibine aiyeti no mulawo aba amba nji Kilesite ni mwanaa Dabida?
36 Dabida yonyene yokame ona kwamba ni Mebo No Kukena nji,
‘Ombumu naamba kwa mbumu wange nji,
Oikale ku lyoko lyange no silyo,
konji aba sani beeke esiila senu ku nji no makondo enu.’
37 Dabida yonyene luli kame amwisananga nji Mbumu, cwale Kilesite ngasibine satende mwanaye Dabida?”
Mi aanu no kupula kame ana kumuyupa wino.

Jesu yoba Emamela mulibaka no Aiyeti no Mulawo (Mateu23.1-36; Luka20.45-47)

38 Cwale mukusimweta kwaye sebeli wamba nji, “Mumamele eyi no aiyeti no mulawo, ao asinga okuta mu tindila ni tinyambi no kuleba, mane ni kubiwa elikute mu ibaka no misika,
39 ni kwikala ba ipula no kuwaba mu tindoo no milapelo mane ni ibaka no kuwaba ba nako no mikiti,
40 aa kame alyela etimbakati einu yoo mulibaka no kwatendela etitapelo no kuleba. Mba tambula ekoto yoo inene.

Enubu no Mbakati

41 Cwale sebeli okaikalela abeebi ni sibaka no tinubu okumona omo ana kubeekelanga amali aanu mu siwana no tinubu. Afumi no kupula alemine okuyumbelanga amali no kupula mu iwana.
42 Mi cwale ombakati no kusheba ni yonyene sebeli oiya, ni kuyumbela mo otupene twiili no muwayawaya.
43 Cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwamba kwa onyene nji, “Niti luli kame nimyambela nji, uyu mbakati no kusheba na beeke okubita onje alemine okubeeka amali mu siwana no tinubu.
44 Kakuli anjili kame atundisa abo bali esinjili, kono woyo yonyene kame ana tundisa abo kuulwile, kame nabi abo ayoyela omooyo waye wonje.”

13

Jesu abana Kwamba eyi no ku Shandola Endoo ya Nyambe (Mateu24.1,2; Luka21.5,6)

1 Cwale Jesu abana kutunda mu Ndoo ya Nyambe, omunjili no aiyetwa aye sebeli wamba nji, “Mwiyeti! Komone, ouwa no mawee ni miyako eyi!”
2 Mi Jesu sebeli omutambula nji, “Wimwine emiyako inene? Kwa onyene kakwisa eliwee lyulwile okulema ba liwee elinjili, elisa lisiiwe okutwisetwa banji.”

Outata niku Yandisiwa (Mateu24.3-14; Luka21.7-19)

3 Cwale Jesu yoikalile ba lilundu no itondo no olibe, amabapa ni ndoo ya Nyambe, Pitolosi, Jacobo, Jowani ni Adiliyasi sebeli aiya kwa yonyene ku mukunda ni kumwibanguta nji,
4 “Otwambele, kamwaka saika monahalele eyo,” mi kame otwambele eisupo saitendahale okutumonisa nji enako yakeela kale nji okutwa iiye einu yonje?”
5 Cwale Jesu sebeli otangisa okwaambela nji, “Mutokomele nji omunu alese okumyoonga.
6 Aanu no kupula kame saiye mu litina lyange, aambe nji, Time Kilesite! mi kame saonge aanu no kupula.
7 Mi cwale aba samuyupe emilumo no tindwaa abeebi, ni liñusa no tindwaa kule, mule kucila, kame ifanena yonje okumonahala, kono kakutalusa nji amamaneno aawo.
8 Kakuli esicaba sinjili mbasi lwisi esinjili, mi omubuso munjili olwise

omunjili, ezikinyeho mba imoniwa mu litunga, mu mabaka no kupula, ni lukupwe ngeeso, eyo kame saitende feela kanyi amatatekelo no mayando.
9 “Kono anyi mutone. Kakuli kame samunungiwe ni kutwaliwa ku tikuta, niku mifula mu ndoo no milapelo, kame samutwaliwe balubala no abusisi na Mbumu mulibaka lyange mukatende etipaki tange kwa onyene.
10 Kono eliywi no kuwaba kame lifanena okukutaziwa kwaanu onje.
11 Mi cwale aba samileme ni kumitwala ku kuta mulese kubilaela neyo samwambe, kono mwaambe eyi samubiwe okwamba mu nako eyo. Kakuli kasa anyi asambe, kono ni Mebo No Kukena.
12 Mandaye munu kame sabeteke mandaye nji aibaiwe. Sitaye munu atende ngeeso kwa mwanaye. Aana kame safutukele asitoo ni kwaaibaa.
13 Omunu yonje kame samitimbe mulibaka no litina lyange. Kono woyo sotundamena okutwala ku mamaneneno mba yoyisiwa.

Ouyi owo Usilafaza Endoo ya Nyambe (Mateu24.15-28; Luka21.20-24)

14 Kono cwale abasa mumone ouyi ou usilafaza nji kame oli aba no kwafanena, (omubali ayupisise) abohe aali mu Jundeya, aitukele ku malundu.
15 Woyo oli ba situwa no ndoo yaye alese okutundabo nji aingene mu ndoo ashimbemo simba sinu simweya.
16 Mi kame woyo oli mu litema alese okuuka ku mundi nji akashimbe omukanjo waye.
17 Kono oumayi kame sawikale kwakati awo sawaniketwe akushimbile ni kuyamwisa otumbututu.
18 Mulapele kwa Nyambe nji einu eyi ilese okutendahala omubebo.
19 Kakuli omo mu maywa awo eñalelwa kame sainenebe. Okutunda ku matatekelo elitunga abana kulyuumba Nyambe, okulita bano, kakusi moniwa eñalelwa inene ngeeso, mane ni ku lubala kaitamba kumonwa.
20 Mi kwaulu Ombumu apatule kumaywaa awo kambe kakwisa omunu yonje soka yoyisiwa, kono mulibaka no aketwa, awo ana kuketa, napatula ku maywaa.
21 “Nji cwale omunu kame amyambela nji, Komumone, Kilesite uno yokame kuno simba nji komumone uya yokame mulese okupumena.”
22 Asi Kilesite no mapwa na nuhi no mapwa mbaku monahaza, ni kutenda etiponiso ni timakazo nji kame kutwesahala naawo ana isaniwa.
23 Kono mutokomele, kame nina kumilemusa eyambo eyo yonge ba weli.

Okwiiya kwa Mwana no Munu (Mateu24.29-31; Luka21.25-28)

24 Kono mu maywaa awo , eñalelwa aba saibwe, eliywaa kame sa liilole, okweti kame sakwangwe okulita eliseli.
25 Etitungweti mbatikwi kuwilu, mi amaata naku wilu mba nyanganya.
26 Mi cwale kame samumone Omwana no munu yo keile mu makumbi ni maata no kuneneba ni kanya inene.
27 Cwale kame satume amangeloi aye, mu maneku anee no litunga okuunganya aanu anakete, okutangisa kumatatekelo no litunga okuta ku mamaneneno no liwilu.

Etuto no Sitondo no Mukuyu (Mateu24.32-35; Luka21.29-33)

28 Mukwiyete mu nguli no sitondo no mukuyu. Emitai yaso aba itangisa okotoba ni kushoshela amamuna mulimuke nji esilimwe kame sili beebi.
29 Cwale naanyi ngeeso aba samumone eyambo eyo, sebeli itendahala mulimuke nji Omwana no munu sebeli oli beebi ni kwiiya.
30 Niti luli kame ni myambela nji, olusika olu kalutamba kubwa einu eyi ekayasi tandahala kale.
31 Elitunga ni liwilu mba ibu kono amaywi ange katamba okubwa.

Kakwisa Omunu Olimuka Eliywaa simba Enako
(Mateu24.36-44)

32 "Kono kakwisa omunu olimukile eliywaa simba enako eyo aba saiye simba Amangeloi naku wilu simba Omwana, konji Sitange yolimukile yomboci.
33 Mutone, mutatelele mi mulapele, kakuli kamu limukile enako aba saitendahale.
34 Kame kukufekile kanyi omunu oli mu mwendo okusiya endoo yaye okuta ku ndina ni kusiya abika aye omunjili ni mujili kame abiwa omusebezi waye, mi ni woyo osikutatelela ba mweelo kame alaelelwa nji atatelele.
35 Cwale mutatelele, kakuli kamu limukile enako eyo sakauke omunya ndoo, kana ni mangolwaa, simba bakaci no usiku, simba ba mikombwe aba saikuwe, nji enako no masiku.
36 Cwale nji kame saiye mu sipundumukela alese kumiwana musi langanine.
37 Mi esi ni myambela, kame ni sambela naanu onje mene nji mutatelele!"

14

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Mateu26.1-5; Luka22.1; 2; Jowani11.45-53)

1 Aba kunaku siyala amaywaa ayiili nji aingene mu mukiti no Paseka ni kulya kuliñende nambulwa omumena. Apulisita akulu na iyeti no mulawo ku mukunda sebeli saela omukwa no kulema Jesu nji amununge ni ku mwibaa.
2 Sebeli amba nji, "Katufanene okumulema bano ba mukiti kakuli aanu mbatende emifili-fili ni kutufutukela."

Jesu abana Waiwa Amaati ku Betaniya
(Mateu26.6-13; Jowani12.1-8)

3 Cwale Jesu yoli ku Beteniya mu ndoo ya Simoni osi mbingwa. Cwale Jesu yoikalile ku tafule, sebeli kwiiya omukati yoshimbile amaati no kunuka wino auliwa ba teko inene aisaniwa nadi. Sebeli ofukula ni kwitela amaati awo ku mutwi wa Jesu.
4 Kono aanu anjili ana kwikala omo ni Jesu sebeli atina nukwambisa mukati koo nji, "Iikene amaati aa aba asinyiwa ngeesi?
5 Kakuli kambe amaati aa naulisiwa amali no kubitelela emyanda yaatu ni kwaaba kwaanu no kusheba." Mi sebeli atongoka onene kwa yonyene.
6 Kono cwale Jesu sebeli waambela nji, "Komumu siye yomboci, iikene mumushupela? Uyu mukati kame ana tende wino kwa mene.
7 Mba mwikala naanu no kusheba enako yonje, mi abo musingela bonje mba mwatusu. Kono kamutamba okwikalanga ni mene enako yonje.
8 Uyu mukati natende eyi ana twese, na niwaa amaati no kunuka wino ba lutu lwange okululukisa mulibaka no kepelo yange.
9 Mi niti luli kame nimyambela nji, konje oko sakaiyetiwe amaywi no kuwaba mu litunga lyonje, eyi ana tende uyu mukati mba yambiwa mukumu puluka.

Judasi abana Pumena Okubeteka Jesu
(Mateu26.14-16; Luka22.3-6)

10 Cwale Judasi Isakalyota omunjili no aiyetwa aye no kukwana elikumi na yiili (12), sebeli ota kwa kulu no apulisita nji abeteke Jesu kwa onyene.
11 Mi cwale abana kuyupa eyo sebeli awabelelwa onene ni kumusepisa okumuba amali. Cwale Judasi sebeli osaela omukwa no kubeteka Jesu.

Jesu abana Kulya Omulalelo no Paseka na Iyetwa Aye
(Mateu26.17-25; Luka22.7-14; 22.21-23; Jowani13.21-30)

12 Cwale ba liywaa no matatekelo no mukiti no liñende nambulwa omumena, abo abana kwibaa emikoko no kulya ba mukiti no paseka, cwale aiyetwa aye sebeli amwibanguta nji, "Kubine osinga

nji tukaku lukisete nji ukalyeleko omulalelo no Paseka?”
13 Cwale Jesu sebeli otuma aiyetwa
aye ayiili ni kwaambela nji, “Mute
mu tolopo, mi mba muwana omu-
lume yo shimbile esindunga no meyi
mi mumukoñe,
14 ku ndoo sakaingene, cwale
mwambele omunya ndoo nji,
“Omwiyeti naamba nji, kubine
oli omusiyo wange oko sani lyele
epaseka na iyetwa ange?’
15 Cwale mba mimonisa omusiyo
naku wilu omunene ona lukisiwa
wino, omo mosa mukalukise einu
yetu yonje.”
16 Cwale aiyetwa sebeli ata mu
tolopo, mi sebeli awana einu yonje
kanyi omo ana kwaambelela Jesu, mi
sebeli alukisa eino kulya ba paseka.
17 Cwale aba kuna kutenda aman-
golwaa, Jesu sebeli oiya na iyetwa no
kukwana elikumi na yiili (12).
18 Mi abaana lyaanga ba tafule,
Jesu sebeli wamba nji, “Niti luli kame
nimyambela nji, mumweya mukaci
kenu mbani beteke mi kame nilya
naye bamweya.”
19 Aiyetwa sebeli aena, ni kutateka
oku mwibanguta omunjili ni munjili
nji, “Kana meene?”
20 Jesu sebeli waatambula nji,
“Mbatende mumweya kwanyi no
kukwana likumi na yiili, mi kame
lemine okubeeka eliñende lyaye mu
siwana simweya ni mene.
21 Omwana no munu mbafu kanyi
omoku ñolelwe eyaye, kono oumayi
ni wa woyo sobeteka Omwana no
Munu! Ouwa kambe woyo mulume
kasi kuleiwa.”

Omulalelo no Mbumu
(Mateu26.26-30; Luka22.14-20; 1 Makolinte11.23-25)

22 Cwale alemine okulya ngeseo,
Jesu sebeli oshimba esinkwa ni ku-
lapela etapelo no oukutumela, ni
kusipatola ni kuba aiyetwa aye, ni
kwaambela nji, “Mushimbe, olu ni-
lutu lwange.”
23 Kame Jesu sebeli oshimba
ekomoki mi cwale abana mana
oukutumela ni kwaaba mi sebeli
anwa onje.
24 Cwale Jesu sebeli waambela nji,
“Ou ni unyinga wange no ulikani no
ubya, ona itekelwe ano kupula.
25 Niti luli kame ni myambela nji, si
tamba okunwa kame ku waine konji
elyo liywaa aba sani kanwe kame eyi
no ubya mu mubuso wa Nyambe.”
26 Cwale sebeli aimba olusimo ni
kuta ku lilundu no itondo no Olibe.

Jesu Yoamba eyi no Kukana Kwa Pitolosi
(Mateu26.31-35; Luka22.31-34; Jowani13.36-38)

27 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Moonje mba muni
shotoka okuta oku no kuleba, kakuli
kame kuñolilwe nji, ‘Kame sani ibae
omulisani mi emikoko yaye yonje
mba ihasana.’
28 Kono cwale munyima no
kwinguka kwange, mbanimi ende ku
lubala okuta ku Galileya”
29 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji,
“Simba nji onje mbaku siiyi oukutela,
mene nyaa sitamba kuku siya.”
30 Mi Jesu sebeli wambela Pitolosi
nji, “Niti luli kame nikwambela,
balelo ouno usiku mbuni latula
twaatu emikombwe ekayasilila kale
twiili.”
31 Kono Pitolosi sebeli wamba
okongota nji, “Simba okufa ni wene,
sitamba kuku latula!”
Cwale na kwaye aiyetwa onje se-
beli aamba yongeso.

Jesu yo Lapela mu Gasemani
(Mateu26.36-46; Luka22.39-46)

32 Cwale sebeli ata ku sibaka
siisaniwa Gesemani, mi Jesu se-
beli wambela aiyetwa aye nji,
“Kamwikale bano aba nisilapela.”
33 Cwale Jesu sebeli oshimba
Pitolosi, Jakobo ni Jowani, sebeli
otangisa oukushonda nuukukalelwa,
34 mi sebeli waambela nji, Omooyo
yange kame wenine onene, okutwala
balufu lwange, mwikale abano mi
mutone.”
35 Mi sebeli waasiya okusheteta
oku no kuleba mbicani, ni kukwela

banji ni kulapela nji, nji kame kutwesahala eyi nako no mayando kambe ilese okwiiya kwa mene.
36 Cwale Jesu sebeli olapela nji, “Abba,” Okutalusa nji, “Sitange! Einu yonje kame itwesahala kwa wene, otundise ekomoki eyi kwa mene, kulese kutendiwa esi singwa kwa mene, kono esi osinga wene.”
37 Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye ni kwawana alanganine, sebeli wambela Pitolosi nji, “Simoni, kame mulanganine? Kamutwese okutona simba ba hola imweya?
38 Komutone, mi mulapele nji mulese kwingena mu miliko kakuli Emebo kame isinga kono enyama kame ifokola.”
39 Cwale kame sebeli ouka oka lapela, okaamba amaywi akufekile.
40 Cwale sebeli ouka kame ni kwawana alanganine, kakuli amiyo oo neli ano kulema onene mi kasi kulimuka neyi noku mutambula.
41 Kame sebeli oiya akano waatu, ni kwaibanguta nji, “Musilanganine nuuku katulusa? Nakubu, enako yakeela kale. Omwana no Munu wabekiwa kale mu maoko no asikutenda ouyi.
42 Mwinguke, twendenyi, mwalikete, osikunibeteka sebeli oli beebi!”

Jesu abana Nungiwa (Mateu26.47-56; Luka22.47-53; Jowani18.3-12)

43 Cwale ababo Jesu yosamba, Judasi omunjili kwawo no kukwana elikumi na yiili sebeli okeela. Kame ana kwiya naanu no kupula ashimbile emikwale ni milamu, ana kutumiwa kwa kulu no apulisita, aiyeti no mulawo ni kwa kulu no aanu.
44 Cwale omubeteki sebeli oba aanu esisupo, no kwamba nji, “Woyo sani tubete yokame omulume musaela. Mumuleme ni kumushimba wino nji alese kushotoka.”
45 Mi cwale Judasi abana kukeela, sebeli osheteta kwa Jesu ababo ni kwamba nji, “Mwiyeti!” Niku mutubeta.
46 Cwale alume sebeli alema Jesu niku mununga.
47 Kono omunjili kwawo ana kwimananga ku manyonga sebeli oshomona omukwale waye ni kupatula omunjili omubika no mu Pulisita mukulu elitwi.
48 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Kame muneeyi ni mikwale ni milamu muku nilema kanyi mbili mbuyi?
49 Etinako tonje nani kwikalanga nanyi okwiyeta mu ndoo ya Nyambe kono kamwa sikuninunga. Kono amañolo kame afanene okwiyatetetwa.”
50 Cwale aiyetwa aye sebeli ashotoka niku musiya.
51 Cwale kame kuna kwikalanga ondumbana onaku koñanga Jesu, yoku mangile feela olwambi ba lutu lwaye. Ni yonyene sebeli amushimba,
52 kono sebeli oshotoka yoli njeshe ni kusiya olwambi lwaye.

Jesu yo Twaliwa ku Kuta (Mateu26.57-68; Luka22.54,55,63-71; Jowani18.13,14,19-24)

53 Cwale Jesu sebeli otwaliwa ku ndoo no pulisita mukulu ni kwa pulisita ni kwakulu mane ni kwa iyeti no mulawo oko ana kuunganena.
54 Mi Pitolosi sebeli okoña Jesu munyima akatile mu lilapa no kuta no mupulisita mukulu, mi sebeli okaikala na tateleli yoyota omulilo.
55 Cwale apulisita akulu bamweya ni manduna no kuta no Majuda sebeli aibanguta Jesu nji awane omubonda owo sa twese okumwibaela, kono sebeli akwangwa.
56 Cwale aanu no kupula sebeli aamba eyi no mapwa nji amuwanenebo omubonda, kono oupaki woo neli wa mapwa.
57 Cwale anjili sebeli aimana niku mununge lela oupaki no mapwa nji,
58 “Natu kumuyupa yo amba nji, ‘Kame nitwesa okushandaula endoo ya Nyambe eyi ina kuyakiwa kwaanu, mi munyima no maywaa

aatu mbani twese okuyaka indina eyo kaitamba kuyakiwa kwaanu.' "
59 Kono simba abana kwamba ngeeso, oupaki woo kawasiku lumelelana.
60 Cwale omupulisita mukulu sebeli oimana ni kwibanguta Jesu nji, "Kakwisa eso otwesa okutambula eyo aamba aanu kwa wene?"
61 Kono Jesu sebeli wondoka feela, kasi kutambula esinjili. Mi kame apulisita akulu sebeli amwibanguta nji, "Yawene Kilesite omwana Nyambe ona fuyaulwa?"
62 Cwale Jesu sebeli otambula nji, " Yamene, mi mba mumono Omwana no munu yo ikalile ku lyoko no silyo no maata mi yo keile mu makumbi no liwilu."
63 Cwale omupulisita no mukulu sebeli okaola eikumango yaye ni kwamba nji, "Iikene eyo tusisaelela oupaki kame!
64 Namuku yupele enyefulo yaye. Cwale anyi iikene munahana bo?"

Mi cwale onje sebeli amwatula nji kame afanena okufa.
65 Cwale anjili sebeli atateka okumu sibwela amate, okumununga olwambi ba miyo, kumufula tiñindi mame ni kumwambela nji onuhe kwaaci Kilesite anyine ona kufulu mane na tateleli nonyene sebeli amubakula etimaka.

Pitolosi abana Latula Jesu (Mateu26.69-75; Luka22.56-62; Jowani18.15-18,25-27)

66 Cwale Pitolosi yoli mu lilapa, omunjili no abika no mukatana no mupulisita mukulu sebeli oiya.
67 Mi abana kumona Pitolosi yoyota omulilo, sebeli omwaliketa ni kumwambela nji, "Ni wene kame ona kwikalanga ni Jesu no Nazaleta."
68 Kono Pitolosi sebeli okana ni kwamba nji, "Silimukile mane ni kuyupisisa eyi wamba," mi sebeli otunda okaimana ku mwelo [ababo omukombwe sebeli olila.]
69 Cwale omubika sebeli omumona mi sebeli wamba kame kwawo ana kwimananga naye nji, "Ni uyu omulume ni mumweya waawo ana kwikalanga ni Jesu."
70 Kono kame Pitolosi sebeli okana,

Mi munyima kame kwawo ana kwimananga sebeli aambela Pitolosi nji, "Niti luli ni wene, kame uli mumweya woo kakuli kame oli Omugalileya."
71 Kono Pitolosi sebeli otateka okweeta ni kwamba nji, "Uyu mulume mwaamba, mene simuyii."
72 Mi ababo omukombwe sebeli olila aka no wiili. Pitolosi sebeli opuluka eyo anaku mwambela Jesu nji, "Omukombwe owakasilila kale twiili mbunikana twaatu." Mi sebeli waliketa banji ni kulila onene.

15

Jesu yoli Balubala lwa Pilato (Mateu27.1,2,11-14; Luka23.1-5; Jowani8.28-38)

1 Cwale amasikusiku, akulu no apulisita, na kulu na iyeti no mulawo na sikuta onje sebeli anahana emihupulo, mi sebeli anunga Jesu ni ku mu twala kwa Pilato.
2 Cwale Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, "Ninji yawene Ombumu no Majuda?"

Jesu sebeli omutambula nji, "Kame wamba."
3 Cwale akulu no apulisita kame ana ku mununga einu no kupula.
4 Mi Pilato sebeli oibanguta Jesu kame nji, "Ku kwite ekalabo no kutambula? Komone, kame akununga eyambo no kupula!"
5 Kono Jesu kasi ku tambula, cwale Pilato sebeli okomoka.

Jesu yo Atulelwa Olufu (Mateu27.15-26; Luka23.13-25; Jowani18.39; 19.16)

6 Cwale ba nako no mukiti Pilato kame anakwa lukulwelanga omupantinti woyo ana kukumbelanga aanu nji alukululwe.
7 Mi kwawo ana kunungiwa mu tolongo naku kwikala omulume no litina lya Balabasi ona ku lemiwa mu mubonda no kwibaa omunu ba mufilifili no kufutukela omubuso no naha.

8 Cwale aanu no kupula sebeli aiya
niku tangisa okukumbela Pilato nji
atendele kanyi omo ana kwatende-
langa mu maywaa onje.
9 Cwale Pilato sebeli waaibanguta
nji, “Kame mu singa nji ni milukul-
wele Ombumu no Majuda?”
10 Pilato kame ana ku limbulula
apulisita no akulu nji aba ana kumu
litele Jesu, neli feela omuna.
11 Kono apulisita akulu sebeli
asusuweza aanu nji akumbele Pilato
okwa lukulwela Balabasi.
12 Mi Pilato kame sebeli waibanguta
nji, “Cwale ngasibine sani tende, ni
woyo mwamba nji ni Mbumu no
Majuda?”
13 Cwale aanu sebeli akuweleza nji,
“Angongotelwe!”
14 Cwale Pilato sebeli waaibanguta
nji, “Siikene ana foso?” Kono
sebeli akuweleza onene nji, “An-
gongotelwe!”
15 Cwale Pilato mu kusinga oku
wabelisa aanu no kupula, sebeli
waalukulwela Balabasi, Jesu sebeli
oshapiwa, ni kumuba kwa onyene nji
aka mungongotele.

Amasole abana Yandisa Jesu (Mateu27.27-31; Jowani19.2,3)

16 Cwale amasole sebeli atwala Jesu
mukaci no Kuta no muleneñi no
mubusisi, mi sebeli oisana esitopa
sonje no amasole.
17 Cwale Jesu sebeli amufuka
omukanjo no mucaa, ni ku mutingela
eñata no myunguya ni kumufuka ku
mutwi.
18 Mi sebeli atangisa kumukeeta
muku musheka aamba nji, “Yoosho
Ombumu no Majuda!”
19 Cwale Jesu sebeli amufula olu-
taka ku mutwi ni ku musibwela
amate ni kumu kubamena ni ku
musheka.
20 Mi cwale aba ana kumana oku
mushubaula ngeeso, sebeli amu-
fukula olwambi no mucaa ni ku mu
fuka eikumango yaye, cwale sebeli
amutwala oka mu ngongotela.

Okutakisiwa kwa Jesu. (Mateu27.32-44; Luka23.26-43; Jowani19.17-27)

21 Cwale sebeli akandimeka omu-
lume omunjili woyo ana kukubite-
langa okutunda ku matema mi woyo
neli Simoni Omusailini, sitoo Alek-
izanda ni Lufusi oku shimba esifa-
pano sa Jesu.
22 Mi sebeli atwala Jesu ku sibaka
sina kwisaniwa Gologota, okutalusa
nji esibaka no Katendele.
23 Cwale Jesu sebeli amu litela
ebeine ina kuwanekiwa ni Mila nji
anwe, kono kasi kuinwa.
24 Mi sebeli amu ngongotela,
nuuku tabela eikumango yaye muku
shebuluka nji alimuke omunu ni
munu eso sa shimbe.
25 Cwale neli ku ma 9 okuloko
amasiku aba na kumu ngongotela.
26 Mi omubonda ana kwatulelwa
olufu kame una kuñoliwa ba liñolo
eli lili beulu lyamba nji, “Ombumu no
Majuda.”
27 Cwale Jesu sebeli ongongotelwa
ni ikebenga yiili, simweya ku silyo
esinjli kweli no simoo.
28 Nakwiyatetetwe amañolo awo
aamba nji, “Kame ana baliwa na
sikucola omulawo”
29 Cwale aanu ana kubitanga
mu ndila sebeli akuweleza niku
musheka, aanyunga emitwi yoo
ni kwamba nji, “Aha! Kayawene
otwesa okusinya endoo ya Nyambe
ni kwiyaka mu maywaa aatu!
30 Okuyoyise mi otuluke ba sifa-
pano!
31 Cwale akulu no apulisita sebeli
amusheka ngeeso bamweya na iyeti
no mulawo, aamba nji, “Kame anaku
yoyisanga akwaye, kono yonyene
katwese oukuyoyisa!
32 Mu lesele uyu Kilesite Ombumu
no Isilaele, atuluke ba sifapano
cwale, nji tumone mi tu pumene
mwa yonyene!
Naawo ayiili ana ku ngongotelwa
naye sebeli amwaangola.

Elufu lya Jesu (Mateu27.45-56; Luka23.44-49; Jowani19.28-30)

33 Cwale omunji eliywaa aba lina
kukela bakaci no mutwi kuma 12
okuloko, sebeli kwiiya ouwi ona ku-
fuka enaha yonje oku twala aba lina
kusiuluka ba nako no 15 okuluko.
34 Cwale ba nako no 15 okuluko
Jesu sebeli okuwa ni liywi linene nji,
“Eloi, eloi lemasabakatani? Oku-
talusa nji, “Nyambe wange, Nyambe
wange, iikene aba oni leselela?”
35 Cwale awo ana kwimananga ba
nyonga aba na kuyupa ngeseo se-
beli amba nji, “Muyupe kame aisana
Eliya!”
36 Mi omunjili sebeli oituka oka
cupwa esiponji mu fenega ni ku litela
Jesu nji anwe, ni kwamba nji, “Cwale
musiyenyi tumone nji Eliya mba iiyi
ku mu tulula ba sifapano!”
37 Cwale Jesu sebeli okuwa ni liywi
linene, mi sebeli obwelwa Emebo.
38 Cwale olwambi na mu Ndoo ya
Nyambe sebeli lukauka bakaci oku
tangisa ku wilu okutwala kunji.
39 Mi cwale omutateleli no mu-
sole ona kwimana ba nyonga ya Jesu
aba na kumona omo ana fele, sebeli
wamba nji, “Niti luli omulume uyu
neli Mwana Nyambe!”
40 Akati ana kwimana oku no
kuleba okumona, abo omunjili neli
Maliya Magadalena, Maliya inawaye
Jakobo omwanuke ni Jose okubeeka
Salome.
41 Mu Galileya ana kwikalanga
Jesu, akati kame ana kumu koña ni
kumu babalela. Nakati anjili ano
kupula ana kumukoña oku tunda ku
Jelusalema nonyene na kwikalako.

Oku Pumbekiwa kwa Jesu.
(Mateu27.57-61; Luka23.50-56; Jowani19.38-42)

42 Cwale aba ina kukwana enako
no mangolwaa neli eliywaa nou ku-
tukiseta eliywaa no pumulo,
43 Josefa no Alimateya omunjili no
Kuta no Majuda, woyo neli omunjili
wawo ana kutatelelanga okwiiya no
mubuso wa Nyambe, mu undume se-
beli ota kwa Pilato okamu kumbela
olutu lwa Jesu.
44 Pilato sebeli okomoka abana
kuyupa nji Jesu wafa kale. Se-
beli oisana omutateleli, ni ku
mwibanguta nji Jesu wafa kale?
45 Cwale aba na kuyupa kwa mu-
tateleli nji mo kwikalele, sebeli oba
olutu ku mukulu no masole.
46 Cwale Josefa sebeli oula ol-
wambi, niku pungelamo Jesu niku
mubeeka mu libita no liwee no
kuchakuliwa. Sebeli opindumunen-
abo eliwee ba mwelo no libita,
47 Maliya Magadalena ni Maliya in-
awaye Jose kame ana kumona omo
ana kumu langeka Jesu.

16

Jesu abana Kwinguka Kwaafu
(Mateu28.1-8; Luka24.1-12; Jowani20.1-10)

1 Mi cwale elino pumulo aba
lina kubwa, Maliya Magadalena ni
Maliya inawaye Jacobo, ni Salome,
sebeli a ula amaati no kunuka wino,
nji akawae olutu lwa Jesu.
2 Cwale amasiku luli ba liywa no
weli mu sunda, sebeli ata ku libita
abo eliywaa aba linakupa.
3 Mi sebeli akwambota mukaci koo
nji, “Anyine osokatu tundiseta eliwee
ba mwelo no libita?”
4 Kono aba ana kwaliketa, sebeli
amona nji eliwee linene nali tundisi-
wabo ba libita.
5 Aba ana kwingena mu libita
sebeli amona ondumbana yo ku-
mangile olwambi no likena yoikalile
ku silyo mi sebeli acila.
6 Mi sebeli waambela nji, “Mulese
kucila, kame musaela Jesu no Naza-
leta ona kungongotelwa. Na inguka!
Kuno kasako. Mumone mu sibaka
omo ana kumulangeka.
7 Kono mute, mukambele aiyetwa
aye ni Pitolosi nji, ‘Kame akatile
balubala lwenu okuta ku Galileya.
Oko mbamu kamu mono kanyi omo
ana ku myambelela.’ ”
8 Mi sebeli anjanjata ni ku komoko,
cwale akati sebeli a tundako muku-
cila ku libita. Kasi kwamba esin-
jili kwaanu, kakuli kame ana kucila
onene.

Jesu abana Kumonahaza kwa Maliya Magadalena
(Mateu28.9; 10; Jowani20.11-18)

9 Cwale Jesu aba ana kwinguka amasikusiku ba liywaa elino weli mu sunda, sebeli okumonahaza oweli kwa Maliya Magadalena, woyo ana kucita kwa yonyene Emebo no kwiiba mutanu ni twiili (7).
10 Sebeli ota nukambela awo ana kwikalanga ni Jesu, kakuli kame ana kwikala mu maswabi ni ku lila.
11 Kono abana kuyupa nji Jesu nainguka mi naamu mono, kasi kupumena.

Jesu yoku Monahaza kwa Iyetwa Aye Ayiili
(Mateu28.16-20; Luka24.36-49; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

12 Okutunda abo Jesu sebeli okumonahaza mumu monahalelo mundina kame kwa yiili. Eyi kame ina kutendahala aenda enda mu naha.
13 Awo ayiili aba ana kuuka sebeli ambela akoo, kono kaasi kwaa pumena.

Jesu yoku Monahaza kwa Iyetwa aye no Kukwana Likumi ni Mumweya

14 Cwale okutunda abo Jesu sebeli okumonahaza kwa iyetwa likumi ni mumweya (11), aali ba tafule alemine okulya, sebeli waanyaza mu kuulwa okupumena koo, ni ku micima yoo no koongola, kakuli kasi kupumena kwaawo ana kumumona munyima no kwinguka kwaafu.
15 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mute mu litunga lyonje mwiyete eliywi no kuwaba ku munu yonje.
16 Omunu yonje woyo so pumena ni ku kolobeziwa mba yoyisiwa, kono omunu yonje woyo sokana okupumena mba biwi omubonda.
17 Eyi eyisupo no timakazo eto sate nato awo apumena, kame sa cite amadimona mu litina lyange. Kame saambe mu tipuwo no ubya.
18 Kame saleme etinyoka ni maoko oo. Mi naba sanwe omulyashinji, kautamba okwalemeka. Kame sabeeke amaoko kwasi kutoma mi aanu awo mbabala.

Jesu yo Twaliwa ku Wilu
(Luka24.50-53; Tikezo1.9-11)

19 Cwale Jesu aba na kumana okwamba noo, sebeli oshimbelwa ku wilu, ni ku kekala ku lyooko no silyo lya Nyambe.
20 Cwale aiyetwa sebeli ata muku kutaza mu litunga lyonje, abo Mbumu yo sebeza noo mukoongoteteta eliñusa mu libaka no timakazo ana kutendanga.

Eliywi okukumanena ni LUKA
Okulimukisa

Eliywi okukumanena kwa Luka ni injili no tibuka tinee na mu Tesitamende no Ubya eto ti toloka omuyoyelo wa Jesu Kilesite. Einjili ni injili ku tibuka eti kame tiisaniwa nji, “Ebangeli” okutalusa nji “Eliywi no kuwaba”. Kame tina kuñoliwa munyima no kufa kwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka mane ni Jodani. Luka kasi kuñola engambolo no muyoyelo wa Jesu fela, kono kame nakung’ola kame einu eyo ana kutenda aiyetwa a Jesu munyima no lifu lyaye mane ni kwinguka kwaye, ebuka iisaniwa nji Etikezo no Atumiwa. Kakwisa woyo olimukile enako luli eyo lina kuñoliwa Eliywi okukumanena ni Luka simba oko ina kuñoleliwa, kono asi kukwiyeta no kupula kame apuena nji mwendi kame ina kuñoliwa mu myaka makumi atanu na yiili munyima no kuleiwa kwa Kilesite

Omuñoli ni Luka, woyo neli mubangi mu sipatela. Omuñolelo waye kame omonisa nji wuyu munu neli omulume osi kukwiyeta. Luka kame ana kusinga okuñola wino etoloko no kukonda eyi no mooyo wa Jesu okwamba omo ina kutendahalela einu, abo nji cwale anjili awanebo etuso aba aibala. (1.1-3). Neli kasa mu Juda (Makolose 4.10-14) mi kame ana kuñola mundila itendile nji kakwisa simba omunu no Mujuda mumweya woyo otwesa okuyupisisa. Esi kame simonahala luli mu mukwa owo atolokelamo esizo no Majuda (1:8).

Eliywi okukumanena ni luka kame ikufekile onene ni buka ya Mateu ni Maleka, kakuli kame titoloka einu ikufekile ni mundila no kukufeka. Mukaci no tibuka tiñatu, Luka kame aba eliñusa mu kwiiyala okukumanena ni kuleiwa kwa Jowani Mukolobezi. Luka kame aiyateteta eyi no kulemena kame (etikauhanyo no 3.3; 11:4; 17.3-4; 23.34; 24:47) mane ni tapelo (3:21; 5:16; 6:12; 11.1-12; 22:32).

Emitwi no Titaba

1. Mu kauhanyo no 1.1-4; Luka kame alimukisa eliywi lyaye mane ni kutoloka eso ana li ñolela.

Okutunda abo kame atoloka okuleiwa kwa Jesu mane nomo ana kukutukiseta okwendisa esitulo simba ekeleke (1:5; 4:13)

Abo ekalulo no kuneneba yonje no liywi no kuwaba (4.14-21:38), Luka kame amba eino musebezi owo ana kutenda Jesu, onene eti-makazo ana kutenda mane neyi ano kwiyeta.

Ku mamaneneno, mu tikauhanyo timbili no mamaneneno (22-24), kame atoloka omo ana kufela Jesu, naku teuliwa, mane nakwinguka kwaafu.

Amaywi no Matatekelo

1 Kanyi aka no kupula,

Aanu no kupula naeteke okuñola etitaba no inu eyi inaku tendahala mukaci ketu.

2 Kanyi omo ana kutwambelela awo ana kwikalanga kumatatekelo ana kwimona mi aambi no liywi.

3 Kame imonahala wino kwa mene muku koña einu wino mu nako ina kubwa, okuñola eliywi kwa wene no kutompeha Teufilasi.

4 Nji cwale olimuke ouniti okukumanena ni inu ona kwambeliwa.

Okuleiwa kwa Jowani Omukolobezi aba kuna Kulimukisiwa

5 Mu tinako ta Heloda ombumu no Judeya, kame kuna kwikalanga omupulisita no litina lya Zakaliya, woyo noikalanga mu sikwata no mupulisita no Abija. Mukataye neli osilusika lwa Aloni, mi elitina lyaye neli Elizabeta.

6 Onje neli ano kuluka balubala lwa Nyambe, okuyoya oku nambulwa okunyazahala okukumanena ku titaelo tonje ni milawo ya Mbumu.

7 Kono kasi kwikalanga ni mwana kakuli Elizabeta neli muumba, mi onje naku kulubala.

8 Cwale yo sebeza kanyi mupulisata
balubala lwa Nyambe abo esikwata
saye esili ba nako no kusebeza.
9 Okukumanena ku sizo no up-
ulisita, kame ana kuketiwa okwin-
gena mu keleke ya Mbumu okaciña
eisense.
10 Cwale aanu no kupula kame ana
kulapelelanga bandee ba nako no
kuciña einsense.
11 Ababo cwale sebeli kumonahala
kwa yonyene elingeloi lya Nyambe,
eli imanine ku silyo no aletale no in-
sense.
12 Cwale Zakaliya kame ana
kuziyeleha aba ana kumona elin-
geloi, sebeli okucila.
13 Kono elingeloi sebeli lyamba
kwa yonyene nji, “Olese kucila
Zakaliya! Kakuli etapelo yowe
naiyupiwa, mi mukatowe Elizabeta
mbaku leyele omwana no ndumbana
mi mbomu tumbu elitina lya Jowani.
14 Mi mbu wabelelwa nuuku-
tumela mi ano kupula mba wa-
belelwe ba kuleiwa kwaye!
15 Kakuli mbatende woyo no
kuneneba balubala lwa Mbumu.
Mi katamba okunwa ewaine simba
amalopu cwale mba iyala ni Mebo No
Kukena simba okutunda mu lipumo
lya inawaye.
16 Mi mba usu aanu no kupula no
Isilaele kwa Mbumu Nyambe woo,
17 mi mbati balubala lwaye mu
mebo ni maata a Eliya okuusa
emicima no ashemi kwaana ni awo
nambulwa okukoña okushangama
no kuluka, oku baakanya aanu ana
kulukisetwa kwa Mbumu .”
18 Zakaliya sebeli wamba ku lin-
geloi nji, “Ngasibine sani limuke
eyi? Kakuli mene nakulubala kale ni
mukatange nakulubala ku myaka.”
19 Elingeloi sebeli limutambula nji,
“Time Gabiliyele woyo oimanine mu
sibaka sa Nyambe mi kame nina
tumiwa okwamba kwa wene mane
nuukulitela amaywi no kuwaba.
20 Cwale komone, kame sondoke ni
kuulwa okwamba okutwala ba liy-
waa elyo aba saiyele einu eyi. Kakuli
kawasi pumena amaywi ange awo
saiyatetetwe mu nako yawo.”
21 Cwale aanu sebeli atatelela Za-
kaliya ni kukomoka okuliyeha kwaye
mu keleke.
22 Cwale aba ana kubanena bandee
kasi kutwesa okwamba kwa onyene,
mi sebeli anahana nji namono epono
mu keleke. Zakaiya sebeli wamba
noo mu kuyuleka yooli esimumu.
23 Cwale Zakaliya enako yaye no
kusebeza aba ina kubwa, sebeli ota
ku ndoo yaye.
24 Munyima no maywaa awo
mukataye Elizabeta sebeli oimana
mu mundi (oukushimba) mi sebeli
okushweeka mu ndoo ba tikweti no
kukwana titanu ni kwamba nji,
25 “Eyi yokame ana tende Nyambe
kwa mene mu maywaa ona likete,
okutundisa elikenyi lyange mukaci
no aanu!”

Okulimukisiwa no Kuleiwa kwa Jesu

26 Mukweti no utanu ni kamweya
elingeloi Gabiliyele sebeli litumiwa
okutunda kwa Nyambe okuta ku mu-
leneñi wisaniwa nji Nazaleta.
27 Kwa mukatana no naluleya
woyo ona kubeleziwa ku mulume
oisaniwa Josefa, no lusika lwa
Dabida. Woyo naluleya elitina lyaye
neli Maliya.
28 Mi selbeli oiya kwa yonyene
ni kwamba nji, “Olumele, wene no
kufuyaulwa! Nyambe kame ali ni
wene!”
29 Kono kame ana komokisiwa ku
maywi aye ni kumakala kumukwa
no kuketiwa kwaye.
30 Cwale Elingeloi sebeli lyamba
kwa yonyene nji, “Olese kucila,
Maliya, kakuli nuwana omuhau kwa
Nyambe.
31 Cwale komone kame sokushimbe
mu lipumo lyowe ni kuleya omwana
no ndumbana, mi mbumu tumbu
elitina lya Jesu.
32 Mba tende wuyu no kuneneba
mi mba isaniwa Omwana a Nyambe
OMWAMBAKANI onene mane Om-
bumu Nyambe mba mubi olubona
lwa nyakulyaye Dabida,

33 mba busu endoo ya Jakobo okuta
oku no kwaabwa mane ni mubuso
waye no kwaabwa!”
34 Maliya sebeli oibanguta elin-
geloi nji, “Ngasibine saitendahale eyi
kakuli mene silimukile omulume?”
35 Elingeloi sebeli lyamba kwa
yonyene nji, “Emebo No Kukena
mba iiyi kwa wene, mi amaata
a Nyambe OMWAMBAKANI mba
kufuku. Cwale abo omwana woyo
soleiwa mba isaniwa nji wa kukena
Omwana Nyambe.
36 Cwale komone, mwabowe Eliz-
abeta mu nako yaye no ku kulubala
naku shimbi omwana no ndumbana,
mi okweti uno sebeli ou no utanu
ni kamweya, woyo ona kutoiwa nji
muumba.
37 Kakuli kwa Nyambe kakwisa esi
sikwangwiwa”
38 Cwale Maliya sebeli wamba
nji, “Komone, mene uno, omubika
wa Mbumu, “sitendiwe kwa mene
okukumanena ni maywi owe.”
Cwale elingeloi sebeli limusiya.

Maliya yo Potela Elizabeta

39 Mu maywaa awo Maliya se-
beli okutukiseta okuta mu naha no
malundu mu muleneñi no Judeya.
40 Cwale sebeli okaingena mu ndoo
ya Zakaliya niku keeta Elizabeta.
41 Cwale Elizabeta aba ana kuyupa
okukeetiwa kwa Maliya, omwana se-
beli weenda mu lipumo. Mi Elizabeta
sebeli oiyala Emebo No Kukena
42 mi sebeli okuweleza ni liywi no
kuneneba nji, “Nufuyolwa mukaci
no akati onje, mi embuyoti nimbuya
no lipumo lyowe.
43 Mi iikene eyi aba ina tenda-
hala kwa mene, nji inawaye Mbumu
wange aiye kwa mene?
44 Kakuli komone, abo eliywi ly-
owe no kuni keeta aba lina keela
mu litwi lyange, ababo omwana oli
mu lipumo lyange sebeli weenda
mulibaka no kuwabelelwa.
45 Cwale embuyoti niya woyo op-
umena nji mba kwiyatetwe eso sina
kwambiwa kwa yonyene okutunda
kwa Mbumu.”

Olusimo lwa Maliya no Milumbeko

46 Mi Maliya sebeli wamba nji,
“Emebo yange kame ilumbeka Om-
bumu,
47 mi emebo yange kame iwabelelwa
mwa Nyambe omuyoyisi
wange,
48 kakuli nalikete oukushuwa no
mubika waye!
Komumone okutunda bano amasika
onje mbani isana nji wuyu no
kufuyolwa,
49 kakuli wuyu no kuneneba
Nyambe nani tendele esinu
sinene.
Mi okukena lyokame elitina lyaye,
50 cwale amakeke aye kame ali
kwaawo amucila
okutunda ku lusika okuta ku
lusika.
51 Namonisa amaata ni lyoko lyaye
nahasanya oukuyeema koo mu
mihupulo no micima yoo.
52 Natulula ano kuneneba ba mabona
oo,
mi natuleke awo no ukushuwa.
53 Naiyata ano kuyomba ni inu no
kuwaba,
ni kucita asikufuma oku nam-
bulwa simweya.
54 Natusu omubika waye Isilaele,
mu kupuluka amakeke aye.
55 Kanyi aba ana kwamba kwa njeku-
lyetu
kwa Abulahama ni ku masika
aye okuta oku no kwabwa.”
56 Cwale Maliya aba ana kusiyalelwa
etikweti tiñatu sebeli ouka ku mundi
waye.

Okuleiwa kwa Jowani Omukolobezi

57 Cwale enako sebeli ikeela eyi no
kuleya kwa Elizabeta, mane sebeli
oleya omwana no ndumbana.
58 Cwale awo ayakile noo ku
nyonga nabaaye aba ana kuyupa
Ombumu namonisa amakeke no
kuneneba kwa yonyene, sebeli awa-
belelwa naye.
59 Cwale ba liywaa no mutanu ni
twaatu sebeli atwala olukeke ku mu-
pato, mi kame ana kusinga nji amu-
tumbe Zakaliya elitina lya sitaye.
60 Kono inawaye sebeli wamba nji,
“Kokuulwa! mbaisaniwa nji Jowani.”

61 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kakwisa kwasi mukowa wowe oisaniwa ni litina eli!”
62 Cwale sebeli ambela sitaye ni tiponiso, nji aasimwete elitina elyo asinga okubeeka mwanaye.
63 Zakaliya sebeli okumbela akabala ni ku ñolabo nji, “Elitina lyaye ni Jowani.” Mi onje sebeli akomoka!
64 Cwale ababo akanwa kaye sebeli kayatuluka ni lulimi lwaye sebeli lunungutuka, ni kwamba, oku lumbeka Nyambe.
65 Cwale awo onje ayakile amabapa noo sebeli alemiwa okucila, mi etaba eyo sebeli ihasana mu naha yonje no malundu no Judeya.
66 Cwale onje awo ana kwiyupa sebeli aiteula mu micima yoo ni kwamba nji, “Cwale uyu mwanukana kame sa kule oku tenda anyine?” Kakuli elyoko lya Mbumu kame lina kwikala ni yonyene.

Ounuhi wa Zakaliya

67 Cwale Zakaliya sitaye sebeli oiyala ni Mebo No Kukena, ni kunuha okwamba nji,
68 “Ku lumbiwe Ombumu Nyambe no Isilaele!
Kakuli na poto ni ku liulula aanu aye.
69 Mi na tulitele omuyoyisi no maata,
mu ndoo ya mubika waye Dabida.
70 Kanyi omo ana kwambela ni tunwa no anuhi aye no kukena oku tunda ku kale
71 nji kame sa tuyoyisiwe ku ila yetu,
ni mu maoko no awo atu timbile.
72 Oku monisa amakeke ana kusepisiwa kwa anjekulyetu
ni ku puluka oulikani waye no kukena
73 oluci ana kweeta kwa sitetu Abulahama
74 na ku tusepisa
nji aba tuna mana oku lamulelwa mu maoko no iila yetu,
tu mu sebeleze mu kwaacila,
75 me tuli ano kukena ni kuluka balubala lwaye amaywaa onje no mooyo wetu.
76 Cale weene, olukeke, kame soisaniwe nji omunuhi wa Nyambe OMWAMBAKANI
kakuli kame sote balubala lwa Mbumu
okalukisa endila yaye,
77 okuba ezibo no kuyoya kwaanu aye
mu ku lemenwa eibi yoo,
78 mulibaka no mukekecima wa Nyambe wetu.
abo eliywaa aba saliiye beulu yetu okutunda ku wilu
79 okuba eliseli kwawo ali mu uwi ni mu mwiinda no lifu,
oku simweta amakondo etu mu ndila no kozo.”
80 Cwale omwana sebeli okula ni koongola mu Mebo, mi kame ana kwikala mu lihalaupa okutwala ba liywaa elyo ana kumonahala mu Isilaele.

2

Oku Leiwa kwa Jesu

1 Mu tinako tiya sebeli kwiiya etaelo ya Sesale Augasitasi nji elitunga lyonje kutendiwe esipalo.
2 Esi neli esipalo no weli, abo Kuiliniyasi yoli omubusisi no Siliya.
3 Cwale onje sebeli ata okañoliwa, omunu ni munu mu muleneñi waye.
4 Josefa ni yonyene sebeli otunda mu Galileya, omuleneñi na mu Nazaleta okuta ku Judeya, omuleneñi wa Dabida ona kwiisanwa nji Betelehema, kakuli neli osindoo ni lusika lwa Dabida.
5 Sebeli oka ñoliwa ni Maliya, woyo ana ku beeleza, woyo ona kwimananga mu mundi
6 mi asili omo, enako yaye no kuleya sebeli ikeela.
7 Cwale sebeli oleya mwanaye no mweeli, ni ku mufuka eikumango no ukeke niku mu langeka mu silyelo, kakuli naku kuulwa esibaka soo mu ndoo no angenda.

Alisana ni Mangeloi

8 Cwale mu sibaka omo kame kuna kwikala alisana mu matema oo, ana ku tonenanga emilaka no mitapi yoo ousiku.

9 Cwale elingeloi lya Mbumu se-
beli liku monahaza kwa onyene, mi
ekanya ya Mbumu sebeli yabeeka
mukaci, mane sebeli acila onene,
10 kono elingeloi sebeli lyaamba
kwa onyene nji, “Mulese kucila!
kakuli komumone, kame nina
militele eliywi no kuwaba eyo salilite
oku wabelelwa no kuneneba oko
sakwiiye kwaanu onje.
11 Balelo na mu leyelwe Omuyoy-
isi mu muleneñi wa Dabida, yokame
Kilesite Ombumu.
12 Cwale eso sasitende esisupo
kwaanyi sino, mba mukawana
olukeke ona tingiwa etinyambi mi
kame alangekilwe mu silyelo.”
13 Cwale ababo sebeli kwiiya empi
na ku wilu no kupula, sebeli iiya ni
lingeloi, ni kulumbeka Nyambe nji,
14 “Ekanya iikale kwa Nyambe mu
mawilu na ku wilu, ni banji
ni kozo iikale mu litunga
mwaanu awo sa shemubiwe!”
15 Cwale amangeloi aba ana
kwasiya okuukela ku wilu, alisana
sebeli akwambisa omujili ku munjili
nji, “Twendeni ku Betelehema tu
kamone etaba eyo ineeyi, eyo ana tu
simwete Ombumu.”
16 Cwale sebeli atako mu kuleluba,
mi sebeli akawana Maliya ni Josefa,
ni lukeke ona langekilwe mu silyelo.
17 Cwale aba ana kumana oku-
mona, sebeli ata alimukisa okwamba
etaba eyo anambelwe no mwana.
18 Mi onje awo ana kwiyupa, sebeli
akomoka etaba eyo ambeliwa kwa
alisana.
19 Kono Maliya sebeli oteula eyo
inu yonje, ni kwimamela mu mucima
waye.
20 Cwale alisana sebeli auka
alemine okukanyisa ni kulumbeka
Nyambe kweyo ana yupu neyo ana
mono, kanyi omo ana yambelelwe.

Jesu yo Beekiwa Elitina

21 Cwale ku mamaneneno no may-
waa atanu naatu, aba ana kubeekiwa
ku mupato, sebeli amubeeka elitina
lya Jesu, elyo ana ku biwa ku lingeloi
yo kasi kushimba kale.

Jesu yo Litiwa mu Keleke

22 Mi cwale enako aba ina kuk-
wana no ku kenisiwa okukumanena
ku mulawo wa Mushe, sebeli akam-
bamiseta Jesu ku Jelusalema oka mu
monahaza kwa Mbumu,
23 kanyi omo ku ñolelwe mu mu-
lawo wa Mbumu nji, “Omwana no
mweeli yonje kame saisanwe nji wa
kukena kwa Mbumu.”
24 Cwale sebeli ata okaba esita-
belo okukumanena mu mulawo wa
Mbumu amakwici ayiili simba ot-
wana no tunkwilimba twiili.
25 Cwale kame kuna kwikalanga
omulume mu Jelusalema no litina lya
Simoni, mi woyo mulume neli wa
kuluka ni kucila Nyambe, yo tatelele
omuyoyisi no Isilaele, mi Emebo No
Kukena na ikwikala mwa yonyene
26 mi kame ana kusepisiwa ku
Mebo No Kukena nji katamba oku
mona elifu yo kasi mona kale Kilesite
Ombumu.
27 Cwale sebeli osususweziwa ku
Mebo okwiiya mu Ndoo ya Nyambe.
Mi cwale ashemi aba ana kulita
omwana yonyene Jesu, nji ku tenda-
hale kwa yonyene okuta mu sizo no
mulawo,
28 Simoni sebeli omubeeka mu
maoko aye ni ku lumbeka Nyambe
nji,
29 “Mbumu, cwale olukulule omu-
bika wowe afunduke mu kozo,
okukumanena ku liywi lyowe,
30 Kakuli amiyo ange na mono oku
yoyisa kowe,
31 oko ona lukisa balubala no
aanu onje,
32 Eliseli limonisa asimacaba
ni ku lita ekanya kwaanu owe no
Isilaele.”
33 Sitaye ni inawaye sebeli
okomokisiwa kweyo ana kwambiwa
mulibaka lyaye.
34 Cwale Simoni sebeli waafuyola
ni kwamba kwa Maliya inawaye nji,
“Komone, wuyu mwana na beekelwe
okufa ni kuyoya kwano kupula no
Isilaele. Aikale kanyi esisupo eso sasi
kananiwe

35 mi omukwale mba ukuyaa mu
mooyo wowe, nji emihupulo itunda
mu micima no kupula imonahale.”
36 Cwale kame kuna kwikala
omunuhi no mukati no litina
lya Anna, omwana Faniwelu no
mukatana no lusika lwa Asele. Kame
ana ku kulubala onene mi na kuyoya
ni mbumwaye emyaka itanu ni yaatu
oku tunda ba walanjo waye.
37 Yoli ombakati konji aba ana ku
keela ba myaka makumi atanu ni
aatu ni inee (84). Kasi kutunda
mu Ndoo ya Nyambe, oku sebeleza
Nyambe, ouku yumena eilya ni ku-
lapela ousiku ni munji.
38 Mi sebeli oiya ba nako eyeyo
nuukutumela kwa Nyambe ni
kwamba ya Jesu kwaanu onje awo
ana ku tatelela oku liululwa no
Jelusalema.

Okuuka ku Nazaleta

39 Cwale aba ana kumanenena
einu yonje okukumanena ku mu-
lawo wa Mbumu, sebeli aukela mu
Galileya ku Nazaleta omuleneñi woo
luli.
40 Mi omwana sebeli okula ni
koongola, ni kwiiyala okushangama,
ni sishemo sa Nyambe kame sina
kwikala beulu yaye.

Ondumbana Jesu yoli mu Keleke

41 Cwale ashemi aye kame ana ku
taanga ku Jelusalema mu mwaka ni
mwaka ku mukiti no Paseka.
42 Cwale Jesu aba ana ku kwanisa
emyaka likumi ni yiili (12) sebeli
akambamenako okukumanena ku
sizo.
43 Cwale omukiti aba ona kubwa
sebeli aukela kwaawo, ondumbana
Jesu sebeli osiyalela mu Jelusalema.
Ashemi aye kasi kulimuka eyo,
44 kono mu kupuluka nji ni
yonyene na kwikala mu sikwata,
sebeli aenda eliywaa lyonje mi sebeli
amu saela kwaboo ni kwawo aku
limuka noo.
45 Mi cwale aba ana kuulwa
oku mu wana, sebeli aukela ku
Jelusalema oka mu saela.
46 Munyima no maywaa aatu, se-
beli amuwana mu Ndoo ya Nyambe,
yo ikalile mukaci no aiyeti, okwa
teeteta ni kwa ibanguta etipuzo.
47 Cwale onje awo ana ku muyupa
sebeli akomoka mu ku yupisisa
kwaye ni tikalabo taye.
48 Cwale aba ana ku mu mona
sebeli akomoka onene, mi inawaye
sebeli omwibnguta nji, “Mwanange,
iikene ona tu tendele ngeeso?
Komone, sitowe ni mene kame tu
lemine oukusaela kame tu ziyele-
hile.”
49 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji. “Iikene mu ni saelela?
Kamu limukile nji kame ni fanena
okwikala mu ndoo ya Sitange?”
50 Mi onyene kasi ku yupisisa etaba
ana kwamba kwa onyene.
51 Cwale sebeli oshetumuka noo
ni kwiiya ku Nazaleta, kame anoku
kokobeza kwa onyene, cwale in-
awaye sebeli oteula einu eyi yonje
mu mucima waye.
52 Cwale Jesu sebeli wekeza mu
kushangama ni mu kukula, ni mu ku
wabelisa Nyambe naanu.

3

Ekutazo ya Jowani Omukolobezi (Mateu3.1-12; Maleka1.1-8; Jowani1.19-28)

1 Mu mwaka no likumi ni mutanu
mu puzo ya Tibele Sesale, Ponse Pi-
lato abo yooli omubusisi no Judeya,
Heloda neli omwendisi no Galileya,
minaye Filipi yooli omwendisi no
naha ya Ituliya ni Tilakonita, mi
Lisanyasi neli omwendisi no Abilene,
2 mi Annasi ni Kayafasi ali apulisita
akulu, eliywi lya Nyambe sebeli liiya
kwa Jowani omwana Zakaliya mu li-
halaupa.
3 Cwale sebeli ota mu naha yonje
eyo ikubapile ni Jodani yo kutaza
ekolobezo no kubaka nji eibi ile-
menwe.
4 Kanyi omo ku ñolelwe mu buka
no maywi a Isaya omunuhi wa
Nyambe nji,
“Eliywi no munjili kame likuweleza
mu lihalaupa eli lyaamba nji,
mu lukise endila no Mbumu,

mubakenye endila yaye nji
yoloke!
5 Omusindi onje mba wiyala,
mi akalundu ni lilundu mbei ul-
ululiwa.
mi eyi ibetile mbei oloka,
ni tindila no ku tengama mbati
lukisiwa.
6 Mi omunu yonje mba mono okuyoy-
isa kwa Nyambe!’ ”
7 Cwalehe sebeli wambela aanu
no kupula awo ana kwiiya ku
kukolobeziwa kwa yonyene nji,
“Anyi aana no tinyoka! Anyine ona
milemusa okucila okutweba oko
kwiiya?
8 Mu beeke etimbuya eto tifanena
nji na mubaka. Mi mulese oku
tangisa okwamba mukaci kenu nji,
‘Sitetu ni Abulahama.” Kakuli kame
ni myambela nji Nyambe kame
atwesa oku shimba amawee aa
okwaatenda aana a Abulahama!
9 Simba abano esamu kame si beek-
ilwe ba mibisi no itondo, mi cwale
esitondo sonje eso suulwa oku beeka
embuya no kuwaba kame sitemiwa
ni ku siyumbela mu mulilo.”
10 Cwale enyangela sebeli imwibanguta
nji, “Iikene cwale sa tutende?”
11 Jowani sebeli waatambula nji,
“Woyo yonje okwite eikumango yi-
ili, aku tabele ni woyo waakwite, ni
woyo okwite esilya, atende ngeeso ni
yonyene.”
12 Atelisi nonyene sebeli aiiya kwa
Jowani mu kukolobeziwa, sebeli
amwibanguta nji, “Mwiyeti, iikene sa
tutende?”
13 Cwale sebeli waambela nji,
“Mulese okutelisa oku bitelela eso
mu nalaelelwe.
14 Amasole nonyene sebeli
amwibanguta nji, “Cwale aci iikene
sa tutende?”
Cwale sebeli waambela nji,
“Mulese okwitela omunu mu
kukandimeka simba oku mubyan-
gula, mi musepe etituwelo tenu.”
15 Aanu atatelele, mi onje kame
ano kwibanguta mu micima yoo nji
mwendi Jowani yokame Kilesite.
16 Jowani sebeli waatambula onje
nji, “Mene, kame ni mikolobeza ni
meyi, kono woyo onibita ku maata
kame akeile, simba etikwele no tin-
jangwa taye sitwese okuti nungutula,
yonyene kame sa mikobeze ni Mebo
No Kukena ni mulilo.
17 Enumbi yaye kame ili mu lyoko
lyaye, mi kame sa fefule oubeke
ba patelo niku ungeka ouloto waya
mu sishete, kono omuuku kame sa
uciñiwe mu mulilo no kwaabwa.”
18 Cwale mu tindila tinjili no
kupula, kame ana ku kutaza amaywi
no kuwaba kwaanu.
19 Kono Ombumu Heloda, sebeli
onyaziwa kwa Jowani mu taba no
Helodiyasi omukataa minaye, ni mu
inu yonje no kwiiba eyo ana ku
tenda.
20 Cwale Heloda sebeli oekeza
kweyo yonje no kwiiba mu kwin-
genyeka Jowani mu tolongo.

Ekolobezo ya Jesu (Mateu3.13-17; Maleka1.9-11)

21 Cwale onje aanu aba ana ku
kolobeziwa, ni Jesu ni yonyene sebeli
okolobeziwa. Yo lapela, eliwilu sebeli
liyatuluka,
22 mi Emebo No Kukena se-
beli ishetumuka beulu yaye mu
siumbiwa sikufeka kanyi elikwici,
mi eliywi sebeli litunda ku wilu eli
lyaamba nji, “Yawene mwanange
woyo osingiwa, ni kukatelwa.”

Olusika lwa Jesu

23 Jesu aba ana ku tangisa omuse-
bezi waye yoli ni myaka makumi
aatu. Yoli omwana, kanyi omo
kuna kutendahalela, nji wa Josefa,
omwana Heli,
24 omwana Matate, omwana Lebi,
omwana Meleki, omwana Janai,
omwana Josefa,
25 omwana Matatiyasi, omwana
Amosi, omwana Nahumi, omwana
Eseli, omwana Nagayi,
26 omwana Maate, omwana
Matatiyasi, omwana Semeini,
omwana Joseke, omwana Juda
27 omwana Joanani, omwana
Lesa, omwana Zalubabele, omwana
Shealutiele, omwana Neli,

28 omwana Meleki, omwana Adi, omwana Kosamu, omwana Elimadamu, omwana Ele,
29 omwana Joshuwa, omwana Eliezele, omwana Julimu, omwana Matate, omwana Libi,
30 omwana Simioni, omwana Juda mwana Josefa, omwana Jonami, omwana Eliyakimi,
31 omwana Meleya, omwana Mena, omwana Matasa, omwana Nasani, omwana Dabida,
32 omwana Jese, omwana Obedi, omwana Bowasi, omwana Salumoni, omwana Nashoni,
33 omwana Aminadabi, omwana Adamini, omwana Alini, omwana Heziloni, omwana Pelezi, omwana Juda,
34 omwana Jakobo, omwana Isaka, omwana Abulahama, omwana Tela, omwana Naholi,
35 omwana Selugi, omwana Leu, omwana Paleki, omwana Ebele, omwana Shela,
36 omwana Kainani, omwana Alifakasadi, omwana Sema, omwana Nuwe, omwana Lameke,
37 omwana Metusela, omwana Enoki, omwana Jalidi, omwana Mahalaele, omwana Kainani
38 omwana Enosi, omwana Seta, omwana Adama, omwana Nyambe.

4

Omuliko wa Jesu (Mateu4.1-11; Maleka1.12-13)

1 Cwale Jesu aba ana kwiyala Emebo No Kukena, sebeli ouka ku Jodani, mi sebeli otwaliwa ku Mebo ku lihaupa,
2 sebeli oka ikalamo mu lihalaupa amaywaa makumi anee, yo etekiwa kwa Diyabulosi. Kasi kulya esilya mu maywaa awo, amaywaa awo aba ana kubwa, sebeli oyomba.
3 Odiyabulozi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Nji uli mwana Nyambe, olaele amawee aa nji afutuke esinkwa.”
4 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Omunu katamba kuyoya ba sinkwa feela.’ ”
5 Cwale Diyabulozi sebeli omutwala aba kulumbiile niku mumonisa emibuso yonje no litunga mu nako eyeyo.
6 Odiyabulozi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kwa wene kame sa ni kube amaata onje ni kanya yawo yonje, kakuli yonje eye kame ina ibiwi, mi kame niiba kwa woyo ni singa.
7 Nji wene, cwale, kame soni lapele, yonje kame saitende yowe.”
8 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Olapele Mbumu Nyambe wowe ni ku sebeleza yonyene feela!’ ”
9 Kame sebeli omutwala mu Jelusalema nuukamu beeka ba monngola no Ndoo ya Nyambe, ni kwamba kwa yonyene nji, “Nji uli Mwana Nyambe, oku kondele banji wenyene okutunda bano,
10 kakuli kame ku ñolilwe nji, ‘Nyambe mba laele amangeloi aye nji aku sileleze.’
11 Mi ‘Ba maoko oo mba kwakele nji cwale amakondo owe aulwe oukulemeka ku liwee.’ ”
12 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Ku twese okweteka Ombumu Nyambe wowe.’ ”
13 Cwale Diyabulosi aba ana kumana oku mweteka mu mikwa yonje, sebeli otunda kwa yonyene, oku twala ba nako injili.

Jesu yo Tateka Omusebezi Waye mu Galileya (Mateu4.12-17; Maleka1.14-15)

14 Cwale Jesu sebeli oukela ku Galileya mu maata no Mebo, mi elibubo lyaye sebeli lita okakeela mu maneku onje no naha.
15 Cwale sebeli oiyeta mu tindoo too no milapelo ni kububekwa ku munu yonje.

Jesu yo Kaniwa mu Nazaleta (Mateu13.53-58; Maleka6.1-6)

16 Cwale sebeli oiya mu Nazaleta, omu ana kulitiwa, mi sebeli ota mu ndoo no milapelo kanyi omo ana

kwikalela omukwa waye ba liywaa
no Pumulo. Sebeli oimana okubala
17 mi omo sebeli obiwa ebuka
no munuhi Isaya. Yonyene sebeli
ofukula ebuka ni kuwana aba ku
ñolilwe nji,
18 “Emebo ya Mbumu kame ili beulu
yange,
kakuli nani kete oku kutaza
eliywi no kuwaba kwaa ashe-
bile.
Kame anani tumu oku kutaza etuku-
luho no awo ali mu ukoba
ni kubalisa amiyo no ibofu,
ni kulukulula awo ayandisiwa
19 mi naambe omwaka ona
kupumenenwa wa Mbumu.”
20 Cwale Jesu sebeli ofuka ebuka,
ni ku yuusa ku mubika, mi sebeli
oikala banji. Amiyo no awo onje ana
kwikala mu ndoo no milapelo sebeli
amwaliketa.
21 Cwale sebeli otangisa okwamba
kwa onyene nji, “Balelo eliñolo eli
nali iyatetetwa, me mu kuyupela.”
22 Cwale onje sebeli aamba wino
eyaye, ni ku komoka amaywi aye no
musa ana ku tunda mu kanwa kaye,
sebeli aamba nji, “Kana wuyu, kasa
yokame Mwana Josefa?”
23 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Luli mba mu nambele
enguli eyi, ‘Onganga, oku balise
wenyene.’ Eyo tuna yupu ona tende
mu kapenauma, witende ngeeso ni
muno mu naha yowe.
24 Cwale sebeli wamba nji, “Niti
luli kame nimyambela nji, kakwisa
omunuhi okutekiwa mu naha yaye.
25 Kono niti luli, kame nimyambela
nji kame kuna kwikalanga ambakati
no kupula mu Isilaele mu maywaa a
Eliya, abo eliwilu aba lina ku fukiwa
mu myaka yaatu ni tikweti mutanu
ni kamweya, mi kame kuna kwikala
elishebo linene mu naha yonje.
26 Cwale Eliya kasiku tumiwa ku
munu yonje kono konji feela kwa Za-
lefasi, mu naha no Sidoni ku mukati
no mbakati.
27 Mi kame kuna kwikalanga
asimbingwa no kupula mu Isilaele
mu nako ya munuhi Elisha, mi
kakwisa woyo ona kubalisiwa, kono
konji feela Naamani Omusiliya.”
28 Cwale aba ana kuyupa eyi, onje
mu ndoo no milapelo sebeli atweba.
29 Cwale sebeli aimana ni ku
mucita mu muleneñi, ni ku mutwala
ba liñope no lilundu elyo ana ku
yakela omuleneñi woo, nji amu
kwisete kunji.
30 Kono sebeli waabita mukaci koo
nuukutela.

Omulume ona Kwikala ni Mebo no Kwiiba (Maleka1.21-28)

31 Cwale Jesu sebeli ota ku Kape-
nauma, omuleneñi no Galileya, mi
na kwaaiyeta ba liywaa no Pumulo.
32 Cwale kame ana ku komoka
onene etuto yaye, kakuli amaywi aye
kame ana kwikala ni maata.
33 Mi mu ndoo no milapelo kame
kuna kwikala omulume osi mebo no
kwiiba, cwale sebeli okuwa ni liywi
no kuneneba nji,
34 “Etaba yetu ni wene ibine,
Jesu no Nazaleta? Kame oneeyi
muku tusinya? niku limukile nji
tiwe anyine, tiwe no Kukena wa
Nyambe!”
35 Kono Jesu sebeli omukalimela
nji, “Ondoka, mi otunde mwa
yonyene!” Mi cwale emebo aba
inaku mukwiseta banji mukaci no
aanu, cwale sebeli itunda mwa
yonyene eyulwile okumutenda esi no
kwiiba.
36 Cwale onje sebeli akomoka
nuukwambisa omunjili ku munjili
nji, “Eliywi eli libine? Kame ali ni
tukelo ni maata no ku laelela emebo
no kwakena, mi kame itunda!”
37 Cwale elibubo lyaye sebeli lita
mu ibaka yonje itingulukile enaha
eyo.

Jesu yo Balisa Aanu no Kupula (Mateu8.14-17; Maleka1.29-34)

38 Jesu sebeli otunda mu ndoo no
milapelo, ni kwingena mu ndoo ya
Simoni. Njemunwa Simoni yo langa-
nine yotomine onene elitomapa, mi
sebeli aamba eyaye kwa Jesu.
39 Cwale Jesu sebeli oimana ku
nyonga yaye ni ku kalimela litomapa,

mi sebeli litunda mwa yonyene, cwale ababo sebeli oinguka ni kwaa sebeleza.
40 Cwale eliywaa aba lina kwiika, onje awo ana kwikalanga naanu no meeti no oukusiya-siya sebeli aalita kwa Jesu, mi sebeli wabeeka amaoko aye beulu ni kwaabalisa.
41 Cwale emebo no kupula no kwiiba sebeli itunda, eyi kuwa nji, “Tiwe Mwana Nyambe!”
Kono Jesu sebeli oikalimela, ni kwilaela nji ilese okwamba, kakuli naiku limuka nji yokame Kilesite.

Jesu yo Kutaza mu Tindoo no Milapelo (Maleka1.35-39)

42 Cwale eliywaa aba lina kupa, Jesu sebeli ofunduka ni kuta okaikala mu sibaka yomboci. Mi aanu sebeli amusaela ni kwiiya kwa yonyene nji amu kanise okwasiya.
43 Kono sebeli waatambula nji,“Kame nifanena okakutaza eliywi no kuwaba no mubuso wa Nyambe mu mileneñi injili ngeeso, kakuli sokame eso ina tumenwe.”
44 Cwale sebeli okutaza mu tindoo no milapelo mu Judeya.

5

Jesu yo Isana Aiyetwa no Weeli (Mateu4.18-22; Maleka1.16-20)

1 Jesu yoli ba likamba no lisa lya Genesaleta, aanu sebeli amusheeteta onene nji ayupe eliywi lya Nyambe.
2 Cwale sebeli omona amato ayiili mu lisa, kono ayambi natundumo mi alemine oku yowisanga otunyandi too.
3 Jesu sebeli oingena mu wato omunjili wa Simoni, sebeli omwambela nji aufule kanyonyo okutunda ba likamba. Cwale sebeli oikala banji ni kwiyeta aanu no kupula yoli mu wato.
4 Cwale aba ana kumana okwamba sebeli wambela Simoni nji, “Obeeke aba no kutunga onene mi oyambe otunyandi towe.”
5 Cwale Simoni sebeli otambula nji, “Molyange, natu yamba ousiku wonje kono kakwisa esi tuna wana. Kono okuta mu liywii lyowe kame niyamba otunyandi.”
6 Cwale aba ana kutenda ngeeso, sebeli akuuya elibunda linene no tindi, mane akanyandi sebeli ka kauka.
7 Cwale sebeli akobeta alikani oo nji aiye mukwaatusa. Cwale sebeli aiya ni kwiiyata amato ayiili mane sebeli atateka okutika.
8 Kono Simoni Pitolosi abana kumona ngeeso, sebeli okukwiseta banji ni manwi aye kwa Jesu ni kwamba nji, “Otunde kwa mene, kakuli mene kame nili osiku tenda eibi, Mbumu!”
9 Mulibaka elyo kame ana kukomoka onene naawo ana kwikala naye ba ku mona okupula no tindi anaku kuuya.
10 Cwale sebeli ku tendahala ngeeso ni kwa Jacobo ni Jowani aana a Zebedeya, alikani a Simoni, mi Jesu sebeli wambakwa Simoni nji “Olese ku cila, okutunda bano mbuyamba aanu.”
11 Cwale aba ana kulita amato oo ku likamba, sebeli asiya einu yonje ni ku mukoña

Jesu yo Balisa Omulume (Mateu8.1-4; Maleka1.40-45)

12 Jesu yoli mu muleneñi munjili, sebeli kwiiya omulume osi kutoma embingwa, mi aba ana kumona Jesu, sebeli okwela banji ni lubala lwaye ni kwamba nji, “Mbumu, nji kame osinga, kame otwesa okuni balisa!”
13 Cwale Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni ku mulema ni kwamba nji, “Nisinga, obale!” Mi ababo embingwa sebeli ibwa.
14 Cwale sebeli omulaelela nji alese okwambela omunu, “Kono ote oka kumonahalise kwa mupulisita, mi olite enubu no ku balisiwa kanyi omu ana ku laelela Mushe, itende oupaki kwaanu.”
15 Kono cwale elibubo lyaye sebeli lihasana, mi aanu no kupula sebeli aungana oku muteeteteta ni ku balisiwa ku meeti oo.
16 Kono sebeli ota mu lihalaupa oka lapela.

Jesu yo Balisa osi Luñañali (Mateu9.1-8; Maleka2.1-12)

17 Ba liywaa elinjili yo iyeta, kame
kuna kwikala Afalisi na iyeti no mu-
lawo awo nakwiiya okutunda mu
mindi yonje no Galileya ni Judeya ni
mu Jelusalema, mi amaata a Mbumu
kame ana kwikala kwa yonyene oku
balisa aanu.
18 Komumone, sebeli kwiiya alume
ashimbile omulume ba saala osi
luñañali, mi sebeli akumbela oku
mwingenyika mukaci ni ku mu
langeka ba lubala lwa Jesu.
19 Kono kasi kuwana esibaka
no kwingena, mulibaka no aanu
okupula, sebeli atina ba lituwa no
ndoo ni ku mu shulumukiseta ni
saala saye mukaci no aanu balubala
lwa Jesu.
20 Cwale Jesu aba ana kumona
etumelo yoo, sebeli wamba nji, “Mu-
lume, eibi yowe na wilemenwe.”

21 Cwale aiyeti no mulawo na Falisi
sebeli atangisa okwibanguta aamba
nji, “Anyine wuyu mulume woyo
wamba mu malimbuluti? Woyo so
twesa okulemena eibi konji feela
konji Nyambe yomboci.”

22 Cwale Jesu aba ana kulimuka
etipuzo too, sebeli waatambula nji,
“Ngasibine aba mukwibanguta mu
micima yenu?
23 Sibine esi sootobile, okwamba
nji, ‘Eibi yowe nwilemenwe,’ ni
kwamba nji, ‘Oimane mi weende?’
24 Kono nji mulimuke nji Omwana
no munu kame akwite etukelo no
kulemena eibi bano banji.” sebeli
wambela omulume osi luñañali nji,
“Kame nikwambela nji, oimane, os-
himbe oulangano wowe mi ote ku
mundi!”
25 Cwale ababo sebeli oimana
ba lubala loo onje, ni ku shimba
oulangano waye, ni kuta ku mundi
waye yo yeema Nyambe.
26 Sebeli akomoka onene onje,
ni ku yeema Nyambe mane sebeli
aiyala okucila aamba nji, “Balelo na
tumono einu indina no ku komok-
isa!”

Jesu yo Isana Lebi (Mateu9.9-13; Maleka2.13-17)

27 Eyo aba ina kubwa, Jesu sebeli
otundamo, mi sebeli omona Lebi
omutelisi yo ikalile ba ofisi no
mutelo, mi sebeli omwambela nji,
“Onikoñe.”
28 Cwale Lebi sebeli osiya einu
yonje, ni ku mu koña
29 Cwale Lebi sebeli otendeliwa
omukiti no kuneneba mu ndoo yaye,
mi kame kuna kwikala atelisi anjili
no kupula naanjili ana kwikala noo
ku tafule.
30 Cwale Afalisi naa iyeti no mu-
lawo sebeli añuñuta ni kwambela
aiyetwa aye nji, “Iikene aba mulya ni
kunwa na telisi na sikutenda eibi?”
31 Cwale Jesu sebeli waatambula
nji, “Aanu awo ayoya wino kasaele
onganga, kono awo atomine okame
amusaela.
32 Kani siiya mu kwisana awo aluk-
ile, kono awo asikutenda eibi nji
abake.”

Epuzo kweyo no ouku Yumena Eilya (Mateu9.14-17; Maleka2.18-22)

33 Cwale aanu sebeli aamba kwa
Jesu nji, “Aiyetwa a Jowani aka no
kupula kame aku yumenanga eilya
mi kame alapelanga, na iyetwa no
Afalisi kame atendanga ngeeso, kono
aiyetwa owe kame alya ni kunwa.”
34 Cwale Jesu sebeli waambela nji,
“Kame ku twesahala nji alikani no
mukwati aku yumene eilya omuk-
wati yoli noo?
35 Amaywaa mba iiyi omukwati
aba sa tundisiwe kwa onyene, mi
cwale kame saaku yumene eilya mu
maywaa awo.”
36 Jesu kame sebeli waambela
enguli injili nji, “Kakwisa omunu
otwesa oku tundisa esimanahanyi
ba sikumango no ubya nji asi beeke
ba sikumango no ku kulubala. Nji
atende ngeeso, mba kaula esiku-
mango no ubya, mi esimanahanyi no
ubya kasi tamba oku lumelelana ni
sikumango noku kulubala.
37 Kakwisa omunu otwesa oku
beeka ewaine no ubya mu sindunga

no ku umbiwa ba itumba no ku kulubala, nji atende ngeeso, ewaine no ubya mbai kaula eitumba mane ni kwiteka, ni itumba mbai sinyehe.
38 Kono ewaine no ubya kame ifanena okwibeeka mu indunga no kumbiwa ba itumba no ubya.
39 Cwale kakwisa omunu so tateka okunwa ewaine no kale nji asinge eyi no ubya, kakuli kame saambe nji, ‘Ewaine no kale ya kuwaba okubita eyi no ubya.”

6

Epuzo okukumanena ni Liywaa no Pumulo (Mateu12.1-8; Maleka2.23-28)

1 Ba liywaa linjili no Pumulo, Jesu yo bita mu matema no ubeke, aiyetwa aye sebeli ayangula amakunka no ubeke, ni kwapolola mu maoko oo ni kulya oubeke.
2 Kono anjili no Afalisi sebeli aamba nji, “Iikene aba mutenda eyi no kwafanena ba liywaa no Pumulo?”
3 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Kamwa sikubala eyo ana ku tenda Dabida yo yombile, yonyene naawo ana kwikala naye?
4 Omo ana kwingenena mu ndoo ya Nyambe, noomo ana kushimbela ni kulya esinkwa sina ku lukisetwa Nyambe, eyo nakwafanena okuliwa ku munu yonje konji apulisita, mi sebeli obako nawo ana kwikala naye.”
5 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omwana no Munu ni Mbumu no Pumulo.”

Omulume osi Lyoko no Luñañali (Mateu12.9-14; Maleka3.1-6)

6 Ba liywaa elinjili no Pumulo, Jesu aba ana kwingena mu ndoo no milapelo ni kwiyetamo, na ku kwikala omulume osi ku kukutela oluñañali ku lyooko no silyo.
7 Afalisi anjili na iyeti no mulawo sebeli aaliketa Jesu oku mona nji mba balisa omunu ba liywaa no Pumulo, nji cwale awane elibaka no kumununga eyambo.
8 Kono Jesu sebeli olimuka emihupulo yoo, mi sebeli wamba ku mulume osiku kukutela elyoko nji, “Wiiye wimane bano.” Cwale sebeli oimana ni kuta ba lubala no aanu.
9 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nimi ibanguta nji, kakufanene eli no Pumulo okutenda eyi no kuwaba simba okutenda ouyi? Oku yoyisa omooyo nji okuusinya?”
10 Cwale sebeli waaliketa onje ni kwambela woyo mulume nji, “Oolole elyooko lyowe.” Mi sebeli otenda ngeeso, cwale elyoko lyaye sebeli libala.
11 Kono sebeli aiyala okutweba nuukwambisa mukaci koo eso sa fanene okutenda kwa Jesu.

Jesu yo Keta Atumiwa Aye no kukwana Likumi ni Twiili (12) (Mateu10.1-4; Maleka3.13-19)

12 Mu maywaa aa Jesu sebeli ota ku lilundu oka lapela, mi usiku onje yotwalelela okulapela kwa Nyambe.
13 Cwale aba lina kupa eliywaa, sebeli oisana aiyetwa aye, ni kuketa mwa onyene aa no kukwana likumi na yiili, awo ana kubeekiwa nji atumiwa.
14 Simoni, ana kubeeka elitina lya Pitolosi, ni Adiliyasi minaye, Jakobo, ni Jowani, ni Filipi, ni Batolome,
15 ni Mateu, ni Tomasi ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni wisanwa nji Zeloti,
16 ni Judasi Mwana Jakobo, ni Judasi Isikaliota, omubeteki.

Jesu yo Iyeta ni ku Balisa (Mateu4.23-25)

17 Cwale sebeli oshetumuka noo ni kwimana ba saana, ni kupula no aiyetwa aye naanu no kupula ana ku tunda mu Judeya monje ni mu Jelusalema ni ba likamba lya Tile ni Sidoni, ana kwiiya mu kumuteeteta ni ku balisiwa ku meeti oo,
18 naawo ana ku ziyeleha ku mebo no kwiiba naku balisiwa.
19 Cwale oundi no aanu sebeli ayeya nji amuleme, kakuli amaata kame ana kutunda kwa yonyene ni kwaa balisa onje.

Oku Wabelelwa ni Kweena (Mateu5.1-12)

20 Cwale sebeli waliketa aiyetwa
aye ni kwamba nji,
“Embuyoti ni yenu anyi mushebile,
kakuli omubuso wa Nyambe ni
wenu!
21 Embuyoti ni yenu anyi mu yombile
bano,
kakuli mba mwikuta!
Embuyoti ni yenu anyi mu lila bano,
kakuli mba musheke!
22 “Embuyoti ni yenu aba mu-
timbiwa kwaanu, naaba amicita,
naaba amyangola, ni kukana elitina
lyenu kanyi lyakwiiba, mulibaka lya
Mwana no Munu!
23 Mu wabelelwe mu liywaa
elyo, mu nenge mu ku nyakalala,
kakuli komone, omupuzo wenu
ni wakuneneba ku wilu, kakuli
anjekulyenu naaku tenda ngeeso
kwa nuhi a Nyambe.
24 “Kono oumai ni wenu asikufuma,
kakuli na mu tambula omooyo
no kotoba!
25 Oumai ni wenu anyi mwiikutile
bano,
kakuli mba muyombo!
Oumai ni wenu anyi musheka bano,
kakuli mbamweene ni ku lila.
26 “Oumai ni wenu, abo aanu onje
aba aamba ouwa wenu, kakuli an-
jekulyoo kame ana kutenda ngeeso
kwa nuhi no mapwa.

Elilato ku Iila (Mateu5.38-48; 7.12a)

27 “Kono kame namba kwaanyi
muyupa, mu singe eila yenu, mu
tende wino kwawo ami timbile,
28 mu fuyole awo amikuta, mu
lapelele awo ami timbile.
29 Woyo okufula ku litama limweya
omube akufule kame ku litama lin-
jili, mi omunu nji aku byangule ebaki
yowe omube mane ni hembe yowe.
30 Obe woyo okumbela kwa wene,
ni woyo oshimba einu yowe olese ku
mubyangulayo kame.
31 Cwale omu musingela nji aanu
ami tendele, naanyi mutende ngeeso
kwa onyene.
32 “Nji kame musinga awo ami
singa, kawitumelo sa mu mone?
Kakuli simba asikutenda eibi kame
asinga awo aasinga!
33 Cwale nji otenda ouwa kwaawo
atenda ouwa kwa wene, ka witumelo
sau mone? kakuli simba nonyene asi
kutenda eibi mwatendela ngeeso!
34 Cwale nji kame mukalima awo
mu sepile nji mba myusete, ka wi-
tumelo sa mu mone? Simba asiku
tenda eibi, kame akalimana nawo
atenda eibi, nji ausetwe mukupula
ngeeso.
35 Kono mu singe eila yenu, mwaa
tende wino, mwaa kolotise me
mwabilaele nji muusetwe esinjili, mi
omupuzo wenu kame saunenebe, mi
kame sa mu tende aana a Nyambe Oli
Beulu, kakuli yonyene niwa sishemo
kwaawo no kwaku tumela naawo
akusinga onyene.
36 Mwikale ni makeke kanyi Sitenu
aba ali ni makeke.

Okwatula Akwenu (Mateu7.1-5)

37 “Mu lese kwatula nji naanyi
muulwe okwatuliwa, mu lese oku
nyaza nji naanyi muulwe oku
nyaziwa, mu lemene akwenu nji
naanyi mu lemenwe.
38 Mube, nji naanyi mubiwe,
niti luli kame sa mu tambule
empo no utokwa eyo saibeekwe
mu makaa enu. Kakuli esikala
no kuwaba, mwetela banji mane
mwinyunge bamweya, mwituke
beulu mi mbaibekiwa ba yeelo yenu.
Kakuli esikala muba kwa kwenu,
naanyi sokame eso sa muwane.”
39 Kame Jesu sebeli waambela en-
guli nji, “Kana esibofu kame sitwesa
oku twaletela esibofu sinjili? Yonje
kaitamba okukwela mu wina?”
40 Omwiyetwa katwese okubitelela
omwiyeti waye, kono omunu yonje
aba ana mana okwiyetiwa kame
safeke kanyi omwiyeti waye.
41 Ngasibine waliketa esoopu sili
mu litiyo no mwabowe, kono wene
kumono omusumo oli mu litiyo ly-
owe?

42 Simba nji ngasibine so twesete okwambela omwabowe nji, ‘Mwabange, tumone ni kutundise esoopu sili mu litiyo lyowe,’ abo weene kumono omusumo owo oli mu litiyo lyowe? Wene osikukuba, oweli otundise omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda cwale somone wino oku tundisa esoopu sili mu litiyo no mwabowe.

Esitondo ni Mbuya Yaso (Mateu7.16-20; 12.33-35)

43 “Kakuli kakwisa esitondo no kuwaba sibeeke embuya no kwiiba, simba nji kame esitondo no kwiiba sibeeke embuya no kuwaba.
44 Mulibaka elyo esitondo sonje kame silimukelwa ku mbuya yaso sibeeka, kakuli etifeiga kati yangulwa ku mikakani, simba esisansa no beine kasi yangulwa ku mukona.
45 Omunu no kuwaba kame atundisa eyi no kuwaba mu sitewelo na mu mucima waye, mi omunu no kwiiba kame atundisa eyi no kwiiba mu sitewelo saye no kwiiba, kakuli akanwa no munu kame kaamba eso siiyalile mu mucima waye.

Ayaki Ayiili no Ndoo (Mateu7.24-27)

46 “Ngasibine aba mu niisana nji ‘Mbumu, Mbumu,’ mi ka mutende eso ni myambela?
47 Omunu yonje woyo wiiya kwa mene ni ku teeteta ku maywi ange ni kwasebelisa, mbimi simwete eso aku fekile naso.
48 Kame aku fekile kanyi omulume oyaka endoo yaye, woyo ona kutungisa onene bakutombola, ni kuyaka omutomo waye ba liwee, mi cwale omuunda aba wiiya, ameyi aba afula onene ba ndoo, mi katwese okunyanganyisa endoo eyo, kakuli kame iyakilwe wino.
49 Kono woyo oyupa amaywi ange mi kaasebelisa, kame akufekile kanyi omulume oyaka endoo yaye ba mumbu feela aba nambulwa omutomo, mi ameyi aba afulabo onene ababo kame ikwa, mi oku sinyeha no ndoo eyo kame sakutende oku no kuneneba onene!”

7

Jesu yo Balisa Omubika no Mukulu no Masole no Muloma (Mateu8.5-13)

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwambela aanu sebeli oingena mu Kapenauma.
2 Cwale omukulu no masole kame ana kwikalanga ni mubika waye ona ku singiwangwa onene, ona ku tomanga mi kame ana kwikala abeebi ni kufa.
3 Cwale aba ana kuyupa eya Jesu, sebeli omutumena akulu no Majuda oka mukumbela nji aiye mu kubalisa omubika waye.
4 Mi cwale awo aba ana kwiiya kwa Jesu, sebeli amu kumbela onene mu likute aamba nji, “Kame ku fanena nji wene omutendele eyi ngeeso.
5 Kakuli kame asinga aanu etu, mane na tuyakele endoo no milapelo.”
6 Cwale Jesu sebeli ota noo. Abana ka keela ku nyonga no ndoo, omukulu no masole sebeli omutumena alikani, sebeli aiya mukwamba kwa yonyene nji, “Mbumu olese oku kataza kakuli silukele nji wene wingene munji no lituwa no ndoo yange,
7 bokame nina ku mona nji simba oukumonahaza kwa wene sifanene. Kono waambe eliywi mi omubika wange mba bala.
8 Kakuli mene naba nili munji no maata no akwange, kame nili ni masole ange, mi aba naamba ku munjili nji, ‘Ote!’ kame ata, ni ku munjili nji, ‘Wiiye!’ kame aiya, ni ku mubika wange aba naamba nji, ‘Otende esi!’ mi kame asi tenda.”
9 Cwale Jesu aba ana kuyupa eyi sebeli okomoka, niku siulukela kwaanu ana ku mukoña ni kwaambela nji, “Kame ni myambela, simba mu Isilaele kani siwana etumelo iku fekile kanyi eyi!”

10 Mi cwale awo ana ku tumiwa
aba ana kuukela ku ndoo, sebeli aka
wana omubika yooli wino.

Jesu yo Ingula Omwana no Mbakati

11 Munyima nweyo, Jesu sebeli ota
mu muleneñi wisanwa Naine, na
iyetwa aye ni undi no aanu sebeli ata
naye.
12 Ababo yo keela feela ba mwelo
no muleneñi, sebeli okwangana
naanu ashimbile omufu, neli mwana
mumweya no ndumbana kwa in-
awaye mi neli mbakati, naanu no
kupula ana ku tunda mu muleneñi
aenda naye.
13 Cwale Ombumu aba ana ku-
mona omukati woyo, sebeli omuyu-
pela amakeke ni ku mwambela nji,
“Olese ku lila”
14 Cwale sebeli wiiya ni ku lema
ba lukutu, mi awo ana ku lushimba
sebeli aimana. Cwale sebeli wamba
nji, “Ndumbana, kame naamba kwa
wene nji, inguka!”
15 Cwale omunu ona kufa sebeli
oimana ni kutangisa okwamba, mi
Jesu sebeli omuusa kwa inawaye.
16 Cwale onje sebeli aingenwa oku-
cila, ni kuyeema Nyambe aamba
nji, “Omunuhi munene wa Nyambe
na monahala mukaci ketu!” mi
“Nyambe na potele aanu aye!”
17 Cwale elibubo lyaye sebeli li-
hasana mu naha yonje no Judeya ni
mu tinaha tonje tiku bapile nayo.

Eliñusa Okutunda kwa Jowani Omukolobezi

(Mateu11.2-19)

18 Aiyetwa a Jowani sebeli
amwambela einu yonje.
19 Cwale Jowani sebeli oisana
aiyetwa aye ayiili, ni kwatuma kwa
Mbumu nji akaibangute nji, “Kana
yawene woyo fanene okwiiya, nji tu
tatelele omunjili?”
20 Cwale alume awo aba ana
kukeela kwa Jesu, sebeli aamba
nji, “Jowani Omukolobezi natu
tumu kwa wene mukwibanguta
nji yawene onafanene okwiiya, nji
tutalele omunjili?’ ”
21 Mu nako eyo Jesu na kubal-
isa aanu no kupula ku meeti oo ni
iyanga ni mebo no kwiiba, ni ibofu no
kupula sebeli oimonisa.
22 Cwale Jesu sebeli waatambula
nji, “Mute mi mukambele Jowani eyi
muna mono neyi muna yupu, eibofu
kame imona, eiyanga kame yeenda,
asi mbingwa kame akenisiwa, aafu
kame aingulwa, mi aa ashebile kame
aambelwa eliywi no kuwaba.
23 Cwale embuyoti niya woyo
oulwa oku sitatala kwa mene!”
24 Cwale awo ana kutumiwa kwa
Jowani aba ana kuuka, Jesu sebeli
otangisa okwamba eyi ya Jowani
kwaanu no kupula nji, “Iikene muno
kamona aba muna kuta mu lihaupa,
neli olutaka luna ku nyanganyisiwa
ku mebo?
25 Iikene cwale muna kutela oka
mona? Nji neli omunu ona kukufuka
eikumango no kotoba? Komumone,
awo aku fukile eyi no kubenya ni ku
yoya wino kame ali mu tindoo no
Ambumu!
26 Cwale iikene muna kutela oka
mona? Neli omunuhi wa Nyambe?
Ee, kame nimyambela nji, mane oku-
bitelela omunuhi wa Nyambe.
27 Eyi yokame eyaye iñolilwe
nji, ‘Komumone, kame nituma on-
umwana wange ba lubala no lubala
lowe yokame solukisa endila yowe
balubala lowe.’
28 Kame ni myambela nji,
“Kwaaawo ana leiwa kwaakati kak-
wisa woyo no kuneneba kwa Jowani,
kono woyo no kucaniba mu mubuso
wa Nyambe yo munene okubita
Jowani.”

29 Aanu onje aba ana kumuyupa
na telisi sebeli ayeema Nyambe ni ku
kolobeziwa mu kolobezo ya Jowani
omukolobezi.
30 Kono Afalisi na iyeti no mulawo
sebeli akana omulelo wa Nyambe
mu kukolobeziwa mu kolobezo ya
Jowani.

31 Cwale aanu no lusika olu kame
sana fanikete ni siikene? Mi iikene
aku fekile nayo?

32 Kame aku fekile kanyi anukana
awo aikalile mu sibaka no musika ak-
wisana omunjili ku munjili nji, ‘Natu
mipetele, kono kamwa sinenga!
Natu miimbele etindimo no malilo
kono kamwa silila!
33 Kakuli Jowani nakwiiya yo kali
esinkwa ni kunwa ewaine, mi kame
mwamba nji, ‘Kame akwete emebo
no kwiiba!’
34 Omwana no Munu kame aneeyi
yoolya ni kunwa, mi kame mwamba
nji, ‘Komumone, kame alya ni
kunwa, omulikani no atelisi na
sikutenda eibi!’
35 Kono oku shangama na
kukenisetwe anaye onje.”

Jesu yoli ku Ndoo ya Simoni Omufalisi

36 Omujili no Afalisi sebeli okum-
bela Jesu nji akalye naye, mane sebeli
ota mu ndoo no mufalisi nukekala ba
tafule.
37 Mi omukati na mu muleneñi, osi
kutenda eibi aba ana kuyupa nji Jesu
kame ali mu ndoo no Mufalisi, sebeli
olita esitewelo no maati siisaniwa al-
abasita
38 ni kwimana ku nyonga ya Jesu
ku makondo aye, sebeli olila ni kom-
bisa amakondo a Jesu ni myooti yaye.
Cwale sebeli otundisa emyooti ni
tiñuki na ku mutwi waye, ni kwatu-
beta, okwawaa ni maati.
39 Cwale Omufalisi woyo ona ku
mwisana aba ana ku mona eyo, se-
beli okwambisa yomboci nji, “Kambe
wuyu mulume munuhi wa Nyambe
luli, kambe kame amulikile wuyu
mukati omulema ni ku limuka eyi
atenda nji osiku tenda eibi!”
40 Cwale Jesu sebeli otambula ni
kwamba kwa yonyene nji, “Simoni,
kwasili eso ni singa okwamba kwa
wene.”
Mi sebeli otambula nji, “Iikene eyo,
Mwiyeti?”
41 Omunu munjili kame ana
ku kolotisa alume ayiili amali,
omunjili sebeli omukolotisa amali
no ku kwana ba myaanda itanu,
mi omunjili kame sebeli omuba
makumi atanu.
42 Cwale aba ana ku kwangwa oku
teneka sebeli walemena onje. Cwale
kwaawo ayiili anyine somu singa
onene?”
43 Simoni sebeli otambula nji,
“Kame ni kakanya nji woyo ona
lemeniwa onene.”
Cwale Jesu sebeli omwambela nji,
“Nu atula wino.”
44 Cwale Jesu sebeli ofutukela ku
mukati ni kwamba kwa Simoni nji,
“Omwine wuyu mukati, ine ingene
mu ndoo yowe, kausiniba ameyi no
ukuyowa ku makondo ange, kono
wuyu mukati na ombisa amakondo
ange ni myooti yaye ni kwitundisa ni
tiñuki taye.
45 Kawasi nitubeta, kono oku tunda
ba nako ina ingene muno, kasi lesela
oku tubeta amakondo ange.
46 Kausi waa omutwi wange ni
maati, kono yonyene na waa amaati
ku makondo ange.
47 Cwalehe kame ni kwambela nji,
eibi yaye eyo itendile nji yakupula,
nai lemenwe kakuli kame anisinga
onene, kono woyo olemeniwa mbi-
cani kame asinga mbicani.”
48 Cwale Jesu sebeli wambela
omukati nji, “Eibi yowe nwile-
menwe.”
49 Cwale awo ana kwikala naye ku
tafule sebeli atangisa okwambisa mu
micima yoo nji, “Anyine wuyu, wuyu
otwesa simba oku lemena eibi?”
50 Cwale Jesu sebeli wamba ku
mukati nji, “Etumelo yowe naiku
yoyisa, weende mu kozo.”

8

Akati ana ku Sindeketa Jesu

1 Munyima no eyo Jesu sebeli ota
mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta
Eliywi no kuwaba no mubuso wa
Nyambe. Aiyetwa aye no ku kwana
likumi na yiili aali naye
2 nakati ngeeso ana ku balisiwa ku
mebo no kwiiba ni ku meeti. Maliya
ona kwiisaniwa nji Magadalena
woyo ona ku tundisiwa emebo no
kwiiba itanu ni yiili (7),

3 ni Joana omoywa Chuza, esikombwa sa Heloda, ni Suzana, nanjili ngeeso ano kupula, ana ku sebeleza Jesu ni ufumu woo.

Enguli no Mukuni (Mateu13.1-9; Maleka4.1-9)

4 Cwale oundi no aanu aba ona kumana oukuwana, naanu ana ku tunda mu titolopo tonje sebeli aiya kwa Jesu, sebeli waambela enguli nji,
5 “Omukuni nakuta muku kuna embuto yaye, mi yo lemine okukuna ngeeso, injili embuto sebeli ikwela mu ndila, mi sebeli ilyatangiwa ni makondo, mi otuyunyi na mu wilu sebeli iilya.
6 Injili sebeli ikwela ba mawee, eikula sebeli iletuka, kakuli kakwa sikwikala omukamo.
7 Cwale einjili sebeli ikwela mu mikakani, mi emikakani aba ina kukulelela bamweya sebeli iyowelisa embuto.
8 Cwale injili mbuto sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba niku kula wino ni kubeeka omwaanda no etimbuto.” Yo amba ngeeso, sebeli okuweleza nji, “Woyo oli ni matwi no ku yupisa, ayupe!”

Etuso no Tinguli (Mateu13.10-17; Maleka4.10-12)

9 Cwale aiyetwa aye aba ana ku mwibanguta etaluso no nguli eyo,
10 sebeli wamba nji, “Anyi na mubiwi oku limuka etikunutu no mubuso wa Nyambe, kono anjili kame atalusetwa mu tinguli, nji cwale oku mona kame amona kono kayupisisa.

Jesu yo Talusa Enguli no Mukuni (Mateu13.18-23; Maleka4.13-20)

11 Cwale enguli kame italusa ngeesi nji, embuto eliywi lya Nyambe.
12 Embuto ina ku kwela mu ndila okame awo ana yupu eliywi, cwale Diyabulosi aba aiya kame atundisa eliywi ana yupu mu micima yoo nji alese oku pumena ni ku yoyisiwa.
13 Embuto eyo ili ba liwee okame awo, aba amana okuyupa eliywi, kame alitambula mu kuwabelelwa, kono kakwite emibisi mi kame alitambula mu nako icana feela, cwale emiliko aba iiya kame akwa.
14 Mi kweyo ina kwele mu mikona, okame awo ayupa eliywi, kono aba ata mu ndila yoo kame akeshebiswa ni tipilaelo ni ufumu, ni myelembo no mooyo, mi embuya yoo kayiimbi.
15 Mi kweyo mbuto ili mu mumbu no kuwaba, okame awo ayupa eliywi ni ku litambula muwangu ni mu ku sepahala ni micima no kuwaba, ni ku beeka embuya mu ku tundamena.

Elambi munji no Siwana (Maleka4.21-25)

16 Kakwisa omunu otwesa oku monyeka elambi ni kwifukela munji no siwana, simba okwibeeka munji no mumbeta, kono ibeekiwe ba lutala nji omunu aba aingena amone eliseli.
17 Kakuli kakwisa eso sishweekiwa eso sasi ulwe oku shootolwa, simba esi sili kuuwi sasi ulwe oku limukiwa ni kwiiya ba liseli.
18 Cwale mumamele omu muyupela, kakuli woyo okwite eso ali naso, mba beekelwa, kono awo aulwile esinjiili, simba eso apuluka nji kame ali naso mbasi byanguliwa.”

Inawaye Jesu na Inaaye (Mateu12.46-50; Maleka3.31-35)

19 Cwale inawaye Jesu na inaaye sebeli aiya kwa yonyene, kono kasi ku twesa okukeela ku nyonga yaye, mulibaka no kupula no aanu.
20 Cwale Jesu sebeli wambeliwa nji, “Inaowe na inoowe kame aimanine bandee, kame ashukele oukumona.”
21 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Inawange na inaange okame awo ayupa eliywi lya Nyambe niku libelekisa.”

Jesu yo Ondota Eliñungwa (Mateu8.23-27; Maleka4.35-41)

22 Eliywaa linjili Jesu sebeli okulonga na iyetwa aye mu wato ni kwamba kwa onyene nji, “Tu lutelenyi mu linjaliya no lisa.” Cwale sebeli afuula.
23 Alemine okuluta ngeeso, Jesu sebeli olangana okutela ba tulo. Cwale

emebo no liñungwa sebeli iinguka ba lisa, mane sebeli asinga okutika ku meyi mi kame ana kwikala mu utata no kuneneba.
24 Aiyetwa sebeli ata kwa Jesu oka mwingula aamba nji, “Molyetu, Molyetu! kame tufa!”

Mi Jesu sebeli oinguka ni ku kalimela eliñungwa ni mandinda, mi sebeli iimana ni kondoka tuu.
25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Etumelo yenu ibine?”

Mi sebeli acila ni ku komoka nuukwambisa omunjili ku munjili nji, “Anyine cwale wuyu mulume? Nji mane kame alaela emebo ni meyi, mi kame imukuteka!”

Jesu yo Balisa Omulume no Mebo no Kwiiba (Mateu8.28-34; Maleka5.1-20)

26 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli aka fuweka mu naha no Magelasenesi, eyo ikubapile ni Galileya.
27 Cwale Jesu yosi longoka feela okuta ba likamba, sebeli okwangana ni mulume ona ku tunda mu muleneñi osi mebo no kwiiba, ba nako no kuleba kasi kumanganga eikumango mane kasi ku yoyanga mu ndoo, kono mu mayumbelo.
28 Cwale omulume woyo aba ana kumona Jesu, sebeli okuweleza ni liywi no kuneneba ni ku mukubamena balubala lwaye ni kwamba niliywi linene nji, “Iikene osaela oku tenda ni mene, Jesu Mwana Nyambe OMWAMBAKANI oli beulu? Kame niku kumbela, olese oku ni yandisa!”
29 Kakuli Jesu kame ana ku laela emebo no kwiiba oku tunda mwa woyo mulume. Kakuli mu tinako no kupula kame ina ku katazanga onene, mane kame ana ku babalelwangwa yo nungilwe ni tungongolo, ni yoondo ku makondo, kono kame ana kucola otungongolo, mi emebo no kwiiba sebeli imu twala mu lihalaupa.
30 Jesu cwale sebeli omwibanguta nji, “Tiwe anyine elitina?”

Mi sebeli otambula nji, “Time empi,’ ” kakuli emebo no kupula no kwiiba kame ina ku mwingena.
31 Cwale emebo no kwiiba sebeli ikumbela Jesu nji alese okwilaela nji ite mu wina.
32 Cwale omulaka no kuneneba no angulube kame ona ku lyelanga ba lilundu, mi cwale emebo no kwiiba sebeli ikumbela Jesu nji iingene mu tingulube, sebeli oipumenena okaingenamo.
33 Cwale emebo no kwiiba sebeli itunda ku mulume nukaingena mu tingulube, mi omulaka sebeli witukela mu liñope no lisa ni ku mina ameyi.
34 Cwale aanu aba ana kumona eyo ina tendahala, sebeli acila nuukabiha etaba eyo mu muleneñi ni mu naha.
35 Cwale aanu sebeli ata oka mona eyo ina tendahala, mi sebeli aiya kwa Jesu nuukawana omulume ona ku tundisiwa emebo no kwiiba yo ikalile ba makondo a Jesu, yo ku fukile yo ku ketile wino ni tingana taye, cwale sebeli acila.
36 Cwale awo ana ku mona eyo sebeli aambela aanu omu ana ku yandisetwa ku mebo no kwiiba nomo ana balisetwe.
37 Cwale aanu onje na mu manyonga no naha no Magelesani sebeli akumbela Jesu nji aasiye kakuli kame ana ku lemiwa ku kucila onene, mi sebeli oingena mu wato ni kuuka.
38 Omulume woyo ona ku tundisiwa emebo no kwiiba sebeli okumbela Jesu nji ate naye,

Kono Jesu sebeli omulukulula nji akutele ni ku mwamba nji,
39 “Ouke ku mundi wowe, mi okaambe einu no kuneneba ana tende Nyambe kwa wene.”

Mi woyo mulume sebeli okutela okaamba eyo inene ana tendelwe kwa Jesu mu muleneñi monje.

Omwana Jailosi no Mukatana ni mukati ona ku Lema Jesu ku Mukanjo (Mateu9.18-26; Maleka5.21-43)

40 Cwale Jesu aba ana kuuka, oundi no aanu sebeli omu tambula, kakuli onje kame ana ku mu tatelela.
41 Cwale sebeli kwiiya omulume no litina lya Jailasi, omwendisi no ndoo

no milapelo, ni ku kwela ku makondo
a Jesu, mi sebeli omu kumbela nji ate
ku ndoo yaye,
42 kakuli kame ana kwikalanga ni
mwana mumweya no mukatana, osi
myaka likumi ni yiili, mi kame ana
kwiikala beebi ni kufa.
Cwale Jesu yo seenda, aanu sebeli
amuumbelela.
43 Cwale omukati ona ku tomanga
oweeti no mweeya mu myaka likumi
ni yiili, kasi ku twesahala oku bal-
isiwa ku munu,
44 sebeli wiiya munyima ya Jesu,
ni kulema ku mungundo no mukanjo
waye, mi ababo sebeli obala ku weeti
waye no mweeya.
45 Cwale Jesu sebeli oibanguta nji,
“Anyini ona nileme?” Cwale aanu
onje sebeli akana, mi Pitolosi se-
beli wamba nji, “Molyange, oundi
no aanu akuumbelele, mi kame aku
sinanisa.”
46 Kono Jesu sebeli wamba nji,
“Omunjili nani leme, kakuli kame ni
lemuha nji amaata anjili naabu mwa
mene.”
47 Cwale omukati abana kumona
nji katwese oukushweeka, sebeli
oiya kwa Jesu yo cilile, ni ku mukuba-
mena ni kwamba balubala no aanu
eso ana ku mulemena noomo ana
balele muwangu-wangu.
48 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Mwanange, etumelo
yowe naiku yoyisa. Ote mu kozo.”
49 Jesu yo saamba, sebeli kwi-
iya omulume ona ku tundelela ku
ndoo no mwendisi ni kwamba nji,
“Mwanowe nafu, olese oku kataza
Omwiyeti.”
50 Kono Jesu aba ana kuyupa
ngeeso, sebeli wambela Jailosi nji,
“Olese ku cila, opumene feela, mi
mwanowe mba yoyisiwa.”
51 Cwale aba ana ku keela ku ndoo,
kasi ku pumenena omunu okwin-
gena mu ndoo, konji Pitolosi, ni
Jowani, ni Jakobo, sitaye ni inawaye
omwanukana.
52 Cwale onje aanu kame anaku
lilanga ni ku musilisa, kono Jesu
sebeli waambela nji, “Mulese kulila,
omwanukana kasifa, kono kame
alanganine feela!”
53 Cwale onje sebeli asheka Jesu,
muku limuka nji omwanukana nafu.
54 Jesu sebeli omulema ku lyooko
ni ku mwisana nji, “Mwanukana, in-
guka!”
55 Cwale emebo yaye sebeli
yukela mwa yonyene, mi ababo
omwanukana sebeli oinguka, cwale
Jesu sebeli olaela nji omwanukana
alukisetwe esi no kulya nji alye.
56 Cwale ashemi aye sebeli
akomoka, kono Jesu sebeli waalaelela
nji alese okwambela omunu eyo ina
tendahala.

9

Jesu yo Tuma Aiyetwa ano Kukwana Likumi na Yiili (12)
(Mateu10.5-15; Maleka6.7-13)

1 Cwale sebeli oisana aiyetwa no
kukwana likumi ni twiili bamweya
mi sebeli waaba amaata ni tukelo
beulu no mandimona onje mane ni
ku balisa ameeti.
2 Cwale Jesu sebeli waatuma nji
akaiyete eino mubuso wa Nyambe
mane nuka balisa awo akola ameeti,
3 mi sebeli wamba kwa onyene
nji, “Mulese okushimba esinu sinjili
ba mwendo, simba olusata, simba
esipaupau, simba esinkwa, simba
amali, mane mulese okushimba eti-
hembe timbili.
4 Endoo yonje mwingena mi kame
amitambula, mwikalemo okubitela
abo samutunde mu muleneñi omo,
5 mi oko konje samwingene nji
kamitambula, aba mutunda mu
tolopo omo, mutotomone amaluli na
kumakondo enu nji atende oupaki
kwa onyene.”
6 Aiyetwa sebeli ata mu mindi
yonje aka iyete eliywi ni kubalisa
asikutoma ameeti mu ibaka yonje.

Okulyangana kwa Heloda
(Mateu14.1-12; Maleka6.14-29)

7 Cwale Heloda, omubusisi abana
kuyupa eyo ina kutendahala yonje,
sebeli okomoka onene kakuli anjili
kame ana kwambanga nji Jowani
omukolobezi nainguka kwaafu.

8 Anjili kame ana kwambanga nji
Eliya wamonahala kale, mi anjili
kame ana kwambanga nji omunjili
no anuhi a Nyambe nakukale nain-
guka.
9 Heloda sebeli wamba nji, “Jowani
woyo nina kupatula omutwi, kono
anyine woyo niyupa eyaye?” Mi se-
beli osaela okumona Jesu.

Jesu yo Fepa Aanu no kukwana Eikitti Mutanu (Mateu14.13-21; Maleka6.30-44; Jowani6.1-14)

10 Atumiwa aba ana kuuka sebeli
ambela Jesu einu yonje ana tende.
Cwale sebeli washimba ni kuta noo
ku muleneñi oisaniwa Betisaida.
11 Cwale aanu no kupula aba ana
kuyupa ngeeso, sebeli amukoña mi
sebeli waatambula wino ni kwamba
kwa onyene eyo no mubuso wa
Nyambe mane sebeli obalisa awo
ana kusinga okublisiwa.
12 Abo eliywaa elita mu kwiika, atu-
miwa no kukwana elikumi na yiili
sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji,
“Ouse aanu nji akutele mu mindi ni
mwilalanda monje ili beebi nji aka
kusaelele oko sakalangane neso no
kulya kakuli muno tuli ni mu sibaka
sikushweekile.”
13 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Anyi luli mwaabe eyi
no kulya.” Cwale sebeli atambula
nji, “Kame tuli feela ni inkwa itanu
ni tindi timbili, konji aba satute nji
tukaa ulele eino kulya onje.
14 Oko kame kuna kwikalanga
alume no kukwana eikiti itanu
(5;000)
Cwale Jesu sebeli wamba kwa
iyetwa aye nji, “Mwambele aanu
aikale banji mu ikwata akwanine
eititi makumi atanu mu sikwata ni
sikwata (50).”
15 Cwale sebeli atenda ngeeso
mane ni kwikala mu ikwata ni
kwikala onje banji,
16 cwale Jesu sebeli olonda einkwa
itanu ni tindi timbili, sebeli waliketa
kuwilu ni kuba etumbo mane ni
kwipatola ni kwiiba kwa iyetwa aye
nji atabele aanu.
17 Cwale onje sebeli alya ni
kwikuta, mane sebeli atolabo am-
atanda no kukwana likumi ni twiili
no ubulumusi onaku siyalako.

Pitolosi yo Amba eyi ya Jesu (Mateu6.13-19; Maleka8.27-29)

18 Cwale Jesu yoli yomboci yolapela
aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene mi
sebeli waibanguta nji, “Kandi aanu
kame aamba nji time anyine?”
19 Mi sebeli atambula nji, “Kame
aamba nji tiwe Jowani omukolobezi,
aanjili nji tiwe Eliya, mi anjili kame
aamba nji omunjili no anuhi naku
kale nainguka.”
20 Cwale Jesu sebeli waibanguta
nji, “Cwale anyi kame mwamba nji
time anyine?” Mi Pitolosi sebeli
otambula nji, “Tiwe Kilesite wa
Nyambe.”

Jesu yo Amba eyi no Mayando ni lifu Lyaye (Mateu16.20-28; Maleka9.1)

21 Kono cwale Jesu sebeli waaba
emamela nji alese okwambela
omunu yonje
22 nji, “Omwana no munu kame
afanena okuyanda einu no kupula,
mi akaniwe kwa kulu ni kwa kulu
no apulisita mane na sikuñola, mi
aibaiwe mane nji ba liywa no waatu
aingulwe kwaafu.”
23 Cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, “Omunu yonje woyo osaela
oku nikoña akutobohe yonyene
mi akutweke esifapano saye mu
maywaa onje cwale anikoñe.
24 Abo kwa woyo osaela okuyoy-
isa omooyo waye mbau taukelwe,
mi woyo otaukelwa omooyo waye
mulibaka lyange mba yoyisiwa.
25 Siikene sawane omunu aba
amuna elitunga lyonje, ni ku-
taukelwa omooyo waye simba
okukomiwa?
26 Woyo yonje soni enene mane ni
maywi ange, ni yonyene Omwana no
munu mba mwenene aba saiye mu
kanya yaye ni mu kanya ya sitaye
neyi no mangeloi no kukena.
27 Kono kame ni myambela eniti
luli nji kwaali anjili aimanine bano

awo katamba okufa akasi mona kale omubuso wa Nyambe.”

Okufutuka kwa Jesu (Mateu17.1-8; Maleka9.2-8)

28 Munyima no maywaa atanu naatu Jesu aba ana kumana okwamba eyi sebeli oshimba Pitolosi, Jowani ni Jakobo ni kuta noo ba lilundu okalapela.
29 Jesu yo lapela, sebeli omonahala olutu ni ikumango yaye okufutuka mane sebeli itenda eyi no likena too onene.
30 Ababo sebeli kumonahala alume ayiili aambola ni Jesu. Awo neli Mushe ni Eliya
31 awo ana kumonahala mu kanya aamba eyi no kuta kwaye eyo ana kufanena oka manenena ku Jelusalema.
32 Cwale Pitolosi nawo ana kwikala noo kame nalangananga onene ba tolo, cwale aba ana kwinguka sebeli amona ekanya ya Jesu na lume ayiili awo ana kwimananga naye.
33 Cwale alume aba ana kusiya Jesu, Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Molyange, nikwakuwaba ngasibine nji twikale feela bano! Tuyake eikuñwa yaatu, esinjili sitende sowe, esinjili sa Mushe mane esinjili sitende sa Eliya.” Mukwalimuka eso ana kwamba.
34 Abo yo amba eyo, sebeli kwiiya elikumbi ni kwafuka, mi sebeli acila aba ana kufukiwa ku likumbi.
35 Cwale eliywi sebeli litunda mu likumbi eli lyamba nji, “Wuyu ya Mwanange woyo ni nakete, mumuyupe!”
36 Cwale eliywi aba lina kumana okwamba, Jesu sebeli okumona nji kame ali yomboci. Aiyetwa sebeli aondoka feela nambulwa okwambela omunu kweyi ana mono.

Jesu yo Balisa Ondumbana no Mebo no Kwiiba (Mateu17.14-18; Maleka9.14-27)

37 Eliywaa linaku tatamako Jesu na iyetwa aatu aba ana kushetumuka okutunda ba lilundu, cwale aanu no kupula sebeli akuwana ni Jesu.
38 Cwale komumone, omulume sebeli okuwa okutunda mwaanu no kupula nji, “Mwiyeti! Kame ni kukumbela nji oni monene mwanange, kakuli yomwanange nili naye nisepile yomboci!
39 Cwale komumone emebo no kwiiba kame imulemanga muwanguwangu ni kulila onene ni kumoowa okutwala abo sakatundele olufulo ku kanwa mane ni kumukwiseta banji yonyakola eyisi mulemine.
40 Cwale kame nina kumbele aiyetwa owe nji aitundise kono nakwangwa.”
41 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi aanu nakwapumena ni lusika nakwayupa! Ba nako no kukuma babine saniikale naanyi? Ba nako no kukuma babine sani miiyete? Kolite mwanowe kuno.”
42 Ababo ondumbana yokeyile, emebo no kwiba sebeli ingena mwayonyene okumulyanganisa. Kono Jesu sebeli olaela emebo no kwiiba, sebeli obalisa ondumbana ni kumuba kwa sitaye.
43 Mi onje kame ana kukomoka amaata no kuneneba a Nyambe.

Jesu yo Amba kame eyi no Lifu Lyaye (Mateu17.22-23; Maleka9.30-32)

Kono abo aanu asikomokile kweyo yonje anatende, sebeli wamba kwa iyetwa aye nji,
44 “Muteetete wino ku maywi awo sanambe bano, Omwana no munu mbabeekiwa mu maoko no aanu.
45 Kono kasi kuyupisisa omwambelo ou, kakuli kame ona kushwekiwa kwa onyene, nji alese okuyupisisa wino mi kame ana kucilanga okumwibanguta etaluso no mwambelo owo.

Anyine No Kuneneba Onene? (Mateu18.1-5; Maleka9.33-37)

46 Cwale etiñananyi sebeli tiinguka mukaci koo nji anyine no kuneneba mukaci koo.
47 Kono Jesu aba ana kumona emihupulo eli mu micima yoo, sebeli

oshimba omwanuke ni kumwimeka kunyonga yaye,
48 cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Woyo yonje sotambula wuyu mwanuke mu litina lyange natambula mene, mi woyo yonje sotambula mene natambula woyo ona nitumu. Mi cwale woyo no mamaneneno mukaci kenu yo munene kwaanyi.”

Omunu yonje nji Kakulwisi kame Ali ni Wene (Maleka9.39-40)

49 Jowani sebeli otambula nji, “Molyange, natumono omulume woyo otundisa amandimona mu litina lyowe natu mukanisa, kakuli kasa wetu.
50 Kono cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mulese okumu kanisa kakuli nji omunu kakulwisi woyo kame ali kwa wene.”
51 Cwale amaywaa aba ana kusheeteta abeebi nji atambuliwe ku wilu, sebeli okutukiseta okuta ku Jelusalema.
52 Cwale sebeli otuma atumiwa balubala mu mundi wisaniwa nji Samalitani nji aka mulukisete einu.
53 Kono aanu kasiku mutambula kakuli olubala lwaye kame luna kulukisetwa okuta ku Jelusalema.
54 Mi cwale aiyetwa aye Jakobo ni Jowani aba ana kumona ngeeso, sebeli aamba nji, “Mbumu, kame usinga nji aci tukumbele omulilo okutunda ku wilu nji wiiye mukwa ciña?
55 Kono Jesu sebeli ofutuka ni kwakalimela.
56 Cwale sebeli aekeza okuta mu mundi munjili.

Awo Afanena Okutenda Akoñeleli a Jesu (Mateu8.19-22)

57 Cwale akatile ngeseo mu mweendo woo, omulume munjili sebeli wamba kwa Jesu nji, “Kame sani kukoñe oko konje soote.”
58 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Aluwawa kame akwite emina, mi otuyunyi oto tutuka mu mebo kame tukwite eiyaleto, kono Omwana no munu kakwite naba no kusama omutwi waye.”
59 Ku munjili sebeli wamba nji, “Onikoñe.”

Kono sebeli wamba nji, “Mbumu oweli nite nika pumbeke sitange.”

60 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Mulesele aafu apumbeke aafu oo, cwale kono wene ote oka iyete eyi no mubuso wa Nyambe.”

61 Kame omunjili kwa onyene sebeli wambela Jesu nji, “Mbi kukoño, kono oweli nite nikalaane asi ndoo yange.”

62 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kakwisa omunu olemine ku sikekele ni kwaliketa kunyima woyo kafanene mu mubuso wa Nyambe.”

10

Jesu yo Tuma ano kukwana Makumi Atanu na Yiili naanu Ayiili (72)

1 Munyima noeyi, Ombumu sebeli oketa ano kukwana makumi atanu nayili naanu ayiili, mane ni kwatuma balubala lwaye ayiili mu mileneñi yonje ni mu sibaka eso afanena yonyene okuta.
2 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame kuli ekutulo inene kono asi kuyangula acana, mulapele nji Ombumu no kuyangula atume asikuyangula mu iyangulo yaye.
3 Mute cwale! Komumone kame ni mituma kanyi emikoko mukaci no andiwi.
4 Mulese okushimba esikwama no mali, simba esipaupau, simba etinjatangwa mi mulese kwimana nji mukeete omunu mu ndila.
5 Endoo samwingene yonje, oweli mwambe nji, ‘Ekozo iikale mu ndoo muno.’
6 Cwale nji omunu woyo osinga ekozo mwaali mwa onyene cwale ekozo yenu mbaiikala noo, kono nji kasamo ekozo yenu mbayuuku kwaanyi.

7 Cwale mwikale mu ndoo eyo
mulye mane ni kunwa eyo samu-
biwe kakuli omubeleki kame afa-
nena okubiwa okutenikiwa kwaye,
mulese kuta endoo ni ndoo.
8 Aba mwingena mu tolopo mi
kame amitambula, mulye eso samu-
biwe,
9 mubalise asikutoma omo mu
ndoo mi mwambe kwa onyene nji, ‘
Omubuso wa Nyambe nawiyi abeebi
kwaanyi.’
10 Kono aba mwingena mu tolopo
nji kamitambula, mute mu mik-
wakwa yayo mi mwambe nji,
11 ‘Simba elililuli na mu tolopo yenu
elyo lina kakatele ku tinjatangwa
tetu, kame tumi totomonena lyo,
kono cwale mulimuke nji omubuso
wa Nyambe nawiyi abeebi!’
12 Kame nimyambela nji, ba liywaa
no katulo, Nyambe mba monisa es-
ishemo ku muleneñi no Sodoma oku-
bita etolopo iya!
13 Oumai niwenu Asikolazini!
Oumai niwenu kame asi Bese-
saida! Abo kambe etimakazo tina
kutendiwa mwaanyi kambe nati
kutendiwa mu Tile ni Sidoni, kambe
naakubaka kale mane ni kukumanga
eikumango no masaka ni kulangana
ba mute!
14 Kono Nyambe mba monisa es-
ishemo onene mu katulo no Tile ni
Sidoni okubita aanyi.
15 Mane ni wene Kapenauma kame
solumbekwe ku wilu? mbu kwisetwe
banji mu lyangalilo.

16 “Cwale omunu yonje woyo
omiyupa kame ayupa mene, mi kame
woyo omikana kame akana mene,
mi woyo okana mene kame akana ni
woyo ona nitumu.”

Okuuka kwawo no kukwana Makumi Atanu na Yiili naanu Ayiili (72)

17 Ano kukwana makumi atanu na
yiili naanu ayiili sebeli akauka awa-
belelwe onene, ni kwambela Jesu nji,
“Mbumu, simba amadimona kame
atuyupa aba twa kalimela mu litina
lyowe!”

18 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Kame nina mono Satani
yokwa okutunda ku wilu kanyi olu-
monyi no mbula.
19 Komumone! Kame nina mibi
amaata no kwenda ba tinyoka ni
tubanse, mane ni maata onje beulu
no ila, mi cwale kakwisa eso sasi
milemeke.
20 Kono simba kuli ngeeso mulese
kuwabelelwa mwesi nji abo emebo
kame imiyupa, kono muwabelelwe
nji amatina enu nañoliwa mu wilu.”

Jesu yo Wabelelwa (Mateu11.25-27; 13.16; 17)

21 Mu hola eyeyo luli Jesu sebeli
owabelelwa mu Mebo No Kukena ni
kwamba nji, “Kame ni kutumela kwa
wene Sitange, Ombumu no liwilu
ni litunga, kakuli namushweeke eyi
inu kwawo no kushangama na sikuk-
wiyeta mi namwi shootwele anuke
acana. Eee, Sitange, kakuli mona
kusingela nji kutendahalele.
22 “Einu yonje nai kubiwa kwa
mene okutunda kwa Sitange. Mi kak-
wisa woyo olimukile Omwana konji
Sitaye, simba woyo olimukile Sitaye
konji Omwana, simba awo anakete
Omwana okwaa shotwela Sitaye.”
23 Cwale Jesu sebeli osiulukela kwa
iyetwa aye kunyonga ni kwamba
nji, “Embuyoti niyawo amiyo awo
amona eyi mumona!
24 Kono kame nimyambela nji,
Anuhi no kupula na mbumu
nashukele okumona eyi mumona,
kono kasiimona, mane ni kuyupa eyi
muyupa, kono kasiiyupa.

Enguli no Musamaliya no Musa

25 Cwale komumone! omwiyeti no
mulawo sebeli oimana ni kweteka
okulema Jesu mukwamba nji,
“Mwiyeti,” ngasibine sanitende nji
nikaingene mu mooyo no kwaabwa?
26 Cwale Jesu sebeli omutambula
nji, “Siikene siñolilwe mu mulawo?
Ngasibine mubalanga?”
27 Cwale sebeli otambula nji,
“Osinge Mbumu, Nyambe wowe ni
mucima wowe wonje, ni mooyo
wowe wonje, ni maata owe onje, ni

tingana towe tonje, mi osinge awo oyakile noo kanyi omo okusingela wenyene."

28 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Nwaamba eniti," "Otende ngeeso mi mbuyoyo."

29 Kono yonyene omulume woyo nakushukela oukukenisa yonyene sebeli wambela Jesu nji, "Anyine woyo ni yakile naye kunyonga?"

30 Jesu sebeli otambula nji, "Omulume kame ana kuta ku Jeliko okutunda ku Jelusalema, mi ababo sebeli okuwana na mbuyi sebeli amubyangula eikumango ni kumufula mane sebeli akutela okumusiya yo langanine mu mandingwe no lifu.

31 Cwale omupulisita sebeli obita endila eyo, mi aba naku mumona sebeli oyauka ni kumusiya.

32 Mu mukwa mumweya owo, omulebi ni yonyene sebeli obita endila eyo mi sebeli omumona mi ni yonyene sebeli oyauka ni kumubitelela.

33 Kono Omusamaliya yo enda mu ndila eyo sebeli okeela abo ana kwikala omulume woyo ona kulemekiwa, aba ana kumumona omo aikalele, sebeli omufela amakeke.

34 Seli osheeteta kwa yonyene ni kwitela amaati ni waine ba itombo yaye mane ni kunungabo, mi sebeli omubeeka ba mbongolo yaye mane ni kumutwala ku ndoo no angenda oko ano kamu babalela.

35 Cwale eliywaa lina kutatamako sebeli olita amali no muwayawaya no silibela, ni kwaaba kwa babaleli ni kwamba nji, 'Mubabalele wuyu munu, mi mbi miteneke kweyo samu sinyehelwe aba saniuke oku nikatile.' "

36 Cwale Jesu sebeli omana mukwamba nji, "Anyine mu waatu woo, woyo ona monisa nji mwabaye woyo mulume onaku fuliwa kwa mbuyi?"

37 Omwiyeti no mulawo sebeli otambula nji, "Woyo ona monisa amakeke kwa yonyene." mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Ote mi okatende ngeeso."

Jesu yo Singula Maleta ni Maliya

38 Cwale ababo Jesu na iyetwa aye aba ana kutaanga mu ndila yoo, sebeli aingena mu mundi omunjili mi omukati oisaniwa Maleta sebeli omutambula mu ndoo yaye.

39 Cwale kame ana kwikalanga ni minaye no litina lya Maliya woyo ona kwikala ku makondo a Mbumu okuteeteta ku kutazo yaye.

40 Kono Maleta yonyene kame ana kupatehanga okulukisa eyi no kulya, cwale sebeli ota kwa Jesu oka mwambela nji, "Mbumu, kumwine nji Maliya nanisiyi memboci okulukisa eyi no kulya? Omwambele nji aiye anituse!"

41 Kono Ombumu sebeli omutambula nji, "Maleta, Maleta! Kame unyolelwe ni kushupiwa kwiinu no kupula,

42 esinu simweya kame sisaeliwa. Maliya nakete esinu simweya no kuwaba eso kasitamba kubyanguliwa kwa yonyene."

11

Jesu yo Iyeta omo no Kulapela (Mateu6.9-13; 7.7-11)

1 Kame ana kulapelelanga mu sibaka sinjili, mi aba ana kumana, omunjili no aiyetwa aye sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mbumu, otwiyete okulapela kanyi Jowani aba ana kwiyeta aiyetwa aye."

2 Cwale Jesu sebeli waambela nji, "Aba mulapela, mwambe nji,

'Sitetu,
elitina lyowe liikale eli no kukena,
kwiiye omubuso wowe.
3 Otube balelo esilyanu setu omo otubelanga mu liywaa ni liywaa.
4 Otu lemene emibonda yetu kanyi omo tulemenanga akwetu awo atu foseza.
Ole kutu leselela okwingena mu miliko.' "

5 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Anyine kwaanyi woyo otwesa okuta kwa mulikani waye bakaci no

usiku nuka mwambela nji, ‘Mulikani, onibeko einkwa yaatu.
6 Omulikani wange naiyi mi sikwite esi no kumuyumbula.
7 Cwale kame satambule yoli mukaci nji, ‘Ole kunikataza esaandi nasi yatiliwa kale, mene na naange twalangana kale mi sitwese okwinguka okukuba eso osaela.’
8 Kame nimyambela nji, simba nji katamba okwiinguka okumuba eso asaela kakuli mulikani waye, kono mbainguka mane nikukuba eyo asaela yonje kakuli kaene okutwalelela okukumbela.
9 Cwale kame nimyambela nji, mukumbele mi mba mubiwi, musaele mi mba muwana, mungongote mi mba muyatulelwa.
10 Kwa woyo yonje okumbela mba biwi, woyo osaela mbawana mi woyo ongongota mba yatulelwa.
11 Anyine omushemi mukaci kenu, nji mwanaye kame akumbela ondi, kana kame atwesa okumuba enyoka okubita ondi?
12 Simba nji kame akumbela eliki kame otwesa okumuba esoowa?
13 Cwale nji anyi no kwiiba mulimukile okuba anenu eyi no kuwaba aba amikumbela, cwale mbakwikala ngasibine kwa Sitetu nakuwilu kwawo amukumbela Emebo No Kukena!”

Jesu ni Beluzibule (Mateu12.22-30; Maleka3.20-27)

14 Cwale Jesu kame ana kutundisanga esidimona no umumu, cwale esindimona aba sina kutunda, omulume no simumu sebeli otateka okwamba mi aanu sebeli akomoka,
15 kono aanu anjili sebeli aamba nji, “Kame atundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule, omukulu no madimona.”
16 Cwale anjili sebeli amweteka muku kumbela esisupo okutunda kuwilu.
17 Kono Jesu sebeli olimuka eyo ana nahananga, sebeli wamba kwa onyene nji, “Omubuso wonje owo okutabile wonyene, kame osinyeha, mi nji endoo kame ikutaba bakaci kame ikwa.
18 Mi cwale nji Satani kame akutabile yonyene, ngasibine sawongolele omubuso waye? Anyi kame mwamba nji kame nitundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule.
19 Mi nji kame nitundisa amadimona mulibaka lya Beuzibule, cwale anenu kame tundisanga amadimona mulibaka lyaanyine? Abo cwale mbatende aatuli enu.
20 Kono nji ni mulibaka no munwe wa Nyambe aba nitundisa amadimona, cwale omubuso wa Nyambe nawiyi kwaanyi.
21 Cwale omulume no koongola okutukisete okumamela endoo yaye, eibyana yaye mbaikala mu kozo.
22 Kono cwale nji omulume no koongola okumubita aba aiya niku mukoma, kame atundisa eilwiso yaye eyo asepile ni kutaba oufumu waye.
23 “Woyo kasa kwa mene kame anilwisa, mi nji omunu kakuwana ni mene kame ashandola.

Okuuka kwa Mebo no Kwiiba (Mateu12.43-45)

24 “Cwale emebo no kwakena aba ina tundu ku munu, kame ibita mu ibaka nambulwa meyi okusaela esibaka no kwikala. Nji kaiwana cwale kame yamba nji, ‘Mbiuku mu ndoo yange omo nina tundu ni kayoyemo.’
25 Cwale aba iiya sebeli iwana nji nai fiyeliwa ni kubeeka einu wino.
26 Cwale kame ita okashimba kame injili no kwiiba okubita ni yonyene no kukwana itanu ni yiili, mi kame iiya ni kuyoya mo. Cwale aba iyoya mo yonje omwikalelo wa woyo munu kame sawiibe onene okubita ba weli.”

Okuwabelelwa no niti

27 Jesu aba ana kwambanga ngeeso, omukati sebeli otumuka mukaci no aanu yokuweleza ni liywi no kuneneba ni kwamba nji, “Embuyoti niya lipumo elyo linaku kuleya mane ni maele owo ona kuyamwa!”

28 Kono Jesu sebeli wamba nji, “Embuyoti cwale niyawo ayupa eliywi lya Nyambe ni kuliteula!”

Oku Kumbela Emakazo (Mateu12.38-42)

29 Cwale oundi no aanu aba ona kwekezeha, sebeli otateka okwamba nji, “Olusika olu nilwa kwiiba, kame akumbele emakazo kono kakwisa emakazo saibiwe kwa onyene konji feela emakazo ya Jonasi.
30 Kanyi Jona omo ana kutendela emakazo kwaanu a Nenibe, cwale ni Mwana no munu mba tende emakazo ku lusika olu.
31 Ombumu no mukati naku mutulo mba imana ba katulo na lume no lusika olu nik wanyaza, kakuli kame ana kutunda ku mamaneneno no litunga mukuteeteta okushangama kwa Solomoni, mi komumone esinjili no kubitelela Solomoni sino sokame.
32 Alume no Nenibe mba inguka ba katulo ni lusika olu ni kulunyaza, kakuli nakubaka ba kutazo ya Jonasi, mi cwale komumone esinu no kuneneba okubitelela Jona sino sokame.

Elisebeli no lutu (Mateu5.15; 6.22-23)

33 “Kakwisa omunu woyo otumbula elambi ni kwibeeka munji no tafule simba okwishweeka, kono kame aibeeka beulu nji cwale awo aingena amone eliseli.
34 Amiyo enu eliseli no lutu lwenu, cwale amiyo enu nji kame amona wino, olutu lwenu lonje kame lwiyalile eliseli kono cwale nji amiyo enu kamono wino, olutu lwenu kame lwiyalile ouwi.
35 Cwalehe mumamele nji eliseli lyenu lilese okufutuka ouwi.
36 Nji cwale olutu lwenu lonje kame lwiyalile eliseli mi kalukwite esilama no uwi, kame salubenye kanyi abo elambi aba iba eliseli.”

Jesu yo Kandimeka Afalisi na Iyeti no Mulawo (Mateu23.1-36; Maleka12.38-40)

37 Ababo yo sambola, Omulume no Mufalisi sebeli omukumbela nji alye naye, abo sebeli oingena nukekala ku tafule.
38 Omufalisi sebeli okomoka onene okumona nji Jesu kasiku kuyowa ku makaa aye yokasilya kale.
39 Abo Ombumu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Cwale bano, anyi Afalisi kame muyowisa bandee no komoki yenu ni siwana, kono mukaci kenu kame kwiyalile ouyi ni ufokoli.
40 Anyi aelo! Kasa nji Nyambe woyo ona kuumba bandee yona kutenda ni mukaci kame?
41 Kono mube awo ashebile eyo inu ili mukaci, cwale komumone, einu yonje yakukena kwaanyi.
42 “Kono oumai niwenu Afalisi! Kakuli kame muba Nyambe esino likumi eso no Minta ni Lue ni miloho yonye ni kusheununa eniti ni lilato lya Nyambe eyi yamuna kufanena okutenda okuulwile okusheununa akwenu.
43 Oumai ni wenu Afalisi! Kakuli kame musinga eipula no utokwa mu tindoo no milapelo mane ni kuba elikute mu ibaka no misika.
44 Oumai ni wenu! Kakuli kame mukufekile kanyi amayumbelo no kwamoniwa mi aanu kame aenda beulu wawo nambulwa kulimukiwa.
45 Omunjili no mwimaneni no mulawo sebeli otambula nji, “Mwiyeti, mu kwamba ngeeso kame otwangula kame!”
46 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Oumayi ni wenu aimaneni no mulawo! Kakuli kame mushimbisa aanu ashimbo no kulema kono aanyi kame mukwangwa okushimba emishimbo yenu simba ni minwe.
47 Oumai ni wenu! Kakuli kame muyaka amayumbelo no anuhi a Nyambe awo ana kwibaiwa kwa njekulyenu.
48 Abo kame muli apaki naikaleli ku tikezo ta njekulyenu, kakuli naakwaibaa mi anyi kame muyaka amayumbelo oo.
49 Abo cwale kame okushangama kwa Nyambe kame kwamba nji, ‘Mbi atumene anuhi ni atumiwa, anjili kwa onyene mbaa ibaa mane ni kwayandisa.’

50 Abo cwale olusika olu mba
lubalelwe emibonda no ashemi
oo no kwibaa anuhi okutunda ku
matatekelo no litunga,
51 okutunda ku unyinga wa Abele
okutwala ku unyinga wa Zakaliya,
woyo ona kwibaelwa mukaci no
aletale ni sibaka no kukena. Eee
kame nimyambela nji olusika olu
mba lubalelwe emibonda eyi yonje.
52 “Oumai ni wenu aimaneni no
mulawo kakuli namushimbi etino-
tolo no tingana. Kamusi kwingen-
amo kono kame muna kukwangwesa
awo ana kusinga okwingenamo!”
53 Abo Jesu yositunda abo,
aiyeti no mulawo na Falisi sebeli
amukandimeka ni kumutinisa nji
aambe einu no kupula,
54 okumu tatelela nji aleme einu
saambe.

12

Etemuso mulibaka no awo Asikukuba (Mateu10.26-27)

1 Mu nako icana abo aanu no kuk-
wana eikiti no lule aba anoukuwana
bamweya akulyatangela omunjili
ku munjili, Jesu sebeli otateka ok-
wamba kwa iyetwa aye oweli nji,
“Mumamele omumena no Afalisi,
owo oli asikukuba.
2 Kakwisa eso sifukilwe eso sasi-
ulwe okumonahala, simba eso sish-
weekilwe sasiulwe okulimukiwa.
3 Cwalehe eso sonje munaamba mu
uwi mba siyupiwa mu liseli, mane
neso muna obo ku kuuwi mu musiyo
mba sambiwa beulu no ndoo.

Anyine otwesiwa Okuciliwa (Mateu10.28-31)

4 “Abaange kame nimyambela nji,
mulese okucila woyo oibaa olutu,
kono munyima katwese okutenda
esinjili kame.
5 Kono mbi milemusa woyo mufa-
nena okucila. Mucile woyo muny-
ima no kwibaa kakuli kame akwite
amaata no kumi kondela mu lyan-
galilo. Eee kame ni myambela nji
mumucile!
6 Kana kasa nji otutaha atanu kame
tuuliwa etipene timbili? Mi kak-
wisa simba kamweya ako katwesiwa
okupulamiwa kwa Nyambe.
7 Ngasibine cwale nji simba etiñuki
tenu naku mutwi wenu tonje titwe-
siwa okubaiwa. Cwale mulese kucila,
anyi kame muli ano utokwa onene
okubita otutaha no kupula.

Okupumena ni Kukana Kilesite (Mateu10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Cwale kame nimyambela nji,
omunu yonje woyo sotambula mene
balubala no aanu, Omwana no
munu niyonyene mbaka mutambula
balubala no mangeloi a Nyambe.
9 Kono omunu yonje oni kana
balubala no aanu, mbaka kaniwa
niyonyene balubala no mangeloi a
Nyambe.
10 Mi omunu yonje woyo wamba
eliywi okulwisa Omwana no munu
mba lemenwe, kono woyo so nyefula
ba Mebo No Kukena katamba kule-
menwa.
11 “Cwale aba amilita balubala no
tindoo no milapelo, simba kwabu-
sisi ni kwasi milawo, mulese kubi-
laela kweso sa mutambule simba eso
samwambe.
12 Kakuli Emebo No Kukena mbai
miiyete eyo mufanena okwamba ba
nako eyeyo.”

Enguli no Mufumi no Mwelo

13 Omunjili kwawo no kupula
sebeli wamba kwa Jesu nji,
“Mwiyeti, wambele mukulwange
nji tukutabele oufumu ana kusiya
ashemi etu.”
14 Kono Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Mulume, anyine ona
nitende omwatuli simba omutabi
mwaanyi?”
15 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene onje nji, “Mutokomele mi
mukubabalele mu titakazo no ufumu
kakuli omooyo no munu aukutingile
feela ba sifumu saye.”
16 Cwale sebeli waambela enguli
nji, “Omumbu no mulume no ku-
fuma kame ona kumulitela esifumu
no kupula.

17 Mi sebeli onahana yonyene nji,
‘Cwale iikene sani tende, kakuli
sikwite omo no kutewela etimbuto
tange?
18 Cwale sebeli wamba nji, ‘Kame
sani shandole eishete yange ni
kuyaka eyino kuneneba mane
nibeekemo embuto ni ibyana yange.
19 Mi mbi aamba ku Mooyo wange
nji, mooyo, kame ukwite oufumu
no kupula ubeekelwe ba myaka no
kupula, okukete mu mooyo, olye,
onwe mi owabelelwe!’
20 Kono Nyambe sebeli wamba kwa
yonyene nji, ‘Wene omwelo! Ouno
ousiku omooyo wowe mba utundisi-
wamo mwa wene. Cwale eyo ona
kutukisete yaanyine?’ ”
21 Cwale kame kukufekile kanyi
omunu woyo oli ni ufumu waye
, kono cwale kasifuma ba miyo a
Nyambe.

Okusepa mwa Nyambe (Mateu6.25-34)

22 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa
aye nji, “Cwalehe kame nimyambela
nji mulese kubilaela kweyi no mooyo
wenu, eso sa mulye simba olutu
lwenu eso samukumange.
23 Kakuli omooyo niwa utokwa
okubita esilya, mane ni lutu nilwa
utokwa okubita eikumango.
24 Kamumone amañwalala,
kakunu mane ni kuyangula, kakwite
endoo noku tewela simba esishete,
kono cwale Nyambe kame aaba-
balela. Cwale anyi kame muli ano
utokwa okubita otuyunyi!
25 Cwale anyine mwaanyi mukubi-
laela woyo otwesa okwekeza ku nako
yaye no kuyoya?
26 Nji cwale kutwese okutenda
ngeeso kusinu simba sinyonyo,
iikene aba obilaela kwiinu yonje?
27 Komumone amapalisa omo
akulela, katingi owanda simba oku-
tenda eikumango. Kono cwale kame
nimyambela, simba Solomoni mu
kanya yaye yonje kasiku kufuka
kanyi imweya no tipalisa eti.
28 Kono nji cwale Nyambe kame
afuka omoopu owo uyoya mu litema
balelo mi byuunda kame uyumbe-
liwa mu mulilo okuuciña, cwale anyi
tunjinga samifuke. Anyi alume no
tumelo icana!
29 “Cwale mulese kusaela eyi samu-
lye neyi samunwe simba okubilaela
mu minahano.
30 Kakuli aanu onje namu litunga
kame asaelanga einu eyi, mi Sitenu
kame alimukile nji kame mwisaela.
31 Kono musaele oweli Omubuso
waye mi cwale einu yonje eyi mba
itende yenu.

Oufumu na Kuwilu (Mateu6.19-21)

32 “Anyi omutapi mucana, mulese
kucila, kakuli Sitenu naku wilu kame
awabelelwe okumiba Omubuso.
33 Muulise oufumu wenu wonje mi
mutabele nawo ashebile, mi muku-
unganyekele oufumu owo nakwa ku-
lubala, ni ufumu naku wilu owo
nakwa kwangwa, oko kakwisa om-
buyi so wiita mane kakwisa ni munu
sou sinya.
34 Kakuli oko kuli oufumu wowe ni
mucima wowe kooli.

Abika no Kutatelela

35 “Mukutukisete mi etilambi tenu
ti tumbuke.
36 Cwale mufeke kanyi alume
atatelele omolyoo okutunda ku
mukiti no likwala. Nji cwale atwese
oku muyatulwela aba saiiye mukun-
gongota.
37 Embuyoti niyawo abika
sawaniwe kwa molyoo atona aba
saiiye. Niti luli kame nimyambela
nji, mba kunungu ni kwaikata ba
tafule mane mbaiyi kwa onyene
mukwabelekela.
38 Nji aba aiya akano wiili simba
aka no waatu nikwawana asitona
ngeeso, embuyoti niyoo awo abika!
39 Kono mulimuke eyi, kambe
omunya ndoo nakulimuka enako
ana kwiiya ombuyi, kambe kasi
kusiya endoo yaye nji aitemo.
40 Naanyi mutatelele ngeeso kakuli
Omwana no munu kame akeile mu
nako no kwalimikiwa.”

Omubika no Kusepahala simba no Kwasepahala (Mateu24.45-51)

41 Cwale Pitolosi sebeli oibanguta nji, “Mbumu, enguli eyi kame oyambela aci nji kwanu onje?”
42 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Anyine cwale omubika no kusepahala ni kushangama woyo ombumu waye mbamubeeke ba ndoo yaye ni kumuba esemba saye no ilya ba nako no kufanena.
43 Embuyoti niya woyo omubika nji ombumu waye aba sauke mba muwana yotenda eyo ana ku musiyele nji atende.
44 Niti luli kame nimyambela nji, ombumu mba mubeeke okumamela esifumu saye sonje.
45 Kono cwale nji omubika woyo amba yonyene nji omolyange naliyehe okwiiya, ni kutateka okufula abika no alume naakati ni kulya ni kunwa mane ni kukoliwa,
46 cwale molyaye aba saiye ba liywaa elyo no kwalimukiwa nji kame aiya ba nako nokwa limukiwa kame samube omubonda bamweya nawo no kwasepahala.
47 Cwale omubika woyo ona kulimuka eso asaela molyaye, kono kasiku tukiseta mane nikutenda okukumanena nomo asingela molyaye mba shapiwa onene.
48 Kono woyo omubika ona kulwa okulimuka kono sebeli otenda mukucila okufuliwa kame safuliwe kanyonyo. Omunu yonje ona biwi onene kwa yonyene mbaku saeliwa onene kwa yonyene. Cwale woyo ona siyeliwa einu no kupula kame saku saeliwe onene kwa yonyene.

Jesu Yonaliti Etifapahano (Mateu10.34-36)

49 “Kame nineyi muku beeka omulilo ba litunga, cwale iikene nisi saela kame omulilo owatumbuka kale!
50 Kame nili ni kolobezo eyo nifanena okukolobezwa nayo, cwale kame nishukelwe nji itendahale!
51 Kame muyambuta nji kame nineyi okulita ekozo bano ba litunga? Kokuulwa, kasa ekozo kono etifapahano.
52 Kakuli okutunda bano mu ndoo imweya kame sakutabe atanu, aatu kame salwise ayiili mane ayiili kame salwise aatu.
53 Kame sakwikale oukutaba omushemi no mulume mba kulwisa ni mwanaye no ndumbana mane omushemi no mukati mba kulwisi ni mwanaye no mukatana, onjemunwa no mukati mba kulwisi ni njemunwaye no mukati.”

Okuyupisisa Enako (Mateu16.2-3)

54 Jesu sebeli wamba kame kwaanu no kupula nji, “Aba mumona elikumbi eliyaluka okutunda mu wiko, mwambe bamweya nji ombula mbaloko, mi kame kutendahala ngeeso.
55 Cwale aba mumona emebo namu mbowela aba ifuka, kame mwambanga nji mbakwikala okwenya onene, mi kame kutendahala ngeeso.
56 Anyi asikukuba! kame mutwesa okutoloka omo limonahalela elitunga ni liwilu, kono cwale iikene aba kamwatwese okutoloka eyi itendahala ba nako ino?

Mukuuse nawo Amilwisa (Mateu5.25-26)

57 “Cwale iikene aba mukwangwa oukuketa mwenyene okutenda eino kuluka?
58 Nji kame mukutwala ku kuta ni woyo ona foseze balubala no mwatuli, mweteke oukweleza mwenyene mu ndila yokasiku kutwala kale baubala no mwatuli mi omwatuli mba kubeeke mu maata no mubeleki no muuso mi omubeleki no muuso kame sakutwale ku tolongo.
59 Kame nikwambela nji kutamba kutunda mo konji aba sotenekelele omubonda no mamaneneno.”

13

Mufutuke Okutunda Kwiibi simba Mufa

1 Ba nako eyo kame kuna
kwikalanga aanu awo ana kwambela
Jesu eyi no Magalileya awo ounyinga
woo Piloto kame ana kuwaneka ni
matabelo.
2 Cwale Jesu sebeli watambula
nji, “Anyi kame munahana nji
Amangalileya aa ana kutenda esibi
esinene okubita Amangalileya onje,
mulibaka lya eyo ina kutendahala
kwa onyene?
3 Kame ni myambela nji, koku-
ulwa, kono konji aba samubake,
monje mba mufi kanyi onyene omo
ana kufela.
4 Simba aanu awo no kukwana
likumi ni atanu ni twaatu (18) na mu
Siloamu ana kukweliwa ku tawala
ni kwaaibaa, kame munahana
nji onyene ni asikutenda ouyi no
kuneneba okubita awo ana kuyoya
mu Jelusalema?
5 Kame nimyambela nji kokuulwa,
kono konji aba sa mubake nji kasa
ngeseo mba mufi moonje kanyi
onyene.”

Enguli no Sitondo no Feiga esi no Kwabeeka Embuya.

6 Cwale Jesu sebeli waambela
enguli eyi nji, “Omulume kame
ana kwikalanga ni sitondo no feiga
eso ana kukuna mu litema lyaye,
cwale sebeli ota nji aka shimbeko
eilya kono kasi ukawanako simba
simweya.
7 Cwale sebeli wamba kwa
asikubabalela elitema nji, ‘Esitondo
esi sebeli myaka yaatu me niiya
muku saelako eilya, kono Siwanako
cwale bano musiteme feela! Iikene
aba sikutusisa feela omumbu?’
8 Cwale osikubabalela elitema se-
beli omutambula nji, ‘Musisiye feela
mu mwaka uno mumweya nji nito-
mboleko nji mane ni beekeko omu-
nuno,
9 Mi cwale nji mbasibeeke embuya
omwaka wiiya kwakuwaba, kono
cwale nji kasitamba kubeeka oku-
binda satu sipatule.’ ”

Jesu Yobalisa Omukati no Siyanga ba Liywaa no Pumulo

10 Cwale Jesu kame ana kwiyetanga
mu ndoo injili no milapelo ba liywaa
no Pumulo.
11 Mukaci kame kuna kwikalanga
omukati no siyanga ba myaka no
kukwana likumi ni atanu ni twaatu
(18), kame anaku kupunganga mane
kasi kutwesanga okooloka.
12 Cwale Jesu aba ana kumumona
sebeli omwisana ni kwamba kwa
yonyene nji, “Mukati, nulukululwa
ku weeti wowe!”
13 Cwale Jesu sebeli obeeka
amaoko aye beulu no mukati, mi
ababo sebeli ooloka mane sebeli
oyeema Nyambe.
14 Kono omubusisi no ndoo no
milapelo sebeli otina onene kakuli
Jesu nakubalisa omunu ba liywaa no
Pumulo, mi sebeli wamba kwaanu
nji, “Kame tuli ni maywaa atanu ni
kamweya (6) awo ana pumenenwe
okutenda emisebezi, cwale mwiiye
mu maywaa awo nji mubalisiwe,
cwale kasa ba liywaa no Pumulo!”
15 Cwale Ombumu sebeli omutam-
bula nji, “Anyi asikukuba! Kana
omunjili kwaanyi nji kame afumine
amapulu simba ombongolo katwese
oku munungutula ni kumutwala
mukunwa ameyi ba liywaa no
Pumulo?
16 Cwale uno yo mwanaye Abu-
lahama no mukati woyo ona ku-
nungiwa kwa satani ba myaka no
kukwana likumi ni itanu ni yaatu
(18) cwale katwese okulukululwa
mukunungiwa oku ba liywaa no
Pumulo?”
17 Mukwamba ngeeso, eila yaye
yonje sebeli yeena, mi aanu onje
sebeli awabelelwa kwiinu eyo ana
tende Jesu.

Enguli no Mbuto no Masitete (Mateu13.31-32; Maleka4.30-32)

18 Cwalehe sebeli wamba nji,
“Kana omubuso wa Nyambe kame
okufekile niikene? Mi siikene sani-
ubapise ni onyene?
19 Cwale kame ukufekile kanyi em-
buto no Masitete eyo ana shimbi
omulume ni kuka kuna mu litema

lyaye, mi sebeli ikula ni kutenda esitondo sinene, mi otuyunyi na mu mebo kame tutenda eiyaleto ku mitayi yaso.”

Enguli no Mumena (Mateu13.33)

20 Jesu kame sebeli wamba nji, siikene sani bapise ni Mubuso wa Nyambe?
21 Kame ukufekile kanyi omumena owo ana kushimba omukati nukaushweka mu ipimo yaatu eyi no unga no fulawa konji aba una kumenena wonje.”

Omwelo no Kukumbana (Mateu7.13; Mateu14; Mateu7.21-23)

22 Jesu sebeli okutela mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta mane ni kwenda emyendo mu Jelusalema.
23 Cwale omunu munjili sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kana mba kuyoyisiwa felea aanu anyonyo?”
Mi sebeli waatambula nji,
24 “Mweteke omo mutweseta monje okwingena ni mwelo no kukumbana, kame nimyambela kakuli aanu no kupula mba eteke nji aingene kono katamba kutwesa.
25 Cwale abo omunya ndoo aba sainguke ni kuyatila emyelo, mba mutateke okwimana ni kungongota ba sandi ni kwamba nji, ‘Mbumu otu yatulwele!’ Cwale yonyene mba tambula nji, ‘Simiyii, kubine mukatundelele!’
26 Cwale mba mutateke okwamba nji, ‘Natu kunwa ni kulya ba lubala lowe, mi nau kwiyetanga mu titolopo tetu!’
27 Kono mbaamba kame nji, ‘Kame ni myambela nji siyii oko mutunda kamutunde kwa meene anyi asikutenda ouyi!’
28 Oko mbamu lili ni ku kweca amaeo aba sa mumone Abulahama ni Isaka ni Jakobo mane na nuhi onje mu Mubuso wa Nyambe mi anyi mba muyumbelwe kundee.
29 Aanu mbaiyi okutunda ku upa ni ku wiko, simba ku mutulo ni ku mbowela okwikala ba tafule mu mubuso wa Nyambe.
30 Kamumone, anjili ali balubala mbatende ana munyima, mi aali munyima mbatende ana balubala.”

Elilato lya Jesu ku Jelusalema (Mateu23.37-39)

31 Ba nako eyeyo, Afalisi anjili sebeli aiya ni kwamba kwa yonyene nji, “Otunde bano kakuli Heloda kame asinga nji aibae wene.”
32 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Mute mukambele oluwawa olo nji, ‘Kamumone, kame nitundisa amadimona mane ni kutenda etimakazo no kubalisa balelo ni byunda mane mu liywaa no waatu mbi mana omusebezi wange.’
33 Simba ngeeso kame nifanena okuta mu mweendo wange kakuli kakufanene nji omunuhi wa Nyambe aibaelwe ku ndina okubita mu Jelusalema.
34 Jelusalema, Jelusalema, okwibaa anuhi a Nyambe ni kupwacaula ni mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga ni na kuwaneka anowe kanyi onasikuku woyo owaneka anaye munji no maando aye, kono kawasi nipumenena!
35 Komone, endoo yowe kame ikaninwe! Mi kame nikwambela nji, kutamba kunimona konji aba sowambe nji, ‘Embuyoti niya woyo oiya mu litina lya Mbumu!’ ”

14

Jesu Yobalisa Omulume Osikutoma

1 Eliywaa linjili no Pumulo abo Jesu aba ana kuta mu ndoo no mubusisi no Afalisi okalya esinkwa, onje amwalikete.
2 Kamumone, sebeli kwiiya kwa yonyene omulume woyo ona kutimbanga amakondo ni makaa.
3 Cwale Jesu sebeli wamba kwa simulawo na Falisi nji, “Kana kame kufanena okubalisa eli no Pumulo?
4 Kono onyene sebeli aondoka feela. Cwale Jesu sebeli oshimba omulume woyo ni kumu balisa mane ni kumu lukulula nji akutele.

5 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale anyine kwaanyi woyo okwite mwanaye simba opulu waye ona kwele mu wina woyo sokwangwa okumu tundisamo eli no Pumulo?”
6 Kono kasi kutwesa oku mutambula epuzo yaye eyo.

Okukokobeza ni Kamuhelo

7 Cwale sebeli wambela awo ana kwisaniwa ku mukiti enguli nji, aba ana kumona omo ana kukuketela eibaka no kukutekeha, sebeli wamba kwa onyene nji,
8 “Nji kame ona memiwa ku mukiti no likwala, olese okwikala esipula no kukutekeha. Kakuli kame kutwesahala nji mwendi omunu no utokwa okubita wena ni yonyene namemiwa,
9 mi cwale woyo ona mimeme monje mbaiyi ni kwamba kwaanyi nji, ‘Mube wuyu mulume esipula esi cwale wene mbweene ba kwikala ba sipula no sibaka na kundi.
10 Kono cwale nji numemiwa, okaikale ba sipula na kunji nji cwale omunya mukiti aba saiye kame saambe kwa wene nji, ‘Mulikani ote okaikale ba sipula na balubala,’ mi cwale mbukutekehe mu miyo aawo aikalile onje ba tafule.
11 Cwale omunu yonje woyo oku nuneka mba kokobeziwa, mi woyo oku kokobeza mba nunekiwa.
12 Cwale Jesu sebeli wamba ngeeso ku mulume ona kumumema nji, “Cwale aba uba omukushuko simba omulalelo, olese okumema alikani owe, simba abowe, mane simba awo oyakile noo ano kufuma, kakuli nonyene mbaa kumeme eliywaa linjili muku kuuseta mi watenekiwa kale.
13 Kono cwale aba otenda omukiti, omeme awo ashebile, eiyanga, eihole mane ni ibofu,
14 cwale mukutenda ngeeso mbu fuyauliwa, kakuli katwese oukuuseta. Mi mbu tenekiwa mu niti ba liywaa no kwinguka no aafu.”

Enguli no Mukiti no Kuneneba (Mateu22.1-10)

15 Omunjili kwawo ana kwikala naye ba tafule sebeli oyupa eyi, mi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Embuyoti niya woyo sokalya esinkwa mu mubuso wa Nyambe!”
16 Kono Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kame kuna kwikalanga omulume woyo ona kutenda omukiti no kuneneba, mi sebeli omema aanu no kupula.
17 Cwale enako no mukiti aba inaku keela sebeli otuma omubika waye okambela awo onje ana kwisaniwa nji, ‘Komwiye cwale einu yonje yaluka kale!’
18 Kono cwale onje sebeli atateka okuba amabaka. Woyo no weli sebeli wamba ku mubika nji, ‘Kame nina ulu elitema mi kame nisinga nji nite ni kalimone, kame ni lapela nji munilemene.’
19 Omunjili ni yonyene sebeli wamba nji, ‘Kame nina ulu eipani no mapulu no kukwana itanu mi kame nisinga nji ni kayeteke, cwale muyupe okukumbela kwange.’
20 Omunjili kame sebeli wamba nji, ‘Abano okubinda ni kwate, mulibaka elyo sitwese okwiiya.
21 Cwale omubika sebeli oukamo nukambele molyaye. Cwale omolyaye sebeli ofilikana ni kwambela omubika waye nji, ‘Kandi cwale olelube ote mu makululu mane ni misika mi okashimbe ano kusheeba, eiyanga, eihole mane nawo no kwa mona aiye ku mukiti.’
22 Cwale omubika sebeli wamba nji, ‘Molyange eyi ona nambele naitendahala kono kame kusisiyalile esibaka.’
23 Cwale omolyaye sebeli wamba ku mubika waye nji, ‘Ote mu mikwakwa ni mu mikulo okandimeke aanu aiye mukwingena, nji endoo yange iiyale.
24 Kakuli kame ni kwambela nji kakwisa kwaawo aanu nina kumema oweli awo saiye mukulya ku silya sange!’ ”
25 Cwale enyangela sebeli imukoña mi Jesu sebeli ofutukela kwaanu ni kwamba nji,

26 “Nji omunu kame aiya kwa
mene mi katimbi sitaye, inawaye,
mukataye, anaye mane nainaye
nakulwaye, ee simba mane ni mooyo
waye, katamba kutenda omwiyetwa
wange.
27 Nji omunu yonje kashimbi esifa-
pahano saye ni kuni koña katamba
kutenda omwiyetwa wange.
28 Cwale anyine mukaci kenu woyo
otwesa okuyaka etawala yokasiikala
banji nji amone etisinyehelo taye
eto satitwese okumana omusebezi
waye?
29 Kono cwale aba abeeka am-
atatekelo no muyako, mi katwese
oku umanenena, awo onje aumona
kame atateka oku musheka.
30 Mbaamba nji, ‘Wuyu mulume
nakutateka okuyaka kono kame ana
kwangwa okumanenena.
31 Simba anyine ombumu woyo
ota okalwisa omukwaye woyo nok-
watwesa okwikala banji ni kuna-
hana nji kana kame atwesa okalwa
ni sikwata saye no kukwana eik-
iti likumi nji aka kuwane ni woyo
okwite esikwata no kukwana eikiti
makumi ayiili.
32 Cwale nji otwesa abo omunjili
yonyene kame amubita, mba tumu
ondumeleti okakumbela ekozo asili
kule.
33 Cwalehe omunu yonje kwaanyi
kakutoboha oufumu waye katamba
okutenda omwiyetwa waye.

Omungwa no Kwamuba (Mateu5.13; Maleka9.50)

34 “Omungwa ni wakuwaba, kono
nji waamuba kale, cwale ngasibine
sausetwe nji mungwa kame?
35 Kaukwite etuso ku mumbu
simba ku mununo, aanu kame
auyumba. Cwale woyo okwite
amatwi ayupe.”

15

Omukoko no Kutauka (Mateu18.12-14)

1 Cwale atelisi nasi kutenda eibi
onje sebeli asheeteta abeebi oku-
teeteta Jesu.
2 Cwale Afalisi na iyeti no mu-
lawo sebeli akushobotela aamba nji,
“Wuyu mulume kame atambulanga
asikutenda esibi mane ni kulya noo!”
3 Cwale Jesu sebeli waambela en-
guli eyi nji
4 “Cwale ngasine sakwikale nji
omunjili kwaanyi kame akwite
emikoko no kukwana omwanda nji
nakutauka mumweya, kana katwese
okusiya emikoko no kukwana
makumi atanu nanee ni mutanu
ni tunee (99) mu lihalaupa ni kuta
okasaela owo ona tauka okubitela
abo sakauwanene?
5 Cwale aba auwana kame aubeeka
ba mafuti yo wabelelwe,
6 mi aba akeela ku mundi kame
aisana alikani aye bamweya nawo
ayakile naye, ni kwamba kwa onyene
nji, ‘Kamuwabelelwe ni mene kakuli
inawana omukoko wange owo ona
kutauka!’
7 Mukutenda ngeeso kame
nimyambela nji mba kwikala okuwa-
belelwa kunene mu wilu abo osiku-
tenda ouyi mumweya aba afutuka
okubaka okubita awo no kukwana
makumi atanu nanee ni mutanu ni
tunee (99) awo nokwabaka.

Omuwayawaya no Kutauka

8 “Simba abo omukati woyo okwite
emiwayawaya no kukwana likumi
mi sebeli bataukabo kamweya,
kana katwese okutumbula elambi
ni kufiyela mu ndoo okusaela aka-
muwayawaya kamweya okutwala
abo sakakawanene?
9 Cwale aba amana oukawana, se-
beli oisana alikani aye nawo ayakile
naye ni kwamba nji, ‘Muwabelelwe
ni mene kakuli inawana akamuway-
awaya kange kana kutauka.’
10 Mukutenda ngeeso kame
nimyambela nji kame kuli okuwa-
belelwa balubala no mangeloiloi
a Nyambe abo osikutenda ouyi
mumweya ona baka.”

Omwana no Ndumbana no Kutauka

11 Cwale Jesu sebeli otwalelela ok-
wamba nji, “Kame kuna kwikalanga

omulume woyo ona kwikalanga naana no andumbana ayili.
12 Cwale omwanukana bo sebeli wambela sitaye nji, ‘Sitange, mene munibeko ekabelo yange kweyo muluwile.’ Cwale omulume sebeli waatabela oufumu waye.
13 Cwale munyima no maywaa feela acana, woyo mwanaye no mwanukana sebeli oungeka bamweya eyo ana kubiwa ni kwingena enaha muule mane oko sebeli oka kandakanda oufumu waye mukuyoya no kwiiba.
14 Cwale munyima no kumana oufumu waye onje, elishebo no kuneneba sebeli liingena omo mu naha, mi sebeli otateka okusaela omo sayoyele.
15 Ababo sebeli ota okaingena omusebezi ku mulume woyo ona kwikalanga omomo mu naha mi sebeli oka mutwala mu litema lyaye nuka muba omusebezi no kulisa angulube.
16 Mu mukwa no lishebo cwale sebeli olakaza fela okulya ku ilya no angulube, kono kakwisa simba mumweya woyo ona kumuba esi no kulya.
17 Kono cwale aba nausa etingana taye sebeli wamba nji, ‘Kandi anjinga abika a sitange awo akwite esinkwa simba esi no kulya mane kame ateulanga, kono kame nifa elishebo kuno!
18 Mbani inguka eliywaa linjili ni kuta kwa sitange nukamba nji, “Sitange, kame ina tende ouyi balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe.
19 Cwale sifanene okuniisana mwanowe bano, kono oniisane kanyi omunjili no abika owe.’
20 Eliywaa linjili sebeli oinguka ni kuuka kwa sitaye.

“Cwale yo sili kule sitaye sebeli omumona ni kumulimuka mane ni kumufela amakeke, sebeli omwitukela oka mukwela musaali ni kumu tubeta.
21 Cwale omwana sebeli wamba kwa sitaye nji, ‘Sitange, kame ina foso balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe, cwale sifanene okwiisanwa mwanowe.’
22 Kono sitaye sebeli wambela abika aye nji, ‘Mulite muwangu wangu olwambi no kuwaba mu mumangeke mane mumubeeke elisala naku munwe naku lyooko mane ni tinjatangwa ku makondo.
23 Cwale mulite olilole no kusuwa mwiibae nji tutende omukiti tuwabelelwe!
24 Kakuli wuyu mwanange kame ana kufa mi nayoyo kame, na kutauka cwale na waniwa, mi ababo sebeli atateka omukiti.
25 Cwale omwanaye no mukulu kame ana kwikalanga ku matema. Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni ndoo sebeli oyupa etindimo ni kunenga.
26 Cwale sebeli oisana omunjili no abika ni kumwibanguta nji, ‘Siikene sitendahala?’
27 Cwale sebeli omutambula nji, ‘Minowe naiyi,’ mi sitowe naibaa olilole no kusuwa kakuli namu tambula wino mi yokwanine.’
28 Kono cwale yonyene sebeli otina ni kukana okwingena, ababo sitaye sebeli oiya ni kumususuweza nji aingene.
29 Kono mwana sebeli otambula sitaye nji, ‘Mumone, nani mibelekele ba myaka no kupula nambulwa okwakuteka emilawo yenu, kono kamwa siniba elilole nji nitende omukiti na likani ange!
30 Kono cwale wuyu mwanenu woyo ona kuta mukulya ekalulo no ufumu wenu ni mahule aba aneeyi, namu mwibaele olilole no kusuwa!’
31 Cwale sitaye sebeli wamba kwa mwanaye nji, ‘Mwanange enako yonje kame uli ni mene, mi eyo niluwile yonje yowe.
32 Cwale kame kulukela nji nitendele wuyu minowe omukiti mi owabelelwe, kakuli wuyu minowe nakufa mi nayoyo, mane naku tauka, kono cwale bano na waniwa.’ ”

16

Omwendisi No Kwasepahala

1 Jesu sebeli wamba kame kwa
iyetwa nji, “Kame kuna kwikala omu-
lume no kufuma ona kwikala ni mu-
bika waye. Cwale epiho sebeli iiya
kwa yonyene nji omunu woyo kame
ana kusinya esifumu saye,
2 mi sebeli omwisana ni kwamba
kwa yonyene nji, ‘Iikene eyi niyupa
mulibaka lyowe? Otunde ba sipula
sowe no ubika kakuli kufanene oku-
tenda omubika wange.’
3 Cwale omubika sebeli ok-
wambisa yomboci nji, ‘Iikene sani
tende kakuli molyange nani tundisa
ba ubika? Songolile onene oku-
tombola mi kame neena okukum-
bela.
4 Kame niyii esi sanitende! Nji
cwale aanu ani tambule mu tin-
doo too aba ina tundu ba musebezi
wange.’
5 Cwale sebeli oisana awo ana
kukolotela molyaye omunjili ni
munjili. Sebeli oibanguta woyo
no weli nji, ‘Bukai ona kolotele
molyange?’
6 Sebeli otambula nji, ‘Omwanda
no sipimo no oli,’ cwale sebeli
wamba kwa yonyene nji, ‘Oshimbe
esikoloti sowe mi oikale banji
muwangu oñole nji makumi atanu
50.’
7 Cwale sebeli wamba ku munjili
nji, ‘Bukai ona koloto?’ Sebeli wamba
nji, ‘Masaka akwana omwanda
no uloto,’ Sebeli omwambela nji,
‘Oitundise mi oñole makumi atanu
naatu (80).’
8 Molyaye sebeli onyaza omubika
mulibaka no kwasepahala kwaye
kakuli aanu no litunga lino kame
amonahala okutenda wino eyi no
lusika loo feela okubita aanu no liseli.
9 Cwale kame nimyambela nji,
“Mukutende oulikani mwenyene
mulibaka no kwaluka, nji cwale aba
sai kwangwe kame samitambule mu
mundi no kuta oku no kwaabwa.
10 Woyo no kusepahala kweyi no
kucaniba mba sepahala kweyi no
kupula, mi woyo no kwasepahala
kweyi no kucaniba katamba kusepa-
hala ngeeso kweyi no kupula.
11 Nji cwale kamusi sepahala mu
inu no kwaluka, anyine so misepa
mu ufumu no niti?
12 Cwale nji kamusi sepahala mu
sinu no mukowe, anyine sokuba eso
sili senu?
13 Kakwisa omubika otwesa okuse-
beleza ambumu ayiili, kakuli mbu
timbibo mumweya ni kusingabo
munjili simba oukubeeka onene
kumumweya ni kukana omunjili.
Kutwese okusebeleza Nyambe ni
mali.”

Emyambelo Injili ya Jesu (Mateu11.12,13; 5.31,32; Maleka10.11,12)

14 Afalisi awo ana kusinganga
amali aba ana kuyupa eyi, cwale
sebeli atimba Jesu.
15 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Anyi mukuyeema
mwenyene balubala no aanu, kono
Nyambe kame ayii emicima yenu
kakuli eyo itendile eyi no utokwa
mukaci no aanu akwiiba mu miyo ya
Nyambe.
16 “Omulawo na nuhi konji ba
nako ya Jowani okutunda abo cwale
eliywi no kuwaba no mubuso wa
Nyambe aba lina kukutaziwa, mi
omunu yonje sebeli weteka onene
okwingenamo.
17 Kono kwakotoba eliwilu ni
litunga nji ibwe okubita enombolo
imweya no mulawo nji ibwe.
18 “Munu yonje woyo olukulula
mukataye ni kukwata omunjili
kame abuka mane ni woyo ok-
wata omukati ona lukululwa kwa
mbumwaye kame abuka.

Omulume no Kufuma ni Lazalo

19 “Kame kuna kwikalanga omu-
lume no kufuma ona kukumanganga
eikumango no undilu ona kulyanga
eilya no kuwaba ba liywaa ni liywaa.
20 Cwale ba mweelo waye kame
kuna kulangananga omulume no
kusheba no litina lya Lazalo ona
kwikalanga ni itombo olutu lonje,
21 woyo ona kulakazanga okulya
eyo ina kukwanga ku tafule no mu-
lume no kufuma, cwale ambwa se-
beli aiya ni kulasa ba itombo yaye.

22 Omulume no kusheba sebeli ofa
mi amangeloi sebeli amushimbela
kwa Abulahama mu saali saye. Omu-
lume no mufumi ni yonyene sebeli
ofa mane sebeli oteuliwa,
23 mi mu lyangalilo, yoli mu
mayando sebeli waliketa ni kumona
Abulahama aba no kuleba mane
Lazalo yoli mu saali saye.
24 Cwale sebeli okuwa nji, ‘Sitange
Abulahama! Onifele amakeke, mi
otume Lazalo acupwe amamane-
neno no munwe waye mu meyi
nji aombote olulimi lwange, kakuli
kame nili mu utata onene muno mu
mulilo!’
25 Kono Abulahama sebeli omu-
tambula nji, ‘Mwanange opuluke nji
mu nako no kuyoya kowe nukutam-
bulanga einu no kuwaba, mi Lazalo
kasi kwikalanga ni inu no kuwaba.
Kono bano kame ali wino kuno, mi
wene kame oli mu utata.
26 Cwale okwekeza kweeyi, mukaci
ketu ni wene kame kuli owina no
kuneneba onene, nji cwale awo ali
muno katwese okwiiya kwa wene
mane kakwisa woyo sotwesa okuta
okutunda omo okwiiya kwaaci.’
27 Cwale omufumi sebeli wamba
kwa Abulahama nji, ‘Kame ni
kukumbela, sitange, otume Lazalo
ku ndoo ya sitange,
28 kakuli kame nikwite ainange
atanu nji cwale akaalemuse nji
alese okwiiya mu sibaka sino no
mayando.’
29 Kono Abulahama sebeli wamba
nji, ‘Kame akwite Mushe na nuhi a
Nyambe cwale walesele aayupe.’
30 Cwale omufumi sebeli wamba
nji, ‘Kokuulwa, sitange Abulahama!
Kono nji kute omunjili kwa onyene
ona tundu kwaafu, mba baka.’
31 Cwale Abulahama sebeli
wambela omufumi nji, ‘Nji katamba
okuyupa Mushe na nuhi a Nyambe,
katamba okuyupa simba woyo soin-
gulwa okutunda kwaafu.’ ”

17

Esibi
(Mateu18.6; 7.21; 22; Maleka9.42)

1 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa
aye nji emiliko ku kutenda esibi mu
niti ikeeyile, kono oumai ni kwa
woyo ikeyele!
2 Nikwa kuwaba kambe kame sa
nungelelwe eliwee linene mu ndingo
yaye niku muyumbela mu liwate,
okubita nji asaitete anyonyo oku-
tenda esibi.
3 Cwale mu kumamele mukaci
kenu, nji omwabowe kame atenda
esibi omukalimele, mi nji na baka
omulemene.
4 Cwale nji kame ana kufoseze
katanu ni twiili mu liywaa limweya,
mi ni kwaliketa kwa wene katanu ni
twiili ni kwamba nji, ‘Nabaka kale,’
kame ofanena oku mulemena.”

Etumelo
5 Atumiwa sebeli aamba kwa
Mbumu nji, “Otwekeleze ku tumelo
yetu.”
6 Cwale Ombumu sebeli wamba
nji, “Kambe kame mukwite etumelo
no okufeka kanyi oubeke no mbuto
no masitete, kambe kame mutwesa
okwambela esitondo no molobeni nji
okutule mi okakunwe mu liwate, mi
mbasi mikuteke.

Omusebezi no Mubika
7 Anyine mukaci kenu woyo okwite
omubika olima simba okubabalela
omukoko, so amba kwa yonyene
aba atunda mu litema nji, ‘Oiye
muwangu kuno tulye ba tafule?’
8 Katamba kwamba kwa yonyene
nji, ‘Oni lukisete omulalelo, okuyumene
mi oni sebeleze, konji aba sa nilyele
ni kunwa mi munyima bosolye ni
kunwa.’
9 Kana mba kutumele ku mubika
ba kutenda eso anambeliwa?
10 Naanyi yongeso nji aba mutenda
yonje mu nalaelwa, mwambe nji,
‘Tuli abika awo no kwafanena, kame
tuna tende eyo tufanena okuteda.’ ”

Jesu yo Balisa Alume no kukwana Likumi (10)
11 Jesu abana kuta ku Jelusalema,
sebeli weenda mu museto mukaci no
Samaliya ni Galileya.
12 Cwale abana kwingena mu
mundi, sebeli okwangana ni aanu

no kukwana likumi asikutoma embingwa, aimanine kule,
13 cwale sebeli akuweleza ni
kwamba nji, “Jesu, Molyetu! Otufele
amakeke!”
14 Cwale aba ana kwamona sebeli
waambela nji, “Mute muka kumonahaze kwa pulisita aka mitatube.”

Ba ndila alemine okuta, sebeli
abala.
15 Cwale mumweya kwa onyene
aba ana kumona nji nabala, sebeli
ouka ni kulumbeka Nyambe ni liywi
linene.
16 Cwale sebeli okwela banji ni
lubala ku makondo a Jesu nuukutumela. Omulume woyo neli
Musamaliya.
17 Cwale Jesu sebeli wamba nji,
“Kasa likumi awo ana balisiwa?
Kanti kubine ali awo akwana atanu
nanee?
18 Ngasibine kasiuka nji alumbeke
Nyambe konji wuyu osi mushobo
mundina?
19 Cwale sebeli omwambela nji,
“Oimane okutele etumelo yowe nai
kuyoyisa.”

20 Afalisi aba ana ku mwibanguta
nji omubuso na kuwilu kamwaka
sawiye. Sebeli waatambula nji,
“Omubuso wa Nyambe kautamba
kwiiya ni imoniso.
21 Kautamba kwambiwa nji, ‘Komumone, kuno kwauli, simba nji,
Uya baya, kakuli omubuso wa
Nyambe kame uli mukaci kenu.”

22 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa
aye nji, “Amaywaa akeyile abo
samushukele okumona limweya
eliywaa no Mwana no Munu, kono
kamutamba kulimona.
23 Mi kame saambe kwanyi nji, ‘Komumone uno kuno, simba nji, ‘Komumone, uya kuya! Mulese kuta
simba okwakoña.
24 Kanyi olumonyi aba lumonyeka
ni kutumbuka mu liwilu ku maneku
ayiili, mwasa kukaikalele mu liywaa
no Mwana no Munu.
25 Kono ayande oweli kwiinu no
kupula mane ni kukaniwa ni lusika
olu.
26 Kanyi mu maywaa a Nuwe
mwasa kuka ikalele ni mu liywaa no
Mwana no munu.
27 Kame ana kulya, ni kunwa, ni
kukwata, ni kukwalisa konji mane
ba liywaa elyo Nuwe aba ana kwingena mu wato no aleka, mi ameyi
no kupula sebeli aiya ni kwayundisa
onje.
28 Kanyi kame omo kuna kwikalela
mu maywaa a Lota, kame ana kulya,
ni kunwa, kame ana kuulanga ni
kuulisa, kame ana kukunanga ni
kuyaka.
29 kono ba liywaa ana kutunda Lota
mu sondoma omulilo ni silufula sebeli iloka ku wilu ni kwaibaa onje.
30 Cwale mwasa kukaikalele ni mu
liywaa no Mwana no munu aba sa
monahale.
31 Ba liywaa elyo woyo oli ba
situwa no ndoo, ni ibyana yaye mu
ndoo alese kutuluka nji aishimbe, mi
kame ni woyo oli mu litema alese
okuuka ku mundi.
32 Mupuluke mukataye Lota.
33 Woyo yonje okununeka omooyo
waye mba utaukelwe, kono woyo
otaukelwa omooyo waye mba yoyisiwa.
34 Kame ni myambela nji mu
usiku owo kame sakwikale ayiili ba
mumbeta, mumweya mba shimbiwa
omunjili mba siiwa.
35 Akati ayiili satwe mu sinu
simweya, mumweya mba shimbiwa
omunjili mba siiwa
36 Alume ayiili awo sa ikale mu
litema, omunjili mba shimbiwa
munjili mba siiwa.
37 Cwale sebeli aamba kwa
yonyene nji, “Mbumu, kubine oko?”
Jesu sebeli waambela nji, “Oko kuli
olutu ni manoñu kwa sa kaungane
bamweya.”

18

Enguli no Mbakati ni Mwatuli

1 Cwale Jesu sebeli waambela enguli nji atundamene mu kulapela mi
alese kuzwafa.
2 Sebeli waambela nji, “Mu muleneñi munjili kame kuna kwikalanga

omwatuli woyo kasi kucilanga Nyambe simba aanu.
3 Cwale kame kuna kwikalanga ni mbakati woyo ona kwiyanga kwa yonyene ni ku mwambelanga nji, ‘Onituse kwa wuyu oni zekisa!’
4 Omwatuli sebeli okana ba nako no kuleba, kono munyima sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Simba nji sicili Nyambe simba okukuteka omunu,
5 ee kakuli wuyu mbakati kame ani bilaeza, kame sani mutuse nji alese okuni kataza okuni iyelanga!’ ”
6 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Muyupe eyo amba omwatuli nambulwa niti.
7 Cwale Nyambe katamba okutusa aketwa aye, awo alila kwa yonyene ousiku ni munji? Kana mba liyehe mukaci koo?
8 Kame ni myambela nji, kame saatuse muwangu, simbangeeso, Omwana no munu aba saiye mbawana etumelo ba litunga?”

9 Jesu sebeli wamba enguli eyi kwa njili awo ana kukusepa onyene nji akukena mane ni kushendaula akoo.
10 “Alume ayiili sebeli ata mu ndoo ya Nyambe okalapela, mumweya neli Mufalisi omunjili neli mutelisi.
11 Omufalisi sebeli oimana niku lapela nji, ‘Nyambe kame ni kutumela kwa wene kakuli mene sikufekile kanyi aanu anjili asikuyumena, nawo no kwa sepahala, asikubuka, simba mane kanyi wuyu mutelisi.
12 Kame niku yumenanga eyi no kulya twiili mu sunda, kame nibanga esi no likumi kweyo ni wananga.’

13 “Kono omutelisi yoimanine oku no kuleba mane kasikutwesa okwinula amiyo aye okwaliketa ku wilu, kono sebeli ofula ba saali saye nikwamba nji, ‘Nyambe, onifele amakeke mene osikutenda eibi!’
14 Kame nimyambela nji,” “Wuyu mulume kame ana uku ku ndoo yaye yo lukile okubita omukwaye. Kakuli omunu yonje woyo okununeka yonyene mba kokobeziwa, kono woyo oku kokobeza mba nunekiwa.”

Jesu yo Fuyola Anukana

15 Cwale sebeli amulitela anuke nji aaleme amaka aye beulu. Cwale aiyetwa aye aba ana kumona ngeeso sebeli aayuta.
16 Kono Jesu sebeli waisanena kwa yonyene ni kwambela nji, “Mulesele anuke aiye kwa mene, mi mulese okwakanisa kakuli omubuso wa Nyambe niwoo.
17 Niti luli kame nimyambela! Omunu yonje nji katambula omubuso wa Nyambe kanyi mwanuke katamba kwingena mo.”

Omulume no Kufuma (Mateu19.16-30; Maleka10.17-31)

18 Cwale omubusisi sebeli oibanguta Jesu nji, “Omwiyeti no kuwaba, siikene sa nitende nji nika yole omooyo na kwaabwa?”

19 “Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Iikene abonisana nji nili muwa?” Kakwisa muwa konji Nyambe yomboci.
20 Oyii etitaelo, ‘Mulese okubuka, Mulese kwibaa, Mulese kwiita, Mulese kuba oupaki no mapwa, Mukuteke asitenu na inawenu.’ ”
21 Mi sebeli wamba nji, “Yonje eyi ina imamela okutunda ku wanuke wange.”
22 Cwale Jesu abana kuyupa ngeeso sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kwasili esinu simweya eso ulwile. Oulise einu yowe yonje okwite mi otabele awo ashebile, mi mbu wana esifumu na kuwilu, cwale oiye oni koñe.”
23 Kono abana kuyupa eyi, sebeli weena, kakuli neli wakufuma onene.
24 Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba nji, “Ngasibine kubambabile nji awo akwite esifumu akaingene mu mubuso wa Nyambe!
25 Kono ni kwa kotoba ekamele okwingena mu litiyo no ndonga kasanji omufumi okwingena mu mubuso wa Nyambe.”

26 Awo ana kwiyupa sebeli amba nji, “Cwale anyine so kayoyisiwa?”

27 Kono Jesu sebeli wamba nji,
“Eso sibambabile kwaanu ni sako-
toba kwa Nyambe.”
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba
nji, “Komone! natusiyi etindoo tetu
nuukukoña.”
29 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Niti luli kame nimyam-
bela nji, “Kakwisa omulume ona siyi
endoo simba omukati simba mukul-
waye simba ashemyaye simba anaye
mulibaka no mubuso wa Nyambe,
30 awo aulwile okuwana onene ba
nako ino, mi ba nako no mamane-
neno mbawana omooyo no kwabwa.

Jesu yo Amba aka no Waatu eyi no Lifu Lyaye
(Mateu20.17-19; Maleka10.32-34)

31 Cwale Jesu sebeli oshimba
aiyetwa aye no kukwana elikumi ni
twiili (12), ni kwamba kwa onyene
nji, “Muteetete, kame tukatile
ku Jelusalema, mi eyo yonje ina
kuñoliwa eyi no Mwana no munu
kwa nuhi a Nyambe mba iyatetetwe.
32 Kakuli kame sa biwe kwa
simacaba, mi kame sa shendaulwe
mane ni ku yandisiwa no kwenisa
mane ni kumu sibwela amate.
33 Kame sa mufule ni kumwibaa,
mi ba liywaa no waatu mba inguka.”
34 Kono aiyetwa kasi kuyupa
simba simweya kweyo ana kwamba,
omwambelo ou kame una ku
shweekiwa kwa onyene mi kasi
kulimuka eyo Jesu ana kwamba.

Jesu yo Balisa Esibofu sina ku Kumbelanga
(Mateu20.29-34; Maleka10.46-52)

35 Abo Jesu yoli beebi ni Jeliko,
kame kuna kwikalanga esibofu no
mulume sina kwikalanga ku nyonga
no ndila, esikumbelanga
36 Cwale aba ana kuyupa aanu no
kupula abita, sebeli oibanguta nji,
“Siikene esi?”
37 Sebeli amwambela nji, “Jesu no
Nazaleta yokame woyo obita”
38 Cwale sebeli okuwa nji, “Jesu!
Omwana Dabida! Onifele amakeke!”
39 Cwale awo ana kwikala
balubala sebeli amukalimela nji
aondoke. Kono sebeli okuwa onene
nji, “Omwana Dabida oni yupele
amakeke!”
40 Cwale Jesu sebeli oimana niku
laela nji amulite kwa yonyene mi
aba ana kukeela abeebi, sebeli
omwibanguta nji,
41 “Iikene osaela nji niku tendele?”
Sebeli otambula nji, “Mbumu, kame
ni singa okumona.”
42 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Omone! Etumelo yowe
naiku yoyisa.”
43 Cwale ababo sebeli omona niku
mukoña yo kanyisa Nyambe, mi
aanu onje aba ana kumona eyi, sebeli
alumbeka Nyambe.

19

Jesu ni Zakiyasi

1 Jesu sebeli oingena mu Jeliko mi
kame ana kubita feela.
2 Cwale kame kuna kwikalanga
omulume no litina lya Zakiyasi, neli
omukulu no mutelisi ni kufuma.
3 Cwale sebeli osaela nji amone
Jesu nji anyine, kono sebeli okwang-
gwa mulibaka no aanu no kupula ni
kwibiba ku siyema saye.
4 Cwale sebeli oitukela balubala
nuukatina ku sitondo no sikamole
nji amumone, kakuli Jesu nakubita
endila eyo.
5 Cwale Jesu aba ana kukeela
ba sibaka eso, sebeli waliketa ku
wilu ni kwamba kwa yonyene nji,
“Zakiyasi otuluke muwanguwangu
kakuli kame nifanena okwikala mu
ndoo yowe balelo.”
6 Cwale Zakiyasi sebeli oleluba ni
kutulukela banji ni ku mutambula
mu kuwabelelwa onene.
7 Cwale aanu aba ana kumona
ngeeso sebeli añuñuta nji, “Kame
anati okatenda ongenda no mulume
osikutenda eibi!”
8 Cwale Zakiyasi sebeli oimana ni
kwamba kwa Mbumu nji, “Komone,
Mbumu, elicika no ufumu wange
kame niba kwa sikusheba, nji kame
nina byangula omunu esinu saye,
kame nimuuseta etitikanyo no kuk-
wana tinee.”

9 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Balelo okuyoyisiwa na kwiiyi muno mu ndoo, kakuli ni yonyene mwana a Abulahama.
10 Kakuli Omwana no munu neeyi muku saela ni kuyoyisa eso sinatauka.”
11 Aba ana kuyupa einu eyi, Jesu sebeli otwalelela okwaambela enguli. Kakuli kame ana kwikala beebi ni Jelusalema, mi kakuli kame ana ku yambuta nji omubuso wa Nyambe kame uli beebi oku monahala ababo.
12 Cwale Jesu ababo sebeli wamba nji, “Omulume no ku kutekeha sebeli ota ku naha oko no kuleba akatambula omubuso mi cwale sebeli ouka.
13 Sebeli oisana abika aye no kukwana likumi ni kwaaba etipondo likumi ni kwamba kwa onyene nji, ‘Mu fundote amali aa okutwala abo sanika ukele.’
14 Kono aanu aye naku mutimba mane sebeli atuma onumwana munyima yaye okaamba nji, ‘Ka tusingi wuyu mulume nji atubuse.’
15 Aba ana kuuka munyima no katambula omubuso sebeli olaela abika aye awo ana kuba amali nji aiye kwa yonyene nji alimuke eso anawana mukuulisa koo.
16 Ono weli sebeli oiya ba lubala lwaye ni kwamba nji, Molyange, epondo yowe naini wanene etipondo likumi beulu.’
17 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Nutende wino, wene omubika no kuwaba! Kakuli nusepahala kwicana onene, mbu busu emileneñi no kukwana likumi.’
18 Omubika no wiili sebeli oiya ni kwamba nji, ‘Molyange, epondo yowe ina wanenebo etipondo titanu kame.’
19 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Cwale mbu busu mileneñi itanu.’
20 Cwale omubika munjili sebeli oiya ni kwamba nji, ‘Molyange, ino yokame epondo yowe eyo nina kupungelanga mu lwambi.
21 Kakuli kame nina kucilanga wene kakuli uli munu no kubambaba. Kame oshimba omo kausi beeka mane kame okutula omo kausi kuna.’
22 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Kame sani kwatule kweyo itunda mu kanw kowe! Wene omubika no kububa! Kame ona kulimuka nji mene nili omunu no kubambaba mene nishimba omo kanisibeeka mane niku kutula omo kani sikukuna.
23 Cwale iikene aba wasikubeeka amali ange mu panga? Cwale bakwiya kwange kambe kame nina ishimbi ni ñambeko yayo.’
24 Cwale sebeli wamba kwawo ana kwimana naye kunyonga nji, ‘Mushimbe epondo kwa yonyene mi mwiibe woyo okwite etipondo likumi.’
25 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, ‘Mbumu kame akwite etipondo likumi!’
26 ‘Kame ni myambela nji, ‘Omunu yonje woyo okwite mbabiwi onene, kono kwa woyo oulwile simba neso akwite mba byanguliwa.
27 Kono kanyi kwiila yange awo ka sikusinga nji nabuse, mwalite kuno nikwaibaele balubala wange!” ’

Jesu aba ana Kwingena mu Jelusalema mu Umbumu (Mateu21.1-11; Maleka11.1-11; Jowani12.12-19)

28 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi, sebeli wekeza okuta ku Jelusalema.
29 Cwale aba ana kukeela ku nyonga no Betefage ni Betani ku lilundu elyo liisaniwa nji Olibeti, sebeli otuma aiyetwa aye ayiili balubala,
30 ni kwambela nji, “Mute mu mundi oli balubala lwenu, abasa mwingenemo mba muwana akana no mbongolo kanungilwe ako kaka sitiniwa kale ku munu. Mu kanungutule mi mukalite kuno.
31 Nji omunu kame sami ibangute nji, ‘Iikene aba muka fungutula,’ mu mwambele nji, ‘Ombumu kame aka saela.’ ”
32 Cwale awo ana kutumiwa sebeli ata nukawana akambongolo kanyi omo ana kwaambela Jesu.

33 Cwale alemine oku fungutula
akambongolo, omunyako sebeli
wamba kwa onyene nji. “Iikene aba
mu fungutula akambongolo?”
34 Cwale sebeli aamba nji, “Om-
bumu kame aka saela,”
35 Cwale sebeli alita akambongolo
kwa Jesu, ni kuyala eikumango yoo
beulu no kambongolo ni kwikatabo
Jesu.
36 Cwale yoenda, sebeli ayala eiku-
mango yoo mu ndila.
37 Cwale aba ana kukeela abeebi ni
Jelusalema, ba ndila ishetumuka ba
liundu no Olibe, okupula no aiyetwa
sebeli atateka okuwabelelwa ni kuy-
eema Nyambe ni liywi no kuneneba
mullibaka no musebezi no kuneneba
ana mono.
38 aamba nji, “Embuyoti ni yawoyo
oiya mu litina lya Mbumu! Ekozo
iikaleko mu wilu ni kanya mu liwilu.
39 Cwale Afalisi anjili mu kupula se-
beli aamba nji, “Mwiyeti,” okalimele
aiyetwa owe!”
40 Jesu sebeli otambula nji, “Kame
ni myambela nji, aa nji aondoke,
amawee mba kuwu.”

Jesu abana Lilela Jelusalema

41 Cwale aba ana kusheeteta abeebi
ni muleneñi no Jelusalema sebeli
oulilela,
42 ni kwamba nji, “Kambe na
mukulimuka mu liywaa na balelo
einu itenda ekozo! Kono cwale kame
ishweekilwe ku miyo enu!
43 Kakuli amaywaa mbaiyi kwa
wene abo eila yowe mbai kutin-
guluka ni lukwakwa no kwambeka
ikuyatilele ku maneku onje.
44 Cwale kame sa kukwisete
banji wene bamweya naanowe, mi
katamba kusiya eliwee limweya
beulu no likwayo mwa wene, kakuli
kusilimuka enako ona poteliwa!”

Jesu Yota ku Ndoo ya Nyambe (Mateu21.12-17; Maleka11.15-19; Jowani2.13-22)

45 Cwale Jesu sebeli oingena mu
Ndoo ya Nyambe ni kutateka okucita
awo ana kuulisangamo,
46 ni wamba kwa onyene nji,
“Kame kuñolilwe nji, ‘Endoo yange
kame saitende eyi no tapelo.’ Kono
aanyi namwifutula omo akushweeka
ambuyi!”
47 Cwale Jesu nakwiyetanga mu
Ndoo ya Nyambe amaaywaa onje.
Apulisita akulu na ñoli, ni manduna
no sicaba sebeli alela okumwibaa,
48 kono kasi kuwana esinjili eso
ana kufanena okutenda, kakuli aanu
onje kame ana ku teetetanga ku
maywi aye.

20

Epuzo Okukumanena ni Maata a Jesu (Mateu21.23-27; Maleka11.27-33)

1 Eliywaa linjili Jesu yoiyeta ni
kukutaza eliywi kwaanu mu Ndoo
ya Nyambe, apulisita akulu na ñoli
bamweya na kulu sebeli aiya,
2 ni kwamba kwa yonyene nji, “Ot-
wambele, ka maata awo otendisa
einu eyi, simba anyini ona kubi woo.”
3 Jesu sebeli waatambula nji, “Ni
mene kame sani mibangute epuzo nji
munambele,
4 kana ekolobezo ya Jowani
kame ina kutunda ku wilu nji neli
kwaanu?”
5 Cwale sebeli akwambota mukaci
koo, ni kwamba nji, “Aba satwambe
nji, ‘Kame itunda kuwilu,’ kame
saambe nji, ‘Cwale iikene kamwa
sikumupumena?’
6 Kono aba satwambe nji, ‘Niya
aanu feela, aanu onje kame satu
pwacaule ni mawee, kakuli kame
apumena nji Jowani neli munuhi.”
7 Cwale sebeli atambula nji,
“Katuyii oko ina kutunda.”
8 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Ni mene simyambele
amaata ni kutusisa okutenda einu
eyi.”

Enguli no Abeleki na mu Litema (Mateu21.33-46; Maleka12.1-12)

9 Cwale Jesu sebeli otateka ok-
wambela aanu enguli eyi nji, “Omu-
lume kame ana kukuna elitema
no beine ni kulisiya mu maoko no

abeleki, mi sebeli ota mu naha indina
ba nako no kuleba.
10 Cwale enako aba ina kukwana,
sebeli otuma omubika kwa beleki
nji amube ku mbuya na mu litema
no beine. Kono abeleki sebeli amu-
fula ni kumuusa nambulwa esi ana
kushimba.
11 Mi kame sebeli otuma omubika
munjili, kono abeleki sebeli amu-
fula ni yonyene ni ku muyandisa
mu mukwa no kwenisa mane ni ku-
muusa nambulwa esi ana kushimba.
12 Cwale sebeli otuma woyo no
waatu, woyo sebeli amulemeka ni
kumuyumbela kundee.
13 Cwale omunya litema sebeli
wamba nji, ‘Cwale iikene sanitende?
Mbi tumu mwanange woyo nisinga
onene, mwendi mba ka mukuteke!’
14 Kono cwale abeleki abana ku
mumona, sebeli akwambota mukaci
koo nji, ‘Woyo yokame shwana twen-
denyi tu mwibae, nji cwale aci tu kay-
ole esifumu!’
15 Cwale sebeli amuyumbela
kundee no litema no beine niku
mwibaa.
“Cwale siikene satende omunya
litema kwa onyene?
16 “Kame saiye mukusinya abeleki
ni kuba anjili.”
Cwale aanu aba ana kuyupa
ngeeso sebeli aamba nji, “Nyambe
otulemene!”
17 Kono Jesu sebeli waaliketa
ni kwamba nji, “Iikene cwale eyo
iñolilwe?
‘Eliwee elyo lina kukaniwa kwayaki
kame lina futuka omusumo no
utokwa namu lilulu.’
18 Omunu yonje woyo so kwelabo
mba patuka otubindi-bindi, kono
cwale nji eliwee elyo likwele omunu
mba limulemeke.”

Epuzo mulibaka no Kuteneka Imitelo (Mateu22.15-22; Maleka12.13-17)

19 Aiyeti no mulawo na pulisita
akulu sebeli aeteka oku beeka
amaoko oo beulu ya Jesu ba nako
eyeyo, kono sebeli acila aanu kakuli
kame ana lemuha nji naambele
enguli eyo yalwisa.
20 Cwale sebeli amwaliketa, ni ku-
tumena amatwela awo ana kuku-
monahalisa nji akuluka, nji ayupe
eyo saambe, nji amube mu maata ni
mupuso no mubusisi.
21 Cwale amatwela sebeli aibanguta
Jesu nji, “Mwiyeti, kame tuyii nji
kame wamba ni kwiyeta wino mane
kukwite esishweka, kono kame
wiyeta endila ya Nyambe mu niti.
22 Kame tulukeele aci okuba
omutelo kwa Sesale nji katulukeele?”
23 Kono Jesu sebeli omona etingana
too ni kwamba kwa onyene nji,
24 “Komunimonise omuway-
awaya. Sanyine esifateho neyi ina
ñoliwabo?”
Sebeli aamba nji, “Ya Sesale.”
25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Cwale mube Sesale eso
sili sa Sesale, mi mube Nyambe eso
sili sa Nyambe.
26 Cwale sebeli akwangwa mukaci
no aanu okulema eso ana kwamba,
kono sebeli akomoka ekalabo yaye,
mi sebeli aondoka feela.

Epuzo Okukumanena eyi no Kwinguka Kwaafu (Mateu22.23-33; Maleka12.18-27)

27 Cwale sebeli kwiiya Aduki anjili
kwa Jesu awo ana kwamba nji kak-
wisa okwinguka kwaafu,
28 mi sebeli amwibanguta nji,
“Mwiyeti, Mushe kame ana ku-
tuñolela omulawo owo wamba nji
mukulwaye munu nafi yo kwite
omukati kono kakwite omwana,
minaye kame afanena okukwata
woyo mukati nji alitele mukulwaye
aana.’
29 Cwale kame kuna kwikalanga
alume atanu na yiili, wuyu no weli
sebeli okwata omukati kono sebeli
ofa nambulwa kuleyelako omwana.
30 Wuyu no wiili
31 mane wuyu no waatu sebeli
omushimba. Mi onje atanu na yiili
sebeli aafa nambulwa kusiya aana.
32 Cwale munyima yoo ni mukati
sebeli ofa.
33 Cwalehe mukwinguka kwaafu
anyine sotenda omunya mukati?

Kakuli onje kame naku mukwatanga.”
34 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aana namu nako ino kame akwata ni kukwaliwa,
35 kono awo sa biwe etukelo no kumona elitunga na kulubala ni kwinguka no aafu awo katamba kukwata ni kukwaliwa.
36 Cwale katamba kufa kame, kakuli kame afekile kanyi mangeloi mi aana a Nyambe, atendile aana no kwinguka.
37 Kono nji aafu mba inguka, simba Mushe ni yonyene na kwamba ngeeso ku liputa lina kutumbuka aba ana kwisana Mbumu nji Nyambe wa Abulahama, ni Nyambe wa Isaka mane ni Nyambe wa Jakobo.
38 Cwale ka Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya, kakuli kwa yonyene onje kame ayoya.”
39 Cwale añoli anjili sebeli aamba nji, “Mwiyeti nwamba wino!”
40 Kakuli kame ana kucila oku mwibanguta epuzo injili kame.

Epuzo mulibaka lya Jesu (Mateu22.41-46; Maleka12.35-37)

41 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ngasibine aba aamba nji Kilesite ni Mwana Dabida?
42 Kakuli Dabida yonyene kame ana kwamba mu buka no Lisamu nji,
‘Ombumu naamba kwa Mbumu wange nji,
Oikale ku lyooko lyange no silyo
43 okutwala abo sani tendele eila yowe eipula no kulyatabo makondo owe.
44 Dabida kame amwisana nji Mbumu, cwale ngasibine omo satendele nji mwanaye?

Jesu yoba Emamela kwa Iyeti no Mulawo (Mateu23.1-36; Maleka12.38-40)

45 Jesu sebeli wambela aiyetwa aye aanu onje ateetete.
46 Mucile añoli awo asinga oukumanga mu ikumango no kuleba mane ni kusinga okupota mu ibaka no misika ni kwikala mu ipula no utokwa mu tindoo no milapelo ni mu ibaka no kukutekeha ku mikiti.
47 Kame amana eiluwo no akati no ambakati aatendela etitapelo no kuleba! Awo kame sabiwe ekoto no kubambaba onene ni kubitelela!”

21

Enubu no Mbakati (Maleka12.41-44)

1 Jesu sebeli waliketa ni kumona awo no kufuma abeeka etimpo too mu sitewelo,
2 cwale sebeli omona ombakati no kusheba yo beeka otumiwayawaya twiili.
3 Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela nji wuyu mbakati na beeke amali no kupula okubita aanu onje.
4 Kakulii onje kame ana tundisa aba no kupula, kono yonyene mukusheba kwaye nabeeke eso ana kwikalanga naso sonje eso ana kufanena nji ayoyelebo.”

Jesu yo Amba eyi no Kusinya Endoo ya Nyambe (Mateu24.1-2; Maleka13.1-2)

5 Cwale anjili alemine okwamba eyi no Ndoo ya Nyambe omo ina kuyakelwa wino ni mawee no kuwaba mane ni tinubu, sebeli wamba nji,
6 “Kanyi einu yonje eyi mumona, enako mba ikwana abo kakwisa eliwee elyo lishangamine ba linjili elyo salikwangwe oku kwisetwa banji.”

Amatata ni Mayando (Mateu24.3-14; Maleka13.3-13)

7 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Mwiyeti, kaliywaa sa itendahale eyi? Mi kasisupo eso sasi monise nji abano okutwa itendahala?
8 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Mumamele nji mulese okoongiwa kakuli ano kupula mbaiyi mu litina lyange ni kwamba nji, ‘Yamene Jesu!’ mi ‘Enako naikwana!’ Kono mulese kwa koña
9 Mulese kucila aba sa muyupe etindwa ni tizikinyeho kakuli eyi kame ifanena okutendahala oweli,

kono kasanji amamaneneno kame ali beebi.”
10 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Amatunga kame saku futukele oukulwisa, mi emibuso kame sai kufutukele oukulwisa.
11 Kame sakwikale etizikinyeho tinene mane mu maneku no kupula kame sakwikale elishebo ni mafu mane kame sakutunde einu no kucilisa kuwilu
12 Kono eyi yonje eyakasitendahala kale, kame sa mileme ni makaa oo mane amiyandise ni ku mitwala mu tindoo no milapelo ni mu titolongo mane niku mitwala balubala no ambumu mane na busisi mulibaka no litina lyange.
13 Eyo kame saimiiyele nji mube oupaki wange.
14 Mukukete mu micima yenu nji mulese kubilaele eyo samwambe.
15 Kakuli kame sanimibe eyi no kwamba mane ni kushangama nji kakwisa kwawo amitimbile satwese oku kanana naanyi.
16 Kame samubetekiwe simba kwa shemyenu, kwabeenu, asi mukowa wenu mane na likani enu mi anjili kwaanyi kame saibaiwe.
17 Aanu onje kame samitimbe mulibaka no litina lyange.
18 Kono kakwisa simba oluuki naku mutwi wenu salu sinyehe.
19 Mukukoongota kwenu mbamu kawana okuyoyisiwa.

Jesu Yoamba oku Sinyiha kwa Jelusalema (Mateu24.15-21; Maleka13.14-19)

20 “Kono abasa mumone nji Jelusalema kame atingulukilwe ku masole mulimuke nji oku sinyeha kwaye kame kuli beebi.
21 Cwale awo ali mu Judeya ashotokele ku malundu, mi awo ali mukaci no muleneñi atundemo, mi awo ali kundee no naha alese kwingena kame.
22 Kakuli aa amaywaa no mayando, okwiyateteta eyo yonje ina kuñoliwa.
23 Oumai kwawo saikale naana mane nawo sayamwisa mu maywaa awo! Kakuli outata unene kame sawikaleko mu litunga mi okutweba kame sakwikale kwanuu aa.
24 Anjili mbaibaiwa ni kutweba no mukwale mi kame sa komiwe ni kutwaliwa mukaci no asimacaba onje mi Jelusalema kame sa lyatangiwe okubitela abo enako no asimacaba aba saiyatetetwe.

Okwiiya kwa Mwana no munu (Mateu24.29-31; Maleka13.24-27)

25 “Cwale kame sakwikale esisupo ba liywaa ni kweti ni titungweti, mi ba litunga etinaha kame sati cile ni milumo no mawate ni mandinda.
26 Alume kame sa welele mukucila mukumona eyo ikeyile ba litunga, kakuli amaata no liwilu kame sa nyanganyisiwe.
27 Cwale kame sa mone Omwana no munu yokeyile mu likumbi ni maata ni kanya inene.
28 Cwale einu eyi aba saitangise okutendahala, mwalikete kuwilu mi mwinule emitwi yenu kakuli okuliululwa kwenu sebeli kuli beebi.

Etuto no sitondo no Feiga (Mateu24.32-35; Maleka13.28-31)

29 Cwale Jesu sebeli waambela enguli nji, “Komumone ku esitondo no Feiga ni itondo injili yonje.
30 Aba itangisa okumena amamuna, kame mu mona mwenyene mane ni kulimuka nji embumbi sebeli ili beebi.
31 Cwale naanyi ngeeso aba mumona einu eyi eitendahala, mulimuke nji omubuso wa Nyambe sebeli oli beebi.
32 Niti luli kame nimwyambela nji olu lusika kalutamba kubwa konji yonje yatendahala kale.
33 Eliwilu ni litunga mba ibwi kono eliywi lyange kalitamba kubwa.

Outokwa no Kutatelela

34 “Cwale mumamele nji emicima yenu ilese oku kandakandiwa ni mikiti ni kunwa ni tinongosi no litunga kakuli elyo eliywaa kame saaliye mukwa limukiwa.
35 Kakuli kame saaliyele aanu onje awo ayoya ba litunga lyonje.
36 Kono mutone enako yonje memu lapela nji muwane amaata no ka

banduka einu eyi saitendahale mane ni kwimana balubala no Mwana no munu.”
37 Cwale Jesu amaywaa onje kame ana kwiyetanga mu Ndoo ya Nyambe, kono ousiku sebeli ota okalangana ba lilundu no itondo no olibe,
38 Amasikusiku onje aanu kame ana kutanga ku Ndoo ya Nyambe oka muteeteta

22

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Mateu26.1-5; Maleka14.1-2; Jowani11.45-53)

1 Cwale enako no mukiti no inkwa nambulwa omumena aba ina kusheeteta owo wisaniwa nji Paseka.
2 Cwale akulu no apulisita na ñoli sebeli asaelanga omo saibaele Jesu kakuli kame ana kucila aanu.

Judasi abana Kupumena Okubeteka Jesu
(Mateu26.14-16; Maleka14.10,11)

3 Cwale Satani sebeli oingena mwa Judasi woyo oisaniwa nji Isikaliota, woyo ona kutenda omunjili kwawo no kukwana likumi na yiili.
4 Cwale Judasi sebeli ota nu kakwambota na pulisita akulu na endisi omo sa twesete okumubeteka kwa onyene.
5 Mi sebeli awabelelwa nji mane kame atwesa okumuba amali.
6 Cwale Judasi sebeli opumena nji awane ekolo no kumubeteka oku nambulwa aanu no kupula.

Jesu yo Kutukiseta Okalya Omulalelo no Paseka
(Mateu26.17-25; Maleka14.12-21; Jowani13.21-30)

7 Cwale eliywaa no mukiti no liñende nambulwa omumena abo cwale omukoko no sitabelo aba sina kufanena okutendahala.
8 Cwale Jesu sebeli otuma Pitolosi ni Jowani ni kwamba nji, “Mute mi mukalukise esibaka oko satukalyele omulalelo no Paseka.
9 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Cwale kubine satu kakulukisete?”
10 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Komumone, aba sa mwingene mu muleneñi mbamu kuwana ni mulume woyo oshimbile ekomoki no meyi mi mumukoñe mu ndoo eyo sakaingene,
11 cwale mwambele omunya ndoo nji, ‘Omwiyeti kame aamba kwa wene nji, kubine oko kuli omusiyo no angenda oko sa nilyele epaseka na iyetwa ange?’
12 Cwale mbami monise omusiyo munene na kuwilu ona wabisiwa wino oko cwale mukalukise einu yonje.”
13 Cwale sebeli aata nukawana kanyi omo ana ambelele Jesu, mi sebeli alukisa eilya no paseka.

Omulalelo wa Mbumu
(Mateu26.26-30; Maleka14.22-26; 1 Makolinte11.23-25)

14 Cwale enako aba ina kukwana sebeli oikala ku tafuke na tumiwa aye.
15 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame niwabelelwe onene okulya epaseka eyi naanyi abo me kani siyanda kale.
16 Kakuli kame nimyambela nji sitamba kuulya kame konji aba saiiyatetetwe mu muboso wa Nyambe.”
17 Cwale Jesu sebeli oshimba ekomoki, mi aba ana kumana oukutumela sebeli wamba nji, “Mushimbe esi mi mu kutabele mukaci kenu,
18 kakuli kame nimyambela nji okutunda balelo sitamba kunwa embuya no waine konji omubuso wa Nyambe aba sa ukeyele.”
19 Cwale Jesu sebeli oshimba esinkwa mi abana mana oukutumela sebeli osipatola ni kusiba kwa onyene mane ni kwamba nji, “Olu ni lutu lwange luna biwi kwaanyi. Mutende esi memu ni puluka.”
20 Mi kame mundila imweya sebeli waba ekomoki munyima no mulalelo ni kwamba nji, “Eyi ekomoki no unyinga wange ina itelelwe aanyi ni ulikani no ubya.
21 Kono komumone elyoko lya woyo oni beteka kame lili ni mene ba tafule.

22 Kakuli Omwana no munu kame
ata kanyi omo kuñolelwe, kono
oumai niwa woyo omubeteka.
23 Cwale sebeli atangisa ok-
wibanguta mukaci koo nji anyine
mukaci ketu woyo ofanena okutenda
eyi.

Etiñananyi nji Woyo no Kuneneba Anyine

24 Etiñananyi sebeli tiinguka
mukaci koo nji omunene nanyine.
25 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Ambumu no asimacaba kame
akubabaza nji kame akwite amaata
mukaci koo, mi abusisi kame aku
babaza nji alikani no aanu.’
26 Kono kasangeeso kwaanyi,
cwale aanyi mulesele awo no
kuneneba mukaci kenu atende kanyi
anyonyo, mane omwendisi kanyi
woyo wasebeleza.
27 Cwale omunene naanyine woyo
oikalile ba tafule simba nji woyo wa-
belekela? Kana kasa nji woyo oikalile
ba tafule, kono kame nili naanyi
kanyi woyo omi belekela.
28 “Anyi kame muli awo ana
kwikala nange mu miliko yange,
29 mi cwale kame ni mituma kanyi
sitange omo ana ku nitumena mu
litunga.
30 Kame sa mulye mane ni kunwa
ba tafule mu mubuso wange, mane ni
kwikala ba lubona lwange okwatula
amasika likumi na yiili no Isilaele.

Jesu aba Namba Eyi no Kukana kwa Pitolosi
(Mateu26.31-35; Maleka14.27-31; Jowani13.36-38)

31 “Simoni, Simon! Komone! Sa-
tani nai saele nji amyuuluse kanyi
uloto.
32 Kono kame nina milapelele nji
etumelo yenu ilese kubwa. Mi cwale
abasa mwiye kwa mene mongote
abeenu.
33 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa
onyene nji, “Mbumu, kame nikutuk-
isite okuta nowe mu tolongo mane ni
ku lifu.
34 Cwale Jesu sebeli wamba nji,
“Kame ni kwambela Pitolosi nji
omukombwe kautamba kukuwa
balelo lino mbu nikana twaatu.”

Esipusu, Esipaupau, ni Mukwale

35 Cwale Jesu sebeli wamba
kwa onyene nji, Cwale aba nina
kumituma oku nambulwa esik-
wama simba esipaupau simba etin-
jatangwa siikene muna kuulwa?
Seli amba nji “Kakwisa.”
36 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Woyo okwite esipusu
asishimbe mane ngeeso ni woyo
okwite esipaupau ashimbe mi woyo
wakwite omukwale aulise esiku-
mango saye aule mumweya.
37 Kakuli kame nimyambela nji
eliñolo eli kame lifanena okwiiy-
atetetwa mwa mene elyo lyamba nji,
‘Kame ana balelwe kwiisinyi, Kakuli
eyange eyo ina ñoliwa sebeli ikwiy-
ateteta.”
38 Cwale sebeli aamba nji, “Omone!
Mbumu, ino emikwale yiili!”
Cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, “Naku kwana!”

Jesu yo Lapela ba Lilundu no Itondo no Olibe
(Mateu26.36-46; Maleka14.32-42)

39 Cwale Jesu sebeli otunda, ni
kuta kanyi omo kuna kutendela
nji omukwa waye, ku lilundu no
itondo no Olibe, aiyetwa aye sebeli
amukoña
40 Cwale aba ana kukeela ba sibaka
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji,
“Mulapele nji cwale mulese okwin-
gena mu miliko.”
41 Cwale sebeli osheeta okutunda
kwa onyene esibaka sikwana ba my-
eendo no liwee aba likondiwa ni
kukubama banji ni manwi sebeli
olapela nji,
42 “Sitange,” nji kame osinga,
otundise esinweno esi kwa mene,
kulese okutendiwa eso sisingwa kwa
mene, kono eso sisingwa kwa wene.”
43 Cwale elingeloi sebeli liiya oku-
tunda ku wilu mukumoongota.
44 Cwale yoli mu ñalelwa no
kuneneba sebeli otwalelela oku-
lapela onene, mane esitukutuku
saye sebeli sitenda kanyi ounyinga
wooyela banji.

45 Cwale aba ana kumana oku-
lapela, sebeli oiya kwa iyetwa aye
nu kawana alanganine mulibaka no
kweena.
46 Cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, “Iikene aba mulanganine?
Mwinguke mulapele nji mulese
okwingena mu miliko.”

Okunungiwa kwa Jesu
(Mateu26.47-56; Maleka14.43-50; Jowani18.3-11)

47 Abo yo silemine okwamba se-
beli kwiiya enyangela no aanu ni mu-
lume oisaniwa nji Judasi mumweya
nwawo no kukwana likumi na yiili,
yoatwaletete. Cwale sebeli osheeteta
abeebi kwa Jesu ni kumutubeta.
48 Kono Jesu sebeli wamba kwa
onyene nji, “Judasi iikene aba
obeteka Omwana no munu okumu-
tubeta?”
49 Cwale awo ana kwikala naye aba
ana kumona eyo ina kutendahala,
sebeli amba nji, “Mbumu tulwe ni
mikwale yetu?”
50 Cwale omunjili mwa onyene se-
beli oyaa omubika no mupulisita
omukulu niku mupatula elitwi lyaye
no silyo.
51 Kono Jesu sebeli wamba nji,
“Kulese kame okutendahala ngeesi!
Cwale sebeli olema elitwi lyaye ni ku
mubalisa.
52 Cwale Jesu sebeli wamba kwa
pulisita akulu na endisi no ndoo ya
Nyambe na kulu awo ana kwiiya
muku mulwisa nji, “Kame muneeyi
kanyi kame mulwisa ombuyi ni mik-
wale mane ni milamu?
53 Kono aba nina kwikalanga
naanyi amaywaa onje mu Ndoo
ya Nyambe, kamu si kunilemanga.
Kono ino enako yenu, ni maata no
woyo no osiuwi.

Pitolosi yo Kana Jesu
(Mateu26.57-58; 26.69-75; Maleka14.53-54; 14.66-72; Jowani18.12-18; 18.25-27)

54 Cwale sebeli anunga Jesu ni ku-
mutwala mu ndoo no mupulisita
omukulu. Pitolosi yo mukoña muny-
ima abano kuleba.
55 Cwale abana mana okutumbula
omulilo mu lilapa no kuta ni kwikala
banji bamweya, Pititolosi sebeli
oikala mukaci koo.
56 Cwale omubeleki no mukati
aba ana kumona yo ikalile mu
liseli, sebeli omwaliketa ni kwamba
nji, “Wuyu mulume ni yonyene
mumweya wa Jesu!”
57 Kono sebeli okana ni kwamba
nji, “Wene wo mukati, mene si
muyii!”
58 Aba kuna kubita enako icana
omunu munjili sebeli omumona
ni kwamba nji, “Ni wene kame oli
mumweya wa onyene!”
Kono Pitolosi sebeli wamba nji,
“Wene we mulume, kasa mene!”
59 Aba kuna kubita enakao icana
omunji kame sebeli oongoteta ok-
wamba nji, “Ni yonyene wuyu
mulume mumweya waye, kakuli ni
yonyene, Mugalileya!”
60 Kono Pitolosi sebeli wamba
nji, “Wene we mulume, siyii eso
wamba!”
Cwale ababo yo samba omukombwe
sebeli okuwa.
61 Cwale Jesu sebeli okusetuka ni
kwaliketa Pitolosi, cwale Pitolosi
sebeli opuluka amaywi ana kwamba
Jesu kwa yonyene nji, “Omukombe
owakasikuwa kale balelo mbuni
kana twaatu.”
62 Cwale sebeli ota kundee nu kalila
onene.

Jesu yo Shubaulwa ni Kufuliwa
(Mateu26.67-68; Maleka14.65)

63 Cwale alume awo ana kulema
Jesu sebeli amuyandisa mane ni ku-
mufula.
64 Cwale sebeli amununga ku miyo
ni ku mwibanguta nji, “Onuhe!
anyine ona kufulu?”
65 Cwale sebeli aamba amaywi
anjili no kupula no kashwau kwa
yonyene oku munyefula.

Jesu yo Litiwa balubala no Kuta
(Mateu26.59-66; Maleka14.55-64; Jowani18.19-24)

66 Cwale eliywaa aba lina kukeela
omukopano no akulu no apulisita
na ñoli sebeli akuwana bamweya.

cwale sebeli atwala Jesu ba kuta yoo ni kwamba nji,
67 “Nji ya wene Kilesite, otwambele?”
Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji ni myambele, kamutamba kupumena,
68 cwale nji ni mibangute ka mutamba ku ni tambula.
69 Kono okutunda bano Omwana no munu kame saikale ku lyoko no silyo no maata a Nyambe.”
70 Cwale onje sebeli aamba nji, “Ya wene cwale Omwana Nyambe? Mi Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Na mwamba ya mene.”
71 Cwale sebeli aamba nji, “Ka upaki tusi saela kame! Natu kuyupele twenyene okutunda mu kanwa kaye!”

23

Jesu Yoli Balubala lwa Pilato (Mateu27.1-2; 27.1-14; Maleka15.1-5; Jowani18.28-38)

1 Cwale esikwata sonje sebeli siimana ni kutwala Jesu kwa Pilato.
2 Cwale sebeli atateka oku mukandimeka aamba nji, “Kame tuna wana wuyu mulume yo yaulula aanu ni kutukanisa nji tulese okuba omutelo kwa Sesale mane ni kwamba nji yonyene yokame Kilesite Ombumu.”
3 Cwale Pilalto sebeli omwibanguta nji, “Kana ya wene Ombumu no Majuda? Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Nwaamba.”
4 Cwale Pilato sebeli wamba kwa Pulisita akulu naanu no kupula nji, “Kanisiwana omubonda mwa wuyu omulume.”
5 Kono sebeli aongoteta okwamba nji, “Kame afilikanya aanau yo iyeta mu Judeya monje, okutunda mu Galileya mane ni kukeela kuno ku sibaka.”

Jesu yo Tumenwa kwa Heloda

6 Cwale Pilato aba ana kuyupa eyi, sebeli oibanguta nji, “Wuyu mulume neli Mugalileya?”
7 Cwale abana kuyupa nji Jesu kame atunda mu mubuso wa Heloda, sebeli omutumena kwa Heloda ona kwikalanga mu Jelusalema ba nako eyo.
8 Cwale Heloda aba ana kumona Jesu sebeli owabelelwa onene kakuli kame ana kushukelanga onenene oku mumona, kakuli na kuyupa eyaye mi kame ana kusepa nji atende emakazo injili.
9 Cwale Heloda sebeli oibanguta Jesu etipuzo no kupula, kono yonyene kasi kutambula.
10 Akulu no apulisita na ñoli sebeli aimana balubala lwa Jesu niku mukandimeka.
11 Heloda ni maslole aye sebeli ayandisa Jesu ni ku mushubaula mane ni kumufuka olwambi no kubenya ni kumuusa kwa Pilato.
12 Okutunda ba liywaa elyo Heloda ni Pilato sebeli akulema oulikani, naba ano kutimbanga onene kunyima.

Jesu yo Atulelwa Elifu (Mateu27.15-26; Maleka15.6-15; Jowani18.39; 19.16)

13 Pilato cwale sebeli oisana bamweya apulisita akulu na busisi naanu,
14 ni kwamba kwa onyene nji, “Kame muna liti wuyu mulume ni kwamba nji kame ayembulula aanu. Cwale aba nina mwibanguta balubala lwenu esawana omubonda mu yaambo yenu mumu kandimeka.
15 Simba Heloda ni yonyene namono ngeeso, sana muusete kwaaci. Komumone, kakwisa omubonda ana tende owo ofanena elifu.
16 Cwale kame sa ni mufule ni ku mu lukuluka.”
17 Kakuli Pilato na kufanena okwa lukulwela omunjili ba nako no mukiti.
18 Kono onje sebeli akuwa nji, Aibaiwe! Otulukulwele Banabasi!”
19 (Omulume ona kubeekiwa mu tolongo mulibaka no mifilifili ana kwingula mu muleneñi ni kwibaa.)
20 Pilato sebeli wamba noo kame, mukusinga nji alukulule Jesu.
21 Kono sebeli akuweleza onene nji, “Angongoteliwe! Angongoteliwe!”

22 Sebeli kame wamba noo aka no
waatu nji, “Iikene, eso no kwiiba ana
tende? siikene esiyi eso ana tende?
Mene kakwisa omubonda nina wana
mwa yonyene owo ofanena elifu,
kame sani mufule ni ku mulukulula.”
23 Kono onje sebeli amba mu
kukuweleza nji angongoteliwe, mi
okusinga koo sebeli kwiyatetetwa.
24 Cwale Pilato sebeli watula nji ku-
tendiwe omo mu singela.
25 Cwale sebeli olukuluka omu-
lume ona kubekiwa mu tolongo
mulibaka no mifilifili ni kwibaa,
woyo ana kukumbela, kono sebeli
waaba Jesu mukusinga koo.

Jesu yo Ngongotelwa (Mateu27.32-44; Maleka15.21-32; Jowani19.17-27)

26 Cwale aka mutwalile sebeli
alema Simoni na ku Sillene, woyo
ona kwiiya okutunda ku naha ind-
ina. Sebeli amushimbisa esifapano
munyima ya Jesu.
27 Aanu no kupula sebeli amukoñanga
munyima na akati alila nukufula ba
saali mulibaka lyaye.
28 Kono Jesu sebeli okutemuna ni
kwamba kwa onyene nji, “Aana no
akati no Jelusalema, mulese ku lila
mene, kono mukulile mwenyene
naanenu.
29 Kakuli komumone amaywaa
akeyile abo aanu saambe nji, ‘Em-
buyoti yawo akati no kwaleye, ni
mapumo awo nokwa kushimba
mane ni maele awo no kwayamwisa!’
30 Cwale kame satateke okwamba
ku malundu nji, ‘Mutukwele beulu!’
mane ni ku tulundu tucana nji,
‘Mutufuke!’
31 Kakuli nji atende eyi abo eitondo
esili eyi no kuyuba, ngasibine saku
tendahale aba saikukute?”
32 Eikebenga yiili no alume sebeli
aishimba bamweya naye nji akaibae
ni Jesu.
33 Cwale abana kukeela ba sibaka
siisaniwa nji Katendele ababo se-
beli amungongotela bamweya ni
ikebenga yiili. Mi esikebenga esinjili
ku lineku no silyo esinjili ku simoo.
34 Cwale Jesu sebeli wamba nji, Si-
tange, waa lemene, kakuli kayii eso
atenda.”
Cwale sebeli akutabela eibyana
yaye mu kushebuluka.
35 Cwale aanu sebeli aimana aa-
likete. Kono abusisi sebeli anye-
fula Jesu ni kwamba nji, “Kame ana
ku yoyisanga aanu cwale akuyoyise
yonyene nji ya Kilesite wa Nyambe,
woyo ana kuketa!”
36 Amasole nonyene sebeli
amuyandisa ni kwiiya kwa yonyene
ni kumuba ebeine,
37 ni kwamba nji, “Nji yawene
Ombumu no Majuda okuyoyise
wenyene!”
38 Mi beulu yaye kame kuna
kuñoliwa eliñolo nji, “Wuyu ya
Mbumu no Majuda,”
39 Esinjili no sikebanga eso sina
kungongoteliwa ni Jesu sebeli
saamba nji, “Kawene Kilesite? Okuy-
oyise mane naaci otuyoyise!”
40 Kono esinjili sebeli simukalimela
ni kwamba nji, “Kucili Nyambe,
kakuli wene kame oli mu katulo
imweya no kufanena okufa.
41 Cwale kame tufanena kakuli
kame tutambula omupuzo no eyi
tunatende, kono wuyu mulume
kasitenda esi no kwiiba.”
42 Cwale sebeli wamba nji, “Jesu
oka nipuluke abo so kaingene mu
mubuso wowe!”
43 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Niti luli kame ni kwambela nji
balelo kame so kaikale ni mene mu
Paladaisi.”

Elifu lya Jesu (Mateu27.45-56; Maleka15.33-41; Jowani19.28-30)

44 Kame ina ku kwana enako no
munji mi ouwi sebeli ufuka enaha
yonje mane konji okakeela ba hola no
utanu ni tunee (9)
45 mi eliywaa sebeli liilola, cwale
olwambi luna ku tulekiwangwa mu
keleke sebeli lukauka bakaci.
46 Cwale Jesu abana mana okulila
ni mulumo munene sebeli wamba
nji, “Tate mu maoko owe mwa
nibeeka emebo yange!” Cwale abana

mana okwamba eyo, sebeli ooyela aka no mamaneneno.
47 Cwale omutateleli abana kumona eso sina tendahala sebeli oyeema Nyambe ni kwamba nji, “Niti luli wuyu mulume muwa kakwite omubonda!”
48 Cwale oundi ona kuungana ba sibaka aba ona kumona eso sina kutendahala, cwale sebeli auka ku mindi alemine ba yaali aenine onene.
49 Cwale onje awo ana kulimukanga Jesu nakati ana kumukoña okutunda ku Galileya sebeli aimana oku no kuleba alikete einu eyi.

Okupumbekwa kwa Jesu (Mateu27.57-61; Maleka15.42-47; Jowani19.38-42)

50 Cwale kame kuna kwikalanga omulume no litina lya Josefa na ku Alimateya etolopo no Mujuda. Neli omunjili no manduna no Kuta, omulume no kuluka ni uwaa,
51 woyo kasi kutenda esi no kwiiba, kono kame ana kusaelanga omubuso wa Nyambe.
52 Woyo mulume sebeli ota kwa Pilato nuka kumbela olutu lwa Jesu.
53 Cwale sebeli oshimba olutu lwa Jesu ni ku lupungela mu lwambi no likena ni kumubeeka mu liyumbelo omo kaku sikupumbekiwamo kale omunu.
54 Mi neli eliywaa no ukutukiseta omukiti no Pumulo nji otateke.
55 Akati ana kumukoña Jesu okutunda ku Galileya sebeli amona eliyumbelo omo ana kulangeka Jesu.
56 Cwale sebeli auka okalukisa emitondo ni maati no kumuwaa ba lutu.
Ba liywaa no Pumulo sebeli apumula okukumanena ni mulawo.

24

Okwinguka kwaafu (Mateu28.1-10; Maleka16.1-8; Jowani20.1-10)

1 Kono cwale ba liywaa no matatekelo no sunda amasikusiku akati sebeli ata ku liyumbelo, okutwala emitondo ana kuula.
2 Cwale sebeli akawana eliwee nali tundisiwa ba liyumbelo,
3 kono aba ana kwingena mu liyumbelo kasi kuwana olutu lwaye.
4 Asikomokile eyo sebeli amona alume ayiili aimanine aku mangile eikumango no kumyamyata.
5 Cwale asikomokike ni kwinamena etimala banji, alume sebeli amba kwa onyene nji, “Iikene aba musaela wuyu no kuyoya kwaafu?
6 Kamupuluke eyo ana kumyambela Jesu yosili mu Galileya.
7 ‘Nji Omwana no munu kame sabeekiwe mu maoko no aanu asikutenda esibi, mane angongoteliwe, mi liywaa no waatu ainguke.’ ”
8 Cwale akati awo sebeli apuluka amaywi aye,
9 mi aba ana kuuka okutunda ku liyumbelo sebeli ambela ano kukwana likumi ni mumweya ni kwaanu onje eyo ina tendahala.
10 Cwale neli Maliya Magdalena ni Jo-anna ni Maliya inawaye Jakobo na njili akati sebeli aamba eyi kwa tumiwa.
11 Kono amaywi aa kame ana kumonahala kwa onyene nji matangu mi kasi kwapumena.
12 Kono Pitolosi sebeli oimana ni kwitukela ku liyumbelo aka nangelamo, kono sebeli okawana feela olwambi ana kupungeliwamo mi Jesu kasamo. Sebeli ouka yo komokile esi sina tendahala.

Omwendo no Kuta ku Imause (Maleka16.12,13)

13 Ba liywaa elyo ayiili kwawo ana ku koñanga Jesu sebeli ata ku mundi wisaniwa nji Emausi ibima ikwana itanu ni yiili okutunda ku Jelusalema,
14 alemine okwambota kwiinu yonje eyo ina tendahala.
15 Alemine okwamba nu kwambota bamweya, Jesu ni yonyene sebeli osheeteta ni kuta noo.
16 Kono amiyo oo sebeli akwangwwa oku mulimuka,
17 Jesu sebeli wamba nji, “Iikene mukwambota me mweenda?”
Cwale sebeli aimana ni kumonahala okweena.

18 Cwale omunjili mukaci koo, osilitina lya Kileopasi sebeli otambula Jesu nji, “Wene wemboci feela ongenda nokwalimuka eyo ina tendahala mu Jelusalema mu maywaa ano?”

19 Jeau sebeli wamba kwa onyene nji,

“Iikene einu eyo? mi sebeli aamba nji, “Okukumanena neyi ya Jesu no Nazaleta,” woyo ona kutendanga omunuhi wa Nyambe mu musebezi ni liywii balubala wa Nyambe naanu onje.

20 Omo apulisita etu no akulu na busisi omo ana kumutwalela nji aibaiwe ni kungongoteliwa.

21 Kono kame tuna kusepa nji yoso yoyisa Isilaele! Ee, mi komone munyima no eyi, sebeli maywaa aatu okutunda abo ina kutendahalela eyi.

22 Cwale akati no sikwata setu nakutu komokisa, kakuli kame ana kwikala ku liyumbelo amasiku-siku.

23 Kono kasi kuwana olutu lwaye, cwale sebeli auka aamba nji kono kame ana kumona epono no mangeloi awo ana kwamba nji kame ayoya.

24 Mu sikwata setu anjili sebeli ata ku liyumbelo nu kawana kanyi eso ana kwamba akati, kono yonyene kasi kumumona.”

25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi alume no aelo no micima no kwapumena wangu yonje eyo ana kwamba anuhi a Nyambe!

26 Kana kasi kulukela nji Kilesite ayandele einu ni kwingena mu kanya yaye?”

27 Cwale okutateka kwa Mushe nanuhi onje a Nyambe na kwatolokela mu mañolo onje okukumanena ni Jesu.

28 Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni mundi ana kuta, Jesu sebeli omonahala yoli balubala loo,

29 kono sebeli amuusa ni kwamba nji, “oikale naaci kakuli sebeli mangolwaa mi eliywaa lyaika kale.” Cwale sebeli ota okaikala noo.

30 Cwale yoli noo ba tafule sebeli oshimba esinkwa ni kusifuyola ni kusipatoola mane ni kwaaba.

31 Cwale amiyo oo sebeli atona ni kumulimuka nji ya Jesu, kono sebeli opicuka mukaci koo.

32 Cwale sebeli akwambota mukaci koo nji, “Kandi ngasibine emicima yetu kai simatuka aba ana mbanga naaci mu ndila, abo mane yo tubalela amañolo?”

33 Cwale sebeli aimana mu nako eyeyo ni kuuka ku Jelusalema, nukawana ano kukwana likumi ni mumweya aunganine bamweya nawo ana kwikalanga noo,

34 ona kwamba nji, “Ombumu nainguka luli mi namonahala kwa Simoni!”

35 Cwale sebeli aamba eyo ina tendahala mu ndila, mane nomo ana kumu limukela ba kupatoola esinkwa.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye

(Mateu28.16-20; Maleka16.14-18; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

36 Asilemine okwamba eyi, Jesu yonyene sebeli oimana mukaci koo.

37 Sebeli acila onene oku yambuta nji mwendi silumba ana mono.

38 Sebeli wamba kwa onyene nji, “Iikene eyo mukukataleza mane nuukwibanguta etipuzo mu micima yenu.?

39 Komumone amaoko ni makondo nji yamene, komuni leme kakuli esilumba kasikwite olutu simba eifuba kakuli mene mumwine nji nikwite.”

40 Kame ana kwamba eyi ni kwamonisa amakaa aye ni makondo aye.

41 Asiulwile okupumena, mulibaka no ku wabelelwa, ni kukomoka, sebeli wamba kwa onyene nji, “Mukwite esi no kulya?”

42 Sebeli amuba eseemba no ndi no kukoñela,

43 mi sebeli oshimba ni kulya balubala woo amwine.

44 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Aa amaywi ange awo nina kwamba kwaanyi meni sili nenu nji yonje eyo iñolilwe mu mulawo

wa Mushe nanuhi a Nyambe ni mu
lisamu iiyatetetwe."
45 Cwale Jesu sebeli oyatulula
etingana too nji ayupisise amañolo,
46 cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, "Esi sokame siñolilwe nji Kilesite
afanene okuyanda nji eli no waatu
ainguke kwaafu,
47 mi nji okubaka ni kulemeniwa
eibi iyitiwe mu litina lyaye mu tinaha
tonje okutateka mu Julusalema.
48 Aanyi muli apaki no inu eyi.
49 Cwale komumone, kame nituma
esepiso ya sitange kwaanyi, kono
mwikale mu muleneñi okutwala abo
samu katambulele amaata atunda ku
wilu.

Jesu yo Shimbelwa Kuwilu (Maleka16.19-20; Tikezo1.9-11)

50 Cwale Jesu sebeli washimba
ni kuta ku Betaniya, cwale sebeli
oimeka amakaa aye ni kwa fuyola.
51 Ababo yo lemine okwa fuyola
sebeli waasiya ni ku shimbelwa
kuwilu.
52 Cwale sebeli auka ku Jelusalema
awabelelwe onene,
53 cwale sebeli atwalelela mu Ndoo
ya Nyambe alumbeka Nyambe.

Eliywi Okukumanena ni JOWANI

Okulimukisa

Eliywi okukumanena ni Jowani niinjili no tibuka tinee tili mu Tesitamente no ubya eti titalusa omooyo wa Jesu Kilesite. Einjili niinjili kame iisaniwa nji, “Eliywi” Okutalusa nji, “Eliywi no kuwaba.” Kame tina kuñoliwa munyima no lifu lya Jesu kwa Mateu, Maleka Luka ni Jowani. Eliywi okukumanena kwa Jowani kame lina kuñoliwa luli kwa Mutumiwa Jowani mu myaka no kukwana makumi atanu naanee munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Simba nji ebuka kayaamba nji Jowani yona kwiñola. Omukwa no muñolelo kame okufekile luli ni mañolo a Jowani no weli neli no wiili mane neli no waatu. Añoli anjili kame ana beeke Jowani oyoya mu muleneñi no Efese ba nako ino cwale kame kumonahala nji ebuka kame ina kuñolelwa mu Efese.

Jowani na kumonisa aba no kukena nji etuso no buka ni kutusa aanu okupumena nji Jesu ya Kilesite, Omwana Nyambe no kuyoya (20.31). Mukupumena eyi mwendi mbatwikala ni mooyo mu litina lyaye. Ebuka kame ina kuñolelwa aanu onje Amajuda nawo kasa Majuda. Eliywi okukumanena ni Jowani kalikufekile ni maywi anjili aatu. Yonyene kame atwala onene omuhupulo waye ku timakazo eto ana kutenda Jesu mi kasi kuñola onene ku tinguli ta Jesu. Einu injili no utokwa kanyi ekolobezo ya Jesu mane omuliko na mu lihalaupa yonyene kaya sikuñoliwa mu liywi lyaye.

EMITWI NO TITABA

Jowani kame atateka eliywi mu kauhanyo (1.1-18).

Cwale kame añola eino kupula no timakazo eto ana kutenda Jesu (1.19-12.50).

Esisitatamako kame atoloka etinako no kupula mu mooyo wa Jesu owo utwala mane konji ku lifu lyaye ni kukwinguka kwaye (13.1-20.31).

Jowani kame amana eliywi mu kauhanyo eyi no 21 okwamba einjili no tinako eyo ana kumonahala Jesu kwaanu munyima no kwinguka kwaafu, mi cwale niku monisa elibaka lyaye elyo ana kuñolela ebuka.

Eliywi sebeli litenda Omunu

1 Ku simuluho kame kuna kwikala Eliywi, mi Eliywi kame lina kwikala ni Nyambe, mi Eliywi neeli Nyambe.
2 Kame ana kwikala ku simuluho ni Nyambe.
3 Einu yonje kame ina tendiwa mwa yonyene, mi kweyi ina tendiwa kakwisa esinu no kwaa tendiwa yonyene.
4 Mwa yonyene kame kuna kwikala omooyo, mi omooyo neli eliseli no aanu onje.
5 Eliseli kame libenya mu uwi, mi ouwi kawasikoma eliseli.
6 Kame kuna kwikala omunu ona ku tumiwa okutunda kwa Nyambe, mi elitina lyaye neli Jowani.
7 Kame ana kwiyela oupaki, mukupaka eyi no liseli, nji mwa yonyene aanu onje apumene.
8 Kasa nji yokame eliseli kono kame ana kwiiya mu kupaka eino liseli.
9 Neli eliseli no niti elyo limonyekela omunu yonje woyo oiya mu litunga.
10 Na kwikala mu litunga, mi elitunga kame lina tendiwa mwa yonyene, mi elitunga kalisi ku mulimuka kale.
11 Kame ana kwiiya ku naha yaye, mi aanu aye kasi kumu tambula.
12 Kono kwa onyene onje ana kumu tambula, awo ana kupumena mu litina lyaye, kame anaabi amaata no kutenda aana a Nyambe.
13 Awo na kwa leiwa ku unyinga, simba etakazo no unu, simba oku singa kwa munu, kono oku singa kwa Nyambe.

14 Cwale Eliywi sebeli litendiwa
omunu ni kuyaka mwaaci, yo iyalile
esishemo ni niti, mi kame tuna
kubuha ekanya yaye, eili ekanya eyi
ilukela Omwana no libanda woyo
otunda kwa Sitange.
15 Jowani kame ana ku paka eyaye
niku kuweleza nji, “Yokame woyo
nina kwamba nji, ‘Woyo oniiya mun-
yima kame anibita, kakuli kame ana
kwikalako oweli kwa mene.’ ”
16 Cwale mu kwiyala kwaye kame
tuna wana tonje, esishemo esi
siekeza ba sishemo.
17 Kakuli omulawo na ukwiiya mu
libaka lya Mushe, esishemo ni niti
kame ineeyi mu libaka lya Jesu Kile-
site.
18 Kakwisa omunu onaku monabo
Nyambe. Konji Omwana feela, woyo
oli ba saali sa Sitaye, yo kame woyo
ona mutende nji alimukiwe.

Eliñusa lya Jowani Omukolobezi

19 Cwale uno oupaki wa Jowani,
aendisi no Majuda aba ana ku-
tuma apulisita ni Malebi oku-
tunda ku Jelusalema okwiiya muku
mwibanguta nji, “Tiwe anyine?”
20 Jowani sebeli opumena,
kasikukana, kono sebeli wamba nji,
“Kasa mene Kilesite.”
21 Cwale sebeli amwibanguta nji,
“Iikene cwale?” “Tiwe Eliya?” Jowani
sebeli wamba nji,
“Kokuulwa kasa mene,”
“Tiwe omunuhi wa Nyambe?”
Mi sebeli otambula nji, “Koku-
ulwa.”
22 Cwale sebeli aamba kwa
yonyene nji, “Tiwe anyine, nji tu
limuke omo sa tu tambwele awo
anatu tumu. Ikene cwale wamba
mulibaka lyowe?”
23 Jowani sebeli otambula nji,
“Time eliywi eli likuweleza mu liha-
laupa, eli lyamba nji,
Mu lukise endila ya MBUMU,
kanyi omo anambele omunuhi
wa Nyambe Isaya.”
24 Cwale awo ana kutumiwa kame
ana kutunda kwa Afalisi,
25 cwale sebeli aibanguta Jowani
nji, “Cwale iikene aba okolobeza
nji kasa wene Kilesite, simba Eliya,
simba omunuhi wa Nyambe?”
26 Jowani sebeli waatambula nji,
“Mene kame ni kolobeza ni meyi,
kono omo mwaanyi kame kwima-
nine omunu mwaayii.
27 Simba yonyene woyo oiiya
munyima yange, ka nitwese oku
nungutula etikwele no etinjangwa
taye.”
28 Eyo yonje kame ina ku tenda-
hala mu Betani mu linjaliya lya Jo-
dani, omo ana kwikala Jowani yo
kolobeza.

Jesu Omukoko wa Nyambe

29 Eliywaa lina ku tatamako
Jowani sebeli omona Jesu yoiya
kwa yonyene, mi sebeli wamba
nji, “Komumone, uno omukoko wa
Nyambe woyo utundisa esibi no
litunga!
30 Woyo yokame nina kwamba
nji, ‘Woyo oniiya munyima kame
anibita, kakuli kame ana kwikalako
oweli kwa mene.’
31 Ni mene kanisi kumu limuka,
kono aba ni neeyi mu ku kolobeza
ni meyi, neeli nji amonahale kwa Isi-
laele.”
32 Mi Jowani sebeli omupaka nji,
“Kame nina mono Emebo ina tundu
ku wilu ikufekile kanyi elikwici
mane sebeli liikala ba yonyene.
33 Mene kani sikumu limuka, kono
woyo onani tumu muku kolobeza
ni meyi kame ana nambele nji,
‘Woyo so mone Emebo ishetumuka
kwa yonyene niku mwikala beulu,
yokame woyo so kolobeza ni Mebo
No Kukena.’
34 Cwale kame nina mono, mi ka-
meni paka nji yokame Omwana a
Nyambe.”

Aiyetwa a Jesu no Weli

35 Eliywaa lina kutatamako kame
Jowani sebeli oimana na iyetwa aye
ayiili,
36 mi aba anaku mona Jesu yoenda
sebeli wamba nji, “Komumone
omukoko wa Nyambe!”
37 Aiyetwa ayiili sebeli amuyupa
yoamba eyi mane sebeli akoña Jesu.

38 Jesu aba ano kutemuna, cwale
sebeli waamona amukoña, mi sebeli
wamba kwa onyene nji, “Iikene mu
saela?”
Cwale sebeli aamba kwa yonyene
nji, “Labbi” (okutalusa nji Mwiyeti,)
“Kubine wikala?”
39 Jesu sebeli waatambula nji,
“Mwiiye mumone.” Sebeli aiya niku
mona oko ana kwikalanga, mi sebeli
aikala naye eliywaa elyo, kakuli
neli enako no likumi ni tutanu ni
kamweya (4 okuloko) no mangolwaa.
40 Adiliyasi minaye Simoni Pitolosi,
neli omunjili kwa iyetwa ayiili woyo
ona kuyupa Jowani yo amba, mi se-
beli amukoña.
41 Kame ana kutateka oweli
okuwana Simoni omukulwaye ni
kwamba kwa yonyene nji, “Kame
tuna wana Mesiya” (okutalusa nji
“Kilesite”.)
42 Adiliyasi sebeli olita mukulwaye
kwa Jesu.
Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba
nji, “Tiwe Simoni omwana a Jowani,
kame soisanwe nji Kefasi.” (Oku-
talusa nji, “Pitolosi.”)

Jesu yo Isana Filipi ni Natanaele

43 Eliywaa lina kutatamako Jesu se-
beli osinganyeka okuta ku Galileya.
Cwale sebeli owana Filipi ni kwamba
kwa yonyene nji, “Onikoñe!”
44 Cwale Filipi kame ana ku tunda
ku Betisaida, omuleneñi wa Adiliyasi
ni Pitolosi.
45 Filipi sebeli owana Natanaele ni
kwamba kwa yonyene nji, “Natumu
wana woyo ona ñoliwa eyaye kwa
Mushe mu mulawo mane ngeseo ana
kuñola anuhi. Jesu no Nazaleta,
omwana a Josefa.”
46 Natanaele sebeli omwibanguta
nji, “Kwa sili esinjili no kuwaba esisa
si tunde ku Nazaleta?”
Filipi sebeli wamba nji, “Wiiye,
omone.”
47 Jesu sebeli omona Natanaele
yoiya kwa yonyene, sebeli wamba
eyaye nji, “Komumone omwisilaele
no niti, mi mwa yonyene kakwisa esi
sinyazahala!”
48 Natanaele sebeli wamba kwa
Jesu nji, “Ngasibine omo onani
limukele?”
Jesu sebeli omutambula nji, “Fil-
ipi yokasi kwisana kale, me oikalile
munji no sitondo no mukuyu kame
nina kumono.”
49 Natanaele sebeli omutambula
nji, “Labbi, tiwe Mwana Nyambe!
Ombumu no Isilaele!”
50 Jesu sebeli otambula Natanaele
nji, “Kakuli kame nina kwambele nji
kame nina kumono oikalile munji
no sitondo no mukuyu, bokame
aba opumena? Mbumono einu no
kuneneba okubita eyi!”
51 Jesu sebeli omwambela nji, “Niti
luli kame nikwambela nji mbumono
eliwilu eliyatulukile, mi amangeloi
a Nyambe akambama mane niku
shetumukela beulu ya Mwana no
Munu.”

2

Omukiti no Likwala mu Kana

1 Ba liywaa no waatu, sebeli ku
tendiwa omukiti no likwala mu Kana
na mu Galileya. Mi inawaye Jesu
kwana kwikala,
2 Jesu ni yonyene sebeli oisaniwako
ku likwala na iyetwa aye.
3 Cwale ewaine aba ina kubwa,
inawaye Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Ewaine naibu.”
4 Cwale Jesu sebeli otambula in-
awaye nji, “Inawange, etaba yange ni
wene ibine? Enako yange kai sikeela
kale.”
5 Inawaye Jesu sebeli wambela
abika nji, “Mutende eso asa myam-
bele sonje.”
6 Cwale kame kuna kwikala otu-
coo no mawee tuna kukwana tutanu
ni kamweya (6) tu suminwe abo,
otu tuyowelelwa mu mukwa no Ma-
juda, akanjili ni kanjili kame kana ku
shimba owima ukuma ba mwanda.
7 Jesu sebeli waambela nji,
“Mwitelemo ameyi twiiyale.” Mi
sebeli atwiyata mane niku yubooka.
8 Jesu sebeli waambela nji, “Cwale
mu tekulemo mi mu twalele osi
kutaba eilya no mukiti.” Mi sebeli
amu twalela.

9 Cwale omutabi no ilya no mukiti
aba ana kwetekako ku meyi ana
ku futulwa ewaine, kakuli kasi
kulimuka omo ina ku tunda, (kame
kuna ku limukiwa feela abika ana ku
tekula ameyi), omwendisi no mukiti
sebeli oisana omukwati
10 ni kwamba kwa yonyene
nji, “Omunu yonje kame abaanga
ewaine no ku mamata oweli, mi
cwale aanu aba mana okukoliwa
onene, cwale okubinda aabe eyi no
kwamuba, kono wene kame ona
teula eyi no kuwaba konji abano!”
11 Yo kame emakazo no weli eyi ana
kutenda Jesu mu Kana no Galileya,
mi sebeli omonisa ekanya yaye, na
iyetwa aye sebeli apumena mwa
yonyene.
12 Aba kuna kubwa eyo, Jesu se-
beli oshetumuka ku Kapenauma, ni
Inawaye na inaaye, na iyetwa aye,
mi omo sebeli aikalamo amaywaa no
kucaniba feela.

Jesu Yoota ku Ndoo ya Nyambe (Mateu21.12,13; Maleka11.15-17; Luka19.45-46)

13 Epaseka no Majuda aba ina ku-
keela abeebi, cwale Jesu sebeli okam-
bamena ku Jelusalema.
14 Ba patelo no Ndoo ya Nyambe
sebeli oka wanabo asi ku ulisa
etingombe ni mikoko ni tunkwilimba,
naasi kucinca amali aikalile ba
myuulo yoo.
15 Cwale Jesu sebeli okutendela ol-
unupa no mihala icana, mi onje se-
beli waacitela ku ndee no patelo
no Ndoo ya Nyambe, bamweya ni
mikoko ni tingombe, ni kwitela banji
amali no asikucinca mane ni ku
kwisa etitafule too.
16 Cwale sebeli wambela asi ku-
ulisa otunkwilimba nji, “Mu tundise
einu eyi yonje! Kamufanene oku-
tenda endoo ya Sitange okwifutula
endoo no kuuliseta!”
17 Aiyetwa aye sebeli apuluka
cwale esi sina kuñoliwa nji, “Kame
ni liwa mu kutukufalelwa endoo ya
sitange.”
18 Cwale aendisi no Majuda sebeli
aibanguta Jesu nji, “Ibine emakazo
otu monisa nji kame oli ni maata no
kutenda eyi no ngeesi?”
19 Jesu sebeli waatambula nji, “Mu
yakulule Endoo eyi, mi mene mba ni
ingula mu maywaa aatu.”
20 Aendisi no Majuda sebeli aamba
kwa yonyene nji, “Kame ina kwana
emyaka makumi anee ni mutanu ni
kamweya (46) ba kuyaka Endoo ya
Nyambe eyi, cwale wene mbwiiyaka
mu maywaa aatu?”
21 Kono kame ana kwamba Endoo
ya Nyambe no lutu lwaye.
22 Abo cwalehe aba ana kumana
okwiingulwa kwaafu, aiyetwa aye
sebeli apuluka nji kame ana kwaam-
bela eyo, mi sebeli apumena eliñolo
ni liywi elyo ana kwamba Jesu.

Jesu kame Alimukile omo Aikalele Aanu

23 Cwale yooli mu Jelusalema ku
mukiti no Paseka, aanu no kupula
sebeli apumena mu litina lyaye aba
ana kumona etimakazo ana kutenda.
24 Kono Jesu kaasi kwasepa,
25 kakuli kame ana kulimuka aanu
onje, mi kasi kusinga oupaki no
munu kakuli kame ana ku limuka esi
sili mu munu.

3

Jesu ni Nekudemasi

1 Cwale kame kuna kwikalanga
omulume no Mufalisi no litina lya
Nekudemasi, omwendisi no Majuda.
2 Woyo mulume sebeli oiya kwa
Jesu ousiku ni kwamba kwa yonyene
nji, “Labbi, kame tuyii nji yawene
omwiyeti woyo otunda kwa Nyambe,
kakuli kakwisa omunu otwesa oku-
tenda etimakazo eti otenda, konji
Nyambe aba ali ni yonyene.”
3 Jesu sebeli omu tambula nji, “Niti
luli kame ni kwambela nji, omunu
nji kaleiwa oubya, katwese okumona
omubuso wa Nyambe.”
4 Nekudemasi sebeli wamba kwa
Jesu nji, “Ngasibine saleiwe omunu
yowa kulubala kale? Ninji kame
saukele kame mu lipumo lya In-
awaye aka leiwe aka no wiili kame?”

5 Jesu sebeli otambula nji, “Niti
luli kame ni kwaambela nji, konji
omunu aba saleiwe ni meyi ni Mebo,
ka twese okwingena mu mubuso wa
Nyambe.
6 Esi sina leiwa ku unu sa unu, mi
esi sina leiwa ku Mebo sa Mebo.
7 Olese okukomoka aba ni
kwambela nji kame ofanene oku-
leyiwa oubya.
8 Emebo kame ifukela omo isinga,
mi kame oyupa omulumo wayo,
kono kuyii oko itunda noko ita. Yo
ngeeso ni ku munu yonje woyo
oleilwe ku Mebo.”
9 Nekudemasi sebeli oibanguta
Jesu nji, “Ngasibine sa itendahale
eyo?”
10 Jesu sebeli otambula nji, “Wene
kame otendile omwiyeti no Isilaele,
mi cwale eyi kawiyupisisa?
11 Niti luli kame ni kwambela nji
kame twamba eyi tu limukile, mi
kame tupaka esi tuna mono, kono
kutambula oupaki wetu.
12 Aba nina kwambele eyi no
litunga kausi pumena, ngasibine so
pumene nji ni kwambela einu na
kuwilu?
13 Kakwisa omunu woyo ona
kambamene ku liwilu, konji woyo
ona shetumuka okutunda ku liwilu,
yonyene Omwana no munu.”
14 Cwale kanyi Mushe omo ana
ku tulekela enyoka mu lihalaupa,
Omwana no munu ni yonyene kame
afanena okutulekiwa ngeeso,
15 nji cwale omunu yonje woyo
opumena mwa yonyene aikale ni
mooyo no kwaabwa.
16 Kakuli Nyambe kame ana singi
onene elitunga, mane kame ana libi
Mwanaye no libanda, nji omunu
yonje woyo opumena mwa yonyene
alese okufa kono aikale ni mooyo no
kwaabwa.
17 Kakuli Nyambe kasiku tuma
Mwanaye mu litunga nji atule eli-
tunga, kono neli nji elitunga liyoy-
isiwe mwa yonyene.
18 Woyo opumena mwa yonyene ka
atuliwa, kono woyo nokwa pumena
na atuliwa kale, kakuli kasi pumena
mu litina lya Mwanaye Nyambe no
libanda.
19 Cwale ino ekatulo, eliseli kame
lineeyi mu litunga, kono aanu kame
ana singi ouwi okubita eliseli kakuli
emisebezi yoo niya kwiiba.
20 Kakuli omunu yonge woyo
otenda esi no kwiiba kame atimbile
eliseli mi kaiyi ku liseli nji emisebezi
yaye ilese oku nyaziwa.
21 Kono woyo otenda eyi no niti
kame aiya ku liseli, nji ku monahale
emisebezi yaye nji kame itundelela
mwa Nyambe.

Jesu ni Jowani

22 Aba kuna kubwa eyo, Jesu na
iyetwa aye sebeli ata mu naha no
Judeya. Omo sebeli oikala noo ni kwa
kolobeza.
23 Jowani ni yonyene kame ana ku
kolobeza mu Enoni, abeebi ni Sal-
imi, kakuli ameyi kame ana kupula
mo. Cwale aanu kame ana kwiyanga
mane nikwakolobeza.
24 Kakuli abo Jowani yokasi bekiwa
kale mu tolongo.
25 Cwale sebeli kwiiya etiñananyi
mukaci no aiyetwa a Jowani ni Mu-
juda omunjili ba taba no kukenisiwa.
26 Cwale sebeli aiya kwa Jowani
ni kwamba nji, “Mwiyeti, omunu
ona kwikala naye mu linjaliya no Jo-
dani, yonyene uya ona kupaka, uno
yokame kame akolobeza, mi aanu
kame ata kwa yonyene!”
27 Jowani sebeli otambula nji,
“Omunu ka twese oku tambula esinu,
konji esi ana biwi ku wilu.
28 Anyi mwenyene kame muli
apaki ange, kame ninaamba nji,
‘Kasa mene Kilesite, kono kame nina
tumiwa balubala lwaye.’
29 Woyo oli ni mukwaliwa yo muk-
wati, kono omulikani no mukwati,
woyo oimanine ni kuyupa, kame
awabelelwa onene aba ayupa eliywi
no mukwati, cwalehe oku wabelelwa
kwange naku petahala.
30 Yonyene kame afanene ok-
weekeza, mene ni tundise.”

Woyo Wiiya okutunda ku Wilu

31 Woyo wiiya okutunda ku wilu
kame ali beulu no akwaye onje.
Woyo otunda mu litunga ni wa
litunga, mi kame aamba kanyi woyo
no litunga, woyo otunda ku wilu
yonyene kame ali beulu no akwaye
onje.
32 Woyo opaka eso ana mono
neso ana yupu, kono kamu pumene
oupaki waye.
33 Woyo ona pumene oupaki waye
kame ana ongota nji Nyambe niwa
niti.
34 Kakuli woyo ona tumiwa kwa
Nyambe kame aamba amaywi a
Nyambe, kakuli Nyambe ka mubi
Emebo no kwetekela.
35 Sitange kame asinga Omwana,
mi kame ana beeke einu yonje mu
makaa aye.
36 Woyo opumena mwa Mwana
kame ali ni mooyo no kwaabwa,
mi woyo no kwakuteka Omwana
katamba okumona omooyo, kono
okutweba kwa Nyambe kame kuli
beulu yaye.

4

Jesu ni Mukati no Musamaliya

1 Cwale Jesu aba ana kulimuka
nji Afalisi kame ana kuyupa nji na
kuwana ni ku kolobeza aiyetwa no
kupula okubita Jowani,
2 simba nji kasa Jesu ona ku
kolobeza, kono neli aiyetwa aye,
3 cwale sebeli otunda mu Judeya ni
ku ukela kame ku Galileya.
4 Cwale kame ana kubita endila eyi
no Samaliya.
5 Cwale sebeli okeela mu muleneñi
no Samaliya wisaniwa nji Sikale, ou
uli abeebi ni litema lya Jakobo, elyo
ana kuba Josefa mwanaye.
6 Ba kwikalile elisima lya Jakobo,
mi cwale Jesu ona ku katala mu
mweendo waye, sebeli oikala banji
ku nyonga no lisima. Kame ina ku
singa okukwana enako no hola no
utanu ni kamweya (6) akamwii luli.
7 Cwale sebeli kwiiya omukati no
Musamaliya mu kutekula ameyi, mi
Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji,
“Onibe ku meyi ni nwee.”
8 Kakuli aiyetwa aye kame ana kuta
mu muleneñi mu kuula eilya.
9 Omukati no Musamaliya sebeli
wamba kwa Jesu nji, “Wene Omu-
juda, kame oni kumbela ameyi mene
me nili omukati no Musamaliya?”
(Kakuli Amajuda kasamo mu
ukuwana ni Masamaliya.)
10 Jesu sebeli otambula omukati
nji, “Kambe kame ona limuka empo
ya Nyambe ni woyo wamba kwa
wene nji, ‘Onibe ku meyi ni nwee,’
kambe kame ona mukumbele, mi
kame sa kube ameyi no mooyo.”
11 Omukati sebeli wamba kwa Jesu
nji, “Mbumu, ku kwite esitekuliso, mi
elisima kame litungile. Kubine ona
kuwana ameyi no mooyo?
12 Ninji kame oli no kuneneba oku-
bita sitetu Jakobo woyo ona kutuba
elisima eli, mane kame anwa mo,
yonyene na naaye ni tingombe taye?”
13 Jesu sebeli otambula omukati
nji, “Woyo onwamo yonje mu meyi
aa, kame safe elilyotwa kame,
14 kono woyo onwa ku meyi awo
sani mube, katamba okufa elilyotwa,
mi ameyi sani mube kame sa futuke
mwa yonyene eliweluwelu no meyi
no kububa okutwala ku mooyo no
kwaabwa.”
15 Omukati sebeli wamba kwa Jesu
nji, “Mbumu, onibe ku meyi awo, nji
nilese okufa elilyotwa simba okwiiya
kuno muku tekula ameyi.”
16 Jesu sebeli wambela omukati nji,
“Ote, okaisane mbumowe, mi uuke
kuno.”
17 Omukati sebeli otambula nji,
“Mene sikwite mbumwange.”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Esi wamba sokame aba wamba
nji, ‘Sikwite mbumwange’
18 kakuli kame ona kwikala na
mbumowe atanu, mi woyo oikalile
naye bano kasa mbumowe kame ona
amba eniti.”
19 Omukati sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Molyange, kame nina
mono nji tiwe omunuhi wa Nyambe.”

20 “Asitetu kame ana ku lapelelanga ba lilundu aba, kono anyi kame mwamba nji mu Jelusalema esibaka omo afanena aanu okulapelela.”
21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mukati oni pumene, enako ikeyile abo sitange katamba oku lapelelwa ba lilundu aba simba mu Jelusalema.
22 Anyi kame mu lapela esi mwa limukile, Aci kame tu lapela esi tu limukile, kakuli oku yoyisiwa kame kutunda ku Majuda.
23 Kono enako ikeyile, mane ya iya kale, abo awo alapeli no niti kame sa lapele sitange ni mebo ni mu niti kakuli okame awo asaelwa kwa Sitange.
24 Nyambe nimebo, mi awo amulapela kame afanena oku mu lapela ni mebo ni mu niti.”
25 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Kame ni limuka nji Mesiya kame aiya woyo oisanwa nji Kilesite. Aba sa keele, mba tu monisa einu yonje.”
26 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mene woyo wamba kwa wene, ya mene.”
27 Mu nako eyo aiyetwa aye sebeli akeela, mi sebeli akomoka oku muwana yo amba ni mukati, kono kakwisa simba mumweya ona ku mwambisa nji, “Siikene eso osaela?” Simba nji, “Iikene eyo onaamba naye?”
28 Cwale omukati sebeli osiya esitekulo saye no meyi ni kuukela mu muleneñi, nuuka ambela aanu nji,
29 “Mwiiye mu mone omunu woyo ona nambele eyi yonje nina tende. Mwendi yokame Kilesite?”
30 Cwale sebeli atunda mu muleneñi ni kwiiya kwa Jesu.
31 Ababo asiiya feela, aiyetwa sebeli amu kumbela nji, “Labbi, olye esinjili!”
32 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nili ni silya no kulya eso mwalimukile.”
33 Cwale aiyetwa sebeli akwambela omunjili ku munjili nji, “Kame kuli omunu ona mulitele esi no kulya?”
34 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Esilya sange ninji ni tende eso si singwa kwa woyo ona ni tumu, mi ni manenene omusebezi waye.
35 Esi kame mwamba nji, ‘Ku sili ni tikweti tinee, okutwala abo sakuka yangulelwe.’ Kono kame ni myambela nji, mu none amiyo enu, mwa likete amatema, kakuli sebeli aimba ouloto nji uyanguliwe.
36 Woyo oyangula kame awana mu musebezi waye, niku ungeka embuya no mooyo no kwaabwa, nji cwale woyo osikukuna ni woyo oyangula awabelelwe bamweya.
37 Mo kumonahalela eniti no taba eyi yaamba nji, ‘Omunjili kame akuna, omunjili kame ayangula.’
38 Kame nina mi tumu oka yangula eyo ka mwa si sebeza, anjili kame ana sebeze, mi na mwingene mu musebezi woo.”
39 Amasamaliya no kupula na mu muleneñi owo sebeli apumena mwa Jesu mulibaka no mukati woyo ona kupaka nji, “Kame ana nambele eyi nina tende yonje.”
40 Cwale Amasamaliya aba ana kwiiya kwa yonyene, sebeli amu kumbela nji aikale noo, mi sebeli oikala noo amaywaa ayiili.
41 Mi anjili no kupula sebeli a pumena kwa yonyene, mulibaka no liywi lyaye,
42 ni kwamba ku mukati nji, “Cwale aba tu pumena, kasa mu liywi lyowe, kakuli twenyene natu kuyupele, mi kame tu limuka nji yokame luli Omuyoyisi no litunga.”

Jesu yo Balisa Omwana no Nduna

43 Munyima no maywaa ayiili, Jesu sebeli oukela ku Galileya.
44 Kakuli Jesu yonyene sebeli wamba nji, “Omunuhi wa Nyambe kakutekiwa mu naha yaye.”
45 Cwale Jesu aba ana kukeela mu Galileya, sebeli oka tambulwa wino ku Magalileya ana ku mona eyi ana kutenda yonje mu Jelusalema ku

mukiti, kakuli nonyene kwana kuta ku mukiti.
46 Cwale Jesu sebeli oiya kame mu Kana no Galileya, omo ana ku futula ameyi okwatenda ewaine. Cwale mu Kapenauma kame kuna kwikala onduna omunjili no molyaye woyo mwanaye neli omweeti.
47 Aba ana kuyupa nji Jesu neeyi mu Galileya okutunda ku Judeya, sebeli oiya kwa yonyene, ni ku mukumbela nji ashetumuke muku balisa mwanaye no mulume, kakuli kame ana kwikala abeebi ni kufa.
48 Jesu cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, “Konji aba sa mumone etiponiso ni timakazo okubinda samu pumene.”
49 Onduna sebeli omu tambula nji, “Mbumu, oshetumuke mwanange yo kasifa kale.”
50 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ote, mwanowe kame ayoya!”
Omulume woyo sebeli opumena eliywi lya Jesu nuukutela.
51 Yosi shetumuka ngeeso, abika aye sebeli amu waniketa ni ku mwambela nji, “Mwanowe kame ayoya!”
52 Cwale sebeli waibanguta enako ana ku tangisa omwana okwikala wino, mi sebeli aamba kwa yonyene nji, “Bingolwa ba nako no utanu ni twiili akamwii (13 okuloko) elitomapa sebeli limu lesela.”
53 Cwale sitaye sebeli olimuka nji yokame enako ana kwamba Jesu nji, “Mwanowe kame ayoya.” Mi sebeli opumena yonyene na sindoo yaye onje.
54 Eyo neli emakazo no wiili ana kutenda Jesu aba ana kwiiya mu Galileya, okutunda ku Judeya.

5

Oku Balisa mu Kasa

1 Aba kuna kubwa eyo, sebeli ku tendahala omukiti no Majuda mi Jesu sebeli okambamena ku Jelusalema.
2 Cwale mu Jelusalema abeebi ni Mwelo no Mikoko, kame kuli akasa kaisanwa nji Betizata mu Sihebelu, no myelo itanu.
3 Mu myelo eyo kame kuna kulangana aeti no kupula, eibofu, eihole no makondo, nasi luñañali.
4 [Kakuli abanjili elingeloi kame lina ku shetumukelanga mu kasa, mi kame lina kushelaulanga ameyi. Cwale omunu no weli woyo oingena mu meyi aba amana okushelauliwa, kame ana ku tuseha, simba otoma oweti ubine nji ubine.]
5 Omulume mumweya kame ana kwikalanga omo, ona kutoma oweti emyaka makumi aatu ni mutanu ni twaatu (38).
6 Cwale Jesu aba ana kumumona ni kulimuka nji kame ana kulanganamo enako no kuleba, sebeli omwibanguta nji, “Kame osinga oku balisiwa?”
7 Omweeti sebeli omu tambula nji, “Mbumu, sikwite omunu no ku ni beeka mu kasa ameyi aba amana okushelauka, aba nisinga nji niingenemo omukwange wa nisiya kale oku shetumukamo oweli.”
8 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Imana, oshimbe oulangano wowe, mi weende.”
9 Ababo omulume sebeli obala, ni ku shimba oulangano waye, mi sebeli weenda.
Cwale eliywaa elyo neli elino Pumulo.
10 Cwale aendisi no Majuda sebeli ambela woyo mulume ona ku balisiwa nji, “Lino ni lya Pumulo, ka kupumenenwe nji oshimbe oulangano wowe.”
11 Kono sebeli waatambula nji, “Omunu woyo onani balisa na nambele nji, ‘Oshimbe oulangano wowe mi weende.’ ”
12 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Anyine omunu woyo ona kwambele nji oshimbe oulangano wowe mi weende?”
13 Kono omunu woyo ona ku balisiwa kasi kulimuka nji anyine, kakuli Jesu kame ana kwikiseta mu kupula no aanu ana kwikala omo mu sibaka.

14 Kutunda abo, Jesu sebeli omu
wana mu Ndoo ya Nyambe ni
kwamba kwa yonyene nji, “Omone,
nu bala kono olese okutenda es-
ibi kame, mwendi esi sicilisa oku
bitelela mba si kwiyele.”
15 Omulume woyo sebeli ota nu
kambela aendisi no Majuda nji neli
Jesu ona mubalisa.
16 Cwale esi sokame eso aendisi no
Majuda ana kuyandiseta Jesu, kakuli
na kutenda eyo eli no Pumulo.
17 Kono Jesu sebeli waatambuta nji,
“Sitange kame asebeza enako yonje,
mi ni mene kame ni sebeza.”
18 Elibaka elyo aendisi no Majuda
ana kusinga oku mwibaela okubita
ba weli, kakuli kasi kumatuka feela
omulawo no Pumulo, kono kame
yonyene ni kwisana Nyambe nji
Sitaye mane nuukubeeka ba siyemo
simweya ni Nyambe.

Amaata no Mwana

19 Cwale Jesu sebeli waambela
nji, “Niti luli kameni myambela nji,
Omwana katwese okutenda esinu
yonyene, konji ana kumona Sitaye
yo sitenda. Kakuli eyo atenda yonje,
ni yonyene Mwana kame aitenda
ngeeso.
20 Kakuli Sitaye kame asinga
Omwana, mane kame amu monisa
eyo atenda yonje, mi mba mumonisa
emisebezi no kuneneba okubita eyi
nji mu komoke.
21 Kakuli kanyi Sitange aba ain-
gula asikufa ni kwa yoyisa, ni Mwana
yongeeso kame aaba awo asinga.
22 Sitange kaatula omunu, kono
kame anabi Omwana etikatulo tonje,
23 nji onje awo akuteke Omwana
kanyi omo akutekela Sitange. Woyo
no kwakuteka Omwana ka kuteke ni
Sitange ona mu tumu.”
24 “Niti luli kame ni myambela
nji, woyo oyupa eliywi lyange ni
ku pumena kwa woyo onani tumu,
kame ali ni mooyo no kwaabwa. Ka
tamba okwatuliwa, kono nabiti mu
lifu okwingena mu mooyo.
25 Niti luli kame ni myambela nji,
enako kame iiya, mane yaiya kale,
abo aafu kame sa yupe eliywi lya
Mwana Nyambe, mi awo aliyupa
mba yoyo.
26 Kakuli kanyi Sitange aba ali
ni mooyo mwa yonyene, ni Mwana
ngeeso kame ana mubi okwikala ni
mooyo mwa yonyene.
27 Mi na mubi ni maata no kwatula,
kakuli yokame Omwana no Munu.
28 Mulese ku komoka ba taba eyo,
kakuli enako kame iiya, abo aali mu
mayumbelo onje mba yupu eliywi
lyaye,
29 mi awo ana tende eino kuwaba
aingukele omooyo, mi awo ana tende
eino kwiiba aingukele ekatulo.”

Oupaki kwa Jesu

30 “Sitwese okutenda esinu mu
maata ange, kanyi aba niyupa,
kame na tula, mi ekatulo yange ya
kuluka, kakuli sitende esisi singwa
kwa mene, kono esisi singwa kwa
yonyene onani tumu.”
31 “Nji kame ni kupaka menyene,
oupaki wange kasa wa niti.
32 Kwaali omunjili woyo opaka
eyange, mi kame niyii nji oupaki owo
ani paka nawo niwa niti.
33 Kame muna tumu aanu kwa
Jowani, mi na paka eniti.
34 Kasa nji oupaki nina tambula
kame onatundu ku munu, kono
kame naamba feela eyo nji mu
kayoyisiwe.
35 Yonyene neli olumonyi lu tum-
buka, ni lambi eyi imonyeka, mi anyi
namu singi oku wabelelwa enako
icana mu liseli lyaye.
36 Kono oupaki nili nawo ni wa
kuneneba okubitelela wa Jowani,
kakuli emisebezi ana nibi Sitange
oku manenena, yokame emisebezi
eyi nitenda, eini paka nji Sitange nani
tumu.
37 Cwale Sitange ona nitumu, ni
yonyene kame ana paka eyange.
Eliywi lyaye ka musili yupa simba
okumona omo aikalele,
38 mi eliywi lyaye kali siikala
mwaanyi, kakuli woyo ona tumiwa
kwa yonyene kamu mupumene.
39 Kame musaisisa amañolo, kakuli
kame mu yambuta nji mba mu

wanamo omooyo no kwaabwa. Amañolo awo okame apaka eyange!
40 Kono kame mukana okwiiya
kwa mene nji mwikale ni mooyo no
kwaabwa.
41 "Sitambula okububekwa oko ku-
tunda kwaanu.
42 Kono kame ni yii nji kakwisa
elilato lya Nyambe mwaanyi.
43 Mene kame nineyi mu litina lya
Sitange, mi ka mu sini tambula, nji
mundina aiye mu litina lyaye feela,
yonyene mbamu mu tambula.
44 Ngasibine sa mu pumene
woyo otambula emilumbeko itunda
kwaanu, mi ka musaele emilumbeko
itunda feela kwa Nyambe?
45 Mu lese oku yambuta nji kame
sani mikandimeke kwa sitange, neli
Mushe woyo ona kumikandimeka,
ba yonyene bamuna kubeeka esepo
yenu.
46 Nji kame mu na kupumena
Mushe, ni mene mba muni pumene,
kakuli yonyene na ñolo eyange.
47 Kono nji kamwa sipumena eyo
ana kuñola, ngasibine sa mu pumene
amaywi ange?"

6

Jesu yo Fepa Aanu no Kukwana Eikiti Itanu (Mateu14.13-21; Maleka6.30-44; Luka9.10-17)

1 Aba kunabu eyo, Jesu sebeli ota
mu linjaliya no liwate no Galileya,
eliwate no Tibeliyasi.
2 Mi aanu no kupula onene se-
beli amukoña, kakuli kame ana ku
mona etimakazo eti ana kutenda
kwa asikutoma.
3 Cwale Jesu sebeli okambamena
ba lilundu, mi abo sebeli okaikala
banji na iyetwa aye.
4 Cwale Epaseka, omukiti no Ma-
juda kame ona kwikala abeebi.
5 Jesu aba ana kwaliketa cwale
sebeli omona aanu no kupula
onene aiya kwa yonyene, mi sebeli
wambela Filipi nji, "Kubine sa tuule
einkwa nji cwale aa aanu awane esi
no kulya?"
6 Eyi kame ana kuyamba ngeeso
oku mweteka, kakuli yonyene kame
ana ku limuka esi ana kufanena oku-
tenda.
7 Filipi sebeli omutambula nji,
"Emyanda yiili (200) no muwaya-
waya ka yuulu einkwa no kupula
nji omunjili ni munjili awane esino
kucaniba feela."
8 Omunjili no aiyetwa aye,
Andiliyasi mina Simoni Pitolosi,
sebeli wamba kwa yonyene nji,
9 "Kame kuna kwikala ondumbana
omo, ona kwikala ni inkwa itanu
ni tusi twiili. Kono eyo ni iikene
kwaanu no kupula ngeeso?"
10 Jesu sebeli waambela nji, "Mwi-
ikate aanu banji." Abo kame kuna
kwikala omoopu no kupula onene ba
sibaka eso, cwale alume sebeli aikala
banji, mu palo no kukwana eikiti
itanu (5;000).
11 Cwale Jesu sebeli oshimba
einkwa, cwale aba ana kumana
ouku tumela, sebeli otabela awo
ana kwikala banji, mi cwale sebeli
otenda ngeeso niku tindi, cwale
sebeli waaba omu ana kusingela.
12 Cwale aba ana kumana ok-
wikuta, sebeli wambela aiyetwa
aye nji, "Mu tole oubulumusi ona
siyalabo, nji ku lese oku yumbiwabo
esinjili."
13 Cwale sebeli autola mane ni
kwiyata amatanda likumi na yiili no
inkwa itanu, ou ona ku siiwa kwa
sikulya.
14 Cwale aanu aba ana kumona
emakazo ana kutenda Jesu, se-
beli aamba nji, "Niti luli yokame
omunuhi wa Nyambe ona kufanena
okwiiya mu litunga!"
15 Cwale Jesu aba na limuka nji
kame ana ku singa oku mulema nji
atendiwe ombumu, sebeli okutela
kame yomboci ba lilundu.

Jesu yo Enda ba Meyi (Mateu14.22-33; Maleka6.45-52)

16 Cwale aba kuna kutenda aman-
golwaa, aiyetwa aye sebeli ashetu-
muka ku liwate,
17 ni kwingena mu wato, niku
tangisako oku lutela mu linjaliya no

liwate okuta ku Kapenauma. Neli ousiku luli, mi Jesu yoka sikeela kale kwa onyene.
18 Cwale sebeli kwinguka amandinda mulibaka no mebo ina kufuka onene.
19 Aba ana kumana okupuwa etibima taatu simba tinee, sebeli amona Jesu yo enda ba liwate, ni kusheeteta ku wato, cwale sebeli acila onene.
20 Kono sebeli wamba kwa onyene nji, “Meene, mu lese kucila!”
21 Cwale sebeli awabelelwa ni kumulonga mu wato, mi ababo owato sebeli ofuwama ba likamba abo ana kulumba.

Aanu aba ana ku Saela Jesu

22 Ba liywaa lina ku tatamako, aanu awo ana kusiyala mu linjaliya no liwate, sebeli alemuha nji kakwa siku siyala owato omunjili muya. Cwale Jesu kasi kwingena mu wato na iyetwa aye, kono aiyetwa aye kame ana kuta omboci.
23 Simbakulingeeso cwale amato anjili ana ku tunda mu Tibeliya, me akeela kale abeebi ni sibaka eso ana kulyela einkwa Ombumu aba ana kumana ouku tumela.
24 Cwale aanu aba ana kumona nji Jesu kasi kwikalamo, simba aiyetwa aye, onyene sebeli aingena mu maato omo ni kuta ku Kapenauma alemine oku saela Jesu.

Jesu Esinkwa no Mooyo

25 Cwale aba ana kuwana Jesu mu linjaliya no liwate, sebeli amwibanguta nji, “Labbi, ka mwaka oneyi kuno?”
26 Jesu sebeli waatambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji, aba mu ni saela, kasa nji na mumono etimakazo, kono ninji na muli einkwa mane na mwikuta.
27 Mu lese oku sebeleza esilya eso sibwa, kono esilya eso simi twala ku mooyo no kwaabwa. Eso Omwana no Munu asa mibe, kakuli ba yonyene Nyambe Sitange kame ana mubeeke eliswayo.”
28 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Iikene satu tende, nji tu tende emisebezi ya Nyambe?”
29 Jesu sebeli waatambula nji, “Uno omusebezi wa Nyambe nji mu pumene kwa woyo ona tumiwa kwa yonyene.”
30 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kaike emakazo sotende nji tumone, mi tu pumene kwa wene? Kamwike omusebezi otenda?
31 Asitetu kame anali amaana mu lihalaupa, kanyi aba kuñolilwe nji, ‘Na kwaaba esinkwa eso situnda ku wilu nji alye.’ ”
32 Jesu sebeli waambela nji, “Niti luli kame ni myambela,” “Mushe kasi kumiba esinkwa naku wilu, kono Sitange na mibi esinkwa no niti naku wilu.
33 Kakuli esinkwa sa Nyambe sokame eso situnda ku wilu mi kame siba omooyo ku litunga.”
34 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, otube esinkwa eso mu nako yonje.”
35 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Time esinkwa no mooyo,” “Woyo oiya kwa mene ka tamba okuyomba, mi woyo opumena kwa mene katamba okufa elinyotwa.
36 Kono kame nina myambele nji namu nimono kono kamu sipumena.
37 Sonje esi aniba sitange, kame sa siiye kwa mene. Cwale woyo oiya kwa mene sitamba oku mucitela kundee.
38 Kakuli kame nina shetumuka okutundu ku wilu kasa mu kutenda eso si singwa kwa mene, kono esi si singwa kwa woyo ona ni tumu.
39 Mi sokame eso si singwa kwa woyo ona ni tumu, nji ni lese oku taukelwa ku sinjili kweeyo ana nibi yonje, kono ni iingule mu liywaa no mamaneneno.
40 Kakuli sokame eso si singwa kwa Sitange nji omunu yonje woyo omona Omwana ni ku pumena mwa yonyene aikale ni mooyo no kwaabwa. Mi mba ni mwingula ba liywaa no mamaneneno.”
41 Amajuda sebeli añuñuta mulibaka lyaye, kakuli kame ana

kwamba nji, “Time esinkwa esi
situnda ku wilu.”
42 Cwale sebeli aamba nji, “Kasa
yokame Jesu, omwana Josefa, woyo
sitaye ni inawaye tu yii? Ngaibi
aamba nji, kame ni tunda ku wilu?”

43 Jesu sebeli waatambula nji, “Mu
lese okuñuñuta mukaci kenu.
44 Kakwisa omunu soiya kwa mene
konji aba sakokiwe kwa sitange ona
ni tumu, mi mene mba ni mwingula
ba liywaa no mamaneneno.
45 Kame ina ñoliwa mwa nuhi
a Nyambe nji, ‘Omunu yonje mba
iyetiwa kwa Nyambe.’ Cwale omunu
yonje woyo ona yupu mane ni
kwiyetiwa kwa Sitange kame aiya
kwa mene.
46 Kasa nji kame kuli omunu ona
mono Sitange, konji yonyene woyo
ona tundu kwa Nyambe yonyene ona
mono Sitange.
47 Niti luli kame ni myambela nji,
woyo opumena kwa mene kame ali
ni mooyo no kwaabwa.
48 Time esinkwa no mooyo.
49 Asitenu naali amaana mu liha-
laupa, mi naafu.
50 Kono sino esinkwa esi situnda ku
wilu, nji omunu olyako alese okufa.
51 Time esinkwa no kuyoya, esi
sina tundu ku wilu. Omunu nji alye
esinkwa eso, kame sa yoye enako
yonje. Mi esinkwa sa nibe oku yoyisa
elitunga, enyama yange.”

52 Cwale Amajuda sebeli aku
kananisa mukaci koo nji, “Omunu
uyu ngaibi sa tube enyama yaye nji
twiilye?”

53 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, “Niti luli kame ni myambela konji
aba sa mulye enyama no Mwana
no Munu ni kunwa ounyinga waye,
omooyo kausako mwaanyi.
54 Woyo yonje solya enyama yange
ni kunwa ku unyinga wange, kame
sa ikale ni mooyo no kwaabwa mane
mbani mwingula ba liywaa no ma-
maneneno.
55 Kakuli enyama yange, silya luli
ni unyinga wange wa kunwa luli.
56 Woyo olya ku nyama yange ni
kunwa ku unyinga wange kame ali
mwa mene, ni mene mwa yonyene.
57 Kanyi Sitange no kuyoya aba
anani tumu, mane niku yoya
mulibaka lya sitange, cwale woyo
onilya kame sa yoye mulibaka
lyange.
58 Esi sokame esinkwa sina tundu
ku wilu, ka siku feke neso anali
asitenu ni kufa. Woyo olya ku sinkwa
esi mba yoyo enako yonje.”
59 Jesu kame ana kwamba etaba
eyo mu ndoo no milapelo kanyi omo
ana kwiyetela mu Kapenauma.

Amaywi no Mooyo no Kwaabwa

60 Anjili no kupula kwa iyetwa aye,
aba ana kuyupa eyo sebeli aamba nji,
“Omwambelo uno niwa kubambaba.
Anyine so uteeteta?”
61 Kono Jesu naku limuka mu
mucima waye nji aiyetwa aye kame
añuñuta ba taba eyo, sebeli wamba
kwa onyene nji, “Ninji etaba eyo
kame imi sitatalisa?
62 Cwale ngasibine saku tendahale
abasa mumone Omwana no munu yo
kambamena oko ana kwikala oweli?
63 Emebo yokame eyi iba omooyo,
enyama ka itusu esinjili. Amaywi
nina myambele okame mebo ni
moyo.
64 Kono muno mwaanyi kwaali an-
jili no kwa pumena.” Kakuli Jesu
kame ana kulimuka ku matangiseto
awo saulwe oku pumena, ni woyo
somu beteka.
65 Cwale sebeli wekeza okwamba
nji, “Lyo kame elibaka nina myam-
bele nji kakwisa woyo soiya kwa
mene konji woyo ona biwi ngeeso
kwa Sitange.”
66 Okutunda abo, ano kupula kwa
iyetwa aye sebeli aukela munyima
okulesa oku mukoña okweenda
naye.
67 Jesu sebeli wamba kwawo ana
kukwana likumi na yiili nji, “Naanyi
kame musinga oukutela ngeeso?”
68 Simoni Pitolosi sebeli omu tam-
bula nji, “Mbumu, kame sa tute kwa
nyine? Kame oli ni maywi no mooyo
no kwaabwa.

69 Cwale aci natu pumene ni
kulimuka nji ya wene no Kukena wa
Nyambe."
70 Jesu sebeli waatambula nji,
"Kasa mene nina mikete moonje ano
kukwana likumi na yiili? Cwale
omunjili kwaanyi ni mudimona!"
71 Kame ana kwamba Judasi
Omwana Simoni Isikalioti, kakuli
yokame omunjili no asikukwana
likumi na yiili (12) yoso mu beteka.

7

Jesu na Inaaye

1 Aba ku nabwi eyo, Jesu sebeli
ota yo iyeta aanu mu Galileya, kasi
kusinga okuta mu Judeya, kakuli
aendisi no Majuda kame ana kusinga
oku mwibaa.
2 Cwale omukiti no Majuda ona
kwisaniwa nji Tabanakele (eikuñwa)
kame ana kwikala abeebi,
3 cwale ainaye Jesu sebeli aamba
kwa yonyene nji, "Otunde muno
mi ote ku Judeya, nji aiyetwa owe
amone emisebezi eyi otenda.
4 Kakuli kakwisa omunu ose-
beleza ku mukunda nji kame asinga
okulimukiwa wino. Nji kame otenda
einu eyi, oku monahaze wenyene ku
litunga!"
5 Kakuli simba onyene ainaye kasi
kupumena mwa yonyene.
6 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, "Enako yange ka isikeela kale,
kono enako yenu kame iliko enako
yonje.
7 Elitunga kali twese oku mitimba,
kono kame litimbile mene, kakuli
kame nipaka emisebezi ya lyo nji
niya kwiiba.
8 Anyi mute ku mukiti. Mene ka niti
ku mukiti owo, kakuli enako yange
ka isi petahala kale."
9 Aba ana ku mana okwamba eyo,
sebeli osiyala mu Galileya.

Jesu yoli ku Mukiti no Ikuñwa

10 Kono munyima no ainaye okuta
ku mukiti, cwale ni yonyene sebeli
otako, kasa mu uku monahaza, kono
mu kwa limukiwa.
11 Cwale aendisi no Majuda
ba mukiti sebeli a musaela, ni
kwibanguta nji, "Ku bine ali?"
12 Mi oko kame kuna kwikala
onene eyi no kumooba. Anjili sebeli
aamba nji, "Jesu niwa kuluka,"
Anjii nji, "Kokuulwa, kame ayaukisa
aanu."
13 Mulibaka no kucila aendisi
no Majuda kakwisa omunu ona
kwamba eyaye mu kulukuluha.
14 Bakaci no Mukiti Jesu sebeli
okambamena ku Ndoo ya Nyambe
nuuka iyetamo.
15 Aendisi no Majuda sebeli a
komoka ni kwamba nji, "Ngasibine
aikalile uyu munu aba alimukile, mi
ka siku kwiiyeta?"
16 Jesu sebeli waatambula nji,
"Etuto yange ka itundu kwa mene,
kono kame itunda kwa woyo onani
tumu.
17 Nji omunu omunjili kame asinga
okutenda esisi singwa kwa Nyambe
kame sa limuke etuto yange nji kame
itunda kwa Nyambe, nji kame ni
kwambela feela menyene.
18 Woyo okwambela mu maata aye
yonyene kame asinga ekanya yaye
feela. Kono woyo osinga ekanya ya
woyo ona mutumu niwa niti, mi kak-
wisa okwiiba mwa yonyene.
19 Kasa nji Mushe kasi kumiba
omulawo? Kono kakwisa mwaanyi
ona mamele omulawo. Iikene mu
saelela okuni ibaa?"
20 Aanu sebeli atambula nji, "Kame
okwite edimona." "Anyine woyo os-
aela oku kwibaa?"
21 Jesu sebeli waatambula nji,
"Kame nina tende omusebezi
mumweya, mi moonje kame mu na
ukomoka.
22 Mushe na ku miba omulawo
no mupato (kasa nji kame utunda
kwa Mushe, kono kame utunda kwa
Sitenu naku kale), mi anyi kame
mu beeka omunu mu mupato eli no
pumulo.
23 Nji cwale eli no Pumulo omunu
kame abekiwa mu mupato nji omu-
lawo wa Mushe omameliwe, iikene
muni kaniseta oku balisa omunu

olutu lwaye lonje ba liywaa elino pumulo?
24 Mu lese okwatula ni sobozi, kono mwatule mu kuluka."

Yokame Kilesite?

25 Cwale anjili aanu namu Jelusalema sebeli aamba nji, "Kasa yokame uyu mulume asaela okwibaa?
26 Mi yokame uno, kame aamba patalaza, mi kakwisa esinjili esi aamba kwa yonyene! Ninji aendisi no Majuda nalimuka nji luli yokame Kilesite?
27 Kono kame tuyii oko atunda wuyu munu, mi cwale Kilesite aba sa monahale, kakwisa woyo so limuka oko sa tunde."
28 Cwale Jesu sebeli wamba kanyi omo ana kwiyetela ba patelo no Ndoo ya Nyambe nji, "Kame muni limukile ni kulimuka oko ni tunda? Kono kani siku kulita menyene, woyo onani tumu niwa niti, mi yonyene mwa limukile.
29 Mene ni muyii, kakuli kame ni tunda kwa yonyene mi yokame onani tumu."
30 Cwale sebeli aeteka oku mununga, kono kame kuna kuulwa omunu no ku mulema, kakuli enako yaye kaya si kukeela kale.
31 Cwale aanu no kupula sebeli apumena mwa yonyene ni kwamba nji, "Cwale Kilesite aba sa iye, kame sa tende etimakazo no kupula okubita eti anatende wuyu mulume?"

Atateleli Atumiwa oka Nunga Jesu

32 Afalisi sebeli ayupa aanu no kupula alemine okumooba, cwale apulisita akulu na Falisi sebeli atuma amapolisa oka mununga.
33 Jesu sebeli wamba nji, "Ni sili naanyi enakoicana, mi cwale kame sa nite kwa woyo onani tumu.
34 Mba muni saele, kono kamu tamba ku niwana, mi kamu twese okwiiya omu nili."
35 Cwale aendisi no Majuda sebeli akwambisa omunjili ku munjili nji, "Kubine sate wuyu munu, nji tu kwangwe oku muwana? Ninji kame sate ku Magelike, aka iyete Amagelike?
36 Iikene eyo atalusa aba aamba nji, mba muni saele kono ka mutamba kuni wana, mi oko nili kamutwese okwiyako?"

Otusindi no Mooyo kame Tuba Ameyi

37 Ba liywaa noku manenena omukiti, eliywaa no utokwa, Jesu sebeli oimana ni kwamba nji, "Omunu aba afile elinyotwa aiye kwa mene mi anwe,
38 mi woyo opumena mwa mene, kanyi amañolo omo ambela nji, 'Okutunda mu mucima waye kame sa kubube emisindi no meyi ayoyisa.' "
39 Cwale eyi kame ana kwamba eyi no Mebo, eyo awo apumena mwa yonyene asa fanene okwitambula. Kakuli abo Emebo eka yasibiwa kale, mulibaka lya Jesu yo kasi ku yeemiwa kale.

Oukutaba mukaci no Aanu mulibaka lya Jesu

40 Cwale aba ana kuyupa amaywi awo, aanu anjili sebeli aamba nji, "Luli yokame omunuhi wa Nyambe!"
41 Anjili sebeli aamba nji, "Yokame Kilesite!"
Kono anjili sebeli aamba nji, "Ninji Kilesite kame sa fanene okutunda mu Galileya!
42 Kasa nji eliñolo kame lyamba nji Kilesite kame sa tunde mu lusika lwa Dabida mi kame atunda mu Betelehema, omundi ana kwikala Dabida."
43 Cwale sebeli kwiiya oukutaba mukaci no aanu mulibaka lyaye.
44 Cwale anjili sebeli asinga oku mununga, kono kakwisa ona kubeeka elyooko ba yonyene.

Amaata no Aendisi no Majuda no kwa Pumena

45 Cwale amapolisa sebeli aukela kwa pulisita akulu ni kwa Afalisi, awo ana kwaibanguta nji, "Iikene aba kamwasi mulita?"
46 Amapolisa sebeli atambula nji, "Simba kwatanga kakwisa omunu onaamba kanyi omunu wuyu!"

47 Cwale Afalisi sebeli aatambula nji, “Ninji naanyi na moongiwa?
48 Kwa endisi no Majuda ni kwa Afalisi kame kuli awo ana pumene mwa yonyene?
49 Kono aanu no kupula aa, awo no kwa limuka omulawo, kame akutilwe!”
50 Nekudemasi ona kukutangeta okuta kwa Jesu mi yoli omunjili kwa onyene sebeli waambela nji,
51 “Kana omulawo wetu kame otwesa okwatula omunu yo kasi yupa oweli ni kukwiyeta esi ana tende.”
52 Sebeli atambula nji, “Ni wene kame otunda mu Galileya? Osingisise mi mbu mono nji kakwisa omunuhi wa Nyambe so imekwa okutunda mu Galileya.” [
53 Cwale omunjili ni munjili sebeli okutela ku ndoo yaye.

8

Omukati ona ku Lemiwa yo Buka

1 Cwale Jesu sebeli ota ba lilundu no itondo no Olibe.
2 Amasiku luli Jesu kame sebeli oukela ku patelo no Ndoo ya Nyambe. Aanu onje sebeli aiya kwa yonyene, cwale sebeli oikala banji ni kwaiyeta.
3 Cwale aiyeti no mulawo na Falisi sebeli alita omukati onaku waniwa yo buka ni kumubeeka mukaci koo.
4 Sebeli aamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, omukati wuyu kame ana waniwa yo buka.
5 Cwale mu mulawo, Mushe kame ana tu laele okwibaa ni mawee aa no ngeeso. Wene ngasibine wamba mulibaka lyaye?”
6 Esi kame ana kwamba ngeeso oku mweteka, nji atwese oku mukandimeka. Kono Jesu sebeli oinamena banji yo ñola ni munwe waye.
7 Cwale alemine okwekeza oku mwibanguta, Jesu sebeli oinumuka ni kwamba kwa onyene nji, “Nji omunjili mukaci kenu no kwatenda esibi atende wuyu no matatekelo okukonda eliwee ba yonyene.”
8 Cwale sebeli oinama kame ni kuñola ni munwe waye banji.
9 Kono aba ana kuyupa eyo, sebeli akutela omunjili ni munjili oku tangiseta kwa kulu oweli. Jesu sebeli osiyala yomboci, omukati yo imanine balubala lwaye.
10 Cwale Jesu sebeli oinumuka ni kwamba kwa yonyene nji, “Mukati kubine ali aanu? Kakwisa wuyu ona kubi omubonda?”
11 Omukati sebeli otambula nji, “Kakwisa omunu, Mbumu.”
Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ni mene sikubi omubonda. Ote, mi olese okutenda esibi kame.”]

Jesu Eliseli no Litunga

12 Jesu kame sebeli wamba kwa onyene nji, “Time eliseli no litunga,” “Woyo oni koña katamba okwenda mu uwi, kono kame sa ikale ni liseli no mooyo.”
13 Cwale Afalisi sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame okupaka wenyene, oupaki wowe kasa wa niti.”
14 Jesu sebeli otambula nji, “Naba niku paka menyene, oupaki wange ni wa niti kakuli kame ni limuka omu ni tunda, nomu nita. Kono anyi ka mulimukile omuni tunda nomu nita.
15 Anyi kame mwatula ni unu, mene kani atula omunu.
16 Cwale naaba sani atule, ekatulo yange niya niti, kakuli kasa mene memboci natula, kono kame natula ni sitange ona ni tumu.
17 Mu mulawo wenu kame kuñolilwe nji oupaki no aanu ayiili niwa niti.
18 Time niku paka menyene, mi sitange ona ni tumu kame ani paka ni yonyene.”
19 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Okwali Sitowe?” Jesu sebeli otambula nji, “Kamu niyii, simba Sitange kamu muyii,” “Nji kambe namu kuni limuka, kambe ni sitange namu mulimuka ngeeso.”
20 Jesu kame ana kwamba amaywi aa yo iyeta ba patelo no Ndoo ya Nyambe abeebi ni ibaka omo

kutewelwangwa enubu. Kono kakwisa omunu ona ku mununga, kakuli enako yaye kaya sikukeela kale.

Kamutwese Okuta Oko Nikatile

21 Jesu sebeli waambela kame nji, “Kame ni kutela, mi mba muni saele, mi mbamufele mu sibi senu. Oko nita, kamu twese okwiyako.”
22 Aendisi no Majuda sebeli akwibanguta nji, “Ninji kame sa kwibae yonyene kakuli kame aamba nji oko nita kamu twese okwiyako?”
23 Jesu sebeli waambela nji, “Anyi kame mu tunda banji, mene kame ni tunda ku wilu. Anyi kame muli asi litunga lino mene kasa nili wa litunga lino.
24 Kame nina myambele nji kame sa mufele mu ibi yenu. Kakuli anyi mba mufele mu ibi yenu konji aba samu pumene ‘esi nili so’.”
25 Sebeli amwibanguta nji, “Tiwe anyine?”
Jesu sebeli waatambula nji, “Kanyi aba nina myambele okutunda ku matatekelo.
26 Kame nili neyi no kupula eyi no kwamba mulibaka lyenu neyi no kwatula, kono woyo ona nitumu niwa niti, mi kame nambela elitunga esi nina yupu okutunda kwa yonyene.”
27 Kame ana ku kwangwa oku yupisisa nji kame ana kwamba noo eya Sitaye.
28 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aba sa mumane oku tuleka Omwana no munu, cwale basa mulimukele esi nili so, mi ka nitende esinjili menyene, kono kame naamba esi anani iyete Sitange.
29 Cwale woyo ona nitumu kame ali ni mene. Yonyene kasi nisiya memboci, kakuli enako yonje kame nitenda eyi imu wabelisa.”
30 Yo lemine okwamba eyo, ano kupula sebeli apumena mwa yonyene.

Eniti mbaimi Lukulula

31 Cwale Jesu sebeli wambela Amajuda awo ana kupumena mwa yonyene nji, “Nji kame mutwalelela mu liywi lyange, mba mu tende aiyetwa ange no niti,
32 mi mba mulimuka eniti, mane eniti mbaimi lukulula.”
33 Sebeli amu tambula nji, “Aci kame tuli asi lusika lwa Abulahama, mi katusi tendiwa kale abika ku munu. Iikene eso sikwambisa nji, ‘Mba mu lukululwa’?”
34 Jesu sebeli waatambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji omunu yonje woyo otenda esibi kame ali omubika ku sibi.
35 Omubika katwalelele okwikala mu ndoo enako yonje, kono omwana kame aikalamo enako yonje.
36 Cwale nji Omwana kame ami lukulula, mba mu tende asi kulukululwa luli.
37 Kame ni yii nji aanyi olusika lwa Abulahama. Cwale kame musaela oku nibaa, kakuli eliywi lyange kame lyulwile esibaka mwaanyi.
38 Kame namba esi nina mono kwa Sitange, mi anyi kame mu tenda esi mu nayupu kwa Sitenu.”
39 Cwale sebeli amutambula nji, “Abulahama Sitetu.”
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji kame muli aana a Abulahama, kambe kame mu tenda emisebezi ana tende Abulahama.
40 Kono bano kame mu saela oku nibaa, omunu ona myambele eniti nina yupu okutunda kwa Nyambe. Esi kasokame ana kutenda Abulahama.
41 Anyi kame mu tenda eso ana kutenda Sitenu.”
Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Aci katusiku leyelwa mu unyazi Sitetu ni mumweya, yokame Nyambe.”
42 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji Nyambe neli Sitenu, kambe kame muni singa, kakuli kame ni simuluha ni kwiiya okutunda kwa Nyambe, kani siku kwiyela menyene, kono yokame ona ni tumu.
43 Iikene aba kamwa yupisisa eyi ninaamba? Kakuli ka mupumene amaywi ange.
44 Anyi kame mu tunda kwa sitenu Satani, mi kame mu singa okutenda

etitakazo ta sitenu. Neli omwibai okutunda ku matangiseto, mi kakwisa eso atenda ni niti, kakuli kakwisa eniti mwa yonyene. Aba aonga, kame aamba esi ali so luli kakuli niwa mapwa mi sitaye amapwa.
45 Kono kakuli kame ni myambela eniti, kamuni pumene.
46 Anyine mwaanyi woyo soni monisa nji kame nili ni sibi? Nji kame ni myambela eniti, iikene aba kamwa nipumene?
47 Woyo oli wa Nyambe kame amamela amaywi a Nyambe. Elibaka aba kamwa mamele ninji kamutendile aa a Nyambe."

Jesu ni Abulahama

48 Amajuda sebeli atambula Jesu nji, "Katwamba wino aba twamba nji kame oli Omusamaliya mi kame okwite edimona?"
49 Jesu sebeli otambula nji, "Sikwite amadimona, kono kame nikuteka Sitange, mi anyi kamuni kuteke.
50 Cwale kani saele ekanya yange, kwaali woyo oisaela mane kame satende omwatuli.
51 Niti luli kame ni myambela nji omunu kame ateula eliywi lyange, ka tamba okufa."
52 Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Cwale kame tu limuka nji kame uli ni madimona! Abulahama nafu kanyi omo ana tendele anuhi a Nyambe, mi wene kame wamba nji, Omunu aba ateula eliywi lyange katamba okufa.
53 Kana kame onenebile okubitelela sitetu Abulahama woyo onafu? Mane na nuhi a Nyambe naafu. Wene kame oku beeka anyine?"
54 Jesu sebeli waatambula nji, "Nji kame niku kanyisa menyene, ekanya yange ka ikwite tuso. Sitange yoni kanyisa, woyo mwamba nji Nyambe wenu.
55 Kono kamwasi mulimuka mene ni muyii. Nji nambe nji kani muyii kame sani tende omoongi kanyi anyi, kono mene kame nimu limuka mane kame ni mamela eliywi lyaye.
56 Sitenu Abulahama naku wabelelwa nji amone eliywaa lyange naku limona mane naku wabelelwa."
57 Cwale Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Ka wasikwanisa kale emyaka makumi atanu, mi nu mono Abulahama?"
58 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela nji, Abulahama yokasiikalako kale, 'Me niliko'."
59 Cwale sebeli atola amawee ni kumu konda, kono Jesu sebeli okushweeka, mane ni kutunda ba patelo no Ndoo ya Nyambe.

9

Jesu yo Balisa Omulume ona Kuleiwa yo Kamono.

1 Jesu yobita, sebeli omona omulume ona kuleiwa yoka mono.
2 Cwale aiyetwa aye sebeli amwibaguta nji, "Labbi, anyine ona tende esibi kana niyonyene nji ashemi aye, aba ana leiwa yoka mono?"
3 Jesu sebeli otambula nji, "Kasanji wuyu mulume kame ana tende esibi, simba ashemi aye. Kono ninji emisebezi ya Nyambe imonahalele mwa yonyene.
4 Kame tufanena okusebeza emisebezi ya woyo ona nitumu, abo kusili omunji, ousiku aba sowiiye kakwisa omunu sotwesa okusebeza.
5 Kanyi aba nisili mu litunga, time eliseli no litunga.
6 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli osibwela banji niku kanda endowa no mate awo, mi sebeli olamba ba miyo no mulume ni ndowa
7 ni kwamba kwa yonyene nji, "Ote oka kuyowe mu kasindi no Siloamu" (okutalusa nji kutumiwa). Cwale sebeli ota oka kuyowa ni kuukamo yo mona.
8 Aa ayoya naye nawo ana ku mu monanga yoli omukumbeli kunyima sebeli aamba nji, "Kana wuyu kasa yokame omulume ona kwikalanga mane yo kumbelanga?"
9 Anjili sebeli aamba nji, "Yo kame" Anjili nji, "Kokuulwa, kono kame

akufekile kanyi yokame." Yonyene sebeli wamba nji "Ya mene luli."

10 Sebeli amwibanguta nji, "Cwale ngasibine kuna kutendahala nji amiyo owe afukuke?"

11 Sebeli otambula nji, "Omulume wisaniwa Jesu kame ana ku kanda endowa ni kunokela mu miyo ange ni kwamba kwa mene nji ote ku kasindi no Siloamu, cwale sebeli nita nukakuyowa sebeli nimona."

12 Sebeli amwibanguta nji, "Okwaali yonyene?"

Sebeli otambula nji, "Siyii."

Afalisi aba ana Kusaisisisa oku Balisiwa oko

13 Cwale sebeli alita kwa Afalisi omulume no kwamona.

14 Cwale neli eliywaa no Pumulo abo Jesu ana kukanda endowa ni kuyatulula amiyo aye.

15 Afalisi sebeli amwibanguta kame omu ana kutendelwa nji amiyo aye amone. Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Kame ana kubeeka endowa ba miyo ange nukuyowa mi sebeli ni mona."

16 Cwale Afalisi anjili sebeli aamba nji, "Wuyu mulume katundu kwa Nyambe, kakuli kamamela Epumulo." Kono anjili sebeli aamba nji, "Ngasibine omulume woyo oli osikutenda eibi nji atende etimakazo no ngeesi?" Kame kuna kwikala oukutaba mukaci koo.

17 Cwale kame sebeli aibanguta omulume no kwamona nji, "Iikene wamba mulibaka lyaye, okutunda abo ana kuyatulula amiyo owe?"

Omulume sebeli wamba nji, "Kame ali omunuhi wa Nyambe."

18 Cwale aendisi no Majuda kasiku pumena nji omunu woyo kame ana ku leiwa yoli esibofu, mi nawana okumona kwaye, konji aba ana kwisana ashemi no mulume ona kutwesa okumona

19 ni kwaibanguta nji, "Wuyu mwanenu? Woyo mwamba nji kame ana kuleiwa yoli esibofu, ngasibine kuna tendahala nji bano amone?"

20 Ashemi aye sebeli atambula nji, "Mwanetu wuyu mi kame ana kuleiwa yoka mono.

21 Kono omo kunaiyele nji amone katuyii simba okulimuka woyo ona yatulula amoyo aye. Mu mwibangute, nakulu kame saambe yonyene!"

22 Ashemi aye kame ana kwamba ngeeso mu kucila aendisi no Majuda, kakuli Amajuda kame ana kupumena nji omunu aba sa pumene nji Jesu yokame Kilesite, kame sa kondelwe kundee no ndoo no milapelo.

23 Cwale ashemi aye sebeli amba nji, "Mukulu, mu mwibangute!"

24 Cwale aka no wiili sebeli aisana omulume ona kuleiwa yoka mono ni kwamba kwa yonyene nji, "Oyeeme Nyambe! Kame tuyii nji wuyu mulume ni osikutenda eibi."

25 Yonyene sebeli otambula nji, "Simba nji ninatende esibi, siyii." "Esinu simweya niyii ninji kame nina kutenda wuyu no kwamona, kono bano kame ni mona."

26 Sebeli amwibanguta nji, "Iikene ana kutenda kwa wene?" "Ngasibine ana kuyatulula amiyo owe?"

27 Sebeli waatambula nji, "Kale aba nina myambele kono ka musi teeteta. Iikene aba musinga okuyupa kame? Kame musinga okutenda aiyetwa aye?"

28 Cwale sebeli amu nyefula ni kwamba nji, "Tiwe omwiyetwa waye kono aci kame tuli aiyetwa a Mushe.

29 Aci kame tuyii nji Nyambe kame ana kwamba kwa Mushe, kono kanyi ba wuyu mulume katu yii oko atunda!"

30 Omulume sebeli waatambula nji, "Iikene esi kame sikomokisa! Kamutamba okulimuka oko atunda mi cwale nani yatulula amiyo ange!

31 Cwale kame tuyii nji Nyambe ka yupu asi kutenda eibi, kono nji omunu kame ali omulapeli wa Nyambe mane nikutenda eso asinga, Nyambe kame amuteeteta.

32 Asimba kwatanga okutunda ku matatekelo no litunga kaku siyupiwa

kale omunu ona yatulula amiyo no munu ona kuleiwa yoka mono.
33 Nji omunu wuyu kasi kutunda kwa Nyambe, kambe kakwisa esi ana twese okutenda."
34 Seli amutambula nji, "Wene kame oleyelwe mu sibi no kumanenena, cwale kame wamba nji mbu twiyete?" Mi sebeli amucitela kundee.

Oubofu no Mebo

35 Jesu kame ana kuyupa nji namuciti, mi aba ana ku muwana sebeli wamba nji, "Kana kame opumena mwa Mwana no Munu?"
36 Omulume sebeli otambula nji, "Mi anyine woyo, Mbumu, nji ni pumene mwa yonyene!"
37 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Nu mumono, mi yokame wuyu wamba kwa wene."
38 Omulume woyo sebeli wamba nji, "Kame ni pumena, Mbumu!" Mi sebeli omulapela.
39 Cwale Jesu sebeli wamba nji, "Kakuli ekatulo nina iyele muno mu litunga nji cwale awo no kwamona afanene okumona mane nji awo amona aulwe okumona."
40 Anjili Afalisi ana kwikala ku nyonga ni yonyene aba ana yupa eyi, cwale sebeli amwibanguta nji, "Naaci kame tuli ano kwamona?"
41 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Nji kambe kame muli eibofu, kambe ka mu kwite ouyi no sibi, kono cwale kame mwamba nji kame tumona, ouyi wenu kwausili."

10

Enguli no Mulisana no Mikoko

1 Jesu sebeli waambela nji, "Niti luli kame ni myambela nji, woyo no kwaingena omulaka no mikoko okutusisa omwelo kono kame atina beulu ni ku matukelamo okutusisa endila indina, woyo munu mbuyi ni sisinyi.
2 Kono woyo oingena okutusisa omwelo yokame omulisana no mikoko.
3 Kwa yonyene omutateleli no mwelo kame au yatulula, mi emikoko kame iyupa eliywi lyaye, mane nikwisana emikoko yaye ni matina ni kwitwala kundee.
4 Cwale aba amana oku tundisa emikoko yaye yonje, kame aitwaletela mi emikoko kame imu koña, kakuli kame ilimukile eliywi lyaye.
5 Mundina kaitamba oku mukoña, kono kame sai cilele oku no kuleba ni yonyene, kakuli kaiyii eliywi no andina."
6 Jesu sebeli waambela enguli eyi, kono kasikuyupisisa eso ana kwamba kwa onyene.

Jesu Omulisana no Kuwaba

7 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene kame nji, "Niti luli kame nimyambela nji, Time omwelo no mikoko.
8 Awo onje aneyi oweli kwa mene ambuyi ni isinyi, kono emikoko kaisa yupa.
9 Time Omwelo. Nji omunu kame aingena okutusisa mene mba yoyisiwa, mane mba ingene ni kubanamo mi mba wana amauyiseto.
10 Ombuyi kame aiyanga feela mu kwiita, okwibaa ni kusinya. Mene kame nina iyele nji iwane omooyo, mane iuwane mu kupula.
11 "Time omulisana no kuwaba. Omulisana no kuwaba kame aba emikoko yaye omooyo waye.
12 Kono woyo oli omubeleki mi kasa mulisana, woyo oluwile emikoko no kwatenda eyaye, aba a mona ondiwi yoiya, kame asiya emikoko mi kame acila mane ondiwi kame alema emikoko ni kwihasanya.
13 Omubeleki kame acila ngeeso, kakuli yonyene kame ali omubeleki feela mi kababalele emikoko.
14 Time omulisana no kuwaba, kame niyii emikoko yange mane emikoko yange kame iniyii.
15 Kanyi Sitange aba ani limukile, ni mene kame ni limukile Sitange, mi omooyo wange kame niuba emikoko yange.
16 Cwale kame nikwite emikoko injili eyo kasa ya mu mulaka uno. Kame ni fanena okwilita ngeeso, mi

kame seiyupe eliywi lyange, cwale kame sakwikale omutapi mumweya ni mulisana mumweya.
17 Mulibaka eli Sitange yani singela, kakuli kame nikutoboha omooyo wange, nji ni uwane kame.
18 Kakwisa omunu woyo soushimba kwa mene. Kono kame nina kutoboha wo mukusinga kwange. Kame nili ni maata no ukutoboha wo mane ni kuushimba kame. Etaelo eyi kame nina itambula okutunda kwa Sitange."
19 Kame kuna kwikala oukutaba kame mukaci no Majuda mulibaka no maywi aa.
20 Ano kupula mwa onyene sebeli aamba nji, "Jesu kame akwite amadimona mane kame atakana, iikene aba muteeteta kwa yonyene?"
21 Kono anjili sebeli aamba nji, "Amaywi aa kasa omwambelo no munu woyo oli ni madimona. Kana edimona kame itwesa okuyatulula amiyo no sibofu?"

Jesu yo Kaniwa

22 Cwale neli omukiti no kakulo ku Jelusalema.
23 Neli omubebo mi Jesu yo endaenda ba patelo no Ndoo ya Nyambe, mu makozwana no mwelo wa Solomoni.
24 Cwale Amajuda sebeli akuwana okumu beeka mukaci ni kwamba nji, "Kanako ikuma babine eyo sotu teule mu kwayupisisa? Nji ya wene Kilesite otwambele wino eniti."
25 Jesu sebeli waatambula nji, "Na niku myambela, mi ka mwasi pumena. Emisebezi eyi ni tenda mu litina lya Sitange yokame eyi ini paka.
26 Kono ka muni pumene, kakuli kamulamata ku mikoko yange.
27 Emikoko yange kame iyupa eliywi lyange, mi kame ni ilimukile mane kame ini koña,
28 kame niiba omooyo no kwaabwa, mi kaitamba okusinyeha, mane kakwisa omunu so itundisa mu lyoko lyange.
29 Sitange ona kuniba yo, wa kuneneba okubitelela einu yonje, mi kakwisa omunu so twesa okwitundisa mu lyoko lya Sitange.
30 Mene ni Sitange kame tuli bamweya."
31 Amajuda sebeli atola amawee kame, nji amukonde oo.
32 Jesu sebeli waatambula nji, "Kame ninami monisa emisebezi no kuwaba eyi no kupula eyo itunda kwa Sitange. Ku yonyene emisebezi eyo ubine omusebezi ni ibaelwa?"
33 Amajuda sebeli amutambula nji, "Katuku pwacaulele omusebezi no kuwaba, kono ni mu kunyefula, kakuli wene kame oli omunu mi kame okutenda nji tiwe Nyambe!"
34 Jesu sebeli waatambula nji, "Kana kaya sikuñoliwa mu mulawo wenu?, Kame naamba nji, 'Aanyi emilimu.'
35 Nji kame ana isana nji milimi, kwanyine oko lina kwiiya eliywi lya Nyambe, (mi amañolo ka coliwa.)
36 Kame mwamba ya yonyene woyo ona sepiwa kwa Sitange ni kumu tuma mu litunga. Kame mu nyefula kakuli kame nina aamba nji time Omwana Nyambe?
37 Nji kani tende emisebezi ya Sitange, cwale mulese oku nipumena.
38 Kono nji kame niitenda, simba nji anyi kamuni pumene, mupumene amaywi awo mufanena oku limuka niku yupisisa nji Sitange kame ali mwa mene mane ni mene mwa Sitange.
39 Kame sebeli aeteka okununga Jesu, kono sebeli obanduka mu maoko oo.
40 Jesu sebeli ota kame oka luta okuta mu linjaliya lya Jodani ku sibaka eso ana kwikala Jowani ba weli yo kolobeza mi omo sebeli oka ikalamo.
41 Cwale ano kupula sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba nji, "Jowani kasiku tenda emakazo." "Kono einu yonje eyo Jowani anaamba okukumanena ni wuyu mulume neli ya niti."
42 Cwale ano kupula sebeli apumena mwa Jesu.

11

Elifu lya Lazalo

1 Cwale kame kuna kwikala
omulume munjili neli omweti ona
kwisanwa Lazalo no Beteni, omundi
wa Maliya ni mukulwaye Maleta.
2 Maliya yokame ona kushokona
Ombumu amati no sende, ni kumu
kuumuna amakondo aye ni tiñuki
taye, Lazalo ona ku toma neli man-
daye.
3 Cwale amandaye sebeli atuma
aanu kwa Jesu okaamba nji,
“Mbumu, omusingiwa wowe kame
atomine.”
4 Kono Jesu aba ana kuyupa ngeeso
sebeli wamba nji, “Ou weeti kasa wa
kufa, kono ni wa kuyeema Nyambe,
nji cwale Omwana Nyambe ayemiwe
mu libaka lyawo.”
5 Jesu kame ana kusinga Maleta ni
minaye ni Lazalo.
6 Cwale aba ana kuyupa nji Lazalo
neli omweti, sebeli oekeza okwikala
amaywaa ayiili kame mu sibaka omo
ana kwikala.
7 Munyima no eyo Jesu sebeli
wamba kwa iyetwa aye nji, “Twen-
deni kame mu Judeya.”
8 Aiyetwa sebeli aamba kwa
yonyene nji, “Labbi, Amajuda kame
ana kusinga okukukonda amawee,
cwale kosinga okuta kuya kame?”
9 Jesu sebeli otambula nji, “Kasanji
kame kuli etihola likumi ni timbili
mu liywaa? Nji omunu kame
aenda omunji kasisitala, kakuli kame
amona eliseli no litunga lino.
10 Kono omunu aba aenda ousiku
kame asitatala, kakuli eliseli ka
lisako kwa yonyene.”
11 Aba ana mana okwamba eyo ni
kwaambela nji, “Lazalo omulikani
wetu nalangana, kono nisita nika
mwingule.”
12 Aiyetwa sebeli atambula nji,
“Mbumu, nji nalangana, mbaikala
wino.”
13 Cwale Jesu kame ana kwamba
olufu lwaye, kono onyene kame ana
ku yambuta nji kame aamba otulo
feela.
14 Cwale Jesu sebeli waataluseta
wino nji, “Lazalo nafu,
15 mi mulibaka lyenu kame ni wa-
belelwa aba nina kuulwako, nji mu
pumene. Kono cwale twendeni kwa
yonyene.”
16 Tomasi ona kwisaniwa Mbile se-
beli wamba kwa iyetwa nji, “Twen-
deni naaci, tu kafe naye.”

Jesu Okwinguka mane yo Mooyo

17 Cwale Jesu aba ana kukeela
kame ana kuwana nji Lazalo sebeli
okwite amaywaa anee yo teulilwe
mu liyumbelo.
18 Cwale Betaniya neli beebi
ni Jelusalema omwendo ofanena
eibima yiili,
19 mi Amajuda no kupula kame ana
kwiiya kwa Maleta ni Maliya, muku
silisa mulibaka no lifu lya mandoo.
20 Cwale Maleta aba ana kuyupa
nji Jesu kame akeile, sebeli ota
nukuwana naye, abo Maliya
yoikalile mu ndoo.
21 Maleta sebeli waambela Jesu
nji, “Mbumu, kambe na ukwikalako,
kambe mandange ka sifa!
22 Cwale simba bano niyii nji esi
sonje so kumbele kwa Nyambe,
Nyambe mba kubiso.”
23 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Mandowe mba inguka kame.”
24 Maleta sebeli wamba kwa
yonyene nji, Nilimukile nji mba
inguka kame mu nako no kwinguka
ba liywaa no mamaneneno.
25 Jesu sebeli omwambela nji,
“Time omooyo ni kwinguka. Woyo
opumena mwa mene, simba afe mba
yoyo,
26 mi omunu yonje woyo oyoya
mane ni kupumena mwa mene,
katamba okufa luli. Kana kame
opumena ngeeso?”
27 Maleta sebeli otambula nji, “Ee
Mbumu, kame nipumena nji ya wene
Kilesite omwana Nyambe, oneyi mu
litunga.”

Jesu yo Lila

28 Aba ana kumana okwamba eyo,
sebeli ouka oka isana minaye Maliya

yo aamba mukondoka nji, “Omwiyeti kwaali bano, mi kame akwisana.”
29 Cwale Maliya osi yupa ngeeso, sebeli oimana wangu ni kuta kwa Jesu.
30 Cwale Jesu yokasi ingena kale mu mundi, kono yosili abo Maleta ana ku muwaniketela.
31 Cwale Amajuda awo ana kwikala ni Maliya mu ndoo a mongota, aba ana kumona nji kame ana leluba okwimana ni kubanena bandee, sebeli amukoña. Kame ana ku yambuta nji kame ata ku liyumbelo oka lila.
32 Cwale Maliya aba ana kukeela oko Jesu ana kwikala, osimu mona feela, sebeli okwela ba makondo aye, yo aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kambe kona kwikala, kambe mandange ka sikufa!”
33 Cwale Jesu aba ana kumumona yo lila, ni Majuda amukoñelele alemine okulila no nyene, sebeli oyaiwa mu mebo ni kusisimuka.
34 Jesu sebeli oibanguta nji, “Kubine muna mubeeke?” Seli aamba kwa yonyene nji, “Molyetu, wiiye omone.”
35 Cwale Jesu sebeli olila.
36 Cwale Amajuda sebeli aamba nji, “Komumone omo anaku musingela!”
37 Kono anjili sebeli aamba nji, “Yokame wuyu ona kuyatulula amiyo no sibofu no mulume, iikene kasi teula wuyu mulume nji alese okufa?”

Lazalo abana Inguliwa Kwaafu

38 Jesu sebeli oyaiwa kame mu mebo, mi sebeli ota ku libita, neli owina ona kuyatiliwa ni liwee.
39 Jesu sebeli wamba nji, “Mu tundise eliwee!” Maleta omandaa no mulume onafu, sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, ba nako ino sebeli onuka, kakuli sebeli amaywaa anee yofile!”
40 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ka nisi kwambela nji aba opumena, mbu mono ekanya ya Nyambe?”
41 Cwale sebeli atundisa eliwee. Jesu sebeli waliketa amiyo aye ku wilu ni kwamba nji, “Sitange, kame ni kutumela mwa wene, kakuli nuni yupu.
42 Kame niyii nji kame oni yupa enako yonje, kono kame naamba ngeeso mulibaka no aanu no kupula aa ana nibeke mukaci, nji apumene nji nuni tumu.”
43 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli okuwa ni liywi linene nji, “Lazalo, otunde mu liyumbelo!”
44 Omulume ona kufa sebeli obanamo, yo tingetilwe ku makondo ni ku maoko olwambi, mi olubala lwaye olu fukilwe ependeka. Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu munungutule, mi mumu lesele akwendele.”

Omulelo no Kwibaa Jesu (Mateu26.1-5; Maleka14.1-2; Luka22.1-2)

45 Cwalehe Amajuda no kupula awo ana kwiiya ni Maliya mi sebeli amona eyo ana tende Jesu, sebeli apumena mwa yonyene.
46 Kono anjili kwa onyene, sebeli ata kwa Afalisi mu kwaambela esi ana tende Jesu.
47 Cwale apulisita akulu na Falisi sebeli awaneka aendisi no Keleke ni kwamba nji, “Iikene satutende? Kakuli wuyu mulume kame atenda etimakazo no kupula.
48 Nji tu muleselele yo tenda ngeeso, aanu onje kame sa pumene mwa yonyene, mi Amaloma kame saiiye mu kushandola esibaka setu no kukena ni sicaba setu.”
49 Kono omunjili kwa onyene, Kayafa, omupulisita mukulu mu mwaka owo, sebeli wamba kwa onyene nji, Kakwisa esi mulimukile!
50 Ka muyupisisa nji kwakuwaba omunu mumweya aba afela aanu, nji cwale esicaba sonje silesele okusinyeha?
51 Ka sikwamba feela mukusinga kwaye, kono bakutenda nji neli omupulisita mukulu mu mwaka owo, kame ana kunuha nji Jesu kame sa fele esicaba,
52 mi kasa esicaba feela, kono bamweya naana a Nyambe awo ana hasana.

53 Cwale okutunda ba liywaa elyo,
sebeli alela nji a mwibae.
54 Jesu sebeli olesela okuta yoku
monahaza mukaci no Majuda, kono
sebeli otundamo oukutela mu naha
ina kwikala ku nyonga ni lihalaupa,
mu tolopo isaniwa nji Efalaimu, mi
sebeli oikalamo na iyetwa aye.
55 Cwale omukiti no Paseka no
Majuda oli beebi, mi ano kupula
sebeli atunda mu naha okuta ku
Jelusalema okutangeta omukiti no
Paseka owakasi tendahala kale nji
aka kukenise.
56 Kame ana kusaelanga Jesu ak-
wambisa omunjili ku munjili aima-
nine mu patelo no Ndoo ya Nyambe
nji, “Kame mu yambuta ngasibine?
Ninji katamba okwiiya ku mukiti?”
57 Cwale apulisita akulu na Fal-
isi sebeli alaela nji omunu olimuk-
ile omo ali Jesu, kame afanena ok-
wasimweta, nji cwale amununge.

12

Maliya yo Waa Jesu Amaati mu Beteni
(Mateu26.6-13; Maleka14.3-9)

1 Aba kuna kusiyala amaywaa
atanu ni kamweya nji Epaseka
itendiwe, Jesu sebeli wiiya ku Beteni,
omo ana kwikala Lazalo woyo ona
kwingulwa kwaafu.
2 Omo sebeli otendelwa omulalelo,
Maleta yo sikutaba eilya, mi Lazalo
neli mumweya kwa sikulya naye ku
tafule.
3 Maliya sebeli oshimba amaati
no sende awo ali elicika mu katele,
mane ni kuwaa amakondo a Jesu.
Mi sebeli watundisa ni tiñuki taye.
Mi endoo yonje mane sebeli iiyala ni
mumwee no maati.
4 Kono Judasi Isikaliota omunjili no
aiyetwa aye woyo so mubeteka, se-
beli wamba nji,
5 “Iikene esende eyo aba ka isi-
ulisiwa emyanda yaatu no muway-
awaya, (300) mi amali awo atabelwe
awo ashebile?”
6 Kame ana kwamba ngeeso, kasa
nji kame ana ku tokomela awo ashe-
bile, kono mulibaka no kutenda nji
neli mbuyi yokame ona ku teulanga
esikwama no mali, mi kame ano ku
shimbelanga eyo ina ku bekiwangwa
mo.
7 Kono Jesu sebeli wamba nji,
“Mu mulesele yomboci, mu mulesele
aateule konji ba liywaa no kepelo
yange.
8 Kakuli awo ashebile kame muli
noo enako yonje. Kono ka mutamba
okwikala ni mene enako yonje.”
9 Amajuda no kupula aba ana
kuyupa nji Jesu mwaali omo mi
sebeli aiya, mi kasa mulibaka lya Jesu
feela, kono ni mu kumona Lazalo ona
kwingulwa kwaafu.
10 Apulisita akulu sebeli alela ok-
wibaa ni Lazalo,
11 kakuli Amajuda no kupula kame
ana kwa siya mulibaka lya Lazalo, mi
sebeli apumena mwa Jesu.

Jesu yo Ingena mu Jelusalema mu Umbumu.
(Mateu21.1-11; Maleka11.1-11; Luka19.28-40)

12 Aba kuna kupa okupula no ku
neneba no aanu aa ana kwiiya ku
mukiti, aba ana yupa nji Jesu kame
aiya mu Jelusalema, sebeli ashimba
emitayi no tinzalu.
13 Cwale sebeli ashimba emitayi
no itondo no tinzalu ni kuta okamu
waniketa akuweleza nji, “Hosana!
Embuyoti ya woyo wiiya mu litina
lya Mbumu, Ombumu no Isilaele!”
14 Mi Jesu sebeli owana akana no
mbongolo, sebeli oikala beulu wako
kanyi aba kuñolilwe nji,
15 “Olese kucila, wene Omwana
Sione no mukatana!
Komone, ombumu wowe okeyile,
yo ikalile beulu no kana no
mbongolo.”
16 Aiyetwa aye kasi kuyupisisa eyo
ba weli, kono Jesu aba ana kumana
okukanyisiwa, cwale sebeli apuluka
nji eyi kame ina kuñoliwa eyaye
mane namutendele yo.
17 Mi oundi no aanu awo ana
kwikala naye aba ana kwisana
Lazalo okutunda mu liyumbelo, mi
sebeli omwingula kwaafu, kame ana
ku mupaka.

18 Mi elibaka elyo oundi no aanu
aba ana kuta okamuwaniketa, neli
nji kame ana kuyupa nji kame ana-
tende emakazo.
19 Afalisi sebeli akwambisa
omunjili ku munjili nji, “Mu mone nji
ka mutwese okutenda esinjili. Komu-
mone, elitunga lyonje na limukoño!”

Amagelike anjili Asaela Jesu

20 Cwale kame kuna kwikala Am-
agelike anjili kwaa ana kwiiya mu
kulapela ku mukiti.
21 Seli aiya kwa Filipi na ku Beta-
saida na mu Galileya, mi sebeli amu
kumbela nji, “Molyetu, kame tu singa
oku mona Jesu.”
22 Filipi sebeli ota nuka ambela
Andiliyasi mi cwale Andiliyasi ni Fil-
ipi sebeli akambela Jesu.
23 Jesu kame ana kwatambula nji,
“Enako naiyi eyo Omwana no munu
eyi sa kanyisiwe.
24 Niti luli kame ni myambela nji,
embuto no uloto eyi ikunwa mu
mumbu aba yulwa okufa, mba ikala
yomboci, kono aba ifa, mba iliti eilya
no kupula.
25 Woyo osinga omoyo waye, mba
utaukelwe, kono woyo otimbile
omoyo waye mu litunga lino, mba
tewelwa omoyo no kwaabwa.
26 Omunu aba ani sebeleza ani
koñe, mi omu nili, woyo oni se-
beleza mba ikala mo ni yonyene
mi omunu aba ani sebeleza, Sitange
mba mukuteke.

Jesu yo Aamba Eyi no Lifu lyaye

27 “Cwale Omoyo wange kame
ukalelwe mi iikene sa naambe?
‘Sitange onisileleze mu nako eyi’?
Kokuulwa mulibaka eli kame ineyi
ba hola ino.
28 Sitange okanyise elitina lyowe!”
Cwale eliywi sebeli litunda ku wilu
eli lyaamba nji, “Kame ninalikanyisa
mi mbani likanyisa kame.”
29 Cwale oundi no aanu ona
kwimananga sebeli oyupa eliywi ni
kwamba nji nalilumu, anjili sebeli
aamba nji, “Elingeloi na lyamba kwa
yonyene!”
30 Jesu sebeli otambula nji, “Eliywi
elyo kame lineyi mulibaka lyenu,
kasa mulibaka lyange.
31 Cwale ino ni katulo no litunga
lino, cwale ombumu no litunga lino
mba citelwe kundee.
32 Cwale mene aba sani none oku-
tunda ba litunga mba niliti aanu onje
kwa mene.”
33 Kame ana kwamba ngeso oku
monisa elifu elyo safe.
34 Ano kupula sebeli atambula
nji, “Kame tuna iyetwa ku mulawo
nji Kilesite mba ikala enako yonje.
Ngasibine aba wamba nji omwana
no munu mba noniwa okutunda ba
litunga? Anyine Omwana no Munu?”
35 Jesu sebeli wamba kwa onyene
nji, Eliseli kwa li sili mwaanyi enako
icana fela. Mweende aba mu sili
ni liseli, nji ouwi olese oku milema,
kakuli woyo weenda mu uwi ka
limukile oko ata.
36 Aba mu sili ni liseli, mu pumene
mu liseli, nji mu futuke aana no liseli.

Okwa Pumena no Aanu

Jesu osi mana okwamba ngeso, se-
beli okutela mi sebeli okushweeka
kwa onyene.
37 Simba nji kame ana kutenda eti-
makazo no kupula ngeso balubala
loo, kono aendisi no Majuda kasi
kupumena mwa yonyene.
38 Esi neli okwiyateteta amaywi
ana kwambiwa kwa munuhi Isaya,
eli lyaamba nji,

“Mbumu, anyine ona pumene etaba
yetu?
Mi kwanyine oko ku monahalisa
elyoko lya Mbumu?”

39 Cwalehe kame ana ku
kwangwa okupumena, kakuli Isaya
na kwamba kame nji,

40 “Nyambe kame ana fofalisa amiyo
oo
mi kame ana tatafalisa emicima
yoo,
nji alese okumona ni miyo oo,
alese okuyupa ni micima yoo,
alese oku siulukela kwa mene,
nji nabalisa.”

41 Isaya kame ana kwamba eyo
kakuli kame ana kumona ekanya
yaye, mane sebeli wamba eya Jesu.
42 Simba aba kulingeso, aa no
kupula kwa endisi no Majuda anjili
kame ana pumene kwa yonyene,
kono kasiku kutoya, mu kucila Afalisi
nji alese oku citelwa ku ndee no ndoo
no milapelo.
43 Kakuli kame ana kusinga oku
bubekwa kwaanu, okubita oku
bubekwa kwa Nyambe.
44 Jesu sebeli okuweleza nji, “Woyo
opumena mwa mene, ka pumene
mwa mene, kono kame apumena
mwa woyo ona ni tumu.
45 Mi woyo oni mona, kame amona
ni woyo ona ni tumu.
46 Kame ni neyi mu litunga kanyi
eliseli nji woyo yonje opumena mwa
mene alese okwikala muuwi.
47 Nji omunu kame ayupa amaywi
ange, mi yo ulwa okwa teula, mene
kani mwatula, kakuli ka ni siiya mu
kwatula elitunga, kono nji ni yoyise
elitunga.
48 Woyo oni kana mi yo ka tambula
amaywi ange, kame akwite woyo so
mu atula, Eliywi ninaamba lyokame
elyosa limwatule mu liywaa no ma-
maneneno!
49 Kakuli ka ni kwambele mu
maata ange feela, kono Sitange woyo
ona ni tumu, yokame ona laele esi
ni fanena okwamba, ni mukwa owo
naamba nawo.
50 Mi kame ni yii nji etaelo yaye
ni moyo no kwaabwa. Mi cwale esi
naamba, kame ni saamba kanyi Si-
tange aba ana nambele so.”

13

Jesu yo Yowisa Eilyatiso no Aiyetwa aye

1 Cwale omukiti no Paseka waka
sikeela kale, Jesu naku limuka
nji enako yaye no kutunda mu
litunga okuta kwa sitaye naikwana
mukusinga aye awo ana kwikalanga
mu litunga, sebeli wasinga okutwala
ku mamaneneno.
2 Cwale enako no kulya omulalelo
aba ina kukwana, abo cwale Odiabu-
lozi yo waingena kale mumucima wa
Judasi Isikaliota, omwana Simoni,
oku mubeteka.
3 Jesu mu kulimuka nji Sitaye
kame ana kubeeka einu yonje mu
maoko aye, ni nji kame ana kutunda
kwa Nyambe, mi kame auka kwa
Nyambe.
4 Seli oimana ba mulalelo ni
kutubula esikumango saye nabeulu,
mane nuku nunga olwambi mu
mbunda.
5 Seli oitela ameyi ba siwana, mi
sebeli otangisa oku yowisa eilyatiso
no aiyetwa aye, ni kwa kuumuna ni
taulo eyi ano kununga mu mbunda.
6 Seli oiya ngeso nikwa Simoni
Pitolosi, mi cwale Pitolosi sebeli
wamba kwa yonyene nji, “Mbumu,
kame oyowisa eilyatiso yange nji?”
7 Jesu sebeli omutambula nji, Esi ni
tenda ka usilimukile bano, kono mbu
si yupisisa ku lubala.
8 Pitolosi sebeli wamba kwa
yonyene nji, Ku tamba ku ni yowisa
eilyatiso yange. Jesu sebeli omutam-
bula nji sikuyowisa kukwite ekabelo
ni mene.
9 Simoni Pitolosi sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Mbumu! kasa eilyatiso
yange feela, kono ni maoko ange
mane ni mutwi.”
10 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Woyo yonje ona ku yowo,
kasaele okuyowa konji kuilyatiso,
olutu lwaye lusikenine lonje. Mi anyi
kame mu kenine, kono kasa aanyi
moonje.”
11 Kakuli kame ana kulimuka woyo
so mu beteka. Ni mulibakelyo aba
ana kwamba nji, “Ka mu kenine
moonje.”
12 Aba ana kumana okwa yowisa
kwilyatiso, sebeli okumanga esiku-
mango saye nabeulu, sebeli oikala ba
tafule kame, mi sebeli wamba kwa
onyene nji, “Kana kame mu yupisisa
esi nina mitende?”
13 Kame mu ni isana nji Mwiyeti
ni Mbumu, mi kame mwamba wino,
kakuli ya meene.

14 Mi cwale nji mene ombumu ni
mwiyeti wenu inayowisa eilyatiso
yenu, naanyi kame mu fanena ouku
yowisa kwilyatiso.
15 Kakuli kame nina mimonisa
omwanda nji mutende omu nina
mitendele.
16 Niti luli kame ni myambela nji,
omubika ka biti Ombumu waye, mi
woyo ona tumiwa ka biti woyo ona
mutumu.
17 Nji kame mulimuka einu eyi, na-
mufuyaulwa nji kame muitenda.
18 “Kanaamba anyi moonje, nil-
imukile aa ninakete, kono eliñolo
kame saliiyatetetwe nji, ‘Woyo ona
kulya esinkwa sange nanifutukele.’
19 Kame ni myambela etaba eyi
bano abo yakasiiya kale, nji aba sai-
tendahale mupumene nji yameene.
20 Niti luli kame ni myambela
nji, woyo otambula omunu yonje
nituma, kame ana tambula mene,
mi woyo otambula mene, kame
atambula woyo ona nitumu.”

Jesu yo aamba eyi no Kubetekiwa kwaye

(Mateu26.20-25; Maleka14.17-21; Luka22.21-23)

21 Cwale Jesu aba ana kumana ok-
wamba ngeso, sebeli oshupeka mu
mucima ni kwambela aiyetwa aye
nji, “Niti luli kame ni myambela
nji, omunjili mwaanyi kame sani
beteke.”
22 Cwale aiyetwa sebeli akwaliketa,
abo kalimukile woyo aamba.
23 Omunjili kwa iyetwa aye Jowani,
woyo ona ku singiwa kwa Jesu yo
shendamine ba saali saye.
24 Simoni Pitolosi sebeli omu
kobeta nji, “Otwibangutele woyo
aamba.”
25 Cwale yonyene sebeli oshen-
damena ba Saali sa Jesu, sebeli
oibanguta nji, Mbumu anyine cwale?
26 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo
sani be esinkwa esi sina cupwiwa mu
siwana.” Mi aba ana kumana okusi
cupwa, sebeli osiba Judasi omwana
Simoni Isikalyoti.
27 Aba ana kumana oku tambula
esinkwa, Satani sebeli oingena mu
mucima wa Judasi. Cwale Jesu sebeli
wamba kwa yonyene nji, “Esi osinga
okutenda, ositende wangu.”
28 Cwale kakwisa simba mumweya
ba tafule woyo ona kulimuka elibaka
anambele ngeso kwa yonyene.
29 Anjili kame ana ku yambuta nji,
Judasi aba ana kutenda nji yo kame
osikuteula esikwama, Jesu kame ana
ku mwambela nji, akaule esi tusaela
ba mukiti simba nji akabe aa ashebile
esinjili.
30 Yonyene aba ana kumana
okushimba esinkwa, ababo sebeli
otundamo. Mi neli usiku.

Etaelo no Ubya

31 Judasi aba ana kumana oku
bana, Jesu sebeli wamba nji, “Cwale
Omwana no munu na kanyisiwa,
mi mwa yonyene, Nyambe na kany-
isiwa.
32 Nji Nyambe na kanyisiwa mwa
yonyene, Nyambe kame mba kamu
kanyisa mwa yonyene, mi mba mu
kanyisa ababo.
33 Anange, mbaniikala naanyi ba
nako inyonyo feela. Mba muni saele,
mi kanyi omo nina kwambela kwa
aendisi no Majuda, kame ni myam-
bela naanyi ngeso, ‘Oko nikatile ka
mutwese kuni koña.’
34 Kame ni miba omulawo no ubya,
ninji muku singe kanyi omu nina
misingele, naanyi muku singe ngeso.
35 Mweesi aanu onje mbalimuka
nji muli aiyetwa ange, nji kame
mukusinga omunjili ku munjili.

Jesu yo Aamba Eyi no Kukana kwa Pitolosi

36 Simoni Pitilosi sebeli wamba
kwa yonyene nji, “Mbumu, kubine
okatile?”
Jesu sebeli omu tambula nji, “Oko
nikatile ka mutwese okunikoña
cwale, kono munyima mba muni
koño.”
37 Pitolosi sebeli wamba nji,
“Mbumu iikene abo kani kukoño
abano? Mene kame sanife ni wene!”
38 Jesu sebeli omu tambula nji,
“Kana kame otwesa okutoboha
omoyo wowe kwa mene? Niti luli
kame ni kwambela nji, Omukombwe

owa kasilila kale, kame sonilatule twaatu.”

14

Jesu Endila ita kwa Sitetu

1 “Mulese okubilaela mu micima yenu, mupumene mwa Nyambe mane mupumene ni mwa mene ngeso.
2 Mu ndoo ya Sitange emizuzu ni yakupula, kambe kasa ngeso kambe kanisi myambela ngeso nji kame nikatile oka milukiseta esibaka.
3 Cwale aba nita oka milukiseta esibaka, mbani uku kame mukumishimbela kwa mene nji mukaikale nange oko nili.
4 Kame mulimuka endila ita ku sibaka oko nita.”
5 Tomasi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, katuyii oko ukatile, cwale ngasibine satu limuke endila itako?”
6 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Time endila, ni niti, mane ni moyo, kakwisa omunu sota kwa Sitange konji mwa mene.
7 Nji namuku nilimuka, kambe namu limuka ngeso ni Sitange, okutunda bano namu mulimuka mane namumu mono.”
8 Filipi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, otumonise Sitetu, mi mba tukolwa.”
9 Jesu sebeli omwambela nji, “Kame nina ikala naanyi enako no kuleba, mi kausi nilimuka Filipi? Woyo ona nimono kame ana mono ni Sitange. Ngasibine aba wamba nji, ‘Otu monise Sitetu’?
10 Kaupumene nji kame nili mwa Sitange mane ni Sitange kame ali mwa mene? Amaywi awo naamba kwa wene kani myambele oo mu maata ange, kono Sitange woyo oli mwa mene yokame woyo otenda emisebezi yaye.
11 Mu nipumene nji kame nili mwa Sitange mane Sitange kame ali mwa mene. Nji kasangeso mu nipumene mulibaka no misebezi eyo.
12 Niti luli kame ni myambela nji, “Woyo opumena mwa mene mbatende emisebezi nitenda mane kame sa tende minene niku bitelela, kakuli kame nita kwa Sitange.”
13 Eyo yonje okumbela mu litina lyange, kame sani itende nji Sitange akanyisiwe mwa Mwana.
14 Nji kame mukumbela esinjili mu litina lyange, mba nisi tende.

Esepiso no Mebo No Kukena

15 “Nji kame muni singa, mu mamele etitaelo tange.
16 Cwale mba nilapele Sitange, mi mba mibi omuombaombi omunjili, nji aikale naanyi okuta oku no kwaabwa.
17 Simba Emebo no niti, eyo elitunga ka litwese okwitambula simba okwilimuka kakuli kali imwine, mi kali ilimuka. Kono anyi kame mu muyii, kakuli kame ali naanyi mane mba ikala kwaanyi.
18 “Kani tamba ku misiya memuli andiyala, mba ni uku kwaanyi.
19 Kusili enakoicana mi elitunga kali tamba oku ni mona kame, kono anyi mbamu nimono. Kakuli mene kame ni yoya, naanyi mba muyoyo.
20 Mu liywaa elyo, mba mu limuka nji kame nili mwa Sitange, naanyi kame muli mwa mene mane ni mene mwaanyi.
21 “Woyo oli ni titaelo tange mane nikutiteula, yokame woyo oni singa. Mi woyo oni singa, mba singiwa kwa Sitange ni mene mba nimu singi mane niku monahaze kwa yonyene.”
22 Judasi (kasa Isikalioti) sebeli wamba nji, “Mbumu, ngasibine wamba nji mbu kumonahaza kwaaci, mi kasa ku litunga?”
23 Jesu sebeli omutambuta nji, “Omunu aba ani singa, mba mamele eliywi lyange. Mi Sitange mbamu singi, mi mbatwiyi kwa yonyene mane tuyake omundi wetu ni yonyene.”
24 Woyo no kwani singa ka teula amaywi ange mi eliywi muyupa kasa lyange kono lya Sitange ona nitumu.
25 Einu eyi kame nina myambele yo aba ni sili nenu.
26 Kono Omombaombi, Emebo No Kukena eyo Sitange mba itumu

mu litina lyange, mba imiiyete einu yonge mane mbaimi pulukisa einu yonje eyo nina myambele.

27 Kame nimi siyela ekozo, ekozo yange nimiba, kaikufeke ni omo limibelanga elitunga, omo nimibela. Emicima yenu ilese okukatazeha simba okucila.

28 Na mukuyupa eyi nina myambele nji, ‘Kame nita, mi mba niiyi kwaanyi.’ Kambe namukunisinga, kambe mbamu wabelelwe kakuli kame nita kwa Sitange, kakuli Sitange wa kuneneba okubita mene.

29 Cwale kame nina myambele eyo ekaya sitendahala, nji aba imana okwiiya, mu pumene.

30 Sitamba okwamba eino kupula naanyi, kakuli omubusisi no litunga lino okeyile. Ka kwite amaata beulu yange,

31 kono kame nitenda kanyi Sitange omo anani laelele, nji cwale elitunga lilimuke nji kame ni singa Sitange.

Ko mwimane, twendenyi abano.

15

Jesu Ebeine no Luli

1 Time ebeine no niti, mi osi kulima ni Sitange.

2 Omutayi onje uli kwa mene nokwa beeka embuya, kame au temako mi omutayi onje ou ubeeka embuya, kame au kolela nji obeeke onene embuya.

3 Anyi namu kenisiwa mulibaka no liywi nina myambele kale.

4 Mwikale mwa mene, kanyi mene aba nili mwaanyi. Kanyi omutayi aba kautwese okubeeka embuya wonyene, konji aba okubeeka mu beine, kame kuli ngeso ni kwaanyi, konji aba samukubeeke mwa mene.

5 Time ebeine, anyi kame muli emitayi. Woyo okubeeka mwa mene, ni mene kame nili mwa yonyene, yokame woyo obeeka embuya onene, kakuli nji sisako ka mutwese okutenda esinjili.

6 Nji omunu kakubeeke mwa mene, kame akoliwa kanyi omutayi ni kukukuta, mi emitayi kame yungekiwa ni kukondelwa mu mulilo mane ni kubya.

7 Nji kame mukubekile mwa mene mane amaywi ange kame ali mwaanyi, mukumbele eso sonje musinga mi mbamu sitendelwe.

8 Ba kutenda ngeso Sitange mba kanyisiwa nji kame mubeeka onene embuya, mi bokame aba samutende aiyetwa ange.

9 Kanyi Sitange aba ana nisingi ni mene kame nimi singa ngeso, mu yoye mu lilato lyange.

10 Nji kame muteula etitaelo tange, kame sa mwikale mu lilato lyange, kanyi aba nina mamele etitaelo ta Sitange mane kame niikalile mu lilato lyaye.

11 Kame nina myambele eyo nji okuwabelelwa kwange kwikale mwaanyi nji cwale okuwabelelwa kwenu kwiyale.

12 Etaelo yange ninji muku singe omunjili ku munjili, kanyi aba nina misingi.

13 Kakwisa omunu woyo oli ni lilato no kuneneba okubitelela eli, konji omunu okutoboha omoyo waye mulibaka no alikani aye.

14 Kame muli alikani ange nji kame mutenda eyo nimi laelela.

15 Sitamba oku miisana nji muli abika, kakuli omubika ka limuka eso atenda Molyaye. Kono kame nimiisana alikani ange, kakuli kame nina misimwete eyi nina yupu yonje kwa Sitange.

16 Kasa anyi muna nikete, kono time nina mikete ni kumi tuma nji mute mane muka beeke embuya onene. Cwale embuya yenu iikalelele, nji cwale esi sonje samu kumbele kwa Sitange mu litina lyange amibe so.

17 Esi nimi laela ninji, muku singe omunjili ku munjili.

Olutimbo no Litunga

18 Nji elitunga kame limi timbile,
mulimuke nji kame lina tateke oku-
timba mene oweli ekalya sitimba
anyi.
19 Kambe kame muli asi litunga,
elitunga kame lisinga esi sili salyo.
Kono kakuli kasa muli ano litunga,
kono kame nina mikete mu litunga,
bokame abo elitunga aba limi tim-
bile.
20 Mu puluke eliywi elyo nina
kumyambele nji, ‘Omubika kasa
wakuneneba okubitelela Molyaye.’
Nji kame ani yandisa, mba mi yan-
disa naanyi, nji kame ana mamele
eliywi lyange, mba mamele ngeso ni
lyenu.
21 Kono kame sami tende eyo yonje
mulibaka lyange, kakuli kayii woyo
ona ni tumu.
22 Kambe kani siiya mu kwaam-
bela kambe kakwite esibi, kono
cwale kaku tatula ku sibi soo.
23 Woyo onitimbile kame atimbile
ngeso ni Sitange.
24 Kambe ka ni sitenda mukaci koo
emisebezi eyo kakwisa omunu ona
itende, kambe kakwite esibi kono
cwale kame ana mono, mane kame
atimbile mene bamweya ni Sitange.
25 Neli okwiyateteta eliywi elyo
lina kuñoliwa mu mulawo woo nji,
‘Kame ani timbile feela okuulwile
omubonda.’
26 Kono cwale Omombaombi aba
saiye, woyo sani tume kwaanyi oku-
tunda kwa Sitange. Simba Emebo no
niti eyo saitunde kwa Sitange kame
saibe oupaki kwa mene.
27 Cwale naanyi mba mwipaka,
kakuli namwikala ni mene okutunda
ku matatekelo.

16

1 Kame nina myambele eyo nji
mulese oku sitatala.
2 Mba mitundisa mu tindoo no
milapelo mane enako kame iiya
eyo omunu yonje oso miibaa,
mba yambuta nji kame abelekela
Nyambe.
3 Cwale mbami tende einu eyo
kakuli kasi limuka Sitange simba
mene.
4 Kono kame nina myambele einu
eyi nji cwale enako yoo aba saiye,
mba puluka nji kame nina ku myam-
bela einu yoo.

Omusebezi no Mebo No Kukena

Ka nisi myambela einu eyi mu
matangiseto, kakuli kame nina
kwikala naanyi.
5 Kono cwale kame nita kwa
woyo ona kunituma, mi kakwisa
kwaanyi woyo soni ibanguta nji
kubine ukatile.
6 Kono kakuli kame nina myam-
bele einu eyi, elikenyi naliyala mu
micima yenu.
7 Simbakutendengeso kame nina
myambela eniti, kame kumi lukeele
aba nita kakuli aba niulwa okuta,
Omuombaombi katamba okwiiya
kwaanyi. Kono aba nita, mba nimu
tumu kwaanyi.
8 Cwale aba saiye, mba kolwisa
elitunga mulibaka no sibi, okuluka
mane ni katulo.
9 Okukumanena ni sibi kakuli ka
pumene mwa mene,
10 okukumanena ni kuluka kakuli
kame nita kwa Sitange, mi kamu
tamba kuni mona
11 okukumanena ni katulo, kakuli
omubusi no litunga lino na atuliwa.
12 Ni sili neyi no kupula no
kumyambela, kono kamu twese
okwiyupisisa bano.
13 Emebo no niti aba saiye, kame
sa mi twale mu niti yonje kakuli
ka tamba okwambela yonyene, kono
mba myambele eyi ana yupu yonje
mane ami lemuse neyi isiiya.
14 Mba nikanyisa, kakuli mba
shimbi kweyi ili yange, mi mba
myambele yo.
15 Esi sonje ali naso Sitange sange,
cwalehe kame ninaamba nji mba
shimbi kwesi sili esange, mi kame
sami limukise so.

Okweena ni Kuwabelelwa kwa luli

16 Kwesili enakoicana, mi ka
mu tamba kuni mona, mi kame
enakoicana mba muni mono.
17 Anjili kwa iyetwa aye sebeli
akwambota omunjili ku munjili nji,
“Iikene eyi aamba wuyu kwaaci?

Nji mu nako icana feela kamutamba kuni mona, mi mu nako icala kame mbamu nimono ni kwamba nji, ‘Kame nita kwa Sitange.’
18 Seli aamba nji iikene aba aamba nji, ‘Mu nako icana feela?’ Katuyii esi atalusa.”
19 Jesu muku limuka nji kame asinga okumwibanguta, cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Esi sokame mukwibanguta mukaci kenu nji ‘Mu nako icana feela kamutamba kunimona, mi mu nako icana kame mbamu nimono’?
20 Niti luli kame ni myambela nji mba mu lili, mane kame sa mu bokolole, mi elitunga mba linyakalala. Mba mweene, kono okweena kwenu mba kufutuka okuwabelelwa.
21 Omukati aba aleya kame akukalelwa, kakuli enako yaye na ikeela, kono aba amana okuleya omwana, ka puluka eñalelwa yaye, mulibaka no kuwabelelwa nji omwana na leiwa mu litunga.
22 Naanyi ngeso, kame muli mu likenyi bano, kono mba nimi mono kame emicima yenu mba iwabelelwa. Mi kakwisa omunu so mi byangula okuwabelelwa kwenu.
23 Ba liywaa elyo kamu tamba kuni ibanguta simweya. Niti luli kame ni myambela nji eso sonje sa mukumbele kwa Sitange, mba mibi so mu litina lyange.
24 Kubitela bano ka mu sikumbela simweya mu Litina lyange. Mu kumbele mi mba musi biwi, nji okuwabelelwa kwenu kutende okuno kwiyala.

Okukoma Elitunga

25 “Kame nina myambele eyi mu tinguli. Kono enako kame iiya, eyi sa ni lesele okwamba naanyi mu tinguli, ni myambele eniti eyi ya Sitange.
26 Eliywaa elyo, kame sa mu kumbele mu Litina lyange, mi ka naamba nji mbani mi lapelele kwa Sitange.
27 Kakuli Sitange yonyene kame amisinga, kakuli namu nisingi, mi kame muna pumene nji kame nina tundu kwa Sitange.
28 Kame nina tundu kwa Sitange, mi kame ni neeyi mu litunga kono cwale kame ni siya elitunga okuuka okuta kwa Sitange.”
29 Aiyetwa aye sebeli aamba kwa yonyene nji, “Omone, cwale kame wamba wino, kasa okwamba mu tinguli.
30 Cwale na tu lemuha nji kame ulimuka einu yonje, mi ku saele nji omunu a kwibangute. Mumukwanongeso, kame tu pumena nji kame utunda kwa Nyambe.”
31 Jesu sebeli otambula nji, “Cwale bano kame mu pumena?
32 Enako kame ikeyile, mane naikeela, eyi sa muhasane, munu ni munu ku ndoo yaye mi mba mu ni siyi memboci. Kono ka nili memboci, kakuli Sitange kame ali ni mene.
33 Kame nina myambele eyo nji mwamene mwikale ni kozo mu micima mulibaka lyange. Kame sa muyandisiwe mu litunga kono mongole emicima, kame nina komo elitunga.”

17

Jesu yo Kulapelela Yonyene

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi awo, sebeli waliketa amiyo aye ku wilu ni kwamba nji, “Sitange, enako naikeela. Okanyise Mwanowe nji Omwana aku kanyise.
2 Kakuli kame ona mubi amaata beulu no aanu onje, okuba omoyo no kwaabwa kwa woyo yonje ona mubi.
3 Uno omoyo no kwaabwa, nji aku limuke, wene Nyambe no niti ni Jesu Kilesite woyo ona kutuma.
4 Kame ni kukanyisa mu litunga, mukumana omusebezi ona kuniba mu litunga nji ni utende.
5 Cwale bano Sitange, onikanyise ba lubala lowe ni kanya iya nina kwikala nayo ni weene abo elitunga ekalya sumbiwa kale.”

Jesu yo Lapelela Aiyetwa Aye

6 “Kame nina limukisa elitina lyowe kwaanu ona nibi mu litunga. Kame ali kwa wene mi nonibi woo mane na mamele eliywi lyowe,

7 cwale kame alimukile nji esinu
sonje eso ona nibi, kame situnda kwa
wene.
8 Kakuli kame ninaabi amaywi ona
nibi, mi kame anaa tambula mane na
limuka muniti nji kame ninatundu
kwa wene, mi na pumene nji kame
ona nitumu."
9 Kame na lapelela. Silapelele eli-
tunga kono kame nilapelela awo ona
nibi, kakuli owe.
10 Yonje eyo nili nayo yowe, mi
yowe yange, mi kame ni kanyisiwa
mwa onyene.
11 Cwale bano silimo mu litunga,
kono onyene kame ali mu litunga mi
mene kame ni keyile kwa wene. Si-
tange No Kukena, wateule mu litina
lyowe, elyo onanibi wene nji atende
amweya kanyi aci.
12 Abo meni sili noo, kame nina
kwateula mu litina lyowe, awo ona
kuniba, mi kame nina kwa sileleza
mi kwa onyene kakwisa woyo ona
tauka, konji woyo anakulimuka nji
mbatauka, nji eliñolo liiyatetetwe.
13 Kono bano kame ni iiya kwa
wene, mi einu eyi naamba mu
litunga, nji cwale aikale ni kuwa-
belelwa kwange nji iiyatetetwe mwa
onyene.
14 Kame ninaambele eliywi lyowe,
mi elitunga kame lyatimbile kakuli
onyene kaa ano litunga, kanyi mene
aba ka nili osi litunga.
15 Ka niku lapelele nji wa tundise
mu litunga, kono nji wa sileleze kwa
woyo no kwiiba.
16 Kasa ano litunga lino, kanyi
mene aba ka nili osi litunga.
17 Wakenise mu niti yowe kakuli
eliywi lyowe lyokame eniti.
18 Kanyi aba ona nitumu mu
litunga, cwale ni mene kame ninaa
tumu mu litunga.
19 Mi mulibaka lyoo kame ni
kukenisa menyene, nji nonyene
abiwe okukenisa mu yonyene eniti.

Jesu yo Lapelela Alupumena Onje

20 "Ka nilapelele onyene feela,
kono kame ni lapelela ngeso nawo
sa pumene mwa mene mu liywi lyoo.
21 Nji onje atende mumweya, kanyi
wene Sitange aba uli kwa mene, ni
mene kwa wene. Nonyene ngeso
atende mumweya kwaaci, nji eli-
tunga li pumene nji tiwe ona nitumu.
22 Ekanya eyo ona nibi kame ni-
naibi kwa onyene nji atende amweya
kanyi aci aba tuli mumweya.
23 Mene, ni ikale kwa onyene, ni
wene kwa mene, nji atendiwe asi
kupetahala mu umweya, mi elitunga
li limuke nji tiwe onani tumu, ninji
kame onaa singi kanyi omu ona
nisingele.
24 "Sitange, kame ni lakaza nji awo
onanibi aikale ni mene omo nili, nji
amone ekanya yange eyo onakuniba
kakuli kame ona kunisinga elitunga
eka lyasitendiwa kale.
25 Wene Sitange no kuluka! Eli-
tunga kalikuyii, kono mene nikuyii,
mi nonyene kame ayii nji nauni
tumu.
26 Kame ninaa simwete elitina
lyowe, mi mba na simweta lyo,
kakuli elilato ona nisingi liikale mwa
onyene, mane nimene niikale mwa
onyene."

18

Okunungiwa kwa Jesu (Mateu26.47-56; Maleka14.43-50; Luka22.47-53)

1 Cwale Jesu aba ana kumana
okwamba amaywi aa, sebeli ota
naiyetwa aye mu linjaliya no Kasindi
no Kediloni, omo kuna kwikala
elitema, mi sebeli oingenamo na
iyetwa aye.
2 Cwale Judasi woyo ona kumu
beteka, kame ana kulimuka esibaka
eso, kakuli Jesu mwana ku kuwane-
nanga na iyetwa aye aka no kupula.
3 Cwale Judasi sebeli oshimba esik-
wata no Masole ni tinumwana eti
titunda kwa pulisita akulu nafalisi,
sebeli ata mu litema ni tilambi ni ma-
monyi, mane neyi no kulwisa.
4 Cwale Jesu muku limuka eso sasi
mwiyele, sebeli wiiya kwa onyene ni
kwamba nji, "Anyine musaela?"
5 Seli amutambula nji, "Jesu no
Nazaleta,"

Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Yamene.”

Judasi, ona kumubeteka, yo imanine noo.

6 Aba ana kwaambela nji , mene uno, sebeli auka ngombemongo, ni kukwela banji.

7 Jesu sebeli waibanguta kame nji, “Anyine mu saela?”

Seli aamba nji, “Jesu no Nazaleta.”

8 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame nina myambele nji, yamene uno,” “Nji kame mu saela mene, mu lesele aa alume akutele.”

9 Neli nji kwiyatetetwe eliywi eli ana kwamba nji, “Ka nisi taukelwa omunu simba mumweya, kwawo ona nibi.”

10 Cwale Simoni Pitolosi ona kulema omukwale, sebeli oushomona ni kuuyaa omubika no mupulisita omukulu, mi sebeli omu patula elitwi no silyo, Omubika woyo kame ana kwisaniwa nji Malukuse.

11 Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Ouse omukwale mu sipusu sao. Ninji nikwangwe okunwa mu sinweno esi ana nibi Sitange?”

Jesu yoli ba Lubala lwa Anasi

12 Cwale esikwata no masole ni mwendisi waso ni tinumwana naendisi no Majuda, sebeli alema Jesu ni kumu nunga,

13 mi sebeli amu twala oweli kwa Anasi, kakuli neli njemunwaye Kayafa woyo ona kutendanga omupulisita mukulu mu mwaka owo.

14 Kayafa yokame ona kweleza aendisi no Majuda nji kame kufanena nji omunu mumweya afela aanu.

Pitolosi yo Kana Jesu (Mateu26.69-70; Maleka14.66-68; Luka22.55-57)

15 Simoni Pitolosi kame ana kukoñanga Jesu, bamweya ni mwiyetwa munjili. Omwiyetwa woyo kame ana kulimukiwa kwa mupulisita mukulu, cwale sebeli oingena bamweya ni Jesu mu lilapa no mupulisita mukulu,

16 ababo Pitolosi yo imanine kundee ba mweelo. Cwale omwiyetwa munjili woyo ona kulimukiwa kwa mupulisita mukulu sebeli obanena kundee nukaamba ni mutateleli naba mweelo, mi sebeli oingenyeka Pitolosi mu lilapa.

17 Cwale omutateleli naba mwelo sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Kana ni wene kame uli omunjili nwaa iyetwa no munu wuyu?”

Pitolosi sebeli otambula nji, “Kokuulwa, kasa mene.”

18 Cwale abika ni tinumwana tina kwikala omo sebeli atumbula omulilo, kakuli kame kuna kombola mi kame ana kwimana ayota omulilo. Ni yonyene Pitolosi na kwikala noo yoimanine okuyota omulilo.

Omupulisita mukulu yo Ibanguta Jesu (Mateu26.59-66; Maleka14.55-64; Luka22.66-71)

19 Omupulisita omukulu sebeli oibanguta Jesu mulibaka no aiyetwa aye ni tuto yaye.

20 Jesu sebeli otambula nji, “Kame ninaamba aba no kukena kwaanu, aka no kupula kame nina kwa iyeta mu tindoo no milapelo, omo anaku kuwanenanga Amajuda onje, mi kanasi kwamba esinjili ku nyonga.

21 Iikene aba oni ibanguta? Oibangute awo ana niyupu esi ninaamba kwa onyene kame ayii eyi naamba.”

22 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi, omunjili no atateleli ona kwimana abeebi ni yonyene, sebeli omu fula ni lyoko lyaye ni kwamba nji, “Mokame omo otambulela omupulisita mukulu!”

23 Jesu sebeli omu tambula nji, “Nji kani saamba wino, otaluse eso sinaibi, kono nji kame ninaamba wino, siikene eso oni fulela?”

24 Cwale Anasi sebeli omu tumena kwa Kayafa omupulisita omukulu yo nungilwe.

Pitolosi yo Kana Jesu Kame (Mateu26.71-75; Maleka14.69-72; Luka22.58-62)

25 Cwale Simoni Pitolosi yo imanine okututumuna ku mulilo. Seli aamba kwa yonyene nji, “Kasanji ni wene kame uli omunjili no aiyetwa aye?”

Pitolosi sebeli okana ni kwamba nji, “Kokuulwa kasa mene.”

26 Omunjili kwabika no mupulisita omukulu, omwabaye woyo ona ku patuliwa elitwi kwa Pitolosi, sebeli omwibanguta nji, “Kanisi ku kumona ni yonyene mu litema?”

27 Pitolosi sebeli okana kame mi ababo, omukombwe sebeli olila.

Jesu Yoli ba Lubala lwa Pilato (Mateu27.1; 2; 11.14; Maleka15.1-5; Luka23.1-5)

28 Cwale sebeli atundisa Jesu mu ndoo ya Kefasi okumutwala ku kuta, neli amasiku. Kono onyene kasikwingena mu Kuta, nji cwale onyene aulwe ouku silafaza, kono atwese okulya Epaseka.

29 Cwale Pilato sebeli obanena kwa onyene ni kwaibanguta nji, “Iikene mu mukandimeka wuyu mulume?”

30 Sebeli amutambula nji, “Nji wuyu mulume kasitenda eyi no kwiiba, kambe katusi mulita kwa wene.”

31 Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu mushimbe anyi, mi mu mwatule ni mulawo wenu.”

Aendisi no Majuda sebeli amu tambula nji, “Kasa etukelo yetu nji twibae omunu.” (

32 Esi neli okwiyateteta eliywi elyo ana kwamba Jesu okumonisa elifu safe.)

33 Cwale Pilato sebeli oingena mu Kuta kame ni kwisana Jesu ni kumwibanguta nji, “Tiwe Ombumu no Majuda?”

34 Jesu sebeli otambula nji, “Kana kame okwambela feela mu maata owe nji anjili onakwambele yo mulibaka lyange?”

35 Pilato sebeli otambula nji, “Kana mene kame nili Omujuda? Aanu owe napulisita akulu kame ana kuliti kwa mene. Iikene ona tende?”

36 Jesu sebeli otambula nji, “Omubuso wange kasa no litunga lino, kambe omubuso wange neli ouno litunga lino, kambe abika ange kame alwa ni kuulwa kuniba kwa endisi no Majuda. Kono cwale omubuso wange kasa wa litunga lino!”

37 Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, “Kame uli Ombumu?”

Jesu sebeli otambula nji, “Kame wamba nji kame nili Ombumu. Sokame esi nina leyelwe, mane sokame nina iyele mu litunga nji nipake eniti. Omunu yonje woyo oli no niti kame ayupa eliywi lyange.”

38 Pilato sebeli omwibanguta nji, “Cwale eniti niikene?”

Jesu yo Atulelwa Elifu (Mateu27.15-31; Maleka15.6-20; Luka23.13-25)

Munyima no kwamba eyi sebeli obanena kame ku Majuda ni kwaambela nji, “Kani siwana omubonda mwa yonyene.

39 Kono kame muli ni sizo senu nji kame nifanena okumi lukulwela omunu mumweya ba Paseka. Kame muni pumena nji nimi lukulwele Ombumu no Majuda?”

40 Cwale sebeli akuwa kame nji, “Kokuulwa kasa wuyu mulume! Kono Banabasi!” Mi abo Banabasi neli sisinyi.

19

1 Cwale Pilato sebeli oshimba Jesu ni kumushapa.

2 Mi amasole sebeli atinga eñata no myunguya ikufekile kanyi omushukwe ni kwibeeka ku mutwi wa Jesu mane sebeli amufuka esikumango no undilu

3 cwale sebeli asheteta kwa yonyene ni kwamba nji, “Yoosho, Ombumu no Majuda!” Mi alemine oku mufula ni maoko oo.

4 Pilato sebeli obana kame ni kwamba kwa onyene nji, “Komumone kame ni mulita kwaanyi cwale mulimuke nji kanisiwana omubonda mwa yonyene.”

5 Cwale Jesu sebeli obana, yo ku fukile omushukwe no myunguya, ni sikumango no undilu. Pilato sebeli

wamba kwa onyene nji, “Komumone wuyu munu!”

6 Cwale apulisita akulu naanu oo, aba ana kumumona, sebeli akuwa nji, “Omungongotele! Omungongotele!”

Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu mushimbe anyi, mi mumu ngongotele, kakuli kani siwana omubonda mwa yonyene.”

7 Aendisi no Majuda sebeli amu tambula nji, “Kame tuli ni mulawo, mi mu mulawo wetu kame afanena okufa, kakuli kame ana kwamba nji Mwana Nyambe.”

8 Cwale Pilato aba ana kuyupa amaywi awo, sebeli ocila onene.

9 Seli oingena kame mu Kuta, mi sebeli oibanguta Jesu nji, “Kubine uka tundile?”

Kono Jesu kasiku mutambula.

10 Pilato sebeli wamba kwa Jesu nji, “Iikene aba ka wamba nange? Ka uyii nji kame nili ni maata no kuku lukulula, ni maata no kuku ngongotela ba sifapano.”

11 Jesu sebeli omutambula nji, “Kaukwite amaata beulu yange konji na wabiwi okutunda ku wilu, cwalehe woyo ona kubi mene kwa wene yokwite esibi no kuneneba.”

12 Mukuyupa amaywi awo, Pilato sebeli osinga oku mulukulula. Kono aendisi no Majuda sebeli akuwa nji, “Nji kame omu lukulula, kau sepahala kwa Sesale kakuli omunu yonje aba akutenda Oumbumu, kame alwisa Sesale!”

13 Cwale Pilato aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli otwala Jesu kundee, ni kwikala ba sipula no katulo, mu sibaka si isaniwa nji “Liwee limakilwe.” Mi mu Sihebelu kame italusa nji “Gabata.”

14 Cwale neli eliywaa no ukutukiseta Epaseka, mi kame ina ku singa okutenda enako no kamwii luli likumi ni twiili, (12 okuloko). Mi Pilato sebeli wamba kwa endisi no Majuda nji, “Komumone, Ombumu wenu uno!”

15 Kono onyene kame ana kukuwa, nji, “Atwaliwe! Atwaliwe! Omungongotele!”

Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Ni ngongotele Ombumu wenu?”

Kono apulisita akulu sebeli atambula nji, “Ka tukwite Ombumu mundina, konji Sesale!”

16 Cwale Pilato sebeli waaba Jesu nji angongoteliwe ba sifapano.

Jesu aba ana Kungongoteliwa ba Sifapano.

Mi sebeli ashimba Jesu, ni kuta naye.

17 Cwale sebeli ashimba Jesu ni kushimbisa esifapano saye nikuta ku sibaka siisaniwa nji Katendele, eso siisaniwa nji Gologota mu Sihebelu.

18 Abo sebeli amu ngongotela ba sifapano, nanjili ayiili, omunjili kweeli elineku, omunjili kweeli elineku, Jesu yoli mukaci koo.

19 Pilato sebeli oñola eliñolo no kulimukisa ni kulituleka ba sifapano. Kame kuna kuñoliwa nji, “Jesu no Nazaleta, Ombumu no Majuda.”

20 Amajuda no kupula sebeli abala beulu no sifapano abo, kakuli esibaka ana ku ngongotelwa Jesu ba sifapano, kame sina kwikala abeebi ni muleneñi. Beulu kame kuna kuñoliwa mu Sihebelu, mu Siloma, ni mu Singelike.

21 Apulisita akulu no Majuda sebeli aiya mu kwambela Pilato nji, “Olese okuñola nji, ‘Ombumu no Majuda,’ kono oñole nji, ‘Yonyene ona kukwamba nji, Time Ombumu no Majuda.’ ”

22 Pilato sebeli otambula nji, “Esi nina ñolo, na si ñoliwa.”

23 Cwale amasole aba ana kumana oku ngongotela Jesu ba sifapano, sebeli ashimba eikumango yaye, sebeli aitaba etikalulo tinee, nji omunjili ni munjili aikale ni saye. Seli ashimba ni sonyene esikumango na kunji kono esikumango eso kasi sikwikala ni mapeka, kame sina kutungiwa ngeso esinu simweya feela.

24 Seli akwambota mukaci koo nji,
“Tulese okusikaula, kono tusi shebuluke, tu limuke nji kame sa sitende sa nyine.” Neli nji kutendahale esi sinambiwa mu liñolo nji,
“Sebeli akutabela eikumango yange
mi kame ashebuluka esikumango sange.”
Sokame ana tende Amasole.
25 Cwale abeebi ni sifapano sa Jesu kame kuna kwikala Inawaye ni minaye Inawaye, Maliya, omoywa Kulopasi, ni Maliya Magadalena.
26 Jesu aba ana kumona Inawaye, ni mwiyetwa ana kusinga, aimanine abeebi ni yonyene, sebeli wamba kwa Inawaye nji, “Mukati, omone mwanowe.”
27 Cwale Jesu sebeli wamba kwa mwiyetwa nji, “Komone, Inaowe.” Mi okutunda abo, omwiyetwa sebeli omu twala ku lilapa lyaye.

Elifu lya Jesu
(Mateu27.5-56; Maleka15.33-41; Luka23.44-49)

28 Eyo aba ina kubwa, Jesu ba kulimuka nji einu yonje na ipetahala, sebeli wamba nji, eliñolo liiyatetetwe “Kame nifile elinyotwa.”
29 Kame kuna kwikala esindunga sina kwiyala ebenega omo, cwale sebeli abeeka esiponji sina bekiwa mu benega niku sishomeka ku lunupa no hisopa, mi sebeli asi sheeteta ku kanwa kaye.
30 Cwale Jesu aba ana kumana okunwa ebenega sebeli wamba nji, “Na kubu!”
Cwale sebeli okobeka omutwi mane niku kuba Emebo yaye.

Jesu yo Yaiwa Embiinji ku Lubaci

31 Kakuli neli eliywaa no Ukutukiseta omukiti no Paseka. Amajuda kasikusinga nji olutu lwikale ba sifapano ba liywaa no Pumulo kakuli Epumulo eyo neli eliywaa no utokwa onene, cwale aendisi no Majuda sebeli akumbela Pilato nji amakondo nwawo ali ba sifapano simba acoka mi mane kame atwesiwa okushimbiwa.
32 Cwale amasole sebeli aiya nikucola amakondo no munu no weli ni wuyu no wiili awo ana kungongoteliwa ni Jesu.
33 Kono aba ana kukeela kwa Jesu, sebeli amona nji nafu, kasi kucola amakondo aye.
34 Kono omunjili no masole sebeli omuyaa ku lubaci ni mbiinji, mi mu wangu sebeli otunda ounyinga ni meyi.
35 Mi woyo ona mono eyo ni paki, mi oupaki waye niwa niti, mi kame ayii nji kame aamba eyi no niti, nji naanyi mu pumene.
36 Kakuli einu eyi naitendahala nji eliñolo liiyatetetwe, eli lyaamba nji, “Kakwisa esifuba saye sasi coliwe.”
37 Kame eliñolo linjili kame lyamba nji, “Mba mono woyo ana yaa.”

Okupumbekiwa kwa Jesu
(Mateu27.57-61; Maleka15.42-47; Luka23.50-56)

38 Aba ku nakubwa eyi, Josefa no Alimateya omwiyetwa wa Jesu, kono kunyonga mukucila aendisi no Majuda sebeli okumbela Pilato nji ashimbe olutu lwa Jesu. Mi Pilato sebeli opumena okushimba olutu lwa Jesu.
39 Nekudemasi niyonyene ona kwiiya oweli ousiku kwa Jesu, sebeli oiya okulita milasi ni aloye inakuwanekiwa , inakukwana owima ukuma ba mwanda no tipondo.
40 Seli ashimba esitupu sa Jesu, ni kusipungela mu lwambi bamweya neyo ina kuwanekiwa, mu mukwa no sizo no Majuda owo anakupumbeka nawo afu.
41 Mi mu sibaka ana ku ngongoteliwa kame kuna kwikala elitema, mi mu litema elyo kame kuna kwikala eliyumbelo no ubya, omo mu na kuulwa okupumbeka mo kale omunu.
42 Cwale kakuli neli eliywaa no Majuda no Ukutukiseta omukiti no Paseka, mi kakuli eliyumbelo kame lina kwikala abeebi, sebeli apumbekamo Jesu.

20

Eliyumbelo muulwile Esinu (Mateu28.18; Maleka16.1-8; Luka24.1-12)

1 Cwale ba liywaa no weli mu
sunda, Maliya Magadalena sebeli
omenekela ku liyumbelo kusiilolile
mi sebeli omona nji eliwee na litun-
disiwa ba liyumbelo.
2 Cwale sebeli oitukela kwa Simoni
Pitolosi ni ku mwiyetwa woyo ona ku
singiwa kwa Jesu, ni kwamba kwa
onyene nji, “Kame ana tundisa Om-
bumu mu liyumbelo, mi katuyii oko
ana mubeeke!”
3 Cwale Pitolosi sebeli oimana ni
mwiyetwa omunjili mi bamweya se-
beli ata ku liyumbelo.
4 Kame ana kwituka onje ayiili,
kono omwiyetwa omunjili sebeli
oituka okusiya Pitolosi, mane nuka-
keela oweli ku liyumbelo.
5 Cwale sebeli onangelamo niku-
mona etinyambi ti bekilwe banji,
kono kasi kwingena mo.
6 Cwale Simoni Pitolosi sebeli
okeela ona kumukoña, mi sebeli
oingena mu liyumbelo. Seli omona
etinyambi tibekilwe banji,
7 ni lwambi luna kumufuka
ku mutwi. Kono lonyene kalusi
kubekiwa bamweya ni tinjili, kono
lonyene kalu sikuwanekiwa ni
tinyambi tinjili kono kame luna
kupungiwa lomboci, olu bekilwe
kunyonga.
8 Cwale omwiyetwa omunjili ona
kutateka okakeela ku liyumbelo, se-
beli oingena ni yonyene mane niku-
mona, mi sebeli opumena. (
9 Kakuli kasi kuyupisisa kale
eliñolo eli lyamba nji Jesu kame ana
kufanena okwinguka kwaafu.)
10 Cwale aiyetwa awo, sebeli
aukela ku mindi yoo.

Jesu yo Kumonahaza kwa Maliya Magadalena (Mateu28.9-10; Maleka16.9-11)

11 Kono Maliya sebeli oimana yo
lila kundee no liyumbelo. Mi yolila
sebeli obama ni kwaliketa mu liyum-
belo
12 ni kumona amangeloi ayiili aku-
fukile eyi no likena, aikalile omo ana
kulangeka olutu lwa Jesu, elinjili ku
mutwi elinjili kwilyatiso.
13 Mi sebeli amwibanguta nji,
“Mukati iikene olila?”
Yonyene sebeli otambula nji,
“Kakuli kame anashimbi Ombumu
wange, mi kani yii omo ana
mubeeke!”
14 Osamba ngeso sebeli okutemuna
ni kumona Jesu yo imanine, kono
kasi kulimuka nji neli Jesu.
15 Jesu sebeli omwibanguta nji,
“Mukati, iikene olila?” “Anyine os-
aela?”
Yonyene ba kuyambuta nji niosi
kulima elitema, sebeli wamba nji,
“Molyange, nji wene ona mushim-
bimo, onambele omo ona mubeeke
nika mushimbe.”
16 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Maliya!” Yonyene sebeli okute-
muna ni kwamba kwa yonyene mu
Sihebelu nji, “Labboni!” (Okutalusa
nji, “Mwiyeti”.)
17 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Olese okunilema,” “Kakuli kani
siuka kale kwa Sitange. Kono ote
kwa singiwa ange okaambele nji,
kame nita kwa Sitange yonyene
Sitenu, kwa Nyambe wange yonyene
Nyambe wenu.”
18 Maliya Magadalena sebeli ota
nuka simweta aiyetwa nji kame ni-
namono Ombumu, ni kwaambela nji
kame ana mwambele einu eyi.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye (Mateu28.16-20; Maleka16.14-18; Luka24.36-49)

19 Ba mangolwaa no liywaa elyo,
eliywaa no matatekelo mu sunda
emyelo eyi pakilwe omo ana kwikala
aiyetwa okucila aendisi no Majuda,
Jesu sebeli oiya mukwimana mukaci
koo ni kwamba kwa onyene nji,
“Ekozo ikale naanyi.”
20 Jesu aba ana kumana okwamba
ngeso, sebeli waamonisa amaoko ni
lubaci lwaye. Cwale aiyetwa sebeli
awabelelwa onene aba ana kumona
Ombumu.

21 Jesu sebeli wamba kwa onyene
kame nji, “Ekozo ikale naanyi. Kanyi
omu ana ni tumene Sitange, ni mene
kame ni mituma ngeso.”
22 Cwale aba ana kumana ok-
wamba eyi, sebeli waoyelela beulu
yoo mane nikwamba kwa onyene nji,
“Mu tambule Emebo No Kukena.
23 Nji kame sa mulemene eibi no
munu yonje, kame sa ilemenwe, nji
kamwa lemene eibi yoo, katamba ok-
wilemenwa.”

Jesu ni Tomasi.

24 Cwale Tomasi omunjili no kuk-
wana likumi nayiili, (wisaniwa nji
Mbile) ka sikwikala nonyene Jesu
aba ana kwiiya.
25 Cwale anjili aiyetwa sebeli
amwambela nji, “Na tumono Om-
bumu!”
Kono Tomasi sebeli wamba kwa
onyene nji, “Konji aba sani mone mu
maoko aye omo kunakuyaa esipikili
mane nibeekemo omunwe wange
mu liñiba muna kuyaa esipikili
ni kulema amaoko ange ku lubaci
lwaye, kani tamba kupumena.”
26 Munyima no maywaa atanu
ni aatu (8) aiyetwa aye aali kame
mu ndoo ni Tomasi yoikalile noo.
Emyeelo eipakilwe, kono Jesu sebeli
okeela ni kwimana mukaci koo ni
kwamba nji, “Ekozo ikale naanyi.”
27 Cwale sebeli wamba kwa Tomasi
nji, “Obeeke omunwe owe muno,
omone ni maoko ange oshimbe
amaoko owe obeeke ku lubaci
lwange cwale olese oku tenda wuyu
no kwapumena, kono opumene!”
28 Tomasi sebeli otambula nji, “Om-
bumu wange, ni Nyambe wange!”
29 Jesu sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Nupumene kakuli nu nimono?
Embuyoti yawo ana pumene naba
kasi mona!”

Etuso no Buka Eyi

30 Cwale Jesu natende etimakazo
no kupula balubala no aiyetwa, eyo
kaisi ñoliwa mu buka eyi.
31 Kono eyi nai ñoliwa nji
mupumene nji Jesu yokame Kile-
site, Omwana Nyambe, mi cwale
okupumena kwenu mwikale ni moyo
mu litina lyaye.

21

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye Atanu nayiili (7)

1 Munyima no eyi, Jesu sebeli oku
monahaza kame kwa iyetwa aye,
kunyonga no lisa no Tibeliya mi se-
beli oku monahaza mu mukwa ou.
2 Simoni Pitolosi, Tomasi woyo ona
kwisaniwa nji Mbile, Natanaele na
mu Kana no Galileya, naana a Zebe-
diya, na njili ayiili no aiyetwa aye
kame ano kuwana.
3 Simoni Pitolosi sebeli wamba
kwa onyene nji, “Kame nita mu
kuyamba.”
Seli aamba kwa yonyene nji,
“Naaci kame tuta niwene.” Seli ata
mane nukaku longa mu wato, kono
ousiku owo kasi kuuya esinjili.
4 Aba kuna kupatalala, Jesu sebeli
oimana ba likamba, kono aiyetwa
kasi kulimuka nji neli Jesu.
5 Jesu sebeli waaibanguta nji,
“Anukana, kamu kwite ondi simba
mumweya?”
Seli amu tambula nji, “Ka kwisa.”
6 Cwale Jesu sebeli waambela nji,
“Muyambe akanyandi ku lineku no
silyo no wato, mi mba muwana
esinjili.” Seli ayamba, mi sebeli
akwangwa okuyambula akanyandi,
mulibaka no tindi okupula.
7 Cwale omwiyetwa woyo ona
kusingiwa kwa Jesu, sebeli wamba
kwa Pitolosi nji, “Mbumu wuyu!”
Cwale Simoni Pitolosi aba ana
kuyupa nji Mbumu wuyu, sebeli
okufuka esikumango saye kakuli
kame ana kutundisa yo sebeza, ni
kumatukela mu liwate.
8 Kono aiyetwa anjili sebeli
aiya ni wato alemine okuyambula
akanyandi akaiyalile etindi. Kakuli
kame ana kwikala abeebi kanyonyo
ni likamba, neli amatambo no kuk-
wana omwanda mumweya.
9 Cwale aba ana kumana oku-
fuweka owato ba likamba, sebeli
amona amakala no mulilo abo ni ndi
yoboniwabo ni sinkwa.

10 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu lite ku tindi eti muna uyu.”
11 Simoni Pitolosi sebeli oingena mu wato nikukokela akanyandi ku likamba aka kaneyala etindi no kuneneba eti tina kukwana omwanda mumweya ni makumi atanu ni twaatu (153) cwale simba nji etindi kame tina kupula ngeso, akanyandi kaka sikukauka.
12 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mwiiye mulye.” Mi kwa iyetwa ka kwisa wuyu ona kongola oku mwibangute nji, “Tiwe anyine?” Kakuli kame ana kulimuka nji Mbumu.
13 Cwale Jesu sebeli oshetetako, ni kushimba esinkwa mane bamweya ni ndi mi sebeli waaba.
14 Aka cwale neli aka no waatu ako ana kukumonhaza kwa iyetwa munyima no kwingulwa kwaafu.

Jesu ni Pitolosi

15 Cwale aba ana kumana okusuka, Jesu sebeli oibanguta Simoni Pitolosi nji, “Simoni Omwana Jowani, kana kame oni singa okubita aa?”
Seli otambula nji, “Ee Mbumu, kame uyii nji kame niku singa.”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Olise otwana no mikoko yange.”
16 Jesu sebeli omwibanguta kame aka no wiili nji, “Simoni mwana Jowani kana kame oni singa?”
Seli omu tambula nji, “Ee, Mbumu, kame uyii nji kame niku singa.”
Jesu sebeli omwambela nji, “Olise emikoko yange.”
17 Jesu sebeli omwibanguta kame aka no waatu nji, “Simoni mwana Jowani, kana kame oni singa?”
Pitolosi sebeli weena, kakuli Jesu kame ana ku mwibanguta emyendo yaatu nji, “Kana kame uni singa?” Mi Simoni sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu kame uyii einu yonje, kame olimukile nji kame niku singa!”
Jesu sebeli omwambela nji, ‘Olele emikoko yange.’
18 Niti luli kame ni kwambela nji, “Aba ona kwikala osili wuyu no ubya, kame onoku nunga olukanda wenyene, kame ono kwendelanga omu osingela, kono aba so kulubale, kame so olole amaoko, mi omunjili kame sa kununge olukanda, mi kame sa kutwale oko wasingi.”
19 Jesu kame ana kwamba ngeso okumonisa Pitolosi elifu safe okukanyisa Nyambe. Munyima no eyi sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Onikoñe!”

Jesu ni Mwiyetwa Woyo Ona Kusingiwa onene kwa Jesu

20 Pitolosi sebeli okutemuna, nikumona omwiyetwa ona ku singiwa kwa Jesu ywakoña, woyo ona ku shendamena ba saali sa Jesu mu nako no mulalelo, mi yokame woyo onakumwibanguta nji, “Mbumu, anyine woyo so kubeteka?”
21 Cwale Pitolosi aba ana ku mumona, sebeli oibanguta Jesu nji, “Mbumu, ngasibine sakwikale kwa wuyu mulume?”
22 Jesu sebeli omutambula nji, “Nji kame nisinga nji asiyale okutwala abo sanikaiyele, kwa wene iikene siliko? Onikoñe!”
23 Cwale elibubo sebeli lihasana mu sicaba nji omwiyetwa wuyu katamba okufa. Kono Jesu kasi kumwambela nji katamba okufa. Kono nji nisinge nji aikale okutwala aba sa nikeyele, cwale eso siikene kwa wene?
24 Wuyu yokame omwiyetwa woyo opaka etitaba eti, mi yokame ona tiñolo mi kame tuyii nji oupaki waye niwa niti.

Amamaneneno

25 Kono kweeli einu injili no kupula eyo ana kutenda Jesu. Kambe yonje nai kuñoliwa kame nisepa nji elitunga kalitwese okuteula eyo ina ñoliwa.

TIKEZO
no Atumiwa
Okulimukisa ku Tikezo

Ebuka no Tikezo ni buka no ngambolo no matatekelo no Keleke noomo inakuhasanyezwa okutunda mu Jelusalema okuta mu Judeya, mu Samaliya, mane ni mumaneku anjili ngeso, kanyi feela omo Jesu ana kwambelela aaiyetwa aye abo yo kasi kambamena kale ku wilu (1.8). Kama inakuñoliwa kwa Luka woyo kame yona kuñola Eliywi okwamana kwa Luka. Neli osikukwiyeta onene kona kuli kama anaku mamelanga onene mukuteula oulshanago wino. Nakulita etibuka tonje, ebuka yaye mane ni buka no Tikezo kwa Siofilasi woyo neli mu Gelike, kono eti buka tonyene kama tina kuñolelwa kumindi yao asikulapela bomweya ku ma Gelike mane ni ku ma Juda (1.1).

Ebuka no Tikezo kuti kama ina kuñoliwa mukaci ka myaka 60-64 munyima no kuleiwa kwa Kilesite kakuli ebuka kama ibwa abo Paulusi yoka situndisiwa kale mutolongo. Luka kame nakwendabo ni mutumiwa Paulusi mi mane kame ana kuñola eyi ebuka yooli mu Antiyoki. Cwale abo Etikezo ni kutwalelela ku buka ya Luka mi kama itateka ni Jesu yo Kamba mena kuwilu. Elibaka no kuñola eyi ebuka kama lukufekile kanyi eliba ana kuñolela ebuka ya Luka. Kama ana kusaelanga Siofilasi nji mane nipalo no asikulapela ikule ngeso kanyi omo ana kwiyeteta mi nakuñola okwamana ni kuyoya kwa Jesu mane ni kuhasana kwaa sikulapela.

Ebuka no Tikezo kama ituba omwanda no Tikeleke no matatekelo noomo tina kumonahalelanga okuyoya mu tumelo mwa Jesu. Omwanda no atumiwa kama utumonisa omo tufanena okusepela amaata no Mebo no kukena muku hasanya eliñusa kwaa kwetu.

Emitwi no yambo

Baweli e Mebo no kukena kama iiya kwaaiyetwa mane ni Tikeleke sebeli titateka okukula (1.1-8; 1).

Aka no wili etikeleke kama tiyandisiwa mi sebeli titateka okukutaba mwiibaka ili kundee ya Jelusalema (8.2-12; 23).

Munyima yeyo Paulusi sebeli ota mumusipili waye no matatekelo noulapeli (12.24-14; 28).

Cwale abo ekuta sebeli ikuwana ba Jelusalema okulelisana eso sifanena kwa sikulumela aano ubya (15.1-35).

Esisis tatamakao Paulusi sebeli ota mumusipili waye nowili noulumeli (15.36-18; 22).

Munyima yeyo sebeli okutela mumusipili waye nowatu noulumeli (18.23-20; 38)

Cwale abo Paulusi yo wanungiwa kale mu Jelusalema (21-26)

Bama maneneno sebeli otundisiwa mu Jelusalema okutwaliwa ku Loma (27-28).

1 Mutompehi Teofilasi, mu buka
no matatekelo, kame nina kuñola
etingambolo no inu yonje ana ku
tenda Jesu ni kwiyeta
2 okutwala ba liywaa ana ku shim-
belwa ku wilu, aba ana kumana
okuba etaelo mu maata no Mebo
No Kukena kwaa tumiwa awo ana
kuketa.
3 Munyima no mayando aye sebeli
okumonahaza kwa onyene yo yoya
mu ukumonahaza aka no kupula mu
maywaa anakukwana makumi anee
(40) mi yo lemine okwamba eyi no
mubuso wa Nyambe.
4 Yo ikalile noo, sebeli waaba etaelo
nji mulese okutunda mu Jelusalema,
kono mu tatelele esepiso ya Sitange
eyo ana kwamba, eyi muna yupu
kwa mene.
5 Kakuli Jowani naku kolobeza ni
meyi, kono kakwisa amaywaa no
kupula okutunda abano anyi mba
mukolobeziwa ni Mebo No Kukena.

Jesu yo shimbelwa ku wilu (Maleka16.19-20; Luka24.50-53)

6 Cwale atumiwa aba ana kukuwana ni Jesu, sebeli amwibanguta nji, “Mbumu, ninji ba nako ino kame so usete omubuso kwa Isilaele?”
7 Jesu sebeli waatambula nji, “Ka musibiwa okulimuka enako simba emiaka eyo ana beeke sitange mu maata aye.
8 Kono mba mutambula amaata aba saiiye Emebo No Kukena baanyi, mi kame samutende etipaki tange mu Jelusalema, ni mu Judeya ni mu Samaliya moonje, ni kutwala ku mamaneneno no litunga.”
9 Aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli oshimbelwa ku wilu amwalikete, mi elikumbi sebeli limutundisa mu miyo oo.
10 Yo katile ku wilu, mi onyene aaliketile ku wilu, ababo alume ayiili akufukile etinyambi no likena, sebeli aiya mukwimana ku nyonga yoo.
11 Sebeli aamba nji, “Aanyi alume no Galileya, ngasibine aba mwimanine me mwaliketile ku wilu? Uyu Jesu, ona shimbiwa okuta ku wilu, mbaiyi mundila imweya kanyi omo mumumonena yo katile mu wilu.”

Matiyasi aba na Ketiwa nji ayole Judasi (Mateu27.3-10)

12 Cwale atumiwa aba ana kuukela ku Jelusalema okutunda ba lilundu no itondo ya Olibe, eli lili beebi ni Jelusalema mi omusipili wateni kame okukumanena ni liywaa no Sabata ba ku weenda.
13 Cwale aba ana kwingena mu muleneñi, sebeli ata ku musiyo oli kuwilu omo ana kwikalanga Pitolosi, ni Jowani, ni Jakobo, ni Andiliyasi, ni Filipi, ni Tomasi, ni Batolome, ni Mateu, ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni Zeloti, ni Judasi omwana Jakobo.
14 Onje aa muumweya sebeli aongoteteta oku lapela, bamweya naakati, okubekabo ni Maliya inawaye Jesu, na inaaye.
15 Mu maywaa awo Pitolosi sebeli oimana mukaci no aasikupumena bamweya naaanu no kupula aa akwana omwaanda naanu makumi ayili (120), ni kwamba nji,
16 “Aalikani ange, eliñolo kame lifanena okwiyatetetwa, elyo ku Mebo No Kukena eli lina kwambiwa kwa Dabida, eli lyaama oku kumanena eya Judasi woyo ona kutwaletela aa ana kununga Jesu.
17 Kakuli neli omunjili mwaaci mi kame ana kubiwa ekalulo mu musebezi wetu.” (
18 Cwale wuyu mulume sebeli oula elitema ni mupuzo no mali no uyii waye, mi sebeli okwela banji ni kukauka bakaci mi einu na mu lipumo lyaye sebeli itundela bandee.
19 Cwale etaba eyi sebeli ilimukiwa kwaanu onje ana kwikala mu Jelusalema, mi elyo litema sebeli liisaniwa nji Hakeludama mu mushobo woo, okutalusa nji, “Elitema no unyinga.”)
20 “Kakuli kame ku ñolilwe mu buka no Lisamu nji,
‘Cwale esibaka saye sifutuke amatota,
cwale mi kuulwe omunu so yoya mo.’
Kame kuñolilwe kame nji,
‘Mi esibaka saye no musebezi sishimbiwe ku munjili.’
21 “Abakulingeso, omunjili kwa lume onakwendanga naaci mu nako yonje Mbumu Jesu yoenda naaci,
22 okutangisa ba kolobezo ya Jowani okulita ba liywaa ana ku shimbiwa kwaaci, omunjili kwa lume aa kame afanena okutenda opaki naaci ku kwinguka kwaye.”
23 Cwale sebeli alita aanu ayili, Josefa osi litina lya Basabasi, (nakwisaniwa kame nji, Jusitasi) ni Matiyasi.
24 Cwale sebeli a lapela ni kwamba nji, “Mbumu, weene olimukile emicima no aanu onje, otumonise kwaa ayili anyine ona kete
25 nji ashimbe esibaka mu situlo ni muutumiwa owo ana tundu Judasi, ni kuta ku sibaka saye.”
26 Cwale sebeli ashebuluka oonje, mi sebeli kulemiwa Matiyasi, woyo

ona kwekiziwa kwao atumiwa likumi ni mumweya. (11)

2

Okwiiya no Mebo No Kukena

1 Cwale eliywaa no Pentakota aba
lina ku keela, onje kame ana kuun-
gana mu sibaka simweya.
2 Ababo sebeli kuyupahala omu-
lumo ona kutundelela ku wilu kanyi
Emebo no liñungwa, mi sebeli iiyala
endoo yonje omo ana ikalanga.
3 Cwale sebeli ku monahala kwa
onyene eso sikufekile kanyi etindimi
no mulilo, awo aku tabile mi ni kwi-
iya mu kwikala beulu yoo ba munjili
ni munjili.
4 Onje kame ana kwiyala ku
Mebo No Kukena mi sebeli atangisa
okwamba mu tipuwo tindina, omo
Emebo No Kukena ina kwaa bela
okwamba.
5 Cwale kame kuna kwikalanga
aendisi no Majuda mu Jelusalema,
awo ana kucilanga Nyambe aa atun-
delela mu tinaha tonje na mu litunga.
6 Cwale omulumo owo aba una
kuyupahala aanu no kupula sebeli
aunganako, mi kame ana kukomoka,
kakuli onje kame ana kwayupa
aamba mu tipuwo too.
7 Mi onje kame ana kukomoka
onene, ni kwamba nji, “Kasa nji aa
onje aamba ni Magalileya?
8 Cwale iikene aba twaa yupa
aamba mutipuwo tetu toonje?
9 Aaci Amapanta ni Mamede ni
Maelami naa ayakile mu Mesopo-
toniya, ni mu Judeya ni mu Kapa-
dosiya, mu Ponto ni mu Esiya,
10 aa na ku Filikiya ni Panfiliya,
Egepita naa ali mu ibaka no Lebiya
ikubapile ni Silene naa atunda mu
mindi no Loma, oonje Majuda ni ma-
pulosebelite,
11 Amakilete ni Maalabe, kame twa
yupa aamba mu malimi etu omuse-
bezi no kuwaba wa Nyambe!”
12 Mi oonje kame ana kukomoka ni
ku hakanyeha, akwambisa oonje nji,
“Eyi taba kame italusa iikene?”
13 Kono anjili sebeli aasheka ok-
wamba nji, “Kame akolilwe ni waine
no ubya!”

Eliñusa lya Pitolosi

14 Kono Pitolosi sebeli oimana
naa akwana likumi ni mumweya
ni kwamba ni liywii no kuyupa-
hala onene nji, “Anyi aanu na mu
Judeya naanyi monje muyoya mu
Jelusalema, mulimuke etaba eyi, mi
muteetete wino ku maywi ange.
15 Aa aanu kasikoliwa, omo mu
hupulela, kakuli ino isili ehola no (9
okoloko),
16 kono esi esi nakwambiwa kwa
munuhi wa Nyambe Jowele nji,
17 ‘Cwale enako no mamaneneno aba
saiye, kame kwamba Nyambe,
kame sani itele Emebo yange ba
munu yonje.
mi aanenu no ashimani naa no
akatana kame sa nuhe,
mi andumbana enu mba mono
etipono,
mi naa supali enu mbaa loto eti-
tolo.
18 Ee, mi mane naabika ange no
alume naa no akati mu may-
waa awo,
mba na itele Emebo yange mi
kame sa nuhe.
19 Kame sani tende etimakazo mu
wilu
neyi saimonahale ba litunga
bano banji.
ounyinga, ni mulilo, ni wise
20 eliywaa kame saali futuke oku-
tenda ouwi
okweti afutuke kanyi ounyinga,
abo eliywaa lya Mbumu ekalya
siiya kale,
eliywaa linene eli lilimukiwa.
21 Mi cwale ao onje aisana ba litina
lya Mbumu kame sayoyisiwe.’
22 “Anyi alume no Esilaele, muyupe
amaywi aa! Jesu no Nazaleta
omulume muna limukisiwa kwa
Nyambe ni emisebezi no kongola,
ni timakazo, ni tiponiso eyo ana
kutenda Nyambe mwa yonyene
mukaci kenu, kanyi omo mulimukele
naanyi.

23 Wuyu Jesu ona kubetekiwa
mu muhupulo ni mukulimuka kwa
Nyambe, na muku mungongotela ni
ku mwibaa ni maoko aawo asiku
tenda ouyi.
24 Kono Nyambe na ku mwingula
kwaafu, okumu lukulula kweeyi no
kucilisa no aafu, kakuli ka kwa siku
twesahala nji anungiwe ku lufu.
25 Kakuli Dabida abaamba okuku-
manena ni yonyene nji,
“Kame ni monanga Ombumu
balubala wange enako yonje,
kakuli kame ali ku Lyoko lyange
no silyo mi kanitamba okun-
yanganyisiwa.
26 cwale abo omucima wange
kame onaku wabelelwa, mi
olulimi lwange kame lunaku
nyakalala.
mane ni lutu lwange mba luyoyo
mu sepo,
27 kakuli kautamba kuleselela Emebo
yange mu sibaka no afu,
simba nji oleselele woyo no
kukena nji aole.
28 Kame ona nimonisa endila ita ku
moyo,
mi okumonahala kowe kame
sakuni iyate oku nyakalala.”
29 “Abaange, kame ni myambela
epatalaza eyi no njekulyetu Dabida
nji kame ana kufa ni kupumbekiwa,
mi elibita lyaye kwa lisili kwaaci ni
balelo lino.
30 Mu kutenda omunuhi wa
Nyambe, ni mu kulimuka nji
Nyambe kame ana musepisa muk-
weeta kwaye nji kame sakutunde
omunjili ku lusika lwaye ni kwikala
ba lubona lwaye.
31 kame ana kumona eyi nakuuso
ni kwamba eyi no kwinguka kwa
Kilesite nji,
‘Katamba okuleselelwa musibaka no
ao no kufa,
simba nji olutu lwaye luole.’
32 Yokame Jesu ona ingulwa kwa
Nyambe kwaafu, mi mutaba eyo aaci
toonje kame tuli etipaki.
33 Munyima no kukambamisetwa ku
Lyoko no silyo lya Nyambe, mi sebeli
otambula Emebo No Kukena ana ku
sepisiwa kwa Sitaye, cwale na iitelwe
kwaaci yo mumona ni ku yupa.
34 Kakuli Dabida kasiku kambamena
ku wilu, kono yo kame onamba nji,
‘OMBUMU naamba kwa Mbumu
wange,
Oikale ku Lyoko lyange no silyo
35 konji aba sani tende eila yowe esip-
ula no malyatelo no makondo
owe.’
36 “Cwale mulesele onje asi ndoo no
Isilaele alimuke eniti nji Nyambe na
mutende oumbumu ni Kilesite wuyu
Jesu woyo munaku ngongotela!”
37 Mi cwale aba ana kuyupa eyi,
kaa sikukuyupa wino ku micima mi
sebeli aamba kwa Pitolosi ni kwa atu-
miwa onje nji, “Abeetu, ngasibine sa
tu tende?”
38 Cwale Pitolosi sebeli wamba
kwa onyene nji, “Mubake mi mu
kolobeziwe moonje mu litina lya Jesu
Kilesite nji mu lemenwe ku ibi yenu,
mi mba mu tambula empo no Mebo
No Kukena.
39 Kakuli esepiso kame ili kwaanyi
ni kwaa nenu ni kwao ali oku no
kuleba, awo onje sa isaniwe kwa
Mbumu Nyambe wetu.
40 Pitolosi kame ana kwa kutaza ni
maywii amanjili no kupula ana kwa
kumbela, yo amba nji, “Mu ku ba-
balele ku lusika olo no kwiiba!”
41 Cwale awo ana ku tambula
amaywii aye sebeli akolobeziwa,
mi kame sebeli kwekeziwa aanu
no kukwana eikiti yaatu (3;000) ba
liywaa elyo.

Oupilo Mukaci no Alumeli

42 Mi cwale sebeli aongoteteta
onyene mu tuto no atumiwa, ni
muukuwana, muukutabela esinkwa
ni mu titapelo.
43 Mi okucila sebeli kwikala
mwaanu onje, mi etimakazo no
kupula ni tiponiso na ikutendahala
mwa atumiwa.
44 Mi asikupumena sebeli aikala
bamweya nukutabela einu yoo yon-
nje.
45 Mi kame ana kuulisa amatema
oo ni ufumu woo ni ku tabela aanu
onje, omo ana kusaelela omunu
yonje.

46 Mi mu liywaa ni liywaa kame
ana kwikalanga bamweya mu ndoo
ya Nyambe, nuukutabela esinkwa
mu tindoo too, kame ana kulya eilya
yoo mu tabo ni micima no kuwa-
belelwa.
47 Aalemine okulumbeka Nyambe
ni ku wabelelwa kwaanu onje. Mi
mu liywaa ni liywaa Nyambe kame
na kuekeza ku palo no awo anakuy-
oyisiwa.

3

Omulume no siyanga yo Balisiwa

1 Cwale Pitolosi ni Jowani kame
ana ku kambemena ku ndoo ya
Nyambe ba nako no milapelo, enako
no munji eitenda eyi no waatu (15:00
okoloko).
2 Mi kame kuna kwikala omulume
no siyanga okutunda ba kuleiwa
kwaye kame ana kushimbiwangwa,
woyo ona kubekiwangwa ba mwelo
no limota lya Jeluslema mu liywaa,
owo ona kwisaniwa nji wa kuwaba
nji akumbele etuso kwaanu awo ana
kwingenanga mu ndoo ya Nyambe.
3 Cwale aba na kumona Pitolosi ni
Jowani aingena, sebeli waakumbela
amali.
4 Mi Pitolosi sebeli omwaliketa,
bamweya ni Jowani ni kwamba nji,
“Otwa likete!”
5 Cwale yonyene sebeli waaliketa
ni ku tatelela okutambula esinjili
okutundelela kwa onyene.
6 Kono Pitolosi sebeli omwambela
nji, “Mene sikwite esilibela ni gauda,
kono kame ni kuba esi nikwite, mu
litina lya Jesu Kilesite no Nazaleta,
oimane wende!”
7 Pitolosi sebeli omushimba ni
Lyoko no silyo ni ku mwimeka, mi
ababo amakondo ni tingongo taye
sebeli yongola.
8 Mi sebeli omatoka ni kwimana ni
kweenda ni kwingena mu lilapa no
ndoo ya Nyambe nonyene, yo enda ni
ku matoka ni ku lumbeka Nyambe.
9 Mi aanu onje sebeli amumona yo
enda ni ku lumbeka Nyambe,
10 sebeli amulimuka nji yokame
osikukumbela etituso ba mweelo no
kuwaba no ndoo ya Nyambe, mi
kame ana kukomoka onene ni ku-
makala kweyo ina tendahala kwa
yonyene woyo mulume.

Pitolosi yo Aamba Kwaanu

11 Abo yo situndamene Pitolosi ni
Jowani, aanu onje sebeli aitukela
kwa onyene mu sibaka no mukunda
wa Solomoni, akomokile onene.
12 Mi cwale Pitolosi aba na mono
ngeso sebeli waambela aanu nji,
“Alume no Isilaele, iikene aba mu
komoka etaba eyi, simba iikene aba
mu twaliketile ngeso, kanyi ni mu
maata etu simba ni mu kukuna
kwetu kwa Nyambe aba tuna twese
wuyu mulume nji aende?
13 Nyambe wa Abulahama ni wa
Isaka ni wa Jakobo, Onyambe wa an-
jekulyetu, kame ana kanyisa omu-
bika waye Jesu, woyo muna kuba ni
ku mu kana balubala wa Pilato, naba
ana kusinga nji amu lukulule.
14 Kono kame mu na kukana uyu
no kukena ni kuluka, mi kame muna
kukumbela omwibai nji alukululwe.
15 Namukwibaa omunya moyo,
woyo ana kwingula Nyambe kwaafu,
mi aaci kame tuli etipaki no taba eyi.
16 Mi elitina lyaye, mulibaka no
tumelo mu litina lyaye, na li ongota
wuyu mulume woyo mu mona ni ku
limuka mi ni tumelo mwa Jesu na
ibalisa wino wuyu mulume balubala
wenu moonje.”
17 “Cwale bano, abange, Kame ni
limukile nji kame mutenda mukwal-
imuka, kanyi omo anaku tendala
aendisi enu.
18 Kono eyo ana kwamba Nyambe
ni tunwa no anuhi aye onje, nji Kile-
site waye mba yanda, naiyatetetwe
cwale.
19 Mubake cwale, mi musiuluke
kame, nji eibi yenu ilemeniwe,
enako eyo sakwiiye okuwetuluka
sakutunde kwa Mbumu,
20 mi cwale kame sa tume Kilesite
ona ketelwe aanyi, yonyene Jesu.
21 Woyo eliwilu kame lifanena oku-
tambula okutwala enako eyo einu
yonje abasa itendiwe eyino ubya eyo
Nyambe ana kwamba ni tunwa no

anuhi aye nokukena okutunda ku kale.
22 Mushe na kwamba nji, ‘Mbumu Nyambe mba tumu kwaanyi omunuhi okutunda kwaabenu kanyi omo anakuni tumena. Kame samu tetete kwa yonyene mu inu yonje eyo samiambele.
23 Mi kame sakutende nji omunu yonje woyo soulwa oku teteta kwa munuhi wa Nyambe mba sinyiwa okutunda kwaanu.’
24 Cwale anuhi a Nyambe onje aa anamba eliñusa, okutunda kwa Samuele naa aneyi munyima, kame ana nuhu etinako eto.
25 Kame muli aana no anuhi a Nyambe ni ulikani owo Nyambe ana kuba kwanjekulyenu. Ana kwamba kwa Abulahama nji, ‘cwale mu lusika lowe aanu onje na ba litunga mba fuyauliwa.’
26 Nyambe nakutuma omubika waye kwaanyi oweli, okumi fuyola okufutula omunu yonje mwaanyi okutunda kuufokoli wenu.”

4

Pitolosi ni Jowani aali booso no Kuta

1 Cwale alemine okwamba kwaanu, apulisita ni omukulu no atateleli no ndoo ya Nyambe na Saduki sebeli aiya kwa onyene.
2 Atinine kakuli kame ana kwiyetanga aanu ni kupaka mwa Jesu eyi no kwinguka kwaafu.
3 Cwale sebeli aanunga ni kwabeka mu tolongo okutwala ba liywaa linaku tatamako, kakuli neli amangolwaa.
4 Kono anokupula anakuyupa eliywi kame anaku pumena, mi epalo no aanu kame inaku kwana eikiti mutanu (5;000).
5 Eliywaa linaku tatamako abusisi oo na kulu, na iyeti no mulawo wa Mushe sebeli aungana mu Jelusalema.
6 Aali ni Anna omukulu no apulisita ni Kayafa, ni Jowani, ni Alekizanda, nanjili no lubasi no apulisita akulu.
7 Cwale aba ana kumana okwaimeka mukaci koo, sebeli aaibanguta nji, “Ka maata simba ka litina lya nyine mukutusisa okutendisa einu eyii?”
8 Cwale Pitolosi yo iyalile Emebo No Kukena, sebeli wamba kwa onyene nji, “Abusi no aanu na kulu,
9 nji balelo kame twiibangutiwa okukumanena kweyi no kuwaba ina tendiwa ku mulume no sihole ni mumukwa ubine ana balisetwe,
10 ilimukiwe kwaanyi moonje naanu onje no Isilaele, nji mu litina lya Jesu Kilesite no Nazaleta, woyo munaku ngongotela ba sifapano, woyo Nyambe ana ingula kwaafu, mwa yonyene uyu mulume kame aimanine wino balubala wenu.
11 ‘Eli eliwee muna kukana anyi ayaki
kono kame lina futuka omutomo
no muyako.’
12 Cwale okuyoisisa kakusako ku munu yonje, kakuli kakwisa elitina linjili munji no liwilu eli libilwe kwaanu nji tuyoyiswe mwa lyonyene.”
13 Cwale aba ana mona oundume wa Pitolosi ni Jowani sebeli alemuha nji kaasiku kwiyeta, mi neli aanu feela alume no utokwa sebeli akomoka ni lemuha nji kame na kwikalanga ni Jesu.
14 Kono ba kumona omulume onaku balisiwa oimanine kunyonga yoo, sebeli aulwa nesi ana kwamba.
15 Kono cwale aba ana kumana okwaa laela nji atunde ba kuta, sebeli atangisa okwaambisa mu kaci koo nji,
16 “Iikene sa tutende kwaa alume?” Kakuli emakazo eyi ilimukiwa ina tendiwa kwa onyene kame inayupahala kwaanu onje aa ayakile mu Jelusalema, mi katu twese okwilatula.
17 Kono nji etaba eyi yulwe oku yupahala kwaanu, twaakanise onene okwamba kame ku munu yonje mu litina lya Jesu.”
18 Cwale sebeli aaisana ni kwaambela nji alese okwamba simba okwiyeta kame mu litina lya Jesu.

19 Kono Pitolosi ni Jowani sebeli aatambula nji, “Mu kwatule
mwenyene nji kame kulukile mu
miyo a Nyambe okumikuteka , aanyi
mwatule.
20 Kakuli aaci katutwese okulesela
okwamba eyi tuna mono neyi tuna
yupu.”
21 Cwale aba ana kumana okwa-
cilisa sebeli aalukulula nji akutele.
Kasikuwana oufosi nji aabe ekoto,
mulibakano aanu onje kame anaku
lumbeka Nyambe kweyo inaku ten-
dahala.
22 Kakuli omulume woyo inaku
tendahalela emakazo no ku balisiwa
kame ana kwikala ni myaka ibitelela
makumi anee.

Etapelo no Alumeli eyi no Undume

23 Cwale aba ana kumana oku luku-
lulwa sebeli ata kwaa likani oo ni
kwaambela eyo anaambele apulisita
akulu na kulu.
24 Cwale aasikupumena aba ana
kuyupa eyi, sebeli atumusa ku may-
wii oo onje oku lapela kwa Nyambe
ni kwamba nji, Mbumu, wene ona
uumbu eliwilu ni litunga ni liwate
neyi ilimo!
25 Kame ona kwamba ni kanwa
no mushemi wetu Dabida, omubika
wowe, okwamba ni meyo no kukena
nji,
‘Iikene amacaba aba atwebile,
mi aanu ikene alelela eyi na
mbulwa tuso?
26 aambumu no litunga kame ana
lumelelana,
na endisi kame aku wanine
bamweya
okulwisa MBUMU ni ku lwisa
Omuwabiwa waye.’
27 Niti luli mu mumuleneñi kame
ana kukuwana bamweya okulwisa
omubika no kukena woyo ona
kuketa, onje Heloda ni Ponse Pilato
na simacaba naanu no Isilaele.
28 Kame ana tende einu yonje eyi
mu maata owe ni mulelo wowe eyo
una kulela eyaka sitendahala kale,
nji itendahale.
29 Cwale bano, Mbumu, omone
emihupulo yoo, mi obe abika owe
amaata no kwamba eliywi lyowe mu
undume.
30 Cwale wolole elyoko lyowe oku
balisa, mi etiponisa ni timakazo ti-
tendiwe mu litina lya Jesu omubika
wowe no kukena.”
31 Cwale aba ana ku mana oku
lapela, esibaka omo ana kukuwa-
nena bamweya sebeli sizikinyeha.
Mi oonje sebeli aiyala ni Mebo
No kukena ni kwamba amaywi a
Nyambe ni undume.

Alumeli aba ana kukutabela Einu yoo

32 Cwale esikwata no aasikupumena
sinakukuwana neli sa mucima ni
mebo imweya. Kakwisa mukaci koo
ona kwamba nji esinu ali naso nisaye
yomboci, kono kame ana kuku
tabelanga esinu akwite omukoo onje.
33 Cwale mu maata no kuneneba
atumiwa ana kupaka onene ok-
winguka kwa Mbumu Jesu, mi
esishemo sinene nasikwikala kwa
onyene onje.
34 Kakwisa omunu ona kusinga
esinjili mwa onyene. kakuli
ano kupula awo anakwikala ni
matema simba etindoo kame ana
kuyulisanga, ni kulita amali nweso
sina ulisiwa,
35 mi ni kusibeeka ku makondo no
atumiwa, mi munu ni munu kame
ana kutabelwanga omo asingela.
36 Cwale Josefa ona kwisaniwa kwa
atumiwa nji Banabasi (okutalusa
nji, “Omwana no susuwezo”), neli
Mulibi, onaku leyelwa mu Saipulisi,
37 sebeli oulisa elitema lyaye, ni ku
lita amali, ni kwabeeka ku makondo
no atumiwa.

5

Ananiasi ni Safila

1 Kono omulume wiisaniwa Anani-
asi ni moywaye Safila sebeli aulisa
esemba no litema lyoo.
2 Kono mu tingana no moyo waye
sebeli oteulako amanjili amali awo
anaku ulisako ni kulitako fela aman-
jili amali ni kwabeeka ku makondo
no atumiwa.

3 Cwale Pitoosi sebeli wamba nji,
“Ananiasi, ikene Satani aba ona
mulumelele mu mucima wowe nji
woonge Emebo No Kukena oku-
teulela ku mali ona ulisa elitema?
4 Abo owasiku ulisa kale elitema
neli lyowe, mi naaba onamana okuli
ulisa, amali asitendile owe. Kasa
neli omuhupulo wowe? Iikene cwale
ona tendele ngesi mu mucima wowe?
Kausonga aanu, kono kame onaungo
Nyambe!”
5 Cwale Ananiasi aba ana kuyupa
amaywi aa, sebeli okwela banji ni
kufa. Mi aanu onje ana kuyupa etaba
eyi sebeli acila onene.
6 Andumbana sebeli aiya ni kufuka
olutu lwaye ni kumutwala oka mu
pumbeka.
7 Munyima no nako itenda eti-
hola taatu moywaye sebeli okeela, yo
kalimukile eyi ina tendahala.
8 Pitolosi sebeli omwibanguta nji,
“Ona mbele nji kame muna ulisa
elitema amali akuma aba?”
Mi sebeli otamula nji, “Ee, ba-
nakumu.”
9 Kono Pitolosi sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Ngaibi muna lumele-
lana moonje okweteka Emebo no
Mbumu? Omone, amakondo aawo
anati muku pumbeka mbumowe aa
okame ba mwelo, mi kame saku
sakutwale ni wene!”
10 Ababo sebeli okwela banji ku
makondo aye ni kufa, mi sebeli
amushimba nukamu pumbeka ku
nyonga ya mbumwaye.
11 Cwale okucila kunene sebeli
kwingena kwaanu no ndoo ya
Nyambe ni kwaanu onje anakuyupa
etaba eyi.

Etimakazo ni Tiponiso

12 Cwale etimakazo ni tiponiso
no kupula kame tinaku tendahala
kwaanu ni maoko no atumiwa. Mi
kame ana kukuwanenga mu sibaka
sinjili sa Salomoni siisaniwa nji
Kozwana.
13 Kakwisa omunu onakutwesa
oukuwana noo, kono aanu kame ana
kwaalumba onene mulikute.
14 Cwale anokupula ana kupumena
kwa Mbumu kame anakwekezeha,
alume naakati.
15 Mane kame kuna litiwa asiku-
toma mu tindila ni kwalangeka ba
mimbeta ni bamiseme nji Pitolosi
abasabite anjili kwa onyene afukiwe
ku mwinda waye.
16 Naanu kame sebeli akuwana
okutunda mumindi mu Jelusalema,
sebeli alita asikutoma nawo akwite
Emebo nokwiiba, onje sebeli abal-
isiwa.

Atumiwa abaana kuyandisiwa

17 Kono omupulisita omukulu
bamweya nawo akuyupa naye onje
na njili no Masaduki, sebeli ayupa
omuna.
18 sebeli anunga atumiwa ni
kwaabeka mu tolongo no sicaba.
19 Kono ousiku eliñeloi lya Mbumu
sebeli liiya mukuyatulula emwelo no
tolongo nikwatundisamo ni kwamba
nji,
20 “Mute mi mwimane mu ndoo
ya Nyambe mi mwaambe kwaanu
amaywi onje no moyo noubya.”
21 Mi cwale aba ana kuyupa
eyi, sebeli aingena lilapa no ndoo
ya Nyambe amasiku ni kwiyeta.
Cwale omupulisita omukulu sebeli
oiya naawo anakwikalanga naye ni
kwisana bamweya ekuta naanu onje
no Isilaele, ni kutumena ku tolongo
mukwaalita.
22 Kono otupaso aba tunakukeela,
kasitu kwaawana mu tolongo, mi se-
beli tuuka kukuta okabiha,
23 “Natuwana etolongo iyatililwe
wino natateleli aimanine ba mwelo,
kono abatuna iyatulula katusi-
wanamo omunu mukaci!”
24 Cwale onduna no ndoo ya
Nyambe napuliisita akulu aba ana
kuyupa amaywi aa, sebeli aziyeleha
ni kukomoka onene kweyo inaten-
dahala kwa atumiwa, abilaela nji eyi
taba ngasibine saitendahale.
25 Cwale sebeli kwiiya omunu
ni kwaambela nji, “Alume mu-
nakubeka mu tolongo kame aima-
nine mu ndoo ya Nyambe mi kame
aiyeta aanu!”

26 Cwale onduna ni tupaso sebeli ata okaashimba, kono kasa mukubambaba, kakuli kame ana kucila aanu okwakonda ni mawee.
27 Cwale aba anakumana okwaalita, sebeli aabeka balubala no Kuta, mi omukulu no mupulisita sebeli waibanguta nji,
28 “Natukumi laelela onene nji mulese okwiyeta mu litina lya Jesu, cwale bano namwiyata Jelusalema ni tuto yenu mi kame musinga okulita ounyinga no munu woyo beulu wetu!”
29 Kono Pitolosi naatumiwa sebeli atambula nji, “Kame tufanena okukuteka Nyambe, kasa omunu.
30 Onyambe no ashemi etu naingula Jesu kwaafu woyo muna kwibaa okumu ngongotela ba sitondo.
31 Nyambe nakumukulisa ni Lyoko lyaye no silyo nji atende omubusi ni muyoisi, woyo oba Isilaele okubaka ni kulemenwa eibi.
32 Kame tuli aapaki kwiinu eyi, mi kame tukwite Emebo nokukena eyo anabi Nyambe kwaao amukuteka.”
33 Cwale aba ana kuyupa eyi sebeli atina onene nikusinga okwaibaa.
34 Kono omufalisi munjili onakwisaniwa nji Gamaliele, omwiyeti no mulawo woyo olumbiwa ku sicaba sonje, sebeli oimana ni kulaelela nji aatumiwa atundisetwe bandee ba nako icana,
35 cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Alume no Isilaele, mutokomele eyi musinga kutenda kwaa alume.
36 Kakuli munyima no maywaa aaTeudasi sebeli omonahala, nuukutoya nji nisinu sinene, mi aanu no kukwana emyanda inee sebeli akuwana naye, kono nakwibaiwa nawo onje anakumu koñanga sebeli ahasana ni kubwa.
37 Munyima ya woyo, Judasi omu Galileya sebeli omonahala mu nako no sipalo mi sebeli okoka aanu no kupula, kono ni yonyene sebeli ofa, mi naawo anakumu koñanga sebeli ahasana.
38 Cwalehe mu taba eyi, kame ni myambela nji, mutundeko kwalume aa mi mwasiye omboci, nji ni mulelo simba omusebezi otunda kwaanu, mbaukwangwa,
39 kono nji kame itunda kwa Nyambe, kamutamba okwatwesa. mba mumonahala nji naanyi kame mulwisa Nyambe.
40 Cwale sebeli asitokomela ekelezo yaye, mi cwale abana mana okwisana atumiwa, sebeli aashapa ni kwaalaela nji alese okuukela okwiyeta aanu mu Litina lya Jesu, sebeli aalukulula nji akutele.
41 Cwale sebeli asiya esibaka no Kuta awabelelwe, kakuli kame atendilwe aa alukela okwenisiwa mulibaka no Litina lya Jesu.
42 Mi amaywaa onje kasi kulesela okwiyeta mu Ndoo ya Nyambe ni mu tindoo nji Jesu yokame Kilesite.

6

Atusi anaku kwana mutanu nayili

1 Cwale mu nako eyo epalo no aiyetwa abainakwekezeha, aendisi no Majuda ao aamba esigelike sebeli atongokela aendisi no Majuda ao aamba esihebelu kakuli neli ambelwa ao kame anakuketululwa abaku biwa eilya no liywaa ni liywaa.
2 Cwale atumiwa likumi nayili sebeli aisana aiyetwa onje ni kwaambela nji, “Kakulukele nji tulese okwiyeta eliywi lya Nyambe nji tube eiyi no kulya ba titafule.
3 Abetu, abakulingeso, mukete alume mutanu nayili mwaanyi aa asepahala aa aiyalile Emebo niku shangama, mi twabeke mu musebezi ou.
4 Kono aci mbatukongota muku lapela ni mu sebelezo no Liywi.”
5 Mi etaba eyo ana kwamba esikwata sonje sebeli siwabelelwa, mi sebeli aketa Setefani, omulume onaiyala etumelo ni Mebo No Kukena ni Filipi, ni Polokolasi, ni Nikolasi ni Timoni, ni Pamena, ni Nikolasi omupolosebelite na mu Antiyoke.
6 Esikwata esi sebeli asiimeka balubala no Atumiwa, sebeli alapela ni kwabeka amaoko oo beulu woo.

7 Cwale eliywi lya Nyambe sebeli
lyekezeha okwambiwa, ni palo no
aiyetwa sebeli yekezeha onene mu
Jelusalema, mane ni palo no kupula
no apulisita sebeli akubeeka ku
tumelo.

Okunungiwa kwa Setefani

8 Setefani ona kwiyala esishemo ni
maata, sebeli otenda etimakazo ni
tiponiso no kupula mu sicaba.
9 Cwale aanu anjili no ndoo no
milapelo eyi isaniwa nji no aluku-
luhi, naa naku Sileni, naa naku
Alekizandiya, naa naku tolopo no
Silisia ni ku Asiya sebeli atangisa
okukanana ni Setefani.
10 Kono sebeli akwangwa okukanana
okushangama kwaye ni mebo eyo
ana kwamba nayo.
11 Cwale sebeli ashonga alume an-
jili anakwamba nji, “Natumuyupu yo
amba amaywi noku nyefula Mushe
ni Nyambe!”
12 Sebeli asusuweza ngeso esi-
caba nakulu, naiyeti no mulawo
wa Mushe, mi sebeli amupatisa
okumulema niku mulita balubala no
Kuta.
13 Sebeli alita apaki no mapwa
ana kwamba nji, “Uyu mulume kale-
sele okwamba eyambo no ku nye-
fula endoo ya Nyambe ni mulawo wa
Mushe.
14 Kakuli natumu yupu yo amba
nji Jesu no Nazaleta wuyu mba sinyi
esibaka eso, afutule ni mikwa no sizo
eyi tunabiwi kwa Mushe!”
15 Aanu onje aa anakwikala ba
Kuta aba ana kumulubukela, sebeli
amona olubala lwaye nji kame
lukufekile kanyi olubala no liñeloi.

7

Omwambelo wa Setefani

1 Omupulisita omukulu sebeli
wibanguta nji, “Etaba eyo kana
moikalele?”
2 Setefani sebeli otambula nji,
“Abaange, naanyi asitange, muyu-
petete kwa mene! Nyambe
no kanya nakumonahaza kwa
sitetu Abulahama abo yosiikala
mu Mesopotamiya yokasita kale
okaikala mu Halani,
3 mi sebeli wamba kwa yonyene
nji, ‘Osiye esibaka sowe ni lusika
lowe mi ote mu sibaka saniku
monise.’
4 Cwale sebelli otunda mu naha
no Makaladeya ni kuta okaikala mu
Halani. Munyima ya sitaye Abu-
lahama okufa, Nyambe sebeli omu-
tundisamo niku mulita mu naha ino
muyoya nibalelo lino.
5 Ka simuba esanda omo, simba
esibaka no kulyata elikondo, kono se-
beli omusepisa nji yonyene ni masika
aye mbaabiwa esibaka simba nji kak-
wite omwana.
6 Cwale Nyambe sebeli omwambela
nji, ‘Aikulyowe mba kayoyo mu
naha no akoo omo sakaikale mu
ukoba niku yandisiwa mu myaka
nokukwana emyanda inee. (400)
7 Kono kame sani atule aanu
saabeeke mu ubika Nyambe sebeli
wamba, mi munyima nweyo kame
satundemo ni kwiya mukuni lum-
bekela muno mu sibaka.’
8 Cwale Nyambe sebeli omuba
oulikani no mupato. Mi cwale
Abulahama sebeli oleya Isaka, ni
kumubeeka ku mupato ba liywaa no
mutanu ni twaatu, mi Isaka sebeli
oleya Jakobo, Jakobo sebeli oleya
anjekulyetu nokukwana likumi ni
twiili.
9 Kakuli anjekulyetu kame ana
kufela minoo Josefa omuna niku
muulisa mu Engepita, kono Nyambe
nakwikala naye,
10 mi sebeli omulamulela mu
mayando aye onje niku muba
okukateleha ni kushangama,
balubala wa Falo Ombumu no En-
gepita woyo onaku muba oubusisi
no Engepita ni beulu no asindoo yaye
yonje.
11 Cwale sebeli kwiiya olukupwe
munaha yonje no Engepita ni mu
Kanana, ni mayando manene mane
na shemi etu sebeli akwangwa oku
wana eilya.
12 Kono cwale Jakobo aba ana
kuyupa eyo nji kame kuli eilya mu

Engepita, sebeli otumako anjekulyetu akano weli.
13 Ba musipili no wiili Josefa sebeli okulimukisa kwakulwaye, mi olusika lwa Josefa sebeli lulimukiwa kwa Falo
14 Cwale Josefa sebeli otuma aanu okashimba sitaye Jokobo ni lusika lwaye lonje, anakukwana makumi mutanu na yili naanu mutanu (75).
15 Cwale Jakobo sebeli ota ku Engepita, nukafelako yonyene na njekulyetu.
16 Eitupu yoo kame inaku twaliwa mu Shekemu nukateuliwa mu libita anaku ula Abulahama ni mali kwaana aa Homoli namu Shekemu.
17 “Kono enako no sepiso aba inaku sheteta, eyo Nyambe anaku sepisa Abulahama epalo no aanu mu Egepita sebeli yekezeha onene.
18 Mane sebeli kuyola Ombumu munjili mu Engepita woyo nokwa limuka Josefa.
19 Woyo sebeli otenda omushobo wetu mu kushangama no kwiiba, na kuyandisa anjekulyetu, sebeli wataukisa anoo nji alese okupula afee.
20 Munako eyi Mushe sebeli oleiwa, neli omwana no kuwaba onene balubala wa Nyambe. Mi kame anaku litiwa ba tikweti taatu mu ndoo ya sitaye,
21 mi ababo yosi limukiwa fela, mwanaye Falo no musizana sebeli okutolelaye, ni ukukuliseta ye nji atende mwanaye luli.
22 Cwale Mushe sebeli oiyetiwa okushangama konje no Aengepita mi sebeli oikala ni maata mu kwamba ni mu misebezi.
23 “Cwale aba ana kukwanisa emyaka makumi anee (40), sebeli oiyelwa etakazo mu mucima waye nokuta oka potela abaye aana no Isilaele.
24 Cwale sebeli omona omunjili no abaye yo tendiwa ouyi, sebeli omulwela, okumu lamulela mukwibaa Omuegepita.
25 Nakuyambuta nji abaye kame sa yupisise nji Nyambe kame saayoyise mulibaka no Lyoko lyaye, kono kaasikuyupisisa.
26 Cwale liywaa linaku tatamako sebeli omumonahaza kwaonyene aalwa mi sebeli waaeleza nji, ‘Alume, kame muli omwabaye munu, iikene aba mukulwisa?’
27 Kono omulume woyo onakutenda omukwaye ouyi sebeli okasha Mushe, ni kumwibanguta nji, ‘Anyine onaku beeke omubusisi ni mwatuli wetu?’
28 ‘Kame usinga okunibaa kanyi omo unakwibaela Omuegepita bingolwa?’
29 Mulibaka no liywi elyo, Mushe sebeli otunda mu Engepita okuta mu naha no Mindiyani, omo anokaleyelamo aana ayili.

30 Cwale aba kuna mana emyaka makumi anee (40), eliñeloi sebeli likumonahaza kwa Mushe mu lihalaupa no lilundu no Sinai, mu lulimi no mulilo mu liputa.
31 Cwale Mushe aba anakumona ngeso sebeli okomoka, abana shetetako nji amonisise, sebeli oyupa eliywi lya Mbumu elyamba nji,
32 ‘Time Nyambe wa njekulyowe, Nyambe wa Abulahama Nyambe wa Isaka ni wa Jakobo.’ Cwale Mushe sebeli ocila ni kukwangwa okwaliketako.
33 Cwale MBUMU sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Otundise etinjangwa towe ku makondo, kakuli esibaka wimanine ni sakukena.
34 Kame ninalikete mi kame nimono amayando no aanu ange mu Egepita mi nuyupu okutonga koo, mi kame nineyi mukwaa lukulula. Cwale wiiye, niku tume ku Egepita.’

35 “Mushe woyo ana kukana aamba nji, ‘Anyine ona kubeeke omubusisi ni mwatuli?’ Yokame ana beeke Nyambe omubusisi ni mulukululi woo mulibaka no lingeloi linaku monahala mu liputa.

36 Sebeli watundisa mu Egepita, yo tenda etimakazo neyi ikomokisa ni ba liwate no mucaa ni mu lihalaupa emyaka makumi anee (40).

37 Mushe yokame onakwambela
aana no Isilaele nji, ‘Nyambe wenu
mba mi litele omunuhi mukaci no
abenu kanyi omo ana kuni beekela.’
38 Yokame woyo onakukuwana mu
lihalaupa ni lingeloi linakwamba
kwa yonyene ku lilundu lya Sinai,
yoli na njekulyetu, ni ku tambula
amaywi a yoyisa nji atube oo.
39 Kono anjekulyetu sebeli
akana okumukuteka, kono sebeli
amukuteka ku nyonga mu micima
yoo ni kuukela ku Engepita.
40 Cwale sebeli aamba kwa Aluni
nji,‘Otutendele emilimu eyi itwenda
ku lubala, kanyi Mushe woyo
onaku tutwaletela okutunda mu
naha no Egepita, katu limukile esi
sinamwiyele.’
41 Cwale mu maywaa awo sebeli
aumba onamani, ni kutundiseta
etinubu esiswaniso eso ni ku wa-
belelwa mu misebezi no maoko oo.
42 Kono Nyambe sebeli wafu-
tukela ni kwaaba oku lapelela empi
nakuwilu, kanyi omo kuñolelwe mu
buka no anuhi nji,

‘Anyi asi ndoo no Isilaele,
ninji kame munaku nilitela eiya-
mana no kuyonda ni mata-
belo,
emyaka inee mu lihalaupa.
43 Cwale kame munakushimba En-
doo ya Nyambe ya Muloke,
ni lutungweti lwa Nyambe
Lefani,
neli amaswaniso munakukuketela
okulapelela
Cwale kame sanimitundise mu Ba-
bilona.’

44 “Anjekulyetu nakwikala ni ta-
banakele no upaki mu lihalaupa,
simba kanyi woyo ona kwamba
kwa Mushe nakumu laelela yonyene
ona kwitenda, kanyi esiswaniso eso
anaku mona.
45 Munyima anjekulyetu sebeli
aiya mu naha ni Joshuwa ku sicaba
anakucita Nyambe balubala wa an-
jekulyetu. Sebeli iikalamo okutwala
ba maywaa a Dabida.
46 Dabida naku wana esishemo
kwa Nyambe mi sebeli okumbela
nji awanene Nyambe wa Jakobo esi-
baka.
47 Kono neli Solomoni ona ku-
muyakela endoo.
48 Kono Nyambe Omwambakani
ka ikala mu tindoo tina yakiwa
ni maoko, kanyi omunuhi aba
anakwamba nji,
49 ‘Eliwilu lyokame olubona lwange,
mi elitunga lyokame esipula
nilyatile amakondo ange
Mufuta ubine no ndoo muniyakela,
kame kwamba MBUMU,
kamba kasibaka eso ni fanena
oku pumulela?
50 Kasanji amaoko ange kasikuyaka
einu yonje eyi?’
51 “Anyi anu no tindingo tisa-
talalile, aa ulwile okwingenyeka
emicima ni matwi yenu mu mu-
pato, enako yonje kame mukanisa
Emebo No Kukena! Kanyi omo
ana kwikalela anjekulyenu, naanyi
momwikalele.
52 Anyine omunuhi wasiku yan-
disiwa kwa njekulyenu? mane kame
anakwibaa awo anakwamba baweli
nji kame sakwiye woyo no kuluka.
Cwale woyo muna kubeteka niku
mwibaa.
53 Aanyi munaku tambula omu-
lawo wa Nyambe onaku lukululwa
ku mangeloi kono kamusi kuuteula.

Okupwacauliwa kwa Setefani

54 Cwale aba ana kuyupa einu
eyi sebeli atina, ni kukweca amaeo
okumu lwisa.
55 Kono Setefani, yo iyalile Emebo
No Kukena, sebeli omona ekanya ya
Nyambe ni Jesu yoimanine ku Lyoko
no silyo lya Nyambe.
56 Cwale sebeli wamba nji, “Komu-
mone, kame nimona eliwilu eli liy-
atulukile ni Mwana no munu yoima-
nine kweli no silyo lya Nyambe!”
57 Cwale sebeli akuwa ni liywi
linene ni kutika amatwi oo ni
kwitukela kwa yonyene onje,
58 niku mukokela kundee no mu-
leneñi niku mupwacula ni mawee.
Etipaki sebeli abeeka eikumango yoo
banji, ba makondo no ndumbana
wisaniwa Saule.

59 Cwale alemine okupwacaula
Setefani, sebeli olapela nji, “Mbumu
Jesu otambule Emebo yange!”
60 Cwale sebeli okubama ni
kukuwa ni liywi linene nji, “Mbumu,
olese okwahupulela esibi sino!” Aba
ana mana ngeso, sebeli okulanga-
nena.

8

1 Saule naku pumena olufu lwa
Setefani.

Saule yo yandisa Ekeleke

Cwale ba liywaa elyo sebeli
kwinguka okuyandisiwa kunene mu
Ndoo ya Nyambe mu Jelusalema, mi
onje kame anakuhasanela mu naha
no Judeya ni Samaliya sebeli kusiyala
fela Atumiwa omboci.
2 Alume anjili no aasikupumena se-
beli ata oka pumbeka Setefani, niku
mulila onene.
3 Kono Saule sebeli otateka oku-
sisinya Endoo ya Nyambe, ni kwin-
gena mu tindoo okukokamo alume
na kati ni kwaaingenyeka mu to-
longo.

Eliywi no Kuwaba sebeli liku-taziwa mu Samaliya

4 Cwale awo anaku hasanyiwa se-
beli ata alemine okukutaza eliywi.
5 Filipi sebeli ota mu muleneñi no
Samaliya, nukaamba eyi ya Kilesite
kwa onyene.
6 Aanu nokupula sebeli aikala
ni mucima mumweya okutambula
eyo anakwamba Filipi, Cwale sebeli
amuyupa nikumona etimakazo ana
kutende.
7 Kakuli Emebo no kwiiba sebeli
inakutunda mwaanu nokupula awo
anakwingeniwa yolemine okukuwa
ni liywi linene, naanu asikukutela
oluñañali ni iyanga no makondo se-
beli abalisiwa.
8 Cwale okuwabelelwa noku
neneba sebeli kwikalamo omo mu
muleneñi.

Simoni onganga

9 Kono oweli kame kunakwikala
omulume onakwisaniwa Simoni
onakutendanga amabibo mu tolopo
no Samaliya onaku komokisanga
esicaba, yonyene kame ana kukye-
manga nji munu nokuneneba,
10 mi onje kame anaku mukutekanga,
okutangisa ku mwanukana okut-
wala ku mukulu, sebeli aamba
nji, “Uyu mulume ni maata a
Nyambe awo aisanwa nji, ‘Amaata
no kuneneba.’ ”
11 Kame anaku mukolwa kakuli
naku tangisa kale okwakomokisa ni
mabibo aye.
12 Kono aba anaku pumena Fil-
ipi aba anakwaambela eliywi no
kuwaba no muboso wa Nyambe ni
litina lya Jesu Kilesite onje alume
nakati sebeli akolobeziwa.
13 Simba yonyene Simoni naku
pumena, mi munyima no ku
kolobeziwa sebeli okumalela Fil-
ipi, mi aba mona etimakazo neyi
ikomokisa, sebeli okomoka.
14 Cwale atumiwa ku Jelusalema
abaana kuyupa nji amasamaliya
kame anatambula eliywi lya
Nyambe, sebeli atuma Pitolosi ni
Jowani.
15 Awo abaana kukeela sebeli
aalapelela nji abiwe Emebo No
Kukena.
16 Kakuli Emebo No Kukena
kaya siku shulumukela simba ku
mumweya kwa onyene, kono kame
anaku kolobeziwa fela mu litina lya
Mbumu Jesu.
17 Cewale sebeli abeka amaoko oo
beulu yoo mi sbeli atambula Emebo
No Kukena.
18 Cwale Simoni aba aaku
mona nji Emebo kame inabiwi
mukubeka amaoko no atumiwa,
sebeli waasepisa okwaba amali,
19 ni kwamba nji, “Munibe ku
maata awo, nji omunu yonje
sanibeeke amaoko mba tambula
Emebo No Kukenaa.”
20 Kono Pitolosi sebeli omwambela
nji, “Amali owe ofe nawo, kakuli
kame onahana nji kame ofanena
okula empo ya Nyambe ni mali!
21 Kakwisa esi sobiwe simba es-
emba, mu taba eyo, kakuli omucima
wowe kausiluka mu miyo a Nyambe.
22 Obake mu uyi wowe, mi olapele
Nyambe, mwendi mbufanene okule-

menwa omuhupulo oli mu mucima wowe.
23 Kakuli kame ni mona nji kame
oli mu mioti no kulula onene ni mu
tolongo no sibi."
24 Simoni sebeli otambula nji,
"Muni lapelele kwa Nyambe, nji
kakwisa esinjili kweyo mu naamba
sasini kwele."
25 Cwale aba anakumana okupaka
eliywi lya Nyambe, sebeli aukela
ku Jelusalema, okakutaza eliywi
no kuwaba kwaanu no kupula no
masamaya.

Filipi ni Nduna no Muisopiya

26 Kono eliñeloi lya Mbumu sebeli
lyambela Filipi nji, "Oimane mi ote
ku Mbowela, ku ndila ishetumuka ku
Jelusalema okuta ku Gaza, no liha-
laupa, eyo nokwa endiwangwa."
27 Cwale sebeli oimana ni ku-
tako, sebeli omona omulume
no muisopiya, neli muumba,
esikombwa sinene sa Kandasi, Om-
bumu no mukati no isopiya, neli
omubabaleli no ufumu waye onje,
neyi mu Jelusalema muku lapela
28 mi muku ukela kwaawo yoikalile
mu koloi yaye yo lemine okubala mu
buka no munuhi Isaya
29 Emebo No Kukena sebeli yamba
kwa Filipi nji, "Otwalelelele, oshetete
ku koloi eyi."
30 Cwale Filipi sebeli oitukela
kwa yonyene, niku muyupa yobala
mu buka no munuhi Isaya, ni
kumwibanguta nji, "Kame uyupa eyo
olemine okubala?"
31 Onduna sebeli otambula nji,
"Ngasibine sani yupisise, okuulwile
omunu onisimweta?" mi sebeli
omema Filipi okutina nji aikale naye.
32 Cwale ekalulo no liñolo anaku
bala neli eyi,

"Kanyi omukoko utwaliwa mukwi-
ibaiwa
simba akana no mukoko nok-
walila owoya wako aba upat-
uliwa,
kasi yaamisa akanwa kaye.
33 Mu kwenisiwa, mi ekatulo yaye
sebeli iimekiwa.
Anyine sotwesa okwa olusika
lwaye,
kakuli omoyo waye nautun-
disiwa mu litunga."

34 Cwale onduna sebeli oibanguta
Filipi nji, "Onambele, kame ni ku-
lapela, omunuhi aba aamba eyi,
kame akwamba yonyene nji kame
aamba omunjili?"
35 Cwale Filipi sebeli oyamisa
akanwa kaye ni kutangisa nelyo
eliñolo okumwambela amaywi no
kuwaba a Jesu.
36 Cwale alemine okuta mu ndila
sebeli awana abakuli ameyi, mi
onduna sebeliwamba nji, "Omone,
bano kame kuli ameyi. sikene esi
sasini kanise oku kolobeziwa?"
37 Filipi sebeli wamba nji, "Nji
kame opumena ni mucima wowe
wonje, kame kukonahala. Nduna se-
beli otambula nji, Kame ni pumena
nji Jesu Kilesite ni Mwanaa Nyambe."
38 Onduna sebeli olaelela ekoloi ok-
wimana, onje Filipi ni Nduna sebeli
aingena mu meyi, mi Filipi sebeli
kolobeza onduna.
39 Cwale aba anakutunda mu meyi,
Emebo ya Nyambe sebeli ishimba Fil-
ipi, mi onduna nakuulwa okumona
Filipi kame, cwale sebeli otwalelela
mu mwendo waye yo wabelelwe.
40 Kono Filipi nokakuwana mu
Azoto, yo twalelela okukutaza eliywi
no kuwaba mu titolopo tonje mane
sebeli okakeela ku Sizeliya.

9

Okufutuka kwa Saule (Tikezo22.6-16; 26.12-18)

1 Kono Saule yosi tukufalile
okufumbela okwibaa aiyetwa no
Mbumu, sebeli ota ku mupulisita
omukulu
2 oka kumbela kwa yonyene
amañolo no kuta nawo mu tindoo no
milapelo naku Damaseka, nji abasa
kawane anjili asi Ndila eyo, alume
simba akati, aanunge ni kwalita mu
Jelusalema.
3 Cwale Saule yo atumele okukeela
ku Damaseka, ababo olumonyi

lunaku tunda ku wilu sebeli lumubeeka mukaci.
4 Cwale sebeli okwela banji ni kuyupa eliywi elyaamba kwa yonyene nji, “Saule, Saule, iikene oniyandiseta?”
5 Sebeli oibaguta nji, “Tiwe anyine, Mbumu?” Mbumu sebeli wamba nji,
“Time Jesu woyo oyandisa.”
6 “Cwale winguke oingene mu muleneñi, mi mbuka simwetiwamo eyo so fanene okutenda.”
7 Alume anakwenda naye kame anakwimana ni kukomoka, kakuli kame anaku yupa eliywi kono kaasiku mona omunu.
8 Saule sebeli oinguka banji mi cwale amiyo aye abaana kutona nakukwangwa okumona omunu, cwale sebeli amulema ku Lyoko niku mulita mu Damaseka.
9 Mu maywaa aatu yoka mono, ni kulya simba okunwa.
10 Cwale kame kuna kwikala omwiyetwa mu Damaseka no litina lya Ananiasi. Ombumu sebeli omwambela mu pono nji, “Ananiasi.” mi sebeli otambula nji, “Yamene yauno, Mbumu.”
11 Ombumu sebeli omwambela nji, “Oimane mi ote mu ndila isaniwa nji eyi noku luka, okasaele mu ndoo ya Judasi omulume naku Tasusi no litina lya Saule. Kakuli kame alapela,
12 mi ni yonyene namono omulume wisaniwa Ananiasi mu pono yoiya niku beeka amaoko aye beulu yaya nji cwale amone kame.”
13 Kono Ananiasi sebeli otambula nji, “Mbumu, kame nina yupu ya uyu omulume kwaanu nokupula eyi ana tende, omo ana yandisete ouyi aasikupumena owe mu Jelusalema.
14 Naaba aneyi kuno, kame ana biwi amaata okutunda kwa apulisita akulu ni kununga onje aa alapela elitina lyowe.”
15 Kono Ombumu sebeli omwambela nji, “Ote, kakuli kame ninamukete okutenda esibelekiso sange nji atwale Elitina lyange kwaa simacaba na Mbumu naana no Isilaele.
16 Cwale kame sanimu simwete okuneneba no kukola oko sayupe mulibaka no kuyandisa elitina lyange.”
17 Cwale Ananiyasi sebeli ota nuka ingena mu ndoo ni kubeeka amaoko aye beulu yaye ni kwamba nji, “Minange Saule, Ombumu onaku monahaza kwa wene mu ndila nani tumu, yonyene Jesu nji omone kame mi wiyale Emebo No Kukena.”
18 Cwale ababo esinu sikufekile kanyi amayayu sebeli situnda mu miyo aye ni kumona kame. Cwale sebeli oimana ni kukolobeziwa.
19 Cwale sebeli olya ni kuukeliwa amaata

Saule yo Kutaza mu Damaseka

Saule sebeli oikala naiyetwa mu Damaseka amaywaa acana.
20 Mu ndoo no milapelo ababo sebeli okutaza nji Jesu ni Mwanaa Nyambe.
21 Onje anaku muyupa sebeli akomoka ni kwibanguta nji, “Kasa yokame onaku yandisanga ouyi anaku isananga ba litina Jesu mu Jelusalema? mane mulibaka elyo bokame aba aneyi kuno, mukwaanunga ni kwatwala kwa apulisita akulu?”
22 Kono Saule sebeli oekeza onene mu kongola kwaye, ni kukoma aendisi no Majuda okwamonisa nji Jesu yokame Kilesite.
23 Cwale amaywaa nokupula abaanakubwa, amajuda sebeli asinganyeka okwibaa Saule,
24 kono Saule sebeli olimuka omulelo woo. kame anaku mundamenanga munji ni ousiku ku myelo nji amwibae.
25 Kono aiyetwa aye sebeli amushimba ousiku oku mumatukiseta ba limota, amubekile mu litanda.

Saule yoli mu Jelusalema

26 Saule aba ana kukeela mu Jelusalema sebeli weteka nji akuwane naiyetwa, mi onje kame anaku mucila, kakuli kasiku pumena nji niyonyene neli omwiyetwa.

27 Kono Banabasi sebeli omushimba, ni kumu twala kwa atumiwa, ni kwataluseta omo anaku monena Ombumu mu ndila, woyo ona kwamba naye, nomo ana kutaleze ni maata mu Damaseka mu litina lya Jesu.
28 Cwale Saule sebeli oyoya noo mane nikukwendela oomo anakusingela mu Jelusalema,
29 yo kutaza mukuzwafisa mu litina lya Mbumu, ni kwamba muku kanana ni Majuda ao aamba esi Gelike onyene aafumba okumwibaa.
30 Cwale abaye aba anakuyupa eyo, sebeli alita Saule kwa Sesaaliya, ni kumu fundula okuta ku Tasusi.
31 Cwale etikeleke monje mu Judeya ni mu Galileya ni mu Samaliya sebeli tiikala mu kozo, ni kweenda mu kucila kwa Mbumu, mi kame tina kukula ni kususeziwa mu tuso no Mebo No Kukena.

Pitolosi yoli mu Lida ni mu Joppa

32 Pitolosi yo lemine okupotela eibaka yonje no naha, sebeli oiya ni kwa asikupumena aa ayakile mu Lida.
33 Omo sebeli okawana omulume no Litina lya Aneya, woyo onaku langana ba mumbeta yokola oweti no luñañali mu myaka mutanu ni twaatu (8).
34 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Aneya, Jesu Kilesite kame akubalisa, oshimbe oulangano wowe.” Ababo Aneya sebeli oinguka.
35 Onje aa ayakile mu Lida ni Shaloni naku mumona, mi sebeli asiulukela kwa Mbumu.
36 Mu Jopa kame kuna kwikala omuiyetwa no mukati elitina lyaye neli Tabita, (okutalusa nji Dokasi) Kame ana kutendanga emisebezi no kuwaba ni tituso.
37 Mu maywaa ao sebeli okola ni kufa. Cwale aba anakumana okumu yowisa, sebeli akamu beeka mu musiyo na kuwilu.
38 Lida kakuli kame ina kwikala beebi ni Jopa, aiyetwa sebeli ayupa nji Pitolosi kwaali, sebeli atuma alume ayili okamu kumbela nji, “Shangwe, ulese ku liyeha wiye kwaaci.”
39 Cwale Pitolosi sebeli oinguka nikuta noo. Aba anaku keela, sebeli amutwala ku musiyo na kuwilu, etimbelwa tonje sebeli tiimana ku nyonga yaye alemine okulila, nikumu monisa eikumango ni misisi anaku tendanga Dokasi yo siyoya noo.
40 Kono Pitolosi sebeli watundis-eta bandee onje, sebeli okubama ni manwi banji ni kulapela, cwale nikusiulukela ku situpu ni kwamba nji, “Tabita, oinguke!” sebeli otona, mi aba anaku mona Pitolosi sebeli oikala.
41 Pitolosi sebeli omulema ku Lyoko okumwimeka. Cwale sebeli oisana etimbelwa naa asikupumena ni kwaaba Tabita yo yoya.
42 Etaba eyo sebeli ilimukiwa kwaanu onje mu Jopa, mi anokupula sebeli apumena kwa Mbumu.
43 Cwale Pitolosi sebeli oikala mu Jopa amaywaa nokupula ku mulume oisaniwa Simoni, omusuhi no itumba.

10

Pitolosi ni Koneliyasi

1 Mu Sesaaliya, kame kuna kwikala omulume no litina lya Koneliyasi, omukulu no masole, no mpi iisaniwa nji, “Italiya.”
2 Neli omunu ona kukubeeka ni kucila Nyambe nia sindoo yaye onje, kame ana kutusanga onene anokusheba mi kame ana ku-lapelanga enako yonje kwa Nyambe.
3 Ba nako no waatu omunji se-beli omona wino mu pono eliñeloi lya Nyambe eliiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Koneliyasi!”
4 Cwale Koneliyasi sebeli waliketa eliñeloi mukucila ni kwamba nji, “Etaba ni ibine, Mbumu?”
Eliñeloi sebeli limu tambula nji, “Etitapelo ni tituso towe kwawo ashebile nati kambamene kwa Nyambe, mi natipulukiwa.
5 Cwale otume alume ku Jopa akashimbe Simoni woyo oisaniwa Pitolosi.

6 Kame ali ni Simoni omusuhi no
itumba, endoo yaye kame ikubapile
ni liwate."
7 Cwale eliñeloi lina kwamba naye
aba linakuta, sebeli oisana abika aye
ayili ni musole mumweya woyo ona
kukubeeka kwa Nyambe kwawo ana
ku mutatelelanga.
8 Munyima ya Koneliyasi okwaam-
bela eyi inatendahala yonje sebeli
waatuma ku Jopa.

Epono ya Pitolosi

9 Eliywaa linaku tatamako, awo
asili mu ndila, aali beebi ni Jopa,
Pitolosi sebeli otina ba situwa no
ndoo oka lapela, ba nako aba ina kuk-
wana likumi ni twiili (12) omunji.
10 Pitolosi sebeli oyomba ni kusaela
esino kulya, aasilemine okumu
lukiseta eilya, sebeli omona epono.
11 Cwale sebeli omona eliwilu liy-
atuluka ni sinu siiya banji kanyi ol-
wambi lunene lunungilwe ku ma-
maneneno yalo anee.
12 Mukaci yalo kame kuna kwikala
emifuta yonje no iyamana neyi
yenda ni mapumo ni tuyunyi na
kuwilu.
13 Cwale eliywi sebeli liiya kwa
yoyene lyaamba nji, "Imana, Pitolosi,
wibae mi olye!"
14 Kono Pitolosi sebeli wamba nji,
"Kokulwa, Mbumu, kakuli kanisilya
kale esinu sonje no kwakena neyo no
litilo."
15 Eliywi sebeli liiya kwa yonyene
kame akano wili nji, "Esi sikenisitwe
kwa Nyambe, olese okwamba nji
nisaalitilo."
16 Nakuku tendahala ngeso twaatu,
esinu eso sebeli susetwa ku wilu.
17 Pitolosi yosi nahana epono ana
mono nji iikene, komumone, alume
ana tumiwa kwa Koneliyasi muny-
ima no kwibanguta ku ndoo ya Si-
moni sebeli akeela ni kwimana ba
mwelo.
18 Cwale sebeli aisana ni kwibanguta
nji, "Kana mokame muno ana
tibelele Simoni wisaniwa Pitolosi?"
19 Pitolosi yo sinahana eyi no
pono eyo, Emebo sebeli yamba kwa
yonyene nji, "Omone, alume aatu
kame akusaela.
20 Wimane mi oshetumuke, ote noo
oulwile oku lindalinda, kakuli time
ninaa tumu."
21 Cwale Pitolosi sebeli oshetu-
mukela kwaao alume ana tumeniwa
kwa yonyene ni kwamba nji,
"Yamene mu saela. Mulibaka libine
aba muneeyi?"
22 Cwale sebeli atambula nji,
"Koneliyasi, omukulu no masole,
kuluka, woyo ocila Nyambe ni
kukutekiwa ku sicaba sonje no Ma-
juda. Kame ana laeliwa ku lingeloi
no kukena okwisanena ku ndoo yaye,
nji ayupe eyo so wambe."
23 Cwale Pitolosi sebeli waatam-
bula ni kwaingenyeka mu ndoo.

Pitolosi ku ndoo ya Koneliyasi

Eliywaa linaku tatamako Pitolosi
sebeli ota noo, nanjili abaye namu
Jopa sebeli ata naye.
24 Kweeli linaku tatamako eliy-
waa sebeli aingena mu Sesaaliya.
Koneliyasi kame anakwa atatelela,
mane kame anakwisana bamweya
aa asinga onene naabaye.
25 Cwale Pitolosi aba anakwingena,
Koneliyasi sebeli omuwaniketa niku
kwela banji ni manwi ku makondo
aye niku mukubamena.
26 Kono Pitolosi sebeli omwimeka
ni kwamba nji, "Imana," "Nimene,
kame nili omunu fela."
27 Pitolosi yo ambola ni Koneliyasi,
sebeli aingena mu ndoo ni kuwanamo
aanu nokupula aunganine.
28 Pitolosi sebeli wamba kwa
onyene nji, "Aanyi kame mulimukile
nji ni kulwisa omulawo omunu
kakuli o Mujuda kalukele okuwana
nasimacaba andina simba okulekula
omunjili kwa yonyene. Kono
Nyambe nanikete nji nilese okwa-
liketa omunu yonje nji kame aiyalile
elitilo kasikena.
29 Cwale aba nina kutumeniwa,
kame nineyi nambulwa muk-
wakana. Cwale kame nimi ibanguta
nji, iikene munani isanene?"
30 Koneliyasi sebeli otambula
nji, "Kwabita kale amaywaa anee,

Kame naikalanga mundoo yange me nilapela omunji ba nako no waatu (15:00) mi sebeli nimona omulume onaku manga eikumango no kubenya yo imanine balubala wange
31 ni kwamba nji, ‘Koneliyasi okulapela kowe naku yupahala mi ni tituso towe na tihupuliwa kwa Nyambe.
32 Cwale otumene ku Jopa mi okaisane Simoni no litina lya Pitolosi, kame ali mu ndoo ya Simoni osikusuha eitumba, eyi ili beebi ni liwate.’
33 Cwale bokame aba nina leluba ookutumena, mi nutende wino aba uneyi. Cwale tonje kame tuli bamweya balubala wa Nyambe, oku yupa eyo ona laelwe yonje kwa Mbumu okutwambela.”

Engambolo Ya Pitolosi

34 Cwale Pitolosi sebeli oyatulula akanwa kaye ni kwamba nji, “Niti luli kame nilemuha nji Nyambe kakete omunu omo aikalele.
35 Kono mu sicaba ni sicaba munu yonje woyo omucila ni kutenda eyi ilukile, kame alumelelwa kwa yonyene.
36 Kame mulimukile eliñusa anaku tuma kwaana a Isilaele, okwa kutaza eliywi no kuwaba no kozo ya Jesu Kilesite Ombumu no aanu onje.
37 Kame mulimukile eyo ineyi mu Judeya monje eyi inaku tangisa mu Galileya munyima ya Jowani oku kutaza ei no kolobezo.
38 Kame mulimukile Nyambe omo anaku wabela Jesu wa Nazaleta ni Mebo no Kukena ni maata, ao anaku tendisa einu no kuwaba niku balisa aanu onje awo anakwi kalanga munji no maata a Satani, kakuli Nyambe kame ana kwikala naye.
39 Cwale kame tuli apaki kwiinu yonje anaku tenda bamweya mu naha no Majuda ni mu Jelusalema. Kame ana mwibaa, okumu tuleka.
40 Kono Nyambe naku mwingula ba liywaa no waatu ni kumuba oku monahala,
41 kasa kwaanu onje kono kwaaci anaku yulekiwa kwa Nyambe oku-tenda apaki, awo anakulya ni kunwa naye munyima no kwinguka kwaafu.
42 Kame ana tulaelele okukutaza kwaanu ni kupaka nji yokame ona ketiwa kwa Nyambe oku tenda omwatuli no asikuyoya naa sikufa.
43 Kwayonyene anuhi a Nyambe onje kame apaka nji munu yonje so pumena kwa yonyene kame sa tambule okulemenwa eibi mu litina lyaye.”

Asimacaba aba anaku tambula Emebo no Kukena

44 Abo Pitolosi yo saamba eyi, Emebo No Kukena sebeli ishetumuka beulu no aanu onje awo ana yupu eliywi.
45 Aasikupumena mwa onyene asimupato ana kwiiya ni Pitolosi sebeli akomoka, kakuli empo no Mebo No Kukena naitelwe simba kwaa siacaba.
46 Kakuli kame ana kwayupa aamba mu tipuo tindina oku lumbeka Nyambe. Cwale Pitolosi sebeli wamba nji,
47 “Kana kame kuli omunu so kanena aa aanu oku kolobeziwa ni meyi aa ana tambula Emebo No Kukena kanyi aaci?”
48 Cwale sebeli waalaela nji akolobeziwe mu litina lya Jesu Kilesite. Sebeli amukumbela okwikala noo amaywaa acana.

11

Epiho ya Pitolosi ku Keleke ku Jelusalema

1 Cwale Atumiwa naaasikupumena awo ali mu Judeya sebeli ayupa nji asimacaba nonyene kame ana tambula eliywi lya Nyambe.
2 Cwale Pitolosi aba nata ku Jelusalema, onyene asimupato sebeli amuzekisa nji,
3 “Iikene aba onati kwaalume aa kasita ku mupato ni kulya noo!”
4 Kono Pitolosi sebei otangisa okwaataluseta mu utungi nji,
5 “Kame nina kwikala mu muleneñi wa Jopa meni lapela, mi muku

hapiwa sebeli ni mona epono no sinu simonahala okwiiya banji kanyi olwambi no kuneneba olu lunungilwe ku mamaneneno anee, mane ni kwiiya kwa mene.

6 Aba nishetetako okwaliketa, sebeli ni mona eiyamana ni ibatana neyi yeenda ni mapumo ni iyunyi naku wilu.

7 Cwale sebeli ni yupa eliywi elyamba kwa mene nji, ‘Oimane, Pitolosi, oibae mi olye!’

8 Kono sebeli naamba nji, ‘Kokuulwa Mbumu! Kakuli asimbakwatanga kakwisa esi no matilo simba nokwakena esi sina ingene mu kanwa kange.’

9 Kono eliywi sebeli litambula aka no wiili okutunda ku wilu nji, ‘Eso ana kenisa Nyambe kaufanene okusi isana nji litilo.’

10 Esi kame sinaku tendahala kaatu, mi einu eyo yonje sebeli yukela ku wilu.

11 Ba nako eyo alume aatu sebeli akeela ku ndoo omo tuna kwikala, anaku tumenwa kwa mene okutunda kwa Sesaaliya.

12 Cwale Emebo sebeli inambela nji nite noo, okuulwile okuba elibaka. Abaange mutanu ni mumweya sebeli ata nange, mi nuukaingena mu ndoo no mulume woyo.

13 Cwale sebeli otwambela omo ana kumonena eliñeloi eli imanine mu ndoo yaye ni kwamba nji, ‘Waatume ku Jopa mi akalonde Simoni woyo oisaniwa Pitolosi.

14 Kame saambe kwa wene eliñusa elyo saaliku yoyise, wene naasindoo yowe onje.’

15 Nji ni tangise okwamba, Emebo No Kukena sebeli ishulumukela beulu yoo kanyi omo ina kwiyela kwaaci ku matatekelo.

16 Cwale sebeli ni puluka eliywi lya Mbumu, omo ana kwambela nji, ‘Jowani naku kolobeza ni meyi, kono anyi mbamu kolobeziwa ni Mebo No Kukena.’

17 Nji cwale Nyambe nakwaaba etimpo no kukufeka kanyi eto anakutuba aba tuna kupumena mwa Jesu Kilesite time anyine cwale nji nikanene Nyambe!”

18 Cwale aba anaku yupa eyi, sebeli akwa emicima ni ku kanyisa Nyambe aamba nji, “Cwale kwa simacaba Nyambe naabi ngeeso okubaka no moyo.”

Ekeleke mu Antiyoki

19 Cwale awo anaku hasana mulibaka no mayando ana kwiiya ba nako ana kweenda Setefani okakeela ku Foenisiya ni ku Sipulasi ni ku Antiyoki, aulwile okwamba eliywi kumunu yonje konji ku Majuda omboci.

20 Kono kame kuna kwikala anjili kwa onyene, alume naku Sipulasi ni ku Sileni nakwiiyanga ku Antiyoki mu kwambola ni Mangelike, oku kutaza eliywi lya Mbumu Jesu kwa onyene.

21 Amaata a Mbumu na kwikala noo, mi ni palo no kupula awo ana kupumena sebeli asiulukela kwa Mbumu.

22 Eliñusa no eyi sebeli liiya mukuyupahala mu Ndoo ya Nyambe na mu Jelusalema, mi sebeli atuma Banabasi ku Antiyoki.

23 Cwale aba ana kukeela ni kumona esishemo sa Nyambe, sebeli owabelelwa ni kwasusueza onje nji aongotete kwa Mbumu ni mucima no ku tundamena.

24 Kakuli neli mulume no kuwaba, nokwiyala Emebo no Kukena ni tumelo. Cwale aanu no kupula sebeli aekezeha kwa Mbumu.

25 Cwale Banabasi sebeli ota kwa Tesasi oka saela Saule.

26 Cwale aba anaku muwana, sebeli omulita ku Antiyoki. Kame ana kwikalamo omwaka aakuwana ni Ndoo ya Nyambe ni kwiyeta aanu no kupula onene. Mu Antiyoki aiyetwa neli ano weli okwisaniwa nji aasikupumena.

27 Cwale mu maywaa aa, anuhi a Nyambe sebeli aiya okutunda ku Jelusalema okuta ku Antiyoki.

28 Cwale omunjili mwa onyene ona kwisaniwa nji Angabusi sebeli wimana ni kwamba ni Mebo nji

kame sakwikale elishebo linene mu litunga lyonje, mi eyi kame inaku tendahala mu nako ya Kilaundiyasi.
29 Aiyetwa sebeli alela oku twalela aasikupumena ayakile mu Judeya etituso omunu ni munu oku tundisa omwa tweseta monje.
30 Cwale sebeli atenda ngeso, mi niku tumena akulu no Ndoo ya Nyambe , mu maoko a Banabasi ni Saule.

12

Amayando no Kupula

1 Mu nako eyo Ombumu Heloda sebeli otangisa oku yandisa anjili no Ndoo ya Nyambe.
2 Sebeli oibaa Jakobo minaye Jowani ni sabule.
3 Cwale aba ana kumona nji aendisi no Majuda na wabelelwa, sebeli wekeza okununga ni yonyene Pitolosi. Eyi neli mu maywaa no inkwa na mbulwa omumena.
4 Cwale aba ana kumana okumununga, sebeli omu beeka mu tolongo ni kumuba mu maoko no ikwata inee no masole, mi kame ana kulela oku mubeeka balubala noanu munyima no Paseka.
5 Cwale Pitolosi kame ana kuteulwa mu tolongo, kono Endoo ya Nyambe kaisiku lesele oku mulapelela mukusepahala kwa Nyambe.

Pitolosi aba nalukululwa mu Tolongo

6 Ousiku owo luli abo Heloda yo hupula nji amulite bandee kwaanu, Pitolosi kame nalangananga mukaci no masole ayili yo nungilwe amawenge ayili, mi atateleli ayili aali ba mwelo no tolongo.
7 Cwale komumone, eliñeloi lya Mbumu sebeli limonahala, mi eliseli sebeli limonahala mu tolongo, mi sebeli likuba Pitolosi ku timaci ni kumwingula okumwambela nji, “Oinguke mu wangu.” Amawenge sebeli akwa ku maoko aye.
8 Cwale eliñeloi sebeli limwambela nji, “Okufuke mi okumange amakatulo owe.” mi sebeli otenda ngeso, eliñeloi sebeli limwambela nji, “Okufuke omukanjo wowe mi onikoñe.”
9 Cwale sebeli obana ni kukoña eliñeloi, kasiku limuka nji eliñeloi eyi litenda niya luli, kono yonyene kame anaku nahana nji kame amona epono.
10 Cwale aba anakusiya omutateleli no weli ni uyu no wili, sebeli akeela ba mweelo no sondo ou ota mu muleneñi. Omweelo sebeli oku yatulula wenyene kwa onyene, mi sebeli atundamo ni kwenda mu ndila, cwale ababo eliñeloi sebeli limusiya.

11 Cwale Pitolosi sebeli olemuha yonyene ni kwamba nji, “Bano cwale kame ni yii nji ni niti! Mbumu na tumu elingeloi lyaye oku nilukulula mu maoko a Heloda ni kweyo yonje ana kutatelela aanu no Majuda.”

12 Cwale aba anaku lemuha sebeli ota ku ndoo ya Maliya, inawaye Jowani no litina linjili lya Maleka, omo ana kuungana ano kupula alemine okulapela.
13 Cwale abana kokota ba saandi no mweelo, omubika oisaniwa Loda sebeli oiya mukutambula.
14 Aba ana kulimuka eliywi lya Pitolosi, yo wabelelwe kasiku yatulula omweelo kono sebeli oituka okuta mukaci okaamba nji Pitolosi uno, kame aimanine ba mweelo.
15 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame otakana!” Kono yonyene sebeli ongoteta nji yokame. Sebeli aamba nji, “Ni lingeloi lyaye.”

16 Kono Pitolosi sebeli otwalelela okukokota, mi aba anaku yatulula sebeli amumona mi sebeli akomoka.
17 Kono sebeli waakobeta ni Lyoko nji aondoke, mi sebeli waatolokela omo ana mutundisete Mbumu mu tolongo. Mi sebeli wamba nji, “Mu simwete Jakobo naaasikupumena etaba eyi.” Cwale sebeli waasiya ni kuta ku sibaka sinjili.

18 Cwale aba kunakupa, sebeli kwikala omufilifili munene mukaci no masole kweeyo ina tendahala kwa Pitolosi.

19 Cwale Heloda aba ana kumusaela mi sebeli okwangwa okumuwana, sebeli ozekisa aatateleli ni kulaela nji kame afanena okufa. Cwale Heloda sebeli otunda mu Judeya okuta mu Sesaaliya oka ikalamo.

Elifu lya Heloda

20 Cwale Heloda onaku tinena aanu namu Tile ni Sidoni, cwale sebeli aiya kwa yonyene aali muumweya onje mi aba anaku twesa okususueza Bulasitasi esikombwa sa Mbumu, sebeli akumbela ekozo. Kakuli eilya yoo kame inakutundanga mu naha ya Mbumu.

21 Ba liywaa linaku ketiwa Heloda sebeli okufuka eikumango no umbumu ni kwikala mu lubona lwaye, mi sebeli wamba kwaanu mu umbumu.

22 Aanu sebeli akuweleza nji, “Eliywi eli lya mulimu, kasa lya munu.”

23 Ababo eliñeloi lya Nyambe sebeli limufula, kakuli kasiku kanyisa Nyambe, sebeli oliwa ku mibila ni kufa.

24 Kono eliywi lya Nyambe sebeli likula ni kwekezeha.

25 Cwale Banabasi ni Saule sebeli auka ku Jelusalema aba anakumana okwiyateteta omusebezi woo, sebeli aiya ni Jowani no litina linjiili lya Maleka.

13

Banabasi ni Saule aba anaku Ketiwa ni ku Tumiwa

1 Cwale mu Ndoo ya Nyambe namu Antiyoki kame kuna kwikala aanuhi naaiyeti, Banabasi, Simyoni ona kwisaniwa Nija, Lusiusi namu Sileni ni Manaeni omunjili no manduna no kuta ya Heloda omubusisi ni Saule.

2 Abo alemine oku kubamena Ombumu ni kukuyumena eilya, Emebo No Kukena sebeli yaamba nji, “Muni ketele Banabasi ni Saule atende omusebezi owo ninaa isanene.”

3 Cwale aba ana kumana okuuyumena eilya ni kulapela sebeli abeeka amaoko woo beulu yoo ni kwaafundula

Mu Sipulasi

4 Cwale, bakutumiwa ku Mebo No Kukena sebeli ata ku Selusia, mi okutunda abo sebeli alutela mu Sipulasi.

5 Cwale aba anoka keela mu Salamisi, sebeli aaka kutaza eliywi lya Nyambe mu tindoo no ilapelo no Majuda. Kame ana kweenda ni Jowani ona kwaatusanga.

6 Cwale aba anaende mu sooli mane okakeela ku Pafosi, sebeli akuwana ni mulume no mabibo, omunuhi no mapwa no Majuda no Litina lya Bal-Jesu.

7 Kame ana kwikalanga ku mubusisi Selgiusi Paulusi, omulume no kushangama. Woyo sebeli oisana Banabasi ni Saule na kulakaza okuyupa eliywi lya Nyambe.

8 Kono Elimasi no mabibo (kakuli neli yonyene etaluso no litina lyaye) sebeli wahanyeza, ni kweteka okukanisa omubusisi nji alese okupumena.

9 Kono Saule, woyo wisaniwa kame nji Paulusi, sebeli wiyala ni Mebo No Kukena mi sebeli omwaliketa

10 ni kwamba nji, “Weene omwana no kwiiba, wene esila no inu yonje nokuluka, wene wiyalile ouyi onje, kaulesele okusinya endila no kooloka ya Mbumu!

11 Cwale omone, elyoko lya Mbumu kame lili beulu yowe, kame sotende esibofu mi uulwe okumona eliywaa ba nako icana.”

Ababo okwilola ni uwi sebeli ifuka amiyo aye, mi sebeli osaela omunu no kumwendisa ni Lyoko.

12 Cwale omubusisi sebeli opumena aba ana kumona esi sineeyi, kakuli kame ana kukomokisiwa ku tuto ya Mbumu.

Mu Antiyoki namu Pisidiya

13 Cwale Paulusi naa ana kwenda noo sebeli atunda mu Pafosi ni kuta okakeela ni ku Pega namu Pamfiliya. Mi Jowani sebeli waasiya ni kuuka ku Jelusalema.

14 Kono onyene sebeli atunda mu Pega nuuka keela mu Antiyoki namu

Pisidiya, mi ba liywaa no Pumulo sebeli aingena mu ndoo no milapelo nuu ka ikala banji.
15 Munyima no ku bala omulawo naanuhi a Nyambe, aendisi no ndoo no milapelo sebeli aatumena omunu ona kwamba nji, “Abaange, nji kame muli ni liywi no kususuweza aanu, mu lyaambe.”
16 Cwale Paulusi sebeli oimana, mi yo kobetite ni Lyoko, sebeli wamba nji,
“Alume no Isilaele, naanyi mucila Nyambe, komuteetete!
17 Nyambe no aanu aa no Isilaele kame ana kukuketela asitetu ni kwaakulisa asiikalile mu naha no Engepita, ni Lyoko no kwimana sebeli waatundisamo,
18 cwale mu myaka no kukwana makumi anee (40) sebeli oyanda noo mu lihalaupa.
19 Cwale aba ana kumana okuyundisa amasika mutanu naayili mu naha no Kanana, mi sebeli waaba enaha yoo kanyi ayooli.
20 Cwale munyima nweeyo,
Sebeli waaba aatuli okutwala ba nako no munuhi wa Nyambe Samwele, mi kame sina kushimba emyaka ina kukwana emwenda inee ni makumi atanu (450).
21 Cwale aba anaku kumbela nji abiwe ombumu, Nyambe sebeli waaba Saule omwana Kishi, omulume no lusika lwa Benjamine, ni kubusa emyaka inakukwana makumi anee (40).
22 Cwale aba ana kumana oku mutundisa, sebeli oimeka Dabida okutenda ombumu woo, yonaku pakiwa ni kwamba eyaye nji, ‘Kame nina wana Dabida omwana Jese, omulume woyo okolwisa omucima wange, woyo sotenda eyo nisinga yonje.’
23 Mu lusika no mulume uyu Nyambe na liti omuyoyisi no Isilaele, yonyene Jesu, kanyi omo ana kusepiseza.
24 Cwale Jesu yo kasiiya kale Jowani yo wakutaza kale ekolobezo no kubaka kwaanu onje no Isilaele.
25 Cwale Jowani yoli beebi niku mana omusebezi waye, sebeli nji, ‘Ngasibine muyambuta nji time anyine? Kasa mene yonyene. Kokuulwa, kono munyima yange omunjili okeile, simba etinjatangwa naku makodo aye sitwese okwa nungutula.’

26 “Abaange, aanu no lusika lwa Abulahama naanyi monje aa acila Nyambe, kwaaci na kwiiyi eliñusa no kuyoyisa.
27 Kakuli awo ayoya mu Jelusalema naa endisi oo, mulibaka nji kasi limuka Jesu simba okwayupa amaywii no anuhi a Nyambe aa abaliwa ba liywaa ni liywaa eli no Pumulo, naiyateetete eyi no kumwatula.
28 Simba nji kasikuwana omubonda owo ofanena elifu, sebeli akumbela Pilato kwalukulwela yonyene nji aibaiwe.
29 Cwale aba ana kumana okwiiyateteta eyo inakuñoliwa eyaye, sebeli amutundisa ba sitondo ni kumu langeka mu libita.
30 Kono Nyambe naku mwiingula kwaafu,
31 ni kumoniwa mu maywaa no kupula kwaao ana kwiiya naye okutunda ku Galileya okuta ku Jelusalema, awo atendile cwale apaki aye kwaanu.
32 Cwale na tumilitele eliywi no kuwaba elyo Nyambe ana kusepisa kwaa njekulyetu nji,
33 esi ana iyatetete mwaaci anoo mu kwingula Jesu, kanyi kame omo kuñolelwe mu Lismu no wiili nji,

‘Tiwe Mwanange,
balelo kame nina kuleye.’
34 Cwale esisupo no niti aba ana mwingula kwaafu, nji katamba kuukela okoola, ya naamba Nyambe nji,

‘Kame sa nikube okukena
ni timbuyoti no niti tina kusepisiwa kwa Dabida.’
35 Cwale ni mu lisamu linjili nakwambiwa nji,

‘Kutamba kupumenena woyo no
kukena wowe nji amone
okoola.’
36 Kakuli Dabida aba ana kumana
okusebeza mu maywaa aye eso sina
kusaelwa kwa Nyambe, sebeli ofa, ni
kulangekwa kwa sitaye, ni kumona
okoola.
37 Kono woyo anaingula Nyambe,
katamba kumona okoola.
38 Cwalehe Abange, mu limuke nji,
mwa yonyene woyo mulume na
mwambeliwa oku lemenwa eibi
yenu,
39 mwa yonyene omunu yonje woyo
opumena kame alukululwa ku inu
yonje eyo kamutwese oku lukululwa
mu mulawo wa Mushe.
40 Mu tokomele nakubu, nji cwale
mu lese okwiyelwa kweyo inambiwa
kwaanuhi nji,
41 ‘Komumone, anyi akamashungu,
mu komoke, mi mufe!
Kakuli kame ni tenda omusebezi mu
maywaa enu,
omusebezi samuulwe oku
pumena,
naba sami talusete woo
omunu!’ ”
42 Aba ana kusinga okubanamo,
aanu sebeli akumbela nji atalusete
einu eyo afanena okutalusetwa eli no
Pumulo linjili.
43 Cwale asi mukopano aba ana
kufundulwa, aendisi no Majuda no
kupula na pulosebelite awo ase-
beleza Nyambe sebeli akoña Paulusi
ni Banabasi, awo sebeli aambola
noo, ni kwakutaza okongoteta mu
sishemo sa Nyambe.
44 Eli no Pumulo lina kutatamako
omunu yonje namu muleneñi se-
beli oiya mukuungana bamweya
mukuyupa eliywi lya Nyambe.
45 Kono aendisi no Majuda aba
ana kumona elikwanamunu, sebeli
ayupa omuna, ni ku kanana eyo
ina kwambiwa kwa Paulusi, ni ku
mushendoola.
46 Cwale Paulusi ni Bananbasi
sebeli aambela mukwacila nji,
“Kame ku lukeele nji eliywi lya
Nyambe lyambelwe anyi oweli.
Kono aba mulikana kame mukwat-
ula mwenyene nji kamu fanenwe
omooyo no kwaabwa, komumone,
kame tusiulukela kwa simacaba.
47 Kakuli cwale Ombumu natu
laelele nji,
‘Kame nina kutumu nji otenda eliseli
no asimacaba,
nji olita oku yoyisa mu litunga
lyonje okutwala ku mamane-
neno.’ ”
48 Cwale asimacaba aba ana
kuyupa ngeso, sebeli awabelelwa,
ni kukanyisa eliywi lya Nyambe, mi
ano kupula aa ana ketelwe omoyo no
kwaabwa, sebeli apumena.
49 Cwale eliywi lya Mbumu sebeli
lihasana mu silalanda sonje eso.
50 Kono aendisi no Majuda se-
beli asusueza akati aa aketukiwa
naalume abusai no muleneñi, ni
kwingulela Paulusi ni Banabasi
amayando, mi sebeli aacita mu naha
yoo.
51 Kono onyene sebeli atutula
eliluli ku makondo oo, ni kuta ku
Ikoniyamu.
52 Cwale aiyetwa sebeli aiyala
okuwabelelwa ni Mebo no Kukena.

14

Mu Ikoniyamu

1 Cwale mu Ikoniyamu sebeli ain-
gena bamweya mu ndoo no milapelo
no Majuda, aba ana kwambamo
eliywi, epalo no kupula sebeli
ipumena bamweya ku Majuda niku
Mangelike
2 Kono aendisi no Majuda anokwa
pumena sebeli asusueza asimacaba,
mi ni kwafilikanya emicima okul-
wisa aasikupumena.
3 Cwale sebeli aikalamo enako
no kuleba, aamba eyi no Mbumu
mukwacila, awo aaba oupaki ku
liywi no sishemo saye, mukutenda
eisupo neyi ikomokisa ni maoko oo.
4 Kono aanu namu muleneñi kame
anokutaba, anjili ku lineku no Ma-
juda anjili ku lineku no atumiwa.
5 Cwale omufilifili aba una ku-
tendiwa ku Majuda bamweya na
asimacaba, naa endisi oo, aba ana

kusinga nji akatende asiku pumena ouyi ni kwaafula ni mawee.
6 Atumiwa aba anaku lemuha etaba eyo, sebeli acilela ku Lisitila ni ku Deba emuleneñi namu Likaoniya, ni mu naha ikubapile nayo.
7 Omo sebeli akutazamo eliywi.

Mu Lisitila

8 Cwale mu Lisitila kame kuna kwikalanga omulume onaku leiwa yoli esiyanga no makondo, neli esiyanga okutunda ba kuleiwa kwaye.
9 Yonyene kame ana kuteteta Paulusi yo aamba. Paulusi sebeli omwaliketa, mi sebeli omona nji kame ali ni tumelo nji abalisiwe
10 cwale sebeli omwambela ni liywi no kuneneba nji, “Oimane ni makondo owe!” mi sebeli omatuka ni kweenda.
11 Cwale enyangela aba ina kumona eyo ana kutenda Paulusi, sebeli atangisa okukuwa mu puo no Silikaniya nji, “emilimu kame ineyi kwaaci mu sumbiwa sikufeka kanyi aanu!”
12 Banabasi kame anaku mubeeka elitina lya Zeusi, Paulusi neli lya Hemasi, kakuli neli yonyene omukulu ku kwamba.
13 Omupulisita, no ndoo ya Zeusi onyambe woo eyo inakwikala balubala no muleneñi, sebeli olita amapulu akabisitwe ni tipalisa ba myelo kame anaku singa okutenda esitabelo bamweya naanu.
14 Kono atumiwa Banabasi ni Paulusi aba ana kuyupa eyo, sebeli akaola eikumango yoo, mi sebeli aitukela mukaci no aanu no kupula alemine okukuwa nji,
15 “Alume, ikene aba mutenda ngesi? naaci tuli alume kanyi aanyi, mi kame tuna militele amaywi no kuwaba, nji kame mufanena okusiuluka okutunda ku inu eyi no mbulwa tuso okuta kuwa Nyambe no kuyoya woyo ona kutenda eliwilu ni litunga, ni liwate, neyo yonje ilimo.
16 Mu tinako naku nyima kame ana ku lumelelanga aanu onje okwenda mu mikwa yoo.
17 Nabakulingeso, kasikulesela okuba oupaki kakuli kame anatende wino ni kumiba ombula na kuwilu ni tinako no kukutula, okumiba eilya ni kwiiiyata emicima yenu oku wabelelwa.”
18 Mu maywi aa kasikutwesa aanu okwakanisa okwatendela eitabelo.
19 Kono sebeli kwiiya aendisi no Majuda ana kutunda mu Antiyoki ni mu Ikoniyamu, ni kusususweza aanu, sebeli afula Paulusi ni mawee ni ku mukoka oku mutundisa mu muleneñi mu kuhupula nji nafu.
20 Kono aiyetwa sebeli amubeeka mukaci mi sebeli oinguka ni kwingena mu muleneñi. Ba liywaa linaku tatamako sebeli ota ni Banabasi ku Deba.

Okuukela ku Antiyoki mu Siliya

21 Cwale aba ana kumana okukutaza eliywi mu muleneñi owo, ni kuwana aiyetwa no kupula sebeli aukela ku Lisitila ni ku Ikoniyamu ni ku Antiyoki.
22 Kame ana kongota emicima no aiyetwa ni kwaa susuweza nji atundamene mu tumelo, ni kwamba nji kame tufanena okwingena mu mayando no kupula nji twingene mu mubuso wa Nyambe.
23 Cwale aba ana kumana okuketa akulu mu keleke ni keleke, ni kulapela nuukuyumena eilya, sebeli aasiya mu sishemo no Mbumu woyo ana ku pumena mwa yonyene.
24 Cwale sebeli abita mu naha no Pisidiya ni kuta ku Pamfiliya.
25 Cwale aba ana kumana okwamba amaywi mu Pega, sebeli ata ku Ataliya,
26 cwale okutunda abo sebeli alutela ku Antiyoki, omo ana kubeekiwa mu sishemo sa Nyambe mu musebezi owo ana kwiyateteta.
27 Cwale aba ana kukeela, sebeli awaneka Ekeleke bamweya ni kwamba yonje eyo Nyambe ana tende noo, nomo ana yatulwele omweelo no tumelo no asimacaba.
28 Cwale sebeli aikala enako no kuleba naaiyetwa.

15

Omukopano ku Jelusalema

1 Kono anjili alume ana kwiiya
oku tunda mu Judeya sebeli aiyeta
aasikupumena nji, “Aba kamwain-
gene mu mupato okuta mu mulawo
wa Mushe, ka mu tamba okuy-
oisiwa.”
2 Cwale Paulusi ni Banabasi
abaana kukanana noo onene,
Paulusi ni Banabasi naanjili ngeso se-
beli ayulekiwa nji ate ku Jelusalema
kwaatumiwa naakulu akambole
etaba eyo.
3 Cwale Endoo ya Nyambe sebeli
yaafundula ngeso, sebeli ata endila
no kubita mu Foenisiya bamweya
ni mu Samaliya, alemine okwamba
eyi no ku siuluka no asimacaba,
mi sebeli aaba okuwabelelwa no
kuneneba kwa asikupumena onje.
4 Cwale aba ana kwiiya ku
Jelusalema, sebeli atambuliwa kwaa-
tumiwa ni keleke, ni kwaakulu, mi
sebeli atalusa yonje eyo ana kutenda
Nyambe mwa onyene.
5 Kono aasikupumena anjili ao ali
ku seemba no Afalisi sebeli aimana
ni kwamba nji, “Esi sifanena ni kwat-
wala ku mupato, ni kwaa laela nji
akuteke omulawo wa Mushe.”
6 Atumiwa naakulu sebeli akuwana
bamweya okutatuba etaba eyi.
7 Cwale munyima no kwaamb-
ota onene, Pitolosi sebeli oimana
nikwamba nji, “Abaange, kame
mulimukile nji mu maywaa ana
kubwa Nyambe na kuniketa mukaci
kenu nji mulibaka no kanwa kange
asimacaba kame afanena okuyupa
eliywi lya Nyambe ni kupumena.
8 Cwale Nyambe woyo olimukile
emicima yoo, kame aapaka mu
kwaaba Emebo No Kukena kanyi
omo ana tendele kwaaci.
9 Kasi tenda eshutano mukaci ketu
nonyene, kono kame anaakenisa ni
tumelo.
10 Cwalehe, iikene aba mweteka
Nyambe mu kubeeka ecoko mu
tindingo no aiyetwa eyo ana
kwangwa anjekulyetu simba eyo
natukutwesa okushimba?
11 Cwale kame tupumena nji
kame satu yoyisiwe mu sishemo sa
Mbumu Jesu, kanyi omo sayoyisetwe
nonyene.”
12 Cwale esikwata sonje sebeli son-
doka mi kame ana kuyupeteta kwa
Banabasi ni Paulusi aba ana kutalusa
etiponiso ni timakazo eto Nyambe
ana kutenda mwa onyene mukaci no
asimacaba.
13 Munyima aba ana kumana ok-
wamba, Jakobo sebeli otambula nji,
“Abaange muteetete kwa mene!
14 Simoni sebeli otalusa omo
Nyambe ana ku tangiseta oweli
okupotela asimacaba, nji mukaci koo
akuketele aanu aa afanena elitina
lyaye.
15 Eyambo eyi kame ilumelelana
ni maywi no anuhi a Nyambe, kanyi
omo kuñolelwe nji,
16 ‘Munyima no eyi, kame sa nuuke,
mi kame sa ni yake esibaka ana
kuyoya Dabida , eso sinakwi
Kame sani yake ba matota no kale,
mi kame sani wiimeke.
17 Nji aanu ana siyalako asaele
Mbumu,
naa simacaba onje awo ana
isaniwa mulibaka no litina
lyange.
18 Kame kwamba Mbumu, woyo ona
kutenda einu eyi nji ilimukiwe
okutunda ku matatekelo.’
19 Abakulingeso, ekatulo yange
ninji, “Katu fanene oku kataza
asimacaba awo asiulukela kwa
Nyambe.
20 Kono kame tufanena ok-
waañolela nji atunde kweyi no litilo
no maswaniso, ni kuuhule, ni kweyi
no kowiwa, ni ku unyinga.
21 Kakuli okutunda ku nako na
kukale mu muleneñi ni muleneñi
kame kuli ao akutaza eyi no milao ya
Mushe eli no Pumulo neli no Pumulo
mu tindoo no milapelo.”

Eliñolo kwaa Simacaba no Alumeli Okutunda ku Kuta

22 Cwale kame kuli wino atumiwa
naakulu ni keleke yonje, okuketa
alume okutunda mwaonyene ni
kwaatuma ku Antiyoki bamweya ni
Paulusi ni Banabasi. Sebeli atuma

Juda woyo oisanwa nji Banabasi, ni Sailasi, alume abusa mukaci no aasikupumena,
23 ni kwatumena eliñolo linjili eli lyamba nji, “Abaange, atumiwa bamweya naakulu, nikwaaasikupumena nwa simacaba mu Antiyoki ni mu Siliya ni mu silisiya, mulumele.
24 Kakuli na tuyupu nji aanu anjili ana tundu mwaaci kame ana mishupu ni maywi, oka mifilikanya emicima yenu, simba nji katwasikwa laela ngeso.
25 Naku monahala wino mwaaci, aba tuna lumelelana bamweya, okuketa alume okwatuma kwaanyi naa singiwa etu Banabasi ni Paulusi,
26 alume ana ku toboha omoyo woo mulibaka lya Mbumu wetu Jesu Kilesite.
27 Cwalehe natu mitumene Judasi ni Sailasi, awo onyene mbami talusete einu imweya mu liywi no kanwa.
28 Kakuli na kumonahala wino ku Mebo no kukena ni kwaaci okwamibeeka omushimbo no kuneneba okubita eyi einu no utokwa,
29 nji mukulya kweyo ina tendiwa esitabelo ku maswaniso neyi itunda ku unyinga ni kweyi no kowiwa neyi itunda mu uhule. Nji kame okuteula wenyene kweeyi, mbu tende wino. Musiyale wino.”

30 Cwale aba ana kufundulwa awo, sebeli ata ku Antiyoki, niku waneka bamweya emikopano ni kwaaba eliñolo.
31 Cwale aba ana ku libala, sebeli awabelelwa onene ku maywi alyo no susuezo.
32 Cwale Judasi ni Sailasi, awo ana kutenda onyene aanuhi a Nyambe, sebeli asusueza aasikupumena ni maywi no kupula ni kwaaongota.
33 Cwale aba ana kwikalamo enako no kuleba, sebeli afundulwa mu kozo kwaaasikupumena awo ana kwafundula.
34 Kono Sailasi sebeli osinga oku siyala.
35 Kono Paulusi ni Banabasi sebeli asiyala mu Antiyoki, aiyeta ni kukutaza eliywi lya Mbumu, bamweya naanjili ano kupula.

Paulusi ni Banabasi aba ano Kutaba

36 Cwale munyima no maywaa anjili, Paulusi sebeli wambela Banabasi nji, “Wiiye, tuuke tukapotele aasikupumena mu muleneñi ni muleneñi omo tuna kwambanga eliywi lya Mbumu, ni kumona omo ayoyela.”
37 Cwale Banabasi sebeli osinga okushimba Jowani woyo oisaniwa nji Maleka.
38 Kono Paulusi sebeli onahana nji alese okushimba omunu ona kwaasiya asili mu Pamfiliya, mi kasi kuta noo mu musebezi woo.
39 Cwale sebeli kwinguka efapano no kuneneba, mane sebeli akutaba, Banabasi sebeli oshimba Maleka ni ku lutela mu Sipulasi,
40 kono Paulusi sebeli oketa Sailasi ni ku funduka, yo beekilwe mu sishemo no Mbumu kwaaasikupumena.
41 Cwale sebeli ota mu Seliya ni mu Silisiya, yo ongota etikeleke namo.

16

Timoteya yota ni Paulusi ni Sailasi

1 Paulusi sebeli wiiya mu Deba ni ku Lisitila. Omo kame ku na kwikalanga omwiyetwa, no litina lya Timoteya. Omwana no mukati no Mujuda omuasikupumena, kono sitaye neli omungelike
2 Kame ana kupakiwa wino kwaa asikupumena na mu Lisitila ni mu Ikoniyamu,
3 Paulusi kame ana ku saela Timoteya nji amu sindekete, mi sebeli omushimba ni ku mubeeka ku mupato mulibaka no Majuda ana kwiikalanga mu ibaka eyo, kakuli kame ana kulimuka nji sitaye neli mungelike
4 Aali mu musipili woo okuta ku mileneñi, sebeli alaela aaasikupumena nji amamele omulawo ana kubeeka

atumiwa naakulu awo ana kwikalnga mu Jelusalema.
5 Cwale etikeleke kame tina kongotiwa mu tumelo, ni kwekeza ku palo mu liywaa ni liywaa.

Epono ya Paulusi no mulume naku Mesodoniya

6 Cwale sebeli ata mu naha no Filinjiya ni mu Galatiya, kakuli Emebo No Kukena kame ina kwaakanisa okwamba amaywi mu Asia.
7 Cwale aba ana kwiiya okusheeteta amabapa ni Misiya, sebeli a saela okuta mu Betiniya, kono Emebo ya Jesu kaisikwa alumelela.
8 Cwale aba ana kumana okweenda mu naha no Misiya, sebeli ashetumukela ku Tulowasi.
9 Paulusi sebeli omona epono mu usiku, omulume naku Mesodoniya yo imanine yo mu kumbela ni kwamba nji, “Wiiye mu Mesodoniya mukututusa.”
10 Cwale aba ana kumana okumona epono eyo, Ababo sebeli tuku tukiseta mu wangu okuta ku Mesodoniya, me tunahana nji Nyambe kame ana twisanene oka kutazamo eliywi kwa onyene.

Mu Filipi, Okufutuka kwa Lidiya

11 Aba tuna kufuula okutunda mu Tulowasi, sebeli tuta ku Samotilasi, eliywaa lina kutatamako sebeli tukafuweka mu Ne-yapolisi.
12 Aba tuna kutundamo sebeli tukaingena mu Filipi, omuleneñi no weli mu sikiliti no Mesodoniya, kame ni koloni no Maloma. Sebeli twiikalamo amaywaa no mupula.
13 Cwale ba liywaa no Pumulo sebeli tuta ku nyonga no musindi, oko tuna kuhupula nji kame kuli esibaka no milapelo, mi sebeli twiikala ni kwamba naakati ana ku unganako.
14 Omukati omunjili mwa onyene ona kutuyupa neli no litina lya Lidiya, ona kutunda mu muleneñi no Tiyatila, omuulisi no ibyana no undilu. Woyo olapela Nyambe, mi Ombumu sebeli oyatulula omucima waye nji atokomele eyo aamba Paulusi.
15 Cwale aba ana kumana okukolobeziwa, naasindoo yaye, sebeli otu kumbela nji, “Nji namwaatula nji mbili wa ku sepahala kwa Mbumu, mwiiye mu ndoo yange mwikalemo.” Sebeli otu hapeleza okuta.

Mu Tolongo ku Filipi

16 Eliywaa linjili kame tuna tanga mu sibaka no milapelo, sebeli tukuwana ni musizana no mubika woyo oli ni mebo no unuhi, naku fumisa onene molyaye mu ku nuha.
17 Sebeli okoña Paulusi naaci yo kuweleza nji, “Alume aa nabika a Nyambe oli beulu! Kame amyambela endila no mooyo!”
18 Eyi kame ana kwitenda mu maywaa no kupula. Kono Paulusi sebeli otina, ni ku futuka ni kwamba ku mebo nji, “Kame ni ku laela mu litina lya Jesu Kilesite otunde mwa yonyene!” Cwale sebeli itunda mwa yonyene ababo ba nako eyeyo.
19 Kono aolyaye aba ana kumona nji naabwelwe esepo no ku fuma, sebeli alema Paulusi ni Sailasi ni kwatwala mu sibaka no musika balubala nwaa busisi.
20 Cwale aba ana kumana okwaalita bouso nwaatuli, sebeli aamba nji, “Alume aa, Majuda mi kame alyanganisa omuleneñi wetu.
21 Kame aiyeta emikwa eyo no kwafanena nji twiikoñe ni kwiitambula aaci Amaloma.”
22 Enyangela sebeli itateka okwaalwisa,
mi aatuli sebeli akaola eikumango yoo ni kuba etaelo nji afuliwe ni pafa.
23 Cwale aba ana kumana okwafula emiupa no kupula, sebeli aaingenyeka mu tolongo, ni ku laela omutateleli nji aatatelele onene.
24 Woyo aba na laelelwe ngeeso, sebeli waabeeka mu tolongo na mukaci ni kwaabeeka amakondo oo mu itondo.
25 Kono ba kaci no usiku Paulusi ni Sailasi sebeli alapela ni kwiimba etindimo kwa Nyambe, mi amapantiti ateeteta.

26 Mu nako imweya fela sebeli
kwiiya ezikinyeho no litunga, cwale
emitomo no tolongo sebeli inyan-
ganya mi ababo emyelo sebeli iy-
atuluka mi amawenge onje sebeli
anungutuka ku munu yonje.
27 Cwale omutateleli aba ana
kwinguka ni kumona nji emyelo
naiyatuluka, sebeli oshomona omuk-
wale waye nji akwibae, ba kuhupula
nji mwendi amapantiti onje naatun-
dumo.
28 Kono Paulusi sebeli okuwa ni
liywi no kuneneba nji, “Olese ok-
wibaa, kakuli tusilimo toonje.”
29 Omutateleli aba ana ku kumbela
elibona, sebeli witukelamo, mu ku-
cila sebeli okakwela ku makondo a
Paulusi ni Sailasi.
30 Cwale sebeli waatundiseta ba
ndee ni kwamba nji, “Alume, ngasib-
ine sani tende nji ni yoyisiwe?”
31 Cwale sebeli aamba nji, “Ol-
umele mwa Mbumu Jesu, mbuyoy-
isiwa, wene mane naasindoo yowe.”
32 Cwale sebeli aamba amaywi no
Mbumu kwa yonyene ni kwao onje
ana kwikala mu ndoo yaye.
33 Sebeli waashimba mu nako
eyeyo no usiku, ni kwaayow-
isa ba miupa-upa yoo, mi sebeli
okolobeziwa ababo naasindoo yaye
onje.
34 Cwale sebeli waalita mu ndoo
yaye, ni kwaaba eilya balubala woo,
ni ku wabelelwa naa sindoo yaya
onje kakuli na lumele mwa Nyambe.
35 Kono aba kuna kupa, aatuli se-
beli alaela omupolisa, ni kwamba nji,
“Waalukulule awo alume akutele.”
36 Cwale omupolisa sebeli os-
imweta Paulusi amaywi awo, ni
kwamba nji, “Aatuli nani tumu nji
mu lukululwe mu kutele. Cwalehe
na mulukululwa, mi mweende mu
kozo.”
37 Kono Paulusi sebeli wamba
kwa onyene nji, “Kame ana tufulu
balubala nwaanu, kono kasikutwat-
ula oweli, aci tutendile tuli amaloma,
mi naatubeeke mu tolongo. Cwale
kame asaela oku tu tundisamo ku
mukunda? Kokuulwa! Mwaalesele
onyene aiye muku tutundisamo.”
38 Amapolisa sebeli asimweta aat-
uli amaywi ao, mi sebeli acila aba ana
kuyupa nji neli Maloma.
39 Cwale sebeli aiya nuuku
kokobeza kwaonyene. Sebeli
aatundisamo, ni kwakumbela nji
asiye omuleneñi.
40 Cwale aba ana kutunda mu
tolongo, sebeli ata kwa Lidiya, mi
cwale aba ana kumana okumona
naaasikupumena, ni kwaaongota
emicima, mi sebeli afunduka.

17

Mu Tesalonika

1 Cwale aba ana kubita mu Am-
fipolisi ni mu Apoloniya, sebeli aiya
mu Tesalonika omo kuna kwikala en-
doo no milapelo no Majuda.
2 Paulusi mu mukwa waye sebeli
oingena kwa onyene, mi mu tisunda
taatu, yo kanana noo okutunda mu
mañolo
3 ni kwataluseta ni kwamonisa
nji kame kuna kufanena Kilesite
oku yupisiwa okukola ni kwinguka
kwaafu, ni kwamba nji, “Woyo Jesu
nineeyi mu kwamba kwaanyi eyaye,
yokame Kilesite.”
4 Cwale anjili mukaci koo sebeli
asusuezwa, nuukuwana ni Paulusi ni
Sailasi bamweya naa nokupula no
Mangelike mane naakati no kupula
ao akutekiwa.
5 Kono aendisi no Majuda kame
ana kwafelanga omuna, mi sebeli
ashimba aafokoli anjili anatoliwa, ni
kwaawaneka okwaatenda esitopa,
ni kubeeka omuleneñi mukaci,
okutinguluka endoo ya Njasoni,
okwaasaela nji aalite kwaanu.
6 Cwale aba na kuulwa okwawana,
sebeli akokela Njasoni naanjili
aasikupumena balubala no abusisi
no muleneñi alemine okukuwa nji,
“Alume awo ana liti outata mu
litunga, kame aneyi ni kuno,
7 mi Njasoni naatambula, mi onje
kame alwisa emilao ya Sizale aamba
nji kame kuli omunjili Ombumu
yonyene Jesu.”

8 Cwale aanu naabusisi no muleneñi sebeli ahakanyeha aba ana kuyupa eyi.
9 Cwale aba ana kushimba amali kwa Josani ni kwaanjili, sebeli aalesela nuukutela.

Mu Beliya

10 Ababo aasikupumena sebeli afundula Paulusi ni Sailasi ousiku okuta ku Beliya, mi aba ana kukeela sebeli aingena mu ndoo no milapelo no Majuda.
11 Cwale aendisi no Majuda aa kame ana kwikala ni micima no kuwaba okubita awo na mu Tesalonika, kakuli kame ana tambula eliywi mu kutukufalelwa, ni kusaisisa mu mañolo mu liywaa ni liywaa okumona nji einu eyi moikalele.
12 Ano kupula mwaonyene sebeli apumena, naakati no kukutekeha no Mangelike naalume ngeeso.
13 Kono cwale aendisi no Majuda na mu Tesalonika aba ana kuyupa nji eliywi lya Nyambe kame lyambiwa kwa Paulusi mu Beliya, sebeli aiya mo mu kufilikanya esicaba.
14 Cwale aasikupumena ababo sebeli afundula Paulusi, okumutwala ku liwate, kono Sailasi ni Timoteya sebeli asiyalamo.
15 Awo ana sindeketa Paulusi sebeli akakeela ku Atenesisi, abaana kuuka sebeli aiya ni titaelo okutunda kwa Paulusi nji, Sailasi ni Timoteya ate kwa yonyene muwangu mi ababo sebeli afunduka.

Mu Atenesisi

16 Ababo Paulusi yosaatatelele mu Atenesi, sebeli otina aba ana kumona nji omuleneñi kame wiyalile eifekiso no milimu.
17 Cwale sebeli okanana ni Majuda mu ndoo no milapelo naanu awo acila Nyambe, sebeli otenda ngeso muliywaa ni liywaa ku munu yonje woyo ona kuwaninga mu musika.
18 Cwale a si Epikulini ni sitoiki filosofi sebeli aambola naye. Mi anjili sebeli aamba nji, “Osibuwabuwi uyu iikene aamba?”
Anjili sebeli aamba nji, “Kame amonahala kanyi omukutazi no milimu indina.” kakuli kame ana kwaataluseta ya Jesu neyi no kwinguka kwaafu.
19 Cwale sebeli amushimba, okuta naye ku Aleopangasi ni kwamba nji, “Kame tusinga okulimuka eyi tuto no ubya eyi wamba iikene italusa?
20 Kakuli nuliti eyambo no kwatwaelwa mu matwi etu, cwale kame tusinga okulimuka eyi italusa.”
21 Cwale Amaatenesi onje naanu andina ao ayoyanga mo kaasikutenda esindina konji okwamba simba okuyupa eyi no ubya.

22 Cwale Paulusi sebeli oimana bakaci nwa Aleopangasi ni kwamba nji, “Anyi alume no Atenesi, kame ni lemuhile nji mu ndila yonje kame muli ni tumelo.
23 Kakuli aba ninabiti kame nina mono outokwa wetu noo ku lapela, sebeli ni wana ealetale aba ku ñolilwe nji, ‘Kwa Nyambe no kwalimukiwa.’ Iikene cwale aba mu lapelela einu no kwalimukiwa, eyi yanamba kwaanyi.
24 Nyambe ona ku tenda elitunga niinu yonje ilimo, bakutenda Ombumu no liwilu ni litunga, ka yoyo mu tikeleke ti yakilwe ni maoko nwaanu.
25 Simba kame asebelezwa ni maoko nwaanu, kanyi nji kame asaela esinjili, kakuli yonyene kame aba aanu onje ouplo ni kooyela ni inu yonje.
26 Cwale kame ana kutenda mumweya mu matunga onje nwaanu oku yoya ba lubala no litunga longe, yokame ona lukisa etinako ni miseto no aanu omo ayayo.
27 Cwale nji kame afanena okusaela Nyambe, mu kuyambuta nji mba mubabatele ni ku muwana, mi yonyene kayoyo oku no kuleba naaci.
28 kakuli mwa yonyene kame,

‘Tuyoya, ni kweenda, ni kwikala kwetu.’

Sokame anaamba asikuloka anjili nji,

‘Naaci kame tuli anaaye luli.’

29 Cwale aba tuli ana a Nyambe, ka tulukele oku yambuta nji Nyambe mba feke kanyi gauda, simba esilibela, simba eliwee, eili eyi imanena esifekiso no mihupulo no munu.
30 Mu nako na kunyima Nyambe kame ana kwaliketanga aanu feela, kono bano kame alaela aanu onje okwaali nji abake.
31 Kakuli na kubeeka eliywaa elyo saatule elitunga mu niti mu mulume woyo ana kuketa, mi mweesi nabi aanu onje mu kumwingula kwaafu!"
32 Cwale aba na kuyupa eyi no kwinguka kwaafu, anjili sebeli asheka kono anjili sebeli aamba nji, "Kame satu kuyupe kame wamba ba tuto eyi."
33 Cwale Paulusi ababo sebeli waasiya.
34 Kono aanu anjili sebeli akoña ni ku pumena, mwaonyene Denisi no Aleopangasi ni mukati no litina lya Damalisi naanjili aanu.

18

Mu Kolinte

1 Aba kuna bwi eyo, Paulusi sebeli otunda mu Atenesi okuta ku Kolinte.
2 Cwale sebeli okawana Omujuda no litina lya Akila, kakuli Kulaude kame ana ku laela aendisi no Majuda okutunda mu Loma. Cwale sebeli ota okaamona,
3 kakuli neli omunu no musebezi umweya nonyene, sebeli oikala noo, mi kame ana ku sebezanga, kakuli neli asiku tenda amatende.
4 Cwale kame anakukanananga mu ndoo no milapelo eli no Pumulo lyonje, mi sebeli osususweza aendisi no Majuda ni Mangelike
5 Cwale Sailasi ni Timoteya aba ana kukeela okutunda ku Mesodenia, Paulusi yo patehile ni kukutaza, okuba oupaki ku Majuda nji Kilesite yokame Jesu.
6 Cwale aba ana ku mu sheununa, sebeli otutula eikumango yaye ni kwamba nji, "Ounyinga wenu wikale ba mitwi yenu! Mene sikwite omubonda ku onyene. Okutunda bano kame sanite kwaa simacaba."
7 Cwale sebeli otundamo ni kuta ku ndoo ya mulume no litina lya Tite Justusi omulapeli wa Nyambe, endoo yaye kame ina kwikalanga abeebi ni ndoo no milapelo.
8 Kilisipo omubusisi no tindoo no milapelo, ona ku pumena mwa Mbumu, bamweya naa sindoo yaye, mi Amakolinte ano kupula ana kuyupa Paulusi sebeli apumena mane niku kolobeziwa.
9 Cwale Ombumu sebeli wamba kwa Paulusi mu usiku umweya mu pono nji, "Olese kucila, kono waambe mi olese okondoka,
10 kakuli kame nili ni wene, mi kakwisa omunu so kulwisa simba okulemeka, kakuli kame nili naanu no kupula muno mu muleneñi."
11 Cwale sebeli oikala omwaka mu mweya ni tikweti mutanu ni kamweya, (6) yo iyeta eliywi lya Nyambe mwaonyene.
12 Kono cwale Galiyo yoli omubusisi no Akaya, aendisi no Majuda sebeli akuwana ni ku lwisa Paulusi ni ku mulita balubala no Kuta.
13 Sebeli aamba nji, "Wuyu mulume kame asususweza aanu ku lapele Nyambe mu ndila eyo ilwisa omulawo!"
14 Kono Paulusi aba ana kusinga okwamba, Galiyo sebeli wambela aendisi no Majuda nji, "Kambe ni mulibaka no kufosa simba okutenda omubonda, kambe kame kuli elibaka elyo ni twesa oku miyupisisa anyi aendisi no Majuda.
15 Kono kakuli ni mulibaka no tipuzo no maywi ni matina ni mulawo wetu, mu kumonene mwenyene. Kame ni kana okwatula eyambo eyi.
16 Cwale sebeli waatundisa mu Kuta.
17 Cwale onje sebeli alema Sosiene, omwendisi no ndoo no milapelo ni ku mufula balubala no Kuta. Kono Galiyo kasi kutwalako omucima.

Okuuka ku Antiyoki

18 Munyima no eyi, Paulusi sebeli oikala amaywaa no kupula, ni kusiya akwaye ni kulutela ku Siliya, yo enda

ni Pulisila ni Akila. Ku Senkiliya, sebeli okukuliwa etiñuki, kakuli kame ano kununga esinjili.

19 Cwale sebeli akeela mu Efese, mi sebeli waasiyamo, kono yonyene sebeli ota mu ndoo no milapelo mu ku kanana ni Majuda.

20 Cwale aba ana ku mukumbela nji aikale noo enako no kuleba, sebeli okana.

21 Kono aba kwaasiya, sebeli waambela nji, “Kame sani kauke kwaaci nji Nyambe mba singi.” Cwale sebeli oluta okusiya Efese.

22 Cwale aba ana kukeela mu Sesaaliya, sebeli ota okakeeta etikeleke mi cwale sebeli oshetumuka ku Antiyoki.

23 Munyima no kwikalamo enako, sebeli ota ku sibaka ni sibaka mu naha yonje no Galatiya ni Filigiya yo ongota aiyetwa.

Apolosi mu Efese ni mu Kolinte

24 Cwale Omujuda onakwisaniwa nji Apolosi, woyo ona kuleyelwa mu Alekizandiliya, sebeli wiiya mu Efese. Neli omulume no kulimuka okwamba wino ona kwiyeta eliywi.

25 Kame ana kwiyeta mu ndila ya Mbumu, ni kutenda omubika mu mebo, kame aamba ni kwiyeta winowino einu eyi yaama Jesu, kono eyo ana kulimuka yonyene neli kolobezo ya Jowani fela.

26 Sebeli otateka okwamba mu undume mu ndoo no milapelo, kono cwale Pulisila ni Akila aba ana ku muyupa, sebeli amutwala ku ndoo ni ku mutaluseta omo aikalele Nyambe wino.

27 Cwale aba ana kusinga okuta okulutela ku Akaya, aasikupumena sebeli amususuweza ni kuñolela aiyetwa nji amutambule. Aba ana kukeela, sebeli otusa onene mu sishemo awo ana ku pumena.

28 Kakuli kame ana kutwesa okwambela aendisi no Majuda mu maata no kuneneba mukwamonisa mu mañolo nji, Kilesite yokame Jesu.

19

Paulusi mu Efese

1 Apolosi yoli mu Kolinte Paulusi sebeli okaula enaha eyi ilumbile ni kwiiya mu Efese. Omo sebeli owana aiyetwa anjili.

2 Cwale sebeli waaibanguta nji, “Na mukutambula Emebo No Kukena aba muna ku pumena?” Mi sebeli atambula nji, “Kokuulwa, katwa siku yupa simba mbicana nji kame kuli Emebo No Kukena.”

3 Cwale sebeli waaibanguta nji, “Ka kolobezo mu na kukolobezwa nayo?”

Sebeli atambula nji, “Mu kolobezo ya Jowani.”

4 Cwale Paulusi sebeli wamba nji, “Jowani kame ana ku kolobeza ni kolobezo no kubaka, okwambela aanu nji apumene kwa woyo soiya munyima yaye, yonyene Jesu.”

5 Aba ana kuyupa eyo, sebeli akolobezwa mu litina lya Mbumu Jesu.

6 Cwale Paulusi aba anakumana okwabeeka amaoko aye beulu, Emebo No Kukena sebeli yaashulumukela beulu yoo, mi sebeli aamba mu tindimi no kwalimukiwa mane ni kunuha.

7 Oonje kame ana kukwana epalo ikuma ba likumi naayili (12).

8 Cwale sebeli oingena mu ndoo no milapelo mi mu tikweti taatu yo aamba mu undume, yo kanana noo ni kwakolwisa eyi no mubuso wa Nyambe.

9 Kono anjili kame ana kwikala ni mahanyi okwapumena, aamba eyi no kwiiba eyi no Ndila balubala no mukopano, sebeli otunda kwa onyene, ni ku shimba aiyetwa, yo ambola noo mu liywaa ni liywaa mu muyako no ndoo ya Tilanasi.

10 Eyo sebeli yekeza mu myaka yiili, nji cwale aanu no Asiya ayupe eliywi lya Mbumu aendisi no Majuda bamweya ni Magelike

Aana a Sikeba

11 Cwale Nyambe naku tenda etimakazo no ku komokisa mu maoko a Paulusi.

12 Etitaulo mane ni tinyambi naiku tundisiwa ba lutu lyaye sebeli ibeekiwa kwaa sikukola, ni meeti

sebeli atunda, ni mebo no kwiiba sebeli itunda mwa onyene.
13 Cwale anjili no aendisi no Majuda ana kwendanga atundisa Emebo no kwiiba, kame ano kutusisanga okwamba elitina lya Jesu nji, “Kame ni ku laela mu litina lya Jesu, woyo ona kukutaziwa kwa Paulusi.”
14 Aana mutanu na yiili no mupulisita mukulu no Majuda no litina lya Sikeba ana kutenda ngeso.
15 Kono emebo no kwiiba sebeli yaatambula nji, “Jesu ni muyii, ni Paulusi ni muyii, kono wene tiwe anyine?”
16 Cwale omulume woyo ona kwingeniwa ku mebo kwiiba sebeli waamatukela beulu ni kwaakoma, mane sebeli atunda ku ndoo eyo aali njeshe ni ku lemekiwa.
17 Cwale eyi yonje sebeli ilimukiwa kwaanu onje na mu Efese, aendisi no Majuda bamweya ni Magelike, mi sebeli aingenenwa okucila onje, mi elitina lya Mbumu Jesu sebeli lilumbiwa onene.
18 Aasikupumena no kupula kwaao ana kupumena sebeli aiya, mu kuukunyaza ni shongotola eyo no kwiiba ana kutendanga.
19 Cwale epalo nwao ana kutendanga amabibo sebeli alita etibuka too ni kuticiña aanu onje amwine, mi sebeli abala eteko no tibuka kame ina kwana eikiti makumi mutanu (50; 000) no muwaya-waya no silibela.
20 Cwale eliywi lya Mbumu sebeli liyanduluka ngeso ni kukula.

Emifilifili mu Efese

21 Cwale eyo aba ina kubwako, Paulusi sebeli olela mu muhupulo no mebo nji abite mu Mesodeniya ni Akaya ni kuta ku Jelusalema, yo aamba nji, “Munyima no kwikala kuya,” sebeli wamba nji, “Kame ni fanena okamona ku Loma.”
22 Cwale aba ana kumana otuma aiyetwa aye ayili mu Mesodoniya awo amutusa, Timoteya ni Elasito, yonyene yosili mu Asiya mbicani.
23 Kusili mu nako eyo omufilifili no kuneneba sebeli wiiya mulibaka no Ndila.
24 Kakuli omulume wisaniwa Demetiliusi, woyo ona kuumbanga endoo no silibela no milimu no Atemisi, kame ana kuluwisa onene abeleki no musebezi owo.
25 Cwale sebeli waawaneka bamweya, naawo anjili asebeza omusebezi kanyi woo, ni kwamba kwa onyene nji, “Alume, kame mulimukile nji aba mufuma ni mulibaka no musebezi ou.
26 Cwale kame mu mona ni kuyupa nji kasa mu Efese feela kono ni mu naha yonje no Asia Paulusi kame ana susuweze ni kukolwisa epalo no aanu, yo aamba nji, emilimu itendiwa ni maoko kasa emilimu.
27 Ekozi eyo iiya, kasa nji omusebezi wetu mbau shwauka, kono ngeso ni ndoo no mulimu mukati otompeha oisniwa nji Atemisi kame saya liketwe kanyi esinu na mbulwa tuso, nji mane niku tompeha kwaye kame saku sinyehe, yonyene woyo olapelelwa mu Asiya ni mu litunga lyonje!”
28 Cwale aba ana kuyupa eyo, sebeli atina onene ni kukuwa nji, “Woyo no kuneneba ni Aetemisi no Maifese!”
29 Cwale omuleneñi sebeli wiyala ni ku hakanyeha, mi sebeli aitukela bamweya mu teatele nikulema Gayusi ni Alisitako aanu na mu Mesodoniya awo ana ku sindeketanga Paulusi mu misipili.
30 Paulusi kame ana kusinganga oku monahaza kwaanu no kupula, kono aasikupumena kasi ku mulumelelanga.
31 Cwale ni manduna anjili na mu Esiya awo anokusinga naye, sebeli amutumena ni ku mukumbela nji alese okumonahaza ba patelo.
32 Cwale anjili sebeli akuwa sinu simweya, anjili sinjili kame, kakuli kame ana kuungana mu kuhakanyeha, mi ano kupula kasiku limuka eso ana kuunganena.
33 Anjili aanu mu nyangela se-

beli atundisa Alekizanda, woyo aendisi no Majuda ana kubeeka kuuso. Cwale Alekizanda sebeli okobeta ni Lyoko nji akutambwele kwaanu.
34 Kono aba ana ku lemuha nji neli Mujuda, mu tihola timbili sebeli akuwa onje mu liywi limweya nji, “Ounene ni wa Atemisi no Maifese!”
35 Cwale omuñoli no Kuta no muleneñi sebeli ondota enyangela ni kwamba nji, “Aana no Efese!” anyine kwaanu no kwalimuka nji omuleneñi no Efese omubabaleli no ndoo no mulimu no mukati no kutompeha Atemisi ni wa liwee no sitabelo no kukena sinakwi ku wilu?
36 Cwale mumone nji einu eyo kailatulwa, abakulingeso kame mulukela okondoka mi mulese okutenda esinjili mu wangu.
37 Kakuli kame munaliti aa alume bano nji kasi sinya endoo no mulimu wetu no mukati simba nji asikunyefula emilimu yetu.
38 Cwale nji Demetiliyasi naabeleki ali kwa yonyene nji kame ali ni muzeko ni munu, etikuta kame tiyatulukile, kame kuli nasi kwatula, akutwale ku kuzeka.
39 Kono nji kame kuli ni taba indina musaela, kame saiatulwe mu mukopano ofanena.
40 Kakuli kame tuli mu utata no ku atulwa mu mufilifili balelo, kakuli katu kwite elibaka satwimane nalyo mulibakano mukopano owo.
41 Cwale aba ana kumana okwamba eyo, sebeli olukulula omukopano.

20

Ku Masedoniya ni mu Gelike

1 Cwale omufilifili aba una kubwa, Paulusi sebeli owaneka aiyetwa, okwaasusueza ni kwaalana, niku funduka okuta ku Mesodoniya.
2 Cwale aba ana kumana okumona enaha eyo, ni kwaasusuweza onene, sebeli ota mu naha no Magelike
3 Omo sebeli okaikalamo etikweti taatu, mi aendisi no Majuda sebeli amukundamena abo anokutukiseta okuta mu Siliya, sebeli onahana okuuka endila no Mesodoniya.
4 Sopatele naku Beliya omwana Pilasi sebeli oomu sindeketa, Alisitakasi ni Sekundasi Amatesalonika, ni Gayusi na ku Debe ni Timoteya, naa naku Asiya neli Tikikasi ni Tilofimasi.
5 Onyene kame anoku tangeta, sebeli aka twimanena mu Tulowasi.
6 Kono aci sebeli tu tunda mu Filipi munyima no mukiti no Inkwa no mbulwa omumena, munyima no amaywaa mutanu, sebeli tu keela mu Tulowasi, omo sebeli twiikalamo amaywaa mutanu naayiili (7).

Paulusi aba ana Kupota aka no Mamaneneno ku Tulowasi

7 Ba liywaa no weli mu sunda, abo me tukuwanine bamweya okulya esilyela, Paulusi sebeli wamba noo, kakuli kame na kufanena okufunduka amasiku eliywaa linaku tatamako, mi kame ana kwambola noo enako no kuleba mane konji bakaci no usiku.
8 Kame kuna kwikala etilambi no kupula mu ndoo na kuwilu omo tu nakukuwanena.
9 Cwale ondumbana no litina lya Eutikasi kame ana kwikala mu lihaulo no ndoo, sebeli olangana otulo no kuneneba luli abo Paulusi yo twalelela okwambola ba nako no kuleba, yoli mu tulo, sebeli okwela banji okatunda ku ndoo na kuwilu no waatu. Sebeli ononiwa yo file.
10 Kono Paulusi sebeli oshetumukela banji ni kwinamena beulu yaye, ni ku mufumbatela yo aamba nji, “Olese kubilaela, kakuli omoyo waye osili mwa yonyene.”
11 Cwale Paulusi aba ana kukambama kame, sebeli okomauna esinkwa, aba ana kumana okulya, sebeli wambola noo enako no kuleba konji amasiku, sebeli ofunduka.
12 Ondumbana sebeli amutwala ku mundi yo yoya, mi sebeliaombaombiwa mu micima onene luli.

Okutunda mu Tulowasi okuta mu Miletasi

13 Kono sebeli tuku tangeta ku sisepe, sebeli tukulongamo ni ku fuula okuta ku Asosi, omo kame tunaku singa okushimba Paulusi,

yonyene kame ana kukutukiseta ngeso, kakuli yonyene kame ana kusaela okweenda ni makondo.
14 Cwale aba ana ku tuwana ku Asosi, sebeli tu mu longa, ni kuta naye ku Mitileni.
15 Aba tuna kufuulamo, eliywaa lina kutatamako sebeli tukeela ba mabapa ni Kiyosi, eli lina kutatamako kame sebeli tukakeela ku Samosi, elinjili kame eliywaa sebeli tukakeela ku Miletasi.
16 Kakuli Paulusi kame ana kulela nji alese okufuweka mu Efese, nji cwale alese oku liyehela mu Esiya kakuli kame ano ku tukiseta okaikala mu Jelusalema nji kame kutwesahala, ba liywaa no Pentakota.

Okulana kwa Paulusi Kwaakulu no Efese

17 Paulusi yoli mu Miletasi, sebeli otumena ku Efese okaisana aakulu no keleke.
18 Cwale aba ana kukeela kwa yonyene, sebeli waambela nji, “Kame mulimukile omukwa nina yoyo mukaci kenu enako yonje okutunda ba liywaa no weli elyo nina kukeela mu Asiya.
19 Kame nina sebeleze Mbumu mu uku kokobeza konje ni mu myooti ni mu miliko ina kuniyela mu mifumbo no Majuda.
20 Omo ka nisi ukela munyima oku myambela esinu sonje eso sina ku fanena oku mitusa, ni ku miiyeta mu sicaba ni mu ndoo ni ndoo.
21 Menilemine okupakela aendisi no Majuda bamweya ni Mangelike kweeyi no kubaka kwa Nyambe neyi no tumelo mwa Mbumu wetu Jesu Kilesite.
22 Komumone cwale, kame nita ku Jelusalema, meni nungilwe mu mebo, mu kwalimuka eyo saika tendahaleko kwa mene.
23 Esi ni limukile ninji mu muleneñi ni muleneñi Emebo No Kukena kame ina kuni pakela nji okunungiwa ni ku yandisiwa kame initatelele.
24 Kono kani bilaele eyo, mi kanibalele omoyo wange nji niwautokwa kwa mene, esi nisinga feela ninji ni manenene omusipili ni musebezi wange ananibi Ombumu Jesu, no kupaka eliywaa no sishemo sa Nyambe.
25 Cwale komumone, kame ni limukile nji aanyi monje awo inendele emisipili okumikutaza eyi no mubuso wa Nyambe kamutamba okumona olubala lwange kame.
26 Cwalehe kame ni myambela eniti balelo nji, kani kwite omubonda no unyinga wenu moonje.
27 Kakuli kani siuka munyima mu kumitaluseta omulelo wonje wa Nyambe.
28 Cwale aanyi muku babalele, mi mu lise omutapi mu nabiwi oku ubabalela mu Mebo No Kukena oku babalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe eyo ana kuulele ni unyinga wa Mwanaye.
29 Kakuli kame ni limukile nji aba sani misiye, kame sakwiiye aandiwi no kucilisa mukaci kenu, awo saulwe okuyupela omutapi amakeke.
30 Cwale mukaci kenu luli kame sakutunde alume asaambe einu no mapwa nji aiyetwa aakoñe.
31 Cwalehe mutokomele, muhupule nji mu myaka yaatu kani lesele okweleza ni myooti ousiku ni munji ku munu ni munu.
32 Cwalehe bano kame ni mibeeka kwa Nyambe ni ku liywi no sishemo saye, elyo saali miyake ni kumiba esanda naa akenine onje.
33 Kanisi lakaza esilibela ni gauda ya munu simba esibyana.
34 Aanyi mwenyine kame muyii omo ina belekele ni maoko ange okuwana omu no kuyoyela mane nawo ana kwikalanga nange.
35 Mu inu yonje kame nina mi monisa nji mu sebeze ngeso, kame mu fanena okutusa asiku fokola, me muhupula amaywi ana kwamba Jesu nji, ‘Embuyoti kame ili onene mu kuba kasa muku tambula.’ ”
36 Cwale aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli okubama ni manwi banji ni kulapela noo onje.
37 Cwale onje sebeli alila niku kwela mu mbando ya Paulusi ni kumutubeta.

38 Kame ana kutomoha onene
emicima onje mulibaka no maywi
aye ana kwamba nji kaatamba
kumona kame olubala lwaye. Cwale
sebeli amusindeketa okamukeeta ku
sisepe.

21

Paulusi Yoota ku Jelusalema

1 Cwale aba tuna mana oukutaba
noo mu ku bambaba feela, sebeli
tufuula, mi sebeli tulumba ku Kosi,
mi liywaa linakutatamako sebeli tu-
keela mu Lodesi, okutunda omo se-
beli tuta ku Patala.
2 Cwale aba tuna kuwana esisepe
silumbile ku Foenisiya, sebeli tuku-
longamo ni kuta.
3 Cwale aba tuna keela mu sibaka
no Sipulasi, sebeli tusi yupela ku
simoo okuta mu Silia, sebeli tuka
fuweka mu Tile, kakuli omo esisepe
kame sina kulongola etutu.
4 Cwale sebeli tuwanamo aiyetwa,
ni kwiikala noo amaywaa mutanu ni
twiili (7). Mu mebo sebeli aambela
Paulusi nji alese okuta ku Jelusalema.
5 Cwale amaywaa etu aba ana
kubwa, sebeli tu funduka okwekeza
omusipili wetu ni kutu sindeketa
onje, naa moyo oo naanoo, ni ku
tulita konji aba ana kutu siisa omu-
leneñi, sebeli tu kubama ni manwi
ba likamba okulapela ni ku kulana
omnjili ni munjili okuwaba.
6 Cwale sebeli tukulonga mu
sisepe, onyene sebeli aukela ku
mundi.
7 Cwale aba tuna kumana omusipil
wetu okutunda mu Tile, sebeli
tuta ku Tolemaisi ni kukeeta
aasikupumena ni kwiikala noo eliy-
waa limweya.
8 Eliywaa lina ku tatamako se-
beli tu funduka nuukakeela mu
Sesaaliya, mi sebeli twiingena
mu ndoo ya Filipi omwaambi
no mikopano, woyo ona kutenda
omunjili noao mutanu ni twiili (7) ni
kwikala kwa yonyene.
9 Kame ana kwikala naanaye anee
nwa sizana no kwaakwaliwa, ana ku
nuhanga.
10 Aba tuna kwikalamo amaywaa
mbicana, sebeli kwiiya omunuhi no
litina lya Agabusi ona ku tunda ku
Judeya.
11 Cwale aba ana kukeela kwaaci,
sebeli okununga olukanda lwa
Paulusi ku maoko ni ku makondoo ni
kwamba nji, “Eesi, so kame esinaam-
biwa ku Mebo No Kukena nji, aendisi
no Majuda mu Jelusalema mwasa-
nungele omunya lukanda olu, ni ku
mubeeka mu maata ano macaba.”
12 Cwale aba tuna kuyupa ngeso,
aaci naanu sebeli tu mukumbela
nji alese okukambama okuta ku
Jelusalema.
13 Cwale Paulusi sebeli otambula
nji, “Iikene aba mulila ni kucola
omucima wange? Kakuli mene kame
ni kutukisite kasa okwingena mu to-
longo feela, kono simba okufa ku
Jelusalema mulibaka no litina lya
Mbumu Jesu.”
14 Sebeli okana okukolwisiwa
kwaaci, sebeli toondoka ni kwamba
nji, “Ku tendahale eso sisingwa kwa
Mbumu.”
15 Munyima no maywaa ao, sebeli
tuku tukiseta okuta ku Jelusalema.
16 Cwale naiyetwa anjili ana ku
tunda ku Sesaaliya sebeli ata naaci,
oku tutwala ku ndoo ya Nasoni,
omwiyetwa no kale na ku Sipulasi,
oko tuna ku fanena okwikala.

Paulusi yo Potela Jakobo

17 Cwale aba tuna ku keela mu
Jelusalema, aasikupumena sebeli atu
tambula wino mu ku wabelelwa.
18 Eliywaa lina ku tatamako
Paulusi ota naaci kwa Jakobo, mi onje
akulu sebeli aikalako.
19 Munyima no kwakeeta, sebeli
otalusa wino einu eyo Nyambe ana
tende kwaasimacaba mu musebezi
waye.
20 Cwale aba ana kuyupa eyo, se-
beli akanyisa Nyambe. Mi sebeli
aamba kwa yonyene nji, “Omwa-
betu, esi omwine nji, aendisi no Ma-
juda aa ana lumele sebeli eikiti no
kupula, mi aanu onje kame atuku-
falelwe omulawo.

21 Kame anaambelwe eyowe
nji wene kame wiyeta aendisi no
Majuda onje awo ayoya mwano
asimacaba nji afulalele Mushe, ok-
waambela nji alese okutwala anoo
ku mupato simba okukuteka eizo
yoo.
22 Cwale ngasibine saitendahale?
Kame saayupe nji nwiyi.
23 Otenda eyo tukwambela. Kame
tukwite alume anee awo ali munji no
sepiso noutokwa.
24 Waashimbe aa alume okakukenise
noo, mi waatenekele nji cwale aka
beulise emitwi yoo. Cwale aanu
onje kame saalimuke nji kakwisa
esinjili eso ana yupu kweyo inam-
biwa mulibaka lyowe kono nji ni
wene kame oyoya mu ku tokomela
omulawo wa Mushe.
25 Kono kweeyo no asimacaba ana
lumele, kame tunaatumene eliñolo
no mulelo wetu nji kame afanena
okukana kweeyo ina tendelwe emil-
imi, ni ku unyinga, ni kweyo ina
owiwa, ni uhule.
26 Cwale Paulusi sebeli oshimba
aalume awo, mi ba liywaa linaku
tatamako sebeli okukenisa noo ni
kwingena mu ndoo ya Nyambe, ok-
wamba amaywaa no kukenisa koo
aba saiyatetetwe ni nubu nai kubiwa
eyi no munu ni munu woo.

Okunungiwa Kwa Paulusi mu Ndoo ya Nyambe

27 Cwale amaywaa mutanu naayili
aba ana kwatumela okubwa, aendisi
no Majuda na ku Esiya awo ana ku-
mumona mu ndoo ya Nyambe, sebeli
asusuweza enyangela ina kukuwana
mu kupula, ni ku mulema.
28 Cwale sebeli akuwa nji, “Alume
no Isilaele, komutuse! Uno yokame
omutu ona kwiiyetanga aanu onje
mu ibaka yonje okulwisa aanu ni
mulawo ni sibaka sino, abakulingeso
osilita kame Amagelike mu ndoo ya
Nyambe, mi na silafaza esibaka sino
no kukena.
29 Kakuli kame ana kumumona
oweli yo enda ni Tolofimo Omwiifese
mu muleneñi, mi sebeli anahana nji
Paulusi mwendi namu liti mu ndoo
ya Nyambe.
30 Cwale omuleneñi onje sebeli
oimana amaefe-efe, mi aanu sebeli
aituka ba bamweya, okalema Paulusi
ni ku mukoka okumutundisa mu
ndoo ya Nyambe mi ababo emyelo
sebeli iyatiliwa.
31 Cwale aba ana kweteka nji
amwibaye, eliywi sebeli liiya ku
mwendisi no masole no Maloma
nji Jelusalema yonje naimana ni
mufilifili.
32 Mu nako imweya sebeli os-
himba amasole na shebuluki oo, ni
kwiitukela kwa onyene, cwale aba
anakumona omwendisi ni masole,
sebeli alesela okumufula.
33 Cwale omwendisi sebeli osheteta
ni kulema Paulusi, ni ku laela nji
anungiwe ni mawenge ayili. oku-
binda aibangute eyaye, nji yokame
anyine, neeyo ana tende.
34 Anjili mu nyangela sebeli
akuweleza sinu simweya, anjili sin-
dina, mi sebeli okwangwa okulimuk-
abo eniti mulibaka no lilata, sebeli
nji Paulusi atwaliwe mu ndoo no
kongola.
35 Cwale aba ana kukeela ba matu-
lameno, konji oku shimbiwa ku Ma-
sole mulibaka no kutweba no nyan-
gela.
36 Kakuli okupula nwaanu kame
ana ku mukoñanga, akuweleza nji,
“Aibaiwe!”

Paulusi Yoku Sileleza Yonyene

37 Paulusi yoli beebi ni kwin-
genyekwa mu ndoo no kongola, se-
beli wamba ku mwendisi no masole
nji, “Kame ni kumbela okwamba
nowe?”
Woyo sebeli omwibanguta nji,
“Kame olimukile okwamba Esige-
like?”
38 Kana kasa wene Omwengepita,
uya, ona liti omufilifili mu maywaa
aya anabu ni kwetelela aibai alume
ana ku kwana eikiti inee (4;000)
okuta noo mu lihalaupa?”
39 Paulusi sebeli otambula nji,
“Mene kame nili Omujuda, okutun-
delela ku Tasusi mu Silisia, omule-

neñi noutokwa, Kame ni kumbela kwa wene nji naambe kwaanu.”
40 Cwale aba ana ku mulumelela, sebeli oimana aba noku tinena, mi sebeli okobeta aanu ni Lyoko, cwale aba kuna kondoka onene tuu, sebeli wamba noo mu puo no Sihebelu nji,

22

1 “Abaange naa sitange, muyupe aba ni kutambwela balubala wenu!”
2 Cwale aba ana kuyupa nji kame aambela mu puo no Mahehelu sebeli aondoka onene luli, mi sebeli wamba nji,
3 “Kame nili Omujuda, ona leyeliwa ku Tasusi mu Silisiya, kono kame nina kulele omuno mu muleneñi ku makondo a Gamaliele, mi kame nina iyetiwa no kupetahala okuta mu mukwa nwaa njekulyetu, ni kutukufalelwa eyi no Nyambe, kanyi omo mwiikalele balelo naanyi.
4 Kame nina lwisi onene Endila eyo mane oku twala ku lifu, kame nina kununganga alume bamweya naakati okwaa ingenyeka mu tolongo.
5 Omupulisita mukulu ni kuta no akulu onje kame ani paka. kame nina ku shimba amañolo okutunda kwaa onyene okutwala kwaabange, mi sebeli ni funduka okuta ku Damaseka nuukashimbamo aawo ana kwikalangamo ni kwaalita mu tololongo mu Jelusalema nji abiwe ekoto.

Paulusi Yoamba Einokufuktuka kwaye

6 “Cwale abo meni lemine okweenda nji nishetete kunyonga ni Damaseka, omunji ba 12 okolokoluli olumonyi no kuneneba luna kutuda ku wilu ababo sebeli lunifuka.
7 Cwale sebeli nikwela banji ni kuyupa eliywi lyaamba kwa mene nji, ‘Suaule, Saule! Iikene oni yandiseta?’
8 Sebeli ni tambula nji, ‘Tiwe anyine, Mbumu?’ Cwale sebeli oni tambula nji, ‘Time Jesu no Nazaleta, woyo o yandisa.’
9 Cwale awo nina kwikala noo kame ana kumona olumonyi kono kasi kuyupa eliywi lya woyo ona kwamba kwa mene.
10 Cwale sebeli naamba nji, ‘Iikene nifanena okutenda, Mbumu?’ Mi Ombumu sebeli onambela nji, ‘Oimane, mi ote mu Damaseka, cwale omo kame soka ambelwe yonje eyo ofanena okutenda.’
11 Kakuli cwale kanisiku mona mulibakano kanya no lumonyi olo, kame nina kulemiwa ku Lyoko kwaao nina kweenda nooo okwingena mu Damaseka.
12 “Ananiasi, omulume onaku kubeeka kwa Nyambe okuta mu mukwa no mulawo, woyo opakwa kwaanu onje awo ayoyamo.
13 Cwale sebeli oiya kwa mene, ni kwiimana kunyonga yange, ni kwamba nji, ‘Saule minange, obiwe okumona kame!’ Mi mu nako eyeyo, sebeli ni mona ni ku mwaliketa.
14 Cwale ni kwamba nji, Nyambe nwaa njekulyetu nakukete nji olimuke eso asaela, okumona woyo no kuluka ni kuyupa ku liywi litunda mu kanwa kaye.
15 Kakuli kame sotende opaki waye kwaanu onje kweeyo ona mono ni kuyupa.
16 Cwale bano siikene osi tatelele? Oimane mi okolobezwe, mi oyowisiwe ku ibi yowe, wisane ba litina lyaye.’

Okwiisanwa kwa Paulusi oka Kutaza Kwaasimacaba

17 “Aba nina kumana okuukela ku Jelusalema ababo meni lapela mu ndoo ya Nyambe, sebeli ni mona epono,
18 ni ku mona Ombumu yo aamba kwa mene nji, ‘Olelube mi muwangu otunde mu Jelusalema, kakuli katamba ku tambula oupaki so ni pake.’
19 Cwale sebeli ni tambula nji, ‘Kame alimukile nji time nina kwiingenyekanga mu tolongo mu ndoo ni ndoo no milapelo ni kufulanga awo ana kupumenanga kwa wene.
20 Cwale ababo ounyinga wa Setefani opaki wowe aba ona kwiiteka, kame nina kwikalako, ni kupumena

okwiibaiwa kwaye, ni kubabalela eikumango ya awo ana ku mwiibaa.’
21 Cwale sebeli wamba kwa mene nji, ‘Ote, kakuli kame sani kutume oku no kuleba kwaasimacaba.’ ”

Paulusi Omuloma

22 Sebeli amuteeteta okutwala abo ana kwambela eliywi elyo, ababo sebeli atangisa okukuwa ni liywi lili beulu nji, “Omunu nongeso mu mutundise mu litunga, kafanene okuyoya!”
23 Sebeli akuwa ni kututula eikumango yoo ni ku tunyisa eliluli mu wilu.
24 Omwendisi no masole sebeli olaela nji alitiwe mu ndoo no kongola, nji aka mwibangute yo fuliwa nji alimuke eso amukuwela.
25 Kono aba ana kumana okumununga ni mihala no itumba, Paulusi sebeli oibanguta omwendisi ona kwimananga ba nyonga nji, “Kana nitukelo okufula omunu no Muloma, yo kasi atuliwa kale?”
26 Cwale onduna aba ana kuyupa ngeso, sebeli ota ku mweendisi no masole ni kwamba kwa onyene nji, “Siikene eso osinga okutenda? Kakuli omunu uyu ni Muloma!”
27 Cwale omwendisi no masole sebeli wiiya kwa Paulusi ni kumwibanguta nji, “Onambele, niti luli kame oleilwe ku Maloma?”
Paulusi sebeli otambula nji, “Ee.”
28 Omwendisi no masole sebeli otambula nji, “Kame nina teneke amali no kupula nji nu kuulele etukelo eyo.”
Paulusi sebeli otambula nji, “Kono mene ni mu kuleiwa.”
29 Cwale awo ana ku singa oku mufula sebeli amusiya ababo, omwendisi no masole ni yonyene sebeli ocila aba ana kuyupa nji Muloma, kakuli kame ana ku mununga.

Paulusi yooli booso no Kuta

30 Kono eliywaa aba lina kupa, mu kusinga oku limuka elibaka no niti eyo amuzekiseta aendisi no Majuda, omwendisi no masole sebeli onungutula Paulusi, ni ku laelela apulisita akulu naa sikuta onje nji akuwane, sebeli ota ni Paulusi ni ku mubeeka balubala woo.

23

1 Paulusi yo alikete onene asi Kuta no Majuda sebeli wamba nji, “Abaange, kame ninaende ni lizwalo no kuwaba koonje balubala wa Nyambe, okulita ba liywaa no balelo lino.”
2 Cwale Ananiyasi omupulisita mukulu sebeli olaela awo ana kwimananga kunyonga yaye nji amupobole ba kanwa,
3 Cwale Paulusi sebeli wamba kwa onyene nji, “Nyambe mba ku pobola, wene elimota libasizwe elikena! Kandi aba oikalile bano ni ku naatula okuta mu mulawo, kandi aba olaela nji nipoboliwe, kame ocola omulawo!”
4 Awo ana kwimananga ku nyonga yaye, sebeli aamba nji, “Weene kame okuta omupulisita mukulu wa Nyambe?”
5 Paulusi sebeli otambula nji, “Abaange, kanisi limuka nji mupulisita mukulu kakuli kame ku ñolilwe nji, ‘Olese okwamba eyi no kwiiba ku mwendisi no aanu owe.’ ”
6 Cwale Paulusi mu kulimuka nji anjili neli Asaduki mi anjili neli Afalisi, sebeli okuwa mu Kuta nji, “Abaange, mene kame nili omufalisi, o mwana no mufalisi, kame naatulwa mulibakano kwinguka nwaafu kame nili mu muliko!”
7 Cwale aba ana kumana okwamba eyo, omufilifili sebeli winguka mukaci no Afalisi naa Saduki, mi esikwata sebeli sikutaba bakaci.
8 Kakuli Asaduki kame aamba nji kakwisa okwinguka kwaafu, simba eliñeloi, simba Emebo, kono Afalisi kame apumena eyo yonje.
9 Cwale sebeli kwinguka elilata no kuneneba luli, mi anjili aiyeti no mualao aa aimanena Afalisi, sebeli aimana ni kwamba nji, “Ka tusiwana esi sifosahalile kwa yonyene uyu mulume! Mwendi ni mebo simba eliñeloi yaamba mwa yonyene!”
10 Cwale Omufilifii aba onaku ekezeha, omwendisi no masole

sebeli ocila nji Paulusi mba kaolwa mu ibindi kwa onyene, ni ku laela amasole okushetumuka okashimba Paulusi mukaci koo ni ku mulita mu ndoo no kongola.

11 Ousiku ona kutatamako Ombumu sebeli oimana kunyonga yaye ni kwamba nji, “Olese kucila, kakuli kanyi aba ona paka eyange mu Jelusalema, cwale ni mu Loma kame ofanena okanipaka ngeso.”

Omulelo no Kwibaa Paulusi

12 Cwale eliywaa aba lina kupa, Amjuda anjili sebeli akuwana okulela ni kweeta nji katamba kulya simba okunwa konji aba saibae Paulusi.

13 Awo ana ku tenda omulelo owo, neli aanu ana kubitelela makumi anee.

14 Cwale sebeli ata kwa mupulisita omukulu ni kwaakulu, ni kwamba nji, “Kame tuna kunungu oluci nji ka tutamba kulya esinjili konji aba satwiibae Paulusi oweli.

15 Abakulingeso, anyi naasi Kuta mu simwete omwendisi no masole amulite kwaanyi, mi munise kanyi kame musinga okusaisisa etitaba taye. “Cwale aci kame tukutukisite oku mwibaa yo kasikeela kale kwaanyi.”

16 Kono omwana mandaye Paulusi no mushimani aba ana kuyupa emifumbo yoo, sebeli ota mu ndoo no kongola okasimweta Paulusi.

17 Cwale Paulusi sebeli oisana omunjili no abaleki ni kwamba nji, “Otwale uyu ndumbana ku mwendisi no masole, kakuli kame ali nesi asaela okumwambela.”

18 Cwale sebeli omushimba ni kumutwala ku mwendisi no masole ni kwamba nji, “Paulusi omupantiti kame anani isana ni kuni kumbela nji nilite uyu ndumbana kwa wene, kakuli kame kuli eso asaela okwamba kwa wene.”

19 Omwendisi no masole sebeli omulema ku Lyoko, ni kuta naye ku nyonga ni ku mwibanguta nji, “Siikene eso osaela oku naambela?”

20 Cwale sebeli wamba nji, “aendisi no Majuda kame ana kuyupu nji aku kumbele nji byuunda waalitele Paulusi ku Kuta yoo, atende kanyi kame asaele okusaisisa etaba yaye.

21 Kono olese okwaa lumelela, kakuli alume no kubitelela amakumi anee awo ana mukundamene, kame akunungile oluci nji katamba okulya simba oku nwa esinjili koonji aba sa ibae Paulusi oweli. Cwale kame aku tukisite, ni kutatelela esepiso okutunda kwa wene.”

22 Cwale omwendisi no masole sebeli ousa ondumbana, ni ku mulaela nji, “Olese okwambela omunu nji nunambele etaba eyi.”

Paulusi yo tumiwa kwa Mubusisi Felikisi

23 Cwale sebeli oisana aendisi ayiili no masole ni kwamba nji, “Ba nako no 9 okoloko (21) ousiku mu kutukisete mu shimbe amasole akwana emyanda yiili (200) ni timbii makumi mutanu naayili, (70) naalume akwana emyanda yiili (200) asikulwisa etimbi nji ate ku Sesaaliya.

24 Mulukise ni tipeleswa eto sa titiniwe kwa Paulusi, mi mumutwale wino kwa Felikisi omubusisi.”

25 Cwale sebeli oñola eliñolo eli lyaamba nji,

26 “Mene Kilaudiyasi Lisiyasi kwa Felikisi, omubusisi okutekiwa onene, mulumele.

27 Omunu woyo kame ana kulemiwa ku Majuda, mi kame ana ku singa oku mwibaa, cwale mukuyupa nji ni muloma sebeli niiya ni masole oku muyoyisa.

28 Cwale mu kusinga nji ni limuke eyo amulwiseta, sebeli ni mutwala ku Kuta yoo.

29 Omo sebeli ni wana nji kame amu zekisa mu yambo no mulawo woo, kono kakwisa omubonda owo ofanena elifu simba okunungiwa.

30 Cwale aba nina kumana okuyupa nji munu woyo kame ana kundamenwa, ababo sebeli ni mutumena kwa wene, mi kame nina laelele awo amuzekisa nji eyo amuzekiseta ailite kwa wene .”

31 Cwale amasole, sebeli atenda omo ana laelelwe, okushimba

Paulusi ni kumulita ousiku ku Antipatilisi.
32 Cwale eliywaa aba lina kupa
sebeli aukela ku ndoo no kongola,
okusiya asikutina etimbii aata ni
Paulusi.
33 Cwale aba anaku keela mu
Sesaaliya, sebeli aba omubusisi
eliñolo, mane niku lita Paulusi kwa
yonyene.
34 Omubusisi aba ana kumana
okubala eliñolo, sebeli oibanguta
Paulusi nji kame atunda ku tolopo
ibine. Cwale aba ana kuyupa nji
kame atunda mu Silisiya,
35 sebeli wamba nji, “Kame
sani yupe eyowe aba sakeele awo
akuzekisa.” Cwale sebeli olaela nji
atatelelwe mu ndoo ya Heloda.

24

Paulusi yo Zekisiwa

1 Munyima no maywaa mutanu
omupulisita mukulu Ananiyasi se-
beli oiya nakulu anjili nimutalusi
wisanwa Tetulusi. Mi sebeli akumon-
ahaza kwa mubusisi oku talusa eyi ya
Paulusi.
2 Cwale aba ana ku mwiisana, Tetu-
lusi sebeli otangisa oku muhapeleza
okwamba nji,
“Aba tu yoya mu kozo no kuneneba
ni mwa wene, mu kubiwa kwetu kwa
wene, wene Felekisi no kukutekeha,
einu no kupula kame itandahala
mwa wene muno mu litunga.
3 Mundila yonje ni kubine konje
kame twiitambula mu witumelo no
kuneneba.
4 Kono nji nilese oku sinyeza enako,
kame niku kumbela mu sishemo
sowe otutetete kweyo tu kwambela.
5 Kakuli kame tu nawana woyo
mulume nji mususwezi omunya ti-
puteho no Majuda onje mu litunga
lyonje, yokame omutwi no tuto no
kukeluha no Anazaleta.
6 Kame ana eteke mane okusi-
lafaza Endoo ya Nyambe, kono natu
muleme.
7 Kono omwendisi no masole Lisi-
asi, sebeli okeela ni ku mushimba mu
maata no kuneneba, okutu byangu-
laye.
8 Mu ku mwibanguta mwenyene
mba mulimuka okutundelela mwa
yonyene einu yonje eyo tu munyaza.”
9 aendisi no Majuda noyonyene se-
beli apumena nji eyo amunyaza ni
yaniti.
10 Cwale omubusisi aba ana
kwamba kwa yonyene, Paulusi sebeli
otambula nji,
“Mu ku limuka nji mu myaka no
kupula kame ona tende omwatuli no
litunga eli, kame ni wabelelwe okuba
oupaki wange.
11 Kanyi omo olimukele nji kakusi-
bita amaywaa likumi naayiili aba
nino katunda ku Jelusalema mu ku-
laapela.
12 Kono kasikuniwana meni
kanana naanu simba okususweza
esicaba, simba mu keleke, simba
mu tindoo no milapelo, simba mu
muleneñi.
13 Simba mane okulita kwa wene
esisupo kweeyo aamba eyange.
14 Kono kweeyi kame ni pumena
kwa wene, nji okukumanena ni
Ndila eyo aisaniwa kunyefula, kame
ni lapela Nyambe no asitetu ni
kupumena einu onje eyo ina ly-
atisiwa mu mualao simba eyi ina
ñoliwa kwaanuhi a Nyambe.
15 Mulibaka nokwikala ni sepo kwa
Nyambe neyo nonyene apumena, nji
okwinguka kwao no kuluka nawo
nakwaluka,
16 mi cwale kame netekanga onene
nji ni ikale ni lizwalo kuneku la
Nyambe ni aanu.
17 Aba kuna kubita emyaka sebli
ni lita etituso ni timpo ku Jelusalema
kwaanu no kusheba.
18 Meni lemine okutenda eyi, se-
beli aniwana me kenine mu Ndoo ya
Nyambe, okuulwile esicaba ni mifil-
ifili. Kono aendisi no Majuda anjili
ana kutunda ku Esiya
19 kame afanena okukeela kwaanyi
nji kame anyaza nji kame kuli esinjili
eso nina foso.
20 Abakulingeso mu lesele aa
alume onyene aambe eso nina ku-
fosa aba nina kwimana balubala no
Kuta,

21 konji esinu simweya eso nina
kwamba meni imanine mukaci koo,
‘Ni ku kuteka okwinguka nwaafu eyo
ni zekisiwa mu liywaa no balelo lino.’
”
22 Kono Felekisi woyo ona
kulimuka wino Endila, sebeli wamba
kwa onyene nji, “Aba sa keele
Lisiyasi omendisi, okubinda sani
nahane etaba yenu.”
23 Cwale sebeli oba etaelo ku
mwendisi no masole nji iakale mu
kutateleliwa nji mu kulukuluha
mi aalikani aye abiwe ekolo no
kumulitela eyo asela.
24 Munyima no maywaa, Felekisi
sebeli oiya ni moyo waye Dulusila
ona kutenda Omujuda, mi sebeli otu-
mena Paulusi ni kuyupa yo aamba
mu tumelo mwa Jesu Kilesite.
25 Yo lemine okwambola eyi no niti
neyi no kuluka ni nuukulema mane
ni katulo na kuuso, Felekisi yonyene
sebeli ocila ni kwamba nji, “Ba nakon
ino ote oweli. Cwale aba sani wane
esibaka mba ni kwiisana.”
26 Ba nako imweya sebeli ohupula
nji kame sabiwe amali kwa Paulusi.
Cwale sebeli omutumena aka no
kupula nikamba kwayonyena.
27 Kono aba ina kubwa eilimo
yiili, Felekisi kame ana kuyoliwa
kwa Polosiusi Festusi, ni ku laekaza
okutenda aendisi no Majuda ouwa,
Felekisi sebeli osiya Paulusi mu
tolongo.

25

Paulusi yo Kumbela kwa Sizale

1 Cwale Fesitasi aba ana keela
aye, munyima no aywaa aatu, sebeli
okambamena ku Jelusalema oku-
tunda mu Sesaliya.
2 Omupulisita mukulu naakulu no
majuda sebeli akumonahaza kwa
yonyene, mi sebeli abiha kway-
onyene okukumanena neya Paulusi.
3 mi sebeli akumbela nji atende
mukwaawabelisa nji aatumene
Paulusi ku Jelusalema, okulela
okumu kundamena nji amwibae ba
ndila.
4 Fesitusi sebeli otambula nji,
Paulusi kame ali mu Sesaaliya, ni
kwamba nji ni yonyene okutwa
atemo abano.
5 Cwale sebeli waamaba nji, “Mu
lusele alume aali ni tukelo mukaci
kenu ashetumuke ni mene, mi nji
kame kuli eso sina fosahala mwa
yonyene, aiye mukumuhapeleza.”
6 Cwale aba ana ku mana okwikala
noo mu maywaa no kwaakwana mu-
tanu ni twaatu simba likumi, sebeli
oukela ku Sesaaliya. Ba liywaa lina
kutatamako sebeli oikala ba situlo no
katulo, mi sebeli olaelela nji Pulusi
alitiwe.
7 Cwale aba ana kwiiya, aendisi no
Majuda ana kutunda ku Jelusalema
sebeli amubeeka mukaci, ni ku
hapeleza emibonda no kupula eyo
akwangwa okulita oupaki wayo.
8 Paulusi yonyene sebeli okutamb-
wela nji, “Kanisifoseza omulawo no
Majuda, simba Endoo ya Nyambe,
simbsa Sesale kanisi mufoseza simba
kanyonyo.”
9 Kono Fesitusi muku singa oku
wabeliswa aendisi no Majuda, sebeli
wamba kwa Paulusi nji, “Ninji kame
osaela okuta ku Jelusalema, mi omo
oka atulwemo eyambo eto balubala
wange?”
10 Kono Paulusi sebeli wamba
nji, “Kame niimanine balubala no
Kuta ya Sesale, moni lukela okwat-
ulwela, Ku Majuda kanisifoza simba
simyeya, kanyi omo olimukele wino
ni wene.
11 Nji cwale kame nina matuka
omulawo, nikutenda esinjili eso sifa-
nena elifu, sikana okufa, kono nji
kakwisa eniti mu yambo eyo aninun-
gelela, kakwisa woyo sonibeeka mu
maata oo. Kame niku lilelela kwa
Sesale.”
12 Cwale Festusi aba ana ku
kwaambota nasikuta yaye, sebeli
otambula nji, “Kame ona bilaelele
kwa Sesale, kame soote kwa Sesale.”

Paulusi booso wa Agipa ni Benisi

13 Cwale munyima no maywaa
acana aba ana kubwa, Aglipa om-
bumu ni Belunice sebeli akeela mu
Sesaaliya mu kutambula Felstusi.

14 Cwale aba ana kwikalamo amaywaa no kupula, Festusi sebeli wambela Ombumu eyambo ta Paulusi nji, “Kuno kame kuli omulume ona siiwa mu tolongo kwa Felekisi.
15 Aba nina kwikala ku Jelusalema, apulisita akulu naakulu no Majuda kame ana kwiiya kwa mene mukuni simweta eyambo ya Paulusi, ni kukumbela nji aatulelwe elifu.
16 Kono sebeli naatambula nji kasa tukelo no sizo no Maloma okulumelela okwatuliwa abo omuzeki ni muzekisi kaasikuwana kale olubala ni lubala mane ni kubiwa okolo noukutambwela mu yambo yaye eyo amuzekisa.
17 Cwalehe abo aneeyi bamweya kuno, kanasiku liyeha, kono eliywaa linakutatamako sebeli niikala ba situlo no katulo ni ku laela nji alitiwe balubala no Kuta.
18 Cwale azekisi aye aba ana kwiimana, kasaamba esinjili no mibonda yaye eyo ana ku mununga, kanyi eyo nina kutatelela nji niiyupe.
19 Kono kame ana kwikala ni ngambolo naye eyi no tumelo yoo neyi no munjili woyo wiisaniwa nji Jesu, woyo ona kufa, kono Paulusi kame aongota nji kame ayoya.
20 Mulibaka no kuziyeleha mu yambo no ngeso, sebeli ni mwibanguta nji kautwese okuta ku Jelusalema nji okaatulelweko etaba eyi.
21 Kono cwale Paulusi sebeli okumbela nji abekiwe mu sitokisi okutatela ekatulo no Mbumu omukulu, sebeli ni laela nji ababalelwe okubitela aba sanimu tumene kwa Sesale.”
22 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Festusi nji, “Kame ni singa okuyupa wkwa woyo mulume.”

Festusi sebeli otambula nji, “Mbumumono byuunda,”

Paulusi Booso wa Aglipa

23 Cwale eliywaa aba lina kupa Aglipa ni Belunice sebeli aiya mu umbumu no kuneneba ni kwiingena mu Kuta aali naendisi no masole, naanu akulu no muleneñi. Cwale mu taelo ya Fesitusi, Paulusi sebeli olitiwa.
24 Cwale Fesitasi sebeli wamba nji, “Mbumu Aglipa nawo onje aikalile naaci muno, mumumwine omulume woyo aneyele aendisi no Majuda no kupula kwa mene mu ku muzekisa, bamweya mu Jelusalema ni muno, sebeli akuweleza nji kalukeele okuyoya kame.
25 Kono kame nina wana nji kakwisa omubonda anatende owo ofanena elifu, yonyene kame ana kubilaeze okuta kwa Sesale, kame ni nawana oku mutumenako.
26 Kono sikwite eso ni lukela okuñolela kwa Sisale eso no niti mu taba yaye. Cwalehe kame nina muliti balubala lwenu, onene balubala lowe wene luli Ombumu Aglipa, nji munyima no kwamba etaba yaye, ni limuke eso sani twese okuñola.
27 Kakuli kwa mene ni taba nokwa yupahala aba sa ku tumiwe omunu no kunungiwa, ka kumonisiwa eyambo ana zekisiwa.”

26

Paulusi yoku Tambwela balubala lwa Aglipa

1 Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, “Kame opumenenwe nji waambe.” Cwale Paulusi sebeli olola elikaa lyaye ni kwamba nji,

2 “Kame ni kwite etitonolo okwikala balubala lowe wene ombumu Aglipa, mi kame sa nibe oupaki wange wonje ku yambo eto anitamilikeza a majuda.
3 Kakuli wene olimukile emilao ni yambo eyo kasingi a majuda, cwale kame ni kukumbela nji oni tetete wino.
4 “Omooyo wange okutunda ku wanuke, inaikala okutunda kumatatekelo mu sicaba no abaange mane ni ku Jelusalema, kame a ulimukile oonje a majuda.
5 Kakuli kame au limukile, nji kame saela okupaka eniti, nji okukumanena ni ulapeli kame inakuyoya kanyi mufalisi.

6 Mi bano kame ni imana kuti ni
atulwe mu sepo eyo a na ku sepisa
Nyambe kwa sitetu,
7 eyo emishobo yetu likumu ni yiili
asepile okawana, abo sa lapele mu
niti omunji ni usiku, mi musepiso eyi
ya ni nyaza nayo aendisi no Majuda.
8 Aanyi nji nisinu sikwangwiwa
oku pumena nji Nyambe kame
atwesa okwingula asikufa?
9 “Mene menyene, niti luli kame
nina yambuta nji kame nina kufa-
nena okutenda einu no kupula mu
kulwisa elitina lya Jesu no Nazaleta.
10 Kame nini ku tenda ngeso
mu Jelusalema, oku yatilela
aasikupumena mu tolongo, oku
tunda mu maata nina kubiwa kwa
apulisita akulu, kono cwale aba ana
kwaatulela elifu, ni mene sebeli ni
pumena okwaalwisa.
11 Aka no kupula mu tindoo
no milapelo tonje kame nina
kwakandimekanga nji anyefule, mi
kakuli kame nina kwaatwebela ouyi,
sebeli nikaayandisa mu milenēni
indina.

Pauluso yooba oupaki waye (Tikezo9.1-19; 22.6-16)

12 “Mane sebeli nita ku Damaseka
mu maata ni mu taelo no apulisita
akulu.
13 Omunji luli Molyange, sebeli ni
mona olumonyi menili mu ndila luna
kutunda ku wilu, no ku benya onene
okubitelela eliseli no liywaa, sebeli
linibeeka mukaci na nina kweenda
noo.
14 Cwale aba tuna kukwela banji
tonje, sebeli ni yupa eliywi elyaamba
kwa mene mu mushobo no Sihebelu
nji, ‘Saule,Saule, iikene oniyandis-
eta? Kame olemana aba olaha ku
muwayo.’
15 Cwale sebeli ni ibanguta nji,
‘Tiwe anyine, Mbumu?’ Ombumu
sebeli otambula nji, ‘Time Jesu woyo
olemine okuyandisa.
16 Kono oinguke mi wimane ni
makondo owe, kakuli kame nina ku-
monaha kwa wene mulibaka eli, oku
kuketa nji osebeze nikuba oupaki
mweyo ona mono ni kweyo saniku
monahaze nayo mwa wene otenda
opaki no inu ino.
17 Kame sani ku lamulele kwaanu
aa ni kwasimacaba oko ni ku tumena
kwa onyene.
18 Nji otonise amiyo oo, nji afutuke
okutunda mu uwi okuta mu liseli ni
mu maata no Satani ni kusiulukela
kwa Nyambe, ni ku lemeniwa ku iibi
yoo, mi ni sibaka saawo akenine ni
ku pumena mwa mene.’

Paulusi yo ambaa eyi no musebezi waye

19 “Okutunda abo, Molyange
Mbumu Aglipa, kani sikana oku yupa
ku pono na kuwilu.
20 Kono sebeli olemusa oweli ali
ku Daseka, cwale ni mu Jelusalema
ni mu naha yonje no Judeya, mane
ngeeso ni kwaa simacaba, nji kam e
afanena oku baka ni ku futukela kwa
Nyambe ni ku tenda emisebezi eyo
ilukela awo ana baka.
21 Mulibaka elyo aendisi no Ma-
juda lyokame anani nungele eyambo
mu Ndoo ya Nyambe elyo asinga
okuni ibaela.
22 Mu liywaa no balelelo kame nina
wana etuso okutunda kwa Nyambe,
mi cwale kame niimana bano okuba
oupaki kwaakkulu bamweya naany-
onyo, kakwisa eso naamba kono eyo
anaamba anuhi a Nyambe ni Mushe
mbaitendahala,
23 nji Jesu mbayanda, mi cwale
yokame no weeli okwinguka
kwaanu, mi kame saambe eliseli
kwaanu ni kwaasimacaba.”
24 Cwale Paulusi yooba oupaki
waye, Fesitusi sebeli wamba ni liywi
linene nji, Paulusi, kame olyangana,
oukwiiyeta kowe no kuneneba kame
ku kupulumukisa!”
25 Kono Paulusi sebeli wamba nji,
“Mene, sitakana, molyange Fesitasi,
kono kame naamba eniti luli.
26 Kakuli Ombumu oilimukile eyi
inu, mi kwayonyene kame naamba
meni lukuluhile, kakuli kame ni
pumena nji einu eyi kakwisa eso
kalimukile. kakuli eyo kaisiku
tendahalela ku mukunda.

27 Mbumu Aglipa, kana kame opumena kwaanuhi a Nyambe? Kame nilimukile nji kame opumena!”
28 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, “Mu nako ino inyonyo kame osinga nji ni futuke omuasikupumena?”
29 Paulusi sebeli otambula nji, “Simba enako inyonyo simba no kupula, kame ni twesa kwa Nyambe nji kasa wene feela kono nawo onje aniyupa mu liywaa lino kame safeke kanyi mene, konji fela amawenge.”
30 Cwale Ombumu sebeli oimana, ni mubusisi ni Benisi, naao ana kwikala noo,
31 mi cwale aba ana kumana okunda ba Kuta, sebeli akwambisa mukaci koo nji, “Uyu mulume kakwisa eso ana tende nji aatulelwe elifu simba okunungiwa mu tolongo.”
32 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Festusi nji, “Uyu mulume kame afanena oku lukululwa kambe kasi ku litiwa balubala wa Sesale.”

27

Paulusi Yota ku Loma

1 Cwale abo abaabna kulumelelana nji ate mu Italiya, sebeli atwala Paulusi ni mapantiti anjili ku mukulu no masole Juliusi no sikwata no Augusto.
2 Aba ana kumana okwingena mu sisepe no Adlamiti, eso sina kufunduka ku likamba lya Asia sebeli tu fuula aaci ni Alisitako na mu ku Tesalonika omundi na mu Mesadoniya.
3 Eliywaa lina ku tatamako sebeli tu kakeela mu Sidoni, mi Juliyasi sebeli obabalela wino Paulusi, ni ku mufundula nji ate kwaabaye aka mu babalele.
4 Cwale sebeli amubeeka mu sisepe sina kuta ku Sipulasi, kakuli Emebo kame ina ku tulwisa.
5 Cwale aba tunakumana okuluta eliwate eli lita ku Silisia ni Pamifilia, sebei tu keela mu Mila mu Lisiya.
6 Omwendisi no masole sebeli owanamo esisepe sa Alekizanda eso sina kuta ku Italia sebeli otubeekamo.
7 Kame tuna kweenda mu kwaleluba mu maywaa no kupula, mi sebeli tu kakeela ku Silisia mu ku bambaba, mikanyi Emebo aba ina kutukanena oku luta sebeli tu kulisa ku nyonga ya Kilete ku lineku lya Salumoni.
8 Me tu kulisa elikamba mu kubambaba, sebeli twiiya mu sibaka siisaniwa Feya Habenisi, abeebi ni muleneñi no Lasea.
9 Mu kusinya enako no kupula, mi omusipili sebeli ocilisa kakuli okweti kame ina kubwa, cwale Paulusi sebeli waaeleza nji,
10 “Aolyange, kame ni mwene nji omusipili kame so ikale ni tikolofalo ni kusinyehelwa onene, kasa eibyana fela ni sisepe, kono bamweya ni moyo wetu.”
11 Kono omwendisi no masole sebeli obeeka etingana ku mwendisi ni munya sisepe okubita eyo ana kwamba Paulusi.
12 Cwale mulibaka no likamba okwa lukela oku fuwekelamo ba nako no mubebo, aanu no kupula sebeli aaeleza nji afuwekela fela mu liwate, mu litohonolo nji mba twese okakeela ku Fenekasi mu likamba no Kilete, elyo lyalikete ku mutulo ni upa, ni mbowela ni upa, okapumulelamo omubebo.

Eliñungwa ba Liwate

13 Cwale Emebo naku mbowela aba ifuka wino, sebeli ahupula nji, omulelo woo mbaukondo, niku mona Ankola, sebeli afuula okukulisa amakamba no Kilete ao ali beebi ni likamba.
14 Kono kuuso mbicana sebeli kwinguka Emebo no liñungwa elyo lisaniwa Eulakilo.
15 Cwale esisepe ba si nakushimbiwa ku mebo, sebeli sikwangwa oku yaliketa, sebeli tusi lesela sita nayo.
16 Cwale sebeli tu kashetwa kunji no sooli no Kilauda, ni kusinga okukwangwa oku kokela esisepe sicana.
17 Aba ana kumana okanona, sebeli ongota esisepe mu kusinunga emihala eyo ikeela kunji, mi mulibaka nji kame ana kucila okukashetwa ba

muuwa naku Silete, sebeli akwisa amaseili ni kukuka yongeso.
18 Kakuli kame tuna ku lwisiwa ku mebo no liñungwa, mu liywaa lina kutatamako sebeli atateka okukondela etutu yoo mu liwate eyo ina longiwa mu sisepe,
19 mi ba liywaa no waatu sebeli tu kondela ni maoko etu, einu eyo yendisa esisepe nayo.
20 Cwale eliywaa simba etitungweti kaisiku moniwa mu mywaa no kupula, mi eliwate kame lina bifi ouyi ku mebo, mane sebeli tuulwa esepo nji mbatu yoisiwa.
21 Cwale aba ana kwikala amaywaa no kupula aulwile esi no kulya, Paulusi cwale sebeli oiya kwa onyene ni kwaamba nji, “Alume, kambe kame muna kuni pumena oweli me musi fuula kale ku Kilete, kambe kamusiilwa okulemana ni ku sinyehelwa.
22 Kono cwale kame ni mi kutaza, mu koongote, kakuli kakwisa woyo so sinyehelwa omoyo kono kame sa ku sinyeha fela esisepe.
23 Kakuli ouno usiku eliñeloi lya Nyambe nali kumonahaza kwa mene nili waye woyo ni sebeleza
24 mi sebeli lyaamba nji, ‘Paulusi olese okucila, kame so kaimane balubala lwa Sesale, mi omone, Nyambe nakubi onje awo oluta noo mu sisepe.’
25 Cwale mongole emicima, alume! Kakuli kame nili ni tumelo mwa Nyambe nji kame sa ku tendahale kanyi omo nina ambelwe.
26 Kono kame sa tu twaliwe ku yooli injili.”

Okulwela No Sisepe

27 Cwale eliywaa no likumi ni tunee aba lina kukeela, me tu twaliwa oku nooku ku mebo mu liwate no Andilia, mu kaci no usiku aapuwi no sisepe sebeli akakanya nji natu keela ku naha injili.
28 Cwale aba aana kweteka ouliba no meyi sebeli awana eibima makumi aatu ni twiili, kuuso mbicana sebeli aeteka kame sebeli awana eibima makumi ayiili ni mutanu ni twiili.
29 Kame ana kucila nji mwendi mba tu twaliwa ku mebo ba mawee, sebeli akwisa amanjanga anee na mu litusi na kunyima nji esisepe siimane, mi kame ana ku lakaza nji kupee.
30 Cwale aapuwi no sisepe sebeli asaela oku luta okutunda mu sisepe, okwingena mu sisepe sicana mu liwate kanyi kame akakwisa atiankola na ku litusi na ku uso.
31 Paulusi sebeli osimweta omwendisi no masole ni masole nji, “Konji aa alume aba saikale mu sisepe, okubinda samu yoye.”
32 Cwale amasole sebeli apatula omuhala no sisepe, ni kuulesela okutela.
33 Cwale eliywaa ekalya sipa kale, Paulusi sebeli waakumbela onje nji alye eilya, ni kwamba nji, “Balelo yakwana kale amywaa likumi ni anee me mutatelele nuuku yumena eilya, memu ulwile esi no kulya.
34 Cwalehe kame ni mikumbela nji mulye esilya, mbaimibi okongola, kakuli kakwisa oluuki na ba mutwi no munu ni munu kwaanyi olo salu sinyehe.”
35 Cwale aba ana kumana okwamba eyi, sebeli oshimba esinkwa, nuukutumela kwa Nyambe balubala woo onje ni ku sipatola ni ku tangisa okulya.
36 Cwale sebeli aongola emicima ni kulya eilya nonyene.
37 Kame tunaku kwana epalo ikuma ba myaanda yiili ni makumi mutanu naayili ni mutanu ni kamweya (276) aanu mu sisepe.
38 Cwale aba ana kumana okulya wino, sebeli afukuza kukulema no sisepe oku yumbela ouloto mu liwate.
39 Cwale aba lina kupa eliywaa, kasi kulimuka enaha eyo nji ibine, mi sebeli alemuha esiko sili ni likamba, cwale sebeli asinga nji aba kukonahala atwalemo esisepe.
40 Cwale sebeli apatula emihala ina nungu etinkola ni kwisiya mu liwate, mi mu nako imweya ni kusheputula

emihala eyo inungile amabala no ku siululisa esisepe, mi ni ku imeka eseili no kuneneba ba libala no sisepe nji cwale Emebo aba ifulabo yaatwale ku likamba.
41 Kono sebeli tu fuwama bamwalala no mushekesheke eso sili ni meyi oku nooku. Elitusi nakunyima sebeli licoka, cwale eli nakuuso sebeli likakatela ba mushekesheke
42 Omuhupulo no masole neli nji aibae amapantiti, okwaa sileleza nji alese okuyowa ni ku sila.
43 Kono omwendisi no masole mu ku singa okuyoisa Paullusi, sebeli waakanisa, mi ni ku laele nji aa atwesa okuyowa, amatukele oweeli mu liwate ate ba likamba,
44 mi anjili aku tusise amabala, anjili baibindi ina coko no sisepe. Cwale mokame omo ana ku keelela ba likamba, aayoya.

28

Mu Melita

1 Munyima no kuyoya ngeso, okubinda cwale tu limuke nji esooli eso kame siisaniwa nji Melita.
2 Ni mañeke aa alimo sebeli atutenda mu sishemo no kuneneba, ni kutu tambula toonje omunu ni munu, mi sebeli atumbula omulilo no kuneneba, mulibaka no mbula ona kuloka ni mulibaka no seenge.
3 Cwale Paulusi sebeli ocaa eñata no wandilala no itondo no kuku kuta ni kwibeeka ba mulilo, omo sebeli kutunda esibili mulibaka no kweenya, sebeli siku tingeta ba Lyoko lyaye.
4 Cwale amañete aba ana ku mona enyoka ilepelela ba Lyoko lyaye, sebeli akwambisa mukaci koo nji, “Luli omunu uyu ni mwiibai, kakuli naaba aba bandukamu liwate, ouku faniketa ku wilu kalukele okuyoya.
5 Kono Paulusi sebeli otutulele fela enyoka mu mulilo kaisimu tenda ouyi.
6 Aanu kame ana kutatelela okumona nji kame sa timbe simba okukwela banji ababo nji afe, kono kame ana kutatelela ba nako no kuleba onene, mi sebeli amona nji kakwisa esi sitendahala kwa yonyene, sebeli afutuka okwamba nji neli nyambe.
7 Abeebi ni sibaka eso tuna kwikala kame kuna kwikala onduna no sooli wisaniwa nji Pubuliyasi, ni yonyene sebeli otu tambula wino, niku tushimba ku ndoo yaye amaywaa aatu.
8 Sitaye Publiusi kame ana ku langana okukola efibele ni ku sulula ounyinga. Pauusi sebeli otako oka mulekula ni kulapela, sebeli omu beeka amaoko aye beeulu niku mubalisa.
9 Eyo aba ina kubwa, onje aanu asikutoma ba sooli sebei aiya, mi kame ana ku balisiwa.
10 Cwale sebeli atuba etimpo no kupula, mi aba tuna ku fuula, sebeli atubeekela mu sisepe eyo tuna ku saela.

Oku tunda mu Malite okuta ku Loma

11 Munyima no tikweti taatu sebeli tu funduka ni sisepe sina ku fuwekelanga musoli, esisepe na ku Alekizandiliya, mi balitusi ababekilwe esiswaniso no aana no mambile
12 Aba tu na kukeela mu Silakuze sebeli twi ikalamo amaywaa aatu.
13 Mi aba tu na kufundaka sebeli twenda ku nyonga no liwate mi sebeli tu kakela ku Lihegiomu, mi munyima no liywaa limweya Emebo naku mboela sebeli ifuka, mi ba liywaa li no wiili sebeli tu kafuweka mu Petiyoli.
14 Omo sebeli tu ka wana aasikupumena, mi sbeli atumema njintwiikale noo mu maywaa ana kukwana mutanu naayiili.
15 Cwale aasikupumena omo aba ana ku tuyupa sebeli aiya okutunda oku no kuleba ku Folamu mu sibaka no Appiusi ni ku mahotela aatu mukutu waniketa. Mu kwaamona, Paulusi sebeli oku tumela kwa Nyambe nikuongola omucima.

Paulusi yo kutaza mu Loma munji no atateleli

16 Cwale aba tuna kukeela mu Loma, Paulusi sebeli amu lumelela nji aikale yomboci ni masole awo ana ku mu sileleza.

17 Munyima no maywaa aatu,
sebeli oisana aendisi no Majuda, mi
cwale aba anokuwana sebeli wamba
kwa onyene nji, “Abaange, naaba
kanisi tenda esinjili okulwisa aanu
simba esizo sa Sitetu, kono kame
nina kubeekiwa mu tolongo mu
Jelusalema mu maata no Maloma.
18 Cwale aba ana kumana okuni
ibanguta, sebeli asinga nji ani luku-
lule, kakuli kame ku nakuulwa
omubonda no lifu mu taba yange.
19 Kono aendisi no Majuda aba
ana kukana, cwale sebeli ni ku bi-
laeza kwa Sesale, simba nji kani
sikwikala ni mubonda no ku lwisa
enaha yange.
20 Cwalehe mulibaka elyo kame
nina kumbele nji ni kumone, kakuli
ni mulibaka no sepo no Isilaele eyo
inisaiseta oku nungiwa amawenge.”

21 Cwale sebeli aamba kwa onyene
nji, “Katu sitambula amañolo oku-
tunda ku Judeya aa aamba eyowe, mi
kakwisa aasikupumena ana tundu
oko aneeyi mu kubiha simba ok-
wamba eyi no kwiiba ona ku tenda.
22 Kono kame tu singa okuyupa
kwa wene eso onahana, kakuli ok-
wamana ku tuto no Ndila kame tu
limuka nji kame ilwisa koonje.”

23 Cwale aba ana kumana oku
lukisa eliywaa nookuwana naye,
sebeli aiya oko ana kwikalanga mu
kupula. Cwale sebeli waatolokela
eyaye yonje oku tunda amasiku
konji ku mangolwaa, okupaka eyi no
mubuso wa Nyambe, nikweteka nji
alumele eyambo ya Jesu bamweya
oku tunda ba mulawo wa Mushe
naanuhi a Nyambe.
24 Cwale anjili sebeli apumena eyo
ana kwamba, mi anjili sebeli akana.
25 Cwale mu kukana okuyupa
mukaci koo, sebeli afunduka, mun-
yima ya Paulusi okwamba eliywi
limweya nji, “Emebo No Kukena
kame ina kwamba eniti kwa sitenu
okubitela mu munuhi wa Nyambe
Isaya nji,

26 ‘Mute kwaanu aa, mi mu kaambe
nji,
luli mba mu yupu kono kamutamba
ku yupisisa
mi luli mba mu mono kono ka-
mutamba oku monisisa,
27 kakuli emicima no aanu aa, kame
yongolile,
ni matwi oo kaayupu
mi amiyo oo kame akutimine,
kono amiyo oo kame ana fanene oku-
mona,
amatwi oo kame afanena
okuyupa,
mane ni kuyupisisa ni micima
yoo,
mi kame afutukela kwa mene,
nji naabalise.’ ”
28 Cwale mulimuke nji, “Okuy-
oisa kwa Nyamba kame kuna ku tu-
menwa asimacaba mi kame sayupe!”
29 Aba ana kumana okwamba
amaywi ao, aendisi no Majuda
sebeli amusiya, mi sebeli kwikala
etiñananyi no kuneneba mukaci koo.
30 Cwale Paulusi sebeli oikala
eilimo yiili mu ndoo eyo ana
kutenekanga amali, ni ku tambu-
langa aanu onje awo ana kwiyanga
kwa yonyene.
31 Kame ana ku kutazanga eyi no
mubuso wa Nyambe ni kwaiyeta
eyi ya Mbumu Jesu Kilesite epata-
laza no kwaulwa okushweka simba
simweya.

ELIÑOLO LYA PAULUSI KU MALOMA

OKULIMUKISA

Ebuka no Maloma kama ina kuñoliwa mwendi kwa mutumiwa Paulusi enako na kunyima mukaci no myaka makumi atanu ni ilimo inee ni makumi atanu ni ilimo itanu ni yaatu (54-58) munyima no kuleiwa kwa Jesu Kilesite. Paulusi yo kasipotela kale ku Loma sebeli otuma eliñolo eli, oku taluseta alapeli eyi no kutenda mu Loma, onje Amajuda nawo kaasa Majuda. Kame ana kuñola eli liñolo oku tundelela mu Kolinte oko ana kwikalanga ba nako eyo. Paulusi na kuñola nji cwale etinaha mu litunga lyonje atwese oku lumela ni ku kuteka Jesu Kilesite (16.26.)

Ebuka no Maloma ni buka eyo ikwite outokwa onene kwaa sikulapela konje-konje mane ni mu nako yonje mulibaka omo iyupahalela nomo Paulusi atolokela wino-wino oku yoyisiwa satuwane mwa Jesu Kilesite. Paulusi kame ana kuwaneka eliywi no kuwaba lya Jesu Kilesite ku Testamente no kale. Asi ku kwiyeta no kupula kame akanana nji ekauhanyo noutokwa onene mubuka eyi ni (1.16) eyo yaamba nji, “Senisiwa mulibaka no eliywi no kuwaba, kakuli ni maata a Nyambe ba ku yoyisiwa kwaao alumela onje. Oweli ku Majuda, cwale kwaa no macaba.” Ekalulo no matatekelo no Maloma (1-11) ni yao asi ku kwiyeta mane ni kalulo no wili (12-15) kama ikwite eyi no kutenda eyino titaelo no kupula ku kuyoya kwao asi kulapela.

Emitwi no yambo

Paulusi kame atateka eliñolo lyaye abo mu ukulimukisa yonyene mane ni kwamba kwa woyo ana liñolele. (1.1-15)

Aka no wiili kama añola eyi no mwikalelo no munu mane ni kutwesahala no ku yoyisiwa mwa Jesu Kilesite (1.16-11; 36).

Munyima nweyi, Paulusi sebeli oba etitaelo no kutenda no kupula ku kuyoya no asiku lapela. (13.1-15; 13).

Kame amana eliñolo no Maloma mukuba etitumeliso no kupula kwaanu mu keleke na ku Loma (16).

1 Mene Paulusi, omubika wa Jesu Kilesite ona isaniwa oku tendiwa omutumwa nji aambe eliywi no kuwaba lya Nyambe.
2 Eliywi no kuwaba ana kusepisa kale Nyambe mwanuhi aye mu mañolo no kukena.
3 Eliywi no kuwaba okukumanena kwa mwanaye, ona kuleiwa mu lusika lwa Dabida mu lutu no unu,
4 cwale naku monahalisiwa ni maata nji Mwanaa Nyanbe luli okukumanena ku mebo no kukena aba ana kwingulwa kwaafu, Jesu Kilesite Ombumu wetu.
5 Mwayonyene Jesu, Nyambe na kutuba esishemo no kutendiwa omutumiwa nji mulitina lyaye tu monise ano macaba etuso no ku kuteka.
6 Cwale okwekeza naanyi munaisaniwa kwa Nyambe nji mwikale kwa Jesu Kilesite.
7 Kwaanyi moonje aasikupumena muli mu Loma anyi musingiwa ni kwiisaniwa kwa Nyambe nji mutende esicaba saye.

Mubiwe esishemo ni kozo kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Etapelo no Kuba esi no Kutumela

8 Kame ni tateka oukutumela kwa Nyambe wange mwa Jesu Kilesite mulibaka lyenu moonje, kakuli etumelo yenu kame yambiwa mu litunga lyonje.
9 Kakuli Nyambe ni paki wange woyo ni belekela ni mebo yange mu liywi no kuwaba lya Mwanaye nji ni lesele oku mipuluka,
10 enako yonje abani lapela, kame ni kumbela nji mukusinga kwaye Nyambe alukise einu yonje nji ni lukisetwe omusipili no kuwaba aba niiya kwaanyi.

11 Kakuli kame nilakaza onene oku
mimona, nji ni mibe empo imweya
no mebo no kukena nji ni shukelwa
12 abo cwale kame tufanena
oukususuweza toonje omunjili ku
munjili mu tumelo yetu.
13 Anyi abange kame ni singa
nji mulimuke, etinako no kupula
kame ni singanga okwiiya mu ku mi
mona kono kameni kwangwanga,
kakuli kame kwiyanga indina eyi ini
kwangwisanga. Kame ni naasingi
nji niiye mu ku yangula etimbuto
mwaanyi kanyi omo nina tendele
kwa simacaba anjili.
14 Kakuli kame nili ni sikoloti ku
Mageleke ni kwasi mishobo indina
onje, bamweya kwasiku shangama
naaelo.
15 Cwale kame ni shukelaoka ku-
taza eliywi no kuwaba lya Nyambe ni
kwaanyi kame muyoya mu Loma.

Amaata no Liywi no Kuwaba

16 Kakuli seene oku kutaza eliywi
no kuwaba lya Nyambe, kono ni
maata a Nyambe no kuyoyisa onje
awo asi ku pumena, oweli ku Majuda
okubinda okuta ku Mangelike
17 Kakuli mwasonyene okuluka
kwa Nyambe kame kuna shootolwa,
oku tunda ku tumelo ni kuta ku
tumelo kanyi omo ku ng'olelwe nji,
“Woyo no kuluka, mbayoyo mu
tumelo yaye.”

Omubonda no Masika no aanu

18 Kakuli okutweba kwa Nyambe
kame kutundelela kuwilu, mi okul-
wisa ouyi ni ufokoli onje no alume
awo ana lyatelele eniti mutikezo too
no kwiiba.
19 Kakuli eso sitwesahala oku
limukiwa sa Nyambe kame sina
hupulelwa kwa onyene, kakuli
Nyambe naimonahaza kwa onyene.
20 Kakuli oku tunda ku simuluho
no litunga eyi ya Nyambe no kwa-
moniwa, amaata aye ni Unyambe
waye kame imonahala wino-wino
mu inu yaye ana tende. Cwale
abakulingeso kakwisa omo sakutat-
ulele.
21 Kakuli simba nji kame alimuk-
ile Nyambe, kaasimukuteka kanyi
yokame Nyambe simba okutumela
kwa yonyene, kono kame ana futuka
aa nambulwa tuso mu mihupulo yoo
ni micima yoo eyi isaela oku yupisisa
sebeli iilola.
22 Kame ana singi nji atende anoku
shangama, cwale sebeli afutuka
aaelo,
23 ni kufutula ekanya ya Nyambe
na kwaafa okwitenda amaswaniso
no kuumba kanyi omunu, simba
otuyunyi simba eiyamana, simba eyi
yeenda ni mapumo.
24 Cwalehe, Nyambe naaleselele
okutenda eyino titakazo no micima
yoo na kwakena, nji ashubule
etinyutu too mukaci koo.
25 Kakuli kame ana futula eniti
ya Nyambe okwitenda amapwa ni
kulapelela ni kusebeleza eyumbiwa
okubita omuumbi, woyo olumbiwa
enako yonje okuno kwabwa! Ameni
26 Mulibaka eli, Nyambe naalese-
lele okutwalelela mu titakazo too
atenda eyi no kwiiba. Mane akati
sebeli alangana ni akoo akati.
27 Mukutenda ngeso alume ni
onyene sebeli alesela emikwa no
kulangana naakati kono sebeli alan-
gana nalume akoo.
28 Kakuli kasi tokomela oku limuka
Nyambe woyo no niti, Nyambe naabi
ku minahano na kwanahana wino.
29 Kame aiyalile eino kwiiba yonje
mi kame ali ni matalu, ni lutimbo,
mane kame ashukela eyi no akoo,
ni muna nuukwibaa, ni tiñananyi ni
tindwaa mane ni kooba
30 asimapwa, aa atimbile Nyambe,
asi kunyefula, asi ku kuhumusa, asi
kutateka eyi no kwiiba mi kakuteke
ashemi oo.
31 Kaakwite etingana, kaasepa-
hala, kaakwite elizwalo ni kuulwa
amakeke.
32 Naaba alimukile ekatulo ya
Nyambe eyi yaamba nji, Aanu onje
ayoya ngeso, kame afanena okufa.
Cwale kaitende fela, kono kame
alumelela awo aitenda.

2

Ekatulo ya Nyambe

1 Cwalehe weene omunu wakwite okulemena aakowe mi kame watula, kame okwatula wenyene. Kakuli wene watula kame otenda eyi atenda.
2 Tulimukile nji ekatulo ya Nyambe niya niti kwao atenda eyi no kwiiba.
3 Cwale wene omunu feela aba watula akowe, kono ni wene otenda eyi atenda, kame onahana nji mbupicuka ekatulo ya Nyambe?
4 Kamba nji kame oshwaula esifumu no sishemo saye, nu ukukuteka kwaye, ni mucima waye no kuwaba kono kulemuha nji esishemo sa Nyambe kame sikutwala kukubaka?
5 Kono mulibaka no kwaayupa kowe ni mucima wowe no kwabaka kame okutewela okutweba muliywa lya Nyambe abo cwale ekatulo yaye no kuluka aba saimonahale.
6 Kakuli Nyambe kame sabe omunu ni munu omupuzo okukumanena kweyo atenda.
7 Kwao atwalelela okutenda wino einu, okame awo asaela okuyemiwa, ni kukutekiwa na kwaafa, asabiwe omoyo na kwaabwa.
8 Kono kwao aku tendela eyoo ni kukana eniti yaye ni kutenda ouyi, kame sa tambule okutweba ni kutina kwaye.
9 Kame sakwikale amayando ni kukola kwaanu onje awo atenda eyi no kwiiba, oweli ku Majuda ni ku Mangelike
10 Kono Nyambe mbabi ekanya ni tumbo ni kozo ku munu yonje woyo otenda wino, oweli ku Majuda okubinda ku Mangelike
11 Kakuli kwa Nyambe kakwisa esaluluti.
12 Awo onje ana tende esibi nambulwa mulawo wa Mushe kame saatuliwe no mbulwa omulawo. Mi awo onje anatende esibi alimukile omulawo mbaatuliwa ku mulawo.
13 Abo kasa awo ayupa omulawo wa Mushe awo akenine balubala wa Nyambe, kono awo akokong'elela omulawo wa Mushe asa kayoyisiwe.
14 Cwale asimacaba aba kaakwite omulawo kono alemine okutenda eso sisaeliwa ku mulawo wa Mushe, ni onyene ni mulawo kwaonyene, simba kwakwite omulawo.
15 Kame amonisa nji eso omulawo wa Mushe osaela kame sing'olilwe ku micima yoo, abo emihupulo yoo kono elizwalo lyoo kame lyaapakela mi emihupulo yoo kame yaanyaza abanjili kame yaimanenanga.
16 Ba liywaa elyo, okukumanena ni liywi lyange no kuwaba, Nyambe kame saatule etikunutu no aanu mwa Jesu Kilesite.

Amajuda ni Mulao wa Mushe

17 Cwale weene wisaniwa nji uli Mujuda kame oku sepisa ba mulawo wa Mushe mi kame oku lumba mwa Nyambe,
18 ni kulimuka etato yaye ni kwekeza okutenda wino kakuli kame ona iyetiwa mu mulawo wa Mushe,
19 mi kame olimukile nji yawene otwaletele eibofu, eliseli kwawo ali mu uwi,
20 tiwe omusiululi no aelo ni mwiyeti no awo ali mu uwi mu mulawo wa Mushe, kakuli kame okwite esisupo no kulimuka eniti.
21 Cwalehe, wene olemine okwiyeta akowe, ikene aba wasiku kwiyeta wenyene? Kame okutaza nji kakufanene okwiita, cwale ikene aba wiita?
22 Wene aba wamba nji kakufanene okutenda ouhule, cwale ikene aba utenda ouhule? Kame utimbile aafu no kuumba, cwale kame wiitanga mu tindoo no ku lapelela aafu
23 Wene kame oku nuneka bakwikala ni mulawo wa Nyambe, kono kame oshwaula Nyambe mukucola omulawo waye!
24 Kakuli kame ku ng'oliwa nji, “Elitina lya Nyambe kame linyefulwa mwa asimacaba mulibaka lyenu aendisi no Majuda.”
25 Omupato wowe ni waniti nji kame okuteka omulawo, kono nji kame ocola omulawo, omupato wowe kautendile mupato luli.
26 Cwalehe nji omunu no kwaingena mu mupato, kame ateula etitaelo no mulawo wa Mushe, kame

kukufekile kanyi naingene mumu pato.
27 Cwale woyo nakwaingena mu mupato kono kame amamela omulawo kame sami atule anyi muna ng'olelwe eyi no mulawo ni mupato kono kame mucola omulawo.
28 Kakuli woyo na kwatenda Omujuda luli oli bandee, simba nji omupato no niti sinu sinjili sili bandee ni lutu
29 Omujuda luli woyo mukaci, mi omupato luli ni wa mu mucima owo otendiwa ni mebo kasa feela. Okulumbiwa kwaye kakutundu kwaanu kono kwa Nyambe.

3

1 Cwale ouwa ana wana aendisi no Majuda ubine? Simba etuso no mupato ibine?
2 Onene ku maneku onje! Mu ku tateka, Nyambe na ku sepa omusebezi waye ni kubeeka amaywi aye ku Majuda oweli.
3 Cwale ngasibine nji anjili kakwite etumelo? Ninji okuulwa koo etumelo kame kutwesa oku shwaula etumelo ya Nyambe?
4 Kokuulwa! Kasangeso, mulesele Nyambe no niti simba nji aanu onje ni amapwa. Kanyi omo kuñolelwe mu mañolo nji,
“Kame ufanene oku monahala woyo
no niti mu yambo wamba,
Nji ushowelele woyo nakukunungelela eyambo aba uzekisiwa.”
5 Kono cwale nji okufosa kwetu kame kumonahala okuluka kanyi kwa Nyambe, abohe iikene sa twaambe? Cwale mbatwamba nji Nyambe kame afosa aba alita okutweba kwaaci? (Kame naamba ngeso mu mukwa no unu.)
6 Kokuulwa! kakuli kambe Nyambe kasa wakuluka, kambe ngasibine saatwese okwatula elitunga?
7 Kono cwale nji okuulwa eniti kwange kame kutusa oku monisa wino eniti ya Nyambe, mane ni kwekeza ekanya yaye, iikene saniatulelwe kanyi osi ku tenda ouyi?
8 Cwale iikene aba twaatende eyi no kwiiba nji eyi no kuwaba iiye?” Kanyi aanu anjili aba aninyaza nji kame ni tenda ouyi! Oku nyaza koo na kuluku.

Kakwisa Woyo no Kuluka

9 Iikene cwale! Ninji aaci aendisi no Majuda kame tuli wino okubita ano Magelike? Kokulwa kasangeso! Kakuli kame inaamba kale nji aendisi no Majuda ni Magelike kame ali mu maata no sibi.
10 Kanyi aba kuñolilwe nji,
Kakwisa omunu simba mumweya uyu no kuluka.
11 Kakwisa uyu uyupisisa
simba uyu osaela Nyambe.
12 Onje kame a yaukile, bamweya naafutuka aa no kwiiba
mi naafoso
kakwisa uyu otenda esi nokuluka, simba mumweya.
13 Emilyu yoo ni libita liyamine,
kameonga ni tindimi too, nimaywi nokwiiba kanyi esifanu no sibili, aatunda mutunwa too.
14 Mutunwa too kame kuiyalile etingangu, ni ikuto no kulula.
15 Amakondo oo nakuleluba ba kwiita ounyinga.
16 Mutindila too kame kuli oku sinya ni mayando.
17 Kaalimukile endila no kozo,
18 Mi mu miyo oo kaacili Nyambe.”
19 Cwale kame tulimukile wino nji eiyambiwa mu mulawo yonje kame yambeliwa aayoya munji no mulawo, nji otunwa tonje tondoke mi aanu onje awaniwe ni mubonda balubala wa Nyambe.
20 Kakuli kakwisa omunu somoniwa nji niwakuluka mu miyo aye mu musebezi no mulawo, kakuli omulawo kame otulimukisa esibi.

Omo tubeekelwe ouwa kwa Nyambe

21 Kono cwale okutundisako omulawo okuluka kwa Nyambe naku limukisiwa, me upakiwa ku mulawo ni unuhi.

22 Okuluka kwa Nyambe kame kutundelela mutumelo mwa Jesu Kilesite kwao apumena onje, kakuli kakwisa efapahano mukaci koo.
23 Kakuli onje kame ana tende esibi mi kame ana kauhelwe ku kanya ya Nyambe.
24 Mi kame ana beekiwa fela ano kuluka mu sishemo saye kanyi omupuzo mu kuliululiwa kwa Jesu Kilesite.
25 Woyo ona kubekiwa balubala kwa Nyambe okutenda esitabelo mulibaka no unyinga waye nji otambulwe mu tumelo. Esi kame sina kumonisa okuluka kwa Nyambe, naaba kasi kwaliketa ku ibi no kale.
26 Neli oku monisa mu nako no balelo lino nji yonyene niwakuluka, ninji woyo oli ni tumelo mwa Jesu, Nyambe kame amubeeka ono kuluka.
27 Cwalehe, ikene satukulumbe nayo? Kakwisa! Mulibaka libine? Mulibaka no musebezi? Kokuulwa! Kono mulibaka no tumelo.
28 Kakuli kame tukolwa nji omunu kame abeekiwa ono kuluka mulibaka no tumelo kasa mu misebezi no mulawo.
29 Cwale Nyambe, ni Nyambe no Majuda feela nji? Kasa nji ni Nyambe no macaba? Ee, ni Nyambe waa no macaba nonyene.
30 Kaksuli Nyambe ni mumweya, mi aa ali ni mupato kame wabeeka ano kuluka mulibaka no tumelo yoo, nawo aulwile omupato ni mulibaka no tumelo yoo.
31 Cwale kame tucola omulawo mulibaka no tumelo? Kokulwa kasangeso, kono kame tongota omulawo.

4

Omwanda wa Abulahama

1 Cwale iikene satwambe, Abulahama njekulyetu, siikene ana kuwana kuneku no unu?
2 kakuli nji Abulahama kame na beekiwa wa kuluka mulibaka no misebezi, abo, kame ali neso sakulumbe naso. Kono kasa balubala wa Nyambe.
3 Cwale eling'olo iikene lyamba? “Abulahama kame ana kupumena kwa Nyambe, mi okupumena kwaye, Nyambe kame amubalela nji wa kuluka.”
4 Cwale ku munu woyo otenda omusebezi, omupuzo waye kawaliketiwa nji ni mpo, kono ni tifo.
5 Cwale ku munu no kwa tenda omusebezi kono kame apumena fela kwa Nyambe, woyo oba aano kwiiba okubeekiwa ono kuluka, yonyene etumelo yaye kame ibaliwa nji kuluka.
6 Esi sokame Dabida esa aamba embuyoti no munu woyo waliketiwa kwa Nyambe nji ni wakuluka, oku ulwile emisebezi aba aamba nji,

7 “Kame ali ni mbuyoti awo ana
lemenwa etifoso too,
Awo ana fukeliwa eibi yoo!

8 Embuyoti ni ya munu woyo uulwa
okupulukelwa eibi yaye kwa
Nyambe.

9 Embuyoti eyo kana kame ibiwa feela aa anati ku mupato, nji naa kasita ku mupato? kakuli kame twamba nji, “Abulahama naku pumena kwa Nyambe mi mu tumelo yaye, Nyambe naku mu pumena nji wa kuluka.”
10 Cwale ngasibine aba ana kubalelwa ngeso, yoli ngaibi? Abo yowa ingena kale mu mupato, nji yokasi ingena kale? Neli abo yokasi ingena kale, kasa nji yowa ingena kale kokulwa.
11 Sebeli ota ku mupato, neli esisupo no kumonisa nji wakuluka mu tumelo yaye anakwikala nayo yokasita kale ku mupato. Elibaka neli nji atende Sitoo onje kwawo apumena kwa Nyambe onje, nawo aulwile okuta ku mupato nji nonyene abalelwe etumelo nji nikuluka. mi kame a tambulwa kwa yonyene kakuli ni wa kuluka, simba nji kaa sita ku mupato.
12 Kame osili Sitoo kwao a tambulwa kuta ku mupato, kasa kwao fela anati ku mupato, kono nawo aenda mu mwanda no tumelo ya

Sitetu Abulahama yokasita kale ku mupato.

Esepiso ya Nyambe kame Itambulwa mu Tumelo

13 Esepiso ya Abulahama na ikulyaye noku yola elitunga, kayasikwiiya mu mulawo kono neli mukuluka no tumelo.
14 Cwale nji okuyola kame kuyoliwa ni mulawo, ulimuke nji etumelo ni sepiso kaikwite tuso.
15 Kakuli omulawo kame ulita okutweba, kono aba kuulwile omulawo kakutamba kwikala okucola omulawo.
16 Mulibaka no ngeso, esepiso kame ina kwiya mu tumelo, nji itende mu sishemo, nji yongotetwe mu lusika lwa Abulahama, kasa kwao fela asi mulawo kono ni kwao akwite etumelo ya Abulahama. Yo sitetu toonje,
17 kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kame inaku tende Sitoo no matunga no kupula.” Mu miyo a Nyambe, mwayonyene apumena, woyo oba omoyo kwaanokufa ni kwiisana einu nji kame iyoya eyo nokwayoya.
18 Abulahama sebeli opumena mukusepa, naba kuna kuulwa esepo, mi sebeli otenda ngeeso Sitoo nomacaba no kupula, kanyi omo kuna kwambelwa kwa yonyene nji, “Kanyi olusika lowe omo salwikalele.
19 Mi kakuli kasi kufokola mu tumelo, mane kasi kwaliketa nji olutu lwaye kame lukulubalile, kakuli emyaka yaye kame inakwana omwanda (100), ni kunahana nji moyo waye Sala katwese ku leya kame.
20 Kakuli kakwisa esinu simba simweya sinaku mutongokisanga okukumanena ni sepiso ya Nyambe, kono sebeli okongota mu tumelo yaye muku lumbeka Nyambe.
21 Kame ana kolwa nji Nyambe mbatwese okutenda eso anaku musepisa.
22 Ababo etumelo yaye sebeli oibalelwa nji kuluka,
23 kono amaywi anaku ng'olelwa kasa aye fela yomboci.
24 Kono naaci ngeso kame sabalelwe ni kwaaci tu pumena kwa woyo ona kwingulwa kwaafu Jesu Ombumu wetu.
25 Woyo ona kwibaiwa mulibaka no ibi yetu, ni kwingulwa nji tubekiwe ano kuluka.

5

Ouwa ni Nyambe

1 Cwale aba tuna tendiwa anokuluka mu tumelo, kame tuli mu kozo ni Nyambe mulibaka lya Mbumu wetu Jesu Kilesite.
2 Mwa yonyene tunawana etumelo mu sishemo omo tuwaniwa, mi kame tuwabelelwa mu sepo no kanya ya Nyambe.
3 Cwale kasa ngeso fela, kono kame tuwabelelwa mu mayando etu, kakuli kame tulimukile nji amayando kame atulitela okongoteta,
4 Okutundamena kame kulita emikwa no kuwaba mi emikwa no kuwaba kame ilita esepo.
5 mi esepo kaitwenisa, kakuli elilato lya Nyambe nali kwitelwa mu micima yetu, mu mebo no kukena, eyo ina kubiwa kwaaci.
6 Kakuli abo metu sifokola, ba nako inakufanena Kilesite nakufela asikutenda ouyi.
7 Iikene aba kubambabile nji omuunu afele aa nokuluka, mwendi omunjili abasa kongote omucima okufela aano kuluka.
8 Kono Nyambe kame amonisa elilato lyaye kwaaci nji nabo tusilemine okutenda eibi, kakuli Kilesite nakutufela!
9 Cwalehe abo, aba tubeekilwe anokuluka ni unyinga waye, mbatu yoisiwa mwa yonyene ku kutweba kutunda kwa Nyambe.
10 Kakuli naba tusili eiila, kame tuusetwa kwa Nyambe muibaka no lufu lwa Mwanaye, aba tuna usetwa kwa yonyene, kame satu yoisiwe onene mulibaka no moyo waye!
11 Kasangeso fela, kono tusi wabelelwa mwa Nyambe mulibaka lya Jesu Kilesite Ombumu wetu, kakuli

aba tuna usiwa ngeso ni mulibaka lyaye.

Elifu mwa Adama Oupilo mwa Kilesite

12 Mulibakaelyo esibi nasikwiiya mu litunga mulibaka no munu mumweya mi elifu ni mulibaka no sibi, mu mukwanongeso elifu naliyi kwaanu onje kakuli kame anatende esibi onje.

13 Esibi luli kwasina kwikalanga oweeli mu litunga omulawo akawa sisumiwa kale, kono esibi kasi baliwa aba kuulwile omulawo.

14 Nabakulingeso elifu nali kubusa okutunda kwa Adama okutwala kwa Mushe, simba kwao ana kwatenda esibi kame liikalako noku matuka omulawo mu mukwa oku fekile kanyi anakutenda Adama,

Yonyene oli esifekiso sa woyo soiya.

15 Kono empo no sishemo kaikufekile kanyi esibi sa Andama. Kakuli aano kupula kame anafu mulibaka no munu mumweya, esishemo sa Nyambe ni mpo itunda mu sishemo no munu mumweya yonyene Jesu Kilesite yonyene kame ipulele aano kupula niku bitelela!

16 Mi empo kai kufekile kanyi esibi sina kwiiya mulibaka no munu mumweya, kakuli ekatulo no munu mumweya kame ina liti ekatulo no kuba aanu no kupula omubonda, kono empo no sishemo kame inatundu ku tifoso no kupula mi kame ina bwele mu kututenda aa no kuluka!

17 Nji mulibaka no mubonda no munu mumweya elifu kame linabusu mulibaka lya woyo omunu mumweya, onene awo nambula esishemo mukupula kwaso, ni mpo no kutenda aa no kuluka, kame saabuse mu moyo mwa yonyene woyo mumweya Jesu Kilesite.

18 Cwalehe, kanyi omubonda no munu mumweya aba ona liti ekatulo eyi iba aanu no kupla omubonda, mu mukwanongeso, okuluka no munu mumweya kame kulitela aanu onje okuluka oko kuba omoyo.

19 Mi kanyi aanu no kupula aba anabeekiwa asi kutenda esibi mulibka no kwaluka kwa munu mumweya, mu mukwanongeso mukuluka kwa munu mumweya aanu no kupula kame satendiwe aa no kuluka.

20 Omulawo nawiyi nji etifoso tipule, kono oko okupula no esibi, esishemo sa Nyambe kame sipula onene ni kubitelela.

21 Nji cwale esibi aba sina busu ni puso no lifu, mu mukwanngeso esishemo sibuse oku tutenda aa no kuluka, ni puso no omoyo no kwaabwa, mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu.

6

Elifu kame litunda ku Sibi kono Okuyoya kame kwiiya mwa Kilesite

1 Cwale iikene satwambe? Cwale tusiekeza okuyoya mu sibi nji esishemo simonahale mukupula.

2 Kokuulwa! Natukufa kulineku no sibi, cwale ngasibine satuyoye musibi?

3 Cwale kamulimukile nji aaci tonje tuna kolobezwa mwa Jesu Kilesite kame tuna kolobeziwa mu lifu lyaye?

4 Natu pumbekiwa cwale naye mu kolobezo no lifu, nji cwale abo Kilesite aba saingulwe kwaafu mu kanya ya Sitetu, naaci kame mba twende mu moyo no ubya.

5 Kakuli nji natu kuwana naye mukufa noku kufeka kanyi kwaye, mbatu kuwana naye mukwinguka kwaye.

6 Cwale tulimukile nji ounu wetu no kale kame una kwiibaiwa ni yonyene, nji cwale olutu no sibi lubwe nji tulese okutenda aabika no sibi kame.

7 Kakuli nji omunu nafu kame alukuluhile mu sibi.

8 Nji natufi ni Kilesite kame tupumena nji mbatwinguka ni yonyene kame.

9 Kakuli kame tulimukile nji Kilesite abana kwinguka kwaafu katamba kufa kame, mi elifu kali tamba okwikala ni maata kwa yonyene.

10 Elifu anafu kame anafu
kamweya ku sibi sonje, kono omoyo
a yoya, kame ayoyela kwa Nyambe.
11 Yongeso ni kwaanyi, muhupule
nji namukufa ku sibi, mi kame muy-
oye kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite.
12 Esibi silese okubusa mu tinyutu
tenu nokufa, mulese okuteteta ku
titakazo no sibi.
13 Kame mulese okuba esibi kwil-
ama no lutu lwenu nji itende kanyi
eyitusiso no kutendisa eyi no kwiiba,
kono mukubeeke kwa Nyambe kanyi
awo ana tundisiwa ku lufu okuta mu
upiplo, nikuba ekalulo no ilama yenu
kwa Nyambe nji itende eitusiso no
kuluka.
14 Kakuli esibi kasitamba oku
tenda Ombumu wowe, kakuli
kausamo munji no mulawo wa
Mushe kono munji no sishemo.

Aabika no Kuluka

15 Iikene, cwale? Kana mbatutende
esibi kakuli kame tuli munji no mu-
lawo wa Mushe kono kakuli kame
tuli munji no sishemo? Kakukona-
hala!
16 Cwale kamulimukile nji aba
mukutenda aabika no munu oku
muyupa, kame muli aabika aye
yonyene woyo muyupa, simba abika
no sibi esi sitwala ku lifu, simba ku
likute eli litwala ku kuluka.
17 Kono kame tukutumela kwa
Nyambe simba nji kame tuli aabika
no sibi kame muna kukuteka etuto
eyo muna kubiwa.
18 Namu lukululwa ku sibi mi se-
beli muli aabika kweyi no kuluka.
19 Kame naamba mu mukwa no
ounu, mulibaka no kufokola mu ku
yupisisa kwenu. Ba weeli namu
kutenda aabika kweyi no kwiiba,
oku yoya omoyo no kwiiba. Cwalehe
mukutende aabika no kuluka nji
mukenisiwe.
20 Aba muna kwikalanga aabika no
sibi, namu kulukuluha kweyi no ku-
luka.
21 Cwalehe omupuzo muna
kuwanabo munako eyo ubine ku inu
eyo imyenisa bano? Einu eyo kame
imitwala ku lufu!
22 Kono cwale namukulukululwa
kusibi, sebeli muli aabika a Nyambe,
mi omupuzo munawana kame umit-
wale ku kukena, mi amamaneneno
ni moyo na kwaabwa.
23 Kakuli omupuzo no sibi nikufa,
kono empo no sishemo sa Nyambe
nikuyoya nokwabwa mulibaka lya
Jesu Kilesite Ombumu weetu.

7

Omwanda no Likwala

1 Abange kamulimukile, kakuli
kame naamba kwaawo alimukile
omulawo nji omulawo kame obusa
omunu abo yosiyoya.
2 Mulibakaelyo, omukati no
ku kwala kame anungilwi kwa
mbumwaye mulibaka no mulawo
yosiyoya, kono nji mbumwaye nafu,
na lukululwa ku mulawo owo umu-
nunga kwa mbumwaye,
3 cwale kame saisaniwe omubuki
aba sakwale ku mulume mundina
nji mbumwaye yosiyoya. kono nji
mbumwaye nafu, na lukuluka ku
mulawo owo, mi nji akwale ku mu-
lume mundina kaisanwa nji mubuki.
4 Abange naanyi ngeso, namufu
kulineku no mulawo mu lutu lwa
Kilesite nji cwale mutende ano
munjili, awoyo yonyene ona in-
gulwa kwaafu nji tubeekele Nyambe
emiselo.
5 Kakuli abo tusiyoya mu nyama,
etikezo tetu no kwiiba kame tina ku
sebezanga mu ilama yetu, mi naiku
litanga elifu.
6 Kono cwale, natu lukuluha ku
mulawo, kakuli natufu ku onyene
onakutu nunganga, nji tusebeleze
Nyambe mu mukwa no ubya no
mebo, kasa mu mukwa no kale no
taku ina ng'oliwa.

Omulao wa Mushe ni sibi

7 Cwale iikene satwambe? nji
omulawo ni sibi? Kokuulwa! Kono
kwaulu omulawo kambe kanisi
limuka esibi. Kwaulu omulawo
waambe nji, “Olese oku lakaza,”
kambe kanisi limuka oku lakaza.
8 Kono esibi nasiwana omukwa mi
nasiingene mwa mene mukulaelwa,
etitakazo tonje. Kakuli oko kuulwile
omulawo, esibi nasifu.

9 Mene kame ina kuyoya okuulwile
omulawo, kono etaelo aba ina kwi-
iya, esibi sebeli siinguka, mi mene
sebeli nifa.
10 Etaelo inakuni sepisa omoyo, se-
beli iwaniwa nji kame initwala ku
lifu.
11 Kakuli esibi nasiwana esibaka
oku nionga mu taelo, mi sebeli nifa
mwa yonyene eyo etaelo.
12 Onyene omulawo niwakukena,
niyonyene etaelo niyakukena, no ku-
luka, no kuwaaba.
13 Cwalehe, esinu no kuwaba nasil-
iti olufu kwa meme? Kokuulwa! neli
esibi sina sebeze elifu kwa mene mu
sinu esi no kuwaba nji simonahale
nji ni sibi, nji mulibaka no taelo es-
ibi nasi futuka esinu no kwiiba oku
manenena onene luli.

Endwaa mukaci Ketu

14 Tulimukile nji omulawowa
Mushe niwa mebo, kono mene
kaniwa mebo, kame nina ulisiwa
kanyi omubika no sibi.
15 Siyupisisa eso ni tenda, kakuli
sitende eso ni saela, kono kame ni-
tenda eso ni timbile.
16 Cwale nji ni tende eso ni ulwa
okusinga, kame ni pumena nji omu-
lawo niwa kuwaba.
17 Abo cwale kasa mene luli ni-
tenda ngeeso, kono ni sibi eso sili
mwa mene.
18 Kakuli kame nilimukile nji ouwa
kausako mwa mene, mi mbili muunu
feela, kakuli okusinga mwakuli mwa
mene, kono sitwese okutenda ouwa.
19 Kakuli sitende ouwa ni singa,
kono ouyi nitimbile wani twalelela
oku tenda.
20 Cwale nji kame nitenda eyo
nitimbile, kasa mene otenda ngeeso,
kono ni sibi eso sili mwa mene.
21 Cwale kame niwana nji aba
nisinga okutenda esino kuwaba, ouyi
wokame oli kwa mene.
22 Kame ni lakaza omulawo wa
Nyambe mu munu woyo oli mukaci
no mucima wange.
23 Kono kameni mwine omulawo
wa Mushe mundina mu ilama yange
owo ukulwisa ni mulawo no ku yupi-
sisa kwange, mi kame unitwala mu
ubika no mulawo no sibi owo oli mu
ilama yange.
24 Mbili munu no umayi no ngasi-
bine? anyine soni tundisa mu lutu
luno lunitwa ku lifu?
25 Kame niku tumela kwa Nyambe
mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu!

Cwale simba mene, kame ni se-
beleza omulawo wa Nyambe muku
yupisisa kwange, kono mu nyama
kame ni sebeleza omulawo no sibi.

8

Oupilo mu mebo no kukena

1 Kakwisa katulo cwale kwaa
aikalile kwa Jesu Kilesite.
2 Kakuli omulawo no mebo no
omoyo ou uli kwa Jesu Kilesite kame
unani liulula ku mulawo no sibi ni
lifu.
3 Kakuli Nyambe natende eso
sina kukwangwiwa ku mulawo wa
Mushe, mulibaka no kufokola ku
unu. Kame ana atula esibi muunu
mu kutuma Mwanaye mulibaka no
sibi, woyo ona kwiya mu unu kanyi
omukwa wetu no sibi.
4 Nyambe nakutenda ngeeso nji esi
silaelelwa mu mulawo wa Mushe si-
iyatetetwe mwaaci aa aendisiwa ku
Mebo kasa mumukwa noun.
5 Kakuli awo ayoya mu mukwa
nounu kame atwala emihupulo yoo
kweyi nounu, kono ao ayoya mu
mebo kame atwala emihupulo yoo
kweyi no mebo.
6 Kakuli awo ayoya mu mukwa
nounu kame ku twala ku lifu, kono
awo ayupa eyi no mebo kame ku
twala ku omoyo ni kozo.
7 Kakuli awo ayupa eyi nounu
kame atimbile Nyambe, kakuwana
ni mulawo wa Nyambe, mane
kaatwese luli.
8 Cwale awo aendisiwa muunu
katwese oku wabelisa Nyambe.
9 Kono anyi kamufanene okuyoya
muunu, kakuli kame muli mu mebo,
mi luli Emebo ya Nyambe kame ili
mwaanyi. Omunu yonje nji kakwite
Emebo ya Kilesite kaasa waye.
10 Kono nji Kilesite kame ali
mwaanyi, simba nji etinyutu tenu
natifi mulibaka no sibi, Emebo yenu

kame iyoya mulibaka no kuluka balubala wa Nyambe.
11 Cwale Emebo ya woyo ona ingula Jesu kwaafu nji kame ili mwaanyi, yonyene woyo ona ingula Jesu Kilesite kwaafu mbabi omoyo ku tinyutu tenu eti tifa mu mebo yaye eyi iyakile mwaanyi.
12 Cwalehe, abaange, kame tufanena okuyoya kanyi Emebo omo itu ambelela okuyoya, kono kasa okuyoya omo tusingela aaci.
13 Kakuli aba mu yoya mu ku koñelela etitakazo no lutu lwenu, mba mufu, kono nji kame mwibaa emisebezi no lutu mulibaka no mebo, mba mu yoyo.
14 Kakuli onje awo aendisiwa ku mebo ya Nyambe, ao naana a Nyambe.
15 Abo kamwasi tambula Emebo eyo imiingenyeka mu ubika nji mucile, kono kame muna tambula Emebo imi tenda aana a Nyambe, kakuli na mutambula Emebo eyi yang'ula, eyo mwa yonyene aba tulilaa nji, “Abba, Sitetu!”
16 Yo kame Emebo eyi ikupakela ni mebo yetu nji kame tuli aana a Nyambe.
17 Mi cwale nji kame tuli aana a Nyambe, mba tuli naaci esanda, tulye esanda sa Nyambe ni Kilesite nji kame tuyanda naye nji tuwane ekanya ni yonyene.

Ekanya Eyi Iiya

18 Kame ninahana nji amayando no ba nako ino kalukele okubapanywa ni kanya eyo saimonahale kwaaci.
19 Kakuli eyumbiwa yonje kame itatelele mu kushukela onene okushotolwa no aana a Nyambe.
20 Kakuli eyo ina ku umbiwa, kame ina ku bekiwa mu puso eino mapwa, ka sa mu ku singa kwayo, kono mu kusinga kwa woyo ona kuibeekamo mu sepo,
21 nji eyumbiwa ni yonyene kame sailukululwe mu ubika no koola nji ibiwe etukuluho no kanya ya aana a Nyambe.
22 Kame tu limukile nji eyumbiwa yonje kame itonga bamweya naaci mi kame iyupa okukola no kuleya ni balelo lino.
23 Mi kasa eyumbiwa fela, kono naaci, aa ali omuselo no weeli no mebo naaci kame tutonga me tu tatelele onene okutenda aana, mane ni kuliululwa ku tiyutu tetu.
24 Kakuli mu sepo eyi natu yoyisiwa. Cwale esepo eyo imonahala cwale sebeli kasa sepo, kakuli anyine so sepa eyi amona?
25 Kono aba tu sepa eyi twasimona, kame tu si tatelele onene mu kukoongota.
26 Mu mukwanongeso Emebo no kukena kame itutusa mu kufokola kwetu, kakuli katuyii omo tufanena okulapelela, kono Emebo yonyene kame itu lapelela mu sitongo ni maywi ao ka twesiwa okutaluswa.
27 Cwale yonyene woyo otatuba emicima no aanu, kame alimukile emihupulo no mebo kakuli Emebo kame ilemine oku lapelela aanu a Nyambe, okukumanena ni tato ya Nyambe.
28 Kame tu limukile nji einu yonje kame ibelekisana bamweya okulita ouwa kwaawo asinga Nyambe, onyene awo ana isaniwa okwamana mu mulelo waye.
29 Kakuli awo ana kuketa oweli, nakwataba kame okwatenda aa afekile kanyi Mwanaye, nji atende yokame omweeli kwaainaye no kupula.
30 Cwale awo ana ku ketiwa, na kwaaisana, mi awo ana kwisaniwa nakwabeeka ano kuluka, mi awo abeekilwe okuluka, naabi ekanya yaye.

Elilato lya Nyambe mwa Jesu Kilesite

31 Cwale ikene sa twaambe kweeyi? Cwale nji Nyambe kame ali kwaaci, anyine sotu lwisa?
32 Yonyene woyo wasikukatwa mwanaye luli kono nakutubaye aaci toonje, cwale ngasibine satende, kana katamba okutuba einu yonje ni yonyene?

33 Anyine so lita ekatulo okulwisa
awo ana ketiwa kwa Nyambe?
Yonyene Nyambe onaa tende aa
sikuluka!
34 Anyine, cwale so twesa okwaat-
ula? Kasako, kakuli Jesu Kilesite
ona kufa, eeni, mane naingulwa
kwaafu, woyo oli ku lyoko no silyo
lya Nyambe, mi kame a tu lapelela.
35 Anyine so tu taba ku lilato
lya Kilesite? Nji kame sa kutende
amayando, simba oubamba, simba
eng'alelwa, simba elishebo, simba
okusheeba, simba ekozi, simba
omukwale?
36 Kanyi omo ku na ku ñolelwa mu
mañolo nji,
“Mulibaka lyowe kame twibaaiwa
eliywaa lyonje,
kame twaliketwa kanyi omukoko
ota mukwibaaiwa.”
37 Kokuulwa, mu inu eyo yonje
kame tumatuka niku bitelela mwa
yonyene woyo ona kutusinga!
38 Kakuli kame ni kolwa nji simba
elifu, simba omoyo, simba aman-
geloi, simba eyi ibusa, simba einu
eyi iliko bano, simba einu eyo esiiya,
simba amaata,
39 simba beulu, simba kunji, simba
esinu sinjili mu yumbiwa yonje, sa-
sitwese okututaba okutunda ku lilato
lya Nyambe mwa Jesu Kilesite Om-
bumu wetu.

9

Nyambe naanu aye

1 Kame naamba eniti mwa Kleste,
mi soongo. Elizwalo lyange kame lini
paka mu mebo no kukena,
2 kame neenine onene, ni kukola
nokwa pumula mu mucima wange
3 Kakuli kame ni singe nji, mene
luli! ni kutiwe kwa Nyambe ni ku-
tundisiwa kwa Kilesite musibaka no
asimukowa wange.
4 Onyene luli a Maisilaele, mi
okwang'ulwa ni koo, ni kanya, ni
ulikani, ni kubiwa omulawo wa
Mushe, ni sebelezo, ni ku sepisiwa,
5 onyene kame ali asi mukowa
munene omo ina tundu emikowa
yonje mane ni Kilesite mwana leiwa
muunu, Nyambe woyo oli beulu no
inu yonje, alumbekwe okuta oko
nokwaabwa! Ameni
6 Kono kasa nji esepiso ya Nyambe
naikwangwa, Kakuli kasa anu onje
aa anatundu ku Isilaeli kame ali
Amaisilaele.
7 Simba awo ali olusika lwa Abula-
hama, kasa ana a Nyambe onje, kono
kame kunaambiwa nji, “Mboliteliwa
olusika mwa Isaka aikulyowe.”
8 Esi kame sitalusa nji kasa aana
mu nyama ao ali aana a Nyambe,
kono aana a Isaka awo ninakusepisa
okame aa aliketiwa nji olusika.
9 Kakuli esi sokame sinakwambiwa
mu sepiso nji, “Mu nako eyi ifanena
kame sani uke, mi Sala kame saikale
ni Mwana no mushimani.”
10 Mi kasa eyo feela, kono ni Lam-
beka ngeso aba anakwikala naana
no ambuyu ku mulume mumweya
yonyene sitetu Isaka.
11 Abo aana no ambuyu akasi leiwa
kale mi kaasi tenda ouwa simba ouyi,
nji cwale omulelo wa Nyambe no
kuketa utendahale,
12 Lambeka nakwambeliwa kwa
Nyambe nji, “Omukulu mba sebeleze
omwanukana,”
13 Kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kame
nisinga Jakobo, kono kame nitimbile
Esau.”
14 Cwale iikene eyo satwaambe?
Kana Nyambe wa saluluti? Koku-
ulwa!
15 Kakuli na kwamba kwa Mushe
nji, “Kame sanifele amakeke woyo
sani fele amakeke, mi kame sani she-
mube woyo sani shemube.”
16 Cwale kasa mulibaka lya eyo a
saela omunu simba kweyo atenda,
kono kame iimanine feela ba makeke
a Nyambe.
17 Kakuli mu eling'olo Nyambe
nakwambela Ombumu na mu En-
gepita nji, “Esi ninaku imekele ni mu
libaka linene no kumonisa amaata
ange mwa wene nji cwale elitina
lyange lyambiwe mu litunga lyonje.”
18 Cwale abo, kame ashemuba
woyo a singa mi kame atatafalela
woyo asinga.

Okutweba ni Makeke a Nyambe

19 Cwalehe kame so aambe kwa
mene, “Ngasibine satunyaziwe kwa
Nambe? Kakuli anyine so kana etato
ya Nyambe?”
20 Kono tiwe anyine wene omunu,
aba okanana Nyambe? Kana
esiumbiwa iikene sa saambe ku
muumbi, “Iikene aba munani tende
ngeesi?”
21 Kana omu umbi no tucoo kame
akwite etukelo no ku ku tusisa
elimaa omwa singila? Ba siñomoto
si mweya no limaa kame twesa
oku umbabo otucoo twiili, eijili
nokuwaba einjili no kwakutekeha.
22 Cwalehe nji Nyambe asinge
okumonisa okutweba kwaye ni
kulimukisa amaata aye, kono sebeli
otatelela ba nako no kuleba mane
ni kuyanda kwao ana kwaliketa ni
kutweba kwao ana kusinga oku sinya
sinya.
23 Nji Nyambe asinge oku mon-
isa oufumu no kanya yaye mulibaka
no makeke, aaci ana kulukisetwa
ekanya ba weeli.
24 Bokame abo ana kwisana ka
sa ku Majuda feela kono ni kwa
simacaba.
25 Kanyi eyo anaamba Nyambe mu
buka ya Hosea, aba aamba nji,

“Awo ana kutenda nji kasa aanu
ange,
mbanaisana ‘anange mi aanu
nasiisana aanu ange.’ mbaisaniwa
aanu ange,
mbanaisana aasingiwa.’

26 Mi omo Nyambe ana kwamba
nji, ‘anyi kamu tendile esicaba
sange,’
kame saisaniwe nji aana a
Nyambe no kuyoya.”

27 Mi Isaya kame aamba kwaanu
a Isilaele nji, “Aanu no Isilaele
simba aba sa ikale ano kupula
kanyi omushekesheke no ba likamba
no liwate, Mba ku yoyisiwa ano
kwetekela feela
28 Kakuli Ombumu kame satende
ekatulo yaye anaamba mu litunga,
aitende muwangu okwimanenena.”
29 Mi kanyi Isaya aba anakwamba nji,
“Kambe Ombumu no timpi kasikutu
siyela aana, kambe kame tukufekile
kanyi Sondoma ni Ngomola.”

Isilaele ni liywi no kuwaba

30 Cwale iikene sa twambe? Nji
ano macaba awo kaasiku singa
okukong'a okuluka nawana, okuluka
kutunda mu tumelo,
31 Kono aanu no Isilaele awo ana
kusuweza omulawo wa Mushe no
kuluka kasikuuwana.
32 Cwale mu libaka lya iikene?
Kakuli ka si kuutenda mu tumelo
kono kame anakuutenda mu mise-
bezi no mulawo, kame ana sitatala ba
“liwee eli li sitatalisa”
33 Kanyi omo kung'olelwe nji,
“Kamu mone, kame ni beeka mu
Sione eliwee elyo saali si-
tatalise aanu,
eliwee elyo salyakwise.
Mi woyo yonje so pumena kwa
yonyene katamba okwenisiwa.”

10

1 Aanyi akwange, esi nilakaza mu
mucima wange mane ni tapelo yange
kwa Nyambe ninji aanu ange akay-
oyisiwe!
2 Kame naapaka nji, kame atuk-
ufalelwe eyi ya Nyambe kono kasa
muku yupisisa.
3 Kakuli mukwalimuka okuluka
kwa Nyambe, mane ni muku saela
okuluka koo, kasiku kubeeka kunji
no kuluka kwa Nyambe.
4 Kakuli Kleste bokame aba kub-
wela omulawo wa Mushe, nji omunu
yonje woyo opumena amubeeke ono
kuluka.

Okuyoisiwa ni Kwaanu Onje

5 Mushe nañolo eyi nji, “Omunu
woyo okong'elela okuluka oko ku
tunda ba mulawo mbayoyo nawo.”
6 Kono okuluka ku suminwe ba
tumelo kame kwambiwa nji, “Olese
okwamba mu mucima wowe nji,
anyine so kambamena ku wilu?”
(abo ni ku lita Kilesite banji).
7 Simba nji, “Anyine so shetu-
mukela mu sibaka saano kufa?” (abo,
ni kwingula Kilesite kwaafu).
8 Kono iikene esi sambiwa? “Eliywi
kame lili beebi ni wene, ba kanwa

kowe ni mu mucima wowe” (esi, ni liywi no tumelo elyo tukutaza)
9 Kakuli nji kame wamba ni kanwa kowe nji, Jesu ni Mbumu niku pumena mu mucima wowe nji Nyambe naku mwingula kwaafu, mbuyoisiwa.
10 Kakuli omunu kame apumena ni mucima waye nji abeekiwe uyu no kuluka, mi kame apaka ni kanwa nji ayoisiwe.
11 Amang'olo kame aamba nji, “Awo onje apumena kwa yonyene katamba kwenisiwa.”
12 Mihe ka kwaliketiwa nji kame kuli eshutano mukaci no Majuda ni Mangelike, kakuli Ombumu no aanu onje ni mumweya, mi niwakufuma mwao aisana kwa yonyene onje.
13 Kanyi omu aambela amañolo nji, “Awo onje aisana ba litina lya Mbumu mbayoisiwa.”
14 Kono ngasibine sa isane kwa yonyene woyo kaasipumena? mi ngasibine sa lumele kwa yonyene woyo kasiyupa kale? mi ngasibine sa yupe eliywi oku ulwile osiku kutaza?
15 Mi ngasibine aanu abaka kutaza aka situmiwa? kanyi omo kung'olelwe nji, “Ngasibine awabile amakondo aawo akutaza eliywi no kuwaba!”
16 Kono kasa onje ana kuteke eliywi no kuwaba. Kakuli Isaya naamba nji, “Mbumu, anyine ona pumene eyo ana yupu kwaaci?”
17 Cwalehe, etumelo kame itunda ba kuyupa, mi okuyupa kame kwiiya mu ku kutaziwa eyi ya Kilesite.
18 Kono nisi ibanguta, ninji kasiyupa? Kokuulwa nayupu,

“Eliywi lyoo nalihasana mu litunga lyonje,
mi amaywi oo nakakeela ku mamaneneno no litunga.”

19 Kame niibanguta nji, Amaisilaele kaasiyupa? Mushe yono tateka okutambula nji,

“Mbanikutusisa aano macaba nambulwa tuso okumitenda asimuna, awo kalimukile onyene mane
ni lusika no weelo kame sanimi twebise.”

20 Mi Isaya sebeli okongota okwamba nji,

“Kame nina waniwa kwawo ana kuulwa oku nisaela,
kame nina kumonahaza kwaawo ana kuulwa okwiibanguta eyange.”

21 Kono aba aamba Isilaele nji, “Kame ina olola amaoko ange eliywaa lyonje kwaanu no kwaayupa mi naakana okupumena.”

11

Amakeke a Nyambe kwaanu a Isilaele

1 Kame ni ibanguta, Nyambe na kana aanu aye? Kokuulwa! kakuli mene luli kame nili mwiisilaele, no lusika lwa Abulahama, no mushobo wa Benjamine.
2 Nyambe kasi kana aanu aye awo ano kuketela okutunda ku matatekelo. Kamulimukile eling'olo omu lya mbela, omo Eliya omu ana kukumbelela kwa Nyambe kweyi no Isilaele nji,
3 “Mbumu, kame anaibaa anuhi owe, kame ana kwisi etialetale towe, mi time memboci nina siyala, mi kame asaela omoyo wange.”
4 Kono siikene ana tambula Nyambe kwa yonyene? Neli nji, “Kame nina kutewele alume noku kwana eikiti mutanu ni yiili (7;000) awo kaasikubama amanwi kwa Baale.”
5 Mi ni mu nako ino kusili aa asi siyalele kwao ana kete Nyambe mulibaka no sishemo saye.
6 Kono nji ni mulibaka no sishemo, abo kasa mu misebezi, kambe ni mu misebezi kambe esishemo kasa sishemo.
7 Abo cwale ni ngasibine? Eso ana kusaela Isilaele kasikusiwana. Anokuketiwa nakusiwana, kono anjili nakukwangwa.
8 Kanyi omo kung'olelwe nji, “Nyambe kame anakwaaba Emebo no mandingwe, ni miyo nokwaamona ni matwi no kwaayupa okulita ba liywaa na balelo lino.”

9 Ni Dabida kame aamba nji,
“Mulesele etafule yoo ifutuke elilaba
ni katwa,
esisitataliso ni koto eyi yafanene!
10 Mulese amiyo oo ailole nji aulwe
okumona,
mi emyongo yoo iobame okuta
oku nokwaabwa.”
11 Cwale kame niibanguta nji,
cwale aba ana sitatala naakweelele
nji? Kokuulwa! Kono okufosa
koo, okuyoisiwa kame kuneyele
aasimacaba, nji Amaisilaele abusiwe
mukwaafela omuna.
12 Cwale nji okufosa koo kame
kuna litele elitunga esifumu, mi oku
kwangwa koo kame kuna litele asi-
macaba esifumu, abo cwale babine
sasikume esifumu soo!

Okuyoisiwa no Macaba

13 Cwale kame naamba kwaanyi
asimacaba, mi kame ni tumisa
omusebezi wange kakuli kame nili
omutumiwa no macaba.
14 Kubita nji nitendele anjili
aasimushobo wange omuna, kono ni
yoyise anjili kwaaonyene
15 Kakuli nji okukaniwa koo kame
kutalusa okuusiwa no litunga, oku-
tambulwa koo kame sakutaluse ib-
ine? Kandi kasa kwanyi okwingula
aafu!
16 Nji enkwilimba ina kutendiwa
esitabelo kwa Nyambe baweli neli
omuselo owu no kukena, ni mukoko
wonje niwa kukena, mi cwale nji
omubisi kame ukenine, ni mitai
kame ikenine ngeso.
17 Kono nji emitai injili naicoko,
cwale wene esitondo no olibe na-
munaheng'i, kame ona beekiwa mu
sibaka saso okutabela oufumu no
sitondo no olibe.
18 Abo olese okukuumuseta emitai
eyo. Nji kame okukuumusa, ohupule
nji kasa wene ona ongota omubisi,
kono omubisi wokame owu ukon-
gota.
19 Kame so wambe nji, “Emitai aba
ina coko neli nji nibeekiwemo mu
sibaka sayo.”
20 Eyo ni niti. Kame ina temiwa
kakuli kaasiku pumena, mi wene
nuimana mu tumelo yowe. Cwale
okongote mi olese okukuumusa,
kono ocile.
21 Cwale nji Nyambe nakuulwa
okusileleza emitai luli no sitondo, ni
wene katamba okufela amakeke.
22 Mulemuhe cwale esishemo
sa Nyambe ni kutweba kwaye.
Okutweba kwao anakwi, ni sishemo
sa Nyambe kwawene, nji kame
otundamena mu makeke aye nji
kasangeso niwene mbutemiwa.
23 Mi nonyene akowe aba kaat-
walele mu kupumena koo, kame saa
beekiwemo nonyene, kakuli Nyambe
kame ali ni maata nokwaabeekamo
kame.
24 Kakuli nji wene ona patuliwa
kweyo ili nji ya luli no sitondo no
olibe, ni kubeekiwa mu mukwa nji
kasa wa luli, mu sitondo no olibe sil-
imilwe luli, cwale tunjinga saiusetwe
okubeekiwa mo eyi emitai na mu-
mushitu no itondo no olibe.

Amakeke a Nyambe baanu onje

25 Abange, sisingi nji mush-
wekelwe eniti eyi, kame nisinga
nji mulimuke einu no ku bambaba.
Outata kame oneyi ba kalulo in-
jili no Isilaele, okubitela epalo no
asimacaba sonje aba saiiye kwa
Nyambe.
26 Mi cwale Amaisilaele onje mbay-
oisiwa, kanyi omo kung'olelwe nji,
“Omuliululi kame satunde mu Sione
kame sa tundise eibi mu lusika
lwa Jakobo.
27 Mi ou wosotende oukwamanyinga
wange nonyene
Abo sani tundise eibi yoo.”
28 Mulibaka no ku kana eliywi no
kuwaba aendisi no Majuda nafutuka
eiila ya Nyambe, mulibaka lyenu
aanu no macaba. Kono okwaliketa
omu ana kwaaketela Nyambe, nafu-
tuka alikani aye mulibaka no ashemi
oo no kale.
29 Kakuli etimpo ni kwisana kwa
Nyambe eyo kaifutuka.
30 Kanyi aanyi omo muna kuulwela
elikute kwa Nyambe, kono bano
na muwana esishemo kakuli kame
mukwite elikute.

31 Cwale kaasikukuteka kwa Nyambe
nji amakeke ana monisiwa kwa wene
nonyene nji atambule amakeke.
32 Kakuli Nyambe nanungu aanu
onje no kuulwa elikute, nji aafele
amakeke onje.

Etumbo kwa Nyambe

33 Outungi no ufumu ni kushangama
ni unangu wa Nyambe! Etikatulo
taye kati twesahala okusaisisiwa,
mane ni tindila taye kati twesahala
okuwaniwa!
34 Kanyi omu kuna kung'olelwe nji,
“Anyine woyo olimukile emihupulo
no Mbumu?
Anyine woyo sotwesa okumweleza?
35 “Simba nji anyine woyo onabi
Nyambe empo,
nji ausetwe esinjili?”
36 Kakuli einu yonje kame itunda kwa
Yonyene, kame inaiyi mwa Yonyene,
mi kame itendelwa Yonyene. Kwa
Yonyene kwikale ekanya mu nako ni
nako! Ameni.

12

Oupilo mu Misebezi ya Nyambe

1 Aabange, kame ni milapela cwale
mu sishemo sa Nyambe mutende
etinyutu tenu esitabelo no kuy-
oya, okukena niku tambulwa kwa
Nyambe nji itende okulapela kwenu
no mebo.
2 Mulese okukubeeka onene kweyi
no litunga, kono mufutulwe mu
kumishemuna mukuyupisisa kwenu
nji mulemuhe esi singwa kwa
Nyambe nji sibine, esi no kuwaba
nesi silumelelwa ni kupetahala.
3 Cwale mulibaka no sishemo
sina biwi kwa mene kame ninunga
omunu yonje mwanyi nji alese
okukununeka onene okubita omu
ahupulela aakwaye, kono akuhupule
wino kweyo imulikana, omunu ni
munu mu tumelo ana biwi kwa
Nyambe.
4 Kakuli kanyi omu twikalele ni
ilama nokupula mu lutu lumweya,
mi eilama kaitende omusebezi
mumweya,
5 kamekulingeso ni kwaaci naba
tuli ano kupula, kame tuli esilama
simweya kwa Kilesite mi toonje
kame tuna bekiwa bamweya kanyi
lutu lumweya.
6 Cwale aba tuli ni timpo eti
tishutana, okuta mu sishemo tun-
abiwi, tuku tusise yoo, nji niunuhi
tunuhe okuta mu tumelo yetu.
7 Nji nisebelezo, tubeleke ngeso, nji
nikwiiyeta twiiyete ngeso.
8 Nji nikususuweza tususweze
ngeeso, woyo oba, abe yo lukuluhile,
woyo otwaletela atwaletele wino,
woyo otenda etikezo no makeke,
atende yo wabelelwe.

Emilao no Lilato

9 Elilato lyuulwe okukutendela.
Mutimbe ouyi, mukumalele ouwa.
10 Mu kusinge omunjili ku
munjili kanyi omunu ni mi-
naye, mi mukubeeke okumonisa
okukutekana.
11 Kweyi nouku kataza mulese
okufokola, mutukufalelwe mu mebo,
mubelekele Ombumu.
12 Mu wabelelwe mu sepo, mukon-
gote mu mayando mi mutundamene
mu kulapela.
13 Mutabele aasikupumena ku inu
aba aulwile, mutundamene mu ku-
tambula angenda.
14 Mufuyole aa amiyandisa, mu-
fuyole mi mulese okukuta.
15 Muwabelelwe nawo awa-
belelwa, mulile nawo alila.
16 Mutende asimucima mumweya
anjili ku kwanjili, mulese oukuku-
umusa kono mu lumele okwikala
nawo kaakwite einu, mi mulese
oukumona oku shangama.
17 Mulese okuusa ouyi ku uyi, kono
mutokomele okusinga eino kuwaba
mu miyo no aanu onje.
18 Nji kame ku twesahala, simba
mwaanyi, mu yoisane mu kozo
naanu onje.
19 Asingiwa, mulese okuusa ouyi
mwenyene, kono mube okutweba
kwa Nyambe esibaka, kakuli kame
kung'olilwe nji, “Okufaniketa ni

kwange, time sani usa, kame kwamba Ombumu."
20 Cwale, "Esiila sowe aba siyombile, osibe esino kulya, nji kame sifile elinyotwa, osibe esi no kunwa, kakuli mukutenda ngeso, kame wenisa esiila sowe."
21 Olese oku lumelela ouyi nji okukome, kono okome ouyi ni uwa.

13

Oku Kuteka Asikubusa

1 Cwale omunu yonje aku beeke kunji no maata no ao asikubusa elitunga. Kakuli kakwisa amaata ao kaatundu kwa Nyambe, mi amaata no kuneneba aliko kame ana kusumiwa kwa Nyambe.
2 Cwale abo woyo okana amaata aa kame akana eso sinaketiwa kwa Nyambe, mi ao atenda ngeeso kame saatuliwe.
3 Aa busisi kaacilisa kwao atenda wino, kono kwao atenda eyi nokwiiba. Nji mulese kucila woyo oli mu mubuso, Cwale mutende eyi no kuwaba mi mbamuwana okulumbiwa kwa yonyene,
4 woyo ni mubika wa Nyambe kuuwa wenu. Kono nji kame mutenda eyi no kwiiba mumucile, kakuli amaata aye no kubakisa nia niti, ni mubika wa Nyambe woyo omonisa okubambaba kwa Nyambe kwao asikutenda ouyi.
5 Abo cwale omunu kame afanena okukong'elela amaata, kono kasa feela mukucila okutweba kwa Nyambe kono kame ni mulibaka no lizwalo.
6 Elibaka elyo naanyi kame mutenekanga omutelo, aano mulawo kame abelekela Nyambe abo aba aiyateteta emisebezi yoo.
7 Mwateneke onje einu yoo, muteneke omutelo kwao ufanena, elikute kwao lifanena, mukuteke ao afanena okukutekiwa.

Emisebezi ku munu ni munu

8 Mulese kuteula esikoloti no munu konji oku kusinga omunjili ku munjili, kwa woyo osinga omwabaye kame aiyateteta omulawo wa Mushe.
9 Etitaelo eto taamba nji, "Mulese okutenda owoozwa, mulese kwiibaa, mulese kwiita, mulese okulakaza einu no akwenu" mane ni titaelo etinjili kame tikuumbele mou omulawo ou wamba nji, "Musinge ao muyakile noo kanyi omu mukusingela mwenyene."
10 Nji kame musinga aa muyakile noo kamutwese okwaatenda ouyi, abo cwale elilato nikwiiya teteta emilao ya Mushe.
11 Kame mufanena okutenda ngeeso kakuli mulimukile nji enako yakeela kale abo nji mwinguke batulo. Abo enako eyo satuyoyisiwe sebeli ili beebi bano okubita omo ina kwikalelanga baweli aba tuna kutateka oku pumena.
12 Ousiku wata kale kule, mi cwale omunjii sebeli uli netu. Abo cwale tutundise emisebezi no uwi mi tukufuke eilwiso tuku tusisanga mu liseli.
13 Tweende wino kanyi aanu aa ayoya mu nako no munji, kasa mukulya ouyi, simba oundalabangwana, eyi no woozwa simba eyi no uhule, simba eting'ananyi ni muna.
14 Kono mukufuke Mbumu Jesu Kilesite mi mulese okutenda etindila no lutu okwiiyateteta etitakazo talo.

14

Olese Okwatula Omukowe

1 Kanyi ku munu noku kesheba mu tumelo, atambuliwe, kono mulese okukanana naye oku kumanena ni mihupulo yaye.
2 Omunu munjili kame apumena nji alye eilya yonje, abo woyo no kukesheba kame alya fela emiloho.
3 Woyo olya esilya sonje alese okunyaza woyo no kwaailya, mi woyo no kwaailya alese okwatula woyo oilya, kakuli natambuliwa kwa Nyambe ni yonyene.
4 Tiwe anyine nji watule omubika no mukowe? Naba sa ongole simba okukwa nitaba no molyaye. Kono mba ongola, kakuli omolyaye mbamuongota.
5 Omunu munjili kame aaliketa eliywaa limweya nji nilyautokwa

okubita amaywaa anjili, mi omunjili omunu kame aaliketa nji onje kame alikanelela. Mulese omunu yonje atende esi akolwa wino mu muhupulo waye.

6 Woyo omamela eliywaa, kame alimamela mukukuteka Ombumu. Woyo olya esilya sonje, kame akuteka Ombumu, kakuli kame akutumela kwa Nyambe, mi woyo no kwaalya eilya yonje, kame atenda mukukuteka Ombumu nuukutumela kwa Nyambe.

7 Kakwisa kwaaci woyo okuyoyela yonyene fela, mi kakwisa woyo okufela yonyene fela.

8 Cwale aba tuyoya kame tuyoyela kwa Mbumu, mi aba tufa, kame tufela kwa Mbumu. Mi cwale, aba tufa naaba tuyoya, kame tuli kwa Mbumu.

9 Kakuli Kilesite aba ana kufa, mi kame sebeli oyoya neli nji atende Ombumu no asikufa naa ayoya.

10 Cwale iikene aba watula omwabowe? Simba wene, iikene aba onyaza omwabowe? Kakuli toonje kame satuimekwe balubala no situlo sa Nyambe no katulo.

11 Kanyi omo kung'olelwe nji,

“Luli aba ni yoya, kame kwamba Ombumu,
munu yonje kame sakubame balubala wange,
mi omunu yonje kame sa lumbeke Nyambe.”

12 Abakulingeso, omunu yonje kame sabe ekalabo yaye kweyi anatende kwa Nyambe.

Tulese Okukwisa omunjili ku munjili

13 Cwale tulese okwatula akwetu kame. Kono onene muhupule nji omunu alese okubeekela omwabaye esi simukwisa, simba esi simu sitatalisa.

14 Niyii, mi kame nikolwa mwa Mbumu Jesu nji kakwisa esinu siku silafaza sonyene, kono omunu aba aaliketa esinu nji sa kusilafala, abohe esinu eso kame sisilafalile kwa yonyene.

15 Cwale nji minowe simba mukulowe kame omwenisa ba sinu eso olya, abo kwende mu lilato. Olese okulumeleza eso olya nji sisinye omukowe woyo ana kufeliwa kwa Jesu.

16 Cwale mulese oku lumelela ouwa wenu okwambiwa nji kwiiba,

17 Kakuli omubuso wa Nyambe kasa wakulya ni kunwa kono okuluka ni kozo ni kuwabelelwa mu mebo no kukena.

18 Kakuli woyo osebeleza Kilesite kame awabelisa Nyambe mi kame alumelelwa kwaanu.

19 Abohe tu tundamene kweyi ilita ekozo, neyi satu yakisane nayo.

20 Olese okusinya omusebezi wa Nyambe mulibaka no silya sowe no kwakena. Sinu sonje kame sikenine, kono ouyi ni munu aba alya esilya eso sisitatalisa omukwaye.

21 Ouwa ninji mulese okulya enyama simba okunwa ewaine, simba okutenda esinu eso si sitatalisa minowe.

22 Etumelo eyo oli nayo, oiteule mukaci kowe ni Nyambe. Embuyoti niya woyo nambulwa elibaka no kukwatula yonyene kweeyo analemuha.

23 Kono woyo obilaela kame anyaziwa nji kame alya, kakulli katende mu tumelo. Kakuli esinu sonje eso sasitendiwa mu tumelo, ni sibi.

15

Muwabetwe aakwenu kasa okukuwabetwa Mwemboci

1 Aaci no kongola mu tumelo kame tufanena okutusa nawo noku fokola oku shimba emishimbo yoo. Katufanene okuku wabetwa twemboci.

2 Cwale omunjili ni munjili kwaaci awabetwe woyo ayakile naye kuuwa woo, okwaa kulisa mu tumelo yoo.

3 Kakuli simba Kilesite kasikukuwabetwa yomboci, kono kanyi omo kung'olelwe nji, “Okwangoliwa kwaao amyangolanga kwaiya kale kwa mene.”

4 Eyo yonje ina kung'oliwa kunyima kame ina kung'oliwa mu mukwa

no kulaela aci, nji mukoongoteta ni
muku susueziwa mu liywii mbatu
wana esepo.
5 Cwale Nyambe no kongoteta
ni susuwezo amibe okuyoya wino
mukaci kenu omunjili ku munjili
bamweya ni Kilesite Jesu,
6 nji bamweya ni liywi limweya
mutwese oku kanyisa Nyambe
yonyene sitaye Mbumu wetu Jesu
Kilesite.

Amaywi no kuwaba kwao no macaba

7 Abo cwale mutambule omunjili
ku munjili kanyi omo ana kumitam-
bulela Kilesite mu kanya ya Nyambe.
8 Abo kame nimyambela nji Kile-
site nakutenda omubika kwao ana
kuta ku mupato oku monisa eniti ya
Nyambe, okuongoteta esepiso inaku-
biwa kwaa shemi oo.
9 Mi abo nji aano macaba akanyise
Nyambe ku sishemo kumusa waye,
kanyi omo kung'olelwe nji,
“Abo cwale mbani lumbeke yonyene
mukaci no asimacaba,
Mbaniimbi okulumbeka elitina
lyowe.”
10 Mi kame nakukwambiwa nji,
“Muwabelelwe aano macaba onje
naanu aye!”
11 mi kame,
“Mulumbeke Mbumu, aano macaba
onje,
mi mulese aanu onje amulum-
beke!”
12 mi kame okutunda abo, Isaya
nakwamba nji,
“Emibisi ya Jese mbaimene,
Mbainguka okubusa aano
macaba,
mi asimacaba mbaabeke esepo
yoo kwayonyene.”
13 Cwale Nyambe no sepo, amiiyate
okuwabelelwa mukwiyala ni kozo
muku pumena kwenu, nji cwale
mulibaka no mata no Mebo no
kukena mwiyale esepo inene.

Elibaka lya Paulusi mukung'ola ngeeso mukuzwafa

14 Meene luli kame naniyupisisa
kwaanyi, aabange, nji anyi kame
mwiyalile ouwa ni tingana tonje mi
kame mutwesa okuku laela omunjili
ku munjili.
15 Kono banako injili kame ninaku
ming'olela mukuzwafa mumukwa
no kumi pulukisa, mulibaka no
sishemo sinakubiwa kwa mene
okutunda kwa Nyambe,
16 okutenda omubika wa Kilesite
Jesu kwaa no macaba mu situlo nou
pulisita no Liywi no kuwaba lya
Nyambe, nji cwale etinubu no ao
asimacaba atwese oku tambuliwa ni
kenisiwa ku Mebo no kukena.
17 Mwa Kilesite Jesu, kame nikwite
elibaka no oukukuhusa ku misebezi
yange kwa Nyambe.
18 Kakuli kanitamba okwingena
okwamba nambulwa eso anawana
Kilesite mwa mene muku endisa
aano macaba nji akong'elele Nyambe
mulibaka lyaeyo ninaamba neyo
nitenda.
19 Mu maata no timakazo ni yambo
no kukomokisa, mu maata no Mebo
nokukena, nji cwale okutunda ku
Njelusalema mane ni kutunda musi-
baka soonje no Ililiko kame nina ku-
taza mukwiyala eliywi lya Kilesite.
20 Mane ni kwiitenda etakazo
yange okukutaza eliywi oko
kasikulimukiwa kale Jesu, nji cwale
nilese okuyaka abo ana tateke omuk-
wange okuyaka.
21 Kono kanyi omo kumg'olelwe nji,
“Mbamono woyo kasi kwambeliwa
kale eyaye,
mi mbaa yupisisa woyo kasi
kwambeliwa kale eyaye.”

Omulelo wa Paulusi no kupotela ku Loma

22 Eli elibaka elyo enako yonje
kame nina ku kani siwangwa okwi-
iya kwaanyi.
23 Kono bano kumona nji sikwite
esibaka no kubelekela muno muti
tolopo, mi ba myaka no kupula kame
ninyolelwe okwiiya kwaanyi,
24 kame nisepile nji mbani mimono
aba sanibite okuta ku Sipaini, mane
nji munituse mu musipili wange
kuya, munyima no oku kolwesisa
oku nikong'a kwenu kanyonyo.

25 Kono bano kame nikatile ku Jelusalema mu musebezi waanu a Nyambe.
26 Kakuli asi Mesodoniya ni Akaya naawabelelwa okutundisa eyi no kuba kwaashebile mukaci kaanu a Nyambe ku Jelusalema.
27 Kame anakuwabelwa okutenda ngeeso mi niti luli kameli ni sikoloti kwa onyene, kakuli nji aano macaba naiyi mukukutabela kweyo no timbuyoti too no mebo, kame afanena ngeeso okwatusa mwibelekiso no timbuyoti.
28 Cwale abo abasa ni mane eyi mi naaba kale eyo ina litiwa, mbaniekeze okuta mu musipili wange ku Sipanishi
29 Mi ni limukile nji aba saniiye kwaanyi mbaniiyi meni iyalile etimbuyoti ta Kilesite.
30 Kame ni kumbela kwanyi aabange, mulibaka lya Mbumu wetu Jesu Kilesite mane ni mulibaka no lilato no Mebo, mu nilwele naanyi bamweya mu milapelo mulibaka lyange kwa Nyambe,
31 nji niikale wino kwao no kwa pumena mu Judeya mane nji omusebezi wange mu Njelusalema upumeniwe kwaanu a Nyambe.
32 Nji cwale mukusinga kwa Nyambe ni twese okwiiya kwanyi mukuwabelelwa nji mane niiye nitusiwe mukukuwana kwetu.
33 Nyambe no kozo aikale nanyi monje. Ameni

16

Okulumelisa kwange

1 Kame ni limukisa kwaanyi mandetu Febe ondikoni mu Ndoo ya Nyambe ya Senkiliya
2 nji mu mutambule mwa Mbumu kanyi aanu a Nyambe, mane nikumuba etuso yonje eyo sasaele okutunda kwaanyi, Kakuli nakwikalanga omutusi kwaanu no kupula mane ni kwamene luli.
3 Oasikupumenase Pulisika ni Akwila aakwange ni beleka noo mwa Kileste Jesu,
4 awo ano ku tombola omoyo woo mulibaka lyange. Kame ni kutumela onene kwa yonyene mane kasa meene feela kono ni tikeleke tao aa no macaba tonyene.
5 Oasikupumenase Endoo ya Nyambe eyo ikuwanenanga mu ndoo yoo.

Oasikupumenase omusingiwa wange Epainetasi woyo neli omutamuno no weli okupumena mwa Kilesite mutolopo ya Asiya.
6 Oasikupumenase Maliya kame woyo ona kubeleka mukongola mukaci kenu.
7 Oasikupumenase Andilonikasi ni Njuniyasi aakwange ni mapanditi nina kwikalanga noo mu tolongo, ni alume no kukutekeha mukaci no atumiwa, mi kame ana kwikala kwa Kilesite oweli kwa mene.
8 Muasikupumenase Ampuliyatasi omusingiwa wange mwa Mbumu.
9 Muasikupumenase Ambanasi omwabetu mu musebezi mwa Kilesite ni musingiwa wange Sitakisi
10 Muasikupumenase Apele woyo ona lumelelwe mwa Kilesite. Muasikupumenase ao awaniwa mulusika lwa Alisitobulu
11 Muasikupumenase Helondiyani omukwange Munjunda. awo awaniwa mu lusika lwa Nasiso. Muasikupumenase awo ali mwa Mbumu.
12 Muasikupumenase Tilaifaena ni Tilaifosa, ao abeleki mwa Mbumu, muasikupumenase musingiwa no mu Pesisi woyo onabeleke mu kongola mwa Mbumu.
13 Muasikupumenase Lufusi woyo ona ketiwa no kongola mwa Mbumu mane nainawaye naamandi.
14 Muasikupumenase Asinkilitasi Felengoni Hemusi, Patolobasi, Hemasi mane ni asingiwa ao ali noo.
15 Oasikupumenase Filolongasi ni Njuliya mane ni Neliyasi ni mandaye ni Olimpasi mane ni aanu a Nyambe onje ao ali noo.
16 Muasikupumenase omunjili ku munjili mu ukutubeta no kukena. Mi

Etikeleke tonje ta Kilesite kame timi keeta.

Etitaelo no mamaneneno

17 cwale abange kame ni mikumbela nji mumamele ao atenda etifapano ni utata mu kulwisa etuto eyo munaiyetiwa, mwaa tokomele.
18 Kakuli aanu no ngeso kaa belekele Ombumu Kilesite kono kame abelekela amapumo oo feela, mi mu maywi ayupisa oku mamata ni kushembashemba kame akelusa emicima no awo asaela okuyupisisa.
19 Ba nako ino okupumena kwenu kame kulimukilwe kwaanu onje, kuti cwale niwabelelwe, kono kame ni singa nji mwikale aano kushangama kweyi no kuwaba mi mu tende ano kweluba kweyi no kwiiba
20 Cwale Nyambe omunyaa kozo mba colwele Satani kunji no makondo enu. Esishemo sa Mbumu wetu Jesu siikale naanyi.
21 Timoteya omukwange ni beleka naye kame amikeeta, mane ni Lusiyasi ni Njasoni, ni Sosipatele akwaange ni beleka noo kame amikeeta
22 Meene Tetiyasi omung'oli no ling'olo kame ni mikeeta mwa Mbumu.
23 Ngayusi omutambuli wange nou no keleke yonje kame amikeeta. Elasitasi omu babaleli no mali no muleneng'i kame amikeeta, ni Kwatasi omwabetu kame amikeeta.
24 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite siikale naanyi moonje. Ameni.

Okumanenena emilapelo no milumbeko

25 Cwale bano kwawoyo otwesa okumyongota oku kumanena ni liywi lyange ni tikutazo ta Jesu Kilesite mane niku kumanena ni sinulo no kunutu no niti eyo inakushweekiwa ba nako no kuleba nakunyima.
26 Kono cwale eniti nailimukisiwa mi cwale mwaang'oli no aanuhi a Nyambe nailimukiswa kwaa simacaba onje, okwamana ni taelo ya Nyambe no nako yonje, okulita elikute no tumelo.
27 Kwa Nyambe yonyene feela no kushangama, mwa Jesu Kilesite kwikale ekanya no kwaabwa! Ameni

Eliñolo lya Paulusi no weli ku MAKOLINTE

Okulimukisa

Eliñolo no weli no Makolinte kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi mu myaka no makumi mutanu ni mutanu (55) munyima no kuleiwa kwa Kilesite (1.1). Eli lyokame eliñolo no weli ku mañolo ayiili awo ana kuñola Paulusi mu Kolinte. Kame ana kuñola eliñolo eli mu nako eyo yoli mu Efese oweli yo yambuta okuta ku Kolinte okutunda ku Mesidoniya (16.9).

Eliñolo eli neli ekalabo ku mañusa awo ana kutambula Paulusi okutunda kwaanu no keleke mulibaka no mikwa no kupula mu keleke, bamweya nuukutaba ni uhule. Omuleneñi no Kolinte nau kulimukiwa ku uhule wawo mi ka inu ikomokisa eyo ekeleke aba ina kumona etitaba eti. Makolinte no weli kame likwite ekauhanyo eyo ilimukiwa onene no lilato (13).

Emitwi no titaba

Paulusi kame akeeta Amakolinte nuukutumela kwa Nyambe mulibaka lyoo (1.1-9).

Cwale Paulusi kame ambola etitaba eto ana kutambula mulibaka no oukutaba mu keleke no Makolinte (1.10-21).

Esi sitatamako Paulusi kame ambola etitaba no uhule nuukutwala ku kuta omunjili ni munjili (5-6).

Munyima no eyo kame aba etitaelo ba titaba no makwala, eitabelo no kutendela emilimu, okulapela patalaza, etimpo no mebo mane ni kwinguka (7-15).

Kumamaneneno kame amana okwamba ba inu itendahala ni titaba no munu yomboci (16).

1 Okutunda kwa mene Paulusi, ona isaniwa muku singa kwa Nyambe oku tenda omutumiwa wa Jesu Kilesite ni Sositeni omwabetu,

2 Kame ni ñolela ku keleke ya Nyambe eyo ili mu Kolinte, naawo akenisitwe mwa Kilesite Jesu aa ana isanwa nji atende ano kupumena bamweya naawo ali mu sibaka sonje awo aisana ba litina lya Molyetu Jesu Kilesite, Omolyoo bamweya naaci.

3 Esishemo ni kozo ikale naanyi okutunda kwa Nyambe sitetu, ni kwa molyetu Jesu Kilesite.

Etimbuyoti mwa Kilesite

4 Kame niku tumela kwa Nyambe enako yonje mulibaka lyenu, mu sishemo sa Nyambe muna biwi mwa Jesu Kilesite

5 nji mundila yonje kame muna fumisiwa mwa yonyene mu kwamba konje mane ni mu zibo yonje

6 simba oupaki wa Kilesite kame ongotitwe mukaci kenu

7 mulibakeelyo kakwisa eso muulwile mu mpo yonje no mebo kanyi omo munyolelele okutatelela okumonahala kwa Mbumu Jesu Kilesite.

8 Yoso myongota okutwala ku mamaneneno, nji muulwe esi si nyazahala mu liywaa lya Mbumu Jesu Kilesite.

9 Nyambe wa kusepahala, yonyene ona mi isanene okwingena mu ukuwana ni mwanaye Jesu Kilesite Ombum wetu.

Oukutaba mu Keleke

10 Abaange kame nimi kumbela, mu litina lya molyetu Jesu Kilesite nji moonje, mukuyupe nji cwale oukutaba kulese okwikalako mukaci kenu, kono mu kuwane wino mu maikuto amweya mane nimu munahano umweya.

11 Kakuli kame nina biheliwa kwaanu a Kiloe nji oukulwisa kame kuli mukaci kenu anyi abaange.

12 Eso nitalusa neesi, omunu yonje kwaanyi kame aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Apolosi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kefasi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kilesite”.

13 Ninji Kilesite kame aku tabile? Paulusi kame ana kungongotelwa ba sifapno mulibaka lyenu? Nji kame muna kolobezwa mu litina lya Paulusi?

14 Kame niku tumela aba kanisi
kolobeza omunu kwaanyi, konji
feela Kilisipasi ni Gayusi.
15 Nji cwale kuulwe omunu so
aamba nji kame muna kukolobeziwa
mu litina lyange.
16 Kame ni na kolobeze asindoo ya
Setefanasi, okutunda abo kaniyii nji
kame nina kolobeze kame omunu.
17 Kakuli Kilesite kasini tuma nji ni
kolobeze, kono nji naambe eliywi no
kuwaba, kono kasa mu kushangama
no maywi nji esifapahano sa Kile-
site siulwe okufutuka esi nambulwa
tuso.

Kilesite Amaata ni Kushangama kwa Nyambe

18 Kakuli etuto no sifapano weelo
kwaa afa, kono kwaaci awo ayoy-
isitwe yonyene ni maata a Nyambe.
19 Kakuli kame kuñolilwe nji,
“Kame sani sinye okushangama
nwawo asi kushangama, ezibo
nwawo ashangamine ni ifutule esinu
no mbango.”
20 Okwaali omunu no kushangama?
Omuñoli kubine ali? Ositiñananyi
no tinako no bano okwaali? Kana
Nyambe kasifutula okushangama no
litunga okuutenda oweelo?
21 Kakuli cwalehe mu kushangama
kwa Nyambe elitunga kalisiku
limuka Nyambe okubitela mu
kushangama kwalyo. Kame si
wabelisa Nyambe mu weelo tuna
kwiyete okuyoyisa awo apumena.
22 Kakuli aendisi no Majuda kame
a kumbela emakazo, mi Amagelike
kame asaela okushangama.
23 Kono aci kame tukutaza nji Kile-
site nakungongotelwa ba sifapano,
oko kutendile esi sisataliso ku Ma-
juda, weelo kwa asimacaba,
24 kono kwawo ana isanwa, onje
Amajuda ni Magelike, Kilesite yo
maata a Nyambe ni kushangama
kwa Nyambe.
25 Kakuli oweelo wa Nyambe niwa
kushangama onene okubita aanu, mi
oufokoli wa Nyambe kame kuli ni
maata okubita no aanu.
26 Abaange, mu tokomele ok-
wisanwa kwenu, kakwisa ano
kupula kwaanyi awo ashangamine
okukumanena ni moyo no litunga,
kakwisa ano kupula awo ali ni
maata, kakwisa ano kupula ana
leiwa mu lusika no utokwa.
27 Kono Nyambe na kuketa eyi no
weelo mu litunga okwenisa eyo no
kushangama, Nyambe na kete eyi
nokufokola mu litunga okwenisa eyi
no kongola.
28 Nyambe na kuketa eyi ili munji
ni kuyenisa mu litunga simba einu
eyo yulwileko okwitenda eyi iliko.
29 Nji cwale kuulwe omunu sokuy-
eema balubala lwa Nyambe.
30 Yokame amatatekelo no moyo
wenu mwa Kilesite Jesu, woyo ana-
tende Nyambe okushangama kwetu,
ni ku luka kwetu, ni ku kenisiwa
kwetu, ni ku liululwa kwetu.
31 Cwalehe kanyi omo ku ñolelwe
nji, “Mulesele woyo oku kuhumusa,
aku kuhumusete kwa Mbumu.”

2

Eliñusa okukumanena ni ku Ngongoteliwa kwa Kilesite

1 Abaange, aba ina kwiiya
kwaanyi, kani siiya nji ni ku-
taze kwaanyi oupaki wa Nyambe
mu maywi no kuneneba simba
okushangama.
2 Kakuli kame ina yambuta ok-
walimuka esinjili mwaanyi konji
Jesu Kilesite mi yonyene ona
ngongotelwa ba sifapano.
3 Mi kame ina kwikala naanyi mu
kufokola nimu kucila onene ni ku
njanjata,
4 mi omwambelo wange ni liñusa
lyange kasa mu ku mikolwisa ni
maywi no kushangama, kono neli
muku monahalisa no Mebo nesi no
maata.
5 Nji cwale etumelo yenu ilese oku
pumula ba kushangama nwaanu
kono mu maata a Nyambe.

Okushangama kwa Nyambe

6 Nabakulingeso mukaci kawo no
ku kula mu Mebo kame twamba

mu kushangama, simba nji kasa okushangama no litunga lino, simba no aendisi no litunga lino awo safe.

7 Kono kame twamba etikunutu ni kushangama kwa Nyambe oko kushwekilwe, oko ana sumu Nyambe oweli etinako me katisi kwikalako, nji aci tukanyisiwe.

8 Kakwisa omwendisi simba mumweya ona kuyupisisa esi, kambe kame ana kuyupisisa kambe kasi ku ngongotela Ombumu no kanya.

9 Kono kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kakwisa elitiyo lina imona, simba elitwi lina iyupu, simba omucima no munu ona itambula, eyo ana lukisa Nyambe yaawo aa amusinga.”

10 Nyambe kame ana imonahaza kwaaci mu mebo. Kakuli Emebo eyi saisisa einu yonje, mane neyi itungile ya Nyambe.

11 Kakuli anyine omunu woyo olimuka emihupulo no munu konji emebo no munu eyo ili mwa yonyene. Mumukwanongeso kakwisa woyo olimuka emihupulo ya Nyambe konji Emebo ya Nyambe.

12 Aci katusi tambula emebo no litunga, kono natu tambula Emebo eyi itunda kwa Nyambe nji tu yupisise etimpo ana tubi Nyambe.

13 Mi kame twamba eyi mu maywi no kwaiyetiwa mu kushangama kwa munu, kono okwiyetiwa ku Mebo, okutoloka eniti no Mebo kwawo atwalelela mu Mebo.

14 Omunu ulwile Emebo ka tambula etimpo no Mebo ya Nyambe kakuli kwa yonyene ni weelo, mi ka twese okwiyupisisa kakuli kame ilemuhiwa ni mebo.

15 Kono omunu no Mebo, kame aatula einu yonje, kono yonyene kaatulwa ku munu.

16 Kakuli kanyi amañolo aba aamba nji,

“Anyine woyo olimukile omuhupulo
wa Nyambe?
Nji a mulaele?”

Kono aci natu limuka omuhupulo wa Kilesite.

3

Abika a Nyambe

1 Kono abaange, mene kanisi kutwesa okwamba naanyi omu kwiyetelwa aanu no mebo, kono kanyi aanu no unu, kanyi tukeke tucana mwa Kilesite

2 Kame nina milele ni mawe, kasa ni ilya no kongola kakuli kamusi kwi twesa, mane simba abano ka mwitwese,

3 kakuli musi tendile aa ayoya mu unu. Kakuli ba nako ino kame muli ni muna ni tifapano mukaci kenu, kana kamuyoyo kanyi kame muli muunu mane ni mikwa yenu kanyi aanu feela?

4 Kakuli omunjili aba aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi, mi omunjili nji, “Mene kame nili wa Apolosi,” kamutendile aanu feela no litunga?

5 Cwale anyine Apolosi? Ni Paulusi anyine? Abika fela awo muna pumene kwa onyene, kanyi Mbumu omo ana tumene omunjili ni munjili.

6 Mene kame nina kunu, Apolosi kame ana itaele ameyi, kono Nyambe yona kulisa eyo ina kuniwa.

7 Cwale simba woyo okuna simba woyo oitaela kakwite outokwa kono konji feela Nyambe woyo omenisa ni kukulisa.

8 Woyo okuna ni woyo oitaela ameyi ni sinu simweya fela, mi omunjili ni munjili kame satambule omupuzo okukumanena ni musebezi waye ana tende.

9 Kakuli kame tusebeleza Nyambe bamweya.

Anyi elitema lya Nyambe, anyi endoo ya Nyambe.

10 Okukumanena ku sishemo sa Nyambe eso ana nibi kanyi osiku limuka okuyaka kame nina kumi monisa omutomo kono omunu munjili kame ayakabo. Kono omunu ni munu atokomele omo a yakelabo.

11 Kakuli kakwisa woyo so yaka omutomo mundina, konji owo onayakiwa, yonyene Jesu Kilesite.

12 Nji omunjili kame ayaka ba mutomo owo ni gauda, simba ni silibela, simba ni mawee no utokwa, simba ni itondo, simba ni musuhela no moopu, simba ni mwange,
13 Omusebezi no munu ni munu mba u moniwa. Kakuli Eliywaa mba liumonahalisa kakuli kame sauku monahalise ni mulilo, mi omulilo mba weteke omusebezi no munu ni munu nji ngaibi wikalile owo ana tende.
14 Nji omusebezi no munu yonje owo ana yaka ba mutomo aba so u siyale wo imanine, yonyene mba tambula omupuzo.
15 Nji omusebezi no munu aba ubya, omunu woyo kakwisa eso sa wanebo simba nji yonyene mba yoyisiwa, kanyi woyo ona banduka mu mulilo.
16 Kana ka mulikile nji aanyi Endoo ya Nyambe mane nji ni Mebo ya Nyambe kame iyoya mwaanyi!
17 Nji omunu kame asinya endoo ya Nyambe, Nyambe mba mu sinyi. Kakuli endoo ya Nyambe niya kukena, mi endoo ya Nyambe eyo aanyi mwenyene.

18 Omunu alese okoonga. Nji omunjili mukaci kenu kame anahana nji wa kushangama ba nako ino afutuke omwelo nji cwale akatende woyo no kushangama luli.
19 Kakuli okushangama no litunga lino weelo mu miyo a Nyambe, kakuli kame ku ñolilwe mu mañolo nji, “Kame saswase asi kushangama mu tingana too,”
20 mi kame, “Ombumu kame alimukile emihupulo yawo asi kushangama nji kaikwite tuso.”
21 Cwale omunu alese oukuyeema mulibaka nwaanu, Kakuli einu yonje ni yenu,
22 Simba Paulusi, simba Apolosi, simba Kefasi, simba elitunga, simba omoyo, simba elifu, simba eyi iliko, simba eyi isiiya, yonje ni yenu
23 mi anyi kame muli kwa Kilesite, mi Kilesite kame ali kwa Nyambe.

4

Atumiwa a Kilesite

1 Omo mokufanenena nji omunu atwalikete kanyi abika a Kilesite ni ikombwa no inu ya Nyambe eyi ishwekilwe.
2 Mi cwale esi sisingahala ku ikombwa ninji isepahale.
3 Kono kwa mene ni sinu sinyonyo a basa ni atulwe kwaanyi, simba ni kuta nwaanu mane simba me kani kwatula menyene.
4 Kakuli menyene kani kumono omubonda oli mwa mene mu sinu sinjili, kono cwale kani tendile nji nili woyo no kusepahala luli. Ombumu yoso natula.
5 Cwalehe mulese okwatula enako ekayasikwana kale. Ombumu yo kasiiya kale woyo so lita einu mu liseli eyo ishwekilwe mu uwi ni kushotola emihupulo namu micima. Cwale omunu ni munu bokame abo sa tambule okububekiwa kwaye okutunda kwa Nyambe.
6 Abaange, kame ni talusa eyo yonje mwa mene ni Apolosi mulibaka lyenu, nji mu kwiyete mwaaci kasa okutunda kweyo iñolilwe nji kulese okwikala omunu kwaanyi woyo soku kuhumuseta omunjili mane ni kulwisa omukwaye.
7 Kakuli anyine woyo omona eshutano mwaanyi? Siikene eso ukwite nji kausi tambula? Nji cwale nusi tambula, cwale ikene aba ukukumusa kanyi kaisi kutenda empo?
8 Kame mukwite einu yonje eyo mu saela? Mwa fuma kale? Me mu lemine oku busa, aci mekatu sako mwatenda kale ambumu. Kambe kame mu busa luli, nji cwale naaci tubuse naanyi.
9 Kakuli kame nimona nji Nyambe na tu beeke nji aaci atumiwa, kwawo no mamaneneno kwaanu onje, kanyi aanu atulelwe elifu, kakuli natu beekiwa okwaliketwa ku litunga, ku mangeloi ni kwaanu.
10 Aci kame tuli aelo mulibaka lya Kilesite, kono anyi kame muli

asikushangama mwa Kilesite! Kame tufokola, kono anyi kame muli akoongola! Anyi kame mukutekiwa, kono aci mu kwakutekiwa!
11 Mane simba banako ino kame tufanga elishebo ni linyotwa, mi kame twenda no kwa kumanga wino, kame tutendiwa ouyi, mi katukwite esibaka oko no kwikala,
12 kame tu sebeza onene ni maoko etu. Mi aba tukutiwa kame tu fuyola, aba tu yandisiwa kame tu kongota,
13 naba twangoliwa kame tweteka okuku usa, kame tu tendilwe amanyalala no litunga, mi kame tuli amanyalala no inu yonje.
14 Kani simiñolela eyi nji mwenisiwe, kono oku milemusa kanyi anange aa nisinga.
15 Kakuli simba nji kame mukwite aiyeti no kupula onene mwa Kilesite, kamu kwite asitenu no kupula. Kakuli kame ninakutenda sitenu mwa Kilesite Jesu mulibaka no liywi no kuwaba.
16 Kame nimi kumbela onene cwale nji mutende afaniketi ange.
17 Cwalehe kame nimitumena Timoteya, mwanange nisinga ni kusepahala mwa Mbumu nji amipulukise emikwa yange mwa Kilesite, kanyi omu nina kwaiyeteta konje mu tikeleke tonje.
18 Anjili kame anoku kumusa kanyi kanisi kwiyanga kwaanyi.
19 Kono mbaniiyi kwanyi muwangu nji Mbumu mba singi, mi mbani saisisa kasa omwambelo nwawo asiku kumusa kono amaata oo.
20 Kakuli omubuso wa Nyambe kau monahala mu maywi, kono mu maata.
21 Sibine eso musinga? Niiye kwaanyi ni lunupa, nji mu lilato ni mebo no musa?

5

Ouhule mu Keleke

1 Kame kuna bihiwa nji kame kuli ouhule mukaci kenu, mi owo no kwawaniwa simba mukaci no asimacaba kakuli omulume kame alangananga ni inawaye nokwa muleya moywaa sitaye!
2 Mi kame mu ku kumusa? Mi kame mufanena okweena? Mulese woyo ona tende ekezo eyo atundisiwe mukaci kenu.
3 Kakuli simba nji mene sisako mu lutu kame niliko mu mebo, kanyi kame nili kwaanyi, naatula kale etaba eyi
4 mu litina lya Mbumu Jesu ba mulume woyo ona tende esinu eso. Aba mukuwanine, mi emebo yange koili ni maata a Mbumu wetu Jesu,
5 woyo mulume mumube kwa Satani nji olutu lusinyiwe nji mebo yaye mwendi mbaika yoyisiwa mu liywaa lya Mbumu Jesu.
6 Ouku kumusa kwenu kasa wa kuwaba. Ka muyii nji omumena no kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje?
7 Muku kenise ku mumena no kale nji mu tende eliñende no ubya, kanyi aba muulilwe ngeso omumena. Kakuli Kilesite omukoko no Paseka yetu na tendelwe aci esitabelo.
8 Cwalehe mulese aci, tu tende omukiti owo ulwile omumena no kale, omumena no lunya ni kwiiba, kono ni sinkwa na mbulwa omumena eso sikenine mane ni niti.
9 Kame nina kumi ñolela mu liñolo lyange nji mulese oukuwana naanu no mahule.
10 Kasa muku talusa nji mutunde ku mahule onje no litunga lino, simba aanu asi kulakaza oufumu, simba ambuyi, simba asi kulapela emilimu. Kambe kame kuli ngeeso, kambe kame mu fanena okutunda mu litunga.
11 Kono simba nji kame ni miñolela nji mulese oukuwana ni munu yonje woyo okwisana nji mwabenu yo tendile elihule, simba woyo no kulakaza oufumu, simba osi kulapela emilimu, simba ondalabangwana, simba ombuyi. Mulese okulya naye eilya woyo no ngeso.
12 Kakuli iikene sani tende okwatula awo ali kundee, kasa awo ali mukaci no Keleke awo mufanena okwatula?
13 Nyambe kame atula awo ali

kundee. “Mu tundise omunu no kufokola mukaci kenu.”

6

Emizeko mukaci no Asikulapela

1 Cwale omunjili mwaanyi nji
kame ali ni taba ni mukwaye, ka cile
okuta ku mulawo balubala no awo no
kwakena okubita nji ate kwa aanu no
kukena a Nyambe?
2 Kamu limukile nji aanu no
kukena a Nyambe mba atula eli-
tunga? Mi nji elitunga kame lyat-
uliwa kwaanyi, kamu twese okwat-
ula etitaba no kucaniba?
3 Ka muyii nji kame satu atule
amangeloi? Ngasibine sakwikalele,
cwale onene kweyi no moyo?
4 Cwale nji kame muli ni titaba no
ngeso, ikene muku twalela balubala
nwawo no kwakutekiwa ku keleke?
5 Kame naamba ngeso nji mweene.
Ninji mukaci kenu kakwisa omunu
no kushangama otwesa okwamba
ba taba ili mukaci no mulapeli ni
mwabaye osi kulapela?
6 Kono osikulapela kame azeka
ni mwabaye osikulapela, mi kame
atenda ngeso balubala nwaanu no
kwalapela!
7 Eyi no kukutwala ku kuta kame
imonisa nji namu kwangwa. Iikene
aba mwatwese oku tambula okufos-
etwa? Iikene aba mu ulwa oku tam-
bula okongiwa?
8 Kono anyi mwenyene kame mu-
fosa ni kwitela akwenu mane simba
abenu luli!
9 Ka muyii nji awo no kwaluka
katamba okuyola omubuso wa
Nyambe? Mulese okoongiwa, simba
ouhule, simba okulapela emilimu,
simba okubuka, simba okutendiwa
akalombe,
10 simba ambuyi, simba asikuyu-
mena, simba oundalabangwana,
simba asimapwa simba katamba
okuyola omubuso wa Nyambe.
11 Mi anjili mwaanyi mwa mu-
nakwikalela. Kono namu yowisiwa,
namu kenisiwa, namu bekiwa asiku-
luka mu litina lya Jesu Kilesite ni mu
Mebo ya Nyambe wetu.

Mukutusise Etinyutu tenu titende Ekanya ya Nyambe

12 “Einu yonje nai lumelelwe kwa
mene,” Kono kainu yonje eyo itusa.
“Einu yonje nai lumelelwe kwa
mene,” kono kani tamba okutenda
omubika kweyo yonje.
13 “Esilya nisa lipumo, mi elipumo
nilya ilya.” Kono Nyambe mba
sinyi yonje bamweya. Cwale olutu
kalusitendelwa ouhule, kono ni lwa
Mbumu mi Ombumu ni wa lutu.
14 Mi Nyambe ona ingula Ombumu
mi mba twingula naaci ni maata aye
ngeso.
15 Ka muyii nji etinyutu tetu kame
tili eilama ya Kilesite? Cwalehe
mbanitwese okushimba eilama ya
Kilesite okwitenda eilama no lihule?
Kokuulwa!
16 Ka muyii nji woyo okuwana ni
lihule kame afutuka olutu lumweya
ni lyonyene? Kakuli kanyi aba
kuñolilwe nji, “Ayiili mba tende olutu
lumweya feela.
17 Kono woyo okuwana ni Mbumu
kame afutuka Emebo imweya ni
yonyene.
18 Mulese okutenda ounyazi, Esibi
sonje eso atenda omunu, kame sili
kundee no lutu lwaye, kono woyo
oyoya mu uhule, kame afoseza olutu
lwaye luli.
19 Kamuyii nji olutu lwenu kame
lutendile Endoo ya Nyambe no Mebo
no kukena eyi ili mwaanyi, eyi mu na
biwi kwa Nyambe? Kayenu luli,
20 kakuli namu uliwa ni muulo
munene. Abakulingeso, mukanyise
Nyambe mu lutu lwenu.

7

Etipuzo okukumanena neyi no Makwala

1 Cwale okukumanena ni titaba mu
nañolo.
Kame kuli wino nji omulume alese
okutenda ouhule ni mukati.
2 Kono mulibaka no kucila emi-
liko no unyazi, omulume yonje kame
afanena okwikala ni moywaye, mi
omukati yonje aikale ni mbumwaye.

3 Omulume abe moywaye esi
sifanena, mi ni yonyene moywaye
atende ngeso kwa mbumwaye.
4 Kakuli omukati katwese okubusa
olutu lwaye, kono kame ali mu maata
a mbumwaye, mu mukwa no ngeso
omulume katwese okubusa olutu
lwaye, kono kame ali mu maata no
moywaye.
5 Mulese oukukana omunjili ku
munjili, konji mwendi aba mu-
lumelelana mu libaka linjili nji kame
musinga mwenyene okulapela, kono
cwale mukuuse bamweya kame nji
cwale Satani alese oku myeteka mu
kuulwa oukulema kwenu.
6 Kame naamba esi mu kuluku-
luha, kasa muku milaela.
7 Kame ni singa nji monje kambe
kame mufekile mene, kono munu
ni munu kame anabiwi empo kwa
Nyambe omunjili kame ana biwi esi
ni munjili esi.
8 Kwawo no kwakwata simba
okukwaliwa mane ni timbakati
simba ambalume, kame namba nji
kwa kuwaba nji alese okukwata
simba okukwaliwa kanyi mene.
9 Kono nji kame akwangwa
oukulema akwate. Kakuli ouwa niku
kwata kasa okwibaiwa ku titakazo.
10 Kwawo akwatile kame na laela,
kasa mene kono Mbumu nji omukati
alese oukutaba ni mbumwaye,
11 (kono nji naa kutaba, akwikalele
alese oku kwaliwa, mwendi akuuse
ni mbumwaye.) Ni yonyene omu-
lume alese okulukulula moywaye.
12 Kwanjili kame naamba, kasa
Ombumu, nji osikupumena kwa
Nyambe kame ali ni moywaye no
kwa pumena kwa Nyambe, mi kame
asinga okwikala naye, alese oku
mulukulula.
13 Mi omukati aba ali ni mulume no
kwa pumena kwa Nyambe mi woyo
kame asinga okwikala naye, alese
okukana mbumwaye.
14 Kakuli omulume no kwa
pumena kwa Nyambe kame ak-
enisiwa mulibaka no moywaye,
mi omukati no kwa pumena kwa
Nyambe kame akenisiwa kwa
mbumwaye. Kambesi ngeso, kambe
anenu kame ali ano kwakena, kandi
cwale omo kwikalele kame akenine.
15 Kono nji woyo no kwa pumena
kwa Nyambe kame asinga nji
akutabe, kutendahale ngeso. Mu
taba eyo omulume simba omukati
ka nungiwa. Kakuli Nyambe kame
anatwisanene okuyoya mu kozo.
16 Wene omukati, ngasibine
olimukile nji mbu yoyisa mbu-
mowe? Ni wene omulume, nga-
sibine olimukile nji mbu yoyisa
moyowowe?

Muyoye kanyi omo Munaisanenwe kwa Nyambe

17 Cwale mulese omunu yonje ay-
oye omoyo ana biwi kwa Mbumu
nomo ana mwisanene Nyambe, esi
sokame ni laela mu tikeleke tonje.
18 Nji omunu na isaniwa yowa in-
gena kale ku mupato, alesele oku-
tundisa eisupo no mupato, nji omunu
na isaniwa yokasi ingena kale ku mu-
pato, alese oka ingenamo mu mu-
pato.
19 Kakuli okwingena simba ok-
waingena mu mupato kasinu sinjili,
kono esi no utokwa okukuteka fela
emilawo ya Nyambe.
20 Munu yonje aikale mu moyo
ana kwikalelamo enako eyi ana
kwisanwa kwa Nyambe.
21 Nji kame ona isanwa wooli omu-
bika? Olese kubilaela, kono aba
utwesa oku lukuluha, osebelise ekolo
eyo.
22 Kakuli woyo ona kwisaniwa
mwa Mbumu yoli omubika, munu
wa kulukuluha wa Mbumu. Mu
ndila imweya, woyo ona kulukuluha
aba ana kwiisaniwa, mubika kwa
Kilesite.
23 Kame mu na kuuliwa ni muulo
no kuneneba, cwale mu lese oku fu-
tuka abika nwaanu.
24 Cwale abaange, munu yonje
aikale kwa Nyambe omo ana
kwikalelamo mu nako eyo aba ana
kwisanwa.

Etipuzo okukumane nawo nokwa kwata ni Timbelwa

25 Cwale okukumanena nawo no
kwa kwalwa ni kukwata, kani kwite

etaelo ya Mbumu, kono kame ni lita amaikuto ange, kanyi woyo mu sishemo sa Mbumu kame ni sepahala.
26 Cwale kame ni yambuta nji mu nako no tiziyezi, kwa kuwaba omunu okwikala omo aikalele.
27 Nunungiwa ku mukati? Olese oku saela etukuluho. Nulukuluha ku mukati? Olese kukwata.
28 Kono nji kame okwata, kutende esibi, mi omukatana aba akwaliwa katende esibi. Kono awo akwata mbaikala ni mayando no litunga mi mba nimitundisa kweyo.
29 Abaange, esi nitalusa neesi, enako niya kwibiba, okutunda bano awo ali na moyoo, atende kanyi kakwatile,
30 mi awo alila, atende kanyi kalili, awo awabelelwe, atende kanyi kasi wabelelwa, mi awo aula, atende kanyi kakwite einu ana ulu,
31 awo aku tusisa eyi no litunga lino, atende kanyi kaku tusisa yo, kakuli omukwa no litunga lino kame ubwa.
32 Kame nisinga nji muulwe etipilaelo. Omulume no kwakwata kame anyolelwe eyi ya Mbumu omu sa wabelisese Ombumu.
33 Kono omulume no kukwata kame alakaza eyi no ba litunga omo sa wabelisese moywaye,
34 mi etitakazo taye kame tikutabile. Mi omukati mukulu simba omukatana nokwa kwaliwa kame alakaza emisebezi ya Mbumu omo sa kenene mu lutu ni mu mebo, kono omukati no ku kwaliwa kame alakaza eyi no litunga nomo sa wabelisete mbumwaye.
35 Kame naamba eyi mulibaka lyenu kasa oku mi kanisa, kono okumi twala kweyi ifanena nji mu sebeleze Mbumu oku ulwile esi si mi tundisa kwa Mbumu.
36 Nji omunu kame ayambuta nji katende wino kwawoyo ana beeleze, mi nji etitakazo taye nita koongola mi kame afanena okutenda ngeeso, atende omwa singela akwate, kakwisa sibi.
37 Kono woyo yonje ongolile mu mucima waye, nambulwa eso asaela kono yo kulemine mu titakazo taye ni kuteula eyi ili mu mucima waye mane nikubabalela woyo abeelelize, kame atenda wino.
38 Cwale woyo okwata woyo ana beeleze kame atenda wino, mi woyo oulwa oku kwata, kame atenda wino mane ni ku bitelela.
39 Omukati kame anungilwe kwa mbumwaye yo siyoya, nji mbumwaye nafu, omukati kame alukuluhile okukwaliwa kwa woyo yonje asinga, kono konji kwa woyo opumena mwa Mbumu.
40 Kono mu katulo yange, kwakuwaba nji omukati akwikalele fela kanyi omo ana kwikalela. Mi kame ni yambuta nji kame nili ni Mebo ya Nyambe.

8

Epuzo okukumanena ni Ilya Ibiwangwa ku Milimu

1 Cwale okukumanena ni ilya ibiwangwa ku milimu.

Kame tu yii nji “tonje kame tuli ni zibo.” Ezibo kame ilita okukumusa, kono elilato kame li yakisa.
2 Nji omunu kame ayambuta nji kame alimukile esinjili, kasi limuka kale kanyi omo afanenena oku limukela.
3 Kono nji omunu kame asinga Nyambe, woyo kame alimukiwa kwa Nyambe.
4 Cwale kweyi no kulya eyi ibiwa emilimu, kame tuyii nji emilimu kaisako, mi cwale kakwisa Nyambe mundina kono mumweya feela.
5 Kakuli, naaba kuli aa aisaniwa nji “milimu”, mu wilu simba ba litunga, kanyi omo kwikalele luli ya kupula “emilimu” na “mbumu” akupula,
6 cwale kwaaci kame kuli Nyambe mumweya, Sitetu, woyo einu yonje kame itunda kwa yonyene, naaci kame tuli kwa yonyene mi kame kuli ni Mbumu mumweya feela, yonyene Jesu Kilesite woyo einu yonje kame

itendilwe mwa yonyene, naaci kame toyoya mulibaka lyaye.
7 Abakulingeso, kasa anu onje aa alimuka ngeso. Kono anjili aa atwaele esizo no milimu, kame alya eilya kanyi kame itendelwe emilimu, mi elizwalo lyoo lya kufokola, mane kame lisilafalile.
8 Esilya kasi tuliti kwa Nyambe. Katu sinyehelwa esinjili naba katuli mi katuekeleziwa esinjili naba tulya esilya.
9 Kono mu tokomele nji oku lukuluha kwenu ku lese oku futuka esi sisataliso kwawo afokola.
10 Kakuli nji omunjili kame amona nji wene kame oli ni zibo, kame wikalile ba tafule mu keleke no milimu, katamba oku susuweziwa nji elizwalo lyaye lya kufokola okulya esilya sina beekelwa emilimu?
11 Mi cwale mulibaka no zibo yowe woyo munu no kufokola kame asinyeha omwabowe woyo ona feliwa kwa Kilesite.
12 Cwale aba mu foseza abeenu ngeso ni kulemeka amazwalo oo aba afokola, abo kame mu foseza Kilesite.
13 Cwalehe, nji esilya kame si kwisa omwabange, ka ni tamba okulya enyama nji ni lese oku sitatalisa omwabange.

9

Etitukelo ni Misebezi no Mutumiwa

1 Ka nisi lukuluha? Ka nili omutumiwa? Kani simona Jesu Ombumu wetu? Kasaanyi embuya no musebezi wange mwa Mbumu?
2 Nji kwanjili kanili omutumiwa, kwaanyi kame nili omutumiwa! Kakuli anyi eliswayo no utumiwa wange mwa Mbumu.
3 Esi sokame esi silelezo sange kwawo ani ibanguta.
4 Kandi katukwite etukelo ku silya ni nwa?
5 Kandi katukwite etukelo no kwenda ni moywetu kanyi anjili atumiwa na inaye Mbumu ni Kefasi?
6 Kasa Banabasi fela ni mene awo kakwite etukelo no kutunda mu kusebeleza okuyoya?
7 Anyine woyo osebeza kanyi musole mi kame akuteneka yonyene? Anyine woyo okuna esitondo no beine yokali kumbuya yaso? Anyine olisa omutapi no mikoko yokali ku mawe no mutapi?
8 Kana kame naamba esi mu maata no unu? Kasanji omulawo wa Mushe kame wamba esinu noukufeka?
9 Kakuli mu mulawo wa Mushe kame kuñolilwe nji, “Olese oku tika akanwa no pulu aba ilya oubeke.” Ninji Nyambe kame ababalela amapulu feela?
10 Kasa nji kame aamba ngeso mu libaka lyetu? Naiku ñoliwa mulibaka lyetu kakuli woyo olima kame a fanena oku lima mu sepo, mi woyo okutula oubeke akutule mu sepo no kuwana ekalulo mu kutulo.
11 Nji na tumikunene embuto no kuwaba no mebo mukaci kenu, kana ni sinu sinene aba tu kutula ku inu yenu muna sebeze?
12 Nji anjili kame akutabela etukelo eyi beulu yenu, kasa nji etukelo yetu ya kuneneba?

Nabakulingeso ka tusiku kutusisa etukelo eyo, kono kame tuna kongota mu inu yonje, nji tulese oku tikela eliywi lya Kilesite.
13 Ka muyii nji awo anabekiwa okusebeza mu Ndoo ya Nyambe kame awana esilya okutunda ku Ndoo ya Nyambe, mi awo asebeza ba aletale kame atabelwa ku tinubu eto tilitiwa ba aletale?
14 Mu ndila imweya Ombumu na laele nji awo aamba eliywi kame afanena okuyoyela ba liywi.

15 Kono kani siku kutusisa ku tinjili no titukelo eti, simba kame niñola eyi nji ni bukeleze etitukelo eti. Kakuli kame ni fanena okufa kubita okwikala ni munu woyo onilunisa neso nikukumusa naso.
16 Kakuli nji kame ni kutaza eliywi ka kwisa elibaka elyo ni kukumusa nalyo. Kakuli etukelo kame ina bekiwa beulu yange. Oumai kame uli kwa mene nji niulwe okukutaza eliywi!

17 Kakuli nji kame ni tenda mu
kusinga kwange, kame nikwite
omupuzo kono nji kasa mu kusinga
kwange, kame ina biwi omusebezi.
18 Ubine cwale omupuzo wange?
Ni wa nji mu kukutaza kame niku-
taza eliywi no kuwaba okulwile oku
wanamo esinjili, ni lese oku tusisa
etukelo yange mu liywi no kuwaba.
19 Kakuli simba nji kame ni luku-
luhile kwaanu onje kame ni ku
tendile omubika kwaanu onje nji ni
luwe aanu no kupula.
20 Ku Majuda kame ni ku tendile
kanyi Mujuda, nji ni luwe Amajuda,
kwawo ali munji no mulawo wa
Mushe kame ni ku tendile kanyi
kame nili munji no mulawo, simba
nji kanili munji no mulawo nji ni
luwe awo ali munji no mulawo.
21 Kwawo ali kundee no mulawo
kame ni ku tendile kanyi kame nili
kundee no mulawo kasa nji kani
kwite omulawo kwa Nyambe kono
munji no mulawo wa Kilesite nji ni
luwe awo ali kundee no mulawo.
22 Kwawo no kufokola kame niku
tendile kanyi kame nifokolile, nji ni
luwe awo afokolile mu mebo. Kwanu
onje kame ni ku tendile einu yonje,
nji ni yoyise anjili.
23 Kame ni tenda einu yonje
mulibaka no liywi no kuwaba, nji ni
tabelwe ku timbuyoti talyo.
24 Kamuyii nji awo ali mu
takano onje awo kame aituka,
kono konji mumweya so tambula
omupuzo. Cwale mwituke nji
muwane omupuzo.
25 Omunu yonje woyo oli mu
takano kame akutukiseta mu inu
yonje, kame atenda ngeso nji atam-
bule omushukwe owo ubwa, kono
aci mba tutambula owo uta oku no
kwaabwa.
26 Abakulingeso kani ituka feela,
kanilwi kanyi omunu ufula mu
mebo.
27 Kono kame nikoongota olutu
lwange mu ukulema ni kulutenda
omubika wange nji munyima
no kukutaza kwanjili nji nilese
okakaniwa.

10

Emamela mulibaka no kulapela emilimu

1 Abaange, kame ni singa nji anyi
mulimuke nji anjekulyetu onje kame
ana kwikala munji no likumbi, mi
onje kame ana kuluta eliwate.
2 Mi onje kame ana ku kolobeziwa
mwa Mushe mu likumbi ni mu li-
wate.
3 Onje kame anakulya esilya
simweya no mebo
4 mi onje kame ana kunwa ameyi
amweya no mebo kakuli kame ana
kunwa ku meyi awo atunda ku liwee
no mebo elyo lina kwakoña mi Eli-
wee elyo neli Kilesite.
5 Simba kulingeso Nyambe kasi
kuwabeliswa kwaanu onje, kakuli
kame ana kufela mu lihalaupa.
6 Cwale einu eyi kame itendile
etitemuso kwaaci, nji tulese ku-
lakaza eyi no kwiiba, kanyi omo ana
ku tendela.
7 Mu lese kufutuka awo alapela
emilimu no ifekiso kanyi anjili kwa
onyene kanyi omu ku ñolelwe nji,
“Aanu kame aikala banji okulya ni
kunwa ni kwimana okunenga.”
8 Tulese okutenda ounyazi, kanyi
anjili omo ana kutendela mi aanu no
kukwana eikiti makumi ayiili naanu
aatu (23;000) mi nakufa mu liywaa
limweya.
9 Tulese okweteka Ombumu kanyi
anjili omo ana kutendela, mi kame
ana kuumiwa ku tinyoka nikufa.
10 Tulese okutongoka, kanyi omu
ana kutongookela anjili kwa onyene,
mi kame ana ku sinyiwa kwa woyo
osikusinya.
11 Cwale einu eyi kame inakuten-
dahala kwa onyene kanyi etemuso,
kono kame ina kuñoliwa mulibaka
no kutusimweta beulu ya woyo ama-
maneneno no tinako na keela.
12 Cwalehe mulesele omunu yonje
woyo onahana nji naimana mukoon-
gola alese okukwa.
13 Kakwisa omuliko oneyi kwaanyi
owo ulwile outokwa ku munu.
Nyambe wa kusepahala mi katamba

okupumena nji mwetekiwe okubitelela okongola kwenu, kono omuliko ni onyene kame so mibe endila no kumatuka nji mutwese okoongola.
14 Cwalehe, abange, mucile okulapela emilimu.
15 Kame naamba kanyi kwaanu no kuyupisisa, mu kwatule mwenyene kweyi naamba.
16 Ekomoki no mbuyoti eyi tu fuyaulelwa kasa nji kame tutabelwa ku unyinga wa Kilesite? Esinkwa esi tu patola, kasa nji kame tu tabelwa ku lutu lwa Kilesite?
17 Kakuli kame kuli esinkwa simweya, aci no kupula kame tuli olutu lumweya kakuli kame tulya esinkwa simweya.
18 Mu mone Amaisilaele, kasa okame awo alya amatabelo mu aletale?
19 Iikene sa naambe cwale? Siya silya sibekelwa emilimu nisinu simba omulimu sinu?
20 Kokuulwa! Kame naamba nji eyo itendiwa esitabelo kame ibiwa ku madimona mi kasa kwa Nyambe. Ka nisingi nji mukuwane ni madimona.
21 Ka mutwese oku nwena mu komoki ya Mbumu ni mu komoki no madimona. Ka mutwese okulyela ba tafule ya Mbumu ni ba tafule no madimona.
22 Kame tutwesa okushamaeta Ombumu mu muna? Kame tumu bita ku maata?
23 “Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji einu yonje kame ili ni tuso. “Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji yonje kame iyakisa.
24 Omunu alese okusaela ouwa waye yomboci kono ni uwa no akwaye.
25 Mu lye yonje eyi yulisiwa mu musika no nyama, okuulwile okwibanguta esinjili mulibaka no lizwalo.
26 Kakuli “Elitunga ni lya Mbumu, neyi ilimo yonje.”
27 Nji omunjili kwawo no kwapumena kame akumemela ku kulya mi nupumene okutako, olye yonje eyo inabekiwa balubala lowe okuulwile okwibanguta epuzo imweya mulibaka no lizwalo.
28 Kono omunu kame aamba kwawene nji, “Esi na silitiwa mu sitabelo,” abo olese okulya mulibaka lyawoyo ona kwambele ni mulibaka no lizwalo.
29 Kame nitalusa elizwalo lyaye kasa elizwalo lyowe olese okusilya.

Kakuli ngasibine etukuluho yange aba yatuliwa ku lizwalo no munu munjili?
30 Cwale nji kame nilya nukutumela, iikene aba nishendaulelwa kweso nina kutumele?
31 Cwale naba mu lya, naba mu nwa, naba mu tenda esinu sinjili, mu tende einu yonje nji Nyambe ayemiwe mulibaka lyayo.
32 Mulese okuba omubonda ku Majuda, simba ku Mangelike, simba ku keleke ya Nyambe.
33 Kanyi omo netekela oku wabelisa aanu onje mu inu yonje eyi nitenda, kasa okusaela ouwa wange fela, kono ni uwa no aanu no kupula nji ayoyisiwe.

11

1 Mu nifanikete, kanyi mene aba ni faniketa Kilesite.

Mukufuke ku Mutwi aba ku Lapeliwa

2 Kame ni miyema kakuli kame mu ni puluka mu inu yonje mi kame mu mamela eizo simba aba nina kumiba yoo.
3 Kono kame ni singa nji mu limuke nji omutwi no mulume yonje ni Kilesite, mi omutwi no mukati mbumwaye, mi omutwi wa Kilesite, Nyambe.
4 Omunu yonje woyo olapela simba okunuha yo kufukile ku mutwi waye kame ashubula omutwi waye.
5 Kono omukati yonje woyo olapela simba okunuha yoka kufukile ku mutwi waye, kame ashubula omutwi waye kakuli ni sinu simweya kanyi kame abeulilwe etiñuki ku mutwi waye.

6 Kakuli omukati nji ka kufuku
sinjili ku mutwi, cwale abeule
etiñuki taye. Kono nji kame kwenisa
omukati okubeuliwa simba oku-
tundisa etiñuki, akufuke esinjili ku
mutwi waye.
7 Kakuli omulume ka fanene
okufuka ekuwani ku mutwi, kakuli
yonyene ni sifekiso ni kanya ya
Nyambe. Kono omukati ni kanya ya
mulume.
8 Kakuli omulume kasi kuumbiwa
ba mukati kono omukati yona ku-
umbiwa ba mulume.
9 Mi kame omulume kasi umbiwa
mulibaka no mukati, kono omukati
naku umbiwa mulibaka no mulume.
10 Mulibaka elyo omukati kame
afanena okufuka esinu ku mutwi
waye, mulibaka no mangeloi.
11 Simbakulingeso mwa Mbumu
omukati olukuluhile konji ni mu-
lume, simba omulume konji ni
mukati.
12 Kakuli kanyi omukati aba ana
kuumbiwa ba mulume, ni yonyene
omulume kame aleyiwa ku mukati,
mi einu yonje kame itunda kwa
Nyambe.

13 Mu kwatula mwenyene nji
kame kufanena omukati okulapela
Nyambe yoka kufukile esinjili ku
mutwi.
14 Kasa nji omwikalelo wonyene
kame utwiyeta nji omulume aba
aikala ni tiñuki no kuleba kame aku
shubula,
15 kono nji omukati kame ali
ni tiñuki no kuleba kwa yonyene
kwa kuwaba. Kakuli kame an-
abiwi etiñuki kanyi olwambi lufuka
omutwi.
16 Nji omunu kame asinga oku lita
etiñananyi, omukwa owo kausako
kwaaci, simba mu tikeleke ta
Nyambe.

Omulalelo wa Mbumu (Mateu26.26-29; Maleka14.22-25; Luka22.14-20)

17 Kono mu titaelo titatamako kani
mi yeme, kakuli aba mukuwana
bamweya, kasa okulita eyi no
kuwaba kono eyi no kwiiba.

18 Kakuli a matatekelo, aba muna
kukuwana kanyi keleke kame ni
yupa nji kame kuli ni tifapano
mukaci kenu mi abanjili kame ni
pumena.
19 Kakuli oukutaba kame kufanena
okwikalako mukaci kenu mulibaka
nji awo no niti mukaci kenu amona-
hale.
20 Cwale aba mukuwana bamweya,
kasa omulalelo wa Mbumu owo
mulya.
21 Kakuli aba kuliwa, munu ni
munu kame alelubela okulya ku mu-
lalelo waye, mi omunjili kame anafu
elishebo mi omunjili na koliwa.
22 Iikene! kamu kwite etindoo no
kulyelamo ni kunwenamo? Simba
nji kamu kuteka ekeleke ya Nyambe
ni kukwenisa awo aulwile? Iikene
sa naambe kwaanyi? Ni mi yeme
mwesi? Kokuulwa kanimi yeme.

23 Kakuli kame nina tambula oku-
tunda kwa Mbumu esi nina mibi, nji
Ombumu Jesu, mu usiku aba ana ku
betekiwa, sebeli oshimba esinkwa,
24 mi cwale aba anaku mana out-
umela, sebeli osipatola, ni kwamba
nji, “Olu nilutu lwange luna cokele
anyi. Mu tende esi nji muni puluke.
25 Mundila imweya, aba ana
kumana oku lalela sebeli oshimba
kame ekomoki ni kwamba nji,
“Ekomoki eyi okame oulikani no
ubya oli mu unyinga wange. Enako
yonge aba munwamo mutende esi
nji mu nipuluke.”

26 Kakuli mu nako yonje aba mulya
esinkwa esi ni kunwa mu komoki,
mwambe elifu lya Mbumu konji aba
saiye.
27 Cwalehe omunu yonje woyo olya
ku sinkwa ni kunwa mu komoki ya
Mbumu mu mukwa no kwa fanena,
kame ali ni sibi mu lutu ni mu un-
yinga wa Mbumu.
28 Munu ni munu aku tatube
yonyene, mi cwale alye ku sinkwa ni
kunwa mu komoki.
29 Kakuli omunu yonje woyo olya
ni kunwa yo ka lemuha olutu lwa
Mbumu kame aku lyela ni uku
nwena ekatulo kame ili beulu yaye.

30 Mulibakelyo ano kupula kwanyi
kame afokola ni ku toma, mi anjili
naafu.
31 Kono nji kame tukwatula
twenyene mu niti, kambe ka tutamba
okwatuliwa.
32 Kono aba twatuliwa kwa
Mbumu kame tu kalimelwa kwa
yonyene nji cwale tulese oku
nyaziwa ni litunga.
33 Cwalehe abange, aba muku
wanena ba kulya, mu ku tatelele
omunjili ku munjili.
34 Nji omunu kame ayombile, alye
ku mundi, nji oukuwana kwenu ku
lese oku miwanisa okunyazahala. Mi
einu injili mba niilukisa aba niiya.

12

Etimpo okutunda ku Mebo No Kukena

1 Abaange, cwale okukumanena ni
timpo no mebo.
Ka nisingi nji mu ulwe okusimwetiwa.
2 Kame muyii nji aba muna
kwikala memuli anokwalimuka
Nyambe kame muna kukokelwa
ku milimu no kwamba, omo muna
kutundisiwa.
3 Cwalehe kame nisinga nji anyi
muyupisise nji kakwisa omunu woyo
wamba ni Mebo ya Nyambe woyo
swamba nji, “Jesu akutiwe!” Mi
kakwisa woyo swamba nji, “Jesu ni
Mbumu”, konji woyo otwaletelwa ni
Mebo No Kukena.
4 Cwale etimpo kame tiku tabile
kono Emebo niimweya.
5 Mi kame kuli oukusiya ku mise-
bezi kono Mbumu ni mumweya.
6 Cwale kame kuli emisebezi
no kwakufeka, kono Nyambe ni-
mumweya woyo osebeza emisebezi
yonje nikwibeeka mwaanu onje.
7 Ku munu yonje kame anabiwi ku
Mebo no sinñulo kuuwa no munu
yonje.
8 Kakuli okukumanena mu Mebo
imweya omunu munjili kame abiwa
amaywi no kushangama, omunjili
kame abiwa amaywi no zibo.
9 Omunjili kame atambula etumelo
kwa yonyene Emebo eyo, omunjili
kame atambula empo no kubalisa
ameeti ku yonyene Emebo imweya.
10 Ku munjili kame abiwa amaata
no kutenda etimakazo, omunjili
kame abiwa okunuha, omunjili
okulimuka emebo, omunjili etipuo
no kushutana-shutana omunjili
etaluso no tipuo.
11 Eyo yonje kame isebezwa ku
yonyene Emebo imweya, woyo ota-
bela omunjli ni munjili omo asingela.

Olutu Lumweya lukwite Eilama no Kupula

12 Kakuli olutu kanyi aba luli
lumweya, mi kame luli ni eilama no
kupula, eilama yonje no lutu naba
ili eyi no kupula kono kame itendile
olutu lumweya, Kilesite ni yonyene
kame ali ngeso.
13 Kakuli tonje kame tuna
kolobeziwa mu Mebo imweya, nji
tutende olutu lumweya, simba Ama-
juda simba Amagelike, simba awo ali
muukoba simba awo no kulukuluha
mi tonje natu nwisiwa ku Mebo
imweya.
14 Kakuli olutu kalukwite esilama
simweya, kono kame lukwite eilama
no kupula.
15 Nji elikondo kame lyamba nji,
“Kakuli kamene elyoko, sisako ku
lutu,” eso kasitamba okumonisa nji
elikondo ni lyonyene kame lili esil-
ama no lutu.
16 Mi nji elitwi kame lyamba nji,
“Kakuli kasa mene elitiyo sisako ku
lutu,” eso kasitamba okumonisa nji
kalisako ku lutu.
17 Kambe olutu lonje kame lu-
tendile elitiyo fela, kambe ngasibine
satuyupe? Mi olutu lonje kambe
neli elitwi feela kambe ngasibine
satuyupe eyi inuka?
18 Kono kanyi omo kwikalele,
Nyambe naku lukisa eilama mu lutu
esinjili ni sinjili omo ana kusingela.
19 Kambe olutu neli silama
simweya fela kambe olutu kubine
luli?
20 Kanyi omo kwikalele nji eilama
niya kupula, kono olutu ni lumweya.

21 Elitiyo kalitwese okwambela
elyoko nji, “Ku kwite tuso kwa
mene!” Simba omutwi kautwese
okwambela amakondo nji, “Ku kwite
tuso kwa mene!”
22 Niti luli mane eilama no lutu eyi
imonahala oku fokola onene yokame
eyi noutokwa onene,
23 mi eilama no lutu eyi tu yambuta
nji kaikwite elikute, yokame eyi
tukuteka ni ku bitelela, cwale eilama
yetu eyi yenenwa kame tuibabalela
ni likute eli no kubitelela onene,
24 eyi tubuha onene ka isaele esin-
jili. Kono Nyambe na waneke olutu,
mi elikute no ku bitelela kame ana
libi eilama eyi yulwile.
25 Nji oukutaba ku tendiwe mu
lutu, kono eilama iku babalele esinjili
ku sinjili.
26 Mi esilama simweya aba siyupa
okukola, eilama yonje kame iyupa
okukola bamweya, mi esilama sinjili
aba si lumbiwa, eilama yonje kame
iwabelelwa bamweya.
27 Cwale aanyi olutu lwa Kilesite mi
kame mu tendile injili yaye.
28 Mi Nyambe awo ana beeke mu
keleke, oweli na tumiwa, ano wili
nanuhi ano waatu asikwiyeta, nawo
ana ku biwa amaata no kutenda
etimakazo, nasi timpo no kubalisa,
nasi kutusa, naendisi, nasikwamba
etipuo no mifuta injili.
29 Ninji onje natumiwa? Ninji onje
nanuhi? Kamba onje naiyeti? Ninji
onje awo kame atenda etimakazo?
30 Ninji onje kame ali ni mpo no
kubalisa? Kamba onje kame aamba
etipuo? Kamba onje kame atalusa
etipuo?
31 Kono ni micima yenu yonje mu-
lakaza etimpo tinene.
Mi cwale nisi mimonisa endila eyi
ibitelela onene ku uwa.

13

Elilato

1 Cwale aba sanambe etipuo no
aanu neti no Mangeloi, aba ni ulwile
elilato, kame nili omulangu fela owo
ulila, simba engonge no mulumo no
kuneneba.
2 Mi naaba sani ikale ni mpo no
kunuha, mi kame ni yii eyi ish-
wekilwe yonje ni kushangama konje,
nji kame nili ni tumelo mane kame
ni shimbulula amalundu, kono kani
kwite elilato abo sikwite tuso.
3 Mi nabasa nibe eyi ni luwile
yonje, simba abasa ni kutobohe olutu
lwange nji luciñiwe kono sikwite
elilato kakwisa esi sani wanebo.
4 Elilato kame lili ni mucima no
kuwaba, kame lili ni musa, elilato
kali kwite omuna nukukumusa,
5 Elilato kali tende eyi yenisa ni ma-
hanyi, elilato kaliku kandimeke ly-
onyene kali imana ba titukelo lyato,
kali twese okutwebisa, simba oku-
teula ouyi,
6 kali wabelele eyi no kwaluka,
kono kame liwabelelwa eyi no ku-
luka.
7 Elilato kame li shimba einu yonje,
kono kame lipumena einu yonje ni
kusepa einu yonje mane nukoongota
mu inu yonje.
8 Elilato kali tamba okubwa, okuta
oku no kwaabwa, kono anuhi onyene
mbaabu simbe etipuo kame sati
leselwe okwambiwa, simba ezibo
mba ibu.
9 Kakuli oku limuka kwetu ni kwa
kuulwa eniti ni ku nuha kwetu ni
kwakuulwa enit,
10 kono einu no ku petahala enako
saiye, eyi na kwa luka mba ibu.
11 Aba nina kwikala ni sili omwana,
kame nina kwamba kanyi omwana,
kame nina ku nahananga kanyi
mwanukana, kame ni na kupu-
lukanga kanyi mwana, kono aba
nina kulu oku tenda omulume, sebeli
ni siya eyi no wanukana.
12 Mu nako ino, kame tu mona ni
siponi, mu uwi kono enako icana,
olubala mba lu monana ni lubala
mu nako ino, cwale kame ni limuka
banyonyo simba nji kame nina
kuyupisisa.
13 Cwale etumelo, ni sepo, mane
ni lilato yonje eyo yaatu kame ili
bamweya, kono esi no ku neneba
kweeyo ni lilato.

14

Eino Kupula kweyi no timpo okutunda ku Mebo

1 Mu koñe endila no lilato, luli mu
lakaze etimpo no mebo, onene eyi no
unuhi.
2 Kakuli woyo wamba etipuo
kaamba ku munu, kono kame aamba
kwa Nyambe, kakuli kakwisa woyo
omu yupisisa. Kono mu Mebo kame
aamba eyi no kwalimukiwa.
3 Ku lineku linjili woyo onuha
kame aamba kwaanu eyi iyakisa, eyi
isusuweza neyi yongota.
4 Woyo wamba mu tipuo kame
akoongota yomboci, kono woyo
onuha kame atusa ekeleke.
5 Cwale kame nisinga nji anyi
monje mwambe mu tipuo, kono
simba onene mu kunuha. Kakuli
woyo onuha kame abitelela woyo
wamba mu tipuo, konji omunjili aba
satoloke nji cwale ekeleke yongole.
6 Cwale abaange, nji kame niiya
kwaanyi me naamba mu tipuo, nga-
sibine sani mituse? Konji aba sani
militele eyi nina shotolelwe no sin-
ulo, simba ezibo, simba eyi no unuhi,
simba eyi no kwiyeta?

7 Nji simba einu nokutusisa nam-
bulwa moyo kanyi epala, simba
ehalepa nji kame itundisa omulumo
nokwa limukiwa wino, ngaibi omo
salimukele omunu nji iikene eyo
ipetiwa?
8 Mi etolombita aba ipetiwa omu-
lumo no kwa yupahala wino, anyine
woyo so ku tukiseta endwaa?
9 Mumukwanongeso, naanyi nji
kame mwamba eyi no kwa yupa-
hala, ngasibine sa limuke omunu
eso sinambiwa? Kakuli kame samu
kwambele mu mebo.
10 Mu litunga kame kuli emifuta no
kupula no mishobo, mi kakwisa owo
ulwile etaluso.
11 Kono simba nji kani yii etaluso
no mushobo kame sanitende woyo
no kwalimukiwa kwa woyo waamba
mi woyo waamba kame satende
woyo no kwalimukiwa kwa mene.
12 Cwale naanyi kanyi aba mu-
lakaza etimpo no Mebo, mu tun-
damene okutwalelela mu kuyaka
ekeleke.
13 Cwalehe woyo wamba mu tipuo
alapele nji atwese okutoloka.
14 Kakuli nji kame nilapela mu puo,
emebo yange kame ilapela, kono
oku yupisisa kwange ka kukwite em-
buya.
15 Cwale iikene sanitende? Kame
sa ni lapele ni mebo, mane kame
sani lapele ni kuyupisisa ngeso, kame
sani imbe ni mebo, ni imbe ngeso ni
kuyupisisa.
16 Abakulingeso, nji kame ufuyola
ni mebo, ngasibine omunjili woyo
oli mu sibaka nwawo ali kundee ok-
wamba “Ameni” kuukutumela kowe
abo yokalimukile eyo wamba.
17 Kakuli kame ufanena okutumela
wino, kono omunjili katusiwa.
18 Kame ni ku tumela kwa Nyambe
kakuli kame naamba mu tipuo oku-
mibita monje.
19 Nabakulingeso, mu keleke kame
nitwesa fela okwamba amaywi no
kukwana atanu ao ayupisisa aanu
mulibaka no kwiyeta akwange oku-
bita amaywi akwana eikiti likumi mu
puo.
20 Abaange, mulese oku tenda
kanyi anukana mu kunahana, mu-
tende kanyi anukana mu inu no
kwiiba, kono mu kunahana mutende
kanyi akulu.
21 Mu mulawo kame kuñolilwe nji,
“Mulibaka no anu no tipuo tindina.
Ni tunwa no anu awo atunda ku
ndina
Kame sanambe kwaanu aa,
mi naba saulwe okuyupeteta
kwa mene, kame kwaamba
Ombumu.”
22 Abakulingeso etipuo katitendile
esisupo no anu awo apumena, kono
kwawo no kwa pumena, cwale
ounuhi kasa wao no kwa pumena,
kono niwa asiku pumena.
23 Cwalehe, nji ekeleke yonje kame
ikuwanine bamweya mi anu onje
kame aamba mu tipuo, mi awo ali
kundee simba anokwa pumena aba

aingena, katamba kwamba nji kame mu pulumuka?
24 Kono nji onje kame anuha mi awo nokwa pumena simba awo ali kundee aba aingena, kame akolwisiwa kwa onyene onje nji kame ali ni uyi mi kame atulwa kwa onyene onje.
25 Eyi ishwekilwe mu mucima waye kame sa ishootoke, mi cwale kame akubama balubala ni ku lumbeka Nyambe, mane aambe nji, luli Nyambe mwaali mwaanyi.

Etukelo mu Keleke

26 Abange ku tendiwe ngaibi? Aba mu kuwana, munu ni munu kwaanyi kame sa ikale ni lusimo, simba etuto, simba sinulo, simba epuo, simba etaluso no tipuo. Einu yonje itendwe mu kuyakisa.
27 Nji omunjili kame aamba mu puo, kwaambe ayiili, simba aatu, mu kube esibaka mi omunjili atoloke.
28 Kono nji kakwisa woyo otwesa okutoloka, cwale onje aondoke mu keleke mi akwambele yomboci ni kwa Nyambe.
29 Kwaambe anuhi ayiili simba aatu mi anjili aatule esi sambiwa.
30 Nji etaba kame sinuliwa kwa woyo oikalile kunyonga, cwale woyo no weli aondoke.
31 Kakuli kame mutwesa okunuha monje, nji cwale onje akwiyete mi onje asusuweziwe.
32 Emebo no anuhi kame ibusiwa kwa nuhi.
33 Kakuli Nyambe kasa Nyambe no mifilifili, kono ni wa kozo.
Kanyi omo ku tendelwa mu tikeleke toonje no anu no kukena a Nyambe,
34 mi akati aondoke mu tikeleke, ka lumelelwe okwamba, kono kame afanene oku beeka kunji, kanyi omulawo aba wamba.
35 Nji kame kuli eso alakaza okulimuka, kame atwesa okwibanguta ambumoo ku ndoo. Kakuli kame kwenisa akati okwamba mu keleke.
36 Iikene! ninji eliywi lya Nyambe oku lina tangisete okwiiya ni kwaanyi? Simba nji anyi fela awo ana waniwa kwa lyonyene?
37 Nji omunjili kame anahana nji omunuhi wa Nyambe, simba omunu oli ni mebo, kame afanena okulimuka nji eyi nimi ñolela kame itendile etaelo ya Mbumu.
38 Nji omunjili kalimuka eye, ni yonyene kalimukiwa.
39 Cwalehe, abaange, mongotete okunuha mane mulese okukwangwa okwamba mu tipuo.
40 Kono einu yonje itendwe mu ku fanena, ni mu mulawo.

15

Okwinguka kwa Kilesite

1 Abaange, kame ni mipulukisa eliywi no kuwaba ni na kumi kutaza, yonyene eyo mu na tambula, eyo mongolela kwa yonyene.
2 Eyi mu yoyisiwa nayo, nji kame mwilema mukoongola, konji mwendi nji okupumena kwenu ni kwambango.
3 Kakuli kame nina mibi kwesi no utokwa no weli esi nina tambula, nji Kilesite kame ana kufela eibi yetu, okukumanena nomu ina ñolelwe mu mañolo,
4 nji kame ana ku pumbekiwa, mane sebeli oingulwa eli no waatu, okukumanena nomo ku ñolelwe mu mañolo,
5 mi cwale sebeli omonahala kwa Kefasi, cwale sebeli omonahala kwa ano kukwana likumi ni twiili.
6 Cwale sebeli okumonahaza kwaanu no kubitelela emyanda itanu banako imweya, mane anjili asiyoya simba nji anjili naafu.
7 Cwale sebeli omonahala kwa Jakobo, mane ni kwaatumiwa onje.
8 Cwale ku mamaneneno sebeli okumonahaza mane ni kwa mene esifolozwani.
9 Kakuli ya mene omucana kwa tumiwa onje, mi kani lukele okwisaniwa omutumiwa, kakuli kame nina kuyandisa ekeleke ya Nyambe.
10 Kono mu sishemo sa Nyambe aba nili eso niliso mi esishemo saye kwa mene ka sambango. Kono kame

nina sebeze onene okubita onyene onje, simba nji kasa mene, kono ni sishemo sa Nyambe esi sili kwa mene.
11 Cwale simba ya mene, simba onyene, sokame esi tuna kutaza, mi sokame muna pumene.

Okwinguka kwetu Kwaafu

12 Aba kwiyetwa nji Kilesite kame ana kwingulwa kwaafu, iikene aba aamba anjili kwaanyi nji kakwisa okwinguka nwaafu?
13 Kono kambe kakwisa okwinguka nwaafu, kambe ni yonyene Kilesite kasi kwingulwa kwaafu.
14 Mi Kilesite nji kasi ingulwa kwaafu, cwale oku kutaza kwetu ni kwambango, mi ni tumelo yenu ni ya mbango.
15 Kame mbatu waniwa nji kame tuli apaki a Nyambe no mapwa, kakuli natu paka nji Nyambe naingula Kilesite, kono nji ni niti nji aafu kaingulwa, abo cwale Nyambe kasikwingula Kilesite.
16 Kakuli nji aafu katamba okwingulwa, abohe, Kilesite ni yonyene kasi kwingulwa.
17 Nji Kilesite kasi kwingulwa, etumelo yenu kaikwite tuso mi mu sili mu ibi yenu.
18 Abakulingeso, awo ana fele mwa Kilesite kame ana felele.
19 Nji kame tu sepile Kilesite mu moyo uno fela, cwale kame atuyupele amakeke okubita aanu onje.
20 Kono cwale eniti ninji, Kilesite na kwingulwa kwaafu, mi yokame omutamuno nwawo anafu.
21 Kakuli kanyi olufu aba luna iyi mulibaka no munu, ni konyene okwinguka nwaafu kame ku neyi mulibaka no munu.
22 Kakuli kanyi aanu onje aba afa mwa Adama, mumukwanongeso onje mba yoyo ngeso kame mwa Kilesite.
23 Kono omunu ni munu mba inguka mu nako yaye ifanena Kilesite yo mutamuno no weli bokame awo ali a Kilesite mba ingulwa aba saiye.
24 Cwale kame sa kwiiye amamaneneno aba sabe omubuso kwa Nyambe Sitetu munyima no kusinya omulawo onje, ni tukelo ni maata.
25 Kakuli kame sabuse oku twala abo sa kabeekele eila yaye yonje munji no makondo aye.
26 Esila no mamaneneno ku kusinyiwa ni lifu.
27 Kakuli Nyambe kame ana beeke einu yonje munji no makondo aye. Mi aba kwambiwa nji, “Einu yonje kame ina bekiwa munji yaye.” Kame ku yupahala nji woyo ona ibeke munji yaye ka baliwako.
28 Cwale einu yonje aba ina kumana okubekiwa munji yaye, abohe ni yonyene omwana mba bekiwa mu maata aye woyo ona beeke einu yonje munji yaye, nji Nyambe abeeke einu yonje ku munu yonje.
29 Abakulingeso, iikene eyo atalusa aanu aba akolobezwa mulibaka nwaafu? Aafu nji luli katamba okwingulwa, iikene aba akolobeleziwa mulibaka lyoo?
30 Iikene aba ni yoya mu tikozi mu nako yonje?
31 Abaange, kame naamba eniti, mulibaka no kuyeema kwange mwaanyi oko nili nako mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu, kame nifa ba liywaa ni liywaa.
32 Iikene nina wana nji kame naamba mu mukwa no unu fela, kame ninalwi ni “iyamana” mu Efese? Nji aafu katamba okwingulwa, “Tulyenihe ni kunwa kakuli byuunda mbatufu.”
33 Mulese okoongiwa. “Einu no kwiiba kame isinya ouwa.”
34 Mwiye mu mihupulo yenu no kuluka mi mulese okutenda esibi kame. Kakuli anjili kalimukile Nyambe, kame ni myambela eyo nji mweene.

Olutu luna Inguka Kwaafu

35 Kono omunjili kame saibangute nji, “Ngasibine omo saingulelwe aafu? Kame saiye ni lutu no ngasibine?”

36 Wene omwelo no mulume! Eso
ukuna kasitamba okuyoya, konji aba
sasife oweli.
37 Cwale aba ukuna, ka ukunu
olutu olu sa lwiye, kono kame ukuna
embuto eyi inamene, mwendi ni ya
uloto, simba eyi no mbuto indina.
38 Kono Nyambe kame aba embuto
olutu omo asingela, mi kame aba em-
buto injili ni injili olutu lwayo.
39 Kakuli olutu lonje kalukufek-
ile, kono aanu kame ali ni lutu
lumweya lukufekile, eiyamana lun-
dina, otuyunyi ni lundina mane ni
tindi ni lundina.
40 Cwale kame kuli etinyutu na
kuwilu, ni tinyutu no ba litunga,
kono ekanya no tinyutu na kuwilu
indina, ni kanya no ba litunga indina.
41 Ekanya no liywaa ni indina, ni
kanya no kweti ni indina, ni kanya no
tinungweti ni indina, kakuli olutung-
weti ni lutungweti kame luku siile ku
kanya ni lunjili.
42 Mo sakwikalele ngeso niba
kwinguka nwaafu. Eso sikuniwa
sonje kame sifa, mi eso siingulwa
kasifi.
43 Kame ikuniwa mu kwakutekiwa,
mi kame ingulwa mu kanya, kame
ikuniwa mu kufokola mi kame
ingulwa mu maata.
44 Kame lupumbekiwa oluli olutu
no unu, kame sa lwinguke oluli olutu
no mebo. Nji kame kuli olutu no unu,
ni lutu no mebo koluli kame.
45 Kakuli mo kuñolelwe nji, “Omu-
lume no weli Adama, kame ana
tendiwa omunu no kuyoya, mi
Adama no mamaneneno kame ana
tendiwa Emebo ibiwa no kuyoyisa.
46 Kono kasa mebo eyo ili no weli,
kono lutu, okubinda cwale emebo.
47 Omunu no weli kame ana ku-
tunda ba litunga, ona kuumbiwa ba
liluli cwale omulume no wili kame
ana kutunda ku wilu.
48 Omo aikalele omulume woyo
otunda ba liluli, mwaikalele ni woyo
otunda ba liluli, mi omo aikalele
woyo otunda ku wilu, mwaikalele
nawo atunda ku wilu.
49 Kanyi omo tukufukele esifekiso
no mulume woyo ona umbiwa ba
liluli, mba tukufeke ngeso esifekiso
no mulume woyo otunda ku wilu.
50 Abaange, kame nimyambela esi
nji, olutu ni unyinga kaitwese okuy-
ola omubuso wa Nyambe, simba
eso sifa kasi tamba okuyola eso no
kwaafa.
51 Komumone! Kame ni myambela
etaba eyi ina ku shwekiwa. Katu
tamba okufa tonje, kono kame satu
futuke tonje.
52 Mu nako imweya, mu ku koba no
litiyo, ba tolombita no mamaneneno.
Kakuli etolombita mba ilili, mi aafu
mba ingulwa atendile ano kwaafa,
mi naaci mba tu futuka.
53 Kakuli eso soola mbasi kufuku
esi no kwaola, mi esi sifa mbasi ku-
fuku esi no kwaafa.
54 Esi soola, enako sa sikufuke ok-
waola, mi esi sifa kame sikufuka
okwafa, abohe mba ku tendahala
eliywi eli li na kuñoliwa, eli lyaamba
nji, “Elifu kame li na miniwa ku
kukoma!”
55 Wene olufu, okukoma kowe ku
bine kuli?
Wene elufu omulyashinji wowe ni
kubine?
56 Omulyashinji no lufu ni sibi, mi
amaata no sibi ni mulawo wa Mushe.
57 Tuku tumele kwa Nyambe woyo
ona tubi okukoma mu libaka no
Mbumu wetu Jesu Kilesite.
58 Cwale abaange aa asingwa,
mongole, mulese oku zikinyeha, mi
mongote enako yonje omusebezi wa
Mbumu memu yii nji omusebezi
wenu no ku bambaba kautamba
okutenda ou nambulwa tuso kwa
Mbumu.

16

Enubu no Akwetu Alumeli

1 Kweyi no koleko eyi etendelwa
asikupumena, mu tende omu nina
laelele etikeleke no Galatiya.
2 Eli no Sunda lyonje, omunu ni
munu kwaanyi abeeke ku nyonga
yaye esi ana waneke, mu ku faniketa
kwesi ana biwi, nji etikoleko tileswe
oku tendiwa aba niiya.

3 Mi abasa ni keele, aa muna kete,
kame sana tume ni mañolo, nji at-
wale empo yenu ku Jelusalema.
4 Mi nji kame saku fanene nji ni
mene nite, kame saate ni mene.

Emilelo ya Paulusi

5 Kame sani mipotele munyima no
kubita mu Masedoniya, kakuli kame
ni nahana okubita endila no Mase-
doniya,
6 Mwendi kame sa ni ikale naanyi
simba okwikalamo omubebo onje,
nji cwale muni tuse okuta mu
mwendo wange okuta oko konje
sanite.
7 Kakuli kani singi okumimona
bano mukubita fela, kame ni sepa
okwikala naanyi enako icana nji Om-
bumu mbani lumelele.
8 Kono kame sani ikale mu Efese
okutwala ba Pentakota,
9 kakuli kame nili ni kolo no
kuwaba nji nitendemo omusebezi,
kono cwale kame kuli aanu no
kupula awo anilwisa.
10 Cwale Timoteya aba sakeele, mu
mutambule kanyi mwabenu, kakuli
kame atenda omusebezi wa Mbumu
kanyi meene omo nitendela.
11 Cwale kulese okwikala omunu
woyo so muyandisa. Mumulelu-
bise mu mwendo waye mu kozo
nji afanene okuuka kwa mene,
kakuli kame nimutatelele okwiiya
naasikupumena.
12 Kanyi ku mwabetu Apolosi
kame nisinga onene nji amipotele
naasikupumena anjili, kono kasingi
okwiiya abano, kame saiye aba
sawane esibaka.

Amaywi no Mamaneneno

13 Mutone, mongole mu tumelo
yenu, mu tende etindume ni koon-
gola.
14 Mu monise elilato mu inu yonje
eyo mutenda.
15 Abaange, cwale, kame mulimuk-
ile nji asindoo ya Setefanasi kame
ana kutenda aa no weli okupumena
mu Akiya, kame ana kuku beeka
onyene ku musebezi no anu no
kukena a Nyambe,
16 kame ni mikumbela nji
mukuteke aanu no ngeeso, ni kwa
asikupumena onje nawo musebeza
noo.
17 Kame nina kuwabelelwa ba kwi-
iya kwa Setefanasi ni Fotanatasi ni
Acaikasi kakuli kame ana kwikalako
aba muna kuulwa okwikalako,
18 kakuli kame anani katulusa
wino emebo yange kanyi omo ana
mikatulusete wino naanyi. Kame
mufanena okukuteka aanu no ngeso.
19 Etikeleke namu Asiya kame timi
keeta, Akwila ni Pulisika bamweya ni
keleke eyo ili mu ndoo yoo kame ami
keeta onene mwa Mbumu.
20 Abetu onje kame ami keeta. Mu
kukeete mu ukutubeta no kukena.
21 Mene Paulusi woyo oñola oku-
keeta oko ni Lyoko lyange.
22 Nji omunjili kakwite elilato
kwa Mbumu, mumulese akutiwe!
Mbumu wetu wiiye!
23 Esishemo sa Mbumu Jesu Kile-
site siikale naanyi.
24 Elilato lyange liikale naanyi
monje mwa Jesu Kilesite Ameni.

Eliñolo lya Paulusi no wiili ku MAKOLINTE

Okulimukisa

Eliñolo no wiili no Makolinte kama linakuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi mu naka no kukwana makumi mutanu ni mutanu okutwala ku makumi mutanu ni mutanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite (1.1). Eli eliñolo no wili ku mañolo ayiili awo tuli nawo ana kuñoliwa kwa Paulusi ku Keleke mu Kolinte. Asiku kwiyeta kama alumela nji Paulusi na kuñola amañolo no kupula ku Makolinte. Kono katukwite simba limweya kumañolo ao abapanya Kauhanyo no 2.3-4. Eliñolo no wiili (2 Makolinte) kamali kulubelwa nji kamalina kuñoliwa abo Paulusi yoli mu Mesidoniya (2.13).

Makolinte no wiili ni lya utokwa onene mi kame lyamba eyaye luli. Paulusi kame awabelelwe mulibaka no liñusano kuwaba ana kutambula okutunda kwa Tite ulibaka no keleke ili mu Kolinte. Mu liñolo eli, kame tuwanamo outungi no tuto mulibaka no mu kumona no ulikani no ubya, musibaka omo Paulusi aba etitaelo mu kuwaneka amali aoa afanena okutwaliwa mukutusa asi kupumena mu Jelusalema (8-9). Kame kumonahala nji atuiwa anjili no mapwa okutunad kundee no keleke kame akutusisa etikezo no anu anjili mu keleke okulwisa Paulusi okubeka beulu. Kama ana kulwanga esepo beulu no maata a Paulusi, esi mwendi esina ku mulitela nji cwale mu maata aiyatetete etukelo yaye okutenda omutumiwa wa Jesu Kilesite aba musheeteta ku mamaneneno no Maklinte no wiili (2 Makolinte).

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka eliñolo mu kukeeta ekeleke (1.1-7)

Esisitatama ko Paulusi kame aamba okufutuka kwaye mu mileleo no myendo yaye ni liñusa ana kutambula mu libaka lyoo mane ni kalabo ku liñolo lyaye na kunyima (1.8-9;16).

Munyima no eyi, Paulusi kame aba etitaelo mulibaka no kuwaneka amali no asikupumena mu Jelusalema (8.1-9;15).

Ku mamaneneno, Paulusi kame aimanena outumiwa waye mane ni kuba etimamela mulibaka no poto yaye eyo ikeyile (10.1-13.10)

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya omwabetu, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe.

Kame ni ñolela ekeleke ya Nyambe eyi ili mu kolinte, naanu a Nyambe onje no kukena aa ali mu naha yonje no Akaya.

2 Mu biwe esishemo ni kozo okutunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Paulusi yo Kutumela kwa Nyambe

3 Nyambe a lumbekiwe, yonyene Sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite Sitange no makeke, Nyambe weyi no kombaomba konje!

4 Woyo otombaomba mu tiñalelwa tetu tonje, nji cwale naaci tufanene okuombaomba awo ali mu tiñalelwa tonje, okombaombiwa oko kutunda kwa Nyambe tuna ombaombiwa naaci.

5 Kakuli kanyi aba tukutabela mu kupula mu mayando a Kilesite, cwale mwa Kilesite kame tukutabela mu kupula mukuombaombiwa kame.

6 Nji kame tuyandisiwa kame ni kuombaombiwa mane ni mukuyoyisiwa kwenu, mi nji kame tongotwa naanyi kame tuombaombiwa, okuombaombiwa oko mukwite aba mutwalelela mukuyanda oko tuyanda naaci.

7 Mi esepo yetu kwaanyi kame yongolile, me tuyii nji kanyi aba mu kutabela ku mayando etu, mba mukutabele ngeeso nimu okuombaombiwa kwetu.

8 Kakuli abaange, katusingi nji mu ulwe okuyupa eyi no mayando awo ana kutwiyela mu Esiya. Kakuli kame tuna kwimelwa onene mane

oku bita amaata etu mi sebeli tubwelwa ni sepo no kuyoya kame.
9 Iikene aba tuna kuyupa nji kame
tuna atulelwe elifu, kono eyo neli
okutu tenda nji tulese oukusepa
twenyene kono nji tusepe Nyambe
woyo oingula aafu.
10 Kame ana tuyoyisa okutunda
ku kozi no lifu, mi mbatu yoyisa,
mi kame tuna beeke esepo yetu
kwa yonyene nji cwale mbatuyoyisa
kame,
11 naanyi ngeso mutu tuse okutu
lapelela. Nji cwale ano kupula kame
sakutumele mulibaka lyetu kakuli
embuyoti tu tambula kame titunda
mu tikalabo no titapelo no kupula.

Okusiuluka mu Milelo ya Paulusi

12 Kakuli oukuyeema kwetu ninji
oupaki no lizwalo lyetu owo tuna
tende mu litunga mi isili onene
kwaanyi ni kukena ni niti ya
Nyambe, kasa okushangama no
litunga kono nimu sishemo sa
Nyambe.
13 Kakuli katu miñolele eyambo
indina, kono eyo mutwesa okubala
niku yupisisa. Kame ni sepa nji
mbamu yupisisa wino,
14 kanyi aba muna yupu mu lineku
linjili, nji kame mutwesa oukuyeema
mulibaka lyetu kanyi aci aba satu
kuyeema mulibaka lyenu ba liywaa
lya Mbumu Jesu.

15 Kakuli kame nina kusepa esi,
kame nina kusinga okwiiya kwaanyi
oweli nji cwale mu fuyolwe twiili
kweyi.
16 Kame nina saele nji ni mipotele
aba nita ku Masedoniya mane ni
kumyukela aba ni tunda ku Masedonia, nji cwale munitume okuta ku
Judeya.
17 Aba ni nakusinga okutenda esi
kameni nakuikala ni micima iyili?
Kana kame ni nakutenda emihupulo
yange kanyi omunu feela no litunga?
Woyo okutukisete okwamba “Ee”
simba “kokuulwa” ba nako imweya?
18 Niti luli kanyi Nyambe aba ali
woyo no kusepahala, eliywi no okwamba kwetu kwaanyi kasa nji “Ee”
ni “Kokuulwa”.
19 Kakuli Omwana Nyambe, Jesu
Kilesite, woyo tuna kukutaza mukaci
kenu, Silubanasi, ni Timoteya ni
Mene, kakusi tendiwa “Ee” ni “Kokuulwa”. Kono mwa yonyene mu nako
yonje ni Ee.
20 Kakuli etisepiso tonje ta Nyambe
kame tiwana Ee yato mwa yonyene.
Mulibaka elyo kame twamba Ameni
mwa yonyene ku kanya ya Nyambe.
21 Kono neli Nyambe woyo otutenda okwimana mu kongola naanyi
mwa Kelesite mi yokame ona kututuma,
22 na beeke enombolo yaye beulu
yetu ni kutuba Emebo yaye mu
micima yetu nji tukulemenenebo
feela.
23 Kono kame ni isana Nyambe
atende opaki, neli okumi sileleza aba
nina kuulwa okwiiya ku Kolinte.
24 Kasanji kame tubusa etumelo
yenu, kono kame tusebeza naanyi
muku wabelelwa kwenu, kakuli
kame muna ongola mu tumelo yenu.

2

1 Kakuli kame nina puluka nji
nilese okumi potela nji nilese okumiyupisa okukola kame.
2 Kakuli nji ni miyupise okukola,
anyine soni wabelisa? Kono woyo
nina yupisa okukola.
3 Kame nina ñolo kanyi omo nina
tendele nji cwale aba saniiye nuulwe
okuyandisiwa kwaawo afanena
okuni wabelisa. Kakuli kame ni
sepile anyi monje nji okuwabelelwa
kwange okuwabelelwa kwenu
monje.
4 Kakuli kame ninaku mi ñolela
meni yanda niku ziyeleha omucima
ni myooti no kupula, mi kasa okumi
yupisa okukola kono okumi limukisa elilato nokuneneba elyo nili nalyo
kwaanyi.

Okulemeniwa kwaa Sikufosa

5 Nji omunjili kame ana yupisiwa okukola kasa mene ana yupisa okukola kono ni kwaanjili, kame naamba ngeso kakuli kanisingi nji esi sitende esi no kubambaba kwanyi.
6 Kakuli ku munu woyo onabiwi ekoto kwaanu no kupula nakubu.
7 Cwale ouwa niku mulemena ni ku muombaoamba kakuli mbafanene okwibaiwa ku kweena kwaye onene.
8 Cwale kame nimikumbela nji mongote elilato lyenu mwa yonyene.
9 Kakuli sokame eso nina miñolele ngeso nji ni myeteke ni kulimuka nji kame mukuteka mu inu yonje.
10 Omunu yonje woyo samulemene nimene kame ni mulemena ngeso, eso nina lemene, nji kame nina lemene esinu sinjili ni mulibaka lyenu balubala lwa Kilesite,
11 okwapumena Satani nji awane esibaka beulu yetu, kakuli kasa nji katu limukile emilelo yaye.

Epilaelo ya Paulusi mu Tulowasi

12 Aba nina kwiiya mu Tulowasi muku kutaza eliywi no kuwaba lya Kilesite, omweelo kame onaku yatulelwa mene mwa Mbumu.
13 Kono kanisi kupumula wino mu minahano yange kakuli kanisi kuwana mwabange Tite muya. Cwale sebeli nasiya okuta ku Mesodoniya.

Okukoma mwa Kilesite

14 Kono tuku tumele kwa Nyambe woyo mwa Kilesite enako yonje kame atutwaletela mu kukoma ni mwaaci kame alita omumwee no zibo yaye mu ibaka yonje
15 Kakuli kame tuli omumwee wa Kelesite no kumamata kwa Nyambe mukaci kaawo ayoyisiwa ni mukaci kaawo afa.
16 Kwa anjili kame tuli omwwee no kutunda ku lifu okuta ku lifu, kwaanjili kame tuli omumwee no kutunda ku moyo okuta ku moyo. Anyine woyo otwesa einu eyi?
17 Kakuli katu kufekile naanjili no kupula awo aulisa eliywi lya Nyambe kono kanyi omo alume no niti kanyi omo atubela Nyambe, mu miyo a Nyambe kame tulyamba mwa Kilesite.

3

Abika no Ulikani no Ubya

1 Kame tutangisa oukuyeema twenyene kame? Simba kame tusinga kanyi omo atendela anjili, amañolo awo amipaka simba okutunda kwaanyi?
2 Anyi mwenyene eliñolo lyetu elyo litupaka, elyo liñolilwe mu micima yenu nji lilimukiwe ni kubaliwa kwaanu onje,
3 mi kame mumonisa nji aanyi eliñolo eli litunda kwa Kilesite tunatumu aci, elyo kalyasi ñoliwa ni inki kono ni mebo ya Nyambe no kuyoya, kasa ba matapa no mawee kono ba matapa no micima no aanu.
4 Yokame etumelo tuli nayo kwa Kilesite mulibaka lya Nyambe.
5 Kasanji kame tutwesa okutenda esinu twenyene kanyi kame situnda kwaaci, okutwesa kwetu kame kutunda kwa Nyambe.
6 Yokame ona tutende nji tubekiwe abika no ulikani no ubya kasa ba taku ina ñoliwa kono mu Mebo. Kakuli etaku iñolilwe kame ibaa, kono Emebo kame ilita omoyo.
7 Cwale nji esitulo no lifu eyi ina kuñoliwa muku cakula ba liwee, aba ina kwiiya ni kanya no ngeso nji Amaisilaele kame ana ku kwangwa okwaliketa ba lubala lwa Mushe kakuli mulibaka no kubenya kwalo nakubu kanyi omo luna kwikalela,
8 kasa nji esitulo no Mebo kame sasibitelele onene ku kanya?
9 Kakuli nji kame kuna kwikala ekanya mu situlo no kunyaziwa, esitulo no kuluka kame saibitelele onene ku kanya.
10 Niti luli mu taba eyi eso sina kwikala ni kanya kame sasi ulwe ekanya mulibaka no kanya eyo iibitelela.
11 Kakuli esi sina kubwa aba sineyi ni kanya, onene esi si ulwa okubwa kame sasi ikale ni kanya no kuneneba ni kubitelela.

12 Kakuli kame tuli ni sepo no
ngeso, kame tuli ni maata.
13 Aci katukufekile kanyi Mushe,
woyo ona ku kufuka olwambi ba
lubala nji Amaisilaele alese kumona
amamaneneno no kanya no kwa-
monahala wino.
14 Kono emihupulo yoo kame
inakongola onene okulita ni balelo
lino, aba abala eyi no ulikani no kale
okwamona wino koo kusiliko kakuli
konji Kelesite yotwesa okutundisa
okwamona wino.
15 Ee ba liywaa lino simba nji omu-
lawo wa Mushe kame obaliwa ok-
wayupisisa kusiliko mu mihupulo
yoo.
16 Kono omunu aba a siulukela kwa
Mbumu okwamona wino mbaku
tundisiwa.
17 Cwale Ombumu yo Mebo, mi aba
kuli Emebo ya Mbumu kame kuli
etukuluho.
18 Cwale aaci tonje tuli ni timala
no kwafukiwa kame tumona ekanya
ya Mbumu kame tufutukile mu sifek-
iso simweya ni yonyene, okutunda
ku kanya okuta ku kanya injli kakuli
kame itunda kwa Mbumu woyo oli
Emebo.

4

Oufumu no Mebo mu Tucoo no Limaa

1 Cwalehe, aba tuli ni situlo mu
makeke a Nyambe, tulese okuzwafa.
2 Na tusiyi einu eyo yenisa eyo ish-
wekilwe, ka twende mu tingana no
kwiiba simba okuwaneka eliywi lya
Nyambe kono mu kumonahaza eniti
kame tufanena oukubeeka twenyene
elizwalo lya munu yonje mu miyo a
Nyambe.
3 Cwale simba nji eliywi no
kuwaba lyetu nali shwekiwa, kame
li shweekelwe awo afa.
4 Mu taba yoo onyambe no litunga
lino kame ana fokolisa etingana
tawo no kwapumena okwaulwisa
okumona eliseli no liywi no kuwaba
no kanya ya Kelisite woyo oli mu
sifekiso sa Nyambe.
5 Kakuli eyo tukutaza kayetu, kono
Jesu Kelesite mukutenda Mbumu,
naaci aba tuli abika enu mulibaka lya
Jesu.
6 Kakuli Nyambe yo naamba nji,
“Mulesele eliseli litundise ouwi!”
woyo ona monisa mu micima yetu
okutuba eliseli no zibo no kanya ya
Nyambe mu lubala lwa Kelesite.
7 Kono kame tuli ni ufumu mu tu-
coo no limaa no litunga, okumonisa
nji amaata kame ali kwa Nyambe mi
kasa kwaaci.
8 Kame tuyanda mu mukwa onje,
kono katu honehe, kame tuna
ziyelehe, kono katu bwelwe esepo,
9 kame tu yandisiwa, kono ka tu
fulalelwa, kame tu kwisetwa banji,
kono katusinyehe.
10 Enako yonje kame tushimbile
elifu lya Jesu mu tinyutu tetu, nji
cwale omoyo wa Jesu omonahale mu
tinyutu tetu.
11 Kakuli aci me tuyoya, kame tu
twaliwa ku lifu mulibaka lya Jesu, nji
cwale omoyo wa Jesu omonahale mu
lutu lwetu olo lufa.
12 Cwale elifu kame lisebeza
mwaaci, kono omoyo kame osebeza
mwaanyi.
13 Kakuli kame tuli ni mebo
imweya no tumelo kanyi woyo onaku
ñola nji, “Kame nina pumene, mi
cwale kame ni naamba.” naaci
natu pumene ngeso mi cwale kame
twamba.
14 Kame tuyii nji woyo ona
kwingula Ombumu Jesu kwaafu
mba twingula ngeeso naaci kwaafu
bamweya ni Jesu nikutulita naanyi
balubala lwaye.
15 Kakuli einu yonje kame itendiwa
mulibaka lyenu nji cwale esishemo
sekeze mukupula kwaanu no kupula
nji ifanene okwekeza oukutumela ku
kanya ya Nyambe.

Okuyoya mulibaka no Tumelo

16 Cwale tulese okuzwafa. Ounu
wetu na kundee kame usinyeha,
kono ounu wetu namukaci kame
ushemunwa ba liywaa ni liywaa.
17 Kakuli amayando etu no ku-
caniba kame atulukiseta kuneneba
no kanya no kwaabwa no kwafaniketwa
konje.

18 Kakuli ka twaliketa kwiinu eyo
imonahala, kono kwiinu no kwa
monahala, kakuli einu eyo imona-
hala niya mu nako icana feela, kono
einu no kwa monahala niya kuta oko
no kwaabwa.

5

Omundi Wetu naku Wilu

1 Kakuli kame tulimukile nji cwale
etende naba litunga bano eyo tuyoy-
amo kame isinyeha, mi kame tuli ni
muyako kwa Nyambe, endoo no kwa
tendiwa ni maoko, no kwaabwa mu
wilu.
2 Niti luli bano kame tu tonga ni ku
lakaza, nji Nyambe atufuke ni lutu
olo salukufeke kanyi endoo yetu na
ku wilu,
3 nji cwale aba tukufukayo tulese
okuwaniwa nji kame tuli njeshe.
4 Kakuli aci aba tusili mu tende
eyi, kame tutonga ni kwimelwa kasa
nji mbatwikala nokwakufuka, kono
kame tu singa okufuka, nji cwale eso
sifa si miniwe ku moyo.
5 Woyo ona tulukisete einu yonje
eyi ni Nyambe, yonyene ona tubi
Emebo kanyi oukulemenenena feela.
6 Cwale enako yonje kame tuli ni
undume no kuwaba. Kame tuyii nji
abo tusili ku mundi mu lutu kame tuli
oku no kuleba ni Mbumu.
7 Kakuli kame twenda ni tumelo,
kasa mu kumona.
8 Kame tuli ni undume no kuwaba
mi kame tutwesa okusiya okutunda
mu lutu ni kwikala ku mundi ni
Mbumu.
9 Simba nji kame tuli ku mundi
simba katusako kame tutenda
omuhupulo wetu nji tumuwabelise.
10 Kakuli kame tufanene okwiiya
tonje balubala no sipula no katulo sa
Kilesite, nji cwale omunu ni munu
atambule eso no kuwaba simba esi
no kwiiba okukumanena kweyo ana-
tende mu lutu.

Oulikani ni Nyambe mwa Kilesite

11 Kakuli kame tulimuka oku-
cila Ombumu, tu susuweze aanu.
Kono eso tuli kwa sonyene kame
silimukiwa kwa Nyambe mi kame ni
sepa nji kame silimukiwa ngeso ni
kulizwalo lyenu.
12 Kasa nji kame tu kubeeka
kwaanyi kame, kono kame tumiba
elibaka nji mukukumuse mulibaka
lyetu, nji cwale mutwese okutam-
bula awo akukumuseta mu sibaka no
munu mi kasa mu mucima waye.
13 Kakuli nji katunahana wino
twenyene, nimulibaka lya Nyambe,
nji kame tuli mu mihupulo yetu no
kuluka nimulibaka lyenu.
14 Kakuli elilato lya Kilesite kame
litusiulula kakuli natuku kolwisisa
nji omunu mumweya nafele aanu
no kupula, cwalehe aanu onje kame
anafu.
15 Mi kame ana fele aanu onje
nji awo ayoya alese oukuyoyela
onyene kono ni mulibaka lyaye
woyo onakufa mulibaka lyoo mi na
kwingulwa kwaafu.

16 Okutunda bano ni kuta kuuso,
cwalehe, tulese okwaliketa omunu
mu mukwa no unu, kanyi omo tuna
kwalitela Kilesite mu mukwa no unu,
omo tuna kumwaliketela tulese oku-
tenda ngeso.
17 Cwalehe nji omunu kame ali
mwa Kilesite, kame ali esumbiwa no
ubya, esi no kale nasibu, komumone,
eyi no ubya naiyi.
18 Eyi yonje kame itunda kwa
Nyambe woyo mwa Kilesite natu usu
kwa yonyene ni kutuba omusebezi
no kuusana.
19 Kame ku talusa nji mwa Kile-
site, Nyambe nakuusa elitunga kwa
yonyene kasa okwa balela emibonda
yoo mi nabeeke mwaaci eliywi no
kukuusa.

20 Cwale kame tuli aimaneni a Kile-
site, Nyambe kame anabeeke eliywi
lyaye mwaaci. Kame tumyambela
mu sibaka sa Kilesite nji muusetwe
kwa Nyambe.
21 Kakuli mulibaka lyetu Nyambe
nakutenda Kilesite esibi woyo ona
kuulwa okulimuka esibi, nji cwale
mwa yonyene tutendiwe ano kuluka
a Nyambe.

6

1 Okusebeza bamweya ni Nyambe,
kame tu mi kumbela nji mu lese
oku tambula esishemo sa Nyambe
mukwa tusa esinjili.
2 Kakuli kame anaamba nji,
“Ba nako ifanena,
Kame nina kuteeteta kwaanyi
Kame nina kumi tusa
ba liywaa no kuyoyisiwa.”
Komumone, cwale enako naikwana,
mumone cwale sebeli eliywaa no
kuyoyisiwa.
3 Ka tubekela omunu esi sitataliso
mu mundila yaye nji cwale tulese
okuwaniwa ni mubonda mu muse-
bezi wetu.
4 Kono kame tuli abika a Nyambe
tukubeeke twenyene mundila yonje
mu koongola onene, mu mayando,
mu kuulwa mane ni mu tinako no
kubambaba,
5 mu kufuliwa, mu titolongo, mu
mifilifili, mu misebezi, mu kutona,
nimu lishebo,
6 mu kukena, mu zibo, ni kutatelela,
ni musa ni Mebo No Kukena, mu
lilato no niti.
7 mu kwamba eniti, ni maata a
Nyambe ni ilwiso no kuluka mu
lyoko no silyo neli no simoo.
8 Mu kukutekiwa ni mukwakutekiwa,
mu kwambiwa ouyi ni uwa. Kame
tutendiwa kanyi aongi mi cwale
kame twamba eyi no niti,
9 kanyi katu limukiwa mi cwale kame
tulimukiwa wino, kanyi kame tufile
mi komumone kame tuyoya, kanyi
kame tuna kubiwa ekoto kono katu
sikwibaiwa,
10 kanyi kame twenine kono enako
yonje kame tuwabelelwa, kanyi
kame tushebile kono kame tufumisa
ano kupula, kanyi katukwite einu
kandi kame tuluwile einu yonje.
11 Akanwa ketu kame tu myam-
bela patalaza, Amakolinte, omucima
wetu nau yatuluka.
12 Ka muukele munyima mulibaka
lyetu, kono kame muukela munyima
mulibaka no mayando enu.
13 Mu kuusa kame naamba kanyi
kame nambela anukana, muyatulule
emicima yenu ngeso.

Emamela kweyi no Kutenda ouyi

14 Mu lese okusebeleza bamweya
nawo no kwapumena, kakuli
oukuwana kubine kuli kwano ku-
luka na sikutenda ouyi? Simba
oulikani no liseli ni uwi?
15 Kilesite kaumweya ali nawo
ni Satani? Simba ngasibine osiku
pumena nji akuyupe nawo no kwa-
pumena?
16 Ibine etumelelano ili ku ndoo
ya Nyambe ni ifekiso no kulapela?
Kakuli kame tuli Endoo ya Nyambe
no kuyoya! Kanyi Nyambe aba
anamba nji,
Kame sa niyoye mwa onyene
ni kwenda mukaci koo
mi kame sa nitende Nyambe woo,
onyene atende aanu ange.
17 Cwalehe mutunde kwa onyene,
mi mukutabe noo,
kame kwamba Ombumu
Mu lese okulema esi no kwakena,
mi mba nimi tambula.
18 Kame sani tende sitenu,
mi anyi mu tende anange no an-
dumbana naa no akatana,
kame kwamba Ombumu no
maata onje.”

7

1 Abaange cwale kakuli kame tuli
ni tisepiso eti, tu kukenise ku oukusi-
lafaza konje no lutu noku no mebo,
mane tutende ano kukena awo ku-
petahalile mu kucila Nyambe.

Okuwabelelwa kwa Paulusi

2 Mu tuyatulwele emicima yenu.
Kakwisa omunu tuna foseze, ka tu
silyanganisa omunu, kakwisa woyo
tuna kwangwisa.
3 Ka naamba eyi nji niminyaze,
kakuli kame nina kwamba oweli nji
kame muli mu micima yetu, okufa ni
kuyoya bamweya.
4 Kame ni kwite etumelo inene
mwaanyi, kame ni kuyeema onene
mwanyi! Kame niiyalile okombaom-
biwa, kame ni wabelelwe onene mu
mayando etu onje.
5 Kakuli simba aba tuna kwiiya
mu Masedoniya, Etinyutu tetu katisi
kupumula kono kame tuna kuyanda

ku maneku onje okulwa kundee mi mukaci kame tucila.
6 Kono Nyambe woyo ombaomba emicima yawo aku kokobeza, naku tombaomba mu kwiiya kwa Tite.
7 Mi kasa mu kwiiya kwaye fela, kono kame ni kweyo ana kumyombaombisa kanyi aba ana otwambele eyi no kulakaza kwenu, ni ku lila kwenu, mane ninyolelo yenu kwa mene nji cwale okuwabelelwa kwange kusiliko onene.
8 Kakuli naba nina kumyenisa ni liñolo lyange, ka niku nyaza, Kame nina kuku nyaza aba nina kumona nji eliñolo elyo kame lina ku myenisa, naba ku nakutenda mu nako icana fela.
9 Kanyi omo kwikalele kame ni wabelelwa, kasa mulibaka nji kame muna kweena onene, kono kakuli kame muna kweena mulibaka no kubaka, kakuli okweena kwa nyambe no litunga ninji cwale mulese okuyanda esinjili mwaaci.
10 Kakuli okweena kwa Nyambe kame kulita okubaka oko kutwala ku kuyoyisiwa mi kakwisa oukunyaza, kono okweena no litunga kame kulita elifu.
11 Komumone eso anatende Nyambe mwaanyi mulibaka no kweena kwenu, ka kutukufalelwa no ngaibi omo musingela oukukenisa mwenyene, oukukataza kwenu, ni oku tambwela kwa ngaibi, ni takazo no ngaibi, ni kulukisa no ngaibi, kakoto no ngaibi! Kweyo yonje kame muna tumonisa nji ka mu siikalamo mu taba eyo.
12 Cwale simba nji kame nina ku mi ñolela ngeso eliñolo, kasa mulibaka lya woyo ona kufosa, simba mulibaka lya woyo ona ku fosezwa. Kono neli nji ku monahale kwanyi enyolelo yenu mulibaka lyetu balubala lwa Nyambe.
13 Cwalehe natu ombaombiwa.
Simba nji natuku ombaombiwa, kame tuna kuwabelelwa onene mulibaka lya Tite ona kuwabelelwa kakuli eminahano yaye kame ina kukatuluha mulibaka lyenu monje.
14 Kakuli naba nina ku kuyeema kwa yonyene mulibaka lyenu, kanisi kwenisiwa. Kono kanyi einu yonje tuna kwamba kwanyi neli ya niti, cwalehe oukuyeema kwetu balubala lwa Tite naku monisa eniti.
15 Elilato lya Tite kwaanyi lisi ekezeha, aba apuluka oukukuteka kwenu monje ni kucila ni kunjanjata muna kumu tambwelamo.
16 Kame niwabelelwa kakuli kame nili ni tumelo no kupetahala mwaanyi.

8

Okuba no Asikupumena

1 Abange, kame tusinga nji mulimuke esishemo sa Nyambe eso sina monisiwa mu tikeleke namu Mesodoniya.
2 Kakuli mu kwetekiwa onene no mayando, okuwabelelwa koo no kupula ni kusheba koo kame ana tundisa oufumu mu kuba koo.
3 Kakuli kame anabi okukumanena nomo ana kutweseta, kanyi aba nitwesa okupaka mane ni kubitelela omo ana kutweseta mu kusinga koo,
4 kame ana tukumbele mu ku tundamena onene nji twa lumelele okwingena mu tuso eyi itendelwa aanu a Nyambe no kukena.
5 Kame ana tende okubita esi tuna kusepa, kakuli kame ana tangisa oweli oukubeeka kunji wa Mbumu ni kunji wetu mu kusinga kwa Nyambe.
6 Kame tuna kumbela Tite woyo ona kutateka omusebezi oweli, nji afanene oku umanenena ngeso mukaci kenu owo musebezi no sishemo.
7 Cwale kanyi aba muna pulelwe mu inu yonje, mu tumelo, mu kwamba, mu zibo, mu niti yonje mane ni mu lilato lyenu mulibaka lyetu, mu mone nji mupulelwe ni mu musebezi no utokwa.
8 Ka naamba eyi kanyi etaelo. Kono mukulimuka mulibaka no niti no yenu nji elilato lyenu no niti ngeso.
9 Kakuli kame muyii esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite nji naaba ana kufuma, cwale mulibaka lyenu natende osikusheba nji cwale

mukusheba kwaye mufanene oku-
fuma.
10 Cwale mu taba eyi kame niba
ekelezo yange nji kwa kuwaba aanyi
cwale okumanenena eyo munaku
tateka mwakuyu kasa mu kutenda
fela kono muku lakaza,
11 cwale nji okutukiseta kwenu
mu kulakza kufanene okwendelela
ni kumanenena kwenu kweyo mu
kwite.
12 Kakuli nji okutukiseta kwakuli
kame kulumelelwe okukumanena
kweso akwite omunu, kasa okuku-
manena kweso aulwile omunu.
13 Kani talusa nji anjili atusiwe mi
anyi muimelwe,
14 kono ku tendwe mu kufanenena
eyo mukwite ba nako ino mufanene
okwekeza eyo asinga, nji cwale eyo
akwite yekeze eyo musinga nji cwale
kufanenene.
15 Kanyi omo kuñolelwe nji, “Woyo
ona ungeke onene kasi siyalelwa
esinjili mi woyo ona ungeke mbicani
alese okuulwa.”

Tite ni Sikwata saye

16 Kono kame tukutumela kwa
Nyambe woyo ona beeke epabalelo
inene mulibaka lyenu mu mucima
wa Tite.
17 Kakuli katambula fela oku
kumbela kwetu, kono mu koongola
kwaye onene kame ata ni kwaanyi
mu kusinga kwaye.
18 Bamweya ni yonyene kame tu
tuma omwabetu, woyo olimukiwa
onene elibubo lyaye mu tikeleke
tonje muku kutaza eliywi no
kuwaba.
19 Mane kasa eyo fela, kono naku
ketiwa ku tikeleke nji aende naaci
mu musebezi waye no sishemo owo
tu shimbile mulibaka no kanya ya
Mbumu ni kumonisa okusinga kwetu
no kuwaba.
20 Tu tende ngeso nji kuulwe
omunu woyo sotunyaza mulibaka no
tuso no mpo eyi, eyo twendisa.
21 Kakuli kame tusinga okutenda
wino, kasa mu miyo a Mbumu fela,
kono ni mu miyo no aanu ngeso.
22 Natu tumu omwabetu bamweya
nonyene woyo tuna eteke aka no
kupula ni kuwana eniti yaye mu
titaba no kupula. Kono kame alakaza
onene bano ni kubitelela mulibaka
noku misepa onene.
23 Kakuli Tite kame atendile omu-
likani wange mane niku sebeza naye
mu misebezi yenu, mi kwaabetu
kame ali atumiwa no tikeleke ekanya
ya Kilesite.
24 Cwale mu monise balubala no
tikeleke oupaki no lilato lyenu mane
ni ukuyeema kwetu mulibaka lyenu
kwaanu aa.

9

Etuso kwaabetu Alumeli

1 Cwale kasikwite outokwa nji
kame mene ni miñolele mulibaka no
nubu no aanu a Nyambe,
2 kakuli kame niyii okutukiseta
kwenu, oko nikuyeema mulibaka
lyenu kwaanu no Mesodoniya ok-
wamba nji, “Akaya kame ano ku-
tukiseta kale mwakuyu.” Mane
oku tukufalelwa kwenu kame kuna
susuweze ano kupula.
3 Cwale kame nituma abaange, nji
cwale okuyeema kwetu mulibaka
lyenu kulese okutenda oko nam-
bulwa tuso mu taba eyi, nji cwale
mufanene okutukiseta kanyi omo ni-
nambele kame mufanene okutenda
ngeso.
4 Anjili mwendi ano Masodoniya
kame saiye ni mene mi cwale aba
samiwane nji kamwasi kutukiseta
kale, kame satwenisiwe, kono anyi
mbamwenisiwa onene, mulibaka
noku misepa.
5 Cwale kame ninahana nji
kwakuwaba oku kumbela abetu
okuta kwaanyi balubala lwange nji
akalukise oweli mulibaka no mpo
eyo muna kusepisa nji cwale ifanene
okulukisiwa kasa okukandimekwa
kono itendiwe mu kusinga.
6 Etaba neyi, woyo okuna muku
caniba kame sayangule muku caniba
mi woyo okuna onene kame sayan-
gule onene.

7 Munu ni munu atende omo ana
nahanele mu mucima waye, kasa mu
kubilaela simba okukandimekwa
kakuli Nyambe kame asinga woyo
oba yo wabelelwe.
8 Mi Nyambe kame atwesa oku-
miba embuyoti yonje mu kupula
nji cwale enako yonje mufanene
okwikala ni inu no kupula mane
kame atwesa okumiba mu kupula
mulibaka no musebezi onje no
kuwaba.
9 Kanyi omo kuñolelwe nji,
“Kame ana kwaa mukupula, kame
anabi asikusheba,
okuluka kwaye kwikala enako
yonje okuta okuno kwaabwa.”
10 Woyo oba omukuni embuto ni
sinkwa okutenda esilya mbabi onene
ni kubitelela eyo mukwite mane
aekeze ekutulo no kuluka kwenu.
11 Kame sa mu fumisiwe mu mikwa
yonje no kuba onene eyo okubitela
mwaaci mbaitundisa enubu no oku-
tumela kwa Nyambe.
12 Kakuli okwendisa ekoleko eyo kasa
nji fela oku tusa aanu a Nyambe awo
aulwile eyo asaela, kono ngeso ni
kwekeza mu tinubu no kupula no
oukutumela kwa Nyambe.
13 Munji no kweteka omusebezi
ou, kame samuyeme Nyambe
nukubeeka kwenu mu kulimuka
eliywi no kuwaba lya Kilesite mane
ni sishemo senu no kuba kwa onyene
ni kwanjili onje.
14 Cwale muku minyolelwa ni ku-
milapelela mulibaka no sishemo no
kupula sa Nyambe sili mwaanyi.
15 Kulumbiwe Nyambe mulibaka
no mpo yaye no kwatwesiwa oku-
talusiwa.

10

Paulusi yo Sileleza Esitulo saye

1 Time Paulusi, kame ni mikum-
bela ni musa ni mucima no
kuwaba wa Kilesite mene woyo no
kukokobeza aba niku mona olubala
ni lubala naanyi, kono kame nibam-
babile aba nili oku no kuleba.
2 Kame ni mikumbela nji aba sani
ikaleko kwaanyi nilese okumonisa
okubambaba awo ali ni tumelo kanyi
omo sani monisete okubambaba
kwanjili awo atuyambuteta nji kame
tutenda einu no litunga.
3 Kakuli naba tuyoya mu litunga
katulwi endwaa kanyi omo atendela
asi litunga.
4 Kakuli eilwiso no ndwaa yetu
kasa ya litunga kono kame ili ni
maata no kusinya amakwakwa aon-
golile,
5 kame tusinya etiñananyi neyo
no kukumusa ikwangwisa aanu
okulimuka Nyambe, mi kame tu-
nunga emihupulo yonje nji ikuteke
Kilesite.
6 Munyima no kupumena okupeta-
hala kwenu, mi mbatukutukisete
okuba ekoto ku kezo no mbulwa
okupumena nji okupumena kwenu
na kupetahala.

7 Mwalikete kweyo ili balubala no
miyo enu. Nji omunu kame akolwa
nji ni wa Kilesite alemuhe yonyene
nji kanyi aba ali wa Kilesite naaci
kame tuli aye ngeso.
8 Kakuli naaba sani kuyeeme kany-
onyo mulibaka no maata etu awo
tubilwe kwa Mbumu ano ku miyaka,
kasa ano kumi sinya, kani tamba ok-
weena.
9 Kani singi okutenda kanyi kame
nimi cilisa ni mañolo ange.
10 Kakuli kame aamba nji,
“Amañolo aye ni akulema ni maata,
kono olutu lwaye no unu olo luliko
kame lufokola, mi okwamba kwaye
kakukwite etaluso!”
11 Mulesele aanu no ngeso ayupi-
sise nji eso twamba ni mañolo aba
tuli kundina, kame tusitenda naaba
tuliko.

12 Aci kame tu cila ouku bala
simba oukufaniketa twenyene nan-
jili awo akukulisa onyene. Kono
aba akubeeka ba sikala omunjili ku
munjili, mane nukubapanya onyene
ku munjili ni munjili, kayupisisa.
13 Cwale aci katu tamba oukuy-
eema okumatuka esikala, kono kame
satute ba sikala eso ana tutabele
Nyambe, okukeela simba baanyi.

14 Kakuli katukukulisa twenyene,
simba nji katukeela ba siyemo
senu, kono aaci ano matatekelo
okulita eliywi no kuwaba lya Kileste
kwaanyi.
15 Katu kuyeeme okubitelela
esikala mu musebezi no akwetu,
kono esepo yetu ninji kanyi etumelo
yenu aba yekeza, elitema lyetu
mukaci kenu mwendi mba lineneba
onene,
16 nji cwale tuka kutaze eliywi no
kuwaba mu tinaha tinjili okusiya
omo muli, metu ulwile oukuyeema
ku musebezi owo ona tendiwa oweli
mu litema no munjili.
17 “Cwale mulese woyo okuyema,
akuyeme mulibaka lya Mbumu.”
18 Kakuli kasa nji munu woyo
okukulisa yonyene nji natambulwa,
kono omunu woyo okulisiwa kwa
Mbumu.

11

Paulusi ni Atumiwa no Mapwa

1 Kambe kame samuni pumenene
kanyonyo mu weelo wange. Mu-
lumele ngeso!
2 Kakuli kame ni mifela omuna no
ulumeli, kakuli kame nimiba kwa
Kilesite kanyi omukwaliwa no niti
kwa mbumwaye mumweya.
3 Kono kame nicila nji kanyi nyoka
aba ina koonga Eba ku mapwa ayo no
kwiiba, emihupulo yenu kame saite
kundina okutunda mu niti ni tuku-
falo no kukena kwa Kilesite.
4 Kakuli omunu nji kame aiya
muku mikutaza Jesu mundina oku-
bita woyo tuna mikutaza, simba nji
kame mu tambula emebo indina
okutunda kweyo muna tambula,
simba nji kame mupumena eliywi
no kuwaba lindina okutunda kwelyo
muna pumene kame mukubeeka
kwa yonyene luli.
5 Kame ni nahana nji kanili mun-
yonyo kwatumiwa no kuneneba ni
kubitelela.
6 Simba nji kani sikwiyeta wino
mu kwamba, kani kwite ezibo, mu
ndila yonje natutende omuhupulo ou
mwaanyi mu inu yonje.
7 Kana kame ninatende esibi aba
nina kukukokobeza, nji cwale anyi
mu kulisiwe, kakuli kame nina ku-
taza eliywi no kuwaba lya Nyambe
okuulwile eso munanibi?
8 Kame nina itele etikeleke tin-
jili okutambula etuso okutunda kwa
onyene mulibaka no kumi sebeleza.
9 Mi naba nina kwikala naanyi
ni kuulwa einu, kanisi kwimezwa
omunu, kakuli eyo nina kusaela
kame ina kutunda kwabaange ana
kutunda mu Mesodoniya. Cwale
kame nina lesele oku miimezwa
mane nisilesele okumi imezwa mu
mukwa onje.
10 Mi kanyi eniti ya Kilesite aba ili
mwa mene, oukuyeema kwange oko
kakutamba okondoka mu ilalanda
yonje namu Akaya.
11 Iikene nambela esi? Kakuli kani
misingi? Nyambe yo limukile nji
kame nimisinga!
12 Mi eso nitenda kame sani
twalelele okusitenda mulibaka no
kukwangwisa awo asinga okuwana
elibaka nji mu musebezi no kuyeema
koo kame asebeza ba sinu sikufekile
kanyi eso tutenda naaci.
13 Aanu no ngeso kame atendile
atumiwa no mapwa, kame asebeza
ni tingana no kwiiba, kame akutenda
onyene kanyi atumiwa a Kilesite.
14 Ka kukomokisa, kakuli simba Sa-
tani kame ana kukutenda yonyene
kanyi elingeloi no liseli!
15 Cwale kaku komokisa nji abika
aye nonyene ngeso kame akutenda
kanyi abika no kuluka. Amamane-
neno oo kame sakufeke ni misebezi
yoo.

Amayando a Paulusi yoli Omutu-miwa

16 Kame niukela kame nji omunu
alese oku nahana nji nili mweelo.
Kono simba nji kame munahana
ngeso, muni tambule kanyi mweelo,
nji cwale ni kuyeeme kanyonyo.
17 Eyi naamba kani yaamba ni
maata a Mbumu kono kanyi mweelo
mu ukuyeema ni sepile.

18 Abakulingeso ano kupula kame
akuyeema mu inu no litunga, ni
mene kame sa ni kuyeeme ngeso.
19 Kakuli kame muwabelelwa
naelo, anyi mwenyene me mutendile
ano kushangama.
20 Kakuli kame mupumena nji
omunu amitende abika aye, simba
okumiputelela, simba oku mibyan-
gula eyenu, simba okwikala beulu
yenu, simba okumiyaa mu lubala.
21 Mu kweena kwange kame
naamba nji natuku fokola onene
kweeyo!

Kono eso sonje atenda omunu
okuyeema naso, kame naamba kanyi
omweelo ni mene kame nitwesa
okuyeema ngeso.
22 Okame Amahebelu? Cwale
nimene kame nili ngeso. Okame
Amaisilaele? Ni mene ngeso.
Kalokame olusika lwa Abulahama?
Ni mene ngeso.
23 Ninji okame abika a Kilesite?
Kame nili wino, Kame naamba kanyi
sipulumuki ni ku sebeza onene
ni kwikala mu tolongo onene ni
kufuliwa no kwabalwa mane ni
kwikala abeebi ni lifu.
24 Mu tinako titanu kame nina
kutambulanga ku maoko no aen-
disi no Majuda etinupa no kakwana
makumi anee okutundisiko olupa
lumweya (39).
25 Kame ni na shapiwa kaatu
ni lunupa, kame nina kondiwa
ni mawee kamweya, kame ni na
kufelwa ku sisepa kaatu, kame nina
koonda eliywaa limweya ni usiku
umweya mu liwate.
26 Mu misipili no kupula kame nina
kwiyelwa etikozi mu misindi, etikozi
kwa mbuyi, etikozi kwaanu ange,
etikozi kwa simacaba, etikozi mu
muleneñi, etikozi mu mahalaupa,
etikozi mu liwate, ekozi kwa baange
no mapwa,
27 mu kusebeza onene ni utata,
mu kwalangana wino aka no kupula
ousiku, mu lishebo ni linyotwa, mu
kuulwa eilya no kupula, mu kufa es-
enge ni mu kuulwa eikumango.
28 Cwale okutundisako einu injili,
kame kuli outata kwa mene oniyela
mu liywaa ni liywaa no kutuku-
falelwa etikeleke tonje.
29 Anyini no kufokola, mi mene si
fokola, anyine sokwisetwa mu sibi mi
mene sitini?
30 Nji kame nikuyeema, kame sani
kuyeeme ku inu eyo imonisa oufokoli
wange.
31 Nyambe ni Sitaye Mbumu Jesu,
woyo ofuyolilwe mu nako yonje
kame alimuka nji kanoongo.
32 Ku Damaseka, omubusisi no
Mbumu Aletasi kame ana kutatelela
omuleneñi no Damaseka nji anin-
unge.
33 Kono kame nina kubeekiwa mu
litanda okushulumukisetwa mu li-
haulo ba limota mane sebeli ni ban-
duka mu maoko aye.

12

Epono ya Paulusi ni Inulo

1 Kame nifanena okuyeema, kak-
wisa eso ni wanabo kono cwale kame
sa nilite neyi nina mono, neyi nina
shotwelwe ya Mbumu.
2 Kame ni yii omunu mwa Kile-
site woyo sebeli emyaka likumi ni
tunee inabu ona ku shimbelwa ku
liwilu no waatu, kuune nji mu lutu nji
kundee no lutu kaniyii kono Nyambe
yo limukile.
3 Cwale kame niyii nji omunu woyo
kame ana kushimbelwa mu Pal-
adaisi nji neli mu lutu simba muku-
ulwa olutu kaniyii kono Nyambe yo
limukile.
4 Mi na kuyupa einu eyo nokwa
twesiwa okwambeliwa, eyo no
kwatwesiwa omunu okwamba.
5 Mu kwimanena woyo munu
mbani kuyeeme kono muukwima-
nena menyene kanitamba okuyeema
konji mu mifokolo yange.
6 Simba nji kame nisinga okuy-
eema, si tamba okutenda omweelo,
kono kame sanambe mu niti. Kono
kame sanitundemo nji cwale ku-
ulwe omunu woyo sonahana onene
eyange okubita eyo ana mono mwa
mene simba eyo ana yupu kwa mene.
7 Mi okuni tundisa ku ukuyeema
onene mulibaka no kupulelwa kweyi

nina shotwelwe, omunguya nauku biwa mene mu lutu, omutumiwa wa Satani okuni fula okuni kanisa nji nilese oukuyeema.
8 Kame nina lapele Ombumu twaatu mulibaka no taba eyi nji itwese okuni siya.
9 Kono Ombumu sebeli wamba kwa mene nji, “Esishemo sange kame siku likana kakuli amaata ange kame apetahalile mu mifokolo.” Kame sani wabelelwe onene oukuyeema mu mifokolo yange, nji amaata a Kilesite apumulele beula yange.
10 Kakuli mulibaka lya Kilesite cwale kame ni wabelelwa mu mifokolo, mutingangu, mu matata, mu mayando ni mu kubambaba kakuli aba ni fokola cwale kame nongola.

Epilelo ya Paulusi ku Makolinte

11 Kame nina kutende kanyi omweelo, kame muna kuni kandimeka okwitenda, kakuli kame nina kufanena okukulisiwa kwaanyi. Kakuli kani bitiwa ku inu yonje kwaa atumiwa no kuneneba simba nji kakwisa omo niikalele.
12 Eisupo no mutumiwa no niti kame tina kumonisiwa mukaci kenu mu mucima onje no kuwaba ni isupo ni timakazo ni misebezi no maata.
13 Kana mu iikene omo muna kuulwa okusingiwa okubita etikeleke tinjili, konji eyo mene menyene kanisi miimezwa? Muni lemene omo nina foso!
14 Bano sebeli aka no waatu aka nikutukiseta okwiiya kwaanyi, mi kanitamba okumiimezwa kakuli kani saele eyenu, kono kame nisaela aanyi, kakuli kasa aana awo afanene oku babalela ashemi, kono ashemi okame awo ababalela aana.
15 Kame sani wabelelwe onene okutundisa ni kusebeleza emyoyo yenu. Nji kame nimi singa onene, mene kame nisingiwa kanyonyo?
16 Kono kame mupumena nji mene kanisi kumiimezwa, mbili wa kushangama omo mwambela, mi kame nina mileme mu kumyonga.
17 Ninji kame munakongiwa kwawo nina kutuma kwaanyi?
18 Kame nina kumbele Tite nji aka mi mone, mi kame nina tumu abange ni yonyene. Ninji Tite kame ana ku myonga? Katusiku tenda mu mebo imweya? Katusi kushimba endila imweya?
19 Mwendi kame mu yambuta nji kame tuku sileleza twenyene kwaanyi? Kame twamba balubala lwa Nyambe mwa Kilesite, kakuli eyi tutenda yonje asingiwa, kame tuitenda nji mu yakiwe.
20 Kono kame nicila nji enako eyi sani iye kame sani miwane nji omu mwikalele kasa omo ni singela mi ni mene muni wane nji omu niikalele kasa omo mu singela. Mwendi kame sani wane omufilifili mwaanyi, nuuku fela omuna, ni kutina, nuukusinga mwenyene, ni kobana, nuukulwisa , nuuku kumusa, nukwakuyupa.
21 Kame nicila nji abasa niiye kwaanyi kame, Nyambe wange kame sani kokobeze balubala lwenu, mi kame sani lile mulibakalya ano kupula awo anatende esibi oweli, mi ka siibakela okukena, ouhule, ni titakazo no kwiiba ana tende.

13

Etitemuso ni Milaano no Mamaneneno

1 Aka ni kawaatu aka niiya kwaanyi. “Ekatulo yonje kame ifanena okupakiwa kwaanu ayiili simba aatu.”
2 Kame nina kuba emamela kwaanu awo ana kutenda esibi oweli nanjili onje, mi nisaaba emamela nibano naba niulwileko kanyi omo nina kutendela aba nina kupota aka no wiili nji cwale aba saniiye kame sitamba okwafela amakeke.
3 Kakuli kame musaela eniti nji Kilesite kame aamba mwa mene, kafokola muku tenda mwaanyi kakuli kame akwite amaata mwaanyi.
4 Kakuli kame ana kungongotelwa mu ku fokola, kono kame ayoya ni

maata a Nyambe. Kakuli kame tu-
fokola mwa yonyene, kono muku-
tenda naanyi kame tuyoya naye mu
maata a Nyambe.
5 Mu kutatube mwenyene oku
mona nji musongotite mu tumelo
yenu. Mu kweteke mwenyene, kamu
lemuha nji Jesu Kilesite kame ali
mwaanyi? Konji mwendi luli aba
samu kwangwe oukweteka.
6 Kame nisepa nji kame samuwane
nji katusi kwangwa.
7 Kono kame tulapela Nyambe
nji mulese oku tenda ouyi kasanji
tu monahale nji natutwese etatubo
kono mutende eso silukile naba
tumonahala nji natu kwangwa.
8 Kakuli katu twese okutenda esin-
jili okulwisa eniti, kono konji ba niti
fela.
9 Kakuli kame tu wabelelwa aba
tu fokola mi anyi kame mongolile.
Cwale eso tu lapela ninji mu tende
ano kupetahala.
10 Kame ni ñola etitaba eti abo me
sisako kwanyi, nji cwale aba saniiye
nilese oukutusisa onene etukelo eyo
ananibi Mbumu eyo no kumiyaka mi
kasa eyo no kumishandola.
11 Abaange amamaneneno kame
ni milaana, mulukise etindila tenu,
muyupe eyi naamba, mukuyupe
mukaci kenu, muyoye mu kozo mi
Nyambe no lilato ni kozo mbaikala
naanyi.
12 Muku keete omunjili ku munjili
mu ukutubeta no kukena.
13 Aanu a Nyambe onje no kukena
kame amikeeta.
14 Esishemo sa Mbumu Jesu Kile-
site ni lilato lya Nyambe, nuumweya
no Mebo No Kukena iikale naanyi
moonje.

Eliñolo lya Paulusi ku MAGALATA

Okulimukisa

Ebuka no Magalata kame ina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi (1.1). Neli eliñolo elyo anakñola Paulusi ku keleke no Magalata enakoinjili mukaci ka nako in-akukwana makumi anee nimutanu nitwaatu (48) ni kutwala bamyaka makumi mutanu ni mutanu ni twiili (57) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Amagalata mwendi neli anu ana kuyoyanga mu tolopo no Maloma mu Galata. Asi kukuiyeta kakwite oupaki noko anakwikalanga Paulusi aba ana kuñola eliñoloeli, kono emileneñi yiili Efese ni Kolinte kame iyambutetwa nji mwana kwikalanga.

Paulusi kame ana kuñola ok-wambela alumeli, Amajuda bamweya nawo asimacaba, mu tikeleke mu Galata. Kame ana kuñola mu luli okwayuta etituto no mapwa eto tina kwamba nji alumeli kame afanena okukoñelela omulao no majuda okutunda mu Tesitamende no kale, onene omupato. Kame kuna kwikala esikwata no anu esosina kwisaniwa nji Amajudaizasi ao ana kusaelanga nji, asimacaba nonyene atwaliwe ku mupato. Kasi kupumena amaata no utumiwa wa Paulusi. Paulusi na kuimanena outumiwa waye mu kwamba einjili no mikalelo yaye (1.11-2.14) mi kame ana kuima-nena eliywi no kuwaba mu ku-toloka nji okuyoyisa kame kutwesa okuwaniwa fela mu kupumena mwa Jesu Kilesite (2.16). Esi ni mulibaka ni makeke ao amonisa mi kasa eyo atenda anu.

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka eliñololyaye mu kukeeta etikeleke mu Galata (1.1-5).

Cwale Paulusi kame atoloka emiy-oyelo yaye na kunyima okuima-nena etukelo yaye no kuiyeta ni kumonisa nji naeteke okuyoya mukukoñelela omulao kono eso kasisi ku sebeza (1.6-2.21).

Esisikoñelelako, kame atoloka omusebezi no mulao ni sishemo mu kuyoyisiwa (3-4).

Cwale kame aba etitaelo mukupula ku muyoyelo no kuwaba no ulapeli (5-6.10)

Paulusi kame amana eliñolo lyaye ni kukeeta mane ni kukumbela no mamaneneno mu kupuluka nji mukufulwa kwa Nyambe okutenda omunu no ubya ni kwautokwa onene nji emilaona bandee eyo no kuta ku mupato (6.11-18).

1 Okutunda kwa Paulisi, omutu-miwa kasa okutunda kwaanu simba okubitela mu munu, kono okubitela mwa Jesu Kilesite ni mwa Nyambe Sitange woyo ona kumwingula kwaafu.
2 Onje abaange awo nili noo ku tikeleke na mu Galata.
3 Esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitange ni kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu iikale naanyi.
4 Woyo ona kukutoboha yonyene mulibaka no ibi yetu okutu tundisa ku kwiiba no litunga lino, okuku-manena mukusinga kwa Nyambe ni Sitetu.
5 Kwa yonyene kwikale ekanya okuta oku no kwaabwa! Ameni.

Eliywi Limweya no Kuwaba

6 Kame ni komokile aba mufulalele wangu ngeso yonyene woyo ona mi-isanene mu sishemo sa Kilesite mane namu siulukele ku liywii no kuwaba lindina.
7 Kasa nji kame kuli ni liywii linjili, kono kame kuli anjili awo amikataza mane kame asinga okukandakanda eliywii no kuwaba lya Kilesite.
8 Kono simba aci simba elingeloi eli litunda ku wilu, aba sami iyete eliywi no kuwaba lindina kweeli tuna mikutaza, woyo munu kame sabiwe ekoto.
9 Kanyi omo tunambele kunyima, cwale nibano kame naamba kame, nji omunu yonje somikutaza eliywi no kuwaba lindina kweeli muna

tambula, woyo munu kame sabiwe ekoto.
10 Kana esi ni saela, ninji ni wabelise aanu nji Nyambe? Kana kame neteka okuwabelisa aanu! Nji nisi wabelisa aanu, kani fanene okutenda omubika wa Kilesite.

Omo kuna Kwiyela nji Paulusi atenda Omutumiwa

11 Abaange, kame nisinga nji mulimuke nji eliywi no kuwaba nina kukutaza kalitundu ku munu.
12 Kakuli kana siku litambula okutunda ku munu. Kono kame lina kwiiya mu sinulo ya Jesu Kilesite.
13 Kakuli kame muna yupu omwikalelo wange nakunyima no Sijuda, omo nina kuyandiseta onene ekeleke ya Nyambe ni kwisinya.
14 Mu tuto no Sijunda, kame nina kusiya ataka ange no kupula, kame nina kwabita onene muku tukufalelwa emikwa no sizo no anjekulyange.
15 Kono cwale Nyambe woyo ona kunikete mekani sileiwa kale, kame ana niisana okubitela mu sishemo saye,
16 okuni monisa Mwanaye nji nika mukutaze mukaci no asimacaba, kanasi kweleziwa ku munu.
17 Kanasi kukambamena ku Jelusalema kwawo ana kutenda atumiwa oweli kwa mene, kono kame ina kuta mu Alabiya, mi kame sebeli nuuka ku Damaseka.
18 Munyima no myaka yaatu sebeli nita ku Jelusalema okapotela Kefasi mane sebeli niikala naye amaywaa akwana likumi ni mutanu.
19 Kono kana sikukumona natumiwa anjili konji Jakobo minaye Mbumu.
20 Cwale, mweyo nimi ñolela, balubala lwa Nyambe, kanoongo!
21 Cwale sebeli nita ku ilalanda ya Siliya ni Silisiya.
22 Kana siku limukiwa okumoniwa ku tikeleke ta Kilesite mu Judeya.
23 Kame ana kuyupa fela nji, “Wuya ona ku tuyandisanga bano sebeli okutaza etumelo eyi ana kusinya oweli!”
24 Cwale sebeli akanyisa Nyambe mulibaka lyange.

2

Paulusi na Tumiwa Anjili

1 Cwale munyima no myaka likumi ni tunee sebeli nita kame ku Jelusalema ni Bababasi mane ni Tite sebeli nita naye.
2 Kame nina kuta mulibaka no taelo ya Nyambe. Cwale sebeli nataluseta eliywi no kuwaba, kono kumukunda sebeli ni kuwana nawo ana kumonahala nji autokwa, eliywi no kuwaba elyo nikutaza mwa simacaba. Sisingi nji okwituka kwange nomo nina itukele kutende oko nambulwa tuso.
3 Kono simba Tite, woyo ona kwikala ni mene kasi kukandimekwa okwingena ku mupato naba atendile nji Mugelike.
4 Kono mulibaka no asikupumena no mapwa mukwalimuka sebeli tutenda ngeso, awo anaku kwingenyeka mu tukuluho yetu eyo tuli nayo mwa Kilesite Jesu nji atutende abika.
5 Katusi kwa sheteta okubeeka kunji yoo simba enako icana, nji eniti no liywi no kuwaba ikale kwaanyi.
6 Cwale okutunda kwawo ana kumonahala nji aendisi no utokwa, kakwisa eshutano ni mene, Nyambe kakwite esobozi, kame namba nji awo aliketwa nji autokwa kakwisa eso ana ekeze kwa mene.
7 Kono ba kulemuha aba ana kumona nji ina biwi omusebezi no kwambela awo aulwile omupato eliywi no kuwaba, kanyi omo ana kubelwa Pitolosi okwamba eliywi no kuwaba kwawo ana kwingena mu mupato.
8 Kakuli woyo ona sebeze mwa Pitlosi oku mutenda omutumiwa no asimupato, kame ana sebeze ngeso ni kwa mane oku nitenda omutumiwa wa asimacaba.
9 Mane aba ana kulemuha esishemo nina biwi, Jakobo, Kefasi ni Jowani awo ana kwaliketwa nji misumo, sebeli akulema bamweya ni mene ni Banabasi elyoko no silyo

oulikani. Nji tute kwa simacaba mi onyene ate kwa simupato.
10 Fela onyene nji, tu pulukange ano kusheba, mi sokame eso nina tukufalele oku tenda.

Paulusi yo Kalimela Pitolosi ku Antiyoki

11 Kono Kefasi enako ana kwiya mu Antiyoki, sebeli nimu kananisa balubala no aanu, kakuli kame ana kufanena okunyaziwa.
12 Kakuli baweli Jakobo yo kasituma kale alume anjili, Pitlosi kame ana ku lyanga na simacaba. Kono aba ana kukeela sebeli oukela munyima mane sebeli okukauhanya yonyene, mukucila asimupato.
13 Cwale yonyene ni Majuda anjili sebeli oulwa okumonisa eniti, nji cwale simba Banabasi sebeli oyembuluka ni kuulwa eniti koo.
14 Kono aba nina kumona nji kakwite eniti okukumanena ni liywi no kuwaba, sebeli namba kwa Kayafa balubala loo onje nji, “Wene kame oli Mujuda, kono kame oyoya kanyi asimacaba. Cwale iikene aba okandimeka asimacaba okuyoya kanyi Majuda?”

Amajuda na Simacaba kame Asebelezwa ku Tumelo

15 Aci, kame tuli aendisi no Majuda mu kuleiwa, kasa nji tuli asimacaba awo asikutenda eibi.
16 Mulibakaelyo, woyo oyii nji omunu kasi kenisiwa ni misebezi no mulawo, kono mu kupumena mwa Jesu Kilesite, mane simba nji natu pumene mwa Kilesite nji tukenisiwe mu kupumena mwa Kilesite kasa mu misebezi no mulawo kakuli omusebezi no mulawo kakwisa woyo sokenisiwa.
17 Kono nji, mukusinga kwetu okukenisiwa mwa Kilesite, aci twenyene na tuwaniwa metutenda eibi, kasa nji Kilesite yona liti esibi nji? Kokuulwa!
18 Kono kambe kame niingula einu nina kukwisa, cwale kambe kame ni yii nji kame nimatuka omulawo.
19 Kakuli mene mu mulawo kame ninafu mu mulawo, nji cwale ni yoyele kwa Nyambe,
20 kame nina ngongotelwa ni Kilesite ba sifapano, mi kasa mene woyo oyoya, kono ni Kilesite woyo oyoya mwa mene. Mi cwale omoyo ni yoya mu lutu, kame niyoya mulibaka no tumelo mwa Mwana Nyambe, woyo ona nisingi mane nikuniba omoyo waye.
21 Kani tamba okukana esishemo sa Nyambe, kakuli okukenisiwa kame kunakwiiya mu mulawo, cwale abohe Kilesite nafu oku nambulwa tuso.

3

Omulawo simba Etumelo

1 Anyi aelo Amagalata! Anyine ona milowo nji mu lesele okuyupa eniti, Jesu Kilesite kame ana kungongotelwa me mumwine!
2 Esi ni miibanguta nesi, kana namu kutambula Emebo mulibaka no misebezi no mulawo nji muku yupa ni tumelo?
3 Naanyi muli aelo! Aba mu na tangisa ni Mebo, kana cwale kame musinga okuungule ni lutu?
4 Kana einu munabiti no kupula eyi nambulwa tuso? Niti luli kame ina kutalusa esinjili!
5 Cwale Nyambe woyo omiba Emebo ni kutenda etimakazo mukaci kenu, kana kame aitenda mulibaka no misebezi no mulawo nji mulibaka no kuyupa ni tumelo?
6 Kanyi Abulahama aba ana kupumena Nyambe, mane sebeli obaliwa nji, “Wa kuluka.”
7 Cwale mu lemuhe nji aanu no tumelo aana a Abulahama.
8 Cwale eliñolo kame lyamba nji Nyambe mba kenisa asimacaba mulibaka no tumelo. Nalikutaziwa kwa Abulahama oweli okwamba nji, “Mwa wene emishobo yonje mba ifoyauliwa.”
9 Cwalehe aanu awo ali ni tumelo nafuyauliwa ni Abulahama woyo ona kwikala ni tumelo.
10 Kakuli onje awo asepile ba misebezi no Mulawo, kame ali munji no

sikuto, kakuli kame ku ñolilwe nji, “Ku kutiwe omunu yonje woyo no kwakoña eyo iñolilwe mu buka no mulawo.”
11 Cwale uno oupaki nji kakwisa omunu okenine balubala lwa Nyambe mulibaka no mulawo. “Kakuli konji woyo okenisiwa mulibaka no tumelo, wakuluka yoso yoya.”
12 Kono omulawo kausuminwe ba tumelo. “Kakuli woyo otenda etitaelo eto kame ayoya nato.”
13 Kilesite natu liulula mu sikuto no Mulawo, muku tenda kanyi woyo no ku kutiwa mu libaka lyetu. Kakuli kame ku ñolilwe nji, “Kukutiwe omunu yonje woyo otulekiwa ba sitondo.”
14 Nakutendahala ngeso nji embuyoti ya Abulahama iiye kwa simacaba mwa Kilesite Jesu, nji aci mu tumelo, tu tambule Emebo tuna kusepisiwa.

Omulawo ni Sepiso

15 Abaange, okuba omwanda mu mukwa no unu. Kakwisa omunu otwesa okufutula okusinga kwa munu simba okuwekeza abo owa okongotwa kale.
16 Cwale etisepiso kame tina kubiwa kwa Abulahama ni lusika lwaye. Ka ku sambiwa nji, “Ni ku masika aye kanyi a kupula, kono ni “lumweya,” aba ku nambiwa nji, “Ni ku lusika lowe,” kame kutalusiwa Kilesite.
17 Cwale esi sokame eso nitalusa omulawo, owo ona kwiiya munyima no myaka ikwana emyanda inee ni makumi aatu (430) kausi mana oulikani ana koongota Nyambe nji cwale esepiso ni yonyene yuulwe okutendahala.
18 Kakuli nji okuyoola ni mulibaka no mulawo, abo cwale kasa nji ni mulibaka no sepiso, kono Nyambe na kuba Abulahama mu sepiso.

19 Abakulingesohe, omulawo ni wa ikene? Kame ona kwekeziwako mulibaka no tifoso, okutwala abo salwiyele olusika olo kwa woyo ona kulusepisiwa mane kame ona kulaeliwa ku Mangeloi mulibaka lya mwimaneni.
20 Cwale omwimaneni kasa wa no mumweya, kono Nyambe mumweya.

Omusebezi no Mulawo

21 Kana cwale omulawo kame ulwisa etisepiso ta Nyambe? Kokuulwa! kakuli nji omulawo kame ona kubiwa okuyoyisa, kambe okuluka naku kwiiya mulibaka no mulawo.
22 Kono eliñolo kame lyamba nji esibi kame sendisa omunu yonje, nji cwale eso sina kusepisiwa ku tumelo mwa Jesu Kilesite nji sibiwe kwawo apumena.
23 Cwale etumelo ekaya siiya kale, kame tuna kubekiwa munji no Mulawo, me tutatelele okutwala abo etumelo saika monahalele.
24 Cwale omulawo neli omwendisi wetu okutwala aba ana kwiyela Kilesite nji tukenisiwe mulibaka no tumelo.
25 Kono cwale etumelo eyo aba ineeyi, ka tusili kame munji no mulawo.
26 Kakuli monje kame muli aana a Nyambe mwa Kilesite Jesu mulibaka no tumelo yenu.
27 Kakuli anyi monje aba mukolobelizwe mwa Kilesite namu kufuku Kilesite.
28 Kakwisa Mujuda, simba Mugelike, kakwisa omubika simba woyo noku lukuluha, kakwisa omulume simba omukati, kakuli monje kame muli mu umweya mwa Kilesite Jesu.
29 Cwale nji kame muli a Kilesite, abohe kame muli asilusika lwa Abulahama, ayooli no sanda okukumanena ku sepiso ya Nyambe.

4

1 Kame ni talusa nji omuyoli no sanda kakwisa taba nji mwanuke kakwisa omo akusiyela ni mubika, naba atendile nji einu yonje niyaye.
2 Kono kame ali munji no aleli ni wa ikombwa, mane okutwala ba nako ana beeke sitaye.
3 Cwale naaci abo metusili aana, kame tuna kwikala mu ubika no mebo no litunga.

4 Kono enako aba ineeyi, Nyambe
nakutuma Mwanaye. Nakuleiwa ku
mukati mane okuleiwa munji no mu-
lawo,
5 nji aliulule awo ali munji no Mu-
lao, nji cwale tuwane okwañulwa tu
tende aana a Nyambe.
6 Mi cwale kakuli kame muli aana,
Nyambe na tumene mu micima yetu
Emebo ya Mwanaye, eikuwa nji,
“Abba, Sitange!”
7 Abakulingeso, ka musili abika,
kono sebeli muli aana, mi nji
kame muli aana mane mbamuyolo
esaanda.

Paulusi Yopuluka eyi no Magalata

8 Ku nyima aba me mwakasil-
imuka kale Nyambe, kame muna
kunungiwa ku milimu eyo kasa
yokame luli.
9 Kono cwale aba muna limuka
Nyambe simba okulikiwa kwa
Nyambe, cwale ngasibine aba
muukela kame mu ufokoli ni maata
no mebo no kwiiba oubika owo
musaela okubusiwa ku onyene
kame?
10 Kame mu tokomela amaywaa,
etikweti, etinako mane ni myaka.
11 Kame ni cila mulibaka lyenu! Nji
mwendi kame nina misebeleze omo
nambulwa tuso?
12 Abaange, kame ni mikumbela,
nji mufeke kanyi mene, kakuli mene
kame ni ikalile kanyi anyi. Ka mu sini
foseza.
13 Kame mu limuka nji neli mu
ufokoli no lutu nji kame ina kukutaza
eliywi no kuwaba kwaanyi ba weli.
14 Cwale okukumanena nomo nina
kwikalela neli muliko kwaanyi, ka
mwasiku ni kana simba okuni timba.
Kono kame namu ni tambula kanyi
elingeloi lya Nyambe, mane kanyi
time Kilesite Jesu.
15 Okuwabelelwa kwenu kame
kuna bwele babine? Kakuli kame
nimi paka nji, kambe kame kutwesa-
hala, kambe kame mu na kutundisa
amiyo enu ni kuniba wo.
16 Kana kame ni na futuka esila
senu mu kumyambela eniti?
17 Kame ana mi tukufalele onene,
kono kasa mu mukwa no kuwaba.
Kame asaela oku mi tundisa kwa
mene nji cwale mwatukufalelwe
onene.
18 Kakuli esiwa ni ku tukufalelwa
eyi no kuwaba enako yonje, kasa mu
nako feela eyo nili naanyi.
19 Anange acana, anyi awo ni
yupela kame okukola no kuleya,
okutwala aba sa umbelwe Kilesite
mwaanyi.
20 Kame ni shukelele okwikala
naanyi cwale, ni ku futula omwambelo
wange. Kakuli kame ni ziyelehile
onene mulibaka lyenu.

Omwanda wa Agale ni Sala

21 Mu nambele, anyi anyine osinga
kwikala munji no Mulao, ka mu yupu
omulawo?
22 Kakuli kame ku ñolilwe nji Ab-
ulahama kame ana kwikala naana
ayili, omunjili mwana inawaye neli
mubika, omunjili inawaye neli waku
lukuluka.
23 Kono omwana no mukati no
mubika kame ana leiwa okukuma-
nena ni lutu, kono omwana wa woyo
osi kulukuluka kame ana leiwa mu
sepiso.
24 Cwale eyi kame itendile enguli
mi aa akati kame ali oulikani wi-
ili. omunjili kame atunda ku lilundu
no Sinai, woyo oleya aana no ubika,
yokame Hagale.
25 Cwale Hagale yokame elilundu
no Sanai lili mu Alabiya, yosi
kwambola ku Jelusalema no bano,
kakuli kame ana kwikala mu ubika
naanaye.
26 Kono Jelusalema na ku wilu niwa
ku lukuluha, mi yokame inawetu.
27 Kakuli kame ku ñolilwe nji,

Owabelelwe wene omuumba no kwa
leya!
oluluweze, mane okuwe wene
no kwa limuka okukola no lu-
leya!
kakuli aana awoyo ona lukululwa,
kame sapule okubitelela
aana awoyo okwalilwe.

28 Abaange cwale aci, kame tuli
aana no sepiso kanyi Isaka.
29 Kono kanyi enako ica woyo ona
leiwa mu lutu kame ana kuyandisa

woyo oleilwe ni Mebo, ku sili ngeso ni nako ino.
30 Kono eliñolo ngasibine lyamba? Eli lili nji, “Ocite omubika ni mwanaye, kakuli omwana no mukati no mubika ka tamba okuyola esanda ni mwana wa woyo omukati ona lukuluka.”
31 Cwale, abaange, katuli aana no mukati no mubika, kono kame tuli aana no mukati woyo ona lukuluka.

5

Mubabalele Etukuluho yenu

1 Kakuli Jesu natu lukulula nji tu ikale ano kulukuluha. Cwale mongole, mane mulese oku bopiwa kame ku coko no ubika.
2 Cwale, mene Paulusi, kame ni myambela nji kame munatambula omupato, Kilesite katamba okutenda ono utokwa kwaanyi.
3 Kame ni pakela kame ku munu yonje woyo so ingena mu mupato, kame anungilwe okuteula etitaelo tonje no mulawo.
4 Kame muna kauhelwe kwa Kilesite anyi mwamba mukenisiwa mulibaka no mulawo, kame muna tundu ku sishemo sa Nyambe.
5 Kakuli mulibaka no Mebo, ni tumelo, tutatelele mu sepo okuluka.
6 Kakuli mwa Kilesite Jesu esi sili ni tuso kasa okwingena mu mupato simba okwa ingena, kono ni mu tumelo isebeza mu lilato.
7 Kame muna ituka wino, anyine ona mitikele nji mulese okukuteka eniti?
8 Ekelezo eyi kaitunda kwa yonyene woyo ona miisana.
9 Omumena no kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje.
10 Kame ni sepile kwa Mbumu nji ka mu tamba oku puluka indina okubita eyange, kono woyo omikataza mbatambula ekoto yaye, ku tende anyine simba anyine.
11 Abaange, kono nji mene, nisikutaza eyi no mupato, ngasibine aba nisi yandisiwa? Mu taba eyi eliwee lisisitalisa no sifapano nali tundisiwa.
12 Onyene awo ami ibetwa, kambe kame sa kufaule onyene.
13 Kakuli aanyi, abaange, kame mu na isanenwe etukuluho. Kono fela mulese okutusisa etukuluho yenu kanyi namuwana esibaka no lutu, kono okukumanena ni lilato mukutenda omubika no munjili.
14 Kakuli omulawo onje kame ona iyatetetwa mu liywi limweya nji, “Osinge woyo oyakile naye kanyi omo okusingela wenyene.”
15 Kono aba mukuuma, mi kame mu lyela bamweya, mu mone nji mulese oukusinya mwenyene.

Emebo ni Misebezi no Unu

16 Kono kame naamba nji, Mwende ni mebo, mi mulese oku tenda esi si lakazwa ku nyama.
17 Kakuli etakazo no nyama kame ilwisa Emebo mi etakazono Mebo kame ilwisa enyama kakuli yonje eyi yiili kailumelelana nji mulese okutenda eyo musinga.
18 Kono cwale nji kame mu etelelwa ku Mebo, kamusamo munji no mulawo.
19 Cwale emisebezi no nyama kame ilimukiwa, Okubuka, ouhule, ni mikwa no matilo, ni kwibaa.
20 Okulapele emilimu, ouloti, olutimbo, etifapano, omuna, okutweba, oulyangelino, etiñananyi, oukutaba.
21 olunya, outakwa, okulya ouyi ni injili ngeso. Kame ni nakulemusa kanyi omo ina kumilemuseta ba oweli nji awo atenda einu no ngeso katamba okuyola esanda no mubuso wa Nyambe.
22 Kono omuselo no Mebo ni lilato, kuwabelelwa, ni kozo, oukulema, omusa, ouwa, ni usepahali,
23 wikokobezo, oukulema kakwisa omulawo okana eyi no ngeso.
24 Cwale awo ali kwa Kilesite Jesu kame ana kokotele enyama ba sifapano, ba mweya nesi sisingwa mane nikulakaziwa ku yonyene.
25 Nji kame tuyoya mulibaka no Mebo, tweende kame ngeso ni Mebo.
26 Tu lese oku bubekwa nambula tuso, mu uku shamaeta ni mu kufelana omuna.

6

Mukutuse Onjili ni Munjili ku Matata

1 Abaange, nji omunu kame alem-
inwe yo tenda einu no kwiiba, cwale
aanyi mukwite emebo no ulapeli,
mu mu use ni mebo no musa. Mi
mutokomele naanyi mwendi mba
mwetekiwa ngeso.
2 Mu kutuse omunjili ni munjili ku
matata enu, mi mwiyatetete ngeso
omulawo wa Kilesite.
3 Kakuli omunu aba anahana nji
ni sinu sinene, cwale kandi kasa
simweya, kame akoonga yonyene.
4 Kono mulesele omunu yonje
atatube emisebezi yaye, mi cwale
elibaka no kuyeema mbaliikala mwa
yonyene yomboci, kasa kweyi no
mukwae.
5 Kakuli omunu yonje mba shimbi
omushimbo waye.
6 Mulese woyo ona iyetiwa eliywi
akutabele einu yonje no kuwaba ni
woyo omwiyeta.
7 Mulese okoonga, Nyambe ka
yandisiwa, kakuli eso sonje akuna
omunu, sokame eso sa kutule.
8 Kakuli woyo okunena enyama
yaye, kame sa kutule eyi no koola
ku nyama, kono woyo okuna ku
Mebo, mba kutula ku Mebo omoyo
no kwaabwa.
9 Tulese kukwangwa okutenda
ouwa, kakuli kame satu kutule mu
nako yayo nji katutamba ku zwafa.
10 Cwalehe, a ba tu sili ni sibaka,
tu tende eyi no kuwaba kwaanu onje,
onene abeetu aasikupumena.

Etemuso ni Mulaano no Mamaneneno

11 Komumone etitaku tinene eti
nimi ñolela ni Lyoko lyange luli.
12 Onyene awo asinga okumon-
ahaza wino mu nyama kame ami
kandimeka okwingena mu mu-
pato, nji cwale alese oku yandisiwa
mulibaka no sifapano sa Kilesite.
13 Kakuli simba onyene awo
ana ingene mu mupato kamemele
omulawo, kono kame alakaza nji
aanyi mwingene mu mupato nji
akukanyise mu nyama yenu.
14 Kono kanitamba okukanyisa
konji esifapano sa Mbumu wetu
Jesu Kilesite, mulibaka elyo elitunga
nalikokoteliwa kwa mene mane ni
mene ku litunga.
15 Kakuli simba okwingena simba
okwaingena mu mupato kakwisa
taba, kono okutenda esumbiwa no
ubya.
16 Ekozo ni makeke ikale beulu
yawo onje aenda ni mulawo mane ni
beulu no Isilaele wa Nyambe.
17 Cwalehe omunu alese okuni
kataza, kakuli kame nina shimbi ba
lutu lwange amabote a Jesu.
18 Abaange esishemo sa Mbumu
wetu Jesu Kilesite si ikale ni mebo
yenu. Ameni.

Eliñolo lya Paulusi ku MAEFESE

Okulimukisa

Eliñolo ku Maefese kame lina ku ñoliwa mu nako imweya kanyi eliñolo no Makolose emyaka makumi atanu ni likumi limweya (60) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Osikuñola kame akulimukisa yonyene nji ni mutumiwa Paulusi (1.1). Asi kukwiyeta nonyene kame apumena nji, niti luli ni yonyene simba nji mu liñolo kakwisa okukeeta kanyi oko kuwaniwa mu liñolo no Makolose. Mwendi elibaka elyo ina kutendelwa ni ku hasanyiwa mu tikeleke no kupula mu tolopo. Paulusi kame aamba kame nji, kame ana kunungiwa mu tolongo aba ana kuñola eliñolo eli, (3.1; 4.1; and 6.20). Paulusi na kutuma eliñolo ni Tacikasi mu mwendo waye okapotela ekeleke mu Efese (6.21-22).

Efese neli omuleneñi no kuneneba onene mane neli omutwi no muleneñi no Maloma mu Asiya. Efese kame ina kulimukiwa onene ku Tempele yayo eyo ina kubekiwa mu makaa no milimu no Magelike (Tikezo19.23-31). Ekeleke na mu Efese kame ina kongolanga ku matatekelo kono munyima kame ina kumonahala okushekesha (Sinulo 2.1-7).

Paulusi kame atoloka mu licika no matatekelo no liñolo eli, Nyambe omo ana ketele aanu aye mane nakwa yoyisa kuuyi woo mwa Jesu Kilesite. Kame abapanya ekeleke ku lutu ni Kilesite nji Omutwi ni muyako ni Kilesite nji yo liwee linene no lilulu. Mu licika no wiili Paulusi kame aba etitaelo omo afanena okuyoyela asikupumena.

Emitwi no Titaba

1. Mu kauhanyo no 1.1-2 Paulusi kame akulimukisa yonyene mane ni kukeeta Amaefese.
   Cwale sebeli otoloka oumweya no Keleke ni Kilesite (1.2-3; 21).
   Cwale Paulusi kame añola omukwa omo afanena okuyoyela asikupumena 4.1-6; 20).
   Ku mamaneneno Paulusi kame aba amaywi no kuyatila (6.21-24).

1 Okutunda kwa Paulusi omutumiwa wa Jesu Kilesite muku singa kwa Nyambe,

Kwa asikupumena awo asepahala mwa Kilesite Jesu.

2 Esishemo ni kozo ikale kwaanyi okutunda kwa Nyambe Sitetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

Etimbuyoti no Mebo mwa Kilesite

3 Etumbo iikale kwa Nyambe ni Sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite! Woyo onatu fuyola mwa Kilesite ni timbuyoti no mebo mu kozo mu ibaka naku wilu.

4 Simba abana kutuketa mwa yonyene eliwilu ekalya sisumiwa kale, nji kame tufanena okukena ni kuulwa okunyazahala balubala lwaye.

5 Nakutu keta mu lilato nji tutende anaye mulibaka lya Jesu Kilesite okukumanena mu kusinga kwaye.

6 Okulumbeka ekanya no sishemo saye eso ana kutuba feela mwa mwanaye osingiwa.

7 Mwa yonyene natu liululwa mu unyinga waye, okulemeniwa ku mibonda yetu, okukumanena ku ufumu no sishemo saye,

8 eso ana kutuba mu kupula.

9 Kakuli kame ana kutu limukisa mu kushangama ni kumona eyi ishweekilwe mu kusinga kwaye, okukumanena ku kutenda kwaye eyo ana kulukisa okutundelela mwa Kilesite.

10 Mu mulelo no kwiyateteta enako okuwaneka bamweya einu yonje mwa yonyene, einu namu wilu ni inu na ba litunga.

11 Mwa yonyene okukumanena ni mulelo waye woyo omanenena einu yonje okukumanena ni kusinga kwaye.

12 Aci no weli okusepa mwa Kilesite natu bekiwa ni kuketiwa okuyoya mulibaka no kulumbeka ekanya yaye.

13 Mwa yonyene naanyi ngeso awo
ana yupu eliywi no niti, eliywi no
kuyoyisiwa kwenu ni kupumena
mwa yonyene namu kubeekiwa
enombolo no Emebo No Kukena
muna kusepisiwa.
14 Emebo no Kukena neli sepiso no
kuyola kwetu okutwala abo satubiwe
esanda mu tumbo no kanya yaye.

Etapelo ya Paulusi

15 Mulibaka eli kakuli kame nina
yupu eyi no tumelo yenu mwa Jesu
Ombumu ni lilato lyenu kwa aanu a
Nyambe no kukena onje,
16 Kani twese okulesela okumiba
etumbo niku miyambuta mu mi-
lapelo yange,
17 nji Nyambe no Mbumu wetu Jesu
Kilesite Sitaye kanya, amibe Emebo
no kushangama neyi no sinulo nji
cwale mu mulimuke.
18 Cwale kame ni lapela nji amiyo
no micima yenu ayatuluke nji
mulimuke esepo eyo ana kumi
isanena, kasifumu eso satu kawane
mu sanda no kanya yaye mwa anu a
Nyambe no kukena,
19 cwale ngasibine kuwabile ni
kuneneba no maata aye mwaaci anu
no kukena a Nyambe, okukumanena
ku kusebeza kwaye no kuneneba luli,
20 oko ana kumanenena mwa Kile-
site abana kumwingula kwaafu ni
kwikala ku lyoko lyaye no silyo mu
ibaka na mu wilu.
21 Beulu no kubusa konje ni tukelo
mane ni maata ni puso, ni beulu
no litina lyonje elyo litumbilwe kasa
muno mu nako feela kono ni mu
nako ikeyile.
22 Cwale Nyambe nabeeke einu
yonje munji no makondo aye mane
naku mutenda omutwi kwiinu yonje
eyi no keleke,
23 eyo olutu lwaye, okwiyatetetwa
kwaye woyo oiyata einu yonje mu
ibaka yonje.

2

Okutunda ku Lufu okuta ku Moyo

1 Cwale anyi ana kutenda awo no
kuyoya, abo muna kufa mweyo no
mibonda ni ibi.
2 Omo muna kwendelanga,
okukoña emiyoyelo no litunga lino,
okukoña ombumu no maata no
mebo, emebo eyo isebeza bano
mwaana no kwa kuteka Nyambe.
3 Mukaci no eyi, naaci kunyima
natu kuyoyanga mu mwikalelo no
lutu lwetu, okukoña etitakazo no lutu
ni minahano mi cwale kame tuna ku-
tenda aana no kutweba mu kuyoya
kanyi omuyoyelo no aanu onje.
4 Kono Nyambe woyo ofumine mu
makeke, okutunda mu lilato linene
elyo ana kutu singa,
5 simba nji kame tuna kufa mu mi-
bonda yetu, nakutu yoyisa bamweya
ni Kilesite. Mulibaka no sishemo sa
Nyambe namu yoyisiwa.
6 Cwale naku twingula naye mane
ni kwikala naye mu ibaka na kuwilu
mwa Kilesite Jesu.
7 Nji cwale mu tinako tikeyile
mbafanene okumonisa oufumu no
sishemo saye no kwapimiwa mu
musa kwaci mwa Kilesite Jesu.
8 Kakuli mulibaka no sishemo
namu yoyisiwa mulibaka no tumelo,
mi kasa mulibaka no misebezi yenu
mwenyene, eyi nimpo itunda kwa
Nyambe.
9 Kasa mulibaka no misebezi yenu,
nji cwale omunu yonje akuyeeme.
10 Kakuli kame tuli eyumbiwa ya
Nyambe no utokwa, mu kuumbiwa
mwa Kilesite Jesu ku misebezi no
kuwaba, eyo ana kulukisa Nyambe
oweli nji tufanene okwendamo.

Oumweya mwa Kilesite

11 Cwalehe mupuluke nji mu nako
injili anyi asimacaba mukuleiwa mu
lutu, aisaniwa nji “Anokwata ku mu-
pato” kwawo aisaniwa nji, “Asikuta
ku mupato” owo ona kutendiwa mu
lutu ni maoko.
12 Mupuluke nji mu nako ica kame
muna kutundisiwa kwa Kilesite.
Kame muna kutenda angenda ku
Maisilaele ni ku ulikani no sepiso me
muulwile esepo ni kuulwa Nyambe
mu litunga.

13 Kono bano mwa Kilesite Jesu anyi muna kwikalanga okuno kuleba, namu litiwa beebi mu unyinga wa Kilesite.
14 Kakuli Kilesite ya kozo yetu, woyo ona kututenda mumweya tonje mi natibula elimota no ukutaba no kwakuyupa.
15 Mu kumana omulawo no Majuda ni lutu lwaye mane ni titaelo nji cwale mwa yonyene, aumbu omunu mumweya no ubya mu sibaka no anu ayiili nji alite ekozo,
16 nji cwale atu usete kwa Nyambe mu lutu lumweya mulibaka no sifapano ni kumana olutimbo.
17 Cwale kame ana kwiiya mukukutaza ekozo kwaanyi muna kwikala oko no kuleba ni kwaawo ana kwikala abeebi.
18 Kakuli mulibaka lyaye kame tuli ni tukelo mu Mebo imweya kwa Sitetu.
19 Cwale kasa muli angenda kame simba awo atunda kundina, kono sebeli muli asinaha imweya naanu a Nyambe no kukena naanu asindoo ya Nyambe.
20 Mukuyakiwa ba mutomo no atumiwa nanuhi, Kilesite Jesu yokame eliwee no utokwa.
21 Mwa yonyene endoo kame iwanekilwe bamweya ni kukula mu ndoo no kukena ya Nyambe mwa Mbumu.
22 Mwa yonyene naanyi ngeso kame muyakilwemo nji mwikalemo kakuli esibaka no kwikala sa Nyambe mu Mebo.

3

Omusebezi wa Paulusi kwa Simacaba

1 Mulibaka eli, mene Paulusi, omunungiwa wa Kilesite Jesu okwimanena anyi Asimacaba.
2 Luli namu yupu eyi no musebezi no sishemo sa Nyambe eso sina kubiwa kwa mene mulibaka lyenu.
3 Omo tina kumonisetwa etikunutu kwa mene mu sinulo kanyi omo nina iñolele mu kwiibiba,
4 aba mubala eyi, mbamu monisisa omo niyupisiseta eyi no kunutu ya Kilesite,
5 eyo ina kushwekeliwa kwaana no aanu mu masika anjili kanyi aba ina kumonahaza bano kwa tumiwa aye no kukena ni kwa nuhi a Nyambe mu mebo.
6 Elibaka elyo omo asimacaba sebeli ali ayooli, asilutu lumweya, sebeli ali ni tukelo ku tisepiso taye ana kuba mwa Kilesite Jesu mulibaka no liywi no kuwaba.
7 Mulibaka no liywi no kuwaba eli kame nina kutendiwa omubeleki okukumanena ku mpo no sishemo sa Nyambe, eyo nina kubiwa mu maata aye awo abeleka.
8 Kwa mene simba nji kame nili woyo no mamaneneno kwaanu onje no kukena a Nyambe, esishemo esi nasi kubiwa kwa mene okukutaza kwa asimacaba oufumu wa Kilesite no kwa saeliwa,
9 mi ni kumonisa aanu onje nji omulelo no kunutu ina kushwekelwa ana kukale mwa Nyambe woyo ona kuumba einu yonje,
10 nji mulibaka no keleke okupula no kushangama kwa Nyambe, kufanene okulimukiwa bano kwawo ali ni tukelo ni maata mu ibaka na kuwilu.
11 Eyi neli okukumanena ni mulelo waye no kwaabwa, owo ana kulemuha mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu.
12 Mwa yonyene omo tuna wana okongola ni kusepa okusheeteta kwa yonyene mulibaka no tumelo yetu mwa yonyene.
13 Cwale kame nimi kumbela nji mulese okuzwafa aba niyanda mulibaka lyenu, eyo ili ekanya yenu.

Elilato lya Kilesite

14 Mulibaka eli kame nikubama banji ni manwi balubala lwa Sitange,
15 okutunda kwa yonyene amasika onje mu wilu ni ba litunga na mutumbiwa amatina no niti,
16 okukumanena ni ufumu no kanya yaye mba mibi amaata mutende ano kongola mulibaka no Mebo ku munu namu kaci,

17 nji cwale Jesu ayoye mu micima
yenu mulibaka no tumelo, nji anyi
mwikale ni mibisi mi musumiwe mu
lilato,
18 nji cwale anyi bamweya ni aanu
no kukena a Nyambe onje muyupi-
sise okwibiba ni mukuleba ni muku-
tunga ni kuneneba
19 ni kulimuka elilato lya Kilesite
elyo libitelela etingana, nji cwale
mwiyale ni mwiyalelela onje wa
Nyambe.
20 Cwale kwa yonyene woyo
mulibaka no maata awo abeleka
mwaaci, kame atwesa okutenda
eyi no kupula onene okubita eyo
tukumbela neyo tu nahana,
21 kwa Nyambe kwikale ekanya mu
keleke ni mwa Kilesite Jesu mu nako
yonje, oko no kwaabwa! Ameni.

4

Oukuyupa no lutu

1 Cwalehe mene, osikunungiwa
mulibaka lya Mbumu kame ni
mikumbela okuyoya omooyo ofa-
nena okwisanwa oko munaisaniwa.
2 Mu ukukokobeza konje, okuluka
ni mu kutatelela. Mu kubabalele
omunjili ni munjili mu lilato.
3 Weteke omo otweseta monje
okubukeleza oukuyupa no Mebo mu
ukununga no kozo.
4 Kame kuli olutu lumweya ni
Mebo imweya, kanyi aba muna
kwisaniwa mu sepo imweya eyo ili
mu kwisaniwa kwenu.
5 Kame kuli feela ni Mbumu
mumweya, etumelo imweya mane
ni kolobezo imweya,
6 kame tuli ni Nyambe mumweya
ni Sitetu tonje, woyo oli beulu no inu
yonje, woyo osebeza mwaaci tonje
mane ni kuyoya mwaaci tonje.
7 Kono esishemo nasi kubiwa ku
munu ni munu kwaaci tonje okuku-
manena nomo atu bela Kilesite.
8 Cwalehe kame yaamba mu
mañolo nji,
“Aba ana nyuluhele ku liwilu kame
ana lukulula ano kupula ali
mu ukoba,
mi nakuba etimpo kwaanu.”
9 Mu kwamba nji, “Na kambamene
ku wilu” Iikene italusa kono kame nji
na shetumukele ngeeso mu ibaka na
kunji no litunga?
10 Woyo ona kushetumukela banji
yokame woyo ona kukambamena
kule mu mawilu onje, nji cwale
afanene okwiyateteta einu yonje.
11 Cwale etimpo taye neli nji an-
jili atende atumiwa, anjili atende
anuhi a Nyambe, anjili atende asik-
wambela emikopano, anjili atende
alisana mane anjili atende aiyeti.
12 Okulukisa aaanu a Nyambe no
kukena mulibaka no musebezi no sit-
ulo, nji ayake wino olutu lwa Kilesite,
13 konji aci tonje aba satwiye mu
ukulema kumweya oko no tumelo
yetu noko no kulimuka Omwana
a Nyambe, mbatutende aanu no
kupetahala, okubita basiyemo no
kwiyalelela sa Kilesite.
14 Cwale tulese okutenda kanyi
anuke, tulese okuyauluka ni mebo
yonje no tuto, tulese okupumenena
aanu no aongi nji atu onge ni mapwa
oo.
15 Simba okwamba eniti mu lilato,
kame tukula mu mukwa onje mwa
yonyene woyo oli omutwi mwa Kile-
site.
16 Okutunda mwa woyo olutu
lonje nalu wanekiwa ni kunungiwa
bamweya ku tingongo tonje omo
lubeekelwe. Cwale esilama nji kame
sibeleka wino kame sikulisa wino
olutu nu ukuyaka sonyene mu lilato.

Omooyo no Ubya mwa Kilesite

17 Cwale sino kame nongoteteta
ni kwamba mwa Mbumu nji kamu
fanene okuyoya kanyi omo atendela
asimacaba mu minahano yoo no ku-
fokola,
18 kame ali mu uwi muku yupi-
sisa koo. Kakuwanine ku mooyo
wa Nyambe mulibaka no kwalimuka
eso sili mwa onyene mulibaka no
micima yoo no kongola.
19 Kame anabwelwe amaikuto
nuukuba onyene okuyoya mu uhule
ni kutenda emikwa yonje no kwak-
ena.

20 Kamu si kukwiyeta Kilesite
ngeeso.
21 Mu kukulubelwa nji na
mukuyupa eyaye mane naiiyetiwa
mwa yonyene kanyi eniti ili mwa
Jesu.
22 Cwale mutunde ku mikwa yenu
no kale eyo ili ku mikwa no moyo
wenu na kunyima mane kame
isinyiwa mu mikwa no kwiiba.
23 Cwale mushemunwe mu mina-
hano yenu mu Mebo,
24 mi mukufuke omukwa no ubya
ona umbiwa munyima no kufeka
kwa Nyambe mu kuluka ni kukena
no niti.
25 Cwalehe mutunde ku koonga
mulesele omunu yonje aambe eniti
ni mwabaye kakuli kame tuli aanu
amweya ku munjili.
26 Mutine kono mulese okutenda
esibi, mulese okutina nji mane eliy-
waa liike ositinine ngeso.
27 Cwale mulese okuba Diyabulosi
esibaka.
28 Ombuyi alese okwiita, kono aku-
tendele eyaye, okutenda emisebezi
no kusepahala ni makaa aye, nji
cwale atwese okuba kwawo kakwite.
29 Mu tunwa twenu mulese ok-
wamba eyi no kwiiba, kono amaywi
no kuwaba awo atusa, awo afanena
nji abe esishemo kwawo amiyupa.
30 Cwale mulese okwenisa Emebo
no Kukena ya Nyambe, mwa
yonyene muna kubeekiwa enombolo
mane konji ba liywaa no tiululo.
31 Mutundise eyi no kulula yonje,
okutweba, okutina, okwaayuta mane
ni lunya itunde kwaanyi mane ni
matangu onje.
32 Cwale mukusinge omunjili
ku munjili mulese oukutimba,
mukulemene omunjili ku munjili
kanyi Nyambe aba ana milemene
mwa Kilesite.

5

Okuyoya mu liseli

1 Cwalehe mutende afaniketi a
Nyambe, kanyi aana asingiwa.
2 Mi mwende mu lilato, kanyi Kile-
site omo ana kutusingela nuukuba
yonyene mulibaka lyetu, okulita
enubu no mumwee no kumamata ni
sitabelo kwa Nyambe.
3 Kono owozwa ni inu yonje no
kwiiba simba etitakazo kaifanene
simba okwitoya amatina ayo mukaci
kenu, kanyi omo kufanenena mukaci
no aanu no kukena a Nyambe.
4 Kusele okwikala eyi no kwenisa,
neyi no weelo simba eyi ishekisa
onene eyo no kwafanena, kono cwale
muku tumele.
5 Mulimuke nji kakwisa osikutenda
owozwa, simba omunu no kwakena
simba osititakazo (osikusebeleza
emilimu) katamba okuyola mu
mubuso wa Kilesite ni wa Nyambe.
6 Kulese okwikala omunu so my-
oonga ni maywi nambulwa tuso,
kakuli ni mulibaka no inu eyi nji
okutweba kwa Nyambe kame sakwi-
iye beulu no aana nambulwa elikute.
7 Cwalehe mulese oukuwana noo.
8 Kakuli kame muna kwikala mu
uwi, kono bano kame muli mu liseli
mwa Mbumu, mweende kanyi aana
no liseli,
9 kakuli embuya no liseli kame
iwaniwa mu inu yonje no kuwaba ni
kuluka mane ni niti.
10 Cwale mweteke oukwiyeta eyo
iwabelisa kwa Mbumu.
11 Mulese okuwaniwa mu misebezi
no uwi, kono cwale eyo mwinyaze.
12 Kakuli kame kwenisa simba ok-
wamba einu atenda mu kunutu.
13 Kono cwale esinu nji kame
sinyaziwa mulibaka no liseli kame
simonahala, kakuli esinu sonje eso
simonahala, eliseli.
14 Cwalehe kame kwambiwa nji,
“Mwinguke, anyi mulanganine,
mi mwinguke kwaafu,
mi Kilesite mbamibi eliseli.”
15 Mwalikete wino cwale omo
mwendela, kasanji kanyi aano
kwashangama kono ano kushangama.
16 Mutende ngeso enako yonje
kakuli aa nimaywaa no kwiiba.
17 Cwalehe mulese okutenda aelo,
kono muyupisise okusinga kwa
Mbumu omo kwikalele.
18 Cwale mulese ku koliwa ku mal-
opu, kakuli amalopu kame atwala

kukutenda eyi no kwiiba, kono cwale mwiyale Emebo.
19 Mu kwambote omunjili ni munjili mu Lisamu, mu tindimo, etindimo no mebo, okwiimba ni kutendela Ombumu etindimo no milumbeko ni micima yenu yonje.
20 Enako yonje ni mwiinu yonje muku tumele mu litina lya Mbumu wetu Jesu Kilesite kwa Nyambe Sitetu.

Akati no Kukwaliwa na Lume noku Kwata

21 Mukubeeke omunjili ku munjili mulibaka no kucila Kilesite.
22 Akati no kukwaliwa mukubeeke kwa mbumwenu kanyi kwa Mbumu.
23 Kakuli omulume yo mutwi no moywaye kanyi Kilesite aba ali omutwi no keleke, olutu lwaye mi yokame luli Omuyoyisi wayo.
24 Kanyi ekeleke omo ikubeekele kwa Kilesite, nakati no kukwaliwa akubeeke ngeso mu inu yonje kwa mbumoo.
25 Alume no kukwata musinge amoywenu kanyi Kilesite omo ana kusingela ekeleke mane nuukuba yonyene kwa yonyene.
26 Nji cwale aikenise okwiyowisa ni meyi mane ni liywi,
27 nji cwale amonise ekeleke kwa yonyene mu kuwaba kwayo okuulwile esi sinyazahala simba etiñonde simba esinu sonje, kame afanena okukena ni kwanyazahala.
28 Simba ngeeso alume kame afanena okusinga amoyo oo kanyi etinyutu too luli. Woyo osinga moywaye kame akusinga yonyene.
29 Kakuli kakwisa omunu woyo otimbile olutu lwaye, kono kame alufepa wino mane ni kulubabalela, kanyi Kilesite omo atendela ekeleke,
30 kakuli kame tuli eilama no lutu lwaye.
31 “Cwale mulibaka eli omulume mbasiyi Sitaye ni inawaye ni kwikala ni moywaye, mi ayiili mbatende olutu lumweya.”
32 Cwale etaba eyi inene eyi ikushweekile, kame naamba ngeso kakuli kame niifekisa kwa Kilesite ni keleke.
33 Mulibaka elyo cwale omulume yonje asinge moywaye kanyi omo akusingela yonyene, mane ni mukati no kukwaliwa amone nji kame akuteka mbumwaye.

6

Aana na Shemi oo

1 Aana, mukuteke ashemi enu mwa Mbumu, kakuli sokame esi silukeele.
2 “Okuteke sitowe ni inawowe” ou omulawo no weli ni sepiso,
3 “nji cwale einu iikale wino kwa wene mane nji oyoye enako no kuleba bano ba litunga.”
4 Ashemi mulese okwayuta anenu nji atine. Kono akulele mu likute mane ni milawo ya Mbumu.

Abika na Olyoo

5 Abika mukuteke awo ali aolyenu na ba litunga mu kucila mane ni kunjanjata, ni mucima mumweya kanyi kwa Kilesite.
6 Mutende ngeso kasa nji konji mumoniwe kwaanu, kono kanyi abika a Kilesite awo atenda eso asinga Nyambe okutundelela kunji no micima yenu.
7 Mutende emisebezi yenu mu kusinga wino kanyi kame musebeleza Mbumu kasa kanyi kwaanu feela.
8 Mu kulimuka nji eso sonje atenda wino omunu mba tambula ngeso okutunda kwa Mbumu, simba nji mubika simba nji kasa mubika.
9 Ambumu mutende ngeso kwabika enu mi mulese okwa cilisa. Mukulimuka nji woyo oli mu wilu molyenu monje mi kakwite esaluluti.

Esilelezo yonje ya Nyambe

10 Kumamaneneno, mongole mwa Mbumu mane ni mu maata aye no kuneneba.
11 Mukufuke eilwiso yonje ya Nyambe, nji cwale mutwese okukoma emikwa no Diyabulozi.
12 Kakuli katulwisi olutu ni unyinga, kono kame tulwisa amaata no mbumu no litunga, kame tulwisa amaata, kame tulwisa abusisi

no litunga no uwi uno mane ni kulwisa emebo no kwiiba mu ibaka naku wilu.
13 Cwalehe mushimbe eilwiso yonje ya Nyambe, nji mutwese okwimana mu maywaa no kwiiba mane aba samumane okutenda eyo yonje, mba mwimana.
14 Cwalehe mwimane, mu kununge amakanda okutendile eniti, me mukufukile esisilelezo basaali eso sitendile okuluka,
15 cwale mukumange ku makondo eilwiso no kwamba Eliywi no Kuwaba no kozo.
16 Kwiinu yonje, mushimbe etebe no tumelo eyo samu twese okutima amalimi onje a woyo no kwiiba.
17 Mushimbe ekuwani no kuyoyisa ni mukwale no Mebo, eyo ili eliywi lya Nyambe.
18 Mulapele enako yonje mu Mebo, ni tapelo yonje nuukuba. Ku mamaneneno awo mutatelele mu kutundamena, mulapelele aanu onje no kukena a Nyambe.
19 Cwale ni mene muni lapelele nji nibiwe eliñusa mekanicili okwamba eyo ishwekilwe no liywi no kuwaba.
20 Kakuli kame nili ondumeleti mu tolongo. Nji cwale naambe meni lukuluhile kanyi omo nisingela okwamba.

Okukeeta no mamaneneno

21 Cwale bano mbamu limuka ngeso omo niikalele neyo nitenda, Taicikasi omusingiwa ni mwiyeti no kusepahala mwa Mbumu mba myambela einu yonje.
22 Kame nina mutumu kwaanyi mulibaka eli nji mulimuke omo twiikalele mane nji afanene okususuweza emicima yenu.
23 Ekozo iikale kwa singiwa ni lilato ni tumelo, okutunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.
24 Esishemo siikale kwawo onje asinga Mbumu wetu Jesu Kilesite ni lilato no kwaafa.

Eliñolo lya Paulusi ku MAFILIPI

Okulimukisa

Paulusi nakuñola eliñolo eli kwa sikulumela mu Filipi emyaka no kukwana makumi mutanu ni likumi ni kamweya (61AD) munyima no kufa kwa Jesu. Kama ana kuliñola abo yoli mu tolongo (1:13), Mwendi neli mu Loma. Eliñolo kama lina kuñolelwa ku Keleke ili mu muleneñi wa Filipi. Kama tu twesa okwiyeta kanyonyo eya Filipi mu buka no Tikezo.

Filipi neli muleneñi munene mutolopo mu Mesodoniya. Eyi neli kame ekeleke no matatekelo eyo ina kutendiwa mu Mesidoniya. Paulusi ni Sailasi kame ana kutateka ekeleke eyi bamweya mane kame ana kubekiwa mutolongo usiku umweya aba ana kwikalanga kuya (Etikezo 16).

Paulusi kama afanena okwikala ni mabaka no kupula ao ana kulita nji añole eliñolo eli. Kame anokutusisa eyi taba okutumela ku keleke ku mpo eyo ana kutuma kwa yonyene aba ana kuyupa nji kama ali mu tolongo (4.10-19). Kame ana kwa limukisa kame omukwa anakwikalanga nawo mu tolongo mane sebeli oyuleka Timoteya ni Epafuloditasi ku Keleke (2.19-30) nji aatambule mane akuteke eketelelo yoo.

Emitwi no titaba.

Paulusi kama atateka eliñolo mumukwa no kulumelisa Ekeleke mu Flipi (1.1-2)

Esisitatama ko, kama akutabela noo eliñusa eli no mwikalelo waye mane ni mihupulo eyo ali nayo (1.3-2:30)

Cwale kama aba eti taelo eti titendahala ku kuyoya no alumeli (3.1-4; 9) Paulusi kame amana eliñolo laye mu mukwa no kutumela ku Keleke no Mafilipi ku mpo yoo mane ni kutuma etitumeliso (4.10-23).

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya abika a Kilesite Jesu.

Kwa asikupumena onje mwa Kilesite Jesu awo ali ku Mafilipi nabika na asikwatusa.

2 Mubiwe esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Etapelo ya Paulusi ku Keleke namu Mafilipi

3 Kame ni kutumbelanga kwa Nyambe wange munako yonje abani mipulukanga.

4 Enako yonje mu tapelo yange mulibaka lyenu monje kame ni milapelela mukuwabelwa,

5 oukutumela mu kubelekela bamweya mu liywi no kuwaba okutunda ba liywaa no weli okulita ba liywaa lya balelo.

6 Mi kame ni pumena nji woyo onakutateka omusebezi no kuwaba mwaanyi, mbaumanenene ba liywaa lya Jesu Kilesite.

7 Kame nifanena nji niyupe ngeso mwaanyi monje! Kakuli kame muli mu mucima wange kakuli kame mukutabela esishemo ni mene bamweya mukunungiwa kwange mu tolongo ni muukusileleza ni mukoongoteta eliywi.

8 Kakuli Nyambe yo paki wange omo nina minyolelelwe monje ni lilato lya Kilesite Jesu.

9 Mi etapelo yange ninji elilato lyenu liekezehe onene, ni zibo ni kuyupisisa konje kwenu,

10 nji cwale mulemuhe eso no kuwaba ni kukena nikuulwa okunyaziwa ba liywaa lya Kilesite,

11 memwiyalile emiselo no kuluka eyo iiya mulibaka lya Jesu Kilesite ku kanya ni milumbeko kwa Nyambe.

Okuyoya ni Kilesite

12 Abaange kame nisinga nji mulimuke nji eso sina tendahala kwa mene nasitusu luli okutwala eliywi no kuwaba kuuso.

13 Nji cwale nakulimukiwa kwaatateleli no muleneñi ni kwanjili onje nji okunungiwa kwange nimulibaka lya Kilesite.

14 Mi abetu anjili naaku kolwisisa mwa Mbumu mulibaka no

kunugiwa kwange mane kame ali ni undume onene mu kwamba eliywi lya Nyambe mukwacila.

15 Anjili luli kame akutaza Kilesiite mu muna ni mutiñananyi, kono anjili kame akutaza mukusinga no kuwaba.
16 Aano mamaneneno kame atenda mu lilato, kame ayii nji kame ni na bekiwa ba musebezi no kusileleza eliywi no kuwaba.
17 Kono ano matatekelo kame kutaza Kilesite mu kwakununga nimu kwasepahala kono mukunahana nji anekeleze ku utata mu tolongo.
18 Iikene cwale! konji fela mundila yonje simba eyi no ukulyanganisa, simba mu niti, Kilesite kame akutaziwa mane mweso kame ni wabelwe,
19 ee mane kame sani wabelelwe kakuli kame niyii nji mu titapelo tenu ni kutuso no Mebo ya Jesu Kilesite eyi mbani lukululwa.
20 Kanyi aba ni nyolelwe ni kutatelele onene ni kusepa nji kanitamba okweene, kono mukususuweziwa bano kanyi mu nako yonje Kilesite mba kutekiwa mu lutu lwange, simba mu kuyoya kwange, simba mu lifu lyange.
21 Kakuli mwa mene oku yoya ni Kilesite mi okufa ni kutulo.
22 Nji okuyoya nimu lutu mba ni uyu embuya no musebezi wange, cwale sibine sani kete kanitwese okwamba.
23 Kakuli kame nileminwe kwiinu yiili. Etakazo yange kame nisinga okuta nukekala ni Kilesite, mi sokame esi no kuwaba onene.
24 Kono okwikala mu lutu, mba ku tende wino mulibaka lyenu.
25 Kame nipumena mwesi, kame niyii nji mba niikala ni kutwalelela naanyi monje mulibaka no kwekeza kwenu ni kuwabelelwa mu tumelo,
26 nji cwale mwa mene muwane elibaka ku kanya mwa Kilesite Jesu kakuli kame saniiye kwaanyi kame.
27 Cwale esi no utokwa ninji omukwa no moyo wenu otenda no liywi no kuwaba lya Kilesite, nji cwale simba naba niiya mukumi mona simba sisako, kame nifanena okuyupe yenu nji kame mwimanine mukoongola mu mebo imweya, mane ni muhupulo umweya me mulwela bamweya ku maneku onje mulibaka no tumelo no liywi no kuwaba.
28 Cwale mulese okuciliswa mu sinu sonje mulibaka no ila yenu, kwa onyene esi nisisupo esi silimukiwa no ku sinyeha koo, kono kwaanyi nisisupo no kuyoyisiwa kwenu, mi eso kame situnda kwa Nyambe.
29 Kakuli kame sina biwi kwaanyi mulibaka lya Kilesite nji mulese okupumena fela mwa yonyene kono nikuyanda ngeso mulibaka lyaye,
30 me muli mu mayando amweya awo muna mono neyi mu yupa nji kwesili kwa mene.

2

Owikokobezo ni Kuneneba kwa Kilesite

1 Cwale nji kame kuli esusuwezo injili mwa Kilesite aba kuli neyi ikwisa omucima mu lilato, aba kuli nu ukuwana mu Mebo, aba kuli ni makeke ni kuyupela okukola,
2 cwale mu manenene okuwabelelwa kwange mulibaka no Mebo imweya ni lilato limweya ni munahano umweya.
3 Mulese oku tende esinjili ni tiñananyi, simba oku babaza no fela, kono mu ukukokobeza omunu ni munu a yambute nji anjili kame a mu bita.
4 Omunu alese oku tokomele eyaye fela, kono alikete neyi ya kwaye.
5 Mwikale ni mwikalelo owo ana kwikalako ni kwa Kilesite Jesu,
6 anyine simba ngeso ona kwikala mu sumbiwa sa Nyambe,
kasikukubala nji kame akukumanena ni Nyambe ni sinu esi sa lemenene.
7 Kono sebeli okutenda yonyene okwikala omubika, ni kuleiwa mukufeka kanyi aanu.
8 Mi na waniwa yoli kanyi munu, yo kukokobeza, sebeli okubeeka okuyupa okutwala ku lifu,

mane elifu na ba sifapano.
9 Mulibakelyo Nyambe kame ana mu
tuleke onene ni ku bitelela,
mi kame ana mubi elitina eli li li
beulu no matina onje,
10 nji cwale mu litina lya Jesu,
amanwi onje a kubame,
ku liwilu ni mu litunga ni munji
no litunga,
11 mi amalimi onje aambe nji Jesu
Kilesite ni Mbumu,
ku kanya ya Nyambe Sitange.

Okubenya kanyi Amasebeli mu Litunga

12 Cwalehe asingiwa ange, kanyi aba munikuteka enako yonje cwale bano kasa fela aba niliko kono onene luli nabo kani sako. Musebeze eyi no ku yoyisiwa kwenu mu kucila ni mukunjanjata,
13 kakuli Nyambe kame asebeza mwaanyi bamweya ku kusinga ni kukusebeza mulibaka no kusinga kwaye no kuwaba.
14 Mu tende einu yonje mu kwatonga simba oku kanana,
15 nji cwale mutende ano kwa nyazahala ni kuulwa ouyi, aana a Nyambe aa aulwile esi si nyazahala mukaci no lusika no kwaluka ni kwiiba, omo kame mu benya kanyi amasebeli mu litunga,
16 me mu ongotite eliywi no moyo. nji cwale mu liywaa lya Kilesite kame sa ni kuyeeme nji kanisi ituka fela, ni ku sebeza feela.
17 Simba nji kame nina kwitekiwa kanyi esitabelo no sino ba sitabelo no tumelo yenu, kame ni wabelwa ni kuwabelelwa naanyi moonje.
18 Mundila imweya naanyi kame mufanena okuwabelwa ni kuwabelelwa ni mene ngeso.

Timoteya ni Epafuladitusi

19 Kame nili ni sepo mwa Mbumu Jesu nji kame sani mitumene Timoteya abano, nji cwale ni susuweziwe mulibaka no kuyupa eyenu.
20 Kani kwite omunu okufekile kanyi yonyene woyo so ikala nuukukalelwa mulibaka no kuyoya kwenu.
21 Onje kame aku saelela eyoo eyo asinga, kasa eyo ya Kilesite Jesu.
22 Kono kame muyii okusepahala kwa Timoteya omo kanyi omwana ni sitaye kame ana kusebeza ni mene mu liywi no kuwaba.
23 Cwalehe kame ni sepa okumutuma abano kanyi omo ni monene eyo saitendahale kwa mene.
24 Kame ni sepile mwa Mbumu nji menyene mbaniiyi mu wangu ngeso.
25 Kame nina kunahana nji kwautokwa okutumena Epafaloditusi mwabange woyo ni sebeza naye, omusole ni mutumiwa wenu ni mutusi kweyi nisaela.
26 Kakuli kame ana minyolelwe monje, kame muna ku ziyeleha onene aba muna kuyupa nji kame ana kutoma.
27 Niti luli kame ana kutoma mane kame ana singi okufa. Kono Nyambe kame ana mu yupele amakeke kasa yonyene fela kono ni mene ngeso, kambe kame nina kwiyelwa amaswabi no kwekeza ba maswabi.
28 Kame nili ni nyolelo no kumutuma, cwalehe nji mu wabelelwe ba kumumona kame mane kame sani bilaele mbicani.
29 Cwale mu mutambule mwa Mbumu, mu kuwabelwa konje mane nikukuteka aanu no ngeso,
30 kakuli kame ana kusinga okufa mulibaka no musebezi wa Kilesite, kame ana kutoboha omoyo waye nji atende esi muna kukwangwa okuni tendela.

3

Okuluka no Niti

1 Okumanenena, abaange, mu wabelelwe mwa Mbumu. Okumiñolela esinu simweya kanibilaele, mi mwaanyi kame siikalile wino.
2 Mutunde kwaanu awo asebeza eyi no kwiiba, awo aambwa mu tunde kwawo apatula olutu.
3 Kakuli aaci asimupato no niti, awo alapela Nyambe mu Mebo ni kanya mwa Kilesite Jesu mi katu sepe eyi nounu.

4 Simba nji mene menyene kame
nili ni libaka no kusepa nounu ngeso.
Nji omunu munjili kame anahana
nji kame ali ni libaka ba kusepa eyi
nounu, mene kame nibitelela.
5 Kame ni na kwingena mu mu-
pato ba liywaa no atanu ni twaatu
(8), no aanu no Isilaele, no mushobo
wa Benjamine, kame nili omuhebelu
onaleiwa ku Mahebelu, kweyi no
mulawo kame nili omufalisi.
6 Kweyi no ku tukufalelwa time
nina yandisa Endoo ya Nyambe.
Kweyi no kuluka munji no mulawo
kakwisa esi ni nyazahale naso.
7 Kono eso sonje eso sekeza
kweso nikwite kame ni baliwa
kanyi okusinyehelwa mulibaka lya
Kilesite.
8 Niti luli kame nibala einu
yonje kanyi esinyehelo mulibaka no
utokwa no kuneneba ni kubitelela ou
no kulimuka Jesu Kilesite Ombumu
wange. Kakuli mulibaka lyaye kame
nina yanda okusinyehelwa einu
yonje, mane okwibala kanyi eyi
ikaninwe nji cwale nifume Kilesite,
9 mi kame ni na waniwa mwa
yonyene me kanikwite okuluka
kwange menyene ou wimanine
ba mulawo, kono mu kupumena
mwa Kilesite, okuluka kutunda kwa
Nyambe ou wimanine ba tumelo.
10 Nji nilimuke Kilesite ni maata
no kwinguka kwaye, nu ukutabela
amayando aye, mane ni feke kanyi
yonyene mu lifu lyaye,
11 nji cwale kutwesahale nika in-
guke kwaafu.

Okwituka okuta ku Sikonkwani

12 Kasa nji na wanakale omupuzo
ou simba nji napetahala kale. Kono
kame ni twalelelela menyene kakuli
Kilesite Jesu kame ana nitende waye.
13 Abaange, kani puluka nji na
lema kale menyene, kono esinu
simweya nitenda, kame ni pulama
eyi ili munyima mi kame ni koongota
kweyi ili kulubala.
14 Kame ni itukela ba sikonkwani
mulibaka no mupuzo no kwisaniwa
kunene kwa Nyambe mwa Kilesite
Jesu.
15 Aci tonje tunakulu mu tingana
kame tufanena okwikala ni mukwa
mumweya ou. Mi nji mu sinu sonje
kamu lumelelana, Nyambe mba mi
monisa esi sifanena.
16 Konji mutulesele tuleme eniti
kweso tuna wana.
17 Abaange mukuwane mu ku-
nifaniketa, mi mutwale emicima
yenu kwawo ayoya kanyi kame muli
omwanda mwaaci.
18 Kakuli anokupula awo nina
myambele mane nibano nisi myam-
bela ni myooti, muyoye kanyi eila no
sifapano sa Kilesite.
19 Okubwa koo niku sinyeha,
Nyambe woo ni lipumo, mi kame
akuyeema mukweena koo mane
nimihupulo iimanine ba inu no
litunga feela.
20 Kono aci owikalo wetu kame
uli mu wilu, mi bawonyene kame
tutatelele omuyoyisi Ombumu Jesu
Kilesite.
21 Woyo so futula etinyutu tetu
eti tifa nji tukufeke ni lutu lwaye
no kanya mulibaka no maata awo
amutwesisa simba okubeeka einu
yonje kwa yonyene.

4

Etitaelo

1 Cwalehe abaange, awo ni singa
ni kunyolelwa onene, aanyi okuwa-
belwa kwange ni mushukwe wange
mwimane mukoongola mwa Mbumu
asingiwa ange.
2 Kame ni kumbela Eudiya ni Sin-
tike nji akuyupe mwa Mbumu.
3 Mi kame ni mikumbela ngeso,
abeleki no niti mutuse aa akati
kakauli kame ana sebeze oku noku
ni mene mu liywi bamweya ni
Kilementi na tusi anjili, awo amatina
oo kame ali mu buka no moyo.
4 Muwabelelwe mwa Mbumu
enako yonje kame niukela okwamba
nji muwabelelwe.
5 Mulesele aanu onje alimuke
omusa wenu. Ombumu kame ali
beebi.
6 Mulese oku bilaela ku sinjili,
kono musinu sonje mu lapele ni ku

kumbela owitumelo mi okukumbela kwenu ku limukiwe kwa Nyambe.
7 Cwale ekozo ya Nyambe eyi ibita oku yupisisa konje, mba iteula emicima yenu ni mihupulo yenu mwa Kilesite Jesu.

8 Amamaneneno abaange, esinu sonje esi no niti, sonje esi sikutekiwa, sonje esi no kuluka, sonje esi no kukena, sonje esi sisingiwa, sonje esi sishemo, nesi silukile okuyemiwa, nji kame kuli esinjili eso sifanena kuyeema, mupuluke einu eyi.
9 Eyi muna iyetiwa kwa mene ni kutambula ni kuyupa neyi muna mono mwa mene, mwitende mi Nyambe no kozo mba ikala naanyi.

Oukutumela ku Timpo

10 Kame ni wabelelwa onene mwa Mbumu nji cwale munyima no nako nokuleba na muwana ekolo no kumonisa nji kame munipuluka luli kame muna kuni hupuanga, kono kamusikuwana esibaka.
11 Kasa nji kame ni bilaela ku sinjili kakuli kame nina kwiyete mu mukwa onje owo niyupisisa kame ni fanena.
12 Kame niyii oku yoya mu kusheba, mi kame niyii oku yoya mu kupulelwa einu. Mu inu yonje kame nina kwiyete oku yoya mu kwikuta simba mu kuyomba, okupulelwa simba okuulwa.
13 Kame nitwesa okutenda einu yonje mwa Kilesite woyo onongota.

14 Nabakulingeso na mutende wino okutabela ku mayando ange.
15 Cwale aanyi Amafilipi mwenyene kame muyii nji ku matatekelo no liywi no kuwaba, aba nina kutunda ku Mesodonia kakwisa Endoo ya Nyambe ina kukuwana ni mene mukuba nimu kutambula konji aanyi feela.
16 Simba mu Teselonika, kame muna kunitusa okubitelela kamweya.
17 Kasanji kame ni saela empo, kono kame ni saela Omuselo owo ubekiwa kwaanyi mu kupula.
18 Kame ina tambula etuwelo no kwiyala ni kubitelela, mane kame niiyalile aba nina tambula kwa Epafuladitusi empo muna kutuma enubu no mumwee noku mamata, esitabelo esi sitambulwa ni kuwabelisa kwa Nyambe.
19 Mi Nyambe wange mba mi monene kweyi mu saela yonje, okuta kufumu waye mu kanya mwa Kilesite Jesu.
20 Kwa Nyambe ni Sitetu kwikale ekanya mu nako ni nako. Ameni

Omulaano no Mamaneneno

21 Mu keete aasikupumena onje aa ali mwa Kilesite Jesu. Abange aa nili noo kame ami keeta.
22 Aasikupumena onje kame ami keeta, onene aa sindoo ya Sesale.
23 Esishemo sa Mbumu Kilesite Jesu siikale ni mebo yenu. Ameni!

Eliñolo lya Paulusi ku MAKOLOSE

Okulimukisa

Eliñolo ku kwaasima kolose kame lina kuñoliwa kwa mu tumiwa Paulusi (1.1). Kame ana kuñola eliñolo yoli mutolongo, mwendi neli mu Loma, mu myaka makumi atanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Asimakolose, bamweya nelyo no maefese mane ni lya Filimoni, kame aisaniwa nji asi tolong kakuli Paulusi kame ana kwañola yoli mutolongo. Kame anakuñola eliñolo eli ku Keleke mu muleneñi no Makolose. Paulusi kasiku tateka ekeleke mu Makolose, kanyi omo aambele mu 2.1; kono kame ana kufanena okuyupa etukelo yayo. Kame kukonahala nji Epafulasi yona kutateka Ekeleke kakuli kame atundelela ku Makolose.

Paulusi kame ana kutwalela onene etingana ku tituto no mapwa mu Keleke mu Kolose. Nakumana amañolo no kupula okuñola eyi. Mwendi kame kuna kwikala esikwata no alumeli no majuda ao ana kweteka okukandimeka akoo aalumeli nji akoñe emilao no aendisi no majuda okutunda mu tesitamente no Kale, onene eyi no mupato. Paulusi kame añola feela nji alumeli kasaela esinjili simba omunu konji fela Kilesite nji cwale atambulwe kwa Nyambe (1.15-20) mi etituto eto kame tina kwimana ba mabaka no unu katikwite tuso (2.8).

EMITWI NO YAMBO

Paulusi kame atateka eliñolo mu kukeeta Ekeleke mu Kolose (1.1-2).

Cwale kame añola okuneneba kwa Kilesite onene mu kutambula ku tituto no mapwa mu Kolose (1.3-3; 4).

Kanyi mu mañolo no kupula a Paulusi kame amana elicika no mamaneneno okuba etitaelo ku muyoyelo no alumeli ao ali wino (3. 5-4; 6).

Paulusi kame amana okukeeta mane ni titaelo nji eliñolo libaliwe mu tikeleke tinjili (4.7-18).

1 Okutunda kwa mene Paulusi, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe, kame nili ni Timoteya omwabetu.

2 Kame ni ñolela aanu a Nyambe no kukena ni kusepahala mwa Kilesite awo ali mu Kolose nji,

Esishemo siikale mwaanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu.

Etapelo no Witumelo

3 Kame tuku tumelanga kwa Nyambe mu nako yonje, Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite mu titapelo aba tu milapelelanga.

4 Kakuli kame tuna yupu eyi no tumelo yenu mwa Kilesite Jesu ni lilato muli nalyo kwaanu a Nyambe no kukena onje.

5 Cwale mulibaka no sepo ina beekelwe anyi ku wilu. Eyo muna yupu oweli mu liywi no niti lyonyene eliywi no kuwaba,

6 elyo lineyi kwaanyi, kanyi aba lineeyi mu litunga lyonje, mi kame libeeka embuya ni kukula, cwale mukaci kenu okutunda ba liywaa elyo muna yupu ni kuyupisisa esishemo sa Nyambe mu niti.

7 Kanyi aba muna kwiiyeteyo kwa Epafulasi omukwetu omubika osingiwa. Niwa kusepahala esikombwa sa Jesu mu kutwimanena,

8 cwale yona tulimukisa elilato elyo muli nalyo mu Mebo.

9 Mi cwale okutunda ba liywaa tuna kuyupa eyo, ka tusi lesela oku milapelela ni kumi kumbelela nji mwiyale ezibo no kusinga kwaye muku shangama konje mu mebo mane ni kuyupisisa.

10 Nji muyoye mu mukwa owo ofanena wa Mbumu, omuwabelisa luli. Mu beeke embuya mu musebezi onje no kuwaba ni kukula muku limuka kwenu Nyambe.

11 Kame tumilapelelako kwa
Nyambe nji mongotwe ni maata
onje okukumanena ku maata no
kanya yaye, nji cwale mukongotwa
no kuneneba ni kutatelela,
12 mu kuwabelelwa mi muku-
tumele kwa Sitange woyo ona tubi
etukelo no oukutabela mu kuyoola
no aanu a Nyambe no kukena mu
liseli.
13 Kame ana tulamulele ku maata
no uwi mane niku tushimbulwela
mu mubuso wa Mwanaye woyo
osingiwa,
14 mwa yonyene natu liululwa, mu
kulemenwa eibi yetu.

Omunu ni Musebezi wa Kilesite

15 Kilesite yo sifekiso sa Nyambe
no kwamoniwa, omweli kweyo ina
umbiwa yonje.
16 Kakuli inu yonje kame ina
tendiwa mwa yonyene, eyo ili mu
wilu ni ba litunga, eyo imoniwa neyo
no kwamoniwa, simba amabona,
simba amaata, simba abusisi, simba
etukelo, einu yonje kame ina tendiwa
mwa onyene, mane na itendelwe
yonyene.
17 Kilesite yono matatekelo kwiinu
yonje, mi mwa yonyene einu yonje
naikuleme bamweya.
18 Yokame omutwi no lutu, Ekeleke,
yo matatekelo, omweeli okutunda
kwaafu, nji mu inu yonje atende
woyo no weli.
19 Kakuli mwa yonyene omwi-
iyalelela wonje wa Nyambe nakuwa-
belelwa nji wikale mwa yonyene,
20 cwale mwa yonyene ausete einu
yonje kwa Yonyene naba litunga neyi
na muwilu, mukutenda ekozo mu
unyinga ona kwiteka ba sifapano.
21 Cwale naanyi ku kale kame
muna kwikala oku no kuleba kwa
Nyambe, me muli eila yaye mu mi-
hupulo yenu, me mutenda emisebezi
yenu no kwiiba.
22 Cwale kame ana myuusu mu
lutu lwaye no nyama mulibaka no
lifu lyaye, nji ami lite balubala lwa
Nyambe, me mu kenine, me muul-
wile eso sinyazahala ni kulukuluha
kweyo no kunungelelwa,
23 Nji kame mutwalelela mu
tumelo, moongole ni kwa zikinyeha,
mulese okutunda mu sepo yenu no
liywi no kuwaba elyo muna yupu,
elyo lina kutaziwa ku yumbiwa yonje
ili munji no liwilu. Mulibaka no
liywi elyo mene, Paulusi kame nili
esikombwa.

Omusebezi wa Paulusi Omubika no Keleke

24 Cwale kame ni wabelelwe mu
mayando ange mulibaka lyenu, mi
kame ni manenena mu unu wange
kweeso sina siyala ku mayando a
Kilesite mulibaka no lutu lyaye,
yonyene Ekeleke,
25 eyo nina tendelwe esikombwa
sayo, mu musebezi ana nibi Nyambe,
mulibaka lyenu, okukumanena ku
musebezi ona kubiwa kwa mene
mulibaka lyenu okulimukisa eliywi
lya Nyambe mukwiyala,
26 cwale ekunutu eyo, kame ina
ku shweekiwa kukale ni mu masika
onje, kono cwale bano nai monahal-
isiwa kwaanu a Nyambe no kukena.
27 Kwa onyene Nyambe na kuketa
nji alimuke okuneneba no ufumu no
kanya ili mu kunutu eyi ili mukaci
no asimacaba, Eyo ya Kilesite oli
mwanyi esepo no kanya.
28 Kilesite yatuna kwamba. Okuba
emamela ku munu yonje ni kwiyeta
ku munu yonje mu kushangama
konje nji tulite omunu yonje no
kupetahala mwa Kilesite.
29 Esi sokame eso ni sebeza, me
nilwa mu tuso no maata aye, awo
asebeza mwa mene mu koongola.

2

1 Kakuli cwale kame ni singa nji
mulimuke amayando no kuneneba
niyanda mulibaka lyenu nawo ali mu
Laodesiya, nawo onje kasi mona ol-
ubala lwange,
2 nji emicima yoo isusuweziwe aba
akuwana bamweya mu lilato, nji
abiwe esifumu sonje no kuyupisisa
kwiiyalile, nji alimuke ezibo no
kunutu ya Nyambe, yokame Kilesite.

3 Mwa yonyene kame ku shweekilwe esifumu sonje no ku shangama ni zibo.
4 Kame ni myambela eyi nji omunu alese oku myoonga ni mwambelo no kumamata.
5 Kakuli simba nji kani sako mu lutu, kame nili nanyi mu mebo, me ni wabelelwe okumona omwikalelo no kuwaba ni koongola kwenu mu tumelo mwa Kilesite.

Okwiyala no Moyo mwa Kilesite

6 Cwalehe kanyi aba muna tambula Kilesite Jesu Ombumu, mutwalelele omuyoye mwa yonyene,
7 mutikise emibisi mane muyake mwa yonyene, moongole mu tumelo, kanyi omo muna iyetetwe, me mwiiyalile oukutumela.
8 Mu tokomele nji omunu alese omilema ni tuto no kushangama neyi na mbulwa tuso, okukumanena ni zibo no unu okuta ni mebo no inu no litunga eyo ibusa kasa eyi itunda kwa Kilesite.
9 Kakuli mwa yonyene mo kuli omwiiyalelela onje no Unyambe, mu lutu,
10 mi mwa yonyene na mubiwi omoyo no kwiiyala, yonyene omutwi no kubusa konje ni tukelo.
11 Mwa yonyene na muti mu mupato no kwatendiwa ni maoko, me utendile oku tundisa eibi no lutu mu mupato wa Kilesite.
12 Kame mu pumbekilwe naye mu kolobezo mi na mwingulwa naye mu ku pumena amaata a Nyambe woyo ana ingula Jesu kwaafu.
13 Cwale anyi mu nakufa mulibaka no tifoso tenu ni kuulwa omupato no lutu lwenu, Nyambe nami yoyisa bamweya ni yonyene, kakuli natu lemene etifoso tetu tonje,
14 na tundisa eliñolo no mubonda no milawo owo ona kutununga, naitundisa mu kwingongotela ba sifapano.
15 Nakukoma amaata no abusisi ni ukutenda kwaliketwa kwaanu onje, na akomo ba sifapano mwa yonyene.
16 Cwalehe mulese okupumelela omunu oku myatula kweeyi no kulya ni kunwa, simba eyi no mukiti, simba omoonda no kweti, simba eli no Pumulo.
17 Eyo neli fela omwiinda kweyo isiiya, kono etinyutu tayo ni kwa Kilesite.
18 Mu lese oku pumelela omunu omyoonga nji amyulwise omupuzo no ukusiya, kweyi nouku kokobeza ni ku lapelela amangeloi, woyo no ngeeso, kame ata neyi kasimona kale, ni kununekiwa nambulwa elibaka ku mihupulo yaye no unu
19 ni kuulwa okulemenena ku Mutwi abo kwa yonyene olutu lonje kame lufepiwa ni kuwanekiwa bamweya, mi kame owanikiwa ni mooko mu malukulwelo, olemine okukula, oku kulisiwa kutunda kwa Nyambe.

Okuyoya ni Kufa ni Kilesite

20 Cwalehe nji namufu ni Kilesite ku mebo no inu no litunga, iikene aba musiyoya kanyi musili mu litunga? Iikene aba musi kubeeka ku milawo eyi yaamba nji,
21 “Olese okulema esi,” “olese okulasako,” “olese okulemako?”
22 Eyo yonje kame isinya omunu aba ku yoyiwa nayo, mi kame tili etitaelo ni tituto no aanu.
23 Eyi kame ikwite luli eponahazo no kushangama, kanyi kame ku sebelezwa Nyambe mu kusinga, nuuku kokobeza, ni mu kwababalela olutu, kono kame yulwile etuso, kakuli kaikwite amaata no kukoma etitakazo no lutu.

3

1 Nji cwale kame mu naingulwa ni Kilesite mu saele eyi na ku wilu, oko ali Kilesite woyo oikalile ku Lyooko no Silyo lya Nyambe.
2 Mu beeke emihupulo yenu kwiinu na kuwilu, kasa ba inu ili mu litunga.
3 Kakuli namufu, mi omoyo wenu kame ona shweekiwa ni Kilesite mwa Nyambe.
4 Cwale Kilesite woyo oli omoyo wenu aba sa monahale, mi naanyi mba mu monahala naye mu kanya.

Omoyo no Kale ni Moyo no Ubya

5 Cwalehe mwiibae eyo ili no
litunga mwaanyi, ounyazi, okwaak-
ena, amaikuto no kwiiba, etitakazo
no kwiiba, ni takazo no kufuma, eyo
itendile kanyi oku sebeleza emilimu.
6 Mulibaka no inu eyi okutweba
kwa Nyamba kame kwiiya.
7 Naanyi yokame eyo muna
kweenda nayo ku kale, abo me mu
siyoya nayo.

8 Kono cwale bano yonje mwi-
itundise, okutina, okutweba, olunya,
okunyefula ni kwamba eyi yenisa
oku tunda mu tunwa twenu.
9 Mulese okoonga omunjili ku
munjili, mu mone nji na mu tundisa
eyi no kale ni misebezi yayo
10 mi na muku fuku woyo no ubya,
woyo ona ku shemunwa mu sifekiso
sa woyo ona muumbu.
11 Bano kakwisa Omugelike
simba Omujuda, okuta ku mupato
simba okwaata ku mupato, simba
Omuñete, Eikebenga, omubika
simba no ku lukuluha, kono Kilesite
yo inu yonje, mu inu onje.

12 Mu kufuke cwale kanyi awo
aketilwe kwa Nyambe, aa nokukena
niku singiwa, aa ali ni maikuto no
makeke, ni musa, nuuku kokobeza,
ni kotoba ni mucima no kutatelela.
13 Mu kuuse omunjili ku munjili,
nji omunu kame ali neso abilaela
ku mukwaye, mukulemene, kanyi
Ombumu aba ana milemene, cwale
naanyi mulemene ngeeso.
14 Cwale beulu no inu yonje muku-
fuke elilato, elyo linunga einu yonje
mu ku petahala.
15 Cwale mulese ekozo ya Kile-
site ibuse mu micima yenu, eyo
muna isanenwe nji mutende olutu
lumweya. Mi muku tumele.
16 Mulesele eliywi lya Kilesite
liyake mwaanyi mu ufumu, mu
kwiiyete, ni ku kutazana omunjili ku
munjili mu ku shangama konje, mi
mwiimbe mu lisamu, ni milumbeko
ni tindimo no mebo nuukutumela
mu micima yenu kwa Nyambe.
17 Cwale eyo yonje mutenda, mu
liywi simba mu misebezi, mutende
esinu sonje mu litina lya Mbumu
Jesu, nuukutumela kwa Nyambe
Sitetu mwa yonyene.

Owikalo no Munu mu Moyo no Ubya

18 Akati mu kubeeke kunji nwa
mbumwenu, kanyi moku fanenena
kwa Mbumu.
19 Alume musinge amoywenu, mi
mulese okwa twebela.
20 Aana muyupele ashemienu,
kakuli kame siwabelisa Ombumu.
21 Ashemi, mulese oku twebela
aneenu, nji alese kuzwafa.
22 Abika, mu yupele aolyenu no
litunga mu inu yonje, kasa okwa se-
beleza aba amyaliketa ni miyo fela,
kanyi kame musinga oku wabelisa
aanu, kono ni mucima mumweya,
me mucila Ombumu.
23 Eso musebeza sonje, musisebeze
kanyi kame musebeleza Ombumu
kasa aanu.
24 Me mulimukile nji oku tunda
mwa Mbumu kame sa mu tambule
omupuzo no ku yoola esanda, kakuli
kame mu sebeleza Ombumu Kilesite.
25 Kakuli woyo otenda eyi no kwi-
iba kame satenekiwe okuta kweyo no
kwiiba ana tende, mi abo kakwisa
esaluluti.

4

1 Ambumu, mubabalele abika enu
wino ni niti, me mulimukile nji
naanyi kame muli ni Mbumu wenu
ku wilu.

Etitaelo

2 Mu twalelele okongooteta mu ku-
lapela, mu tokomele aba mu lapela
nuukutumela.
3 Cwale naaci mutulapelele, nji
Nyambe atu yatulwele endila no
liywi, mi twaambe ekunutu ya
Kilesite eyo ni nungelwe mulibaka
lyalyo,
4 nji ni ilimukise mu mukwa owo ni
saela oku yaamba.
5 Mutende awo no kushangama
kweyo mutenda kwaawo no kwa-
pumena, me mu yolisa etinako.

6 Mulesele omwambelo wenu
otenda owo oli ni musa enako yonje
kanyi kame olungilwe omungwa, nji
cwale mulimuke eso mufanena oku
tambula omunu yonje.

Omulaano no Mamaneneno

7 Taikikasi kame sa myambele
eyange yonje, mwabange no ku
singiwa, woyo no kusepahala,
esikombwa mwa Mbumu kanyi
meene.
8 Kame nina mutumu kwaanyi
mulibaka elyi nji mulimuke omo tuy-
oyela mane amisusuweze emicima
yenu.
9 Cwale kame aiya ni Onesimasi
omwabange osingiwa ni kusepapala,
omunjili mwaanyi. Kame samyam-
bele eyi ina tendahala kuno yonje.

10 Elisitakasi omwabange elipantiti
kame ami keeta, ni Maleka omwi-
ibaye Banabasi, (okukumanena
woyo muna tambwele etitaelo nji
kame aiye kwaanyi, mu mutambule
wino),
11 ni Jesu woyo wiisaniwa nji
Jusitusi. Aa Amajuda feela mukaci
kwawo ni sebeza noo mulibaka
no mubuso wa Nyambe, mi kame
anoongota omucima.

12 Epafulasi, omunjili mwaanyi,
omubika wa Kilesite Jesu ni yonyene
kame amikeeta, kame amihupula
onene enako yonje mu milapelo yaye
nambulwa okwangwa, nji mwimane
mu kusepahala, mi mukubeeke
oku manenenena ku kusinga kwa
Nyambe konje.
13 Kakuli kame ni mupaka onene
nji nami sebeleze onene naa ali mu
Laodisiya ni mu Hilapolisi.
14 Luka onganga osingwa ni De-
masi, kame amikeeta.

15 Mu ni keetete abaange mu Lao-
disiya ni Ninfasi, ni Keleke ili mu
ndoo yaye.
16 Cwale eliñolo eli aba mumana
okulibalelwa, lika baliwe kame ni
mu Keleke na mu Laodisiya, mi
naanyi mu mone nji kame mubala
eliñolo eli litunda ku Laodisiya.

17 Cwale mwaambele Akipo kame
nji, “Wiyatetete omusebezi ona tam-
bula mwa Mbumu.”
18 Mene Paulusi kame nina ñolo
amaywi aa no kukeeta ni Lyoko
lyange. Mupuluke okunungiwa
kwange!
Esishemo siikale naanyi.

Eliñolo lya paulusi no matatekelo ku MATESELONIKA

Okulimukisa

Mateselonika Kama lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi (1.1). Kama lifanena okutenda elingolo no weli elyo ana kuñola Paulusi eli linakutenda ekalulo no Bibele mi kama lina kuñoliwa mu myaka makumi atanu ni kamweya (51) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Paulusi yoli mu Kolinte aba ana kuñola eli liñolo ku Keleke mu Teselonika. Ekeleke eyo ana kuwana mu mwendo waye no weli no ulapeli (Tikezo 17.1-10). Kama yamba mu buka no Tikezo.

Ekeleke kame ina kwikalanga ni kalulo no Majuda ni Magelike no kupula. Paulusi kasi twesa okwikala mu Matesalonika enako no kuleba munyima no kuwana ekeleke, cwale sebeli otuma eliñolo lyaye munyima okususuweza alumeli muya. Eliñolo kame lina kukuwanekela etingambolo no kupula ni titaelo no kupula okukumanena nomo afanena okuyoyela aalapeli. Paulusi kame atokomela ku kwiiya kwa Kilesite aka no wiili. Simba nji aalumeli mu Keleke no Teselonika luli kama ana twalelanga etingana ku ngambolo eyi. Paulusi kame akutusisa okwiiya kwa Kilesite aka no wiili kanyi esusuezo no kuyoya oupilo owo uwabeliswa kwa Nyambe (5.6-8).

Emitwi no titaba

Paulusi kama atateka eliñolo eli mu ku keeta ekeleke nuukutumela kwa Nyambe mulibaka lyoo (1).

Cwale kame atoloka etikezo taye ni mañusa ao ana kulita Timoteya (2-3).

Esisitatamako Paulusi kama ba etitaelo omo afanena okuyoyela aalapeli mu lisebeli no kwiya kwa Jesu aka no wiili (4.1-5; 15).

Paulusi kame amana mu kukeeta ekeleke kame ni kwakumbela nji omunu yonje mu Keleke abale eliñolo (5.16-28).

1 Paulusi, Silubanus, ni Timoteya
ku keleke no Matesolonika mwa
Nyambe Sitetu ni Mbumu Jesu Kile-
site.
Esishemo ni kozo iikale naanyi.

Paulusi yo ku Tumela kwa Nyambe ku Oupilo ni Tumelo no Matesalonika.

2 Kame tukutumela kwa Nyambe
onene mulibaka lyenu moonje mi
kame tutwalelela oku milapelela mu
titapelo tetu.
3 Abo kame tumihupula balubala
waye Nyambe wetu ni sitetu ku
musebezi wenu no tumelo ni mise-
bezi no lilato ni kongoteteta mu
kusepa Mbumu Jesu Kilesite.
4 Abeetu kame tulimukile nji
Nyambe kame amisinga mi namikete
nji mutende aye luli,
5 kakuli eliywi no kuwaba lyetu
kalya sikwiiya feela mu liywi, kono
kame ni maata ni mu mebo no
kukena ni mukuyupisisa onene.
Mulimukile omu tuna kwikalela
mukaci kenu mulibaka lyenu.
6 Namutu fanikete ni Mbumu,
simba nji na mu kuyanda, na mu-
tambula eliywi okutunda ku mebo
no kukena mu kuwabelelwa.
7 Abo cwale mutende omwaanda
kwa sikupumena onje mu Mesodoniya
ni mu Akaya.
8 Kakuli kasa feela eliywi lya
Mbumu lina kuyupahala onene oku-
tunda kwaanyi mu Mesodoniya ni
mu Akaya, kono etumelo yenu mwa
Nyambe naikuta kwibaka yonje, nji
cwale ka tutwese okwamba esinjili.
9 Kakuli aanu no sibaka eso kame
abiha okukumanena naaci ni kutam-
bula eyo tunakuwana mukaci kenu,
nomo munakufutukela kwa Nyambe
okutunda ku milimu, nikusebeleza
Nyambe no kuyoya ni niti
10 mi nikutatelela mwanaye oku-
tunda kuwilu, woyo anakwingula
kwafu Jesu wuyu otuyoyisa ku
kutweba kwa Nyambe ukeyile.

2

Omusebezi wa Paulusi mu Matesalonika

1 Mi naanyi abaange mulimukile
nji okupota kwetu kwaanyi kaa
kwambango,
2 natu kuyandisiwa mane ni kwan-
guliwa mu mikalelo ku Mafilipi,
kanyi omo mulimukele nji kame tuna
kwikalanga ni undume kwa Nyambe
wetu okwamba eliywi lya Nyambe
mu kulwisiwa onene.
3 Kakuli oku kumbela kwetu
kakutundu mu mafosisa simba mu
kwakena, simba kame sina tendiwa
mukoonga.
4 Kono kanyi omo tuna lumelelwa
kwa Nyambe nji tu sepahale mu
liywi, cwale kame twamba, kasa nji
tuwabelise aanu, kono mu kuyema
Nyambe woyo otatuba mu micima
yetu.

5 Kakuli katwasiku kutusisa simba
amaywi no kushemba-shemba,
kanyi omo mu limukele, simba
emikwa no ung'wanyama, mi
Nyambe ni paki!

6 Katu kumbele ekanya kwaanu,
simba ku munu yonje, nji kame tuna
ku kumbela ekanya kanyi atumiwa a
Kilesite
7 kono kame tuna kutenda aano
mukekecima mukaci kenu, kanyi
omushemi no mukati aba ababalela
aanaye.
8 Mukwikala ni lilato kwaanyi,
kame tuna kwikala aakutukisite
okukutabela naanyi kasa feela eliywi
lya Nyambe kono mane simba eyi
no moyo wetu, kakuli kame muna
kutenda aasingwa kwaaci.

9 Aasingiwa abo cwale muhupule
emisebezi ni kulema tuna kuyupa!
natu kubeleka ousiku ni munji nji
tulese kubeeka omunjili kwaanyi mu
utata aba tuna ku kutaza eliywi lya
Nyambe kwaanyi.

10 Kame muli etipaki ngeeso
ni Nyambe, kakuli mulimukile
okukena ni kuluka mane ni mikwa
yetu nakwanyazahala kwaanyi
asikupumena.
11 Anyi kame mulimukile omo
tuna kuyoyela ku munjili ni
munjili mukaci kenu nomo tuna
ku tusezanga mu tikelezo, kanyi
omushemi kwaanaye.
12 Okuyoya omoyo no kuwaba wa
Nyambe woyo ona miisanene mu
mubuso ni mu kanya yaye.

13 Mi kame tuyema Nyambe mu
nako yonje kweyi, kakuli aba muna
tambula eliywi elyo muna yupu
okutunda kwaaci, namulitambula
kasa kanyi eliywi litunda ku munu,
kono namulitambula omo liikalele,
nji ni liywi lya Nyambe elyo libeleka
mwaanyi aaasikupumena.
14 Aanyi aasingwa, namutende
aafaniketi no Tikeleke ta Nyambe
eto tili mu Judeya eto tili mwa Jesu
Kilesite. Namu kuyandisiwa oku-
tunda kwao muyakile noo mu naha
kanyi omo ana kutendela aendisi no
Majuda ku tikeleke,
15 ao ana kwibaa Ombumu Jesu
Klesiste bamweya naa nuhi a
Nyambe, mi nikutuyandisa, ni kuk-
wangwa okuwabelisa Nyambe mane
ni niku tenda eila kwaanu onje!
16 Okutu kanisa okwamba kwao no
asimacaba nji mane aka yoyisiwe.
Mukutenda ngeeso kame tumana es-
ipimo soo no sibi, kono okubambaba
kwa Nyambe nakwiyi kwa onyene ku
mamaneneno!

Enyolelo ya Paulusi okwaa Potela kame

17 Kono kakuli natuku tabiwa
kwaanyi mu nako inyonyo feela,
kasa mu minahano kono mulutu
no nyama, Natusaele okumimona
onene ni kunyolelwa okumi mona
olubala ni lubala!
18 Kakuli kame tuna saele okwi-
iya kwaanyi, mene Paulusi mu nako
ni nako kono Satani nakutu kwang-
wisa.
19 Abo cwale kandi esepo
yetu simba okuwabelelwa simba
omushukwe no oukununeka kwetu
ba lubala lwa Mbumu wetu Jesu
bakwiiya kwaye nikubine? kasa
aanyi kandi?
20 Abo kame muli ekanya yetu
mane ni kuwabelelwa kwetu.

3

1 Kakuli natu ku kwangwa okut-
walelela okumimona, sebeli tu
hupula feela nji twikale mu Atenisi
2 mi natu tumu Timoteya, omwa-
betu ni mubika wa Nyambe muku
kutaza eliywi no kuwaba lya Kile-
site. Natu mutumu muku miongota
ni kususuweza mu tumelo yenu,
3 nji cwale kulese kwikala omunu
mukaci kenu woyo so futuka
mulibaka no mayando aa. Anyi luli
mulimukile nji aa mayando ni lineku
no kusinga kwa Nyambe kwaaci.
4 Abo aba tuna kwikalanga naanyi,
natuku myambela eyi inu yakasiiya
kale nji kame tufanena oku yanda,
kanyi feela omo inatendahalele
noomo mulimukele.
5 Mulibaka elyo aba kanitwese ok-
wimana, kame inatumu omunu nji
nilimuke etumelo yenu. Mulibaka no
kucila nji mwendi omweeteki nami-
eteke nji omusebezi wetu nauti omo
nambulwa tuso.

Timoteya Yo Susueza Eling'usa

6 Kono cwale bano Timoteya naiyi
okutunda kwaanyi, mi natu litele
olushango no kuwaba olu no tumelo
yenu ni lilato mi natubihele kame
nji kame mutuhupula mi mane kame
munyolelwe okutu mona kanyi omo
tunyolelwe oku mimona,
7 aasingiwa, mulibaka eli, natu
susuweziwa muku yandisiwa kwetu
mulibaka no tumelo yenu.
8 Bano kame tuyoya aba mut-
walelela okwimana mukongola mwa
Mbumu.
9 Ngasibine satukutumele kwa
Nyambe mulibaka lyenu, mukuusa
okuwabelelwa tukwite mulibaka
lyenu, kame tuku tumela kwa
yonyene mulibaka no kuwabelelwa
tukwite mulibaka lyenu.
10 Kame tulapela mu kusepahala
ousiku ni munji nji tumimone amiyo
ni miyo nji cwale tumibe eyo kamuk-
wite mu tumelo yenu.
11 Cwale Nyambe ni sitetu
ni Mbumu wetu Jesu Kilesite
atu lukisete endila yetu okwiiya
kwaanyi.
12 Mi cwale mulese Ombumu
atende elilato lyenu ku munjili ni
munjili nji likule onene kwaanu onje,
kanyi omo tutendela kwaanyi.
13 Cwale aongote emicima yenu nji
muwaniwe aano kwanyazahala ni
kukena balubala wa Nyambe wetu ni
Sitetu bakwiiya kwa Mbumu Jesu ni
aanu aye onje no kukena.

4

Oupilo owo Uwabelisa Nyambe

1 Asingiwa kumamaneneno, kame
tumikumbela ni kumisususweza
mwa Mbumu Jesu, nji kanyi omo
muna ku kwiyeteta okutunda
kwaaci, omo mufanena okuyoyela
ni kuwabelisa Nyambe, kanyi omo
mutendela, mutende ngeeso mane ni
kubitelela.
2 Kakuli kame mulimukile etitaelo
tuna kumiba mwa Jesu Ombumu
wetu.
3 Nyambe kame asinga nji mu-
tende aano kukena mi kame asinga
nji mutunde kweyi no kutenda
ouhule,
4 nji omunjili ni munjili kwaanyi al-
imuke okusiulula olutu lwaye nomo
no ku yoyela ni moyo waye mu
kukena ni likute
5 kasa mu titakazo no uhule kanyi
asimacaba ao kaalimukile Nyambe.
6 Abo cwale kulese kwikala omunu
so foseza mandaye mu mukwa ou,
kakuli Ombumu mbabi ekoto kwao
satende ngeeso kanyi omo tuna kumi
lemuseta.
7 Kakuli Nyambe kasikutu isaa-
nena mu kwikala aano kutenda
ouhule kono aano kukena.
8 Abo cwale, woyo okana eyi
kakana omunu, kono kame akana
Nyambe, woyo oba Emebo yaye no
kukena kwaanyi.
9 Kono okukumanena ni lilato
kwa kwenu, kakwisa woyo ofa-
nena okuming'olela kakuli anyi
mwenyene na mukwiyetiwa kwa
Nyambe nji mukusinge omunjili ku
mujili.

10 Mi muniti luli kame musinga
aakwenu mu Mesodoniya monje. Mi
kame tumikandiketa nji mutende
yongeso mu nako yonje.
11 Mutende emihupulo yenu
okuyoya mukondoka, okutwalela
etingana kwiinu yenu fela mane ni
kusebeza ni makaa enu kanyi omo
tuna ku miyeteta.
12 Mukutenda ngeeso mbamubiwi
elikute kwaao kasa aaasikupumena,
mane nikuyoya mu mukwa no
kwasepa omunu.

Okwiiya kwa Mbumu

13 Abange kono katusingi nji
mwikale mukwaa limuka, okukuma-
nena nawo asilanganine nji mulese
okutenda aanu no kulila kanyi omo
atendela aakwenu nambulwa sepo.
14 Okumona nji kame tupumena
nji Jesu nakufa mi nainguka kame,
simba ngeeso, kame tupumena nji
Nyambe mbaliti Jesu nawo asilanga-
nine awo apumena mwa yonyene.
15 Mweyi kame twamba kwaanyi
ni liywi lya Mbumu, nji cwale aaci
ao asiyoya tuna siiwa okutwala
abo saiyele Ombumu katutamba
kutwaletela ao asilanganine.
16 Abo Mbumu yonyene mbashetu-
muka okutunda kuwilu ni liywi no
taelo, ni liywi no ling'eloi no mukulu,
mi ni mulumo no tolombita ya
Nyambe mi ao anafele kwa Kilesite
mbaainguka oweli,
17 cwale aaci tusiyoya mbat-
ukuwanene mu makumbi nonyene
ni kukuwana ni Mbumu mu mebo,
mi mbatukaikalanga ni Mbumu
enako yonje.
18 Abo cwale mukuomba-ombe
omunjili ku munjili ni maywi aa.

5

Mukutukisete okwiiya kwa Mbumu

1 Asingwa, kono kanyi ku tinako ni
tinako no mwaka kakwisa etuso nji
konji omunu aming'oleleyo.
2 Abo aanyi luli mulimukile nji eliy-
waa lya Mbumu mba liiyi kanyi om-
buyi mu usiku.
3 Cwale aanu aba aamba nji,
“Kame kuli ekozo ni pukelezo,”
cwale kushandola mbakwiyi beulu
yoo kanyi oku kola kwikalanga ku
mukati ba kuleya mi kakutamba
kwikala oku shotoka.
4 Kono anyi abange kamuli muuwi,
nji elyo liywaa limikomokise kanyi
ombuyi.
5 Anyi monje kame muli aanu ao ali
mu liseli ni munjii, aci katukwele ku
usiku simba kuuwi.
6 Abo cwale tulese kulangana kanyi
omo atendela aakwetu, kono tutone
mane twikale aano kukulemaule.
7 Kakuli ao alangana kame alan-
gana ousiku mi ao akoliwa kame
akoliwa ousiku.
8 Kono kakuli aaci kame tuli aasi
munji, tuikale aano ukulema, tuku
mange etumelo ni lilato kanyi es-
isilelezo naba saali, ni kukumanga
esepo no kuyoyisiwa kanyi ekuwani.
9 Kakuli Nyambe ka situketa nji
tu yandisiwe kuku bambaba kwaye,
kono okuwana okuyoyisiwa mwa
Mbumu wetu Jesu Kilesite,
10 woyo ona kutufela, nji kame
tuinguka simba okufa kame tufa-
nena okuyoya naye.
11 Cwale abo mu susuweze
omunjili ku munjili mi mu kutuse
omunjili ku munjili kanyi omo
mutendela.

Etitaelo ni titumeliso no mamane-neno

12 Kono abaange kame tu mikum-
bela nji, mukuteke ao mubeleka noo,
ao amyambela eyi no kutenda mwa
Mbumu,
13 mane nikwatenda mu lilato no
kuneneba mulibaka no musebezi
woo, mwikale ni kozo mukaci kenu.
14 Mi kame tumyambela aabetu,
okuba emamela kwao no kububa,
mususuweze ao nokwaongola
emicima, mutuse ao kaatwese mi
mwikale ni mucima no kutatelela
kwa onyene.

15 Mu mone nji kwaanyi kakwisa
woyo ousa ouyi ku uyi, kono mu
nako yonje musaele okutenda ouwa
kwaakwenu mane nikwaanu onje.
16 Mu wabelelwe enako yonje,
17 mulapele mukulemenena
enakao yonje,
18 Mube oukutumelo mu mikwa
yonje. Kakuli okusinga kwa Nyambe
mwa Jesu Kilesite kwaanyi.
19 Mulese kutima Emebo no
kukena,
20 Mulese okunyefula amang'usa
no anuhi a Nyambe.
21 Kono mweteke einu yonji mi
mulemenene eyi no kuwaba
22 mutunde kuuyi wonje.
23 Cwale Nyambe no kozo yonyene
amikenise mukene, cwale Emebo
yenu yonje ni moyo ni lutu tiikale
etino kwanyazaha aba saiye Om-
bumu wetu Jesu Kilesite.
24 Woyo ona miisana mbaitende
kakuli niwa kusepahala.
25 Aakwetu mutulapeleleko,
26 Muasikupumenase aakwetu
onje nuu kutubeta no mebo.
27 Kame ni myambela ni maata
onje nji eling'olo eli libaleliwe aak-
wetu onje.
28 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu
Kilesite siikale naanyi.

ELIÑOLO NO WIILI KU MATESELONIKA

Okulimukisa ku Mateselonika no wiili

Eliñolo no wiili ku Mateselonika kama lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi (1.1). Kama nakuñola eli liñolo mukwibiba munyima no Mateselonika no weli, mu myaka makumi atanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Paulusi yosili mu Kolinte abana kuñola eli liñolo ku Keleke mu Teselonika, Ekeleke eyo ana kuwana mu musipili waye no wiili no ulapeli (Tikezo 17.1-10). Kama yamba mu buka no Tikezo nji Ekeleke kama inakwikalanga ni kalulo no Majuda ni Magelike no kupula.

Ekeleke no Mateselonika kama ifanena okutwalela etingana ni tinako no mamaneneno ni kwiya kwa Kilesite aka no wiili, kakuli Paulusi kama anakwiñola aka no kupula mu mañolo aye onje ku Mateselonika. Beebi ekalulo no Mateselonika no wiili kama yamba eino tinako no mamaneneno. Paulusi mane osiba emamela okulwisa eyi nambulwa tuso. Omunu yonje kama afanena okusebeleza eilya yoo (3.6-10).

Emitwi no titaba

1. Paulusi kama atateka eliñolo muukulimukisa yonyene nawo aikalanga noo mu 1.1-2
2. Cwale kame aku tumela kwa Nyambe mulibaka no Keleke mu Mateselonika ni kwalapelela (1.3-12).
3. Mukauhanyo no wiili, Paulusi kama aamba eyi no tinako no mamaneneno.
4. Cwale kama aamba okulwisa eyi nambulwa tuso mane ni tuso no kubeleka (3.1-15)
5. Paulusi kama amana mu kukeeta Ekeleke kame (3.16-18).

1 Okutunda kwa Paulusi, Silubanasi ni Timoteya.

Ku Ndoo ya Nyambe na mu Mateselonika mwa Nyambe Sitetu mane ni Mbumu Jesu Kilesite.

2 Sishemo siikale naanyi ni kozo ya Nyambe Sitetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

Ekatulo ba kwiiya kwa Kilesite

3 Kame tufanena okuba etumbo kwa Nyambe mu nako yonje mulibaka lyenu, aasingwa, kanyi omu kufanenena kakuli etumelo yenu kame ikula mukupula mane ni lilato lyenu moonje sebeli lyekeza.

4 Abo cwale aaci twenyene kaama tukuyema kwaanyi mu Tikeleke ta Nyambe mulibaka mu kongota kwenu mane ni mu tumelo yenu mu mayando ni matata ao mubitamo.

5 Ou ni upaki no katulo no kuluka ya Nyambe, nji mutendiwe aafanena ku mubuso wa Nyambe, owo muyandela.

6 Kakuli Nyambe ni wakuluka, mbateneke outata kwao amiyandisa,

7 mi mbabi epumulo kwaanyi muyandisiwa mane ni kwaaci ngeso, abo Mbumu Jesu aba sa shootolwe kuwilu ni mutindimi no mulilo mane ni mang'eloi aye no kongola,

8 mbabi ekoto kwao kaalimukile Nyambe ni kwao kaakuteke eliywi lya Mbumu wetu Jesu Kilesite.

9 Mbaayandisiwa mu koto no kwaabwa mane ni kutundisiwa beebi ni Mbumu ni kanya no kuneneba kwaye,

10 cwale aba saiye ba liywaa elyo nji akanyisiwe mwaanu aye no kukena onje ni kumakalisiwa mwao onje ao ana kupumena, kakuli amaywi etu kwaanyi naku asikupumenawa.

11 Ku mamaneneno aa, enako yonje kame tumilapelela nji Nyambe wetu amitende aafanena ku kwisana kwaye mane mu maata aye aiyatetete emilelo yenu yonje no kuwaba ni misebezi yenu no tumelo mu maata aye.

12 Abo cwale nji elitina lya Mbumu wetu Jesu likanyisiwe mwaanyi, mane naanyi ngeeso okutunda kwa yonyene, mulibaka no sishemo

sa Nyambe wetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

2

Omulume no kwa Kong'elela omulao wonje

1 Cwale okukumanena neyi no kwiiya kwa Mbumu wetu Jesu Kilesite ni kukuwana kwetu naye aasingiwa, kame tumikumbela nji,
2 mulese oku lelubela oku nyanganyisiwa mu minahano simba ku cilisiwa, simba ku Mebo, simba ku maywi, simba ku mang'olo ao aamba nji mwendi kame atunda kwaaci, nji eliywaa lya Mbumu lyaiya kale.
3 Mulese okongiwa ku munu mu ndila yonje, kakuli eliywaa elyo kalitamba kwiya konji oku kufutukela aba sakwiye oweli mi ku monahale omulume no kwa kong'elela omulawo wonje, yonyene otatelele okasinyeha.
4 Woyo olwisa ni kuku nuneka yonyene kwao akwisana nji Nyambe ni kwasikulapela onje, nji cwale ashimbe esibaka saye mundoo ya Nyambe mane ni kukuyema yonyene nji Nyambe.
5 Kandi anyi kamupuluka nji abo meni sili nanyi inaku myambela eyi yonje?
6 mi mulimukile eso siliyeisa nji cwale woyo no kwiiba ashotoliwe mu nako yaye.
7 Kakuli amaata no tikunutu no mulume no kwakong'elela omulawo tatateka kale okubeleka, kono kaitamba kutendahala konji woyo oikanisa okutendahala aba satundisiwe mu ndila
8 mi cwale woyo no kwa kong'elela omulawo aba sashotolwe, mi abo cwale Mbumu Jesu mba mwibaa ni koyela na mukanwa kaye mane ni kumu sinya mu kumonahala ni kwiiya kwaye.
9 Okwiiya kwa woyo no kwa kong'elela omulawo mutikezo ta Satani mbakwikala ni maata ni isupo no mapwa ni timakazo,
10 mane ni koonga no kwiiba konje kwao afanena oku sinyeha kakuli naakana oku singa eniti mane nji ayoyisiwe.
11 Cwalehe Nyambe sebeli otuma amaata no ubofu okwaatende asiku pumena eyi no mapwa,
12 nji cwale onje aatuliwe awo no kwaapumena eniti kono kame ana ku wabelelwa eyi no kwaluka.

Namuketelwe oku Yoyisiwa

13 Kono kame tufanena okuutumela kwa Nyambe mu nako yonje, abetu aa asingiwa kwa Nyambe, kakuli Nyambe na kumiketa okutunda ku matatekelo nji mu yoyisiwe mu kukenisiwa ni mebo ni ku pumena mu uniti.
14 Mulibaka elyo Nyambe na ku miisana mu liywi, nji cwale mu tambule ekanya ya Mbumu Jesu Kilesite.
15 Cwalehe abaange, mukoongote ni kwikalelela mu sizo tuna ku miyeta, simba mu liywi, simba mu tunwa, simba mu mang'olo.
16 Cwale Ombumu wetu Jesu Kilesite yonyene ni Nyambe Sitetu woyo ona ku tusinga ni kutuba kozo na kwaabwa ni minahano no kuwaba mu sishemo,
17 ababalele emicima yenu ni miongota mu misebezi yonje no kuwaba ni mu maywi.

3

Mutulapelele

1 Abaange amamaneneno, mu tu lapelele, nji eliywi lya Mbumu lifanene okwekeza okwambiwa muwangu ni ku kutekiwa kanyi omu lina kwikalela naanyi.
2 Mi mulapele nji tu fanene oku tundisiwa ku ufokoli ni kwaanu no kwiiba, kakuli kasa omunu yonje oli ni tumelo.
3 Kono Ombumu no tumelo, mba miongota ni ku mi babalela kwa woyo no kwiiba.
4 Mi kame tu yupisisa mwa Mbumu kwiinu yenu, eyo mu tenda ni ku tenda einu eyo tu mi laelela.

5 Mbumu afanene oku mi twaletela
emicima yenu ku lilato lya Nyambe
ni ku kongotiwa kwa Kilesite.

Okulemusiwa mulibaka no kububa

6 Abaange, cwale kame tu mi
laelela, mu litina lya Mbumu Jesu
Kilesite nji mu tunde ku mwabenu
yonje woyo no kububa mu kwa-
pumena mi kasa mu ku kong'a esizo
eso mu na tambula kwaaci.
7 Kakuli anyi mwenyene kame
mulimukile oku tenda oku kong'a
eyo tuna tende, katusi kwitenda abo
me tuli naanyi.
8 ka tusi kulya esinkwa sa munu
yonje katusi teneka, kono oukuwana
ni mu misebezi kame tu sebeza
ousiku ni munji, nji tu lese oku
imezwa omunjili mwaanyi.
9 Kasa nji ni mulibaka nji katu
kwite etukelo eyo, kono oku miba
omutendelo wetu omwanda no ku
sebeza.
10 Kakuli simba aba tu na kwikala
naanyi, na tu kumiba etaelo eyi. Nji
omunjili ka sebeze, mu lese oku mu-
lumelela nji alye.
11 Kakuli kame tu yupa nji anjili
mwaanyi kame ayoya mu kwaon-
gola, ka tende omusebezi simba
mumweya.
12 Cwale aanu no ngeso kame tu
laelela ni kwaalemusa mwa Mbumu
Jesu Kilesite oku tenda emisebezi yoo
mu koondoka ni ku wana omoyo
woo.
13 Abaange, mulese oku katala mu
ku tenda wino.
14 Nji omunu munjili kame akana
oku kuteka eyo twamba mu ling'olo
eli, mulimuke woyo munu, mi
mulese oku tenda esinjli kwa
yonyene, nji afanene okweena.
15 Mu lese oku mwaliketa kanyi esi-
ila kwaanyi, kono mu mueleze kanyi
omuasikupumena munjili.

Amaywi no Mamaneneno

16 Cwale mulesele Ombumu no
kozo amibe ekozo mu nako yonje ni
mu tindila tonje. Ombumu aikale
naanyi enako yonje.
17 Meene Paulusi, kame ni ng'ola
etitumeliso eti ni maoko ange. Esi
esisupo mu ling'olo lyange lyonje, mo
kame omu ina ng'olele.
18 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu
Kilesite siikale naanyi moonje.

Eliñolo lya Paulusi no weli kwa TIMOTEYA

Okulimukisa

Ebuka ya Timoteya no weli ni liñolo linakuñoliwa okutunda kwa mutumiwa Paulusi okuta ku mwiyeti waye Timoteya. Timoteya no weli mwendi kame lina kuñoliwa mu myaka makumi mutanu ni limweya ni twiili okutwala ku makumi mutanu ni limweya ni tunee (62-64 AD) munyima no kufa kwa Jesu. Esi kame simonahala okutendahala beebi ni mamaneneno no upilo wa Paulusi. Paulusi kame ano kulema esilikani sinene ni Timoteya mane enako no kupula kame ana ku mwisananga nji mwanaye (Filipi 2.22; 1 Timoteya 1.2; 1.18).

Eli ni limweya ku mañolo anee atunda kwa Paulusi ao ana yuleke ku munu kasa ku Keleke. Amañolo aatu anjili ni Timoteya no wiili, Tite, mane ni Filimoni. Timoteya no weli kame likwite onene etitaba no titaelo ba kulumbeka Keleke (2.1-15), etiswanelo no aendisi mu Keleke (3.1-13), mi etitemuso kweyi no aiyeti no mapwa (1.3-11; 4.1-5; 6.2-5). Esi kame simonisa Paulusi omo naiyetetanga Timoteya okutenda omwendisi mukaci no tikeleke. Timoteya weli kame lili ni milao no kupula eyo itwesa okutusa aendisi no tikeleke mu maywaa etu oku babalela eketelelo no tikeleke na mwibaka yetu.

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka muku keeta Timoteya (1.1-2).

Cwale kame aba Timoteya emamela mulibka no aiyeti no mapwa (1.3-11).

Kame Paulusi kame aekeza okutoloka okutumela kwaye kwa Jesu Kilesite (1.12-19).

Esisitatama kame a laela Timoteya mulibaka no milumbeko mane ni aendisi no Keleke (2-3).

Paulusi kame amanenena eliñolo lyaye mukuba Timoteya eti taelo no mamaneneno (4-6).

Okukeeta

1 Mene Paulusi, Omutumiwa wa
Jesu Kilesite, mutaelo ya Nyambe
omuyo yisi wetu, neyi ya Jesu Kilesite
esepo yetu.
2 Kame niñolela Timoteya,
mwanange luli mu tumelo,
Esishemo, amakeke ni kozo oku-
tunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa
Kilesite Jesu Ombumu wetu.

Emamela okulwisa Etituto no Mapwa

3 Kanyi omo nina kukwambelela
aba nina kuta ku Masedonia, nji
osiyale mu Efese nji cwale olemuse
aanu anjili nji alese okwiyeta etuto
indina,
4 simba alese okubeeka onyene ku
matangu ni ku masika no kwaabwa
, awo alita etiñananyi, mi katusu
omunjili okutenda omusebezi wa
Nyambe owo otwesiwa okutendiwa
konji fela mu tumelo.
5 Elibaka no taelo eyo, ninji wiikale
ni lilato eli litunda mu mucima no
kukena, ni mu lizwalo no kuwaba, ni
ku tumelo no niti.
6 Aanu anjili kame anatundu
kweeyo mi kame anati ku myambelo
nambulwa tuso.
7 Kame alakaza nji atende aiyeti no
mulawo kono kayupisisa eyo aamba
simba einu eyi yaa ongota.

Etuso no Mulao wa Mushe

8 Cwale kame tuyii nji omulawo ni-
wakuwaba, nji omunu kame akutu-
sisa wo mu kufanena.
9 Okuyupisisa eyi, ninji omulawo
kausi sitendelwa aanu no kuluka,
kono kame usumenwe awo nokwi-
iba nawo akana okuyupa, naa akana
etitaba ta Nyambe, nawo asikutenda
eibi, nawo no kwakena, naa asikush-
waula, naa anaibaa asitoo, nawo
anaibaa ainaoo, naa aibaa aanu,
10 kame usumenwe ni mahule awo
atenda naakoo alume, ni asodoma,
naa aulisa aanu, naa no mapwa, naa
akununga amapwa, nawo asikukana
etuto no niti.

11 okukumanena ni liywi no
kuwaba no kanya ya Nyambe no
kufuyaulwa woyo olumbekiwa, elyo
ni beekilwe mu pabalelo yalyo.

Okutumela ku Makeke a Nyambe

12 Kame nikutumelo kwa Jesu Kile-
site Ombumu wetu, woyo onanibi
amaata no musebezi wange. Kakuli
nanimono okusepahala okuniketa
mu musebezi waye
13 simba nji kame nina kumun-
yefula, okumuyandisa mane ni
kumwangola. Kono kame ina
shemubiwa, kakuli kame nina ku-
tenda eyo mu kwalimuka, me kani
sipumena.
14 Cwale esishemo sa Mbumu wetu
kame sinaiyi kwa mene onene ni
tumelo ni lilato eli liliko mwa Jesu
Kilesite.
15 Omwambelo niwa niti mane ni
kutambuliwa luli, nji Kilesite Jesu
nakwiiya mu litunga mu kuyoyisa
asikutenda eibi. Mi kwa onyene awo
asikutenda eibi time nakuuso,
16 kono kame nina tambula es-
ishemo mulibaka eli nji mwa mene
woyo na kuuso nji, Jesu Kilesite
amonise omucima waye no kuwaba
mi kutendiwe omwanda kwawo
sa lumele mwa yonyene nji abiwe
omoyo no kwaabwa.
17 Kwa Mbumu no kuta oku nok-
waabwa, no kwaafa, no kwa monwa,
yonyene Nyambe yomboci, abiwe
elikute ni kanya mu tinako ni tinako
Ameni.
18 Etaelo eyi kame niibeeka
kwa wene Timoteya mwanange
okukumanena nanuhi anakwamba
mulibaka lyowe. Mwa onyene, ote
nayo mi olwe endwa no kuwaba,
19 mi oikale ni tumelo ni lizwalo
no kuwaba. Mukulesela elizwalo
no kuwaba aanu anjili nasinyehelwe
elizwalo lyoo ni tumelo yoo.
20 Kwa onyene kame kuli Hi-
meniyasi ni Alekizanda, awo ninabi
kwa Satani nji aiyetiwe okwanye-
fula.

2

Okulumbeka Mu Keleke

1 Cwale oweli kame ni myam-
bela nji, etitapelo, okukumbela,
okulapelela ni witumelo itendiwe
kwaanu onje,
2 kakuli ambumu nawo ali ba
itulo no kukutekeha, nji tuyoye
muukuketa ni moyo no kozo mu
ulapeli ni likute mu mikwa yonje.
3 Kakuli esi nisa kuwaba ni
kupumeniwa mu miyo a Nyambe
omuyoyisi wetu,
4 woyo osinga nji aanu onje ayoy-
isiwe ni kukeela ba kulimuka eniti.
5 Kakuli kame kuli Nyambe
mumweya feela, mi kame kuli
omwimaneni mumweya woyo oli
mukaci no aanu ni Nyambe yonyene
Kilesite Jesu omulume,
6 woyo ona kukuba yonyene etifo
no aanu onje. Oupaki ona kubiwa
mu nako no niti,
7 kakuli sokame eso ina ketelwe
okutenda omwiyeti ni mutumiwa
kame naamba eniti mi kanoongo,
meene omwiyeti no asimacaba mu
tumelo ni niti.

Akati kame Afanena Okupumeniwa Okwiyeta

8 Kame ni lakaza cwale nji mu
sibaka sonje aanu alapele, aimek-
ile amaoko no kukena okuulwile
okutina ni tiñananyi.
9 Kame ni singa nji akati onyene
akufuke wino nuukukabisa mu ku-
monahala kasa ni tiñuki nokwa mon-
ahala wino simba egauda, simba
etipelela simba eikumango no ku-
tula,
10 Kono ni misebezi no kuwaba
kanyi akati alukele awo alapela
Nyambe.
11 Mulesele akati akwiyete mu
kondoka akubeekile kunji mu
ukukokobezo no kwiyala mwa
Nyambe.
12 Silumele nji omukati aiyete
simba okwikala ni maata beulu no
alume, kono kame afanena akon-
doke.
13 Kakuli Adama yona kuumbiwa
oweli, okubinda Eba munyima.
14 Cwale Adama kasa yonyene
ona kongiwa, kono omukati yona

kongiwa mane sebeli ocola omulawo wa Nyambe.
15 Cwale omukati mbayoyiswa mukuleya aana, nji yotwalelelela mu tumelo ni lilato, niukukenisa nuukulema.

3

Aendisi Namu Keleke

1 Omwambelo niwaniti, nji omunu yonje aba alakaza okwingena ba wiyeti, kame alakaza omusebezi no kuwaba.
2 Cwale omwiyeti aulwe esi sinyazahala mwa yonyene, atende omulume no mukati mumweya, atende woyo no ukulema, nuukuteka, woyo osikutambula angenda, woyo otwesa okwiyeta aanu,
3 kasa osikunwa onene eyi ikolwisa, woyo osikufula aanu, simba woyo no kusinga onene amali,
4 kame afanena okubusa wino asindoo yaye, okuyupiwa kwanaye mane niku kutekeha mu mukwa onje.
5 Kakuli omunu aba aulwa okulimuka okubusa wino asindoo yaye, ngasibine satwese okubabalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe?
6 Alese okutenda omunu woyo otangisa okupumena, simba ofanena oukukuhumusa mane akwele mu katulo ya Diyabulozi.
7 Kame afanena oku pakiwa wino kwaanu awo ali kundee, nji alese okukwela mukunyaziwa ni mu mukwa wa Diyabulozi.

Atusi namu Keleke

8 Atusi no keleke ni onyene atende ano kutukufalelwa, kasa asitindimi timbili, asikunwa onene amalopu mane nikusinga onene amali
9 atundamene mu tumelo no niti ni lizwalo no kukena.
10 Cwale kame afanena okwetekiwa oweli, nji cwale kaanyazahala asebeze kanyi atusi no keleke.
11 Naakati ngeso atukufalelwe, alese okutenda asikooba, kono akuleme mane niku sepahala mu inu yonje.
12 Atusi no keleke atende omulume no mukati mumweya mane asikubabalela wino anoo nasindo yoo.
13 Kakuli awo asebeza wino kanyi atusi no keleke mbakuwana elikute no kuwaba mane ngeso ni koongola mu tumelo eyo ili mwa Kilesite Jesu.

Ekunutu no Kuneneba no Unyambe

14 Kame nisinga okwiiya kwa wene abano, kono kame nikuñolela etitaelo eti nji cwale,
15 nji kame niliyeha, mufanene okulimuka omo omunu afanena okwikalela mu ndoo ya Nyambe eyo itendile nji keleke ya Nyambe no kuyoya omusumo ni matatekelo no niti.
16 Omunene luli woyo tupumena no kuneneba mu tumelo yetu.
Naku monahala mu unu,
kame anatendiwa woyo no kuluka ku mebo,
kame ana kumoniwa ku mangeloi.
kame ana kukutaziwa mukaci no aanu,
kame ana kutumeniwa mu litunga
mane nakushimbeliwa mu kanya.

4

Ayeti no Mapwa

1 Cwale Emebo kame yaamba mu koongola nji mu tinako na kuuso anjili mbatundu mu tumelo, okukumalela emebo no mapwa mane ni tituto no madimona.
2 Etituto eti kame titunda kwasikukuba no mapwa awo amazwalo oo nababuliwa.
3 Ao akanisa aanu okukwata ni kulya eilya eyo ana umbu Nyambe nji itambuliwe muukutumela kwawo apumena ni kulimuka eniti.
4 Kakuli einu yonje ina kumbiwa kwa Nyambe niya kuwaba, mi kakwisa eyo ikaniwa nji kame itambuliwa muukutumela,
5 kakuli kame ikenisiwa yonje ni liywi lya Nyambe ni tapelo.

Omubika no Kuwaba wa Kilesite Jesu

6 Nji kame obeeka etitaelo eto
balubala no aasikupumena, mbu-
tende omubika nokuwaba wa Kile-
site Jesu, woyo onakulele ba liywi no
tumelo ni mu tuto no kuwaba eyo
onakoño.
7 Olese okutenda esinjili ni milimu
mane ni matangu. Oku twaete mu
musebezi no ulapeli.
8 Kakuli okutwaeza olutu emise-
bezi kame kutusa mbicani, kono oun-
yambe kame otusa mu inu yonje owo
onabiwi esepiso no omoyo wa bano
mane nowo osiiya.
9 Omwambelo owo niwa niti mi
otambuliwe mu kwiyala.
10 Kakuli kumamaneneno ano
kame tuyanda ni kusebeza kakuli
kame tubekile esepo yetu mwa
Nyambe wetu no kuyoya, Omuy-
oyisi no aanu onje onene kwawo
apumena.
11 Olaele mane oiyete einu eyi
kwaanu
12 Kuulwe omunu woyo sosinya
oundumbana wowe, kono otenda
omwanda mu kwamba ni oukulema,
mu lilato, mu tumelo mane nimu
kukena.
13 Okutwala aba saniyele, oikale
kwaanu meubala amañolo okuku-
taza ni kwiiyeta.
14 Olese oku keshebisa empo
eyo okwite eyo onakubiwa mu
unuhi abo esikwata no akulu aba
anakukubeeka amaoko oo beulu
yowe.
15 Otokomele emisebezi eyi,
okubeeke wenyene ku yonyene nji
cwale aanu onje amone okutuku-
falelwa kowe.
16 Okutokomele wenyene mane
otokomele ni tuto yowe. Ot-
walelelela mo kakuli mukutenda
ngeso mbuku yoyisa mane bamweya
nawo akuyupa.

5

Etitukelo no Alumeli

1 Olese okwayuta omukulu kono
omususuweze kanyi sitowe, oba-
balele andumbana kanyi ainowe,
2 obabalele akulu no akati kanyi
ainawowe, obabalele akatana kanyi
amandowe mu kukena monje,
3 Okuteke akati no timbelwa awo
atendile ambelwa luli.
4 Nji ombelwa kame ali naana
simba aikulyaye, mwalesele ak-
wiyete oweli oulapeli woo ku lubasi
loo mi anjili mwause kwashemi oo,
kakuli esi sokame eso silumelelwa
mu miyo a Nyambe.
5 Cwale ombelwa no niti mi
nasiyala yomboci mu umweya, mi
kame atwalelela mu kukumbela ni
kulapela omunji ni usiku.
6 Kono woyo okuyoyela mu
minyaka, nafu naaba ayoya.
7 Walaele eyi, nji cwale aulwe
naaba anyazahala.
8 Nji omunu yonje kababalele
aabaye, onene asindoo yaye kame
ana kana etumelo, mi kame abitiwa
ku munu no kwapumena.

Etimbelwa

9 Ombelwa kame afanena okuñoliwa
mu buka no timbelwa nji nabitelele
emyaka makumi atanu ni likumi
limweya no kuleiwa. Woyo ona
kukwaliwa ku mulume mumweya
feela,
10 mi kame afanena okupakiwa
wino ku misebezi yaye no kuwaba,
oku lela aana, oku tambula angenda,
oku yowisa amakondo no anu a
Mbumu, okutusa aakalelwe, mane
nukubeeka yonyene okutenda wino
mu mikwa yonje.
11 Kono okane okuñola etimbelwa
no akatana, kakuli aba akula mu
minyaka kame atunda kwa Kilesite
mane kame alakaza okukwaliwa,
12 mi kame akwingenyeka mu
mubonda aba acola esepiso yoo no
weli.
13 Kame akwiyeta okububa aba
apota pota mu tindoo, mi kasa
kububa feela kono ni kooba mane
nikupateha etinyutu too, ni kwamba
einu nambulwa tuso.
14 Cwale kame nisinga nji etim-
belwa no akatana tikwaliwe, al-
eye aana, ababalele asitindoo too
mane alese okuba esiila esibaka no
kwamba eyi no kwiiba kwaaci.

15 Kakuli etimbelwa tinjili sebeli
tafutukela kale kwa Satani.
16 Nji omuasi kupumena no mukati
kame ali naabaye no timbelwa,
aatuse, keleke ilese okwimelwa nji
cwale keleke yonyene ituse etim-
belwa nambulwa awo aatusa.

Aakulu no Keleke

17 Mulesele akulu awo aendisa
wino, atenekiwe twiili onene awo
sebeza mu kukutaza ni kwiyeta
eliywi.
18 Kakuli eliñolo kame lyamba nji,
“Mulese okununga opulu kukanwa
aba ashenga oubeke” mane, “Woyo
osebeza kame afaneniwa omupuzo
waye.”
19 Olese okutambula etaba eyi il-
wisa omukulu no keleke, konji aba
ibihiwa kwapaki ayiili simba aatu.
20 Kwawo atenda esiibi, waakalimele
balubala no aanu onje nji cwale anjili
acile.
21 Balubala lwa Nyambe ni lwa
Kilesite Jesu mane ni balubala no
mañeloi aketilwe kame ni kulaela
okumamela emilao eyi me ulwile
esaluluti okutenda esinjili ni sobozi.
22 Olese okuleluba okubeeka
amaoko baanu simba oukubeeka mu
sibi no akowe, kono wene okukenise.
23 Olese okunwanga feela ameyi,
kono okutusisange ni waine icana
mulibaka no lipumo lyowe ni kukola-
kola kowe no kulemenena.
24 Eibi no aanu anjili kame imon-
ahala wino muwangu-wangu simba
ba nako no katulo, kono eibi no an-
jili kame saimonahale munyima aba
sakubite enako.
25 Cwale yongeeso ni ku misebezi
no kuwaba kame imonahala, simba
nji kaimonahala, kono kaitamba
kusiyalela eishweekilwe.

6

1 Awo ali munji no coko no ubika
alikete aolyoo mukwakuteka onene,
nji cwale elitina lya Nyambe ni tuto
yetu ilese okwambiwa esi no kwiiba.
2 Awo aluwilwe kwa olyoo
no aasikupumena aabe elikute
nji nonyene nasikupumena, ase-
beze wino kakuli awo asebelezwa
nonyene niaasikupumena nasingiwa,
mwiyete ni kutokomela emisebezi
eyi.

Etuto no mapwa ni ufumu no niti

3 Nji omunu kame aiyeta mi
kalumelelana ni maywi no niti a
Mbumu wetu Jesu Kilesite ni tuto eyo
ilumelelana ni ulapeli
4 woyo kame akukuumusa mi kak-
wisa eso alimukile. Kame atomine
mu minahano yoo mi kame asinga
okutenda etiñananyi ba maywi, eto
tilita omuna, okwayuta, etingangu
mane ni mihupulo no kwiiba,
5 mi kame ali ni tiñananyi mukaci
no aanu ni kunahana eyi no kwiiba
mane nikuulwa eniti. Kame ahupula
nji oulapeli endila no kufuma.
6 Kame kuli esifumu no kuneneba
mu ulapeli, nji kame tukolwa kweyo
tuli nayo.
7 Kakuli kakwisa esi tuna liti mu
litunga mi katutwese okushimba
esinjili mu litunga aba tulisiya.
8 Kono nji kame tuli ni ilya ni iku-
mango, yatusepa eyeyo.
9 Kono awo alakaza okufuma kame
akwela mu muliko, mu malaba,
neyi isinya, mane eyi itikiseta aanu
mukusinyeha ni kutaukelela.
10 Kakuli okusinga onene amali,
endila eyo itwala ku uyiii onje. Aanu
anjili mukusinga amali, natundu
mu tumelo yoo mane kame acola
emicima yoo mu mayando no
kupula.

Etitaelo no Mamaneneno Kwa Timoteya

11 Kono kwa wene, omunu wa
Nyambe, otunde kweyi yonje. Ot-
walelelela mu kuluka, mu ulapeli,
mu tumelo, ni lilato, mu ukukoon-
gota ni ukuketa.
12 Olwe endwaa no kuwaba no
tumelo, oleme omoyo no kwaabwa
ou onaisanenwe aba ona kwamba
eyi no tumelo yowe balubala no
apaki no kupula.
13 Balubala lwa Nyambe woyo oba
omoyo ku inu yonje ni balubala lwa

Kilesite Jesu woyo no paka eyi no
tumelo yaye balubala lwa Pontiyasi
Pilato woyo ona kutenda oupaki no
kuwaba.
14 kame ni kulaela nji omamele
etaelo eyo mane kuulwe neso
sinyazahala mwa wene okutwala
abo sa kamona halele Ombumu wetu
Jesu Kilesite.
15 Cwale esi mbasi monahala ba
nako ilukeele kwa Nyambe ona
fuyaulwa Omubusi yomboci, Om-
bumu no ambumu onje.
16 Yonyene yomboci no kwaafa
mi kame ayoya mu liseli elyo kak-
wisa omunu otwesa okushetetako,
woyo kakwisa onamumono mane
kakwisa woyo omumona. Kwa
yonyene kwikale elikute ni maata no
kwaabwa! Ameni.
17 Kwawo aluwile muno mu
litunga waabe emamela nji alese
oukukuumusa simba okubeeka es-
epo yoo ku ufumu nambulwa tuso
kono asepe Nyambe woyo otuba
oufumu mukupula nikutu fuyola
okutuba einu yonje tukukola.
18 Asebeze eyi no kuwaba, oku-
fuma mu misebezi no kuwaba, awo
aba ni mucima mumweya.
19 Mu kutenda ngeso kame
akutewela onyene okutenda omusumo
no kuwaba na kuuso nji cwale
alimuke omoyo no niti luli.
20 Weene Timoteya oteule eyo ibek-
ilwe mu pabalelo yowe. Otunde
mu yambo nambulwa tuso eyo no
mapwa nji ezibo.
21 Anjili mu kupaka, cwale muku-
tenda ngeso kame ana tundu mu
tumelo yoo.
Esishemo siikale niwene.

Eliñolo lya Paulusi kwa TIMOTEYA

Okulimukisa

Ebuka ya Timoteya no wiili ni buka no wili ya mutumiwa Paulusi eyo ana kuñolela ku mwiyeti waye Timoteya. Timoteya no wiili kame ina kuñoliwa beebi ni mamaneneno no upilo wa Paulusi. Kame ana kubeekiwa mu tolongo mu Loma munako yaye (1.16). Paulusi kame ana kutenda oulikani no kongola ni Timoteya mane enako no kupula kame ana kumwisananga nji mwanaye (Fillipi 2.22), Timoteya no wiili (1.2; 1.18).

Eyi einjili no tibuka tinee eto tiyuleka ku munu kasa ku Keleke. Etaatu tinjili ni Timoteya wiili, Tite, mane ni Filimoni. Enako eyo lina kuñoliwa eliñolo lya Timoteya no wiili asikulapela mu mubuso no Maloma kame ana kuyandiswangwa. Mwendi eli elibaka elyo ana kunungeliwa Paulusi mi kame ana kulaelanga Timoteya nji akongote mu mayando. Kanyi mu Timoteya no weli, Paulusi kame aba etitemuso no kupula oku kumanena ni aiyeti no mapwa (1 Timoteya 1.16-18). Paulusi kame ambela Timoteya nji mbakwikala enako no utata kuuso (3.1)

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka mu kukeeta Timoteya (1.1-2)
Cwale kame ambela Timoteya nji akongote (2.1-13)
Esisikoñelelako kame amuba etitaelo mukupula (2.14-26).
Cwale kame amutobosa eyi saitendahale kuuso mane noomo afanena okutambulela (3.1-4; 8).
Paulusi kame amana ni maywi aye no kumanenena kwa Timoteya (4.9-24).

1 Mene Paulusi, omutumiwa
wa Kilesite Jesu mukusinga kwa
Nyambe okukumanena ni ku sepiso
no omoyo owo oli mwa Kilesite Jesu.

2 Kame niñolela Timoteya,
omwanange nisinga.

Obiwe esishemo, amakeke mane ni
kozo eyi itunda kwa Nyambe Sitange
mane nikwa Kilesite Jesu Ombumu
wetu.

Okutumela ni Kususuweziwa

3 Kame ni kutumela kwa Nyambe
woyo ni sebeleza ni lizwalo no
kukena, kanyi anjekulyetu omo ana
kutendela aba nikuhupula mu nako
yonje mu titapelo tange.
4 Kame nihupula emyoti yowe,
ousiku ni munji kame nishukele
okumona nji cwale niiyale okuwabelelwa.
5 Kame ni yambuta ni tumelo yowe
no kwakesheba, etumelo ina kwikala
oweli mwa nyakulyowe Loisi ni mwa
inawowe Yunisi. Kame nikolwa luli
nji nimwa wene kweeli.
6 Mulibaka elyo nisi kupulukisa
nji ofutelele empo ya Nyambe eyo
ili mwa wene aba nina kukubeeka
amaoko ange beulu.
7 Kakuli Nyambe kasituba Emebo
no umowa, kono wa kongota, ni wa
lilato, nou no ukusiulula wenyene.
8 Cwale olese okwenena okwamba
oupaki wa Mbumu wetu simba
okwamba eyange mene elipanditi
lyaye. Kono tukutabele kumayando
mulibaka no liywi no kuwaba mu
maata a Nyambe.
9 Woyo ona tuyoyisa ni kutwiisana,
okwisaniwa no kukena kasa mu
libaka no misebezi yetu kono mu
libaka no kusinga kwaye mane ni
sishemo eso ana kutuba mwa Kelesite Jesu kunyima elitunga elyakalya
sumbiwa kale,
10 mi cwale bano esishemo nasi
monahalisiwa mukwiiya kwa muyoyisi wetu Kilesite Jesu woyo ona
mana elifu nikulita omoyo mane
nikulita omoyo no kwaafa mu liseli
mulibaka no liywi no kuwaba.
11 Lyonyene eliywi no kuwaba nina
beekiwa okutenda omukutazi, omutumiwa mane ni mwiyeti walyo,
12 cwalehe bokame aba ni yanda
aba nisebeza. Kono kanienisiwa
kakuli kame niyii woyo ina pumene

mwa yonyene mi kame nikolwa nji kame atwesa okubabalela eyo nina beeke kwa yonyene okutwala ba liywaa sauke.
13 Cwale okoñe omwanda no maywi no kuwaba no niti awo ona yupu kwa mene, mu tumelo mane nimu lilato eyo ili mwa Kelesite Jesu.
14 Omamele eyi no niti eyi ina beekiwa mu pabalelo yowe, mu Mebo no Kukena woyo oyoya mwaaci.
15 Kame olimukile nji onje awo ali mu Asiya nani futukele okunilwisa, mwa onyene kame kuli Figalusi ni Hemogenisi.
16 Ombumu ashemube asindoo ya Onesifolasi, kakuli kame ani katulusanga. Kasi kwenena okunungiwa kwange.
17 Kono aba ana kukeela mu Loma sebeli oni saela mane nikuni wana.
18 Ombumu amube esishemo okutunda kwa Mbumu Nyambe ba liywaa elyo mane kame olimukile wino omo ana kunituseta mu Efese.

2

Omusole no Kuwaba wa Kilesite Jesu

1 Cwale wene omwanange, ongole mu sishemo eso sili mwa Kilesite Jesu.
2 Mi eyi ona yupu kwa mene balubala no tipaki no kupula, oibeeke kwanu no kusepahala, awo satwese okwiiyeta anjili kame.
3 Okutabele mu mayando kanyi omusole no kuwaba wa Kilesite Jesu.
4 Kakwisa omusole oli ba musebezi woyo okwingenyeka mu musebezi wa woyo nokwatenda omusole, kakuli omulelo waye waku wabelisa woyo ona mubeeke ba musebezi.
5 Omunu oli mu takano kabiwi omupuzo no takano, konji aba alakana okukumanena ni mulawo.
6 Osikulima mu koongola yosowana oweli kweyo ina kutuliwa.
7 Opuluke kweyo naamba, kakuli Ombumu mbakubi okuyupisisa mu inu yonje.
8 Opuluke Jesu Kilesite woyo ona kwinguka kwaafu, no lusika lwa Dabida, kanyi omo ina kutaleziwa mu liywi lyange no kuwaba.
9 Eliywi no kuwaba elyo ina yandele ni kunungiwa mu tungongolo kanyi osisinyi. Kono eliywi lya Nyambe kalisi nungiwa mu tungongolo.
10 Cwalehe kame nongota einu yonje mulibaka no awo ana ketiwa nji nonyene awane okuyoyisiwa mwa Kilesite Jesu ni kanya no kwaabwa.
11 Omwambelo ni waniti.
“Nji kame tufile naye,
mbatuyoyo naye.
12 Nji kame tukoongota mu mayando,
mbatubusa naye.
nji kame tumukana,
niyonyene mbakatukana.
13 Nji aci katu kwite etumelo,
yonyene wa kusepahala,
kakuli katwese oukukana yonyene.”

Omubeleki ona Pumeniwa kwa Nyambe

14 Wa pulukise eyi, mane nikwalemusa balubala lwa Mbumu nji alese okukanana ni maywi. Kaikwite tuso kono konji feela okusinya awo ateeteta.
15 Otenda omo tweseta nji okubeeke wenyene kwa Nyambe kanyi omubeleki no kulumelelwa, omubeleki woyo kakwite etaba nikwena woyo oiyeta eliywi no niti.
16 Mwambuke omwambelo no kwiiba, kakuli kame yekeza okutwala anu ku kufosa onene.
17 Omwambelo woo kame okufekile kanyi esitombo no kwabala. Mukaci koo kame kuli Hemenaeyasi ni Filetasi,
18 okame awo anatundu mu niti aamba nji okwinguka no afu naku tendahala. Kame akwisa etumelo no akoo.
19 Kono omusumo no koongola wa Nyambe osimanine obeekilwe eliswayo “Ombumu kame ayii awo ali aye” mi “Omunu yonje woyo

oisana elitina lya Mbumu atunde ku kutenda eyi no kwiiba”
20 Cwale mu ndoo no kuneneba kakwisa fela eiwana no gauda ni silibela kono kame kuli ngeso neyi no itondo ni limaa, einjili ya kukutekeha einjili yano kwakutekeha.
21 Nji omunu kame akukenisa yonyene okutunda kwiinu no kwiiba, cwale mbatende esibelekiso sili ni tuso, okukutekeha ni tuso ku munya ndoo, woyo otatelele omusebezi wonje no kuwaba.
22 Ocile etitakazo no undumbana, kono otwalelele eyi no kuluka, ni tumelo, ni lilato, ni kozo, bamweya nanu onje a alapela Ombumu ni mucima no kukena.
23 Okane etiñananyi no welo na mbulwa etingana, mu kulimuka nji kame tilita okulwa.
24 Cwale omubika wa Mbumu ka lukele okulwa, kono kame alukela okutenda woyo no musa kwanu onje, woyo otwesa okwiyeta ni mucima no kuwaba,
25 Woyo ofanena okusiulula ao amulwisa ni mucima no kuluka, kakuli mwendi Nyambe mbaabi okubaka mane nji alimuke eniti.
26 Cwale atwese okupicuka mu malaba a Satani woyo waswazize nji atende esi sisingwa kwa yonyene

3

Okuyoya nambulwa Nyambe mu maywaa no Mamaneneno

1 Kono oyupisise eyi nji mu maywaa no mamaneneno, kame sakwiye tinako no kubambaba.
2 Kakuli anu kame sa kusinge onyene, asikusinga amali, akuyeema, oukukuumusa, anyefuli, awo akana oku yupa ashemi oo, awo aulwile okutumela, awo akana einu ya ouwa, awo no kwakena,
3 awo no kuulwa elilato, asiñole, asi kooba anu ni mapwa, awo no kwakulema, asikutweba, awo atimba einu no kuwaba,
4 asi kushemba, amatanya, asiku kununeka, awo asinga eminyaka okubita okusinga Nyambe,
5 awo akumonisa nji aasikupumena, kono kame akana amaata no uasikupumena. Ocile anu no ngeso.
6 Kakuli mukaci koo kame kuli awo aingena mu tindoo no anu ni kununga akati no kufokola, awo aimelwe ku ibi ni kulakaza eiminyaka no kupula,
7 awo ayupeteta kwanu feela mane kakeela ba kulimuka eniti.
8 Kanyi Janesi ni Jambulesi aba ana kukananisa Mushe, cwale alume awo nonyene kame akanana eniti, anu no kwanahana wino mane kame ana tauka mu tumelo.
9 Kono katamba oku twalelela, kakuli owelo woo mba umonahala kwanu onje, kanyi uya no alume ayiili aya.

Etitaelo no Mamaneneno kwa Timoteya

10 Cwale bano nu limuka etuto yange luli, nomu ni tendelanga, ni milelo yange mu moyo, etumelo yange, ni mucima wange no kuwaba, ni lilato lyange, nu koongota kwange,
11 amayando ange, okuyandisiwa kwange, oko kuna niiyele ku Antiyoki, ni ku Ikoniyamu ni ku Lisitila, mu mayando ao kame ni na kongota, mi Ombumu na nilamulele kweyo yonje.
12 Niti luli awo onje asaela okuyoya mu moyo no uasikupumena oli mwa Kilesite Jesu kame sa yandisiwe,
13 kono anu no kwiiba na ongi, kame sa twalelele onene mu uyi, me alemine okonga anu, mi kame aongiwa nonyene.
14 Kono wene otwalelele kweyi ona kwiyete mane ongotete eyo ona pumenemi kame olimukile woyo ona kwiyeteyo,
15 okutunda ku wanuke wowe kame uyii amañolo no kukena, awo atwesa okusimweta eyo no kuyoyisiwa mu kupumena mwa Kilesite Jesu.
16 Amañolo onje kame anañoliwa mu kususuweziwa kwa Nyambe mi kame ali ni tuso mu kwiyeta, mu kukolwisa, mu kulukisa mane ni mukumonisa okuluka,

17 nji cwale omunu wa Nyambe
a petahale mane afanene okutenda
omusebezi onje no kuwaba.

4

Ekatulo kame Ikeyile mutende Omusebezi wenu wino

1 Kame ni kulaela bouso wa
Nyambe ni wa Mbumu Kilesite
Jesu woyo soatula awo ayoya nawo
asikufa, enako saiye ni mubuso waye
2 okutaze eliywi, ongote mu
nako no kuwaba neeyi no kwiiba,
ukolwise, okalimele, osusuweze mi
otenda ngeso ni mucima no kuwaba
ni mane nimu kwiyeta.
3 Kakuli enako kame iiya eyo
anu kame sakane etuto no kuwaba,
kono bakwikala ni matwi nokuyuwa
mbaku saelele aiyeti oo awo sate mu
titakazo too.
4 Kame satunde muku teeteta eniti
mi kame sayaulukele mu matangu.
5 Kono wene enako yonje oku-
tukisete, wongole mu mayando,
otenda omusebezi no kwamba
eliywi, oiyatetete eyi no situlo sowe.
6 Kakuli mene kame nili ba nako no
kutendiwa esitabelo, enako no kuta
kwange naikeela.
7 Kame ni nalwi endwa no kuwaba,
na keela kale ba mamaneneno, kame
nina teula etumelo.
8 Mi cwale kame nibeekelwe
ekuwani no kuluka, eyo Ombumu,
omwatuli no kuluka, kame saibe kwa
mene ba liywaa no katulo mane kasa
mene feela kono ngeso ni kwawo
onje ana singi okwiiya kwaye.

Amaywi Ange

9 Otenda omo sotwesete monje ok-
wiiye kwa mene muwangu.
10 Kakuli Damasi kame ana ni fu-
lalele mu ku singa elitunga mi kame
anati ku Tesalonika. Kilesenisi kame
anati ku Galatiya, Tite kame anati ku
Dalumatiya.
11 Luka yokame fela oli ni mene.
Oshimbe Maleka oiye naye, kakuli
niwaotokwa onene mu kunitusa mu
musebezi.
12 Kame ni na tumu Tayikikasi ku
Efese.
13 Aba sawiye, oni shimbele
omukanjo ni nasiyi ku Tulowasi
kwa Kapusi, olite ni tibuka mane
niitumba inapungiwa abo ina ñolo.
14 Alekizanda, ombuti no yondo
kame ana ni tende ouyi onene, Om-
bumu mba mu usete okukumanena
ni misebezi yaye.
15 Omu tokomele ni wene, kakuli
kame ana kulwisa amaywi etu
onene.
16 Enako inaku kutambwela ba
weli kakwisa woyo ona kuniima-
nena, onje kame ana kuni futukela.
Alese okubalelwa omubonda owo.
17 Kono Ombumu na kuni imanena
mane kuniba amaata no kwamba
eliywi no niti elyo asimacaba
aliyupe, mi kame ina lamulelwe ku
kanwa ka Ndee.
18 Ombumu mba ni lamwene niku
misebezi no kwiiba yonje mane
niku niyoyisa oku ni ingenyeka mu
mubuso waye na ku wilu. Kwa
yonyene kwikale ekanya, mu tinako
ni tinako! Ameni.

Okukeeta no Mamaneneno

19 Okeete Pulisika ni Akwila, na sin-
doo ya Onesifolasi.
20 Elasitasi nasiyala mu Kolinte.
Tulofimasi ina musiyi yotomine ku
Miletasi.
21 Weteke omo sotwesete monje ok-
wiiya omubebo owaka sikeela kale.
Eubulusi, Pudensi, Linasi, ni Ku-
laudiya na beetu onje kame aku-
keeta.
22 Ombumu aikale ni mebo yenu,
Esishemo siikale naanyi moonje.

ELIÑOLO LYA PAULUSI KWA TITE

Okulimukisa

Ebuka ya Tite niinjili no tibuka tinee ta Paulusi eto tina kuñoleliwa omunu, kasa ku Keleke. Eti buka taatu tinjili ni 1 Timoteya, 2 Timoteya mane ni Filemoni. Paulusi kame ana kuñolela Tite, kono nakuñola kame kanyi nji eliñolo kame lifanena okubaleliwa kwaanu no kupula mu kukuwa. Paulusi kame akulubelwa okuñola eliñolo eli kumyaka na kunyima munyim no kuleiwa kwa Kilesite.

Paulusi nalaele Tite nji aendise etikeleke eto tili ba sooli sa Kilete. Paulusi nakuñola eliñolo eli nji alaele Tite omu afanena okuketela ni ku simweteta asikwendisa ekeleke. Mi nakuba etitaelo no kukufeka kanyi eto ana kuba muliñolo kwa Timoteya. Eliñolo lyaye kame litoloka omo afanena okwikalela aaendisi no tikeleke mu mukwa no likuta. Etikeleke mane niaendisi no tikeleke balelo kame afanena okumamela onene kuinu eyo ifanena kwao ali muketelelo no tikeleke.

Emitwi no yambo

Paulusi kame alaela Tite okuketa aendisi ao ali ni mebo ya Nyambe (1.1-16).

Cwale kame amulaela kame nji aiyete aanu okuyoya ni mebo ya Nyambe (2.1-3,11).

Kumamaneneno Paulusi kama amana mu kukutabela einjili no mihupulo yaye mane ni kutuma etitumeliso (3.12-15).

1 Time Paulusi, omubika wa
Nyambe ni mutumiwa wa Jesu
Kilesite.
Oku ongoteteta etumelo ya awo
ana ketiwa kwa Nyambe ni tin-
gana no niti yoo eyo yendelela ni
mwikalelo no Unyambe,
2 mu ku sepa omoyo no kwaabwa
owo ana kutusepisa Nyambe ku kale
woyo na kwaonga,
3 ni mu nako eyo ifanena kame
ana shootola amaywi aye mu ku ku-
taza nina bekiwa mu ku laelelwa kwa
Nyambe omuyoyisi wetu.
4 Kwa wene Tite, omwanange mu
tumelo.
Esishemo ni kozo eyo itunda kwa
Nyambe Sitetu ni Kilesite Jesu omuy-
oyisi wetu.

Omusebezi wa Tite mu Kelete

5 Eli elibaka ina ku ku siyela mu
Kilete, nji omanenene eyambo eyo
ina kuulwa oku lukisa, ni ku keta
aakulu no Tikeleke mu titolopo tonje
kanyi omo ina ku kusimwetela,
6 nji omunu kanyazahala, woyo ok-
watile omukati mumweya, woyo oli
naana no ku pumena no kwaanyaza-
hala mu mifilifili simba mu ungu-
lunde.
7 Kakuli kame ku fanena nji
omwiyeti no keleke, atende woyo
no kwa nyazahala, omunu no kwaa
ku kuumusa, ni ku lelubela okutina,
simba esitakwa, simba osi mifilifili
simba omunu no ku singa onene
amali.
8 Kono atende omunu no ku tam-
bula wino angenda, woyo osinga
ouwa, woyo no ku shangama, woyo
otenda wino einu, no kukena, nuu
kulema.
9 Kame afanena oku kumalela ku
tuto no niti, omo ina kwiiyetetwa, nji
cwale atwese okuba etitaelo mututo
iyupahala mane ni ku monisa amafo-
sisa kwao ailwisa nji ayupisise.
10 Kakuli kame kuli awo no kupula
amangulunde, awo aamba eyo na
mbulwa tuso, awo aonga aanu,
onene kwaawo no mupato.
11 Kame afanena oku tikiwa
otunwa, mi aanu ashandoola
amasika onje mu kwiyeta eyo no
kwafanena, nji awanemo esifumu no
kwaaluka.
12 Omwaboo omunjili woyo neli
munuhi, kame ana kwamba nji,
Amakileta nasi mapwa enako yonje,
mi ni ibatana no kwiiba, asi mapumo
no ku buba.
13 Oupaki owo ni wa niti. Cwalehe
mwaakalimele mu kongola, nji cwale
mwatuse nji akule mu tumelo.

14 Alese oku tokomela amatangu
no Sinjuda, ni titaelo no aanu akana
eniti.
15 Einu yonje ni ya kukena kwaanu
no kukena, kono kwao no kwakena
no kwaa pumena kakwisa esi no
kukena, etingana ni mihupulo yoo
kame asilafalile.
16 Kame aamba nji kame alimuk-
ile Nyambe, kono kame amulatula
mu misebezi yoo, kame akwite olu-
timbo, mane ni kuulwa elikute mi
kaafanene emisebezi no kuwaba.

2

Etuto Ilukile

1 Kono wene oiyete eyo ifanena
etuto eyo ilukile.
2 Mwiyete akulu no alume nji
atende aanu no ku sepahala, no
ku shangama, ano ukulema, awo
ali mu tumelo, ni mulilato, ni mu
kongooteta emicima.
3 Wambele akati akulu nji nonyene
aikale ni mukwa no kukena, alese
okooba, simba aabika no kunwa,
kame afanena okwiyeta eyi no
kuwaba,
4 mi cwale aiyete aasizana oku
singa ambumoo naanoo,
5 atende aa no ku yupisisa, nuuku
babalela, ni ku sebeza, aikale ni
musa, ni ukubeeka kunji no ambu-
moo, nji cwale eliywi lya Nyambe
lyuulwe oku nyefulwa.
6 Mi kame waambele ngeso naa
ndumbana nji akuleme onyene.
7 Oku tende omwanda wenyene
mu inu onje okutenda emisebezi no
kuwaba, mi mu tuto yowe wiyeta
omonise nji ni ya kukena, ni ku
kutekiwa.
8 Amaywi wamba atende aa ayoisa,
nji cwale awo atu lwisa aene, aulwe
esi no kwiiba eso saambe kwaaci.
9 Waambele aabika nji aku beeke
kunji no aolyoo ni kwawabetwa mu
inu yonje, mi alese oku kanana
10 simba okwaitela, kono amonise
okusepahala no ku manenena mu
nako yonje, nji cwale etuto ya
Nyambe Omuyoyisi wetu ikutekiwe
konje.
11 Kakuli esishemo sa Nyambe nasi
monahala eso si yoisa aanu.
12 Esishemo kame sitwiiyeta
okukana emikwa eyo kasa ya
Nyambe ni no ku shukela eyi no
litunga, ni ku yoya mu kuyupisisa,
ni mu kuluka, ni ku yoya mu mukwa
wa Nyambe mu litunga lino,
13 me tu tatelele esepo yetu ili ni
mbuyoti, ni ku monahala ni kanya ya
Nyambe wetu no kuneneba, neyi ya
Muyoisi Jesu Kilesite.
14 Woyo ona kutobohele aaci oku
tu lukulula ku uyi wetu yonje, ni
kutukenisa nji tutende aanu aye
luli awo atukufalelwe emisebezi no
kuwaba.
15 Otatulule etitaba eti, mi mbu ku-
taza mu maata onje. Kuulwe omunu
so ku shwaula.

3

Omwikalelo no ulumeli

1 Mwaapulukise nji akubeeke kunji
no aabusisi ni mu maata, nuuku
kuteka oku tenda omusebezi no
kuwaba.
2 mwaambele nji alese okushwaula
omukwenu, mu lesele okukanana,
mu ku kuteke mane ni kumonisa
ouwa wenu ku munu yonje.
3 Kakuli naaci natu kutenda aaelo
kunyima, me tuli aanu no kongiwa,
aabika no titakazo no mifuta-futa ni
minyaka, ni ku yoya mu lunya ni uyi,
okutimbiwa kwaakwetu ni mukaci
ketu.
4 Kono ouwa ni mukekecima wa
Nyambe omuyoyisi wetu aba una ku-
monahala,
5 naku tuyoyisa. Kasa mulibaka no
itendanu yetu tuna tende mu kuluka,
kono mulibaka no makeke aye, mu
kuyowisa amasika ni kwaatenda ano
ubya mu mebo no kukena.
6 Eyo Nyambe nakwitela kwaaci
mukupula mulibaka lya Jesu Kilesite
omuyoyisi wetu,
7 nji cwale tubekiwe ano kukena
mu sishemo saye mane nji tuka
shwane mu sepo no moyo waye na
kwaabwa.

8 Omwambelo ni wa niti. Etituto eti
nita niti mi kame tikwite etuso onene
ku munu yonje.
Cwale kame ni singa nji mon-
gotetete mu yambo eyi, nji cwale
aanu ao apumena mwa Nyambe
atokomele oku tenda eyi no kuwaba,
mi eyi niiwa mane ikwite omupuzo
kwaanu.
9 Kono mulesele einu nambulwa
tuso, eyi no masika na ku kale,
eting'ananyi, okulwisa omulawo,
kakuli ka ikwite outokwa ni tuso.
10 Kanyi ku munu na munyima noo
ku mweleza kamweya simba twiili,
kakwisa kame eso sa mutende kwa
yonyene.
11 Me mulimukile nji woyo omunu
kame asinyehile ni kutenda esibi,
woyo ni wa ku nyazahala.

Etitaelo no mamaneneno

12 Cwale aba sanitume Atemasi
simba Taicikasi kwa wene, mutende
omo mutweseta monje okwiiya
kwamene mu Nekapolisi kakuli
nani hupula nji nikaikale kuya uno
mubebo wonje.
13 Mutende omo mutweseta monje
okulelubisa Zenasi osi milao ni
apolosi mumone nji mundila yoo
kakwisa esinjili eso abilaelasaele.
14 Mi aanu etu akwiyete oku tenda
eyi no kuwaba, nji atuse eyo isaeliwa
yonje kasa okwikala nambulwa tuso.
15 Awo nili noo onje kame ami
keeta.
Esishemo sa Nyambe siikale
naanyi moonje.

Eliñolo lya Paulusi kwa FILIMONI

Okulimukisa

Ebuka no kwibiba ya Filimoni kame ina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi (1.1). Paulusi kame ana kuñola ebuka eyi yoli mutolngo, okutalusa nji kame ana kwiñola luli yoli mu Loma. Nji kame ana kwikalanga mu Loma cwale kame ifanena okuñoliwa mu myaka makumi atanu ni likumi limweya munyima (60) no kuleiwa kwa Kilesite, mi enako imweya eyo ana kuñola ebuka no Makolose.

Kame ana kuñola ebuka eyi ku mulume oisaniwa Filimoni. Filimoni neli omunjili no Keleke mane nakwikala naabika. Paulusi nakumuñolela oku mukumbela nji alese okuba ekoto ku mubika waye Onesimasi woyo ona kushotoka kwa Filimoni. Ku mulawo no siloma, Filimoni nakwikala ni tukelo no kuba omubonda Onesimasi. Paulusi kame akutusisa amaywi no kukandimeka Filimoni okutambula Onesimasi kanyi omulumeli mane kame anahana nji Onesimasi apumenwe okusebeza ni Paulusi (1.13-14)

Emitwa no titaba

Paulusi kame akeeta Filimoni mu (1.1-3)
Cwale Paulusi kame akumbela musibaka sa Onesimasi nji Filimoni amutambule kanyi minaye mu ulumeli (1.4-21)
Paulusi kame amana mu kulimukisa omunahano waye no kupota mi kame atuma okukeeta kwaye (1.22-25)

1 Okutunda kwa mene Paulusi elipantiti mulibaka lya Kilesite Jesu ni Timoteya omwabetu,

Kame tuñolela kwa wene Filimoni omusingiwa ni mwabetu mu musebezi
2 ni kwa Afiya mandetu ni Akipasi, omwabetu omusole ni keleke mu ndoo yowe.

3 Esishemo siikale nanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Jesu Kilesite.

Elilato ni Tumelo ya Filimoni

4 Kame ni kutumelanga kwa Nyambe enako yonje aba nimi pulukanga mu titapelo tange.
5 Kakuli kame niyupa eyi no lilato ni tumelo eyo uli nayo kwa Mbumu Jesu ni kwa asikupumena onje a Nyambe.
6 Kame ni lapela nji okutabela no tumelo yowe ifanene okukulisa ezibo no uwa wetu wonje mwa Kilesite.
7 Kakuli kame niwabelelwe onene ni kombaombiwa okutunda mu lilato lyowe omwabange. Kakuli emicima no aasikupumena kame ninatende eyi no ubya mwa wene.

Paulusi yo Kumbela Filimoni nji Atambule wino Onesimasi

8 Abo cwale simba nji kame nili ni undume mwa Kilesite kame nitwisa oku milaela okutenda eso mufanena oku tenda.
9 Mulibaka no lilato kame ni singa okukumbela kwa wene mene Paulusi omunume mukulu mi bano nili elipantiti kame mulibaka lya Kilesite Jesu,
10 Kame ni kumbela kwa wene mulibaka lya mwanange Onesimasi woyo inakutenda sitaye abo menili mu tolongo.
11 Ku matatekelo kasikwikalanga ni tuso kwa wene, kono bano niwautokwa luli kwa wene ni kwa mene.
12 Kame nimuusa kwa wene, okumutuma yo mucima wange wonje.
13 Simba nji kame ninakusinga okwikala naye kuno, mulibaka nji ani sebeleze mu sibaka sowe mu nako no kunungiwa kwange mulibaka no liywi no kuwaba.
14 Kono kame nina kusinga okwatenda esinjili me kawasilimuka oweli. Nji ouwa sotende olese kuutenda mu kukandimekwa kono outende mu kusinga kowe.
15 Mwendi eli elibaka ana kutundela Onesimasi kwa wene mu nako icana nji cwale wikale naye okuta oku no kwaabwa,

16 cwale kasa kanyi mubika
kono okubitelele omubika, omwa-
betu osingiwa, onene kwa mene,
kono cwale ngasibine kwa wene,
bamweya mu lutu mane ni mwa
Mbumu.
17 Cwale nji kamo nishimba nji
kame nili omukowe mu musebezi,
niyonyene omutambule omoso
tambwele mene.
18 Nji kame anaku kufoseze onene
simba oku kukolotela esinu sonje, os-
ibalele sitende omubonda wange.
19 Mene Paulusi kame niñola
eyi ni lyoko lyange, mi mbani
siteneke. Kulese okwambiwa esinjili
ku sikoloti sange mane ni sowe.
20 Ee mwabange, kame nisinga nji
onitendeleko esi mwa Mbumu. Okat-
uluse omucima wange mwa Kilesite.
21 Mu kusepa okuyupela kowe
kame nikuñolela muku limuka nji
mbutende okubitelela eyi ninaamba.
22 Ba nako imweya onilukisete
omuzuzu, kakuli kame nisepa mu
titapelo tenu mba nimiusetwe.

Omulaano no Mamaneneno

23 Epafalasi omwabange lipantiti
mwa Kilesite Jesu, kame amikeeta.
24 Mane ni Maleka, Alisitakasi, De-
masi ni Luka akwange ni belekanga
noo.
25 Esishemo sa Mbumu Jesu Kile-
site siikale mu myoyo yenu.

Eliñolo ku HEBELU
Okulimukisa

Amaywi a Nyambe Okubitela mwa Mwanaye

1 Mu tinako ni mu mikwa
no kupula Nyambe kame ana
kwambanga na sitetu naku kale
okubitela mwa anuhi aye,
2 kono mu tinako tino no ma-
maneneno, kame aamba kwaaci
mwa Mwanaye woyo abekile oku
yola einu yonje, woyo kame mwa
yonyene kame anatende elitunga.
3 Yokame woyo omonisa ekanya
ya Nyambe ni sifekiso esi ali mwa
sonyene, kame a shimba einu yonje
mu liywi no maata aye. Aba ana ku-
mana okukenisa eibi, sebeli oikala ku
lyooko no silyo lya Nyambe no maata
onje naku wilu.

Okuneneba kwa Mwana Nyambe

4 Kakuli yo bita amangeloi ku
maata no kuneneba, simba elitina
elyo ana biwi ni lya utokwa onene
okubitelela oo.
5 Kakuli ku lingeloi li bine eli a
naamba Nyambe nji,
“Tiwe Mwanange,
balelo kame nina futuka Sitowe.”
Simba kame libine elingeloi eli
anambele Nyambe nji,
“Kame sani tende Sitowe,
mi yonyene kame satende
Mwanaye.”
6 Mi kame aba sa lite mwanaye no
mweli mu litunga, sebeli wamba nji,
“Mulesele amangeloi onje a Nyambe
amu lumbeke.”
7 Nyambe ku mangeloi onje kame
ana kwamba nji,
“Anyine otenda amangeloi aye
emebo,
mi abika aye kame aatenda
amalimi no mulilo.”
8 Kono kwa Mwanaye kame aamba
nji,
“Olubona lowe, wene Nyambe, ni
lwakuta oku no kwaabwa!
Omulamu wowe Mbumu no
kuluka omulamu no mubuso
wowe no kuluka.
9 Kame osinga esi no kuluka, mi kame
otimbile eyi no kwaluka.
Abo cwale Nyambe, Nyambe wowe,
kame ana waa wene
ni maati no ku wabelelwa onene,
kame oli beulu no alikani.”
10 Kame sebeli wamba nji,
“Weene, Mbumu, ku matatekelo
kame ona kuumba elitunga,
mi amawilu kame atendile
omusebezi no maoko owe.
11 Eyo yonje mba ibu, kono wene
mbusiyala,
yonje mba ikulubala kanyi
esikumango.
12 Mbu ipungu kanyi mukanjo,
mi mbai futuka.
Kono wene mbusiyala kanyi omo
oikalele,
mi emyaka yowe ka itamba
kubwa.”
13 Kono ku mangeloi libine anambele
nji,
“Oikale ku lyoko lyange no silyo,
oku twala abo sa ni tende eiila
yowe
esipula no malyatelo no
makondo owe.”
14 Kasanji onje amangeloi kame
atendile emebo eyi isebeleza
Nyambe, eyi itumiwangwa oku
sebeleza awo sawane okuyoyisiwa?

2

Okuyoyisiwa no Kuneneba

1 Mulibakaelyo, kame tu fanena
oku tokomela onene eyi tu na yupu,
nji cwale tulese okutundamo.
2 Kakuli nji eliñusa linambiwa ku
mangeloi neli lya niti, mi onje awo
ana kuulwa oku li kuteka ni ku likana
nakuwana ekoto ina kwaafanena.
3 Ngasibine satu banduke nji tu
keshebise okuyoyisiwa no kuneneba
oko? Na likwambiwa oweli kwa
Mbumu, mi na tuku lyambeliwa
kwaawo ana kwiyupa kwa yonyene.
4 Nyambe niyonyene sebeli oon-
goteteta okuba oupaki woo mu isupo
ni mu timakazo ni inu no kukomok-
isa mu timpo no Mebo No Kukena

titabiwa okukumanena nomu asingela yonyene.

Woyo Otu Twaletela ku Kuyoyisiwa

5 Kakuli kasa ku mangeloi oko
Nyambe ana ku beeka elitunga elyo liiya, elyo twamba.
6 Nai kwambiwa kunjili nji,
“Omunu anyine nji umu puluke,
Simba omwana munu anyine,
nji umu babalele?
7 Kame ona mubi okwikala kunji no
mangeloi enako icana,
kame onamu fuku ekuwani no
kanya neyi noku kutekiwa,
8 mi kame obeeka einu yonje
kunji no makondo aye.
Cwalehe, aba abekile einu yonje munji yaye, ka si siya esinjii esi aulwile oku beeka mu maata aye. Nabakulingeso, katu simona kale nji einu yonje kame ili mu maata aye.
9 Kono kame tu mona Jesu, yonyene woyo ona ku bekiwa ba nako icana kunji no mangeloi, mulibaka no lifu ana yupu okukola kwalyo, kame afukilwe ekuwani no kanya ni likute mulibaka no ku yandela elifu, nji cwale mulibaka no sishemo sa Nyambe, na fele aanu onje.
10 Kakuli kame kuna kulukela nji Nyambe okubitela mwa yonyene ni kwa einu yonje iikaleko, mukulita aana no kupula mu kanya abo okubitela mu muyando aye, mbaa tweletele mukuyoyisiwa no niti.
11 Kakuli yonyene osi kukenisa nawo asiku kenisiwa, onje Sitoo ni mumweya. Mulibakelyo ka ene okwaa isana abaange.
12 Cwale aba aamba nji,
“Kame sa nambele abaange elitina
lyowe,
Kame saniyeme wene mukaci no
mukopano.”
13 Mi kame sebeli wamba nji, “Kame sa ni mu sepe.” Mi kame sebeli wamba nji, “Ya mene uno, naana ana nibi Nyambe.”
14 Cwalehe abo aana omu aku tabela mu lutu ni mu unyinga, mu mukwanongeso ni yonyene nashimbi kuunu ukufekile, nji cwale mu lifu lyaye asinye woyo oli ni maata no lifu, yonyene diyabulozi,
15 mi aliulule aanu onje awo ana ku yoya omoyo woo wonje mu ubika no kucila elifu.
16 Niti luli kasa mu ku tusa amangeloi, kono kame aneyi mu kutusa olusika lwa Abulahama.
17 Mulibakelyo neli nji afanene okutendiwa kanyi ainaye mu likute lyonje, nji cwale atende omupulisita munene no makeke ni kusepahala mu sebelezo ya Nyambe, oku tenda esitabelo no tifo no ibi no aanu.
18 Kakuli kanyi yonyene aba ana kuyanda ni kwetekiwa kame atwesa okutusa awo aetekiwa.

3

Jesu Wa Kuneneba okubita Mushe

1 Cwalehe, anyi abaange no kukena, anyi mu tabelwe ku kwisanwa na ku wilu, mu lemuhe Jesu, omutumiwa ni mupulisita mukulu no tumelo yetu eyi twamba.
2 Na kusepahala kwa woyo ona kumu keta, kanyi ngeeso Mushe aba ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe.
3 Kakuli Jesu kame akutekiwa onene mu kanya eyi ibita Mushe kanyi omuyaki no ndoo aba akutekiwa onene okubita endoo.
4 Kakuli endoo einjili ni injili kame ili ni munu ona kwiyaka, kono omuyaki no inu yonje Nyambe.
5 Cwale Mushe kame ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi omubika, aba ana ku paka einu eyo ina ku fanena okwambiwa kulubala.
6 Kono Kilesite na kusepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi Omwana. Cwale aci kame tuli asindoo yaye nji kame toongoteta mu tumelo yetu ni ukukumusa mu sepo yetu.

Emamela Kwawo no kwa Pumena

7 Abakulingeso, kanyi Emebo No Kukena aba yamba nji,
“Balelo aba mu yupa eliywi lyaye,
8 mu lese oku tatafaza emicima
mu ku futuka,

kanyi ba liywaa liya mu na kwetekiwa
mu lihalaupa.

9 Omo anjekulyenu aba ana ku neteka,
mi kame ana mono emisebezi yange ba myaka makumi anee (40).

10 Mulibakaelyo kame nina kutinisiwa ku lusika olo ni kwamba nji,
'Kame ayauluka enako yonje mu micima yoo,
Mi kasi limuka etindila tange.'

11 Kanyi aba ni kweta mu kutweba kwange nji,
'Ka tamba okwingena mu pumulo yange!' "

12 Abaange mu tokomele, omunjili kwaayi alese okulumelela okwiiba ni mucima no kwapumena okumi twaletela okutunda kwa Nyambe no ku yoya.
13 Kono mu kususuweze omunjili ku munjili mu liywaa ni liywaa, konji fela aba liisaniwa balelo, nji kuulwe kwaanyi woyo so tatafala omucima mu ku komiwa ku sibi.
14 Kakuli kame tuku tabela mwa Kilesite, konji aba satuleme etumelo yetu no weli mu koongola okutwala ku mamaneneno.
15 Eileminwe okwambiwa nji,

"Balelo aba mu yupa eliywi lyaye,
mu lese oku tatafaza emicima yenu,
kanyi mu kufutuka kwenu."

16 Anyine awo ana kuyupa mi sebeli amu shamaeta okumulwisa? Kasa nji neli onje awo ana ku tunda mu Egepita munji no ketelelo ya Mushe?
17 Mi anyine awo ana kutinisa Nyambe emyaka ina kukwana makumi anee? kasa nji neli awo ana kutenda esibi awo etinyutu too natikukwela ni kufa mu lihalaupa?
18 Mi kwa nyine awo ana kwetela nji katamba okwengena mu pumulo yaye, kono neli kwawo ana kuulwa oku mukuteka.
19 Cwale kame tumona nji kasi kutwesa okwingena kakuli kasi kupumena.

4

Epumulo no Anu a Nyambe

1 Cwalehe, abo esepiso no kwingena mu pumulo yaye aba isiliko, tu cile, mwendi anjili mwaanyi mba atuliwa ba ku kwangwa oku keela bo.
2 Kakuli eyambo no kuwaba eyo, nai kwiiya kwaaci, kanyi omo unakwiyela kwa onyene. Kono eliywi ana ku yupa kali sikwa tusa esinjili, kakuli kalisikuwana ni tumelo kwawo anakuliyupa.
3 Aci asi kupumena, kame tu ingena mu pumulo yaye, kanyi omo anambele nji, "Kame ni na ku nungu oluci mu kutweba kwange nji, 'Katamba okwingena mu pumulo yange!' "
simba nji emisebezi yaye naba ina kubwa oku tundelele ku matatekelo no elitunga.
4 Kakuli kame kuli abanjili aba ana talusa eliywaa no utanu ni twiili (7) nji, "Nyambe kame ana pumula ku misebezi yaye yonge mu liywaa no utanu ni twiili (7)."
5 Mi kame musibaka esi kame anamba nji, "Ka tamba okwikala mu pumulo yange."
6 Cwale kakuli kusi siyalile esibaka no aanu anjili okwingenamo, mi awo ana kusepisiwa oweli kasi ingena, mulibaka no kwa pumena,
7 Nyambe na ku suma eliywaa linjili kame nji, "Balelo," mi sebeli olyamba mwa Dabida, aba kuna kubita enako no kuleba, omo kuna kwambeliwa kale,
"Balelo, aba mu yupa eliywi lyaye,
mulese okutatafaza emicima yenu."
8 Kakuli nji Joshuwa, kambe kame ana kwaaba epumulo, kambe Nyambe kasi kwamba eliywaa lindina.
9 Abakulingeso, kame kusili ni pumulo no liywa no utanu ni twiili eyi isiyalele aanu a Nyambe.

10 Kakuli woyo oingena mu
pumulo ya Nyambe, kame apumula
ku misebezi yaye kanyi Nyambe omo
apumulele ku yaye.
11 Cwalehe tulwele okwingena mu
pumulo eyo, nji kuulwe omunjili
okukwangwa mundila imweya no
kwa pumena.
12 Kakuli eliywi lya Nyambe nilya
kuyoya ni maata, lya kutweba
okubita omukwale no kutweba ku
maneku ayili mi kame li cuula
oka keela ku matabelo no mebo ni
mucima, ni ku mawaneno no ifuba
ni ku mooko, mi kame lyatula mu
wangu amaikuto ni minahano no
mucima.
13 Mi balubala lwaye kakwisa
esumbiwa eso siku shwekile, kono
yonje kame ili aba nolikena ni ku-
monahala ku miyo aye woyo satuku
tambwele twenyene kwa yonyene.

Jesu Omupulisita Omukulu

14 Cwale aba tuli ni mupulisita
omukulu, woyo ona ka kubita mu
mawilu, yonyene Jesu Omwana
Nyambe, tuongolele mu kwamba
etumelo yetu.
15 Kakuli woyo tuli naye, kasa
mupulisita mukulu woyo no kwatu
yupela okukola mu mifokolo yetu,
kono yonyene woyo mu ndila yonje
na kwetekiwa kanyi aci, kono yo
kakwite sibi.
16 Cwale tu shetete mu undume
inene ku lubona lwa Nyambe no
sishemo, nji tu tambule amakeke ni
sishemo mi tu tusiwe mu nako eyi
ifanena.

5

1 Kakuli omupulisita omukulu
yonje ona ketiwa mukaci no aanu
na bekiwa nji aimanene aanu kwa
Nyambe, okulita etimpo ni itabelo
mulibaka no ibi.
2 Kame atwesa okutenda osi-
macaba naa ayauluka ni kwayupi-
sisa kakuli ni yonyene kame afokola.
3 Mulibakelyo kame anungilwe
okulita esitabelo no ibi yaye kanyi
eyo no aanu.
4 Mi kakwisa omunu otwesa
okuketa nuukuba elikute yonyene,
kono kame ana isaniwa kwa Nyambe
kanyi Aluni omo ana kwisanenwa.
5 Cwale ni yonyene Kilesite ngeeso,
kasi ku kununeka yonyene nji aku
tende omupulisita mukulu. Kono
kame ana beekiwa kwa yonyene
woyo ona kwamba kwa yonyene nji,
Tiwe mwanange,
kame nina tende sitowe balelo.
6 Kanyi omo ana kwambela kame mu
sibaka sinjili nji,
“Tiwe omupulisita na mu tinako no
kwabwa,
kanyi omo ana kutendela
Melekisendeki omupulisita.”
7 Mu maywaa no unu waye
Jesu sebeli olapela ni ku kumbela
ni kukuwa onene ni myoti, kwa
yonyene woyo otwesa okumu yoyisa
okutunda mu lifu, mi nakuyupiwa
kwa Nyambe mulibaka no ulapeli
waye.
8 Simba nji neli Mwana, na
ku kwiyeta elikute okubitela mu
mayando ana ku yanda.
9 Mi cwale aba anaku tendiwa
woyo no ku petahala, sebeli otenda
amatatekelo no kuyoyisiwa no
kwabwa kwawo onje amukuteka.
10 Nyambe na kumu beeka
omupulisita mukulu kanyi omo ana
kwikalela Melekizedeki omupulisita.

Etemuso mulibaka no kusiya Etumelo

11 Mulibaka no eyi kame tukwite
eino kupula no kwamba kono yaku
bambaba okwitalusa, kakuli kame
muna kesheba kukuyupa.
12 Kame munafanene okutenda
aiyeti ba nako ino, mu si saela omunu
oku miyeta kame amatatekelo no
tituto ta maywi a Nyambe. Kame mu
saela amawe, kasa eilya no kongola.
13 Kakuli omunu yonje woyo oyoya
ba mawe osikwiyeta mu liywi no ku-
luka, kakuli osili mwanukana.
14 Kono eilya no kongola yaa
kulu, awo akwiyetile oku keta eino
kuwaba kweyi no kwiiba.

6

1 Cwalehe tute kuuso kututo no
kukula mu tingana mi tusiye etituto
no liñusa no ulapeli. Tulese okusuma
kame omutomo no kufutuka oku-
tunda ku misebezi na mbulwa tuso
kono tupumene mwa Nyambe,
2 nou no tuto no tikolobezo
ni kubeeka amaoko, okwinguka
nwaafu ni katulo no kuta oku no
kwaabwa.
3 Cwale esi mba tu sitende nji
Nyambe mba sipumenene.
4 Kakuli ka ku twesahala kame
okuukela ku kubaka awo ana ku
monyekelwa kamweya awo ana
eteke empo na kuwilu mi kame ana
tabelwa ku Mebo No Kukena,
5 mi kame ana eteke ouwa no liywi
lya Nyambe ni maata no mamane-
neno awo aiya.
6 Nji nakwi mutumelo yoo,
kakutwesahala okwausa ku kubaka
kame kakuli kame angongotela
Omwana Nyambe kame ba mubonda
woo ni ku mwenisa patalaza.
7 Kakuli omumbu ona lokiwa
onene ku mbula eyo ina ku lokeli-
wabo ni ku lita eimena no kulya eyo
itusa awo ana ilimi mba utambula
embuyoti okutunda kwa Nyambe.
8 Kono nji kame ubeka emikona
ni moopu, kaukwite tuso mi kame
oli bebi ni kukutiwa amamaneneno
kame so ciñiwe ni mulilo.
9 Asingiwa, ababo twamba ngeso
mu taba yenu, kame tu kwela kweyi
no kuwaba eyo iyoyisa.
10 Kakuli Nyambe kakwite saluluti,
nji a pulame emisebezi yenu, ni lilato
eli muna monisa kwa yonyene muku
tusa aanu a Nyambe no kukena eyo
mane mu sitenda.
11 Mi kame tulakaza nji omunu
yonje mwaanyi amonise okutuku-
falelwa okulemuha esepo no kwiyala
okutwala ba mamaneneno.
12 Nji cwale mulese okutenda ano
kububa, kono mufanikete awo ana
wana oku yola etisepiso, mu tumelo
ni kutatelela.

Esepiso ya Nyambe no Niti

13 Kakuli Nyambe aba ana kuba
Abulahama esepiso, kakuli kakwisa
omunjili no kuneneba woyo saetele
sebeli okweeta yonyene.
14 Seli wamba nji, “Luli mba niku
fuyola mane ni kupulisetwa.”
15 Mi cwale Abulahama sebeli
otatelela mu kongola, mi sebeli
obiwa esi ana ku sepisiwa.
16 Kakuli aanu kame aeta mwa
woyo no kuneneba okwa bita, mi
oku nunga oluci no ngeso ku ma-
maneneno kame lulita okumana
etiñananyi.
17 Cwale Nyambe aba alakaza oku
monisa omulelo waye onene kwawo
sa yole esanda no sepiso nji kau-
tamba oku futuka, kame aongoteteta
ni luci,
18 nji cwale mu inu yiili eyi no kwa-
futuka mwa yonyene nji Nyambe ka
twese okwamba amapwa aci tute ku-
sicilelo ku ku yoyisiwa kame tu fa-
nena okwikala ni susuwezo inene
tuleme mu kongola esepo eyi ibek-
ilwe balubala lwetu.
19 Kame tu kwite esi kanyi eniti ni
kongola no linjanga no wato no moyo
esepo eyo ingena mukaci no lwambi
no sisilelezo konji ku linjaliya.
20 Omo Jesu ana ku tangetele kanyi
omutwaleteli mu kutwimanena,
ana beekiwa okutenda omupulisita
mukulu okuta oku no kwaabwa
kanyi omo ana kuikalela Melekizen-
deki omupulisita.

7

Melukizendeki Omupulisita

1 Kakuli uyu Melekizendeki om-
bumu wa salemu omupulisita
wa Nyambe oli beulu, sebeli
okuwaniketa ni Abulahama yo uka
okutunda mu kwibaa aambumu mi
sebeli omu fuyola,
2 mi kwa yonyene Abulahama se-
beli omuba esi no likumi ku inu
yonje. Yo no weli oku tolokiwa elitina
lyaye nji, “Ombumu no kuluka” mi
kame yo mbumu wa Salemu, oku-
talusa nji, “Ombumu no kozo.”
3 Melekizendeki kakwite sitaye
simba inawaye, simba olusika mi
kakwite amatatekelo no maywaa
simba amamaneneno no moyo, kono

kame afekile Mwanaye Nyambe sebeli otwalelela oupulisita okuta oku no kwaabwa.
4 Ko mumone okuneneba kwaye, Abulahama onjekulyetu no kulimukiwa onene sebeli omuba esi no likumi ku inu ana kuhapa.
5 Mi awo aana a Lebi atambula oupulisita kame ana biwi etaelo mu mulawo okushimba eyi no likumi kwaanu eyo itunda kwa boo, simba nji nonyene aa kame atunda kwa Abulahama.
6 Kono uyu mulume no kwatunda ku lusika loo na ku tambula eyi no likumi okutunda kwa Abulahama ni ku mu fuyola, woyo yonyene ona kutambula etisepiso.
7 Abo kakwisa oku hakanyeha nji woyo oba embuyoti wa kuneneba kwa woyo otambula embuyoti.
8 Bano eyi no likumi kame itambuliwa kwaanu afa, mundila injili woyo ona itambula yonyene kame apakiwa nji kame ayoya.
9 Cwale omunjili mba fanene okwamba nji Lebi yonyene woyo otambula esi no likumi, na teneke esi no likumi okuta mwa Abulahama.
10 Kakuli abo Melekisendeki aba ana kukuwana ni Abulahama, Lebi yosili mu lipumo lya njekulyaye.
11 Cwale nji okupetahala kame kuna sumiwa ba upulisita no lusika lwa Lebi kakuli munji no upulisita ou, aanu kame atambula omulawo, cwale kautokwa owo oli bo okubeeka omupulisita omunjili kanyi Melekizendeki mu upulisita, okubita omunjili ona isaniwa kanyi Aluni?
12 Kakuli aba kuna futuliwa mu situlo no upulisita, kame ku fanena oku futuliwa ngeso mu mulawo.
13 Kakuli omunu woyo twamba eyaye niwa mushobo mundina, mi kakwisa omunu no mushobo owo ona sebeze ba aletale.
14 Kakuli kame kulimukiwa nji Ombumu wetu kame atunda mu mushobo wa Juda, mi owo ouli omushobo ana ku ulwa okwambabo esinjili Mushe kweyi no upulisita.

Omupulisita Omunjili okufekile kanyi Melekizendeki

15 Mi etaba eyi kame imonahala eniti luli ni ku bitelela, ababo ku neyi kame omupulisita omunjili woyo okufekile ni Melekizendeki.
16 Woyo ona beekiwa oupulisita, kasa okukumanena mulibaka lya njekulyaye, kono mulibaka no maata no moyo no kwaabwa.
17 Kakuli na ku pakiwa eyaye nji,
“Tiwe omupulisita okuta oko no kwaabwa, kanyi omo anakutendela Melekizedeki.”
18 Cwale ku lineku linjili, na ku beekiwa kunyonga omulawo no weli, mulibaka no kufokola mane ni kulwa etuso kwawo.
19 Kakuli omulawo kausitenda esinu no kupetahala, kono mu sibaka sawo kame ku neyi esepiso no kuwaba luli, eyi itu sheteta abeebi kwa Nyambe.

20 Mi eyo ka isi tendiwa oku nambulwa okweeta.
21 Kandi a pulisita nakunyima kame ana bekiwa oku ulwile okweeta, Kono Jesu kame ana bekiwa mu kweeta nji,

“Ombumu na ete,
mi ka tamba kufutuka mu minahano yaye,
Tiwe omupulisita no tinako no kwa abwa.’ ”

22 Esi kame simonisa nji, Jesu kame atendile opaki no oulikani ou ubita ou no weli.

23 Aapulisita nakunyima neli ano kupula, kakuli elifu na li kwa kwangwisa okwikala enako ba musebezi no upulisita.
24 Kono yonyene kame aikala mu tinako no kwaabwa mi cwale mbatende omupulisita okuta oku no kwaabwa.
25 Mulibakelyo, kame a twesa oku yoyisa munako yonje ao aiya beebi kwa Nyambe mwa yonyene, yo yoya enako yonje okwa lapelela.

26 Mi kame kutu lukela nji twikale ni mupulisita no ngeso, no ku kena, woyo no kwanyazahala, woyo oku tabile naa sikutenda eibi, woyo otulekilwe beulu no mawilu.

27 Katende kanyi omu ana ku tendela apulisita anjili no akulu, mu liywaa ni liywaa oku lita amatabelo, oweli saye mulibaka no ibi yaye, bokame kame alita eino sicaba. Esi, kame ana si tende ka mweya mi na kubu, enako ana kutende esitabelo yonyene.
28 Niti luli omulawo kame u beeka ba upulisita no ku neneba aanu no ku fokola, kono eliywi nokweeta elyo lineyi oweli okubita omulawo, kame libeeka Omwana woyo onatendiwa no kupetahala okuta oku no kwaabwa.

8

Jesu Omupulisita Omukulu no Ulikani no Ubya

1 Cwale etaba no mu yambo twamba ninji kame tuli ni mupulisita omukulu, woyo oli ku Lyoko no silyo no lubona no maata onje ombumu mu liwilu.
2 Omubeleki mu sibaka no kukena ni tende no niti eyo kaisisumiwa mu maata no munu kono a Mbumu.
3 Kakuli omupulisita omukulu naketiwa nji abe etimpo ni itabelo mulibakaelyo kame ku fanena nji uyu omupulisista mukulu ni yonyene ngeso alite esinjili no nubu.
4 Cwale nji osili bano ba litunga, kambe katendile omupulisita kame kakuli kwaali apulisita awo atundisa etimpo okukumanena ni mulawo.
5 Alemine okutenda emisebezi eyi ili esifekiso ni mwiinda naku liwilu, kakuli abo Mushe yo saela okuyaka etende, kame ana ku laelelwa kwa Nyambe aba ana kwamba nji, “Omone nji kame otenda einu yonje okukumanena ku inu eyi ona kumonisiwa ba lilundu.”
6 Kono kanyi omo kwikalele, Jesu na biwi esitulo eso no utokwa onene okubitelela eyi no kale kanyi oulikani aimanena ni wakuwaba, kakuli kame ina beekiwa ba tisepiso no kuwaba.
7 Kakuli nji oulikani no weli kambe kawa si nyaziwa, kambe kakwisa esibaka no ulikani no wiili.
8 Kakuli Nyambe na wana oufosi kwa onyene aba amba nji,
“Amaywaa kame aiya, kame kwamba Ombumu,
Aba sani kuleme oulikani no ubya na sindoo ya Isilaele na sindoo ya Juda.
9 Kasa kanyi oulikani ni na ku kulema na njeku lyoo,
ba liywaa aba nina kwalema ni Lyoko okwa twaletela okwatundisa mu naha no Engepita.
kakuli kasi ku twalelela mu ulikani wange,
mi cwale kanisi kwaateteta, kame kwamba Mbumu.
10 Cwale, ou wo kame oulikani sani kuleme na sindoo ya Isilaele
munyima no maywaa awo, Kame kwamba Ombumu.
Kame sani ingenyeke emilawo yange mu tingana too,
ni kwiñola ba micima yoo.
mi kame sa ni tende Nyambe woo,
mi onyene atende aanu ange.
11 Mi katamba okwiyeta omunu yonje ni mwabaye,
simba omunu ni minaye okwamba nji,
‘Olimuke Ombumu.’
kakuli onje mbani limuka,
okutangisa ku mwanukana okutwala ku mukulu.
12 Kakuli kame sani ikale ni makeke ku uyi woo,
mi kani tamba oku puluka eibi yoo kame.
13 Mu kwamba oulikani no ubya, kame aamba owu no weli nji kaukwite tuso, mi esi sihonehile niku kulwa etuso kame sili bebi ni kubwa.

9

Elitunga ni Liwilu kame Ilumbeka

1 Cwale oulikani no weli ni wonyene kame una kwikala ni milawo no sebelezo no kulumbeka ni sibaka no kukena namu litunga.
2 Kakuli kame ku naku yakiwa etende, eyi no kuleba, omo kuna kwikala olutala no lambi ni tafule ni sinkwa no aana a Mbumu kame sina kwiisaniwa nji Esibaka no Kukena.

3 Mi ku linjaliya no lwambi no wiili
kame kwimanine etende isaniwa nji
Esibaka no Kukena Onene.
4 Omo kame kuna kwikala ni ale-
tale no gauda eyi iciñelwa ensense, ni
aleka no ulikani eyi ifukilwe egauda
ku maneku onje eyo ikwite aleka no
gauda kame ku na ku bekiwa aka-
coo no gauda aka kali ni maana, mi
omulamu wa Aluni ona kushoshela
amamuna ni matapa no mawee no
kupatama bañolilwe oulikani.
5 Beulu kame kuna kwikala
celabimu no kanya eyi iukumele
esitulo no makeke, eyi no inu eyo
katutwese okwamba mu utungi.

6 Einu eyo aba ina lukisiwa ngeso,
apulisita sebeli atwalelela okwin-
gena mu tende no weli alemine
okutenda eyi no misebezi yoo.
7 Kono mu tende no wiili, konji
omupulisita mukulu yo ingenamo
kono kamweya mu mwaka mi oku-
ulwile okwashimba ounyinga owo
atenda esitabelo sa yonyene ni sa
ufosi no aanu.
8 Mweyi, Emebo No Kukena kame
ina monahalisa nji endila no ka in-
gene mu Sibaka no Kukena onene
kaisi yatuluka kale kakwisa taba oku-
mona nji etende no weli isi imanine.
9 Eyi itendile esisupo no nako no
bano. Okukumanena ni tukiso eyi,
etimpo ni itabelo eyo ibiwa kaitwese
okupetahalisa elizwalo no asikulum-
beka,
10 kono kame itendiwa feela ni ilya
ni kunwa ni inu no kupula eyi ifa-
nena olutu no unu okutwala ba nako
no kufutuka no ubya.

11 Kono Kilesite aba ana ku mon-
ahala yooli omupulisita mukulu no
inu no kuwaba eyo ineeyi, cwale mu
kuneneba ni tende no kupetahala
onene eyo nokwayakiwa ni maoko
eyi itendile nji kasa no litunga lino.
12 Cwale Jesu kame ana kwinge-
nangamo kamweya feela mu Sibaka
no Kukena yo kashimbile ounyinga
no tupuli ni tunamani kono ni un-
yinga waye owo ulita etiululo no
kwaabwa.

13 Kakuli nji okukwawiwa no aanu
no kwakena ni unyinga no tupuli
ni tiñundi ni mute no kanamani
no sitole no ngombe esitabelo no
kukenisa olutu,
14 ngasibine sakwikale ku unyinga
wa Kilesite! yonyene mu Mebo
no kwaabwa, naku kutenda esita-
belo no kwa nyazahala kwa Nyambe,
nakenisa elizwalo lyenu okutunda
ku misebezi no kufa nji tu sebeleze
Nyambe no kuyoya.
15 Cwalehe Kilesite yo mwimaneni
no ulikani no ubya, nji cwale awo
ana isaniwa atambule okuyoola
esanda ana ku sepisiwa kakuli elifu
lina kutendahala na likwaa liulula
okutunda kwiinu no kwiiba ina
kutendiwa mu ulikani no weli.
16 Kakuli abo aba kuli oupaki no
kuñoliwa, elifu lya woyo ona iñolo
kame lifanena oku pakiwa.
17 Kakuli oupaki kame osebeza
ba nako no lifu, kakuli kakukwite
amaata abo woyo ona tende ngeso
yosiyoya.
18 Mulibakelyo oulikani no weli ni
wonyene kausi kutendiwa no kwa
ulwa ounyinga.
19 Kakuli Mushe aba ana ku mana
okuba etitaelo tonje no mulawo
kwaanu onje, sebeli oshimba oun-
yinga no tunamani nou no tupuli
okuwaneka ni meyi, ni wanda ona
basiwa omucaa, ni haisopu sebeli
okwaa ebuka no mulawo bamweya
ni aanu onje.
20 Cwale sebeli wamba nji, “Ou
ounyinga no ulikani ana ku laela
Nyambe kwaanyi.”
21 Cwale ni mundila imweya sebeli
okwaa etende ounyinga bamweya ni
inu yonje ana kukutusisanga mu ku-
lumbeka.
22 Niti luli, munji no mulawo kainu
yonje ina kukenisiwa ni unyinga, mi
aba kuulwile okwiita ounyinga kak-
wisa okulemenwa no ibi.

Esitabelo sa Kilesite kame situndisa Eibi

23 Abakulingeso, na ku kufanena
okufaniketa eyi na ku liwilu aba ina
ku fanena oku kenisiwa mu mukwa

owo, kono eyi na ku liwilu ikenisiwe ni matabelo abita ano.
24 Kakuli Kilesite kasi ingena mu Sibaka No Kukena esi sitendilwe ni maoko, so nyene esifekiso sa woyo fela no niti, kono na ingene mu liwilu lyonyene, nji cwale akamonahale balubala lwa Nyambe mu kutwimanena.
25 Simba kasa nji aku tende esitabelo mu kuukela, kanyi omupulisita omukulu aba aingena mu Sibaka No Kukena mu mwaka ni mwaka, yo lemine ounyinga ou utendile nji kasa waye,
26 kakuli cwale kame ana yanda aka no kupula okutunda ku matatekelo no litunga. Kono kanyi aba kulingeso, na kumonahalanga kamweya nakubu ku mamneneno no nako okutundisa esibi mu ukutenda esitabelo yonyene.
27 Cwale kanyi aba kuna laelwe nji aanu onje kame safe kamweya, munyima okubinda sa kwiiye ekatulo.
28 Cwale Kilesite ona kutendiwa esitabelo kamweya okutundisa eibi no aanu no kupula kame sa monahale aka no wiili, mi kasa mu kutundisa eibi kono mu kuyoyisa awo amutatelela onene.

10

1 Kakuli omulawo wa Mushe kame uli ni mwinda fela no inu no kuwaba eyi iiya, kasa lutu luli no inu. Ka sitwese oku tenda, mu sitabelo sikufekile eso atwalelela okuba mu mwaka ni mwaka okupetahalisa awo asheteta beebi.
2 Kambesi ngeso, amatabelo kambe naku lezeliwa oku litiwa? Kakuli abo aa asikulumbeka Nyambe aba ku na mana okwa kenisa, kakwite amaikuto no sibi.
3 Kono mu itabelo eyi kame kuli esi pulukiso no sibi mu mwaka ni mwaka.
4 Kakuli kaku twesahala nji ounyinga no tiñundi ni tupuli otwese okutundise eibi.
5 Mulibakelyo Kilesite enako ana kwiya mu litunga, kame ana kwamba nji,
“Ka usi singa esitabelo simba enubu,
kono kame onani lukisete olutu.
6 Ka uwabelelwe esitabelo no kucinyiñiwa ni mulilo,
simba esitabelo no sibi.
7 Cwale kame naamba nji, ‘Kame ni neeyi,
mu ku tenda eso si singwa kwa wene, Nyambe wange,
kanyi omo iñolelwe eyange mu buka no muputo.’ ”
8 Aba ana kwamba yonyene nji, “Simba osinga simba okutenda eyi no mwelembo mu itabelo ni tinubu, etinubu no kucinga ni tinubu no sibi.” eyi kame ibiwa okukumanena ni mulawo wa Mushe.
9 Cwale sebeli wekeza nji, “Nyambe, kame ineeyi mu kutenda esi si singwa kwa wene.” Kame ana ku tundisa eitabelo no weli nji kubekiwe esi no wiili.
10 Mi mu libakaelyo ana kusinga Nyambe, na tukenisiwa mu sitabelo no lutu lwa Jesu Kilesite esi sina tendiwa kamweya mi nakubu.
11 Mi omupulisita yonje kame aimana okutenda omusebezi waye mu liywaa ni liywaa okutundisa esitabelo no kukufeka, eso suulwa okutundisa eibi.
12 Kono Jesu Kilesite aba ana oukutenda esitabelo ba nako imweya mulibaka no ibi, sebeli oka ikala ku lyoko no silyo lya Nyambe,
13 oku tatelela konji abo eila yaye aba saikatendelwe esipula no malyatelo no makondo aye.
14 Kakuli mu sitabelo saye simweya, kame ana tende aanu okupetahala enako yonje awo ana kenisiwa.
15 Mi Emebo No Kukena ni yonyene kame itu pakela mu taba eyo. Kakuli munyima no kwamba nji,
16 “Ou oulikani sani kuleme noo,
munyima no maywaa awo, kame kwamba Ombumu.
Kame sani beeke emilawo yange mu micima yoo,
ni kwiñola mu tingana too.”
17 Cwale sebeli weekeza okwamba nji, “Ka ni tamba oku puluka eibi yoo ni uyi woo.”

18 Cwale aba kuli ouku lemena, ka kutendiwa kame esitabelo sinjili mulibaka no sibi.

Okuisana no ku Kongota mu Tumelo Mwa Nyambe

19 Cwalehe, abaange, aba tuli ni undume no kwingena mu Sibaka no Kukena Onene mulibaka no unyinga wa Jesu,
20 mu ndila no ubya ni kuyoya, eyo ana tu yatulwele mulibaka no lwaambi okutalusa nji, mu lutu lwaye.
21 Mi simba nji kame tuli ni mupulisita munene woyo obeekelwe oku busa endoo ya Nyambe,
22 tu shetete ni micima no niti, ni tumelo no kwiyala, ni micima yetu no eyi ikenisitwe ku inu no uyi, elizwalo ni tinyutu tetu tiyowisitwe ni meyi no kukena.
23 Tuleme mukongola mu kwamba eyi no sepo yetu me tu ulwile okutantalika, kakuli woyo ona tu sepisa ni wa ku sepahala.
24 Tuku babalele omunjili ku munjili mu lilato ni mu misebezi no kuwaba.
25 Tule okukana oukuwana bamweya, kanyi omwatendela anjili, kono tuku susuweze omunjili ni munjili onene kanyi omo mumonena nji eliywaa lya Mbumu kame lili beebi.
26 Kakuli nji kame tutenda esibi no ka mabomu munyima no ku limuka eniti abo kakwisa esitabelo sisiyalele no kulemena eibi.
27 Kono tucile enako no katulo ni kutweba no mulilo owo so cinge awo asi tingananyi.
28 Omunu ona ku shwaula omulawo wa Mushe, kame aibaiwa yo ka yupelwe amakeke mu upaki no aanu ayiili simba aatu.
29 Ka koto ikumana babine eyo munahana eyo sawane woyo ona ku shwaula Omwana Nyambe ni ku nyefula ounyinga no ulikani owo ana kukenisa ni ku tinisa Emebo no sishemo?
30 Kakuli tu mulimuke woyo ona kwamba nji, “Okuuseta ni kwa nge, time sa ni teneke.” Mi kame, “Nyambe yo soatula aanu aye.”
31 Oku kwela mu maoko a Nyambe no ku yoya ni sinu no ku cilisa.
32 Kono mupuluke amaywaa no weli, munyima no kumonyekelwa, kame muna kukoongota ku mayando.
33 Abanjili kame muna kushubulwangwa epatalaza mu ku anguliwa ni ku yandisiwa, mi abanjili kame muno kutabela ku utata nwawo atendiwa ngeso.
34 Kakuli kame muna kwikala ni sishemo kwawo anungilwe mi kame mu wabelelwa okutambula okusinya esifumu senu, kakuli kame mu limukile mwenyene eyi no kuwaba, esinu eso siikala okuta oku no kwaabwa.
35 Cwalehe mulese okuyumba oundume wenu owo oli ni mupuzo no kuneneba.
36 Kakuli kame mu fanena oku tundamena, nji cwale mutende esi si singwa kwa Nyambe ni kutambula eso muna sepisiwa.
37 “Kakuli kusi siyalele enako icana,
mi yonyene woyo oiiya kame saiye
mi katamba oku liyeha.
38 Kono ange ano kuluka kame sayoye mulibaka no tumelo,
mi nji kame aukela munyima,
Omoyo wange kauwabelelwa mwa yonyene.”
39 Kono aci katuli kwawo aukela munyima mi kame asinyehile, kono aci kame tuli kwawo ali ni tumelo ni kuteula emyoyo yoo.

11

Etumelo

1 Cwale etumelo eniti no inu eyo tusepa niku kolwa eyi no kwa monwa.
2 Kakuli mulibaka no tumelo aanu na kukale Nyambe nakwatambula.
3 Mulibaka no tumelo kame tu yupisisa nji elitunga kame lina tendiwa ni Liywi lya Nyambe nji cwale eyo imonwa kame ina kutendiwa okutunda ku inu nokwa moniwa.

4 Mulibaka no tumelo Abele kame
ana ku lita balubala wa Nyambe
esitabelo esi sibita sa Kaine mu
sonyene ana kutambula nji wa ku-
luka, Nyambe kame amupaka muku
tambula etimpo taye, nafu kono mu
tumelo yaye osilemine okwamba.
5 Mulibaka no tumelo Inoki kame
ana ku shimbiwa ku wilu nji aulwe
okufa. Mi kasi kuwaniwa, kakuli
Nyambe na ku mushimba. Cwale
yo kasi shimbiwa kale kame ana ku
wabelisa Nyambe.
6 Mi mukuulwa etumelo ka kukon-
ahala oku wabelisa Nyambe, kakuli
woyo yonje so iiya kunyonga ya
Nyambe kame afanena okupumena
nji Nyambe kwaali mi kame aba
omupuzo awo amusaela.
7 Mulibaka no tumelo Nuwe na
ku lemusiwa kwa Nyambe mu inu
eyo kaisiku moniwa kale. Kame ana
kukuteka Nyambe ni kuyaka Aleka
no ku yoyisa asindoo yaye, mulibaka
no eyi Nyambe na kwatula elitunga
ni kutenda omuyoli no kuluka oko
kuneyi mu tumelo.
8 Mulibaka no tumelo Abulahama
na kukuteka Nyambe abo ana ku
isaniwa okutunda mu sibaka eso ana
ku tambula kanyi ana kuyola mi se-
beli otundamo yoka limukile oko ata
nji kubine.
9 Mulibaka no tumelo Abulahama
sebeli ofunduka okuta mu sibaka no
sepiso kanyi ongenda mu sibaka eso
yo yoya mu titente ni Isaka bamweya
ni Jakobo ana kutambula ni yonyene
esepiso imweya.
10 Kakuli kame ana kwaliketa ku
muleneñi owo ukwite omutomo mi
omuyaki ni mutendi, Nyambe.
11 Mulibaka no tumelo ni yonyene
Sala kame ana kutambula amaata
noku leya, simba nji kame ana kuku-
lubala kakuli kame ana ku sepa woyo
ona ku musepisa.
12 Cwalehe okutunda ku mu-
lume mumweya naba ana kumon-
ahala kanyi nafu nakuleya olusika
no kupula kanyi etitungweti na
ku wilu mane kanyi oubeke no
mushekesheke na ba likamba no
liwate.
13 Aa onje kame afile mu tumelo
aka si tambula eyi ana sepisiwa, kono
nai mono ni kwakeeta asili oku no
ku leba, mi kame ana kulimuka nji
kame atunda ku ndina mi angenda
ba litunga.
14 Kakuli aanu awo aamba ngeso
kame a monahaza nji kame asaela
enaha yoo.
15 Kambe kame ana ku puluka
enaha eyo ana kutunda, kambe kame
ana kuwana omukwa no ku ukela
mo.
16 Kono kanyi omo kwikalele kame
a shukele enaha no ku waba yonyene
eyo na ku wilu. Mulibakelyo Nyambe
ka enee okumwisana nji Nyambe
woo mane kame anaa lukisete omu-
leneñi.
17 Mulibaka no tumelo, Abulahama
enako ana kwetekiwa, sebeli olita
Isaka mwanaye mumweya oku mu-
tenda esitabelo, mi yo kame ona ku-
biwa etisepiso,
18 Woyo ona kwambelwa mwa
Isaka nji, “Aikulyowe kame sa
isaniwe mwa wene.”
19 Seli okolwa nji Nyambe kame
atwesa mane okwingula aafu mi
mu mukwa umweya Isaka sebeli
oukisetwa kwa yonyene, kanyi nimu
kwingulwa kwaafu.
20 Mulibaka no tumelo, Isaka kame
ana fuyola Jakobo ni Isau, yo alemusa
eyi saiye kuuso.
21 Mulibaka no tumelo, Jakobo aba
ana kufa, sebeli ofuyola aana a Josefa
ayili, sebeli olapela yo lemine ba
mutwi no mulamu waye.
22 Mulibaka no tumelo, Josefa aba
ana kufa, sebeli wamba eyi no ku-
tunda kwa aana a Isilaele, mi se-
beli osiya etitaelo kweyi no kupum-
bekiwa kwaye.
23 Mulibaka no tumelo, Mushe aba
ana leiwa, sebeli oshwekiwa kwa
shemiaye etikweti taatu, mu kumona
nji ni mwana no kuwaba, mi kasi cila
etaelo no mbumu.
24 Mulibaka no tumelo, Mushe aba
ana kukula, sebeli okana okwisanwa
nji mwana a Falo no mukati.

25 Kono sebeli oku ketela okuyanda
naanu a Nyambe okubita nji akukole
eminyaka no sibi.
26 Seli onahana nji okushubaulwa
mulibaka no mayando a Kilesite ni
sifumu no kuneneba esi sibita esi-
fumu no Egepita, kakuli kame ana
kwa liketa omupuzo.
27 Mulibaka no tumelo, sebeli
otunda mu Egepita, mi kasi cila oku
tweba kwa mbumu, kakuli kame
ana kukoongota kanyi kame amona
woyo no kwa monwa.
28 Mulibaka no tumelo kame ana
teula epaseka ni kukwaa ounyinga,
nji cwale esisinyi no aana no aeli
silese okwalema.
29 Mulibaka no tumelo aanu se-
beli aluta eliwate no mucaa kanyi
ba likamba, kono amaengepita aba
ana kweteka oku tenda ngeso, sebeli
aminisiwa ku meyi.
30 Mulibaka no tumelo amamota
no Jeliko sebeli akwa, aba ana
kumana oku tingulukwa amaywaa
atanu ni twiili (7).
31 Mulibaka no tumelo Lahaba eli-
hule kasi kufa nawo no kwa pumena
elibaka no ku tambula amatwela mu
kozo.
32 Mi eyi sa naambe kame ni ibine?
Kakuli kame sa ni taelelwe enako aba
sa naambe eyi ya Gidiyoni, ni Balaki,
ni Samisoni, ni Jefita ni Dabida, ni
Samwele, neyi nwaanuhi a Nyambe.
33 Awo mu tumelo kame hapa
emibuso kame ana sebeleze eniti,
kame ana wana kweyi ana ku
sepisiwa, kame ana tiki otunwa no
andee,
34 kame ana timi amaata no mulilo,
ni ku banduka ku kutweba no muk-
wale, kame ana ombola ku meeti,
kame ana tendiwa etindume mu nd-
waa, kame ana cilisa etimpi no iila.
35 Akati na tambula aafu oo mu
kwinguka, anjili kame ayandisiwa
ouyi, mi kame akana oku lamulelwa,
nji awane okwingukela ku moyo no
kuwaba ni kubita.
36 Anjili kame ayandiswa muku
shubulwa, ni tipafa, ni mu mawenge
mane ni titolongo.
37 Kame aibaiwa ni mawee, kame
a patuliwa ba kaci, kame aibaiwa ni
mukwale, kame ayambaela aku fuk-
ile eitumba no mikoko neyi no tupuli,
kame ayanda, kame anungiwa mane
ni kuyandisiwa onene.
38 Onyene elitunga kali sikwa fa-
nena, kame a yambaelisiwa mu ma-
halaupa, ba malundu, mu mina no
kucakula ba mawee, ni mu mina eyi
itungile no litunga.
39 Onyene awo onje kame ana
etekiwa wino kweyi no tumelo yoo,
ka sitambula eyi ana sepisiwa,
40 kakuli Nyambe kame ana ku tu
monena eyi no kuwaba, nji okuulwili
aci katwese okutendiwa ano kupeta-
hala.

12

Nyambe Sitetu

1 Cwalehe, kakuli kame tu tingu-
lukilwe kwaanu no kupula no tipaki,
tu lese yonje eyi itwimelwa, ni sibi
esi sitwiyela beebi, mi twituke mu
koongota mu takano eyi ilukisitwe
balubala wetu.
2 Me twa liketile kwa Jesu, yonyene
omutateki ni mumaneneni no
tumelo yetu. Mulibaka no ku wa-
belelwa oko ana kubekelwa kuuso,
naku koongota ku sifapano yo ulwile
oku tokomela elishwau lyaso! mane
kame aikalile ku lyoko no silyo no
lubona lwa Nyambe.
3 Mu puluke woyo onaku kongota
kukulwisiwa kwawo asi kutende
eibi, nji cwale mulese oku kwangwa
simba oku zwafiswa.
4 Mu utata wenu no kulwisa esibi
kamu sikeela ba nako no kwiita oun-
yinga wenu.
5 Cwale kame muna pulama es-
usuwezo eyi mu nambeliwa kwa
Nyambe kanyi aana? Eyi yamba nji,
“Mwanange, olese oku nyaziseza
Ombumu aba aku kalimela,
simba okuzwafa aba obiwa
ekoto kwa yonyene.
6 Kakuli Ombumu kame asiulula
woyo asinga,
mi kame aba ekoto yonje mwana
woyo atambula.”

7 Aba mu kalimelwa nji mu koongote,
kakuli Nyambe kame ami shimba
kanyi aana, kana kwaali omwana no
kwa kalimelwa kwa sitaye?
8 Nji kamu kalimelwa, kanyi omo
atendelwa aana onje, cwale abohe
muli aana feela mi kasamuli aana no
niti.
9 Okwekeza kweyi kame tu kwite
asitetu no litunga awo atweleza mi
kame twakuteka. Cwale ikene aba
katukubeeke kunji kwa Sitetu no
mebo ni moyo!
10 Kakuli onyene kame ana tu
kalimele ba nako no kwibiba omo
anaku monena nji kame kulukile,
kono Nyambe kame atu kalimela ba
uwa wetu nji tu kutabele okukena
kwaye.
11 Kakuli enako yonje aba ku
kalimelwa kame kuyupiswangwa
okukola okubita okuwabelelwa,
kono munyima kame ku beeka
embuya no kozo no kuluka kwawo
ana iyetiwa ngeso.

Etitaelo ni Titemuso

12 Cwalehe munone amaoko enu
anakwi, mi mongote amanwi enu no
kwaaongola!
13 Mu tendele amakondo enu
etindila no kooloka, nji cwale eihole
iikale wino simba okubala.
14 Mu tundamene oku yoya mu
kozo naanu onje, ni kwikala ni ku
kena, nji omunu kakwite okukena
oko kakwisa woyo sokamona Om-
bumu.
15 Mu mone nji cwale kuulwe
omunu so kwangwa okuwana es-
ishemo sa Nyambe nji kuulwe omu-
bisi no kulula so mene ni kulita
outata mi mu onyene aanu no kupula
kame sasilafazwe.
16 Kwaanyi ku lese okwikala woyo
no wozwa nawo no kwa lapela kanyi
Isau ona kuulisa etukelo no ukulu
waye mulibaka no silya simweya.
17 Kakuli kame mulimukile nji ku-
uso aba na shukela oka yoola embuy-
oti, kame ana kukaniwa kakuli kasi
kuwana esibaka no kubaka simba nji
na kwimona ni myooti.
18 Kakuli kamu siiya kweeso si
twesiwa oku lemiwa, esi sibya
omulilo, simba ouwi, ni kweena,
niku liñungwa.
19 Ku mulumo no tolombita, ni
liywi elyo amaywi alyo kame litenda
awo analiyupu okukumbela nji
kulese okwikala amañusa sa ambiwe
kwa onyenye.
20 Kakuli kasi kukoongota mu taelo
eyo ina kubiwa nji, “Simba esiya-
mana kame silema elilundu, mbasi
pwacauliwa ni mawee.”
21 Niti luli kame sina kumonahala
eso Mushe ana kwamba nji, “Kame
ninjanjata ni kucila!”
22 Kono na mwiyi ku lilundu no
Sione ni ku muleneñi wa Nyambe no
kuyoya, Jelusalema naku wilu ni ku
mangeloi aa aku wanine aa atenda
eikiti-kiti okupula.
23 Ni ku kopano no aana no aaeli
awo ana ñoliwa mu liwilu, ni kwa
Nyambe omwatuli no aanu onje ni
ku mebo no aanu no niti awo ana
tendiwa asiku patehala.
24 Ni kwa Jesu omwimaneni no
ulikani no ubya, ni ku unyinga waye
ou tuna kwaiwa ou wamba eyi no
kuwaba onene okubita ounyinga wa
Abele.
25 Mumone nji mulese oku kana
woyo wamba. Kakuli nji kasi kuban-
duka aba ana ku mukana woyo ona
kwalemusa ba litunga, cwale aci nga-
sibine satu banduke nji kame tukana
woyo wamba okutunda ku wilu!
26 Eliywi lyaye nali nyanganyisa
elitunga, kono bano na sepisa nji,
“Kame kani tamba oku nyanganyisa
elitunga feela kono mane ni liwilu.”
27 Amaywi aa,“Kamweya kame”
okumonisa okutundisiwa no inu
eyo inyanganya kanyi omo ina ku
tendelwa, nji cwale eyo nokwa
nyanganya kame saisiyale.
28 Cwalehe tuku tumele kakuli natu
tambula omubuso owo nokwa nyan-
ganya mi tube kwa Nyambe okulum-
beka oko kutambuliwa me tuli ni
likute ni kucila,
29 kakuli Nyambe wetu ni mulilo ou
usinya.

13

Omo Kuwabelisetwa Nyambe

1 Mulesele elilato no munu ni mi-
naye simba mukulwaye litwalelele.
2 Mulese oku ketulula okutambula
angenda. Kakuli anjili kame ana
tambula amangeloi mu kwa limuka.
3 Mu puluke awo ali mu tolongo
kanyi naanyi kame muli mu tolongo
ni onyene nawo ayandisiwa onene,
kakuli naanyi musili mu lutu.
4 Mulesele amakwala akutekiwe
kwaanu onje mi mulesele omum-
beta no likwala uulwe elitilo kakuli
Nyambe mba atula amahule nasi
kubuka.
5 Mutundise omoyo wenu ku
kusinga amali mi moongotete kweyo
muli nayo kakuli Nyambe kame
anamba nji, “Sitamba kuku lesela,
simba okuku fulalela.”
6 Abakulingeso, kame sa twambe
ni mucima ou ongolile nji,
“Ombumu yo mutusi wange,
Sitamba kucila.
Iikene eso satende omunu kwa
mene?”
7 Mu puluke awo amyendisa, awo
ana myambele eliywi lya Nyambe,
mu lemuhe amamaneno no moyo
woo, mi mu fanikete etumelo yoo.
8 Jesu Kilesite yokame ni bingolwa,
ni balelo, ni kuta oku no kwaabwa.
9 Mulese oku kelusiwa ku tituto
no kupula naku ndina, kakuli esi
no kuwaba ni mucima aba ukon-
gota ni sishemo sa Nyambe, kasa oku
tokomela eyi iliwa, kakuli awo ata
nayo katusiwa esinjili.
10 Kame tuli ni Aletale yetu, mi awo
asebeza mu tende, ka kwite etukelo
no kulya eyayo.
11 Mupulisita omukulu aba alita
ounyinga no iyamana mu Sibaka
no Kukena oku utende esitabelo mu
libaka no ibi, etinyutu no iyayana
kame ika ciñelwa kundee no mafulo.
12 Cwale Jesu ni yonyene naku
yanda kundee no mwelo mulibaka
no kukenisa aanu ni unyinga waye.
13 Cwalehe, tu banene kwa
yonyene ku ndee no mafulo, me tu
shimbile oku shubulwa kwaye.
14 Kakuli kuno ka tu tende omu-
leneñi no kwaabwa, kono kame tu
saela omuleneñi owo sa wiye.
15 Cwale mwa Jesu tulitele Nyambe
esitabelo no milumbeko, eso ninji
embuya eyo itunda mu tunwa oto tu
lumba elitina lyaye.
16 Mulese okwatenda eyi no
kuwaba nuukutabela eyo mukwite
na kwenu kakuli eitabelo eyo kame
iwabelisa Nyambe.
17 Mukuteke awo amyendisa, mi
muku beeke kunji yoo, kakuli kame
atonena Emyoyo yenu, abakulingeso
kame sa ibangutwe yayo. Mwalese
atende eyi mu kuwabelelwa kasa mu
kweena kakuli eso kasitamba oku mi
tusa esinjili.
18 Mu tulapelele kakuli kame
tu kolwa nji elizwalo lyetu ni lya
kuwaba, ni nji mu inu yonje kame
tu singa oku tenda esi si lukanela.
19 Kame ni kumbela onene luli
nji mu tende ngeso, nji nusetwe
kwaanyi muwangu.

Etapelo no ku yatila

20 Cwale Nyambe no kozo yonyene
uyu una usu kwa afu Ombumu wetu
Jesu, omulisani no mikoko, mu un-
yinga no ulikani no kwaabwa.
21 Ami tende ano petahala mu
misebezi no kuwaba yonje, nji mu
tende esi singwa kwa yonyene ase-
beze mu micima yenu eyo imuwa-
belisa mu miyo aye mwa Jesu Kile-
site, ekanya ikale kwa yonyene okuta
oku no kwaabwa. Amen!
22 Abaange, kame ni kumbela nji
mu tambule wino amaywi no kutazo
eyo, kakuli eliñolo ni mi ñolela ni lya
kwibiba.
23 Mu limuke nji omwabetu Timo-
teya, na lukululwa mu tolongo aba sa
iye wangu mba ni ka mi mona naye.
24 Mukeete awo amyendisa onje,
naanu a Nyambe no kukena onje.
Awo atunda mu Italiya kame ami
keeta.
25 Esishemo si ikale naanyi moonje.
Ameni

Eliñolo okutunda kwa JAKOBO

Okulimukisa

Ebuka ya Jakobo kame ina kuñoliwa ku munjili oisaniwa Jakobo. Esi kame sitwesahala nji wuyu neli Jakobo minaye Jesu, woyo neli omwendisi mu Keleke na kunyima mi neli ekalulo no kuta ya Jelusalema (Tikezo 15.13). Omutumiwa Paulusi naku mwisananga nji 'Omusumo' no Keleke mu Magalaata 2.9. Asiku kwiyeta kame alumela nji ebuka ya Jakobo kame ina kuñoliwa mu myaka makumi atanu (50) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Kakuli Jakobo neli omwendisi no keleke mu Jelusalema, mwendi kame ana kuñola ebuka eyi yoli mu Jelusalema.

Jakobo kame añola ebuka yaye ku masika no kukwana "likumi ni twili (12) awo anahasanele mu naha" (1.1) etuto mu buka ya Jakobo, kame ifanena oukutusisa yo kwa sikupumena onje kono omukwa no oukutusisa amaywi "likumi ni twili (12)" Kame sikumonisa nji Jakobo kame ana kuñola mukuyuleka kwa sikupumena no Majuda. Kakuli ebuka eyi kame ina kuñoliwa nji ikeele mu maoko no sikwata sinene sawo asikubala, kame inakwamba ba tituto no kupula. Jokobo yonyene kame ana kutwalela onene omunahano ba ulikani mukaci no tumelo ni tikezo. Etumelo no niti mbaimonahala ni tikezo (2.17). Kame anaabi emamela mulibaka no kumonisa eketululo kwaanu asikufuma (2.1-4) mi kame atwambela nji tumamele neyo twaamba (3.1-12).

EMITWI NO YAAMBO

1. Jakobo kame akeeta asikubala aye. (1.1)
2. Esisitatamako kame asusuweza asikupumena koongota aba ayanda (1.2-27)
3. Cwale kame atwambela omo kutwesahalela etumelo okumonahaza mu tikezo (1.1-26)
4. Munyima no eyi kame aamba amaata no maywi (3.1-12)
5. Cwale Jakobo kame atoloka omo kushutanena okushangama kwa Nyambe ni kushangama no litunga (3.13-4;10).
6. Esisistatamako kame alemusa asikubala mulibaka no kukununeka (4.11-5;6).
7. Jakobo kame amana ebuka yaye mu 5.7-20 mu kuba etitaelo.

1 Okutunda kwa Jakobo, omubika wa Nyambe ni wa Mbumu Jesu Kilesite,

Kame ni ñolela amasika likumi na yiili aa ana hasana mene nji, shaangwe.

Etumelo ni ku Shangama

2 Abaange, mu wabelelwe aba mwiyelwa amayando no kupula,

3 kakuli mulimuke nji okwetekiwa mu tumelo yenu kame ku militela okongola.

4 Cwale mulesele oukoongota kwenu kumanenene omusebezi kwako no kwiyala, nji mutende aa no kupetahala ni kukula, me mwasaela esinjili.

5 Nji omunjili mwaanyi kakwite oku shangama, akumbele kwa Nyambe woyo obaanga aanu ni mucima mumweya youlwile okusaisisa omubonda, mi mba biwi.

6 Kono akumbele mu tumelo, yo ulwile okwasepa, kakuli woyo no kwasepa kame akufekile kanyi mandinda naba liwate awo akashetwa oku noku ku mebo.

7 Omunu no mukwa no ngeso, alese kutatelela nji mbatambula esinjili okutunda kwa Mbumu.

8 Omunu no ngeso ni wa micima yiili kame akukana mwinu atenda yonje.

Okusheba ni Kufuma

9 Mulesele woyo no kusheba akukumuse mu kununekiwa kwaye kwa Nyambe,

10 mi osikufuma akukumuse mu ukukokobeza kwaye kwa Nyambe, kakuli kanyi epalisa no mopu aba saukukute.

11 Kakuli eliywaa aba lipa ni kubya
kwalyo kame liletukisa omoopu, eti-
palisa tawo kame tikwa ni kuwaba
kwayo kame isinyeha. Mu mukwa
no ngeso omufumi ni yonyene mba
sinyehe ngeso yo sipatehile ni yaye.

Emiliko ni Kwetekiwa

12 Embuyoti ni ya woyo omunu
okongota mu mayando, kakuli aba
akoma aba aetekiwa , mba tambula
omushukwe no moyo eyo Nyambe
na ku sepisa kwaanu awo amu singa.
13 Omunu alese okwamba aba
aetekiwa nji, “Nyambe kame
aneteka.” Kakuli Nyambe kaetekiwa
ni uyii mane ni yonyene kaeteke
omunu.
14 Kono omunu yonje kame
aetekiwa aba akokiwa ni ku
putelelwa ku titakazo taye no kwiiba.
15 Cwale etakazo aba ikula kame
ileya esibi, mi esibi aba sikula kame
silita olufu.
16 Abaange aa asingwa, mulese
okongiwa.
17 Oku petahala no kuwaba ni mpo
yonje no kuwaba kame itunda ku
wilu, okwiiya banji okuunda kwa
Sitoo no masebeli, woyo no kwa fu-
tuka, kanyi omwiinda aba ufutuka.
18 Mu ku singa kwaye, na tuleye
ni liywi no niti nji ku yumbiwa yaye
tutende embuya no weeli.

Okuyupa ni Kutenda

19 Abaange aa asingiwa! mu
limuke eyi, omunu yonje atende
woyo oyupa mu wangu, kono
akatabe mu kwamba, woyo no
kwatina wangu.
20 Kakuli okutweba kwa munu ka
ku sebeze okuluka kwa Nyambe.
21 Cwalehe mulesele eyo yonje no
kwiiba neyo isiliko no lunya mi mu-
tambule ni musa eliywi elyo liku-
niwa mwaanyi, elyo litwesa okuyoy-
isa emyoyo yenu.

22 Kono mutende atendi no liywi,
kasa aa ayupa feela, kame mukoonga
mwenyene.

23 Cwale nji omunu ni muteeteti
no liywi mi katende, kame akufek-
ile kanyi omunu oku mona olubala
lwaye ana kuleiwa nalo mu siponi.
24 Cwalehe aba amana oku mona
wino yonyene mi nuukutela, mba pu-
lama wangu omo aikalele.
25 Kono woyo waliketa mu mulawo
no ku petahala, wonyene omulawo
no tukuluho, mi ni koongotetetamo,
kasa osi kuyupa feela niku pulama,
kono osi kutenda omusebezi, mba
fuyolwa mu misebezi yaye.
26 Nji omunu kame ayambuta nji
kame atenda wino omusebezi wa
Nyambe, mi kakuleme olulimi lwaye,
kono kame akoonga mu omucima
waye, woyo omunu okupumena
kwaye ni kwambulwa tuso.
27 Okutenda wino omusebezi wa
Nyambe no kukena ni niti no kwa
nyazahala balubala lwa Nyambe ni
Sitetu neesi, oku lekula andiyala ni
timbela mu matata oo, mi yo kuba-
balela kweeyi no litunga yo ulwile
eso anyazahala naso.

2

Etemuso okulwisa Esaluluti

1 Abaange, mulese okumonisa
esaluluti aba mulema etumelo ya
Mbumu wetu Jesu Kilesite, Ombumu
no kanya.
2 Kakuli nji omunu oli ni lisale no
gauda ku munwe mi kame akufukile
eyi no kuwaba yoiya mu mukopano
wenu, mi ni woyo no kusheba yoku
fukile mu ikumango no kukaoka ni
yonyene kame sebeli oiya.
3 Nji kame mutwala etingana
kwa woyo okufukile eikumango no
kuwaba ni ku mwambela nji, “Wiiye
wikale bano aba no kuwaba,” kono
kwa woyo no kusheba kame mu
mwambela nji, “Wimane abo, simba
nji, “Wikale banji ku makondo ange,”
4 cwale abo kame mumonisa esalu-
luti mukaci kenu, cwale kame mwat-
ula ni minahano no kwiiba.
5 Abaange aa asingiwa, muteetete!
Kandi Nyambe kasiketa aa ashebile
mu litunga nji afume mu tumelo

ni ku yoola omubuso ana ku sepisa kwawo amu singa?
6 Kono anyi kamusi kuteka aasi kusheeba! Kasa okame awo asikufuma awo amiyandisa, kasa okame awo amitwala ku kuta oka mizekisa?
7 Kandi kasa okame awo anyefula elitina elyo no ku kutekeha elyo mwiisaniwa na lyo?
8 Nji kame mwiiyateteta omulao no mubuso, okukumanena nomu ung'olelwe mu mang'olo nji, “Osinge mwabowe kanyi omo oku singila wenyene” abohe kame mutenda wino.
9 Kono aba mu monisa esaluluti kame mu tenda esibi, mi abo kame muwaniwa ni mubonda ku mulawo, kanyi woyo ona colo omulao.
10 Kakuli woyo yonje oteula omulao onje kono kame acolabo mumweya, abo nacola emilao yonje.
11 Kakuli woyo wamba nji, “Olese kubuka,” ni kwamba kame nji, “Olese kwibaa.” Nji kubuku, kono kame wibaa, nu colo omulao.
12 Abo cwale mwaambe mi mu tende kanyi awo sa atuliwe munji no mulawo no tukuluho.
13 Kakuli ekatulo kaikwite amakeke kwa woyo nokwamonisa amakeke, kono amakeke kame akoma ekatulo.

Etumelo ni Tikezo

14 Abaange, sibine esi sili ni tuso nji omunu kame aamba nji, kame ali ni tumelo kono kakwite emisebezi? kana etumelo yaye kame itwesa oku muyoyisa?
15 Cwale nji omwabowe no mulume ni mwabowe no mukati kame aulwile esikumango nesi no kulya,
16 cwale omunjili mwaanyi aambele nji, “Mweende mu kozo! Muka enyenwe ni kulya wino!” mi kamwaabi eyo isaeliwa ku tinyutu too, Iikene cwale itusa abo?
17 Cwale etumelo yonyene feela nji kaikwite omusebezi, ya kufa.
18 Kono omunjili kame saambe nji, “Wene kame oli ni tumelo, meene kame nili ni misebezi.” Oni monise etumelo yowe oku nambulwa emisebezi, mi meene mba niku monisa etumelo yange mulibaka no misebezi yange.
19 Wene opumena nji Nyambe ni mumweya kame utenda wino, Simba emebo no kwiiba kame ipumena ngeso, ni kucila.
20 Wene omweelo, kame osinga nji nikumonise emisebezi? etumelo nambulwa emisebezi ya kufa.
21 Kasa nji Sitetu Abulahama nakutendiwa osi kuluka mulibaka no misebezi yaye, aba ana kusinga okutenda Mwanaye Isaka esitabelo ba aletale?
22 Kame omona nji etumelo naiku sebelisana bamweya ni misebezi yaye, mi etumelo yaye kame iiyatetetwa mulibaka no misebezi.
23 Mane amang'olo na iyatetetwe awo aamba nji, “Abulahama kame apumena kwa Nyambe, mi na kwibalelwa nji kuluka.” mi kame ana kwisaniwa nji mulikani wa Nyambe.
24 Kame mu mona nji omunu kame atendiwa ona kuluka mu misebezi yaye kasa mulibaka no tumelo yomboci feela.
25 Mundila imweya Lahaba olihule, na ku beekiwa woyo no luka mulibaka no misebezi yaye aba ana ku tambula amatwela awo ana ku tumiwa mi sebeli wausa ni ndila indina.
26 Kakuli olutu aba lukutaba ni mebo lwakufa, mane ni tumelo nambulwa emisebezi ya kufa.

3

Olulimi

1 Abaange, mulese okutenda aiyeti no kupula kakuli kame muyii nji aaci twiyeta kame satu atuliwe ni katulo no kuneneba mu utata.
2 Kakuli tonje kame tu tendanga etifoso no kupula. Cwale nji mumweya kwanyi kafoso mweyo aamba, woyo munu waku petahala, kame atwese oukulema kweyi no lutu lwaye lonje ngeso.
3 Nji tu beeke olumingo mu tunwa no timbii nji titu yupele, kame tu twesa okwendisa etinyutu tato tonge.

4 Kamumone eisepe ni yonyene,
simba nji ya kuneneba mi kame yen-
disiwa ku mebo inene, kame yen-
disiwa ku kaondo kanyonyo kame ita
oko asinga omwendisi wayo konje.
5 Mundila imweya olulimi nisilama
nokucaniba ba lutu kono kame lu-
nuneka ba inu no kuneneba.
Komunahane omushitu omo un-
enebele kono kame ociñiwa olubya
ku mulilo no kucaniba.
6 Cwale olulimi kame lukufekile ni
mulilo. Olulimi kame lutendile eli-
tunga no kwakena mukaci no ilama
yetu, kame lusilafaza olutu longe,
mi kame luyakisite omulilo omwen-
delo no moyo, ni lonyene olulimi na
luyakisiwa omulilo no lyangalilo.
7 Kakuli omifuta yonje no ibatana
ni iyunyi neyo yeenda ni mapumo, ni
yumbiwa na mu liwate, kame itwesa
oku leliwa, mi nai leliwa kwaanu.
8 Kono omunu katwese oku
babalela olulimi, ouyi no kwa
tikelwa, olu lwiyalile omulyashinji
no kwibaa.
9 Mwa lonyene olulimi kame tuy-
eema Mbumu Nyambe ni Sitetu, mi
mwa lonyene kame tukuta aanu, awo
ana umbiwa mu sifekiso sa Nyambe.
10 Mu kanwa kamweya ako kame
ku tunda embuyoti ni ikuto. Abaange
kakufanene nji ku tendahale ngeso.
11 Kana mu lisima limweya kame
ku fanena oku tunda ameyi no ku-
mamata ni meyi no kulula ba nako
imweya?
12 Abaange, kana esitondo no
mukuyu kame sitwesa okubeeka
embuya no olibe, simba estondo no
beine sibeeke mukuyu? Kakwisa
ameyi no mungwa atwesa okulita
okumamata.

Okushangama kutunda Kuwilu

13 Anyine no kushangama ni ku
yupisisa mukaci kenu? Mu moyo
waye no kuwaba amonise emisebezi
yaye itendiwa mu uku kokobeza no
kushangama.
14 Kono nji kame mukwite omuna
no ku lula, ni ulyangelino mu mi-
cilma yenu, mulesele oukununeka
simba okukana eniti.
15 Oku shangama no ngeso ka ku
tundu ku wilu, kono ni kwa litunga,
no kwakena ni dimona.
16 Kakuli abo kuli omuna ni
ulyangelino, kakwisa ekozo mane
nikwayupa ni mifili-fili.
17 Kono okushangama oko kutunda
ku wilu kwa kukena konje baweli,
kame kuli ni kozo, ni likute, ni ku-
tompeha, mi kwakwiyala esishemo
ni mbuya no kuwaba, nambulwa es-
ishweka simba okwasepahala.
18 Cwale ekutulo no kuluka kame
ikuniwa mu kozo kwaanu awo ayoy-
isana mu kozo.

4

Esilikani ni Litunga

1 Iikene eyo ilita etindwaa ni
mifili-fili mukaci kenu? Kasanji mu
titakazo no ilama yenu mo kutunda
etindwaa?
2 Kame mu singa kono ka muk-
wite cwale kame mwibaa. Mi kame
mushukela kono kamukwite, kame
mufapana, ni kulwaa. Ka mu wana
eso mu saela kakuli ka mu kumbele.
3 Kame mu kumbela kono ka mu
tambula eso mu kumbela, kakuli
kame mukumbelanga omo no kwa
fanena, nji mwitendise okuta mu
titakazo tenu.
4 Aanyi eyumbiwa no kwasepa-
hala! ka mu limukile nji oulikani
ni litunga kame utendile esiila kwa
Nyambe? Abakulingeso woyo osinga
oku tenda woyo no litunga kame aku-
tenda yonyene esiila sa Nyambe.
5 Simba kame mu nahana nji eyi
yambiwa mu mang'olo niya mbulwa
tuso aba kwamba nji, “Nyambe kame
anyolelwe mu lifuba mulibaka no
mebo eyo ana beeke mwaaci”
6 Kono Nyambe kame atwekeleza
esishemo. Cwalehe kame kwambiwa
nji, “Nyambe kame akanena awo aku
kumusa, kono kame aba esishemo
kwaawo aku kokobeza.”
7 Cwalehe mu kubeeke kwa
Nyambe. Mu kanene Odiyabulosi, mi
mbacili kwaanyi.
8 Mu sheetete kwa Nyambe mi ni
yonyene mba sheetete kwaanyi. Mu
yowise amaoko enu, anyi asikutenda

esibi, mi mu kenise emicima yenu, anyi asi micima yiili!
9 Mweene, ni ku lila niku bokolola. Okusheka kwenu ku futuke esililo, oku wabelelwa kwenu ku futuke okweena.
10 Mu ku kokobeze balubala lwa Nyambe, mi mba mikulisa.

Etemuso no Kwatula Omukowe

11 Abaange, mulese okwamba esi no kwiiba ku munjili ni munjli. Woyo wamba eyi no kwiiba ku mwabaye, simba okwatula omwabaye, kame aamba eyi no kwiiba ku mulawo ni kwatula omulao. Cwale nji kame watula omulawo, kutendile osi mulao kono osi kwatula omulao.
12 Kwaali osi kuba emilawo ni kwatula, woyo otwesa oku tuyoyisa ni ku sinya. Cwale tiwe anyine nji watule akowe?

Etemuso mu Ukununeka eyi no Byuunda

13 Mwiiye cwale, anyi mwambanga nji, “Balelo simba byuunda kame satute mu tolopo injili tuka ikalemo omwaka nuuka ulisetamo tu kawane amali no kupula.”
14 Kandi ka mulimukile eyi na byuunda! Omoyo wenu ubine? Kakuli kame muku fekile kanyi embundu eyi imonahala mu nako icana feela, mi cwale ni kubwa.
15 Kame mufanena okwamba nji, “Ombumu nji osinge, nji tusiyoya, kame satu tende esi simba siya.”
16 Kanyi omu kwikalele, kame muku nuneka mu ku bambaba kwenu. Oukununeka oko konje ni kwa kwiiba.
17 Cwale woyo yonje olimuka oku tenda ouwa mi kautende, kame atenda esibi.

5

Etemuso ku Mufumi

1 Cwale anyi muluwile, mu lile ni ku bokolola ku mayando awo asa miiyele!
2 Oufumu wenu na woolo ni ikumango yenu na iliwi ku utwa.
3 Egauda ni silibela yenu ili ni mafumi, mi amafumi yayo ni upaki owo umilema mi mba ili etinyutu tenu kanyi mulilo. Na mu ungeka oufumu no maywaa no mamaneneno.
4 Komumone! kamwa siteneka amali kwawo ana sebeze mu matema enu awo munali mu umbuyi, kame alila, mi okulila koo awo asi kuyangula na ku kakeela mu matwi a Mbumu no timpi.
5 Na mu yoyo mu litunga mu ukukola eminyaka, na mu nunisa emicima yenu mu liywaa no kwibaa.
6 Na mukana ni kwibaa woyo no kuluka, mi kasi mikana.

Okutatelela ni Tapelo

7 Abaange, mutatelele cwale, okutwala abo sa kaiyele Mbumu. Komumone! Omulimi kame atatelela ombuya no utokwa no litunga, mi kame atatelela oku twala abo saka tambwele ombula no maseulo neyo no mamaneneno.
8 Naanyi mu tatelele ngeeso, mi mu koongote mu micima yenu. Kakuli okwiiya kwa Mbumu sebeli kuli beebi.
9 Abaange, mulese oku bilaela omunjili ku munjili, nji cwale mulese okwatuliwa, komumone! omwatuli kame aimanine ba myeelo.
10 Abaange, kamu londe omwanda, outata nuukongota nwa nuhi a Nyambe awo ana kwamba mu litina lya Mbumu.
11 Komumone, kame twiisana awo awabelelwa, awo ana kukoongota, na muyupu eyi ya Jobo omo ana kukoongoteta, mi na mumono okusinga kwa Mbumu ku mamaneneno, omo Ombumu ana kwiiyalela mane ni makeke.
12 Abaange, kono mu inu yonje, mulese okweeta, simba eyi no liwilu, simba eyi no litunga, simba mu mweetelo onje, kono Ee yenu itende Ee, mi Kokulwa yenu itende Kokulwa, nji mulese oku kwela munji no katulo.
13 Kana mukaci kenu kwaali woyo oyanda? A lapele. Kana kwaali woyo owabelelwe, aimbe etindimo no milumbeko.

14 Kana kwaali mukaci kenu woyo
otomine? Aisane akulu no keleke nji
amulapelele ni ku muwaa amaati mu
litina lya Mbumu.
15 Mi etapelo ina tendiwa mu
tumelo mba iyoyisa osikutoma, mi
Mbumu mba mwingula mane nji na
tende eiibi, mba ilemenwe.
16 Cwalehe mu kwaambe eiibi
yenu omunjili ku munjli, mi muku
lapelele, nji cwale mubale. Etapelo
no munu no kuluka kame ikwite
amaata onene mane kame itusa
onene.
17 Eliya neli omunu ona kukufeka
kanyi aci mu unu. Seli oongoteteta
okulapela ni ku kumbela nji ombula
alese kuloka mu litunga ba myaka
yaatu ni tikweti titanu ni kamweya.
18 Cwale sebeli olapela kame mi
eliwilu sebeli lilokisa ombula, mi eli-
tunga sebeli lilita embuya kame.
19 Abaange, nji omunjili mwaanyi
kame ayaukile mu niti, mi omuk-
waye sebeli omuusa,
20 woyo alimuke nji, woyo ousa
osiku tenda eiibi okutunda ku uyi
waye, kame ayoyisa omoyo waye ku
lifu, mi na fuku eiibi no kupula.

ELIÑOLO NO WELI LYA PITOLOSI

Okulimukisa

Eliñolo lya Pitolosi no weli kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Pitolosi. Pitolosi kame atateka eliñolo lyaye okwamba omo ana kwikala ni kwa woyo ana kuñolela. Kame ana kuñolela eliñolo kwa sikupumena kwa Nyambe onje awo aisana nji “angenda” (1.1; 1.17) ni (2.11). Kame ana kwamba aanu aye asikubala awo mu nako yonje kame ahasanele mu tinaha tinjili. Kakuli eliñolo eli kame liku fekile ni liñolo lya Paulusi ana kuñolela ku Efese mu mikwa injili, ano kupula kame apumena nji eliñolo no weli lya Pitolosi kame lina kuñoliwa munyima no kuñolela Amaifese mu myaka no kukwana makumi atanu ni likumi limweya ni tutanu munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Pitolosi kame ana kuñola eliñolo eli yoli mu Loma omo ana kwisananga nji Babiloni (5.13). Pitolosi kame aamba nji na kuñola eliñolo eli mulibaka noku “misusuweza ni kupaka nji esi esishemo no niti sa Nyambe.” (5.12). Kweeli eyi no kupula eyo ikufekile mu 1 Pitolosi 2-11; 3.7; Maifese 5.18; 6.9 ni Makolose 3.18; 4.6. Etikalulo taatu eti tonje kame titalusa omo kufanenena okuyoyelwa mu umweya olusika ni kumamela etitukelo. Mane osisusuweza kame asikupumena nji akoongote aba kuli amayando kakuli amamaneneno sebeli ali beebi (4.1).

Emitwi no Yambo.

1. Pitolosi kame akutoloka yonyene ni kusimweta aye asikubala (1.1-2. 2). Cwale kame akutumela kwa Nyambe omo akutabela onje okuyoyisiwa neso sitalusa mulibaka no kuyoya koo (1.3; 2.10). 3. Esi sitatamako kame ataluseta asikupumena kwa Nyambe awo ali mu litunga omo afanenena okuyoyela wino ni kutalusa omuyoyelo oli mukaci ka mulume no kukwata ni mukati no kukwaliwa, mukaci ka mubika ni molyaye (2.1; 4.11). 4. Munyima nweyo, Pitolosi kame aasusuweza nji akoongote aba aingena mu mayando (4.12; 5.11). 5. Cwale kame ayatila eliñolo lyaye (5.12-14).

1 Okutunda kwa Pitolosi omutumiwa wa Jesu Kilesite.

Kame niñolela awo ali mu ukoba ana hasanene mu tinaha no Pontusi, Magalata, Kapadosiya, Asiya ni Biteniya.

2 Okuketiwa ni tumiwa kwa Nyambe Sitetu ni kukenisiwa ni Mebo mulibaka no likute kwa Jesu Kilesite ni mulibaka no kuwaiwa ni unyinga waye.

Esishemo ni kozo iikale naanyi mukupula.

Esepo no Kuyoya

3 Kulumbekwe Nyambe ni Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite! Mulibaka no sishemo saye no kuneneba natuleiwa oubya mu sepo no kuyoya mu kwinguka kwa Jesu Kilesite okutunda kwaafu,

4 mane nukayola oko no kwaabwa, okwasilafazwa ni koola eyo mutewelwe mu wilu.

5 Awo mu maata a Nyambe kame musilelezwe mu tumelo mu kuyoyisiwa itatelele okumonisiwa mu nako no mamaneneno.

6 Mwesi muwabelelwe simba nji mu nako icana abo memuyanda amayando no ukusiyasiya.

7 Nji cwale okongola no tumelo yenu ni ya utokwa okubita egauda eyo ibwa aba yetekiwa mu mulilo imiwanise okuyemiwa ni kanya ni likute ba kumonahala kwa Jesu Kilesite.

8 Kamwa simumona kame mumusinga, simba nji kamumumono bano kono kame mupumena mwa yonyene ni kuwabelelwa okuwabelewa no kuneneba no kwatalusiwa ni kanya.

9 Eyi inatundu mu tumelo yenu
na muwana okuyoyisiwa no myoyo
yenu.
10 Anuhi a Nyambe ana kunuha es-
ishemo eso sina kufanena okutenda
senu nasi kusaisisiwa ni kwibangutisisa eyi no kuyoyisiwa oko.
11 Kame ana kusaisisisa nji ka-
munu simba enako eyo ina kumon-
isiwa ni Mebo ya Kilesite mukaci koo
aba anakwamba amayando a Kile-
site ni kanya yaye.
12 Nai kumonisiwa kwa onyene
nji kame ana kusebeza, kono kasa
onyene kono anyi mu inu eyo inam-
biwa kwanyi okutunda kwawo ana
kukutaza eliywi no kuwaba kwanyi
mu Mebo no kukena inakutunda ku
wilu. Einu eyo amangeloi anyolelwe
okumona.

Kame ami Isana nji Muyoye Omoyo no Kukena

13 Cwalehe mukutatube emina-
hano yenu. mukuleme, mo mubeeka
esepo yenu ba sishemo eso sikeyile
kwaanyi ba kumonahala kwa Jesu
Kilesite.
14 Kanyi anu no likute, mulese
okuukela kwiinu no kwiiba eyo
muna kutendanga kunyima.
15 Kono woyo ona kumiisana
wakukena, cwale naanyi mutende
ano kukena mu inu yonje mutenda.
16 Kanyi omo kuñolelwe nji, “Mba
mukene kakuli ni mene nili wa
kukena.”
17 Cwale nji kame muisana Sitenu
woyo watula aanu onje okuulwile
esaluluti okukumnena ni tikezo taya,
cwale muku babalele mwenyene
mukucila enako yonje aba musiyoya.
18 Mulimukile nji kame mu-
nakuliwa ku mikwa nambulwa tuso
muna kuyola kwa njekulyenu kasa ni
inu isinyeha kanyi Silibela ni gauda,
19 kono cwale ni unyinga wa Kile-
site no utokwa owo okufekile kanyi
omukoko no kwanyazahala ni litilo.
20 Kame abo elitunga elyaka
sumbiwa kale kono kame ana
kumonahala ku mamanenena no
tinako mulibaka lyenu.
21 Mwa yonyene kame muli
ni sepo mwa Nyambe woyo ona
kumwingula kwaafu ni kumuba
ekanya nji cwale etumelo ni sepo
yenu iikale mwa Nyambe.
22 Cwale mukukenisiwa emyoyo
yenu mulibaka no kukuteka eniti
mu lilato musinge asikupumena,
mukusinge omunjili ku munjili
okutunda kunji no micima yenu.
23 Kame muna leiwa oubya kasa
embuto eyo ifa kono eyo iyoya oku-
bitela mu liywi lya Nyambe.
24 Kakuli
“Olutu lonje kame lukufekile kanyi
moopu,
ni kanya yalo kame ikufekile
kanyi epalisa no moopu.
Omopu kame ukukutanga ni tipalisa
kame tikwanga,
25 kono eliywi lya Mbumu kame li-
ikalelela okuta oku no kwabwa.”
Eliywi elyo neli eliywi no kuwaba
lina kukutaziwa kwaanyi.

2

Eliwee liyoya ni Anu no Kukena

1 Mutundise omwiipo wonje, ni
lunya, ni woongi ni muna mane ni
kooba.
2 Mukufeke kanyi anukana no
kuleiwa abano, munyolelwe amawe
no Mebo no kukena, mwa onyene
kame samukule ni kuyoyisiwa.
3 Kakuli namweteke esishemo sa
Mbumu.
4 Mwiiye kwa yonyene ku liwee no
kuyoya lina kukaniwa kwaanu kono
mu miyo a Nyambe nalikuketiwa
mane lya utokwa.
5 Naanyi ngeso, kanyi amawee no
kuyoya mulesele amiyake okutenda
endoo no Mebo okutenda oupulisita
no kukena okuba eitabelo no Mebo
eyo ipumeniwa kwa Nyambe mwa
Jesu Kilesite.
6 Kakuli mu liñolo kame ku ñolilwe
nji,
Komumone, kame nilangeka eliwee
mu Sione,
(kanyi omusumu no lilulu) no
kuketiwa ni utokwa

mane woyo opumena mwa
yonyene katamba kwenisiwa.
7 Cwalehe kwanyi mu pumena
niwa utokwa kono kwawo no kwa-
pumena.
Eliwee luli (Omusumo na mulilulu)
elyo ana kukana ayaki
nalifutuka okutenda omutwi no
utokwa.
8 Cwale mu liñolo elinjili kame
lyamba nji,
“Eliwee elyo (musumo na mulilulu)
sali sitatalise anu,
eliwee salyakwise
kakuli kame asitatala mulibaka no
kwakuteka eliywi kanyi omo ana ku-
laelelwa okutenda.
9 Kono anyi kame muli olusika
no kuketiwa, apulisita no umbumu,
omushobo no kukena, aanu luli a
Nyambe nji cwale mufanene oku-
tenda einu no kuwaba ya woyo ona
kumiisana okutunda ku uwi ni kuta
mu liseli lyaye no kuwaba.
10 Ba weli kame muna kwikalanga
anu feela, kono bano sebeli muli anu
a Nyambe, baweli kamwa sikutam-
bula esishemo, kono bano namutam-
bula esishemo.

Muyoye kanyi Abika a Nyambe

11 Asingiwa kame nimi lemusa nji
muli kame asikwenda mi muli an-
genda nji kame mutunda ku titakazo
no lutu eto tilwisa omoyo yenu.
12 Mutende ouwa mukaci no asi-
macama nji cwale simba nji kame
amba eyi imilwisa kanyi asikutenda
eino kwiiba, afanene okumona eyi
no kuwaba eyo ikanyisa Nyambe ba
liywaa saiye.
13 Mukukokobeze mulibaka lya
Mbumu ku maata anu onje, onene
ku mubusisi mukulu,
14 simba kwa busisi awo ana tu-
miwa kwa yonyene nji abe ekoto awo
atenda eino kwiiba mane ni kuy-
eema awo atenda eino kuwaba.
15 Kakuli ni mukusinga kwa
Nyambe nji mukutenda eino kuwaba
mwenise anu no aelo awo no kwal-
imuka esinjili.
16 Muyoye kanyi aanu no kuluku-
luha, kono cwale mulese oukutusisa
etukuluho yenu okutenda eyi no kwi-
iba, kono cwale muyoye kanyi abika
a Nyambe.
17 Mukuteke aanu onje, musinge
akwenu asikupumena, mucile
Nyambe mane mukuteke abusisi.

Omwanda no Mayando a Kilesite

18 Anyi abika mukubeke kunji no
aolyenu ni likute lyonje, kasa fela
kwawo akwite esishemo kono ni
kwawo abambabile.
19 Kakuli omunjili kame afuyauliwa
nji kame atenda ya Nyambe, nji
kame muyupa okukola simba nji
kamusifosa.
20 Kamubonda samu wane nji
kame mutenda eyi no kwiiba
mu kufuliwa mulibaka yalyo
memukukokobeza? Kono nji kame
mutenda eyi no kuwaba ni kwiyan-
disetwa muku kokobeze kakuli
Nyambe na mifuyola.
21 Kakuli mwesi namwisaniwa
mulibaka lya Kilesite ona kumiyan-
dele ngeso mi namisiyele omwanda
nji mukoñe emikwa yaye.
22 Kasikutenda esibi mi kak-
wisa okoonga kuna kuwaniwa mu
kwamba kwaye.
23 Aba ana kushubauliwa kasiku
usa ouyi naba ana kuyandisiwa
kasiku afumbela kono kame ana
kusepa kwa Nyambe omwatuli no
niti.
24 Kilesite luli nakushimba eibi
yetu mu lutu lwaye ba sifapano, nji
tufe ku sibi ni kuyoyela okuluka.
Mulibaka no itombo yaye namu
balisiwa.
25 Kakuli kame muna kwikala
kanyi omukoko, kono bano na-
muusiwa ku Mulisana ni mubabaleli
no myoyo yenu.

3

Akati noku Kwaliwa na Lume noku Kwata

1 Mumukwa mumweya, anyi akati
mukukokobeze kwa mbumwenu,
nji cwale anjili simba kaakuteke
amaywi kame saakome okulwile
eliywi mulibaka no mikwa ya
amoyoo,

2 aba samone emikwa yenu no
likute ni kuluka.
3 Ouwa wenu ulese okutunda
kuinu eyi, okukabisa etiñuki, simba
etinyuma no gauda nuukufuka
eikumango no kuwaba.
4 Kono mulese omumu woyo os-
hwekilwe mu micima yenu eyo no
kwasinyeha ni kuwaba no mebo yon-
dokile, eyo no utokwa mu miyo a
Nyambe.
5 Cwale mu tinako na kunyima
akati no kukena awo ana kusepa
mwa Nyambe kame ano kutendanga
okuwaba nu kukokobeza kwa mbu-
moo.
6 Kanyi Sala aba ana kukuteka
Abulahama ni kumwisananga nji
mbumu. Cwale bano muli anaye nji
kame mutenda eyi no kuwaba mi
kakwisa eso sasi micilise.
7 Mu mukwa mumweya, naanyi
alume no kukwata muyoye wino
na moywenu me mulimukile nji
amoywenu akufokola. Kakuli kame
mukuwanine mu sishemo no moyo
nji cwale etitapelo tenu tilese okuk-
wangwisiwa ku sinjili.

Amayando mulibaka no Kutenda eyi no Kuluka

8 Muku manenena, moonje
mukuyupe mu mebo ni makeke,
mukusinge mukaci kenu ni mucima
no kuwaba ni minahano no
kukokobeza.
9 Mulese okuusa ouyi ku uyi
simba okukuta, kono anyi mufuyole
kakuli okufuyola kwana kumisepisa
Nyambe aba ana kumiisana nji
mutambule embuyoti.
10 Kakuli
“Woyo osinga omoyo
ni kumona amaywaa no kuwaba
atundise olulimi lwaye kwiinu
no kwiiba
ni kanwa kaye okwamba eyi no
mapwa.
11 Kame afanena okutunda kweyi
no kwiiba nji atenda eyi no
kuwaba,
ni kusaela ekozo ni kwitun-
damena.
12 Kakuli amiyo a Mbumu kame
aliketa awo no kuluka
mane amatwi aye kame ayupa
etitapelo too,
kono olubala lwa Nyambe
kalusingi awo atenda eyi no
kwiiba.”
13 Cwale anyine so miyupisa
okukola nji kame moongotite oku-
tenda eino kuwaba?
14 Kono simba nji kame muyan-
disiwa mulibaka no kuluka, mba
mufuyoliwa, cwale mulese okwacila
simba okubilaela.
15 Kono mu micima yenu
mu kuteke Kilesite kanyi Om-
bumu. Enako yonje mukutukisete
oukusileleza ku munu yonje woyo
weteka esepo ili mwaanyi, cwale
mutende mu kusepa ni likute,
16 cwale muteule elizwalo lyenu
wino, nji cwale aba mu foseziwa,
awo aamba eyi no kwiiba ku mikwa
yenu no kuwaba mwa Kilesite mba
enisiwa.
17 Kakuli kwa kuwaba okuyanda
okutenda eyi no kuluka, nji omo
mwa singela Nyambe okubita oku-
tenda ouyi.
18 Kakuli Kilesite nakufa kamweya
fela ngeso mulibaka no ibi mi woyo
no kuluka kwawo ano kwaluka nji
atulite kwa Nyambe nakwibaiwa ku
lutu kono nakuyoyisiwa mu Mebo,
19 omo ana kuta nukakutaza ku
mebo ili mu tolongo.
20 Eyo ina kukwangwa okukuteka
abo okutatelela kwa Nyambe esi-
tatelela mu maywaa a Nuwe, mu
nako no kuyaka aleka omo anyonyo
fela neli aanu nokukwana atanu ni
twaatu ana kuyoyisiwa ku meyi,
21 neli ekolobezo ilumelelana
kwesi, bano kame imiyoyisa kasa
okutundisa elitilo na balutu kono
neli okukumbela kwa Nyambe
mulibaka no lizwalo no kukena mu
kwingulwa kwa Jesu Kilesite,
22 woyo ana kuta mu wilu mi kame
ali ku lyooko no silyo lya Nyambe
ni mangeloi, ni titukelo ni maata an-
abiwi kwa yonyene.

4

Okufutuka Akayoyelo

1 Cwalehe okumona nji Kilesite naku yandisiwa mu lutu, mukutukisete naanyi ni muhupulo umweya, kakuli woyo yonje ona yanda mu lutu natundisiwa mu sibi.
2 Cwale mu kuyoya mu nako yonje mu lutu kasa mutitakazo no unu kono mulibaka no kusinga kwa Nyambe.
3 Namu kuyoya mu nako no kuleba kanyi asimacaba omo ana kutendela no kwalimuka Nyambe. Okuyoya mu uhule, etitakazo no kwiiba, outahwa, emiikalelo no kwiiba mane ni kulapela emilimu no mapwa.
4 Cwale asimacaba kame akomokile nji bano kamu kuwana noo mukutenda eyi no kwiiba mane kame aminyefula.
5 Kono kame sakutambwele kwa Nyambe woyo okutukisete okwatula asikuyoya na sikufa.
6 Kakuli elibaka elyo linakukutalezwa eliywi no kuwaba simba kwaafu, nji kame satuliwe mu lutu kanyi anu, kame sayoye mu Mebo kanyi Nyambe.

Aanu awo Ateula wino Etimpo ta Nyambe

7 Cwale amamaneneno no inu yonje sebeli ali bebi. cwalehe mutukufalelwe mane mwikale nukulema mu titapelo tenu.
8 Beulu no inu yonje esinu sinene ninji, mukoongote mu lilato lyenu ku munjili ni munjili, kakuli elilato kame lifuka eibi no kupula.
9 Mutambule anu mu tindoo tenu mi mulese okubilaela.
10 Omunjli ni munjili natambula empo, cwale mwibelekise kwa kwenu kanyi omubeleki no kuwaba no sishemo sa Nyambe eso siiya mu mikwa no kupula.
11 Woyo yonje wamba kanyi woyo okutaza amaywi a Nyambe, woyo yonje osebeza, asebeze mulibaka no maata anabiwi kwa Nyambe, nji mu inu yonje Nyambe akanyisiwe mwa Jesu Kilesite, kwa yonyene kame kuli ekanya ni maata mu nako yonje. Ameni.

Okuyanda kanyi Osikupumena

12 Asingiwa, mulese kukomoka ku miliko eyo imiyela mu kumyeteka kanyi ni sinu no ubya sitendahala mukaci kenu.
13 Kono cwale muwabelelwe kakuli kame mukutabela amayando a Kilesite, nji cwale mukawabelelwe ni kunyakalala ngeso aba saimonahale ekanya yaye.
14 Nji kame munyefuliwa mulibaka no litina lya Kilesite, namu fuyolwa kakuli emebo no kanya ni ya Nyambe kame ili beulu yenu.
15 Kono kuulwe mukaci kenu woyo so yandisiwa kanyi omwibayi, simba ombuyi simba osikutenda eyi no kwiiba, simba woyo nokwa kukuteka.
16 Kono nji omunjili kwanyi kame ayandisiwa mulibaka no asikupumena, alese kweena, kono munji no litina elyo akanyise Nyambe.
17 Enako naiyi no katulo okutateka nasindoo ya Nyambe mi cwale nji kame saitateke kwaaci, ngasibine sakutendahale kwaawo nokwa kuteka eliywi no kuwaba lya Nyambe?
18 Cwale,
“Nji omunu no kuluka kame sayoyisiwe,
kubine sakamonahalele woyo no kutenda eyi no kwiiba?”
19 Cwalehe mulese awo ayanda okukumanena ni kusinga kwa Nyambe atende eyi no kuwaba ni kubeeka emyoyo yoo ku Muumbi woo no kusepahala.

5

Omutapi wa Nyambe

1 Cwale kame nikumbela akulu mukaci kenu kanyi omukwenu mukulu. Kame nili opaki no mayando a Kilesite mane kame nili omunjili nwawo saka waniwe mu kanya eyo sai monahale.
2 Mulise omutapi wa Nyambe, owo omusebezi munabiwi. Kasa muku

kandimekwa kono mu kusinga, kasa wa mbango kono mutakazo.
3 Mulese okweteka okuhapa awo ali mu pabalelo yenu, kono mutende omwanda ku mutapi.
4 Mi cwale Omulisana omukulu aba samonahale, mba mubiwi omushukwe no kwabwa ekanya.
5 Mundila imweya naanyi anukana muku kokobeze kwa kulu. Muku babalele mwenyene monje muku-tuse omunjili ku munjili kakuli kame kwambiwa nji, “Nyambe kame aka-nena awo akukumusa, kono kame aba esishemo kwawo akukokobeza.”
6 Cwalehe muku kokobeze mwenyene munji no maata no lyooko lya Nyambe, nji cwale mu nako ilukele mbamikulisa.
7 Mubeeke etipilaelo tenu kwa yonyene, kakuli kame amibabalela.
8 Mukuleme mi mutone! Omolyenu Diyabulosi kame abenabena kanyi ndee obenabena okusaela omunu saleme.
9 Mumukanene mi mongole mu tumelo yenu me mulimukile nji amayando muyoya kame akufekile naabenu awo ali mu litunga lyonje.
10 Cwale munyima no kuyanda kanyonyo, Nyambe no sishemo sonje woyo ona kumiisanena ku kanya yaye no kwaabwa mwa Kilesite, yonyene luli mba mitende ano ku-petahala, okumyongota, mi mbamibi amata ni matatekelo.
11 Kwa yonyene kwikale amaata no kwaabwa. Ameni

Okulumelisa no Mamaneneno

12 Mulibaka lya Silubenasi omunu no kusepahala kanyi aba nina mushimbi. Kame nina miñolele eli liñolo mukwiibiba okumyongota mane ni kwamba nji esi esishemo no niti sa Nyambe. Mwimane mukoongola mwa sonyene.
13 Ekeleke eyi ili mu Babilona ina kuketiwa kwa Nyambe, ni yonyene kame imikeeta bamweya ni mwanange Maleka.
14 Mukukeete omunjili ku munjili mu ukutubeta no lilato.

Ekozo iikale kwaanyi monje anyi muli mwa Kilesite.

ELIÑOLO NO WIILI LYA PITOLOSI

OKULIMUKISA

Eliñolo lya Pitolosi no wiili kame limonisa nji kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Pitolosi, kono asikukwiyeta balelo lino kapumene nji niti. Kame kotobile nji omunjili kame ana kuñola eliñolo eli musibaka sa Pitolosi. Omuñoli kame aamba nji kame apaka na kumona ni miyo aye mukuyoya kwa Jesu mane onene kame aamba ba kufutuka kwaye (1.17-18). Nji Pitolosi nakuñola eliñolo mwendi kame ana kuliñola yoli mu Loma mukaci ka myaka no 65 okutwala ba 69 munyima no kuleiwa kwa Kilesite, yoka sifa kale. Pitolosi kame aisana eliñolo lyaye eli ngeso nji lya wiili (3.1) okubeeka enako no kuñola munyima no liñolo lya Pitolosi no weeli. Kame ana kulimukisa eliñolo eli kwa sikupumena kwa Nyambe onje.

Pitolosi nakuñola eliñolo eli mulibaka no kususuweza asikupumena nji ayoye omuyoyelo no kuwaba nikwa laela nji alese okukoña aiyeti no mapwa (2). Kame aasusuweza nji alimbulule aanu awo aamba nji Jesu kame aliyeha okuuka. Okubita nji ayuleke nji Nyambe kakatabile kono kame asinga nji omunu yonje ayoyisiwe (2 Pitolosi 3.8-9). Eli elibaka no kuyoya omuyoyelo no kuwaba (3.14).

Emitwi no Yambo 1. Pitolosi kame akulimukisa yonyene ni kusimweta asikubala aye (1.1-2). 2. Cwale kame aapulukisa nji ayoye omuyoyelo no kuwaba kakuli Nyambe natu twesisa okutenda ngeso (1.3-21). 3. Esi sitatamako neli okwaba emamela kweyi no aiyeti no mapwa mane ni kwaamba eyo saitendahale kwa iyeti no mapwa ku mamaneneno (2. 1-22). 4. Munyima nweyo Pitolosi kame asususweza asikupumena okuyoya omuyoyelo no kuwaba okutukiseta Jesu okwiiya aka no wiili (3. 1-17).

1 Okutunda kwa Simoni Pitolosi,
omubika ni mutumiwa wa Jesu Kilesite.
Kwawo ana wana etumelo eyo
ikufekile naaci mu kuluka mwa
Nyambe wetu ni muyoyisi Jesu
Kilesite.
2 Esishemo ni kozo yekeziwe
kwanyi mu zibo yenu ya Nyambe ni
Jesu ombumu wetu.

Eketo ni Kwisana kwa Nyambe

3 Amaata aye natubi einu yonje no
moyo ni ya Nyambe, mukulimuka
kwaye woyo ona kutwisana ku kanya
yaye mane ni kuuwa,
4 mulibakaelyo Nyambe natubi
utokwa waye ni sepiso inene, nji mu
inu eyi mubanduke ku ulyangelino
owo uli mu litunga mulibaka no
titakazo ni kufutuka atendi no inu no
unyambe.
5 Kakuli mu libaka eli mweteke
onene okwekeza ku tumelo yenu
ouwa ni kuuwa wenu ezibo
6 ni ku zibo mwekeze oukulema,
ni ukulema mwekeze okoongola, ni
kukoongota mwekeze ou nyambe.
7 mi ounyambe ni umweya mane
oumweya mwekeze oukusinga.
8 Kakuli nji einu eyi niyenu mi
kame ili kwaanyi, kame imitenda nji
mulese okuzwafa simba okwabeeka
embuya mu zibo ya Mbumu wetu
Jesu Kilesite.
9 Kakuli yonje woyo oulwile einu
eyi kame ali esibofu mi kamono
mane na pulama nji naku kenisiwa
ku ibi yaye no kale.
10 Cwalehe abaange, mukoongote
onene mukulimuka okwisaniwa ni
kuketiwa kwenu kakuli nji kame mutenda eyi kamutamba okukwa.
11 Cwale kame sa mubiwe esifumu
no kupula no kwingena mu Mubuso
wa Mbumu ni muyoyisi wetu Jesu
Kilesite.
12 Cwalehe kame sani mipulukisange enako yonje einu eyi naba
muilimukile mi kame ili mu niti eyo
mukwite.

13 Kame ninahana nji kame kuli
wino onene aba nili mu lutu olu oku-
miingula mu mukwa no ku mipuluk-
isa.
14 Kakuli kame niyii nji okutubula
olutu lwange kame kuli beebi kanyi
eso ana ku ni monisa Jesu Kilesite
Ombumu wetu.
15 Cwale kame sanimone nji mun-
yima yange mbamutwese mu nako
yonje okupuluka einu eyi.

Oupaki no Kanya ya Kilesite

16 Kakuli katusikukoña okushangama
no inu no matangu aba tuna kumi
limukisa amaata ni kwiiya kwa
Mbumu wetu Jesu Kilesite. Kono
kame tuli apaki no kuneneba kwaye.
17 Kakuli aba ana kutambula
elikute ni kanya okutunda kwa
Nyambe sitetu mi eliywi kame
linatundu kwa yonyene mulibaka no
kanya inene okwamba nji, “Wuyu
nimwanange ni singa, woyo oni
wabelisa!”
18 Kame tuna kuyupa eliywi lina
kutunda ku wilu kakuli kame tuna
kwikala naye ba lilundu no kukena.
19 Cwale kame tuli ni liywi no un-
uhi no niti. Cwale kame samutende
wino kanyi elambi itumbuka mu
sibaka no uwi okutunda amangol-
waa okutwala amasiku mi olutung-
weti no masiku olubenya mu micima
yenu.
20 Oweli muyupisise eyi, nji kak-
wisa ounuhi no mañolo wambiwa
okutunda ku munu yonyene feela.
21 Kakuli kakwisa ounuhi onakwi-
iya mulibaka no unu, kono aanu
kame anakunyanganya ni Mebo no
Kukena ina kwambiwa okutunda
kwa Nyambe.

2

Aiyeti no Mapwa

1 Kono anuhi no mapwa mane
kame amonahala mukaci no aanu,
kanyi aba sakwikale aiyeti no
mapwa mukaci kenu. Kame salite ku
mukunda eyi samuyupe eyi isinya,
simba okukana Omolyoo ona kwaula
mi kame sakusinye onyene.
2 Cwale anokupula kame sakoñe
ouyi woo, mi mulibaka lyoo endila no
niti kame saisinyehe.
3 Cwale mu ulyangelino woo
kame sa myoonge ni maywi oo no
mapwa, kakuli okutunda kunyima
okunyaziwa koo ku sibitelele, mi
okusinyeha koo kakukoso!
4 Kakuli nji Nyambe kasi kushe-
muba amangeloi aba ana kufosa,
kono kame ana kwanunga ni
kwayumbela mu mukoti no uwi mu
lihele okuteuliwamo okutwala ba
hako no katulo.
5 Nyambe kasi kushemuba eli-
tunga no kale, kono nakuyoyisa
Nuwe, yonyene ona kwamba eyi no
kuluka nanjili aanu noku kwana
mutanu ni twiili, aba ana kulita
omuunda mu litunga no anyefuli.
6 Nyambe muku futula emileneñe
no Sodoma ni Gomola okwiitenda
omute kame ana kwaatula ni kwa-
tenda omwanda kwaawo sanyefule.
7 Nyambe kame ana kuyoyisa Loti
no kuluka, ona kweenanga onene
mulibaka no oyi no aanu no ku-
fokola.
8 Kakuli mulibaka no inu eyo ana
kumonanga nikuyupanga woyo mu-
lume nokuluka omo ana kuyoye-
langa mukaci koo, kame ana kuyu-
panga okukola mu moyo waye no ku-
luka mu liywaa ni liywaa mulibaka
no misebezi yoo no kwiiba.
9 Cwale Ombumu kame ayii omo
no kuyoyiseta aasikupumena oku-
tunda mu miliko ni kuteula awo no
kwaluka munji no koto okutwala ba
liywaa no katulo,
10 onene awo ata mu titakazo too
no uyii ni kushwaula etukelo.

Aanu aa kame akukuhumusa ni
koongola emicima, mi kacili okunye-
fula awo no kukanya.
11 Simba amangeloi naba ali ano
kuneneba ni maata kaatoyo ni katulo
eyo anyefula balubala lwa Mbumu.
12 Kono aanu aa kabiti eiyamana
nambulwa etingana, eyo ileyelwa
okulemiwa ni kwibaiwa awo akwin-
genyeka mu titaba no kwalimukiwa,
kame sasinyiwe mu sinyeho imweya

nonyene,
13 kame sayande mulibaka no misebezi yoo no kwiiba. Kame aibala nji mwelembo okumonahala omunji okutenda enokwiiba. Kame aenisa ni kunyazahala, kame amonahala mu koonga koo aba alya naanyi.

14 Kame akwite amiyo aiyalile ohule ni nyolelo no kutenda esibi. Kame akomanga emyoyo no kwaongola. Kame akwite emicima iyetelwe mu ulyangelino mi kame ali aana no sikuto!
15 Kame ana tundu mundila no kuluka ni kuyauluka, kame ana koño endila ya Balami omwana Beole, woyo ona kusinga okuwana einu no kwiiba,
16 kono kame ana kukalimelwa mulibaka no uyi waye. Embongolo sebeli yaamba okutusisa eliywi no unu ni kumana olweelo no munuhi.
17 Aa aanu kame akufekile kanyi eliweluwelu no kukuta ameyi ni makumbi aendisiwa ku mebo no liñungwa, kakuli onyene kame atewelwe esibaka no ouwi.
18 Kakuli kame aamba mukukuwa oukuyeema eyi no weelo, kame akutusisa etitakazo no unu ni uhule aanu anamana okubanduka kwawo ayoya mu mafosisa.
19 Kame asepisiwa okwalukulula kono onyene kame ali abika no inu no ulyangelino, kakuli kweyo yonje iiya eyo ikoma omunu kumubeeka mu ubika.
20 Kakuli nji munyima no kubanduka ouwi no litunga kubitela mu kulimuka kwa Nyambe ni muyoyisi wetu Jesu Kilesite, asinungilwe kame kweyo mane ni kukomiwa, amamaneneno oo kame saibe onene okubita ba weli.
21 Kakuli kwakuwaba kwa onyene kambe kasikulimuka endila no kuluka, kubita nji aba ana mana okulika atunda mu titaelo no kuluka ana kubiwa.
22 Kame ina tendahala kwa onyene okukumanena ku nguli no niti eyi yaamba nji, Ombwa kame aukela kweyo ana lusu" mi "Ongulube ona yowisiwa osita kame okakuyowa mu ndowa."

3

Esepiso no Kwiiya kwa Mbumu

1 Eli cwale eliñolo no wiili elyo inami ñolele. Asingiwa mi mu mañolo ayiili kame ina mipulukisa nji mulese okupulama mu minahano yenu,
2 nji cwale mupuluke ana kunuha anuhi no kukena ni titaelo ta Mbumu ni Muyoyisi okubitela mwa tumiwa enu.
3 Oweli aanyi kame mufanena okuyupisisa eyi nji aongi kame saiye mu maywaa no mamaneneno okukoña etitakazo too
4 ni kwamba nji, "Kubine ili esepiso no kwiiya kwaye? Kakuli okutunda aba ana kufela anjekulyetu, einu yonje kame yekeza okutunda ku matatekelo no litunga!"
5 Kame akulyanganisa fela eniti eyi nji mulibaka no liywi lya Nyambe eliwilu kwalina kwikalanga okutunda ku kale mi elitunga kame lina kuumbiwa okutunda ba meyi mane kame lina umbiwa ba meyi,
6 mulibaka elyo elitunga lina kwikalako naliku miniwa ku meyi ni kubwa.
7 Kono mu liywi limweya eliwilu ni litunga eyo iliko kame itewelwe omulilo, owo utewelwe okutwala ba liywaa no katulo ni kusinya aanu no kwapumena kwa Nyambe.
8 Asingiwa, kono mulese okupulama eniti eyi! nji cwale kwa Nyambe eliywaa limweya kame likufekile kanyi emyaka no kukwana esikiti, mane emyaka no kukwana esikiti kame ifekile kanyi eliywaa limweya.
9 Ombumu kaliyehisa etisepiso taye kanyi omo aambela aanu nji naliyehe, kono kame afela amakeke kakuli kasingi nji aanu asinyehe kono nji aanu onje akeele ba kubaka.
10 Kono eliywaa lya Mbumu kame saliiye kanyi ombuyi mi cwale eliwilu kame salibwe ni liywi no kuneneba, mi einu ilimo kame saishengununwe ku mulilo, cwale

elitunga ni misebezi yalyo mba iciñiwa.
11 Kakuli eyi inu yonje mba
isinyehe, cwale aanyi muli aanu no
ngasibine? kame mufanena okuyoya
mu kukena ni muu Nyambe.
12 mutatelele me mulubisa okwi-
iya no liywaa lya Nyambe, kakuli
eliwilu kame sali shengununwe ni
kusinyeha mane einu yonje ilimo
mba ishengununwa ku mulilo!
13 Kono okukumanena ni sepiso
yaye tu tatelele eliwilu ni litunga no
ubya elyo okuluka saku kaikale.
14 Cwalehe, asingiwa, kakuli
kame mutatelela eyi moongole nji
muwaniwe kwa yonyene me muul-
wile esi sinyazahala mwaanyi ni
kuyoya mu kozo.
15 Cwale mulemuhe nji okutatelela
kwa Mbumu wetu okuyoyisiwa no
aanu, mi ni yonyene Paulusi omwa-
betu osingiwa kame ana miñolele
okukumanena ku kushangama ana
biwi.
16 Okwamba eyi kanyi omo aten-
dela mu mañolo aye. Kweeli einu
injili iliko eyo no kubambaba ok-
wiyupisisa eyo aanu aulwile ezibo ni
kwakonda kame afutula okuwaneka
ku kusinyeha koo, kanyi omo aten-
dela mu mañolo anjili.
17 Asingiwa, cwalehe anyi
mulimukelele oweli eyi, mumamele
nji mulese okuyauluka ni mafosisa
no aanu no kwakonda ni taukelwa
okoongola kwetu.
18 Kono mukulele mu sishemo ni
zibo ya Mbumu ni Muyoyisi wetu
Jesu Kilesite. Kwa yonyene kwikale
ekanya bano mane ni kuta oko no
kwaabwa! Amen.

Eling'olo no Weli lya Jodani

Okulimukisa ku ling'olo lya Jodani no weli

Eliñolo la Jowani eli no matatekelo kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Jowani mukaci no myaka makumi mutanu ni makumi aatu ni myaka mutanu (85) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Jowani kaku limukisa yonyene nji yo muñoli, kono ekauhanyo no matatekelo kamaimonisa nji, yo paki kuupilo ni kwinguka kwa Jesu (1.1-3). Omukwa no muñolelo kama ukufekile kanyi omuñolelo namu Eliywi okwamana ni Jowani. Kame kulumeliwa nji Jowani yona kuñola Eliywi okwamana nji Jowani mane ni mañolo aatu, 1 Jowani, 2 Jowani mane ni 3 Jowani abo yosiyoya mu Efesasi.

Jowani nakuñola eli liñolo kwaa sikulapela onje banako eyo Ekeleke aba ina kwikalanga muutata kutundelela kusikwata sina kwiisaniwa “Gnositics.” Aa aanu onyene kamana kulumela nji Jesu luli yo Nyambe kono kasa neli luli munu ni lutu no unu muno mulitunga. Mulibaka eli Jowani kame añola eyi no upaki no kumona oupilo wa Jesu mane ni kumulema (1.1-3) Omulelo wa Jowani mu kuñola eli liñolo neli kutenda okuwabelelwa okumanenenwa, (1Jowani 1.4) okubabalela alumeli kukutenda esibi (1Jowani 2.1), okubukeleza alumeli kuti tuto nomapwa (1Jowani 2.26), mane niku sepisa alumeli nji namu yoyisiwa (5.13)

Emitwi no yambo

Jowani kama alimukisa eliñolo lyaye mane nikuba etuso imweya eyo ana kuliñolela (1.1-4).

Kame atoloka omo Nyambe atendele elisebeli mane nji tuyoye kanyi omo anakuyoyela Jesu (1.5-3;10).

Esisi tatama kama atupulukisa etaelo no oukusinga omunjili ku munjili (3.11; 5.12)

Kama amana eliñolo lyaye mu (5.13-21.)

Eliywi no Oupilo

1 Kame tumi ñolela eyi no liywii no moyo, esi si na kwikalako ku simuluho, esi tu na ku yupa, esi tu na mono ni miyo etu, mi natu kusi mona eso tuna leme ni maoko etu.

2 Cwale omoyo owo aba onaku monahala, mi sebeli tuumona kame tuba oupaki mi kame tu myambela omoyo no kwabwa, ou una kwikalako kwa Sitange, mi na ukulimukiswa kwaaci.

3 Esi tu na mono nesi tu na yupu so kame eso tu myambela, mi cwale naanyi muku wane naaci. Mi okuwana kwetu ni Sitetu kame tuli ni ku mwanaye Jesu Kilesite.

4 Mi kame tuñola etaba eyo nji etabo yetu ipetahale.

Nyambe yo Lisebeli

5 Eli eling'usa tuna yupu kwa Mwanaye, eli tu myambela, ninji Nyambe yo liseli, mi ka kwisa ouwii kwa yonyene simba mbicani.

6 Mi cwale aba twamba nji kame tuli bamweya ni yonyene, mi abo kame tweenda mu uwi, abo kame toonga mi ka tutende eniti mu maywi mane neyo tutenda.

7 Kono aba tweenda mu liseli, kanyi yonyene aba ali mu liseli, kame tuku wana bamweya, mi ounyinga wa Mwanaye Jesu kame u tu yowisa eibi yonje.

8 Aba twamba nji katu kwite esibi, kame tu koonga, mi eniti ka isako mwaaci.

9 Aba tu kwamba eibi yetu, yonyene niwa kusepahala mi niwaluka mbatulemene eibi yetu ni kutukenisa ku ouyi wetu wonje.

10 Aba twamba nji katusitenda esibi, kame twamba nji Nyambe niwa mapwa mi eliywi lyaye kalisamo mwaaci.

2

Kilesite Omutusi Wetu

1 Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela etitabe eti nji mu lese o ku tende esibi, kono omunu aba atendile esibi, kame tuli ni mwimaneni bouso wa Sitetu, Jesu Kilesite woyo no kuluka.
2 Yonyene ni sitabelo esi si teneka eibi yetu, mi kasa eyetu feela, kono neyi no litunga lyonje.
3 Aba tu teula etitaelo ta Nyambe kame satulimuke nji tumulimukile.
4 Woyo wamba nji kame ni mu limuka, mi ka mamele etitaelo taye, ni wa mapwa, mi eniti ka isako mwa yonyene.
5 Kono woyo omamela eliywi lya ye, elilato lya Nyambe luli kame li petehile mwa yonyene. Mweesi, kame tuyii nji kame tuli kwa yonyene.
6 Woyo wamba nji kame ali kwa yonyene, kame a fanena ni yonyene okwenda mu mukwa owo ana kwenda nawo Jesu.

Etaelo no Ubya

7 Aasingiwa, kanimi ñolele etaelo no ubya, kono ni taelo no kale muli nayo okutunda ku matatekelo. Etaelo no kale, ni Liywi eli muna yupu.
8 Kame ni mi ñolela etaelo no ubya kame, eyi ili eniti kwa yonyene ni kwaanyi, kakuli ouwi okutwa ubwe mi eliseli no niti lyabenya kale.
9 Woyo wamba nji kame ali mu liseli, mi kame atimbile mandaye, osili muuwi ni bano.
10 Woyo usinga mandaye kame ali mu liseli, mi ka kwite eso sasi mu sitatalise.
11 Kono woyo otimbale mandaye kame ali mu uwi ni kweenda mu uwi, mi kalimukile oko ata, kakuli ouwi ka umonisa amiyo aye.
12 Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela kakuli kame mu na lemenwe eibi yenu, mu libakalya Kilesite.
13 Atate, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile woyo oliko oku tunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muna matuka woyo no kwiiba. Aana anyonyo, kame ni na mi ñolela kakuli kame mu yii Sitange.
14 Aana anyonyo, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile sitange. Asitange kame ni mi ñolela kakui kame mulikile woyo oliko okutunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muli akongola, mi eliywi lya Nyambe kame lili mwaanyi, mi kame mu na matuka woyo no kwiiba.
15 Mu lese o ku singa elitunga, simba eyi ilimo mu litunga. Omunu nji kame asinga elitunga, elilato lya Sitange ka lisamo mwa yonyene.
16 Kakuli eyi ili mu litunga yonje, etakazo no lutu, ni takazo no miyo, nuu uku kuhumusa no moyo, ka itundu kwa Sitange, kono kame itunda mu litunga.
17 Mi elitunga mba libwi, ni takazo ya lyo, kono woyo otenda etato ya Nyambe kame aikala okuta oku no kwaabwa.

Esiila sa Kilesite

18 Aanange, ni nako no mamaneneno! mi kanyi aba muna yupu nji eila ya Kilesite kame ikeile, ni bano eila ya Kilesite no kupula kame ineyi, mulibaka eli natulimuka nji sebeli nako no mamaneneno.
19 Kame ana tundu kwaaci kono kasa etu, kambe neli etu, kambe kame a na siyala kwaaci, awo nakutunda mwaci nji kumonahale aba nokukena nji kasa etu onje.
20 Kono aanyi namu wabiwa kwa woyo no kukena, mi moonje kame mulimukile eniti.
21 Kame nimi ñolela, kasa nji ka mu limukile eniti, kono ni nji kame mwiyii, mi ka kwisa amapwa aa atunda ku niti.
22 Anyine cwale woyo oli ni mapwa? Konji woyo olatula nji Jesu kasa yokame Kilesite. Woyo yokame esila sa Kilesite woyo olatula Sitange bamweya ni Mwana.
23 Munu yonje woyo olatula omwana, kame alatula bamweya mane ni Sitange, kono woyo opumena omwana ni sitange kame ali naye.
24 Cwale aanyi, esi mu na yupu ku sili ku matatekelo si ikale mwaanyi.

Esi mu nayupu ku matatekelo nji kamesiikala mwaanyi, naa nyi mba mwikala kwa mwana ni kwa Sitange.
25 Mi esepiso eyi ana kutuba, ni moyo ou no kwaabwa.
26 Kame nimi ñolela eyambo eti mulibaka no ao saiye muku mionga.
27 Kono aanyi oku wabiwa mu na tambula okutunda kwa yonyene okuyoya mwaanyi, ka mu saele okwiyetiwa ku munu, mi okuwaa kwaye aba kumiyeta eyambo tonje, mi niyaniti mi kayoongo kanyi omo ina miiyetete, muyoye mwa yonyene.
28 Mi cwale aana anyonyo, muyoye mwa yonyene nji enako sa monahale twikale ni undume mi tu lese okucitiwa mu kweena bouso yaye mu nako eyo sa iye.
29 Aba mulimuka nji yonyene ni wa kuluka, mu linuke nji munu yonje woyo otenda eyi no kuluka kame aleilwe kwa yonyene.

3

Aana a Nyambe

1 Ko mu mone elilato eli Sitange na tu singi na lyo, ni lya ngaibi? Aba twisanwa aana a Nyambe! Mi aaci aano, mulibakelyo, elitunga ka li tu yii, kakuli ka li si mu limuka,
2 Anokusingiwa, cwale kame tuli aana a Nyambe, mi esi sa twikale so ka si si monahaliswa kale. Kame tu yii nji enako eyi sa iye, mba tu feke kanyi yonyene, kakuli mba tu mu mono omu aikalele.
3 Mi munu yonje woyo oli ni sepo mwa yonyene kame a ku kenisa, kanyi yonyene aba ali uyu no kukena.
4 Munu yonje aba atende sibi, kame a matuka omuloo, kakuli esibi ni ku matuka omulawo.
5 Mi kame mu yii nji yonyene kame aneyi nji a tundise esibi, mi ka kwisa esibi kwa yonyene.
6 Ounu yonje woyo oli kwa yonyene ka tende esibi, munu yonje woyo otenda sibi kasi mumona, mane ka mu yii.
7 Aana, mu lese okongiwa ku munu, uyu otenda esi no kuluka, kame a lukile kanyi yonyene aba ali uyu no kuluka.
8 Woyo otenda esibi ni wa Satani, kakuli osatani kame atende sibi oku tunda ku matangiseto. Omwana Nyambe aba aneyi, elibaka ninji a mane emisebezi ya Satani.
9 Omunu onje woyo ona leiwa kwa Nyambe ka tende esibi, kakuli embuto no Nyambe kame ili kwa yonyene, mi ka twese o ku tende sibi kakuli kame aleilwe kwa Nyambe.
10 Aana a Nyambe naana a Satani kame a monahala mwesi, Munu yonje no kwa tenda esi si lukile kasa wa Nyambe, simba woyo nokwa singa omwabaye.

Mukusinge

11 Etaba mu na yupu ku sili ku matatekelo ninji tu ku singe.
12 Tu lese o ku tenda kanyi Kaine, woyo ona kwikala kwa woyo no kwiiba, mi kame ana kwibaa ominaye. Mi esi a na mibaele nisibine? Ninji emisebezi ya ye neli eyi no kwiiba, kandi eyi no minaye neli eyi no ku waba.
13 Abange, mu lese o ku komoka elitunga aba li mi timbile.
14 Omu tu limukela nji na tu tundu mu lufu o kwingena mu moyo, konji aba tu singa abetu. Uyu no kwa singa omwabaye osili mu lufu.
15 Munu yonje woyo otimbile omwabaye ni mibai, mi kame mu limukile nji ka kwisa omwibai oli ni omoyo no kwaabwa mwa yonyene.
16 Omo tuna limukele elilato, ni Jesu aba ana tu tobohele omoyo waye, naaci kame tu fanena o ku tobohela abetu Emebo yetu.
17 Kono omunu aba afumine oufumu no litunga, mi aba a mona omwabaye yo ulwile esinjili, mi kamuyatulwele omucima waye, abo, elilato lya Nyambe ngaibi liikalile kwa yonyene?
18 Aanange ooku singa kwetu ku lese o ku tendwa mu maywi ni mu

lulimi, kono ku tendahale mu tikezo ni mu niti.

Okongota booso wa Nyambe

19 Mi mweesi aba satu limuke nji
kame tuli ni niti, mi mbatongota
emicima yetu bouso ya ye.
20 Mi emicima yetu naba itu nyaza,
Nyambe ni mukulu ku micima yetu,
mi kame ayii eyambo tonje.
21 Aasingiwa, omucima wetu aba
kautu nyaza, kame tuli ni sepo no
kongola kwa Nyambe.
22 Mi esi tu kumbela kame tu si
tambula kwa yonyene, kakuli kame
ateula etitaelo taye, mi kame tu tenda
eyo asinga.
23 Mi etaelo ya ye neeyi, tu lumele
Elitina no Mwana ye Jesu Kilesite mi
tu ku singe, omu ana tu laelele.
24 Awo akuteka etitaelo taye kame
ali kwa Nyambe, ni Nyambe kame ali
kwa yonyene. Omu tu linukele nji
kame ali mwaaci, ni mu mebo eyo
ana tubi.

4

Emebo ya Nyambe neyi no iila ya Kilesite

1 Aasingiwa, mu lese o ku pumena
Emebo yonje, kono mweteke Emebo
nji kame itunda kwa Nyambe. Kakuli
anuhi no kupula aa no mapwa kame
aneyi mu litunga.
2 Mu limuke Emebo no Nyambe
mweesi, Emebo yonje eyi yamba
nji Jesu Kilesite kame aneyi kanyi
omunu luli woyo oli ni lutu ni
unginga, ni ya Nyambe.
3 Mi Emebo yonje eyo yulwa ok-
wamba Jesu, kasa ya Nyambe. Yo
kame esiila sa Kilesite eyo mu na
yupu nji kame iiya, mi ni bano yaiya
kale mu litunga.
4 Kono aanyi, aanange anyonyo,
kame muli a Nyambe mi namukomo
anuhi no mapwa, kakuli yonyene
oli mwaanyi, ni wa ku neneba obita
woyo oli mu litunga.
5 Onyene naa si litunga, kakuli eyi
aamba niya litunga mi elitunga kame
lya yupa.
6 Aci kame tuli a no Nyambe. Woyo
yonje olimukile Nyambe, kame a yu-
peteta kwaaci, kono woyo kasa kwa
Nyambe, ka teetete kwaaci. Esi
sokame eso tu limukela Emebo no
niti, ni mebo no mapwa.

Nyambe ni wa Lilato

7 Aasingiwa, tu ku singe, kakuli
elilato kame li tunda kwa Nyambe,
omunu yonje woyo osinga kame
leilwe kwa Nyambe mi kame a
limukile Nyambe.
8 Woyo no kwa singa, ka yii
Nyambe, kakuli Nyambe ni wa lilato.
9 Elilato lya Nyambe kame li
monahala mwaaci mweesi, Nyambe
naku tumu mwanaye mu mweya mu
litunga nji mu yonyene tu yoye mwa
yonyene.
10 Omu moliikalele elilato, kasa
aaci tu na singi Nyambe, kono ni
yonyene onatu singi, mi kame anaku
tuma mwanaye nji atende esitabelo
no ibi yetu.
11 Asingiwa, Nyambe aba ana
tusingi ngeso, naaci kame tu fanena
ooku singa ngeso.
12 Ka kwisa omunu woyo ona ku
mona bo Nyambe, mi aba tu ku singa,
Nyambe kame ali mwaaci, mi elilato
lyaye kame li petehile mwaaci.
13 Abo tu limukela nji kame tuli
kwa yonyene, ni yonyene kwaaci,
kakuli kame ana tubi ku Mebo yaye
no kukena.
14 Cwale aci natu mono, mi kame
tuli apaki nji sitetu kame ana tumu
Mwanaye nji atende Omuyoyisi no
litunga.
15 Woyo onje wamba nji Jesu ni
mwana Nyambe, Nyambe kame ali
kwa yonyene, ni yonyene kame ali
kwa Nyambe.
16 Mi aaci na tu limuka, mane
kame tuna lumele elilato lya Nyambe
mwaaci.
Nyambe niwa lilato, mi woyo
oikalile mu lilato kame ali kwa
Nyambe, mi Nyambe kame ali kwa
yonyene.
17 Elilato kame lipetahalele
mwaaci nji twikale ni sepo noku

neneba mu liywaa no katulo, kakuli omu aikalele yonyene mwa tu ikalele naaci mu litunga lino.

18 Ka kwisa oku cila mu lilato, kono elilato no ku petahala kame li cita okucila, kakuli oku cila kame ku yuleka ekoto, mi woyo ocila ka si tendiwa kale woyo no ku petahala mu lilato.

19 Aaci kame tu singa, kakuli yonyene kame ana tu singi ba weli.

20 Nji omunu kame aamba nji kame ni singa Nyambe, mi kame atimbile omwabaye niwamapwa, kwa woyo otimbile mwabaye woyo amona ka twese o ku singa Nyambe woyo no kwa monwa.

21 Mi etaelo eyi tu na shimbi kwa yonyene neeyi, woyo onje osinga Nyambe, a singe ni mwabaye kame.

5

Okukoma Kwetu Elitunga

1 Munu yonje woyo opumena nji Jesu yokame Kilesite kame naleiwa kwa Nyambe, mi munu yonje woyo osinga sitange, asinge ni woyo onaleiwa kwa Nyambe.

2 Omo satu limukele nji kame tu singa aana a Nyambe, nimu kusinga Nyambe ni kumamela etitaelo taye.

3 Elilato lyetu kwa Nyambe, konji aba satu mamele etitaelo taye. Mi etitaelo taye ka tikwite okulema.

4 Kakuli esi si na leiwa kwa Nyambe sonje kame sikoma elitunga, mi okukoma kuna komiwa elitunga ni tumelo yetu.

5 Anyine woyo sokoma elitunga? Konji woyo opumena nji Jesu ni Mwanaa Nyambe.

Oupaki okwamana eyi ya Jesu

6 Jesu Kilesite yokame woyo onakwiya ni meyi ni unyinga. Kasa ni meyi fela, kono ameyi ni unyinga. Mi Emebo yo kame eyi ipaka, kakuli Emebo ni niti.

7 Kweeli yaatu eyo iapaka,

8 mebo, ameyi ni unyinga mi eyo yaatu kame ilumelelana.

9 Aba tu tambula oupaki nwaanu, oupaki wa Nyambe ni wa ku neneba ni ku bitelela. Mi okame oupaki wa Nyambe owo ana paka mwanaye.

10 Awo apumena mwa mwanaye Nyambe, kame ali ni upaki woo mu micima yoo, awo no kwa pumena Nyambe, kame amutenda woyo no mapwa, kakuli ka lumele oupaki wa Nyambe, owo ana paka mwanaye.

11 Mi oupaki uno okame, Nyambe kame ana tubi omoyo no kwaabwa, mi omoyo owo, kame oli mwa mwanaye.

12 Woyo oli ni mwana kame ali ni moyo, mi woyo wa kwite Omwana Nyambe ka kwite omoyo.

Oupilo no Kwaabwa

13 Kame ni mi ñolela eyambo eti aanyi mu pumena mu litina lya Mwanaa Nyambe nji mu limuke nji kame muli ni moyo no kwaabwa.

14 Oundume tuli nayo kwa yonyene ninji aba tu kumbela esinu mukusinga kwaye, kame a tu yupa.

15 Mi aba tu limuka nji kame atu yupa einu yonje eyi tu kumbela, kame tulimuka nji natu tambula esi tu na kumbele kwa yonyene.

16 Omunu aba a mona mandaye yo tenda esibi nokwa twala ku lufu, a lapele, mi Nyambe mba mubi omoyo. Kame sa ube aa aulwa o ku tende sibi nokwa twala ku lufu. Esibi kwa sili esi si twala ku lufu, ka naamba nji kame tufanena okulapela mu libaka no sinu eso.

17 Ouyi onje ni sibi, mi kwa sili esibi eso siulwa okutwala ku lufu.

18 Kame tu yii nji omunu yonje woyo oleilwe kwa Nyambe katwalele oku tenda esibi, kono woyo oleilwe kwa Nyambe kame a ku babalela, mi woyo no kwiiba kamu leme.

19 Kame tu limukile nji kame tutunda kwa Nyambe, ni litunga lyonje kame lili munji ya woyo no kwiiba.

20 Kame tu yii nji omwana Nyambe kame aneeyi, mi kame ana tubi okuyupisisa nji tu limuke woyo no niti. Mi kame twikalile mwa woyo no niti ni mwa Mwanaye Jesu Kilesite. Yo kame Nyambe no niti ni moyo no kwaabwa.

21 Aanange anyonyo, mutokomele
ku alimu no mapwa.

Eliñolo no wili lya Jowani

Okulimukisa ku liñolo no wili lya Jowani

Eliñolo no wiili lya Jodani kame lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Jowani mumwaka no 90 (AD) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Kono Jowani ka kumonisa yonyene nji yo muñoli walyo, okubita nji akwisane nji yokame omukulu. Emitwi no yambo ya 2 Jowani kama isheteta kuukufeka kanyi emitwi no yambo eto tiwaniwa mu buka iisaniwa Eliywi okwamana ni Jodani. Onene luli kame imonahalela mu mukwa omo aongoteteta etaelo ya Jesu no oukusinga omunjili ku munjili mane ni mukwa owo wendelela ni kusinga Jesu ni koñelela etitaelo (1.5-6; Jowani 15.9-10). Kame kulumeliwa nji Jowani nakuñola Eliywi okwamana kwa Jowani mane ni mañolo aatu, 1 Jowani, 2 Jowani ni 3 Jowani abo yo yoya mu Efesasi. Jowani naku tuma eliñolo lyaye ku mukati no kuketiwa naanaye. Kame anaku singa okubapanya ku keleke cwale sebeli waamba nji nilyalumeli onje. Elibaka lya Jowani mukuñola eliñolo eli neli okususuweza ekeleke ni kwaaba emamela no aiyeti no mapwa.

Emitwi no Titaba

Jowani kame alimukisa eliñolo mu kwaamba nji lyanyine ni mukulumelisa asiku litambula (2 Jowani 1.1-3).

Cwale sebeli osususweza ekeleke ni kwaa hupulisa etaelo noku neneba (2 Jowani1.4-6).

Esisitatamako ni kwaaba emamela no aiyeti no mapwa (2 Jowani1.7-11)

Jowani naku mana eliñolo lyaye muku twala okukeeta okutunda kwa lumeli mu keleke omo ayoya (2 Jowani1.12-13).

1 Mene omukulu, kame ni ñolela Ku mukati woyo ona ketiwa kwa Nyambe, naa naye aa ni singa mu niti, mi ka sa mene fela woyo waa singa, kono naa alimukile eniti onje,
2 mulibaka no niti eyi ili mwaaci, mi kame saikale naaci enako yonje ni kuta oku no kwaabwa.
3 Esishemo ni makeke, ni kozo, iikale naaci eyi itunda kwa Nyambe Sitange, ni kwa Jesu Kilesite omwana Sitange, mu niti ni mu lilato.

Eniti ni Lilato

4 Kame ni wabelelwe onene aba ni na wana aana anjili owe ayoya mu niti, kanyi aba tuna laelwe kwa Sitange.
5 Mi cwale, wene omukati, kame niku lapela, kasa nji kame ni ku ñolela etaelo no ubya, kono eyo tuli nayo okutunda ku matatekelo eyi yaamba nji, tu ku singe omunjili ku munjili.
6 Elilato, ninji tuyoye mu taelo ya Nyambe. Yo kame etaelo, omu muna iyupele ku matatekelo ninji tukusinge omunjili ku munjili.
7 Kakuli asikonga no kupula kame anengene mu litunga, aa aulwa okupumena Jesu nji kame aneyi mu lutu no unu. Woyo omunu no ngeso ni moongi mini siila sa Kilesite.
8 Mu tokomele nji mu lese oku sinyehelwa kweyi tunabeleke, kono mu biwe omupuzo no kwiyala.
9 Omunu yonje woyo okeluha no kwaa ikala mu tuto ya Kilesite mi kame abekelako einjili, kasa ni Nyambe. Kono woyo yonje otwalelela oku mamela etuto ya Jesu, kame ali ni Sitange bamweya ni Mwana.
10 Nji omunjili kame aiya kwaa wene, mika liti etuto eyo, mu lese oku tambula mu tindo tenu, mi mu lese oku mukeeta.
11 Kakuli woyo wakeeta kame aku wana naye mu tikezo taye eti no kwiiba.

Amaywi no Mamaneneno

12 Kame nili neyi nokupula no kuku ng'olela, kono ka ni singi oku kutusisa epampili ni inke, kono kame

ni nahana okwiiya muukumona nji nikwambela nikanwa, nji cwale okuwabelelwa kwetu kwiyalelele.
13 Aana no mandowe ana ketiwa kwa Nyambe kame akukeeta.

Eliñolo no waatu lya Jowani

Okulimukisa

Eliñolo lya Jodani no waatu naliku ñoliwa kwa Mutumiwa Jowani mukaci no myaka (90 AD) munyima noku leiwa kwa Kilesite. Jowani kasikuku limukisa nji yokame omuñoli, kono sebeli okwisana nji mukulu (3Jowani1.1). Kame anaku tenda kanyi mu liñolo no wili lya Jowani (2 Jowani1.1). Kame kulumelwa nji Jowani naku ñola eliywi akwamana kwa Jodani ni mañolo aatu ni Jowani no weli, Jowani no wiili ni Jowani no waatu abo yo siyoya mu Efasesi.

Jodani nakuñola eli liñolo ku mulumeli wisainiwa Gayusi. Kame anaku limukisa Gayusi kanyi omulikani waaye ni kumwambela nji atambulange wino alumeli awo ana kwendanga mu sibaka.

Emitwi no Titaba

Jowani naku limukisa eliñolo lyaye (3 Jowani1.1).

Cwale sebeli sususweza Gayusi ni kumu laela nji amonise ekamuhelo kwaao anakwiiya (3 Jowani1.2-8).

Esi sinakutatamako, sebeli wamba okwamana kwa lume ayili aisaniwa Diotilefisi ni Demiteliusi (2 Jowani1.9-12).

Amamaneneno sebeli omana eliñolo lyaye (3 Jowani1.13-14).

[1] Meene omukulu, kame ni ñolela Gayusi
omusingiwa woyo ni singa mu niti.
[2] Musingiwa, etapelo yange ninji einu yonje itende wino, mi oyoye wino kanyi Emebo yowe omu ikuketele.
[3] Kame nina kuwabelelwa onene, abo aabetu ana kubiti bano aba ana kupaka eniti yowe, omu otwalelela okwenda mu niiti.
[4] Ka kwisa esi sini wabeliswa oku bita esi, aba ni yupa nji anange kame aenda mu niti.

Gayusi kama Alumbekiwa

[5] Omusingiwa, kame oli woyo noku sepahala kweyi otenda kwakwetu, simba nji naangenda.
[6] Okame ana pake elilato lyowe balubala no keleke, watuse nji ate wino mu musipili woo, mu mukwa ou uwabelisa Nyambe.
[7] Kakuli okwenda koo ni mulibaka no litina lya Jesu Kilesite kaa si tambula simweya kwawo no kwa pumena kwa Nyambe.
[8] Aaci aasikupumena kame tufanena okwatusa nji, tu belekisane bamweya noo mu niti.

Diotilefi ni Demetiliusi

[9] Kame ni naku ñolela Endoo ya Nyambe, kono Diotlefi woyo osinga oku tenda ono weli kasiku tutambula.
[10] Cwale aba sani iye, mba ni myambele eyo atenda neyo nokupula eyi no kwiiba atunungelelanga, kasa eyo fela, kono kame akanisanga nawo asinga okutambula aakwetu aasikupumena, mane ni kwaacita mu keleke abaasinga okutenda ngeeso.
[11] Omusingiwa, ulese oku faniketa ouyi, kono ouwa. Woyo yonje otenda ouwa kame atunda kwa Nyambe, mi woyo otenda ouyi kasimona Nyambe.
[12] Demetliusi kame apakwa wino kwaanu onje, mi eniti ni yonyene kame ipaka, Naaci kame tumu paka, mi kame alimukile nji oupaki weetu ni waniti.

Omulaano no Mamaneneno

[13] Kame nili neyi no ku pula no ku kuñole la, kono ka nisingi okuku ñolela mu ling'olo.
[14] Kame ni nahana oku kumona wangu, mi mba twambola ni wene ni kanwa.
[15] Ekozo iikale ni wene, alikani kame aku keeta. Oasikupumenase alikani mu matina oo.

ELIÑOLO OKUTUNDA KWA JUDA

Okulimukisa

Eliñolo liisaniwa Juda kama lina kutumbiwa elitina lya woyo ona ku liñola. Juda kame akulimukisa yonyene nji ni minaye Jakobo, woyo neli minaye Jesu. Cwale kame kulumeliwa nji niyonyene ni munjili no ainaye Jesu (1). Katulimukile nji eli liñolo kame lina kuñolelwa fela ku Keleke imweya mi omu ni mulibaka no liñolo elyo ana kubapanya nalyo mu Testamende no kale, okubala kwaye Juda no matate kelo kame kuna kutendiwa ni ma Juda. Mu mukwa no ngeso nakuñolela eliñolo lyaye kwao “Onje ana kwisaniwa, ao asingiwa kwa Nyambe ni ku babalelwa kwa Jesu Kilesite” (1) Eliñolo kame limonahala nji kama lina kuñoliwa kuma 60 munyima no kuleiwa kwa Kilesite.

Elibaka elyo ana kuñolela eli ñolo eli ni kuba emamela kwa sikulumela onje nji alese okulyanga nisiwa kwa sikwiyeta no mapwa (Juda 4). Kame ana kuibapanya ni Testamende no kale nji aongotete eyo aamba. Eli liñolo kame likutabela eyambo ni liñolo lya 2 Petolosi okubeeka mane neyi no asikwiyeta no mapwa (Juda 4; 2 Pitolosi 2.1) kame ni kubapanya ni yambo no Mangeloi ni Sodoma ni Gomola.

Emitwi no yambo

Kuma tatekelo Juda kame aamba kwa sikubala (1-2).

Esi sitatamako, kame aba elibaka no kuñola eyi ebuka mi ni kuba emamela kwa sikwiyeta no mapwa (3-4)

Munyma yeyo kame aba emyanda okutunda kwaanu mane niinu injili eyo inakutendahala mu Testamende no kale (5-16)

Cwale kame aambela omo afanena okutambulele ku mamela eyo anaabi (17-23).

Kumamaneneno kame ayatila eliñolo mu kulumbeka Nyambe (24-25).

1 Okutunda kwa meene omubika wa Jesu Kilesite ni minaye Jakobo.

Kwaawo, aa asingwa ana isaniwa,mwa Nyambe Sitange ni Jesu Kilesite.

2 Amakeke, kozo ni lilato iikale naanyi.

Aiyeti no Mapwa

3 Aasingwa, kame ni shukele oku mi ñolela kweyi noku yoyisiwa kwetu, kame na wana nji kwautokwa oku ming'olela ni ku mikumbela nji mu kongote ku tumelo eyo ina kubiwa kwaanu a Nyambe oweli. Mi omucima usini kandiketa okutenda ngeso.

4 Kwaanu anjili ao oku nyaziwa koo na kukung'oliwa kale, mukush-weeka naaingene mukaci kenu. Kasa aanu a Nyambe, kame ashandola es-ishemo sa Nyambe wetu oku sitenda ouhule mi kame akana Jesu Kilesite Omolyetu ni Mbumu wetu.

5 Cwale kame ni singa oku mip-ulukisa Eyambo simba nji namu kwambeliwa mukwiyala moonje, nji woyo ona kuyoyisa aanu okutunda mu Engepita, munyima sebeli osinya awo na kwapumena.

6 Kame amangeloi no kwateula eit-ulo yawo, kono kame anasiiyi eibaka yawo naiteuliwa kwa yonyene mu mawenge na kwaabwa mu uwi okut-wala ba liywaa linene no katulo.

7 Kanyi omo kuna kutendahalela mu Sodoma ni Gomola mane ni mile-neñi ikubapile nayo, eyo ina kutenda ouhule ni inu no kwa fanena, mbai-tende omwanda okubita mukoto no mulilo no kwaabwa.

8 Naba kuli ngeeso aanu muku-lota koo kame asilafaza etinyutu too, okukana aasimulonga mane ni kukana aa no kukanya.

9 Simba yonyene Mikaele onduna no mangeloi aba ana kuzeka ni Diyabulosi esitupu sa Mushe kasiku mwaatula mu ku munyefula kono se-beli wamba nji Mbumu aku kalimele.

10 Kono aanu kame alwisa eyo kaal-
imukile, eyo ineyi mu mukwa no
ku limukiwa mi ni iyamana kame
itenda ngeso, kame asinyiwa.
11 Niti luli oumai ni woo, kakuli
kame aenda mu ndila ya Kaine
mi naaitukele okonga mulibaka no
kuwana ku mafosisa a Balami, mane
ni kusinyeha mu kufutuka kwa Kola.
12 Awo ni anyefuli mu mikiti
yenu no lilato, kame alya naanyi
kanyi omulisani woyo okufepa feela
yomboci. Kame akufekile kanyi
amakumbi na mbulwa mbula, ao
aendiswa ku mebo. Kame akufekile
kanyi eitondo no mubebo eyi yulwile
okubeeka mbuya, na mbulwa ma-
muna eyo ina kufa twiili ni kutuliwa
mu mumbu.
13 Ni mandinda no liwate a tim-
belelwe alita olufulo no likenyi lyoo,
Kame akufekile kanyi etinungweti
eto tiyambaela eti tilukisetwe owilu
no uwi no kwaabwa.
14 Na nuhiwa kwa Enoki no lusika
no mutanu ni twiili (7) oku tateka
kwa Adama aba na kunuha nji, “Ko-
mumone, Ombumu naiyi nawo aye
no kukena aa abalwa emyanda-nda.”
15 Nji alite ekatulo kwaanu onje
mane akalimele aanyefuli onje
mulibaka no tikezo too no unyefuli
tonje eto ana tende, ni ku maywi
onje no kubambaba ao anaamba kwa
yonyene awo asikutenda eibi.
16 Naanu awo atongoka, ano
ting'ananyi aata ni titakazo too,
otunwa too kame aamba mu ukuku-
musa mane ni kubabaza aanu nji
awane esinjili kwa onyene.

Etitemuso ni Titaelo

17 Kono anyi aasingwa, kame
mufanena okuhupula amaywi ana
kwambiwa oweli kwa tumiwa a
Mbumu wetu Kilesite Jesu.
18 Aba ana ku myambela nji, mu
tinako no mamaneneno aasiku nye-
fula mbaikalako, aata mu titakazo
too eto tilwisa ounyambe.
19 Okame aafapanisa aanu kame
ali ni moyo no lutu fela, kakwite
Emebo.
20 Kono anyi aasingwa mukuyakele
mwenyene ba mutomo no tumelo
yenu no kukena onene anyi mu-
lapela ni mebo no kukena.
21 Mu ongotete mu lilato lya
Nyambe, me mutatelele amakeke a
Mbumu wetu Jesu Kilesite mu moyo
no kwaabwa.
22 Mukolwise akwenu awo alyan-
gana,
23 mu yoyise akwenu okwa tundisa
mu mulilo, anjili mwatende ni
makeke mu kucila mi mutimbe ni
ikumango no awo ali ni matilo no
lutu.

Etapelo no Milumbeko

24 Cwale kwa yonyene woyo
otwesa oku mibabalela nji mulese
kukwa, ni ku milita balubala no
lubala lwaye no kanya me muwa-
belelwe.
25 Kwa yonyene feela Nyambe
omuyoyisi wetu mwa Jesu Kilesite
Ombumu wetu kwikale ekanya
ni Umbumu ni maata noku busa
okutunda kukale ni ba nako ino
mane ni ku twala oku no kwaabwa!
Ameni

Esinulo kwa Jowani
Okulimukisa

1 Ebuka eyi esinulo ya Jesu Kilesite eyo ana kumuba Nyambe okumonisa kwabika aye eyo ifanena oku tendahala, mi ni kwimonahalisa mu kutuma elingeloi lyaye kwa mubika waye Jowani,
2 woyo ona kuba oupaki ku liywi lya Nyambe ni ku maywi a Jesu Kilesite simba ni kweyo yonje ana kumona.
3 Embuyoti ni ya woyo obala mukukuwa amaywi no unuhi, mi embuyoti ni yawo ayupa ni ku teula eyo iñolilwe mu mañolo kakuli enako kame ili beebi.

Jowani yo Keeta Etikeleke Mutanu ni Twiili

4 Mene Jowani kame niñolela etikeleke mutanu ni timbili (7) tili mu Esiya,

Esishemo kwaanyi ni kozo okutunda kwa Nyambe woyo oliko ni woyo ona kwikalako mane ni kwa woyo soiya, ni kutunda ku mebo mutanu ni twiili eyo ili balubala no lubona lwaye,
5 ni kutunda kwa Jesu Kilesite opaki no kusepahala, omweeli no awo no kufa ni mubusi no ambumu ba litunga.

Kwa yonyene woyo otusinga ni kututundisa kwiibi yetu ni unyinga waye,
6 mi na kututenda omubuso no apulisita kwa Nyambe waye ni sitaye, kwa yonyene okutenda ekanya ni kubusa mu nako yonje! Ameni.
7 Komumone, woyo okeyile mu makumbi, mi amiyo onje kame sa mumone, mi nawo ana kumuyaa embinji mi aanu onje no litunga kame salile mulibaka lyaye. Mosaku kaikalele! Ameni.
8 Time Alufa ni Omega, kame kwamba Mbumu Nyambe, woyo oliko ona kwikalako woyo soiya woyo no Maata onje.

Epono ya Kilesite

9 Mene Jowani, omwabenu woyo oku tabela naanyi mwa Jesu Kilesite amayando ni mubuso niku tatelela no kongola, kame nina kubeekiwa ba sooli siisaniwa nji Patimosi omubonda no kwamba eliywi lya Nyambe ni mulibaka no kupaka Jesu Kilesite.
10 Kame nina kwikalanga mu Mebo ba liywaa lya Mbumu, mi sebeli ni yupa eliywi linene likuweleza munyima yange kanyi tolombita
11 eli lwamba nji, “Oñole mu buka eyo omona mi oitumene ku tikeleke mutanu ni timbili (7), ku Efese ni Simina ni Pegamo ni Tiyatila ni Sada ni Filadelufiya mane ni Laodisiya.”
12 Cwale sebeli niku setuka nji nimone eliywi linambanga nange, mi aba ino kusetuka sebeli nimona otutala no tilambi no gauda mutanu ni twiili (7),
13 mi bakaci no lutala no tilambi sebeli nimona mumweya kanyi Mwana no Munu, yo kufukile olwambi no kuleba mane ni lukanda no Gauda lutingilwe musaali saye,
14 ni tiñuki naku mutwi waye ta kukene onene kanyi owanda no likena, okukena too kanyi ememba, amiyo aye kanyi olulimi no mulilo,
15 amakondo aye kanyi utale una bekiwa mu makala no kubya, mi eliywi lyaye kanyi omulumo no meyi no kupula,
16 mi mu lyoko lyaye na ku silyo yo lemine etitungweti mutanu ni twiili (7), mi mukanwa kaye sebeli mutunda omukwale no kushenga oku noku, mi cwale olubala kanyi eliywaa no kubenya onene.
17 Aba nina ku mumona, sebeli ni kwela banji ku makondo aye kanyi omunu wakufa. Kono sebeli onilema ni lyoko lyaye no silyo ni kwamba nji, “Olese kucila! Ya mene no Matatekelo ni Mamaneneno.
18 Cwale time ni yoya! Kame ina kufa, kono bano kame ni yoya okuta

okuno kwaabwa, kame ni kwite etinotolo no sibaka sawo no lifa.
19 Cwale oñole einu omona, mane bamweya neyo iliko mane neyo saika tendahale ku uso.
20 Ino ekunutu eyo ni myambela no titungweti mutanu ni twiili (7) tili mu lyooko lyange na ku silyo, mane ni tutala no tilambi mutanu ni twiili (7) no gauda, etitungweti mutanu ni twiili (7) amangeloi no tikeleke mutanu ni twiili, mi kame otutala no tilampi mutanu ni twiili etikeleke mutanu ni twiili.

2

Eliñusa ku Keleke mu Efese

1 "Oñolele ku lingeloi no keleke na mu Efese nji,

"Aa amaywi atunda kwa woyo olemine etitungweti mutanu ni twiili (7) mu lyoko lyaye no silyo ni woyo wenda bakaci no tutala no tilambi no gauda mutanu ni twiili (7).
2 Ni limukile emisebezi yowe, mi ni limukile omo ona sebeleze onene mane ni kondoka kowe, mi ni limukile nji wene ka utwese oku leselela anu no kwiiba kono nau kweteka anu awo aamba nji atumiwa kono kasa okame, mi kame ana waniwa nji amapwa.
3 Nilimukile nji wene kame uli wa kongola, simba aba uyandisiwa mulibaka lyange, kono kausikwangwa.
4 Kono eso nili naso eso ni lwisa kwa wene ninji, bano kauni singi kanyi omo ona kuni singelanga ba weli.
5 Opuluke omo ona kwele! Obake mi otenda emisebezi ona kutendanga ba weli, nji kutende ngeso mba niiyi kwa wene ni kutundisa otutala no tilambi ba sibaka sowe.
6 Kono esi esishemo sili kwa wene, kono kame otimbile eyo emisebezi ya awo akoña Nikolasi, kanyi mene omo ni itimbele.
7 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yambela etikeleke! Kwa yonyene woyo so matuka mbani mubi okulya ku sitondo no moyo eso sili mu paladaisi ya Nyambe.

Eliñusa ku Keleke no Simina

8 "Oñolele ku lingeloi no keleke namu Simina nji, "Aa amaywi a woyo no matatekelo ni mamaneneno, woyo ona kufa mane ni ku yoya kame.
9 Ni limukile amayando enu ni kusheba kwenu, kono kame muli ano kufuma! mi kame ni limukile etinyefulo tawo aamba nji ni Majuda kono kasa okame, kono na sindoo no milapelo no Satani!
10 Olese kucila eso sasi kuyandise. Komone! Diyabulosi mba yumbele anjili kwaanyi mu tolongo, nji mba mufanene okwetekiwa, mi mu maywaa likumi (10) kame samwikale ni mayando. Mu sepahale ku lufu mi mba ni mibi omushukwe no moyo.
11 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!

"Woyo so koma katamba ku lemekiwa ku lifu no wiili."

Aliñusa ku Keleke namu Pegamamu

12 "Oñolele ku lingeloi no keleke namu Pegamamu nji,

"Aa amaywi awo atunda kwa woyo okwite omukwale otwebile oku nooku.
13 Ni limukile oko wikala, oko Satani ali ni lubona lwaye. Kame olema mu koongola ku litina lyange, mi kausikana etumelo yange simba mu maywaa a Antipasi, opaki wange no kusepahala, woyo ona kwiibaiwa mukaci kenu oko ali Satani.
14 Kono kame ni kwite einu icana eyo sisingi kwa wene, kwaali anjili mukaci kenu awo akoña etuto ya Balaami, woyo ona kwiiyeta Balaki okubeeka esi sitataliso kwaana a Isilaele mu kwa susuweza okulya eilya eyo ina tendelwe esitabelo emilimu mi kame ayoya mu wozwa.
15 Mi kame mukaci kenu mwaali awo akoña etuto ya Nikolasi.
16 Cwale mutunde ku ibi yenu! Nji ka mutunduko, mbaniyi mu wanguwangu mu kulwisa awo anu ni mukwale namu kanwa kange.
17 "Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!

“Kwa woyo so koma kame sanimube ku maana ashwekilwe mi kame sani mube eliwee no kukena ni litina no ubya elyo liñolilwe baliwee elyo kakwisa omunu olilimuka konji yonyene woyo oli tambula.

Eliñusa ku Keleke namu Tiyatila

18 “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Tiyatila nji,

“Aa amaywi a Mwana Nyambe, woyo amiyo aye kame akufekile kanyi olulimi no mulilo, mi amakondo aye kame abenya kanyi esondo no mucaa.

19 Ni limukile emisebezi yowe, ni lilato lyowe, ni tumelo yowe, ni ku tatelela mu koongola mane ni kusebeza kowe. Mi ni limukile nji kame otenda onene bano okubita ba weli.

20 Kono esi ninakana kwa wene kame ona leselele omukati Jezabele, woyo okutoya yonyene nji munuhi. Mu kwiyeta kwaye kame akandimeka abika ange muku tenda owozwa ni kulya eilya eyo ina tendelwe ku milimu.

21 Kame ni na mubi enako nji abakele eibi yaye, kono kasingi oku tunda ku wozwa waye.

22 Komumone, kame sa nimu kondele ba mumbeta no mayando naawo atenda naye owozwa ni yonyene kame sa na kondele mu mayando no kuneneba, konji aba sabakele emisebezi yaye no kwiiba.

23 Mi kame sani ibae anaaye, mi cwale etikeleke tonje mbati limuka nji mene time ni limukile eminahano ni micima yoo. Kame sa nibe omunjili ni munjili okukumanena ni misebelibezi yaye ana tende.

24 Kono kwaanyi monje mu siyala mu Tiyatila kamu sikukoña etuto eyi no sibi, ka musi ku kwiyeta eyo aamba anjili nji outungi no tikunutu ta Satani.’ Kame naamba kwaanyi nji sitamba okumiba outata.

25 Moongotetete kweso muli naso konji aba saniiye kame,

26 Woyo so koma niku teula emisebezi yange okutwala ku mamaneneno, kame sani mube amaata beulu no matunga,

27 mi kame sabuse ni mulamu no soondo ni kutubiwa otwembaemba kanyi otucoo no limaa mane kanyi mene aba ina tambula amaata okutunda kwa Sitange,

28 cwale kame sanimube olutungweti no masiku.

29 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke.

3

Eliñusa ku Keleke namu Sadisi

1 Oñolele ku lingeloi no keleke namu Sadisi nji,

“Amaywi a woyo okwite emebo mutanu ni twiili (7) ya Nyambe ni titungweti titanu ni timbili (7). Kame nilimukile emisebezi yowe kame okwite elitina no kuyoya, kono uli wa kufa!

2 Otone, mi ongotete eso sisiyalele mi kame sili beebi nikufa. Kakuli kani siwana emisebezi yowe noku petahala mu miyo a Nyambe wange.

3 Opuluke cwale, eso ona tambula neso ona yupu, oiteule mi obake, cwale nji kutono, kame saniiye kanyi ombuyi mi kutamba okulimuka enako sani kwiyele.

4 Kono osili ni matina macana mu Sadisi, anu kasi kubeeka elitilo ba ikumango yoo, mi kame saende ni mene akumangile eikumango no likena, kakuli kame yafanena.

5 Woyo so koma kame safukiwe mu ikumango no likena, mi sitamba okutundisa elitina lyaye mu buka no moyo kame sani mupake balubala lwa Sitange ni balubala no mangeloi aye.

6 Cwale woyo okwite amatwi ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!

Eliñusa ku Keleke namu Filandelufiya

7 “Ku lingeloi no keleke namu Filadelufiya oñole nji,

“Amaywi awoyo no kukena ni niti woyo okwite etinotolo ta Dabida, mi aba ayatulula kakwisa woyo so yatila. Woyo oyatila mi kakwisa woyo so yatulula.

8 Komumone, ni limukile emisebezi yowe otenda, mi kame nina kulukisete omwelo no ku yatuluka, owo kakwisa omunu otwesa oku uyatila, nilimukile nji okwite amaata no kucaniba, mi kame ona teula eliywi lyange mi kausikana elitina lyange.
9 Komumone! Kame sa ni tende awo asindoo no milapelo no Satani awo aamba nji ni Majuda kono kaokame, kono kame aonga, komumone, kame sa naalite nji aiye mu ku kubama balubala no makondo owe. Mi kame sakwiyete nji kame nina kukusinga.
10 Kakuli kame ona teula amaywi ange no ukulema kwange, mbani kuteula mu nako no miliko ikeyile ba litunga lyonje, mukweteka awo ayoya ba litunga.
11 Kame niiya muwagu-wangu. Oleme mu kongola eso oli naso, nji omunu alese oku byangula omushukwe wowe.
12 Woyo so koma, kame sani mu tende omusumo mu ndoo ya Nyambe wange, mi katamba oku tundamo, mi mba ni ñolo ba yonyene elitina lya Nyambe wange, ni litina no muleneñi wa Nyambe wange, Jelusalema no ubya woyo okeile oku tundelela mu wilu kwa Nyambe wange ni litina lyange luli no ubya.
13 Woyo okwite amatwi, ayupe eso yamba Emebo ku tikeleke!

Eliñusa ku Laondesiya

14 “Ku lingeloi no keleke na mu Laodesiya oñole nji,

“Aa amaywi no Ameni, opaki no kusepahala ni niti amatatekelo no yumbiwa ya Nyambe.
15 Ni limukile emisebezi yowe, kaweenye simba okombola, kambe kame weenya simba okombola!
16 Cwalehe, kakuli kame oli bakaci kaweenye simba okombola, kame sani kusibule mu kanwa kange!
17 Kakuli kame wamba nji, ‘Kame ni fumine mi kame nikwite einu yonje, mi kakwisa esi ni saela, kono kulemuha nji kame wenisa, ni kufisa amakeke, kame oshebile, nikufa amiyo, mane kame oli enjeshe.
18 Abakulingeso, kame ni kweleza nji oule kwa mene egauda eyi ina ciñiwa ni mulilo, nji ofume, ni ikumango no likena nji okumange ni kuteula enjeshe yowe nji ilese okweena mu ku moniwa, mi okuulele omutondo obeeke mu miyo nji omone.
19 Awo ni singa, kame na kalimela ni kwaaba ekoto, nji cwale otukufalele eyo mi obake.
20 Komumone, kame niimanine ba mweelo ni ku ngongota, nji omunu kame ayupa eliywi lyange ni ku yatulula esandi, kame sani ingene mwa yonyene ni kulya naye, mi ni yonyene alye ni mene.
21 Woyo so koma, kame sani mupumenene okwikala nange ba lubona lwange, kanyi mene aba nina kukoma ni kwikala ni Sitange ba lubona lwaye.
22 “Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!”

4

Oku Lapela mu Wilu

1 Eyo aba ina kubwa, sebeli naliketa, ni kumona omweelo oyatulukile mu wilu, mi eliywi no weli nina kuyupa eli likufekile kanyi etolombita sebeli lyamba kwa mene nji, “Okambamene bano, mi mbani kumonisa eyo ifanena okwiya kuuso.
2 Ababo Emebo sebeli inishimba. Cwale sebeli ni mona olubona lubekilwe mu wilu, mi kame kwikalile omunu ba lubona.
3 Cwale woyo oikalile kame ana ku monahala kanyi eliwee no Jasipa ni Kaneliyani, mi olubona kame luna ku tingulukiwa ku nambwamutalati eyo imonahala kanyi eliwee no emelodi.
4 Olubona kame luna ku beekiwa mukaci ku mabona makumi ayili naanee (24) mi awo aikalile ba mabona neli akulu akwana makumi ayiili naanee (24) aku fukile eikumango no likena, mi ku mitwi aku fukile etikuwani no gauda.

5 Cwale mu mabona sebeli ku
tunda omamonyi no mbula, ni
maywi, ni mishika no mbula. Mi
balubala no lubona kame kuli
amamoni mutanu na yiili (7) awo
atumbuka, eitendile emebo mutanu
ni twiili (7) ya Nyambe.
6 Cwale kuuso no lubona kame kuli
eso sikufekile kanyi eliwate no siponi
kanyi kilisitale.

Mi kunyonga no lubona, ku lineku
ni lineku no lubona, kame kuli
eyumbiwa inee eyi iyoya, eyo ili ni
miyo kuuso ni ku nyima.
7 Esumbiwa no weli kame sina ku-
monahala kanyi ondee, esi no wiili
kanyi pulu, esi no waatu esifateho
kanyi sa munu, mi esi no unee kanyi
mbande otuka.
8 Eyumbiwa inee noku yoya, esin-
jili ni sinjli kame sili ni maando
mutanu ni kamweya, (6) eyi iyalile
amiyo olutu longe ni mukaci, mi
ousiku ni munji kaisi kupumulanga
okwiimba nji,

No kukena, no kukena, no kukena,
Ombumu Nyambe no maata
onje,
ona kwikalako, woyo oliko, mi
woyo soiya kame."

9 Cwale eyumbiwa no ku yoya
aba iba etumbo ni likute, nuuku-
tumela kwa yonyene woyo wikalile
ba lubona, woyo oyoya okuta oko no
kwaaabwa,
10 akulu makumi ayiili ni tunee
kame akwela banji okukubama
balubala lwa woyo oikalile ba lubona
ni ku muyeema, woyo oyoya okuta
oko no kwaabwa. Kame ayumbela
etikuwani too balubala no lubona,
aaimba nji,

11 "Ombumu ni Nyambe wetu kame
ofanena wene
oku tambula ekanya, elikute ni
maata,
Kakuli tiwe ona umbu einu yonje,
mi kame ina kwikalako
kumbiwa mukusinga kowe."

5

Ebuka no Kupunga ni Mukoko

1 Cwale kame nina kumona mu
lyoko lyaye no silyo woyo no ikalanga
ba lubona omuputo uñolilwe mukaci
ni ku nyima, omamekilwe eilamatela
mutanu nayiili.
2 Mi sebeli ni mona elingeloi eli no
kongola, eli likuwa ni liywi linene nji,
"Anyine otwesa ocola ni kulamutula
omuputo ou?"
3 Kono kakwisa omunu mu liwilu
simba mu litunga ni munji no litunga
ona ku twesa oku yatulula omuputo
simba okwaliketamo.
4 Mi kame nina kulila onene oku
mona nji kakwisa simba mumweya
ona ku twesa oku yatulula omuputo
simba okwaliketamo.
5 Cwale omunjili kwa kulu sebeli
wamba kwa mene nji, "Olese ku
lila. Omone! Ondee na ku mushobo
no Juda olusika lwa Dabida, ona
kukoma, nji atwese oku yatulula
omuputo ni ilamatela mutanu ni yiili
(7)."
6 Sebeli ni mona Omukoko oima-
nine mukaci no lubona kanyi
nauibaiwa outingulukilwe ku
yumbiwa inee na kulu, ni manaka
mutanu na yiili ni miyo mutanu na
yili (7) neli emebo mutanu ni yiili
(7) ya Nyambe ina kutumiwa mu
litunga.
7 Omukoko sebeli uta okashimba
omuputo mu lyoko no silyo lya woyo
ona kwikalanga ba lubona.
8 Cwale aba ona kumana oku
shimba omuputo, eyumbiwa inee eyi
iyoya na kulu makumi ayiili ni tunee
(24), sebeli akwela banji balubala
no Mukoko, omunjili ni munjili yo
lemine ehalepa, ni iwana no gauda
ina kwiiyala ensense, eyo etapelo no
anu no kukena a Nyambe.
9 Cwale sebeli aimba olusimo no
ubya nji,

Kame ofanena oku shimba omuputo
ni kucola esilamatela sawo.
Kakuli kame ana kwiibaiwa, mi oun-
yinga waye nauku liulula anu
kwa Nyambe
okutunda ku mushobo onje, ni
tindimi, nanu, ni litunga.
10 Kame ona kwaatenda omubuso
naa pulisita kwa Nyambe wetu

mi mba busu ba litunga.”
11 Cwale sebeli naliketa mi sebeli
niyupa ba lubona lutingulukilwe ni
yumbiwa noku yoya naakulu ni liywi
no mangeloi no kupula olule-lule ni
itiki-kiti,
12 mi sebeli aamba mukukuweleza
ni liywi linene nji,
“Okufanena nikwa Mukoko ona kwi-
ibaiwa
oku tambula amaata, esifumu, ni
ku shangama, ni kongola, ni
likute, ni kanya, ni timbuyoti!”
13 Cwale sebeli niyupa eyumbiwa
yonje mu wilu, ni mu litunga mane ni
munji no litunga, ni mu liwate neyo
ilimo, mi yonje eyamba nji,
“Kwa yonyene oikalile ba lubona ni
ba mukoko,
afuyolwe mi akutekiwe, ni
kanya, ni maata,
no kuta oko no kwaabwa!”
14 Cwale eyumbiwa no ku yoya sebeli
yamba nji, “Ameni!” Mi akulu sebeli
akwela banji ni kuba etumbo.

6

Eilamatela mutanu ni twiili

1 Cwale sebeli nimona Omukoko
omamuna eli no weli ku ilamatela
noku kwana mutanu nayiili (7), mi
sebeli niyupa simweya ku yumbiwa
inee esaamba ni liywi kanyi mushika
nji, “Oiye!”
2 Cwale sebeli nimona, mi komu-
mone, ombii no likena, mi omwen-
disi yo lemine outa, mi kame ana
kubiwa ekuwani, sebeli ota kanyi
wakukoma, ni kuta kukukoma.
3 Cwale omukoko aba ona ku
mamula esilamatela no wiili, se-
beli niyupa esumbiwa no kuyoya
esaamba nji, “Oiye!”
4 Ombii munjili sebeli oiya no
kubenya omucaa. Woyo ona
kwendisa ombii kame ana kupume-
nenwa okutundisa ekozo mu litunga,
nji cwale anu akwibaye omunjili
ni munjili, mi kame ana kubiwa
omukwale no kuneneba.
5 Cwale aba ana kumamuna es-
ilamatela no waatu, sebeli niyupa
esumbiwa no waatu esaamba nji,
“Oiye!” Komumone, sebeli nimona,
ombii no wiilu. Woyo wendisa ombii
yo lemine esikala mu lyoko.
6 Cwale sebeli ni yupa eso sina
kukufeka kanyi liywii mukaci no
yumbiwa inee no kuyoya esaamba
nji, “Etikanyo imweya no uloto kame
itwesa okutenda etifo no liywa, ni
titikanyo taatu no makonga kame
titwesa okutenda etifo no liywaa,
kono olese kusinya eoli ni waine!”
7 Cwale Omukoko aba ona ku ma-
muna esilamatela no unee, sebeli ni
yupa eliywi no sumbiwa no unee no
kuyoya esaamba nji, “Oiye!”
8 Cwale sebeli nimona, mi ko-
mumone, ombii no kumbuwa, mi
omwendisi wayo elitina lyaye neli
Lifu, mi sebeli okoñiwa ku sibaka
sawo no kufa, mi kame ana kubiwa
amaata beulu no kalulo no unee
no litunga, okwibaa ni mukwale ni
lishebo ni lifu ni iyamana no litunga.
9 Cwale omukoko aba mamuna
esilamatela no mutanu, sebeli ni-
mona munji no aletale emyoyo yawo
ana kwibaiwa mulibaka no liywi lya
Nyambe ni upaki ana kuba.
10 Seli akuweleza ni liywii linene
nji, “Wene Ombumu no Maata onje,
no kukena ni niti, kanako ikuma
babine nji watula ni kuusa ounyinga
wetu kwaawo ayoya ba litunga?”
11 Cwale onje kame ana kubiwa
olwambi no likena omunjili ni
munjili ni kwambelwa nji apumule
kanyonyo konji epalo no akoo abika
naboo aba saikwane awo saibaiwe
kanyi onyene.
12 Cwale aba ana ku mamuna
esilamatela no mutanu ni kamweya,
sebeli naliketa, mi komumone, sebeli
kwikala ezikinyeho no kuneneba,
mi eliywaa sebeli liilola kanyi
eikumango no saka, okweti sebeli
omonahala kanyi unyinga.
13 Mi etitungweti na ku wilu se-
beli tikwela banji kanyi esitondo no
mukuyu aba sibulumuna embuya
yaso no mubebo, aba si nyangany-
isiwa ni mebo no kuneneba.
14 Eliwilu sebeli liminiwa kanyi
omuputo aba upungiwa, mi elilundu

lyonje ni yooli kame ina kututisiwa ba ibaka yayo.
15 Mi cwale ambumu no litunga, na lume no kukutekeha, nakulu no akulu no masole, na sikufuma, nawo no kongola, nanu onje, naabika, nawo alukuluhile sebeli aka ku shweeka mu mina ni mu mawee no mu malundu.
16 Seli aisana ku malundu ni mawee nji, “Mukwele beulo wetu mi mutu shweeke ku lubala lyaye woyo oikalile ba lubona, ni ku kutweba no Mukoko!
17 Kakuli eliywaa no kuneneba no kutweba koo nalikeela, mi anyine so twesa okwimana balubala walyo?

7

Aanu no Isilaele no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000) ana ku Mamekiwa Eliswayo kwa Nyambe

1 Eyo aba ina kubwa sebeli nimona amangeloi anee aimanine mu maneku anee no litunga, alemine emebo inee no litunga, nji kuulwe emebo aifuka ba litunga simba ba liwate simba ku sitondo sonje.
2 Mi sebeli ni mona elingeloi linjili elikambama okutunda kuupa eli lemine eliswayo ya Nyambe no kuyoya. Seli likuweleza ni liywi linene ku mangeloi anee awo ana kubiwa kwa Nyambe amaata no kusinya elitunga ni liwate.
3 Elingeloi sebeli lyamba nji, “Mulese okusinya elitunga, ni liwate simba eitondo, konji abo satumane okubeeka eliswayo mu timala no abika a Nyambe wetu.”
4 Mi kame nina yupu epalo yaawo abekilwe eliswayo lya Nyambe mu timala omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000), okutunda mu mushobo wonje no ana no Isilaele,
5 Olusika lwa Juda anaku beekiwa eliswayo neli ano kukwana eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Lubeni neli eikiti likumi ni twiili, mu lusika lwa Gadi neli eikiti likumi ni yiili (12;000),
6 mu lusika lwa Asha neli eikiti likumi ni yiili (12;000), mu lusika lwa Nafetali neli eikiti likumi ni yiili (12;000), mu lusika lwa Manasebeli neli eikiti likumi ni yiili (12;000),
7 mu lusika lwa Simioni neli eikiti likumi ni yiili (12;000), eikiti likumi mu lusika lwa Libi, eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Isaka,
8 eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Zebuloni, eikiti likumi ni yiili mu lusika lwa Josebelifa, eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Benjamini.

Esicaba no kupula

9 Munyima nweyi sebeli naliketa, mi sebeli nimona anu no kupula nambulwa woyo otwesa okwabala! kame ana kutunda ku masika onje, ku mishobo yonje, mu tinaha tonje mane ni mu tipuwo tonje, aimanine balubala no lubona ni balubala no Mukoko, akumangile mu tinyambi no likena alemine emitayi no nzalu mu makaa oo.
10 Seli aisana ni liywi no kuneneba nji, “Okuyoyisiwa kame kuli kwa Nyambe wetu, woyo oikalanga ba lubona niku Mukoko!”
11 Mi ni mangeloi onje sebeli aimana atingulukile olubona ni kutinguluka akulu, mane ni yumbiwa inee no kuyoya. Seli akwinamena balubala no lubona okulumbeka Nyambe,
12 aamba nji, “Amen! etumbo, ekanya, okushangama, oukutumela ni likute ni maata, mi okuneneba iikale kwa Nyambe wetu okuta oko no kwaabwa! Amen!”
13 Cwale omunjili kwa kulu sebeli oni ibanguta nji, “Anyine anu aa akumangile mu ikumango no likena, mi kubine aka tundile?”
14 Seli nimutambula nji, “Siyii, wene tiwe ulimukile,”
Seli wamba kwa mene nji, “Aa okame anu aneyi okutunda mu mayando no kuneneba. Kame ana yowisa eikumango yoo ni kuitenda eyi no likena mu unyinga no Mukouko.

* **7:15**

15 Elibaka elyo aimanene balubala* no lubona lwa Nyambe ni kumu belekela omunji ni usiku mu ndoo yaye, woyo oikalanga ba lubona mbaa sileleze yonyene.
16 Katamba okuyupa elishebo kame, simba ukufa elinyotwa, mi katamba okuciñiwa ku kamwi kame simba okuciñiwa kusinjili,
17 kakuli Omukoko oli bakaci no lubona, osotenda omulisani woo mi oso atwala ku manweno no meyi no moyo. Mi Nyambe yoso tundisa emyoti yonje mu miyo oo.

8

Eliswayo no mutanu ni Twiili (7)

1 Cwale Omokoko aba ona kuyatulula esilamatela no mutanu ni twiili (7), mu wilu sebeli koondoka tuu mu mizuzu no kukwana makumi aatu (30).
2 Mi cwale sebeli nimona amangeloi mutanu na yiili aimanine balubala lwa Nyambe abiwa etitolombita no kukwana mutanu ni twiili.
3 Elingeloi linjili, eli likwite akacoo no gaunda omo kuli Insense sebeli liiya ni kwimana ba aletale. sebeli aliba eitabelo no kupula okwekeza ku titapelo no anu no kukena a Nyambe ni kubeeka ba Aletale no gauda eyo imanine balubala no lubona.
4 Owise no insense iciñiwa, bamweya ni titapelo no anu no kekena a Nyambe sebeli ita ku wilu balubala lwa Nyambe okutunda mu lyooko no lingeloi.
5 Cwale elingeloi sebeli lishimba akacoo no kuciñela insense niku kaiyata omulilo naku Aletale, ni ku yumbela ba litunga mi sebeli kuyupahala omulumo munene ni mamonyi mane ni zikinyeho.

Etitolombita

6 Cwale amangeloi mutanu ni twiili awo ana lemanga etitolombita sebeli akutukiseta okutipeta.
7 Elingeloi no weli sebeli lipeta etolombita yalyo, mi cwale sebeli kwiya esimbwewewe ni mulilo eyo ikuwanine ni unyinga, eyo ina kukwela banji. Ekalulo no waatu no litunga sebeli ibya yonje, ni kalulo injili no itondo mane ni moopu no utala.
8 Cwale elingeloi no wiili sebeli lipeta etolombita ya lyo. Esinu sina ku monahala kanyi elilundu linene liciñiwa ni mulilo sebeli siyumbelwa mu liwate.
9 Mi ekalulo no waatu no liwate sebeli ifutuka ounyinga, kame ekalulo injili no yumbiwa iyoya mu liwate sebeli ifa yonje, mane ni kalulo no waatu no isepe na mu liwate sebeli isinyeha.
10 Mi kame elingeloi no waatu sebeli lipeta etolombita ya lyo. Olutungweti lunene sebeli lukwa okutunda ku wilu olubenya kanyi eliboni ni kukwela ba kalulo injili no waatu no misindi ni mu maweluwelu no meyi.
11 (Elitina no lutunweti neli “Okulula”.) Mi ameyi akwana ekalulo no waatu yawo sebeli ifutuka eyi no kulula, mi anu no kupula sebeli afa aba ana kunwa ku meyi awo, kakuli kame ana futuka aa no kulula.
12 Mi kame elingeloi no unee sebeli lipeta etolombita ya lyo. Ekalulo no waatu no liywaa, ni kalulo no waatu no kweti mane ni kalulo no waatu no titungweti nji cwale ekalulo no waatu no liseli yayo sebeli iilola, mi ekalulo no waatu no munji sebeli ikalani liseli licana mane ngeeso ni kalulo no waatu no usiku sebeli ikala ni liseli licana.
13 Cwale sebeli ni aliketa, mi sebeli ni yupa ombande yo kuwa ni liywi linene yotuka oku no kuleba mu wilu yo amba nji, “Oumai! oumai! kame ali ni umai awo onje ayoya mu litunga abo omulumo aba sawiye okutunda ku mangeloi aatu awo sapete etitolombita too.

9

1 Cwale elingeloi no mutanu sebeli lipeta etolombita ya lyo. sebeli ni mona olutungweti lukwela banji

okutunda ku wilu, mi kame luna kubiwa etinotolo no mukoti na mbulwa amamaneneno.
2 Olutungweti sebeli lu yatulula omukoti na mbulwa amamaneneno, mi sebeli kutunda owise ou omonahala kanyi olubya lunene, mi eliywaa ni mebo sebeli ilola ni wise ona kutunda mu mukoti.
3 Cwale omo mu wise sebeli kutunda etimbimba ni kwiiya mu litunga mi sebeli tibiwa amaata akufekile kanyi amaata no tubanse na ba litunga.
4 Etimbimba kame tina kwambelwa nji tilese oku sinya omoopu no litunga simba esinu sonje no utala eso simenine simba esitondo sonje, kono asinye feela anu awo nambulwa eliswayo lya Nyambe mu timala too.
5 Etimbimba kame tina ku laelelwa nji tiyandise anu mu tikweti mutanu, kono tilese okwaibaa. Mi okukola no mayando oo, kame kukufekile kanyi okukola kutunda ku kabanse aba kauma omunu.
6 Mi mu maywaa awo anu mba saele elifu, kono katamba ku liwana, mbaa nyolelwe okufa, kono elifu mba litundu kwa onyene.
7 Etimbimba kame tina ku monahala kanyi ambii alukisetwe okuta ku ndwaa, mi ba mitwi tato kame kuna ku monahala kanyi emishukwe no gauda, mi etimala tato kanyi etimala no anu.
8 Etiñuki tato kame tikufekile kanyi etiñuki no akati, amaeo oo kame akufekile kanyi amaeo no nde.
9 Mi eyaali yato kame ina ku monahala kanyi ya kufukiwa eyoondo, mi omulumo no maando tato kame ukufekile kanyi ambii akoka etikoloi no kupula aitukela ku ndwaa.
10 Mi kame tikwite emisila ni myunguya kanyi otubanse, mi amaata tato no kulemeka anu mu tikweti mutanu kame ali ku misila tato.
11 Mi kame akwite ombumu woyo wabusa, elingeloi elyo libusa mu mukoti na mbulwa amamaneneno. Elitina lyalyo mu Sihebelu ni Abaddoni, mi mu Singelike elitina lyalyo ni Apolioni (okutalusa nji, “O sisinyi”).
12 Cwale oumai no weli naubu, konohe komumone, oumai wiili usiiya.
13 Cwale elingeloi no mutanu ni kamweya sebeli lipeta etolombita yalyo. sebeli ni yupa eliywi oku tundelela mu maneku anee no aletale no gauda liimanine balubala lwa Nyambe.
14 Eliywii sebeli lyamba ku lingeloi no mutanu ni kamweya nji,“Olukulule amangeloi anee awo a nungilwe ku musindi no kuneneba no Ufulatesi!”
15 Amangeloi anee sebeli alukululwa, awo ano kutukiseta omo mu hola, mu liywaa, mu kweti mane ni mu mwaka nji akaibae ekalulo no waatu no anu.
16 Epalo no masole awo atinine ba timbii neli olule no myanda yiili (200;000000).
17 Cwale mokame nina kumonena ambii mu pono yange mi akulu anaku tinabo kame ano kufuka eisilelezo ba yaali ikufekile kanyi mulilo, omubala no liwilu kanyi safile, ni mubala no ñanda talukeke kanyi silufula. Mi emitwi no ambii kame ikufekile kanyi emitwi no ande, mi mu tunwa too kame kuna kutundanga omulilo, owise ni silufula.
18 Mi mu libaka no ifanu yaatu eyi ekalulo no waatu no anu sebeli aibaiwa, ku mulilo, ni wise mane ni silufula ina kutunda mu tunwa too.
19 Kakuli amaata no timbii kame ali mu tunwa too mane ni ku misila yoo. Emisila yoo kame ili kanyi tinyoka ni mitwi, mi kame akutusisa mu kulemeka anu.
20 Aanu awo ana kusiyalako, awo nokwaibaiwa kwifanu eyo, kasi baka ku misebezi no maoko oo simba okulesela oku lapela amadimona, milimu no gauda ni silibela, ni utale ni mawee ni itondo no kwamona, ni kuyupa mane simba okweenda.
21 Kasiku bakela okwibaiwa koo, ni mabibo woo ni wozwa woo ni umbuyi woo.

10

Elingeloi ni muputo ucana

1 Cwale sebeli ni mona elingeloi linjili no maata elikeyile okutunda mu liwilu. Elipungelwe mu likumbi mi kame likwite onambwa-mutalati mu mutwi walyo, olubala lwalyo kanyi eliywaa, mi amakondo alyo kanyi emisumo no mulilo.
2 Mulikaa lyalyo elilemine omuputo ucana no ku yatululwa. Seli libeeka elikondo lyalyo no silyo ba liwate mi elikondo lyalyo no simoo eli lyatile ba litunga,
3 mi sebeli liisana ni liywi linene kanyi onde woyo obuluma. Aba likuwa, emishika mutanu ni twili sebeli iyupahala emilumo yayo.
4 Munyima no mishika mutanu ni twiili okuyupahala emilumo yayo, ababo nji nitateke okuñola, kono sebeli ni yupa eliywii okutunda kuwilu eli lyamba nji, “Oteulu mu mucima wowe ekunutu no ilamatela eyo inambiwa ku mishika mutanu ni twiili, olese okwiñola.”
5 Cwale elingeloi nina mono elimanine ba liwate ni ba litungu, sebeli liimekela elyoko lyalyo no silyo mu wilu,
6 mi sebeli lyeeta mu litina lya woyo oyoya okuta oko no kwaabwa woyo ona kuumba eliwilu neyi ilimo, elitunga neyi ilimo ni liwate neyo ilimo ni kwamba nji, “Ka kutamba kuliyeha!
7 Kono mu maywaa awo elingeloi no mutanu ni twiili abasa lipete etolombita yalyo, cwale ekunutu ya Nyambe eyo ina kwambiwa kwa bika aye na nuhi aye, kame saiiyatetetwe.”
8 Cwale eliywi nina kuyupu elyamba okutunda kuwilu sebeli lyamba kwa mene kame nji, “Ote okalonde omuputo no kuyatuluka owo uli mulikaa no lingeloi liimanine ba liwate ni ba litunga.”
9 Seli nita ku lingeloi nu kalyambela nji linibe omuputo mucana. Cwale sebeli lyamba kwa mene nji, “Oushimbe olye, mi mbauka lulu mu lipumo lyowe, kono mu kanwa kowe kame saka mamate kanyi ouki.”
10 Mi sebeli nishimba omuputo mucana mu lyoko no lingeloi niku kulya, mi sebeli niyupa okumamata kanyi uki mu kanwa kange, kono abani nakumana okulya, sebeli niyupa okulula mu lipumo lyange.
11 Cwale sebeli linambela nji, “Ouke kame okanuhe eyi no anu no kupula ni mishobo ni tipuwo mane nambumu.”

11

Apaki Ayiili

1 Cwale sebeli nibiwa esitondo no kufaniketisa eso simonahala kanyi omulamu, mi sebeli linambela nji, “Ote okafanikete endoo ya Nyambe ni aletale, mi okabale awo alapela mo.
2 Kono olese okafaniketa elilapa lili kundee no ndoo ya Nyambe, olisiye kakuli na libiwi kwa simacaba, mi kame sa lyatangele omuleneñi no kukena ba tikweti makumi anee ni twiili (42).
3 Mi kame sanibe amaata kwa paki ange ayili awo sa kumange mwi kumango no masaka, cwale kame sanuhe mu maywaa no kukwana esikiti simweya ni myanda yiili ni makumi mutanu ni likumi limweya (1; 260).
4 Apaki ayiili awo okame itondo yiili no olibe ni tutala twiili no tilambi eyo imanine ba lubala lwa Mbumu no litunga.
5 Mi cwale nji omunu aeteke okwi yupisa okukola, omulilo mba utundu mu tunwa tayo ni ku sinya eila yayo, nji cwalehe omunu yonje atende ouyi kame saibaiwe.
6 Mi kame akwite amaata no kutwesa okuyatila ewilu nji cwale kuulwe ombula soloka mu maywaa no kunuha koo. Mi kame akwite amaata beulu no meyi okwa futula ounyinga, mi kame akwite amaata no kusinya elitunga muyando onje.
7 Cwale aba sa mane okuba oupaki woo, esibatana sasi tunde mu mukoti

mbasa alwisi ni kwakoma mane ni kwaibaa.
8 Mi etinyutu too no kufa kame
sati kalangane mu mikwakwa no
muleneñi munene, mu nguli kame
wisaniwa nji Sodoma ni Egepita
oko Ombumu woo mwana kumu
ngongotela ba sifapano.
9 Ba maywaa aatu ni licika no liy-
waa, anu anjili ni mishobo ni tipuo
na simacaba, kame sa mone eitupu
yoo mi kame sakane okwipumbeka
mu libita.
10 Anu awo ayoya mu litunga kame
sawabelelwe elifu lyoo. Kame sa
nyakalale ni ukuba emipuzo, kakuli
anuhi ayiili awo kame ana ku yan-
disa awo ayakile mu litunga.
11 Kono munyima no maywaa
aatu ni licika no liywaa omoyo no
koyela sebeli waingena okutunda
kwa Nyambe, cwale sebeli aimana
ni makondo oo mi onje awo ana
kwamona sebeli acila onene.
12 Cwale sebeli ayupa eliywi
no kuneneba okutunda ku wilu
elyamba kwa onyene nji, “Komwiye
mukambamene kuno!”. Mi sebeli
akambamena ku wilu mu likumbi
aaliketwe ku ila yoo.
13 Mi ba nako eyeyo sebeli kwiiya
ezikinyeho inene no litunga, mi
ekalulo likumi no muleneñi sebeli
kukwa ekalulo imweya, mi anu
no kukwana eikiti mutanu ni yiili
(7;000) sebeli aibaiwa mu zikinyeho
no litunga. Cwale anu ana kusiyalako
sebeli acila onene ni kuba ekanya
kwa Nyambe na ku wilu.
14 Oumai no wiili naubu, kono ko-
mumone! oumai no waatu okutwa
wiiye!

Etolombita no mutanu ni twiili

15 Cwale elingeloi no mutanu ni
twiili sebeli lipeta etolombita ya
lyo, mi sebeli kuyupahala amaywi
manene mu wilu, aamba nji,
“Omubuso no litunga nautende
omubuso wa Mbumu wetu ni wa
Kilesite waye mi kame saubuse okuta
oku no kwaabwa.
16 Cwale akulu no kukwana
makumi ayiili ni tunee (24) awo
aikalile ba mabona oo balubala
lwa Nyambe sebeli aliketa banji ni
kulapela Nyambe,
17 ni okwamba nji,
“Kame tuku tumela kwa wene!
Mbumu Nyambe Omwambakani
woyo oliko ni woyo ona
kwikalako!
Mi nushimbi amaata owe
no kuneneba mi nutateke
okubusa!
18 Amacaba na kutina,
kono okutweba kowe na kwiiyi,
ni nako no afu okwatuliwa,
ni kuba abika owe omupuzo, anuhi
mane ni anu no kukena a
Nyambe nawo acilile elitina
lyowe, bamweya kwa acana
naa no kuneneba
mane ni kusinya awo asinya eli-
tunga!”
19 Cwale endoo ya Nyambe mu
wilu sebeli iyatululwa, mi ealeka no
ulikani sebeli imonahala mu ndoo
ya Nyambe. Mi sebeli kumonahala
amamonyi no mbula, emilumo ni
mishika, ezikinyeho no litunga ni
mawee no kuneneba no mbula.

12

Omukati ni Dilagoni

1 Cwale esisupo sinene sebeli si-
monahala mu wilu. Seli kumona-
hala omukati yoku mangile eliywaa
ni kweti kunji no makondo aye, mi
ba mutwi waye abali omushukwe no
titungweti likumi ni twiili (12).
2 Kame ana kwikala bebi ni kuleya,
mi okukola ni mayando no kuleya
sebeli okuwa.
3 Mi esisupo sinjili sebeli simon-
ahala mu wilu, komumone, Edilag-
oni no kuneneba no mucaa esikwite
emitwi mutanu ni twiili, ni man-
aka no kukwana likumi mane ni
mishukwe no kukwana mutanu ni
twiili ba mitwi yaso yonje.
4 Omusila waso esi koka ekalulo
no waatu no titungweti naku wilu ni
kuti kondela banji. Mi edilagoni se-
beli imana balubala no mukati woyo
no ikalanga beebi ni kuleya omwana,
nji simine mwanaye aba saleiwe.
5 Mi sebeli oleya omwana no mu-
lume, woyo so busa etinaha tonje ni

mulamu no sondo. Kono Nyambe sebeli olaela omunu okushombota mwanaye oku mutwala ku wilu ku lubona lwaye.

6 Omukati sebeli oshotokela mu lihalaupa, oko ana kwikala ni sibaka ana ku mulukiseta Nyambe nji aka leliwe mu maywaa akwana esikiti ni myanda yiili ni makumi mutanu ni likumi limweya (1;260).

7 Cwale endwaa sebeli itateka mu wilu. Mikaele ni mangeloi aye sebeli alwisa esibatana, eso sina kulwa esili ni mangeloi aso

8 kono edilagoni sebeli okomiwa, mi sonyene ni mangeloi aso sebeli akanisiwa okwikala mu wilu.

9 Edilagoni inene sebeli siyumbelwa banji yonyene enyoka no kale, iisaniwa nji Ndiyabulozi ni Satani eyo ina koonga anu onje mu litunga. Seli iyumbelawa banji, ni mangeloi ayo onje.

10 Cwale sebeli ni yupa eliywi linene mu wilu elyamba nji, “Cwale okuyoyisiwa ni maata ni mubuso wa Nyambe wetu mane ni tukelo ya Kilesite waye naiyi! Kakuli omunungeleli no titaba no abetu nayumbelwe banji woyo wanungelelanga etitaba ousiku ni munji balubala lwa Nyambe wetu.

11 Cwale kame ana mukomo ni unyinga no Mukoko ni maywi no upaki oo, kakuli kasiku singa omoyo oo oku utwala ku lifu.

12 Cwale muwabelelwe wene eliwilu naanyi mu yoyamo! Kono oumai ni wenu anyi litunga ni liwate, kakuli osatani neeyi kwaanyi mu kutweba, kakuli kame alimukile nji enako yaye naibu.”

13 Mi cwale esibatana aba sina kumona nji nasi yumbelwe banji mu litunga, sebeli sisusuweza omukati woyo ona leye omwana no mushimani.

14 Kono omukati kame ana ku biwa amaando ayiili no mbande munene nji atwese okutuka okutunda ku nyoka nikuta mu lihalaupa ku sibaka eso aka leliwelamo ba myaka yaatu ni licika.

15 Enyoka sebeli iita ameyi kanyi musindi utunda mukanwa kayo munyima no mukati nji imukukise ni ku mulwelisa mu musindi.

16 Kono elitunga sebeli litusa omukati, mi elitunga sebeli liyaamisa akanwa kalyo ni ku mina omusindi owo esibatana sinaiiti okutunda mu kanwa kaso.

17 Cwale esibatana sebeli sitinena onene omukati mi sebeli sita nukalwisa olusika lwaye, awo ateula emilawo ya Nyambe ni kuba oupaki kwa Jesu,

18 mi sebeli siimana ba likamba no liwate.

13

Eibatana Yiili

1 Cwale sebeli nimona esibatana siimana okutunda mu liwate, esikwite amanaka likumi (10) ni mitwi mutanu ni twiili (7) ni mishukwe likumi ba manaka aso ni litina no nyefulo beulu no mitwi yaso.

2 Mi esibatana nina kumona kame sikufekile kanyi ongwe, amakondo aso kanyi abele, mi akanwa kanyi akanwa ka nde. Mi kwa dilagoni kwasina kubiwa amaata aso ni lubona ni tukelo inene.

3 Omutwi mu mweya no sibatana nauku monahala kanyi nau lemana onene, kono esitombo na sikubala. Elitunga lyonje sebeli likomoka ni ku koña esibatana.

4 Omunu yonje sebeli olapela edilagoni kakuli kame sina kuba amaata aso ku sibatana sinjili. Kame ana kulapela esibatana ni kwamba nji, “Anyine woyo okufekile ni esibatana? Anyini otwesa okusilwisa?”

5 Esibatana sebeli sibiwa akanwa no kwamba amaywi no kukuumusa mane ni kunyefula, mi kame sina kupumenwa okumonisa amaata mu tikweti makumi anee ni twiili (42).

6 Seli siyatulula akanwa kaso okwamba enyefulo okulwisa Nyambe, okunyefula elitina lyaye ni ku sibaka oko ayoya, nawo ayoya mu liwilu.

7 Kame sina ku pumenenwa okulwisa anu no kukena a Nyambe

ni kwakoma, mi kame si na kubiwa amaata ku mishobo yonje, ni kwaanu, niku tipuo ni kwa simacaba.
8 Nawo onje ayoya ba litunga kame sa si lapele, awo onje amatina oo ka sikuñoliwa abo amatatekelo no litunga akasiiya kale mu buka no moyo eyo no Mukoko owo ona kwibaiwa.
9 Woyo yonje okwite amatwi ayupe!
10 Nji omunu kame ashimba akwaye okwatwala mu ukoba, ni yonyene mbatwaliwa mu ukoba. Nji omunu kame aibaa ni mukwale, ni yonyene aibaiwe ni mukwale. Esi kame simonisa nji aana no kukena a Nyambe kame afanena oukongota ni kusepahala.
11 Cwale sebeli ni mona esibatana sinjili, eso si na kutunda mu litunga. Kame sikwite amanaka ayiili akufekile kanyi omukoko, mi sebeli samba kanyi edilagoni.
12 Seli siku tusisa amaata no kuneneba no sibatana no weli sili naso. Seli si kandimeka elitunga nawo onje ayoyamo nji alapele esibatana no weli eso esitombo saso nasikubala.
13 Kame sebeli sitenda etimakazo no kuneneba mane ni kukwisa omulilo okutunda kuwilu okulita ba litunga anu amona.
14 Mi sebeli soonga anu onje ayoya ba litunga muukutusisa etimakazo sina kupumenenwa okutenda balubala no sibatana no weli. Esibatana sebeli saambela nji atende esifekiso no sibatana eso sina kulemekiwa ku mukwale kono sisiyoya.
15 Mi kame sina ku pumenenwa okuba omoyo ku sifekiso no sibatana nji cwale esifekiso no sibatana kame sitwesa okwamba, mane nikutenda awo no kwalapela esifekiso no sibatana nji aibaiwe.
16 Esibatana sebeli sikandiketa anu, acana nano kuneneba afumine nawo no kusheba, abika nawo alukuluhile okubiwa eliswayo ku lyoko no silyo simba ba timala too
17 Mi kakwisa woyo so ula simba oku ulisa nambulwa eliswayo, mi elyo elitina no sibatana simba enombolo no litina lyaso.
18 Esi kame sitalusa okushangama. Woyo no kushangama kame atwesa okulimuka etaluso no nombolo no sibatana, kakuli enombolo kame italusa enombolo no munu. Mi nombolo eyi kame itendile emyanda mutanu ni mwanda mumweya ni makumi mutanu ni likumi limweya ni mutanu ni kamweya (666).

14

Omukoko ni Anu Awo

1 Cwale sebeli naliketa ni kumona Omukoko owimanine ba lilunndu lya Sione nanu wawo no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000) awo añolilwe elitina lyawo ni lya sitawo mu timala too.
2 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda ku wilu kanyi omulumo no meyi no kupula, mi kanyi omulumo no mushika munene. Mi eliywi nina kuyupa kame lina kukufeka kanyi omulumo no tihalepa aba tipetiwa kwawo ati petanga.
3 Mi sebeli aimba olusimo no ubya balubala no lubona ni balubala no yumbiwa inee no kuyoya ni balubala no akulu. Kakwisa woyo ona kukwiyeta olusimo, konji anu awo no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000) awo ana kuliululwa okutunda mu litunga.
4 Aa okame awo no kwa ku silafaza na kati no kwa kutaleha, aa neli anjilulume okame awo akoñanga Omukoko oku uta konje, aa kame ana liululwa okutunda kuunu okutenda embuya no weli kwa Nyambe ni ku Mukoko.
5 Mi kakwisa amapwa ana kuwaniwa mu tunwa too, mi kakwite eso anyazahala naso.

Amangeloi aatu

6 Cwale sebeli nimona elingeloi linjili elituka mu mbyumbyulu ni liywi no kwaabwa okwamba kwawo ayoya ba litunga, ku macaba onje, ni ku mishobo, ni ku tipuwo mane ni kwaanu.

7 Mi sebeli lyamba ni liywi linene
nji, “Mucile Nyambe mi mumube
ekanya! kakuli enako yaye no kwat-
ula yaiya kale. Mu mukubamene
woyo ona kuumba eliwilu ni litunga,
eliwate mane ni mawelu-welu no
meyi!
8 Elingeloi linjili no wiili sebeli
likoñelela ni kwamba nji, “Nakwi!
nakwi! Babilona no kuneneba. Woyo
ona kutenda anu nji anwe ewaine
yaye no uhule!”
9 Mi elingeloi linjili no waatu sebeli
likoñelela ni kwamba ni liywi linene
nji, “Nji omunu yonje kame akuba-
mena esibatana ni sifekiso saso ni
kutambula eliswayo ba lubala simba
ba lyooko,
10 woyo kame sanwe ewaine
no kutweba kwa Nyambe eyo ina
itelwe ni kuwanekiwa mu komoki
no kutina kwaye mi mbayandisiwa
ku mulilo ni silufula balubala no
mangeloi no kukena ni balubala no
Mukoko.
11 Mi cwale owise no mayando oo
kame sa ute mu wilu okuta oku no
kwaabwa. Mi kakwisa oku pumula
ousiku simba omunji kwawo alapela
esibatana mane ni sifekiso saso,
nawo onje atambula eliswayo no
litina lyaso.
12 Esi kame simonisa nji anu no
kukena a Nyambe kame afanena
okongoteta, awo ateula etitaelo ta
Nyambe mane ni kwikala ni tumelo
mwa Jesu.
13 Cwale sebeli niyupa eliywi oku-
tunda kuwilu eli lyaamba nji, “Oñole
eyi nji, Embuyoti niyawo afela kwa
Mbumu okutunda bano!”
“Ee nimbuyoti luli!” kame
kwamba Emebo, “Nji aka pumule
ku misebelibezi yoo, kakuli emisebe-
libezi yoo mbaya koño.”

Ekutulo no litunga

14 Cwale sebeli naliketa, mi se-
beli nimona elikumbi no likena
okwikalile omunu woyo omona-
hala kanyi omwana no munu ni
mushukwe no gauda ba mutwi waye
mane ni cekesi no kutweba mu
lyooko lyaye.
15 Cwale elingeloi linjili sebeli liiya
okutunda mu ndoo ya Nyambe eli-
isana ni liywi linene kwa yonyene
woyo oikalile ba likumbi nji, “Os-
himbe ecekesi yowe okutule kakuli
enako no kutulo naikeela, kakuli eku-
tulo no litunga naiimbi!”
16 Cwale woyo ona kwikala ba
likumbi sebeli okondela ecekesi yaye
ba litunga, mi elitunga sebeli liku-
tuliwa.
17 Mi elingeloi linjili sebeli liiya
okutunda mu ndoo ya Nyambe
mu wilu, mi ni lyonyene elilemine
ecekesi no kutweba.
18 Cwale elingeloi linjili sebeli liiya
okutunda ku aletale. Elingeloi elyo
likwite amaata beulu no mulilo mi
sebeli liisana ni liywi no kuneneba
kwa yonyene woyo ona kulemanga
ecekesi no kutweba nji, “Okonde
ecekesi yowe mi owaneke embuya
no beine no litunga, kakuli embuya
naiimbi!”
19 Cwale elingeloi sebeli likondela
ecekisi yalyo ba litunga, ni kuwaneka
embuya no litunga ni kuuyumbela
mu sikandelo no kutweba kwa
Nyambe.
20 Mi esikandelo sebeli sikaly-
atelwa ku ndee no muleneñi, mi
ounyinga sebeli otunda mu sikan-
delo, okuleba kanyi olukanda no
mbii no kukwana esikiti simweya
ni myanda mutanu ni mwanda
mumweya (1;600) eibima.

15

Amangeloi ni Mayando no Mamaneneno

1 Cwale sebeli nimona mu liwilu
epono injili no kuneneba mane niku
komokisa. Amangeloi mutanu ni
twiili alemine etikozi mutanu ni
twiili no mamaneneno, kakuli mwa
tonyene mwasaku bwele okutweba
kwa Nyambe.
2 Cwale sebeli nimona eso sina ku-
monahala kanyi eliwate no siponi
iwanekilwe ni mulilo. Nawo ana
kukoma esibatana ni sifeekiso saso
ni palo no litina lyaso, aimanine ku
nyonga no liwate no siponi ni ti-
halepa ta Nyambe mu maoko oo.

3 Mi sebeli aimba olusimo lwa
Mushe, omubika wa Nyambe mane
ni lusimo no Mukoko olu lwamba nji,
“Okuneneba ni uuwa emisebelibezi
yowe,
Ombumu Nyambe no maata,
oku sebelipahala ni niti etindila towe
wene Ombumu no macaba!
4 Anyine so kana okucila ni ku kany-
isa elitina lyowe wene Om-
bumu?
Kakuli wene wemboci woyo no
kukena!
Amacaba onje kame saiye okuku-
lumbeka,
Kakuli etikatulo towe nati mona-
haziwa”.
5 Munyima no eyi sebeli nimona
endoo ya Nyambe, no tende no upaki
mu wilu nai yatululwa.
6 Mu ndoo ya Nyambe sebeli ku-
tunda amangeloi mutanu ni twiili
(7) ana kulemanga etikozi mutanu ni
twiili (7), akumangile etinyambi no
kukena ni kubenya ni makanda no
gauda anungele mu yaali yoo.
7 Cwale simweya ku yumbwa no
kuyoya sebeli siba amangeloi no
kukwana mutanu ni twiili (7) eiwana
mutanu ni twiili (7) no kwiyala
okutweba kwa Nyambe, woyo oyoya
okuta oku no kwaabwa.
8 Endoo ya Nyambe sebeli iiyala ni
wise okutunda ku kanya ya Nyambe
ni ku maata aye, mi kakwisa simba
mumweya ona kutwesa okwingena
mu ndoo ya Nyambe konji abo tina
kubwela etikozi no mangeloi mutanu
ni twiili.

16

Eiwana no kutweba kwa Nyambe

1 Cwale sebeli ni yupa eliywi linene
okutunda mu ndoo ya Nyambe
elyambela amangeloi mutanu ni
twiiili nji, “Mute muka itele eiwana
mutanu ni twiili no kutweba kwa
Nyambe ba litunga!”
2 Cwale elingeloi no weli sebeli lita
nukaitela esiwana salyo ba litunga,
mi eitombo no kwiiba ni kukola
onene sebeli imena anu awo akwite
eliswayo no sibatana mu timala too
mane ni kulapela esifekiso saso.
3 Cwale elingeloi no wiili sebeli li-
itela esiwana salyo mu liwate, mi
sebeli lifutuka kanyi ounyinga no
munu no kufa, mi cwale einu yonje
no kuyoya mu liwate sebeli ifa yonje.
4 Elingeloi no waatu sebeli li-
itela esiwana salyo mu misindi ni
mawelu-welu no meyi, mi sebeli
ifutuka ounyinga,
5 Mi sebeli niyupa elingeloi no meyi
elyamba nji, “Ekatulo yowe niya niti,
wene no Kukena oliko mi kame ona
kwikalako.
6 Kakuli anu kame anaiti ounyinga
no anu owe no kukena Nyambe ni
anuhi owe, mi kame onaabi oun-
yinga nji anwe, kame kwaa fanena!”
7 Cwale sebeli niyupa eliywi oku-
tunda ku aletale eli lyaamba nji,“Eee,
wene Mbumu Nyambe no Maata!
etikatulo towe nitaniti luli!”
8 Mi elingeloi no unee sebeli litela
esiwa salyo ba liywaa, mi eliywaa
sebeli libiwa okuciña anu ni mulilo.
9 Mi sebeli abya ni kwenya no
kuneneba no mulilo, cwale sebeli
akuta elitina lya Nyambe, woyo ok-
wite amaata beulu no tikozi eti. Kono
kasi kubaka ni kuba ekanya kwa
Nyambe.
10 Cwale elingeloi no mutanu se-
beli liitela esiwana salyo ba lubona
no sibatana. Mi ouwi sebeli ufuka
omubuso no sibatana, mi anu se-
beli akuuma etitimi too mulibaka no
kukola.
11 Mi sebeli akuta Nyambe na ku
wilu mulibaka no kuyupa okukola
koo ni itombo. Kono ka sikubakela
emisebezi yoo.
12 Elingeloi no mutanu ni kamweya
sebeli liitela esiwana salyo ba
musindi munene no Eufulatisi, mi
ameyi sebeli akukuta okulukisa
endila no ambumu atunda ku upa.
13 Cwale sebeli nimona mukanwa
no dilagoni ni mukanwa no sibatana
sinjili mane ni mukanwa no munuhi
no mapwa okutunda emebo yaatu
no kwiiba eyo ikufekile kanyi mam-
botwe.
14 Eyo kame itendile emebo no
mandimona eyo itenda etimakazo.
Eyi ita kwa mbumu no litunga lyonje,

ni kwa waneka bamweya ba ndwaa ba liywaaa linene lya Nyambe no Maata.
15 “Komumone! Kame niiya kanyi mbuyi! Embuyoti niya woyo so waniwa yotatelele mi kame ateulile eikumango yaye nji alese oku waniwa yoli njeshe nji alese kweena!”
16 Cwale sebeli awanekiwa ba sibaka siisaniwa mu Sihebelu nji Alamagidoni.
17 Elingeloi no mutanu ni twiili sebeli liitela esiwana salyo mu mebo mi eliywi linene sebeli liiya oku tunda mu ndoo ya Nyambe oku tunda ba lubona elyamba nji, “Naku petahala!”
18 Cwale sebeli kwiiya amamonyi, amaywi, ni milumo no mushika, ni zikinyeho no kuneneba eyo kaisi monahala kale okutunda ku matatekelo no litunga, cwale eyi neli ezikinyeho inene luli.
19 Omuleneñi no kuneneba sebeli ukutaba twaatu bakaci, mi emileneñi no macaba sebeli ishandauka. Cwale Nyambe sebeli opuluka Babilona no kuneneba ni kumutenda nji anwe ekomoki iiyalile ewaine no kutweba kwaye.
20 Mi eyooli yonje sebeli ishotoka mi kakwisa amalundu ana ku waniwa.
21 Mi amawee no kuneneba no kulema no kukwana omwanda (100) sebeli akwela anu okutunda ku wilu, ku mamaneneno anu sebeli akuta Nyambe, kakuli okukola neli oku no kwiiba onene.

17

Elihule noku Limukiwa Onene

1 Cwale elingeloi linjili ku mangeloi mutanu ni twiili awo alemine eiwana mutanu ni twiili sebeli liiya kwa mene ni kwamba nji,“Oiye, mbani kumonisa ekatulo sanibe elihule linene, elyo liikalanga ba meyi no kupula
2 ambumu no litunga nakutenda nalyo ouhule, mi ewaine no uhule walyo mi aanu no litunga naku kolwa aba ana kunwa ku waine no uhule walyo.”
3 Cwale elingeloi sebeli lini shimba mu mebo ni kunitwala mu lihalapa. Mi sebeli nimona omukati yoikalile ba sibatana no mucaa esi siiyalile amatina no unyefuli, mi esikwite emitwi mutanu ni twiili mane ni manaka likumi.
4 Omukati woyo kame ano kumanga olwambi no mubala no undilu ni mucaa yo kabisitwe ni gauda, ni mawee no utokwa ni tipelela, ni mawee no kuwaba, yo lemine ekomoki no gauda mu likaa lyaye, eiiyalile einu no kwakena ni kwenisa neyo no uhule waye.
5 Mi ba lubala lwaye kame kuna kuñoliwa elitina no kunutu, “Babilona no kuneneba, inawaye amahule onje mane neyi yonje no litilo eyi no litunga.”
6 Mi sebeli ni mona omukati woyo nji nakoliwa ounyinga no anu no kukena a Nyambe ni unyinga no anu ao neli tipaki ta Jesu.

Cwale aba nina kumumona, sebeli ni komoka onene.
7 Kono elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Iikene aba okomoka? Kame sani kwambele ekunutu no mukati ni sibatana eso sili ni mitwi mutanu ni twiili (7) ni manaka likumi (10) eso simu shimbanga.
8 Esibatana ona mona nasikwikalako mi kasisako kono okutuwa situnde mu mukoti okubinda sasite okasinyiha. Mi awo ayoya mu litunga awo amatina oo kasiñoliwa kale mu buka no moyo elitunga elyaka sisumiwa kale, mba komoka aba samone esibatana kakuli nasi kwikalako, mi kasisako mane mba siiyi.

9 “Esi kame sitalusa okuyupisisa ni kushangama, emitwi mutanu ni twiili kame italusa amalundu mutanu ni twiili awo aikalile omukati.
10 Kame esi ni ambumu no litunga ano kukwana mutanu naakwi, omunjili kwasili, omunjili kasiiya kale, kono aba saiiye, kame saikale enako icana feela.

11 Esibatana sina kwikalako oweli
mi kasisako, ni Mbumu no mutanu
ni twaatu (8) kono kame ali kwawo
akwana mutanu nayiili (7), mi kame
ata ku kusinyeha.
12 “Amanaka likumi ona kumona,
awo kame ali ambumu likumi awo
kasi tambula kale amaata no um-
bumu, kono kame satambule etukelo
kanyi ambumu no hola imweya
bamweya ni sibatana.
13 Aa nasi muhupulo mumweya mi
kame saabe amaata ni tukelo yoo ku
sibatana.
14 Kame salwise Omukoko, kono
Omukoko kame sawakome, kakuli
yo Mbumu no ambumu mi yo
Mbumu no anu onje mi awo ali
naye naisaniwa ni kuketiwa mane
nasepahala.”
15 Cwale sebeli wamba kwa mene
nji, “Ameyi ona kumona, abo liikalile
elihule, kame atendile anu, okupula
na simacaba mane ni tipuo.
16 Cwale amanaka likumi awo ona
kumona, onyene ni sibatana kame
satimbe elihule, kame sali tubulise
eikumango ni kulisiya enjeshe ni
kulya enyama yalyo mane ni kuliciña
ni mulilo.
17 Kakuli Nyambe nakwibeeka
mu micima yoo okushimba esibaka
nji aikale mu muhupulo mumweya
ni kuba amaata no umbumu ku
sibatana, okutwala abo amaywi a
Nyambe aba saka iyatetetwe.
18 Cwale omukati woyo ona ku-
mona, kame otendile omuleneñi no
kuneneba owo okwite amaata beulu
no ambumu no litunga.”

18

Okukwa kwa Babilona

1 Munyima no eyi sebeli nimona
elingeloi elinjili eliiya banji oku-
tunda ku wilu. Elikwite amaata no
kuneneba, mi elitunga sebeli li benya
ni kanya yalyo.
2 Mi elingeloi sebeli likuwa ni liywi
no kuneneba nji, “Nakwi! Nakwi!
Babilona no kuneneba! Na futuka es-
ibaka no mandimona, mi nasifutuka
esibaka no mebo no kwiiba, esibaka
no inu yonje no litilo mane ni tuyunyi
tutimbilwe.
3 Kakuli amacaba onje naanwi ku
waine yaye no uhule waye. Mi am-
bumu no litunga kame ana tende
eyi no uhule ni lyonyene, ni aulisi
no litunga kame ana kufumisiwa
mulibaka no titakazo taye no kwi-
iba.”
4 Cwale sebeli ni yupa eliywi linjili
litunda mu wilu elyamba nji,
“Mu tunde mwa yonyene anyi anu
ange!
nji cwale mulese okutambula ku
ibi yaye,
nji mulese oukutabela etikozi
taye!
5 Kakuli eibi yaye kame yungekilwe
konji okakeela ku wilu,
mi Nyambe na puluka eibi yaye.
6 Mu mutende kanyi omo ana mi ten-
dele,
mi mu mufanikete twiili ku
tikezo taye.
mu waneke twiili mu munwise
mu sinweno saye eso ana
kuwaneka.
7 Mulibaka no oukukanyisa kwaye ni
ku yoya ouyi kwaye,
Cwale mu mube amayando no
kuneneba ni kulila,
kakuli mu mucima waye kame
aamba nji,
‘Mene kame ni ikalile, time Mbumu!
mene kanili ombelwa,
sitamba kulila!’
8 Mulibaka elyo, etikoto taye kame
sati monahale mu liywaa
limweya,
elifu, ni kulila ni lishebo,
mi kame sa ciñiwe ni mulilo,
kakuli woyo no maata ni Mbumu
Nyambe, woyo omwatula.”
9 Cwale ambumu no litunga awo
ana kutenda ouhule mi kame ana
kuyoya naye, mba lili aba sa mone
owise no kuciñiwa kwaye.
10 Kame sa imane oku no kuleba
mu kucila amayando aye. Mane ni
kwamba nji, Mawe! mawe! wene
omuleneñi no kuneneba, wene omu-
leneñi no kuneneba Babilona! Mu
hola imweya fela ekatulo yaye nai-
iyi!”

11 Cwale aulisi no litunga kame sa
mulile ni kusikoka, kakuli kakwisa
aa saule eibyana yoo kame.
12 Eibyana no gauda, ni silibela,
ni mawee no utokwa, ni tipelela, ni
tinyambi no line, eibyana no undilu,
neyi no siliki, neyi no mucaa, ni
mifuta yonje no itondo no kunuka
wino, ni inu yonje no manaka no
tindopu, ni inu yonje no itondo no
utokwa, neyi no kopa, neyi no yondo,
neyi no malebulu,
13 ni sinamoni, neyi no sipaisi, ni
insense, ni mila, ni waine, ni oli, ni
fulankinsense, ni unga no kukene,
ni uloto, ni tingombe, ni mikoko, ni
timbii, ni makoloi, naabika, ni myoyo
no anu.
14 “Embuya no utokwa no moyo
waye nauti, mi einu yaye no kuwaba
yonje naitauka kwa yonyene mi
katamba kwiwana kame!”
15 Aulisi no ikumango eyi awo ana
kuwana oufumu kwa yonyene, kame
saimane oku no kuleba naye okucila
amayando aye ni kulila no kuneneba
nji,
16 mawe! mawe! Omuleneñi
no kuneneba, owo ona kukufuka
etinyambi no kuwaba ni undilu
ni mucaa ni kubenya ni gauda, ni
mawee no kuwaba, ni tipelela!
17 Muhola imweya fela oufumu
onje sebeli osinyeha!”

Cwale onje akulu no isepe nanu
asikwenda mu sisepe, na sikupuwa,
na sikuulisa mu liwate onje, sebeli
aimana oku no kuleba,
18 ni kulila aba ana kumona owise
no kubya kwaye, “Ubine omule-
neñi ona kukufeka ni muleneñi no
kuneneba ou!”
19 Cwale sebeli ayumbela elilili
ba mitwi yoo, abo alemine okulila
onene amba nji, “Mawe! mawe!
omuleneñi ou ku kuneneba, owo ana
kwikala ni isepe mu liwate kame ana
kufuma ku ufumu waye! Mu hola
imweya sebeli osinyeha!”
20 Muwabelelwe mwa yonyene,
wene eliwilu! Aanu no kukena
a Nyambe, na tumiwa, na nuhi a
Nyambe! Kakuli Nyambe kame an-
abi ekatulo kwa yonyene mulibaka
lyenu!
21 Cwale elingeloi no maata sebeli
linona eliwee no kuneneba ni ku
likondela mu liwate ni kwamba nji,
“Babilona omuleneñi no kuneneba
mba ukondelwe ngeeso banji mu
kutina mi kautamba ku moniwa
kame.
22 Cwale omulumo nwawo apeta
etihalepa nawo apeta etipala ni
titolombita kautamba oku yupiwa
kwa wena, mi kakwisa omunu
no mapangapanga so waniwa mu
muleneñi ou kame! mi kulese
okuyupahala kwa wene omulumo no
kutwa kame!
23 Eliseli no lambi kalitamba
kubenya kwa wene kame, ni liywi no
mukwati ni mukwaliwa kalitamba
kuyupahala mwa wene kame, kakuli
aulisi no litunga neli anu luli no
litunga, ni macaba onje kame ana
kongiwa ku uloti waye!”
24 Cwale mwa yonyene kame
kuna waniwa ounyinga no anuhi
a Nyambe nou no anu no kukena
a Nyambe, nou onje nwawo ana
kwibaiwa mu litunga.

19

1 Munyima no eyi sebeli ni yupa
omulumo no kuneneba noukufeka
kanyi eliywi no anu no kupula
mu wilu, akuweleza nji, “Haleluya!
Okuyoyisiwa, ni kanya, ni maata
kame ili kwa Nyambe wetu!
2 Kakuli etikatulo taye nita niti mi
nita kuluka, kame ana atula elihule
elyo lina kusinya elitunga ni uhule
walyo, mi kame ana litenekisa oun-
yinga wa abika aye awo lina kwibaa.”
3 Kame sebeli akuwa nji, “Haleluya!
Owise owo utunda kwa yonyene
kame uta oko no kwaabwa!”
4 Cwale akulu no kukwana
makumi ayiili ni tunee (24) ni
yumbiwa inee no kuyoya sebeli
akwela banji ni ku lumbeka Nyambe
woyo oikalile ba lubona ni kwamba
nji, “Amen! Halelujah!”

Omukiti no Likwala no Mukoko

5 Cwale okutunda ba lubona sebeli kwiiya eliywi lyamba nji, “Mulumbeke Nyambe wetu, moonje anyi abika, anyi mu mucila, anyonyo na kulu!”
6 Cwale sebeli ni yupa omulumo okufekile kanyi eliywi no anu no kupula, kanyi omulumo no meyi no kupula mi kanyi omulumo no mbula elyamba nji, “Haleluya! Kakuli Ombumu Nyambe wetu no maata, kame abusa!
7 Tu wabelelwe, ni kumu lumbeka, kakuli elikwala no Mukoko naliiyi, mi omukwaliwa naku tukisete.
8 Kame ana kubiwa nji amangekiwe olwambi no ku benya ni kukena, kakuli olwambi no kuluka yokame emisebezi no anu no kukena a Nyambe.
9 Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Oñole eyi, Emboyoti ni yawo ana isanenwe ku mutiki no likwala no mulalelo no Mukoko.” Mi sebeli wamba kwa mene nji, “Aa ni maywi no niti a Nyambe.”
10 Cwale sebeli ni kwela ku makondo aye ni ku mu lumbeka, kono sebeli wamba kwa mene nji, “Kaufanene okutenda eyi! Kame nili omubika mukwenu ni wene nabowe awo alemine oupaki wa Jesu. Olapele Nyambe.” Kakuli oupaki wa Jesu ni mebo no unuhi.

Omwendise no Mbii no Likena

11 Cwale sebeli ni mona eliwilu eliyatuluka, mi sebeli ku monahala ombii no likena! Komumone, woyo oikalilebo kame aisaniwa nji wa Niti ni ku Sepahala, mi mu Kuluka kame aatula ni kutenda etindwaa.
12 Amiyo aye kame afekile kanyi olulimi no mulilo, mi ba mutwi waye kame bali omushukwe no kupula mi kame akwite elitina no kwalimukiwa kwa kwaye konji yonyene feela.
13 Kame akufukile esikumango sina ombekiwa mu unyiga, mi elitina lyaye kame aisaniwa nji “Eliywi lya Nyambe”.
14 Cwale esikwendisa etimbii na ku wilu kame tikufukile etinyambi no likena no kukena, timukoña etili ba timbii no likena.
15 Mu kanwa kaye kame kutunda omukwale no kutweba owo osinya esicaba. Cwale kame sabuse ni mulamu no soondo, yokame so lyatingela mu sikandelo no waine no kutina no kutweba kwa Nyambe no maata.
16 Ba lwambi lwaye ni ba seelo saye kame kuñolilwe elitina nji, “Ombumu no ambumu Omubusisi no anu onje”.
17 Cwale sebeli ni mona elingeloi eli imanine mu kamwi, mi ni liywi linene sebeli lisana ku iyunyi yonje eyo ituka mu wilu nji, “Mwiiye, mu kuwane ku mulalelo no kuneneba wa Nyambe!
18 Mwiiye mukulya etinyutu no ambumu, etinyutu no akulu no isepe, etinyutu no anu no maata, ni tinyutu no timbii nawo atendisa, ni tinyutu no anu onje, bamweya nawo no kulukuluha na bika, bamweya na nyonyo na kulu.”
19 Cwale sebeli ni mona esibatana nambumu no litunga ni timpi too akuwanine nji atende etindwaa okulwisa woyo oikalanga ba mbii ni kulwisa empi yaye.
20 Cwale esibatana sebeli asilema, ni munuhi no mapwa woyo ona kwikala naso yo tenda etiponiso eto ana koonga awo ana kutambula eliswayo no sibatana nawo anaku lapela esifekiso saso. Esibatana ni munuhi no mapwa sebeli a yumbelwa mu lisa no mulilo owo ubya no silufula.
21 Cwale anu no kupula kame ana kwibaiwa ni mukwale kwa woyo ona kwikalanga ba mbii, omukwale owo ona kutunda mu kanwa kaye, mi eiyunyi yonje sebeli iikuta enyama no itupu yoo.

20

Emyaka no Kukwana Esikiti (1000)

1 Cwale sebeli ni mona elingeloi eli tunda ku wilu okwiiya banji, eli lemine mu Lyoko lyalyo etinotolo no mukoti ni liwenge no kuneneba.
2 Cwale sebeli olema edilagoni enyoka no kale eyi ili Diyabulozi

simba Satani, ni ku mununga mu myaka ina kukwana esikiti (1;000).
3 Cwale elingeloi sebeli li muyumbela mu wina ni ku uyatila ni kubeekabo eliswayo nji alesele okoonga anu, okutwala ba myaka ikwana esikiti (1;000) aba sa ikabwele. Munyima no eyo kame sa nungutulwe mu nako icana fela.
4 Cwale sebeli ni mona amabona nawo aikalile bo okame awo ana kwatuliwa. Kame sebeli ni mona emyoyo nwawo ana ku patuliwa emitwi mulibaka no upaki woo kwa Jesu ni ku liywi lya Nyambe, nawo ana kuulwa oku lapelela esibatana simba esifekiso saso mi kasi kutambula eliswayo yaso mu timala too simba mu maoko oo.
Kame ana ku yoya ni kubusa ni Kilesite mu myaka ina kukwana esikiti (1;000).
5 Ano kufa onje kasi kwiiya mu kuyoya konji emyaka sikiti abo ina kubwela. Oku neli okuyoyisiwa no weli no afu.
6 Kame ali ni mbuyoti ni kukena, awo ana biwi esishemo mu kwinguka no weli! Elifu no wiili kalikwite amaata beulu yoo, kono kame satende apulisita a Nayambe naa a Kilesite mi kame sabuse naye emyaka ikwana esikiti (1;000).

Okukomiwa kwa Satani

7 Cwale aba saibwe emyaka eyi ikwana esikiti, Satani mba lukululwa mu tolongo yaye,
8 mi kame saiye muku koonga esicaba awo ali mu maneku anee no litunga, eyo eitendile, Gogo ni Magogo. Okwaungeka ku ndwaa, epalo yoo kame ikufekile kanyi omushekesheke no liwate.
9 Cwale sebeli ambeka elitunga ni kutinguluka omunganda wa anu no kukena a Nyambe ni muleneñi owo osingiwa. Kono omulilo sebeli otunda ku wilu okwiiya mu kwaasinya.
10 Cwale woyo no kwiiba ona kwaonga sebeli okondelwa mu lisa no mulilo ni silufula omo ku nakwikala esibatana na nuhi no mapwa, mi kame sa yandisiwe munji ni usiku okuta oku no kwaabwa.

Ekatulo no mamaneneno

11 Cwale sebeli ni mona olubona no likena ni woyo oikalilebo. Elitunga ni liwilu sebeli itunda ba lubala lwaye, mi kaisi wanenwa esibaka kame.
12 Cwale sebeli ni mona afu, ano kuneneba nacana, aimanine balubala no lubona, mi etibuka sebeli tiyatululwa. Kame kuna kuyatululwa ni buka, mi eyi neli ebuka no moyo. Cwale afu sebeli aatulwa okukumanena nomo ku ñolelwe mu tibuka, kweeyo ana kutenda.
13 Eliwate sebeli liusa afu awo ana kwikala mwa lyonyene, mi elifu ni sibaka no anu no kufa sebeli yuusa afu aali mwa onyene, mi onje kame ana kwatulwa kweeyo ana kutenda.
14 Cwale elifu ni sibaka noanu no kufa sebeli ikondelwa mu liwate no mulilo. Eli elifu no wiili, elisa no mulilo.
15 Cwale nji elitina no munu yonje kalisi ku waniwa eli ñolilwe mu buka no moyo, kame ana ku kondelwa mu lisa no mulilo.

21

Eliwilu no Ubya ni Litunga no Ubya

1 Cwale sebeli ni mona eliwilu no ubya ni litunga no ubya. Elitunga no weli ni liwilu no weli sebeli ibwaa, ni liwate sebeli libwa.
2 Cwale sebeli ni mona omuleneñi no kukena, Jelusalema no ubya, oka tundile ku wilu kwa Nyambe, yo kutukisite kanyi osikukwaliwa woyo oku kabisite niku tatela mbumwaye.
3 Seli ni yupa eliywi no kuneneba okutunda ba lubona elyamba nji, “Komumone, omundi wa Nyambe kame oli naanu. Kame saikale noo, mi kame satende anu aye, mi Nyambe yonyene luli kame saikale noo.
4 Kame sa pukute emyooti ku miyo oo, mi elifu kalitamba okumonahala kame, simba okweena ni kulila simba okuyupa okukola, kakuli einu no kale naibwi.”
5 Cwale woyo oikalile ba lubona sebeli wamba nji, “Komumone, einu

yonje kame niitenda eyi no ubya!”
Kame sebeli wamba nji, “Oñole eyi,
kakuli amaywi awo ni aku sepahala
mi a niti.”
6 Kame sebeli wamba kwa mene
nji, “Na kupetahala! Time alufa
ni Omega, amatatekelo ni mamane-
neno. Kwawo afile elinyotwa mba
naabi ku liwelu-welu no meyi no
moyo no kwatenekiwa.
7 Woyo so koma kame sa yole eyi,
mi kame sani tende Nyambe waye mi
yonyene mba tende Mwanange.
8 Kono kwawo no umowa, na
mbulwa etumelo, asikwibaa, na si
kutenda ouhule, naloti, na sikulapela
eifekiso, na simapwa, ekoto yoo
kame saikale mu lisa elyo libya ni
mulilo ni silufula, mi elyo elifu no
wiili.”

Jelusalema no Ubya

9 Cwale sebeli kwiiya elinjili no
mangeloi mutanu ni twiili (7) awo
alemine eiwana mutanu ni twiili
eiyalile etikozi mutanu ni twiili (7) mi
sebeli lyamba kwa mene nji, “Wiiye,
niku monise omukwaliwa, omoywa
Mukoko.”
10 Cwale mu mebo sebeli onitwala
ku lilundu no kuleba no kuneneba, ni
kunimonisa omuleneñi no kuneneba
Jelusalema owiiya okutunda ku wilu
kwa Nyambe,
11 ouli ni kanya ya Nyambe,
okukanya kwawo kame kukufekile
kanyi eliwee no utokwa, kanyi jasipa
eyi libelela kanyi Kilisitale.
12 Kame ona kwikala ni limota no
kuneneba, ni kuleba lina kwikalanga
ni myelo likumi ni twiili (12) mi
ba mwelo ni mwelo kame kwikalile
amangeloi likumi ni twiili, mi ba
mwelo kame kuli amatina likumi ni
twiili no mishobo no aana no Isilaele
ana kuñoliwa.
13 Kuupa kame kuna kwikala
emwelo yaatu, ku mboela emwelo
yaatu, ku mutulo emwelo yaatu,
mane ni ku wiko emwelo yaatu.
14 Elimota no muleneñi kame
linakwikala ni mitomo ina kukwana
likumi ni twiili (12), ni mwa yonyene
kame kuna kwikala amatina no
atumiwa likumi ni twiili no Mukoko.
15 Cwale woyo ana kwambola ni
mene, kame ana kulemanga esetek-
iso no soondo no gauda okweteka
omuleneñi ni mamota.
16 Omuleneñi kame ukwite
amaneku anee, okuleba kwawo
kame kulikana ni kwiibiba, mi sebeli
oeteka omuleneñi ni mulamu waye,
eikonkwani eyi itenda eikiti yiili ni
myanda yiili (2;200), okuleba kwawo
ni muupala, ni mukuleba okuta mu
wilu kame kulikanelela.
17 Kame sebeli oeteka elimota
lyawo, enaku kwana eibima
omwaanda ni makumi mutanu ni
kamweya nimutanu (65) okulikana
omo ana kuetekela, eyi ina kutenda
eyi no lingeloi.
18 Elimota kame lina kuyakiwa
ni jasipa, abo omuleneñi kame ona
kuyakiwa ni gauda, ou kenine kanyi
siponi.
19 Omutomo no limota no mule-
neñi kame ona kukabisiwa ni mifuta
yonje no mawee. Ou no weli neli
jasipa, ou no wiili neli safiya, ou no
waatu neli ageti, ou no unee neli
emalodi
20 ou no mutanu neli onikisi, ou
no mutanu ni kamweya (6) neli
kaneliyani, ou no mutanu ni twiili
(7) neli kilisoliti, ou no mutanu ni
twaatu (8) neli belilo, ou no mutanu
ni tunee (9) neli topazi, ou no likumi
(10) neli kilisopulazi, ou no likumi
ni kamweya (11) neli yasinto, ou no
likumi ni twiili (12) neli amesisiti.
21 Emyelo likumi ni twiili kame
itendile no tipelela, omwelo ni
mwelo kame opangilwe ba pelela
imweya, mi endila no muleneñi
naikutendiwa ni gauda luli, okumon-
ahala kanyi siponi.
22 Cwale kanasi mona kale endoo
ya Nyambe mu muleneñi, kakuli en-
doo ya Nyambe yawo neli Mbumu
Nyambe no maata ni Mukoko.
23 Omuleneñi kausikusaela eliy-
waa simba okweti okubenya mo,
kakuli ekanya ya Nyambe eliseli mi
elambi yawo ni Mukoko.
24 Mu liseli lyawo mo sakweende
amacaba na mbumu no litunga kame
salite ekanya yoo mwa onyene.

25 Emyelo yawo kaitamba okuyatiliwa eliywaa lyonje mi kakutamba kwikala ousiku omo.
26 Kame sakulitiwe ekanya ni likute ku macaba.
27 Kono kakwisa esi nokwakena eso sasi ingene mo, simba woyo otenda einu no kwiiba simba amapwa kono konji fela awo añolilwe mu buka no moyo no Mukoko.

22

Omusindi no Moyo

1 Cwale sebeli oni monisa omusindi no meyi no moyo, no kukena kanyi kilisitale, aa abuba okutunda ba lubona lwa Nyambe nolu no Mukoko
2 ba kaci no ndila no muleneñi kame ni ku maneku onje no musindi, esitondo no moyo ni mbuya yaso ikwana elikumi ni twiili (12), eso sibeeka embuya yaso okweti ni kweti, mi amamuna no sitondo neli ano ku balisa anu.
3 Kakutamba kwikala eso so kutiwa.
Kono olubona lwa Nyambe nolu no Mukoko kame saikalemo, mi abika aye mba mulumbeke.
4 Kame sa mone olubala lwaye mi elitina lyaye kame saliikale ba timala too.
5 Ousiku kautamba kwikalako, kame katamba okusaele eliseli no lambi simba eliywaa, kakuli Nyambe yosotenda eliseli lyoo, mi kame sabuse okuta oku no kwaabwa.

Okwiiya kwa Jesu

6 Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Aa maywi aku sepahala ni niti. Ombumu, Nyambe no mebo no anuhi a Nyambe, na tumu amangeloi aye oku monisa abika aye eso sasi fanene oku tendahala abano.
7 Komumone, ni keiyile mu wangu.” Embuyoti ni ya woyo oteula amaywi no anuhi a Nyambe no buka eyi.
8 Time Jowani yamene woyo ona kuyupa ni kumona einu eyi. Cwale aba nina kwiyupa ni kwimona, sebeli ni kwela banji okulapela ku makondo no lingeloi elyo lina kuni monisa yo mane ni kulapela.
9 Kono sebeli lyamba kwa mene nji, “Kautwese okutenda ngeso kwa mene! Kame nili omubika kanyi wene na kowe anuhi a Nyambe, nawo ateula amaywi no buka eyi. Olumbeke Nyambe!”
10 Cwale sebeli lyamba kwa mene nji, “Mu lesele okuyatila amaywi no unuhi no eyi ebuka, kakuli enako kame ili beebi.
11 Mulese ano ku tenda eibi atende eibi, mulese eyi no kwiiba itende eyi no kwiiba, mi awo no kuluka atende eyi no kuluka, mi eyi no kukena itende eyi no kukena.”
12 “Komumone!” Kame niiya mu wangu! Okulita omupuzo wange, okuteneka omunu yonje kweyo ana tende.
13 Time Alufa ni Omega, amatatekelo ni mamaneneno.”
14 Embuyoti ni awo ayowisa eikumango yoo, nji abiwe etukelo no kulya ku sitondo no moyo nji akaingene mu muleneñi okutusisa emyelo.
15 Kundee kame kuli ambwa na loti ni mahule naibayi na alapela emilimu, nawo aisinga ni kutenda eyi no mapwa.
16 “Mene Jesu kame nina tumu elingeloi lyange kwaanyi ni upaki ku tikeleke. Time Omubisi ni Lusika lwa Dabida, Olutungweti no kubenya no masiku.”
17 Emebo ni Mukwati sebeli aamba nji,
“Mwiiye!” Mulesele woyo oyupa aambe nji,
“Mwiiye!” Mi mulesele woyo ofile elinyotwa aiye, mulesele woyo olakaza ashimbe ameyi no moyo no kwaula.

Amamaneneno

18 Kame niba emamela woyo oyupa eliywi no unuhi no buka eyi. Nji omunu kame aekeza ku maywii awo, Nyambe mba mwekeleze ku tikozi eto ti ñolilwe mu buka eyi.
19 Nji omunu kame atundisa ku amywi no unuhi no buka eyi, Nyambe kame sa shimbe ekabelo

yaye mu sitondo no moyo ni mu muleneñi no kukena, eyo inambiwa mu buka eyi.

20 Woyo opaka ku inu eyi kame aamba nji,

“Niti luli kame niiya mu wangu-wangu!”

Amen. oiye, Mbumu Jesu!

21 Esishemo sa Mbumu Jesu siikale nanu no kukena onje a Nyambe. Amen!.